Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Biblia latina - Cod. Ettenheim-Münster 23

[S.l.], 1447-1448

Band III: Paralipomena - Malachias

urn:nbn:de:bsz:31-103044

Visual Library

Si Septuaginta interpretum pura et ut ab eis in grecum versa est editio permaneret, superflue me, mi Chromati, episcoporum sanctissime atque doctissime, impelleres ut hebrea volumina latino sermone transferrem. Quod enim semel aures hominum occupaverat et nascentis ecclesie roboraverat fidem, iustum erat etiam nostro silentio comprobari. Nunc vero cum pro varietate regionum diversa ferantur exemplaria et germana illa antiqua translatio corrupta sit atque violata, nostri arbitrii putas aut e pluribus iudicare quod verum sit, aut novum opus in veteri opere condere, illudentibusque iudeis cornicula, ut dicitur, oculos configere. Alexandria et Egyptus in Septuaginta suis Hesichium laudat auctorem. Constantinopolis usque Anthiochiam Luciani martiris exemplaria probat. Medie inter has provincie Palestine codices legunt, quos ab Origene elaboratos Eusebius et Pamphilius vulgaverunt. Totusque orbis hac inter se trifaria varietate compugnat. Et certe Origenes non solum exempla composuit quatuor editionum e regione singula verba describens, ut unus dissentiens statim ceteris inter se consentientibus arguatur, sed quod maioris audacie est, in editione Septuaginta teodotionis editionem miscuit, asteriscis designans que minus fuerint, et virgulis que ex superfluo videantur apposita. Si igitur aliis non licuit tenere quod semel susceperant, et post Septuaginta cellulas, que vulgo sine auctore iactantur, singulas cellulas aperuerunt, hocque in ecclesiis legitur quod Septuaginta nescierunt, cur me non suscipiant latinorum, qui inviolata editione veteri ita nova condidi ut laborem meum hebreis, et quod his maius est, apostolis auctoribus probem? Scripsi nuper librum de optimo genere interpretandi, ostendens illa de evangelio: Ex Egypto vocavi filium meum, et: Quoniam nazareus vocabitur, et: Videbunt in quem compunxerunt, et illud apostoli: Que oculus non vidit nec auris audivit nec in cor hominis non ascenderunt, que preparavit Deus diligentibus se, ceteraque his similia in hebreorum libris inveniri. Certe apostoli et evangeliste Septuaginta interpretes noverant, et unde eis hoc dicere quod in Septuaginta non habetur? Christus Deus noster, utriusque testamenti conditor, in evangelio secundum Iohannem: Qui credit in me, sicut dicit scriptura, flumina de ventre eius fluent aque vive. Utique scriptum est quod salvator scriptum esse testatur. Ubi scriptum est? Septuaginta non habent, apocrifa nescit ecclesia. Ad hebreos igitur revertendum est, unde et dominus loquitur et discipuli exempla presumunt. Hec pace veterum loquor, et obtrectatoribus meis tantum respondeo, qui canino dente me rodunt, in publico detrahentes, legentes in angulis, idem accusatores et defensores, cum in aliis probent quod in me reprobant, quasi virtus et vitium non in rebus sit sed cum auctore mutetur. Ceterum memini editionem Septuaginta translatorum olim de greco emendatam tribuisse me nostris, nec inimicum debere computari quos in conventu fratrum semper edissero. Et quod nunc Dabreiamin, id est Verba dierum, interpretatus sum, idcirco feci ut inextricabiles moras et silvam nominum que scriptorum confusa sunt vicio, sensuumque barbariem apertius et per versuum cola digererem, mihimet ipsi et meis iuxta Ismenium canens, si aures surde sunt ceterorum.

Explicit prologus.

1 Adam, Seth, Enos, Cainan, Malalahel, Iared, Enoch, Matusale, Lamech, Noe, Sem, Cham et Iaphet. Filii Iaphet: Gomer, Magog, Madaim et Iavan, Thubal, Mosoch, Thiras. Porro filii Gomer: Aschenez et Riphat et Thogorma. Filii autem Iavan: Elisa et Tharsis, Cethim et Dodanim. Filii Cham: Chus et Mesraym, Phut et Chanaan. Filii autem Chus: Saba et Evila, Sabatha et Rechma et Sabathacha. Porro filii Reema: Seba et Dadan. Chus autem genuit Nemrod; iste cepit esse potens in terra. Mesraym vero genuit Ludim et Anaim et Laabim et Nethoim.

phetrosi quoque et chasloym de quibus e
gressi sunt philistim et capthurim
Chanaam vero genuit sydonem
primogenitum suum et het iebuseum
quoque et amorreum et gergeseum e
ueumque et aracheum et asenenu
Aradium quoque et samareum et
ematheum. filii sem. elam et
assur et arphaxat et lud et aram
et us et hul et gothor et mosoch
Arphaxat autem genuit sela. qui
et ipse genuit eber. Porro eber na
ti sunt duo filii. nomen unius pha
leg. quia in diebus eius divisa est
terra. et nomen fratris eius iectan
Iectan autem genuit elmodad. et
saleph et asermoth et iare. Ado
ram quoque et uzal et dodaa ebal
et abimahel et saba. necnon et op
hir et euila et iobab omnes isti filii
iectan. Sem arphaxat sale heber
phaleg ragau serug nachor thare
abram. iste est abraham. filii autem
abraham ysaac et ysmahel. Et hec
generationes eorum. primogenitus ysmahe
lis nabaioth et cedar et abdehel.
et babsam et masma duma et mas
sa adad et thema. Iathur naphis
cedma. Hii sunt filii ysmahelis.
filii autem cethure concubine abra
ham quos genuit zaram iecsan ma
dan madian iesboc et sue. Porro
filii iecsan saba et dadan. filii autem
madian epha et apher et enoch
et abida et eldaa. Omnes hii filii
cethure. Generavit autem abraham
ysaac cuius fuerunt filii. esau et
israhel. filii autem madian epha et apher.
et enoch et abida et eldaa. Omnes
hii filii cethure. Genuit autem abra
ham ysaac. cuius fuerunt filii esau et
israhel. filii esau eliphat rahuhel
ieus iala et core. filii eliphat the
man omer sephi gethen et cenez
thamna amalech. filii rahuhel.
naad zara. samma maza. filii seir
lotan sobal sebeon ana dyson eser
disan. filii lothan. cory homan.
Soror autem luthan fuit thamna.
Filii autem sobal alian et manaath.
et ebal et sephi et onan. filii sebe
on aia et ana. filii ana dyson.

hemeran et eseban et iethran et
charan. filii eser balahan et zavan
et iachan. filii dison us et aran.
Isti sunt reges qui imperaverunt in ter
ra edom antequam esset rex super filios
israel. Bale filius beor. et nomen ci
vitatis eius dennaba. Mortuus est
autem bale et regnavit pro eo iobab
filius zare de bosra. Cumque et iobab
fuisset mortuus regnavit pro eo
husam de terra themanorum. Obiit quoque
et husam et regnavit pro eo adad
filius badad qui percussit madiam
in terra moab et nomen civitatis
eius avith. Cumque adad fuisset mor
tuus regnavit pro eo semla de
masreca. Sed et semla mortuus
est et regnavit pro eo saul de roo
both que iuxta amnem sita est. Mortuo
quoque saul regnavit pro eo balana
an filius achobor. Sed et hic mor
tuus est et regnavit pro eo adad
cuius urbis fuit nomen phou. Et
appellata est uxor eius methetabel
filia matred filie mezaab. Adad
autem mortuo duces pro regibus in
edom esse ceperunt. dux thamna
dux alva. dux iethebeth. dux
oolibama. dux ela. dux phinon
dux cenez. dux theman. dux mab
sar. dux magdihel. dux iram.
hii duces edom. Capitulum 2.

Filii autem israel. ruben symeon
levi iuda ysachar. zabulon
dan. ioseph beniamin nep
talim gad aser. filii autem iuda.
her onan sela. tres nati sunt
ei de filia sue chananitidis. Fuit
autem her primogenitus iude malus coram
domino et occidit eum. thamar autem
nurus eius peperit ei phares et
zara. Omnes ergo filii iude quinque.
filii autem phares esrom et chamul
filii quoque zare. zamri et ethan et
heman. chalchal quoque et dara sunt
simul quinque. filii charmi achar qui
turbavit israel et peccavit in fur
to anathematis. filii ethan aza
rias. filii autem esrom qui nati sunt
ei ierameel et ram et chalubi.
Porro ram genuit aminadab. ami
nadab autem genuit naason princi
pem filiorum iuda. naason quoque
genuit salmon de quo ortus est

booz. booz uero genuit obed qui et
ipse genuit ysai. ysai aut genuit
primogenitum heliab. secundum amina
dab. tercium samaa. quartum
nathanael. quintum raddai. sextu
asom. septimu dauid. quarum sorores
eius fuerunt serua et abigail. filij
saruie abisai ioab et asahel tres.
Abigail aut genuit amasa cuius
pater fuit iethel ismahelites.
Caleb uero filius esrom accepit uxorem
noie azuba de qua genuit
ierioth. fueruntque filij eius iesar
et sobab et ardon. Cumque mortua
fuisset azuba accepit uxore caleb
epharat que peperit ei ur. Porro
ur genuit uri. et uri genuit be
seleel. Post hec ingressus est esrom
ad filiam machir patris galaad
et accepit eam cum esset annorum
sexaginta que peperit ei segub. Sed
et segub genuit iair. et possedit
xxiij ciuitates in terra galaad.
Cepitque iesur et aram oppida
iair et canath et uiculos eius
sexaginta ciuitatum. Omnes isti filij
machir patris galaad. Cum autem
mortuus esset esrom ingressus est
chaleb ad ephrata. habuit quoque
esrom uxorem abia que peperit ei
assur patrem thecue. Nati sunt aut
filij ieramel primogeniti esrom primo
genitus eius et buna et aran
et asan et achia. Duxit quoque uxorem
alteram ieramehel noie athara
que fuit mater onam. Sed et filij
ram primogeniti ieramehel fuerunt
moos et iamin et achar. Onam
aut habuit filios semei et iada.
filij aut semei nadab et abisur.
Nomen uero uxoris abisur abi
ail que peperit ahobban et molid.
filij aut nadab fuerunt saled et
apphaim. Mortuus est aut saled
absque liberis. filius uero apphaim
iesi. qui iesi genuit sesan. porro
sesan genuit chol. filij autem
iada fratris semei. iether et iona
than. Sed et iether mortuus est
absque liberis. Porro ionathan ge
nuit phaleth. et ista fuerunt filij ie
ramehel. Sesan aut non habuit
filios sed filias et seruum egiptium

noie ieraa. Deditque ei filiam suam
uxorem que peperit ei ethei. Ie
thei autem genuit nathan et na
than genuit zabad. zabad quoque
genuit ophal. ophal genuit obed.
Obed genuit iehu. Iehu genuit
azariam. Azaria genuit helles.
helles genuit helasam. helles gen
sysamai. Sysamai gen sellum. Sellum
genuit icamian. Icamian genuit
elisama. Filij aut caleb fratris iera
mehel mosa primogenitus eius.
ierameel. mosa primogenitus eius
ipse est pater ziph. et filij maresa
patris ebron. Porro filij ebron chore
et taphu et recem et sama. Sama
aut genuit raam patrem iercaam et
recem genuit semei. filius semei maon
et maon pater bethsur. Hepha autem
concubina caleb peperit aran et
mosa et gezez. Porro aran gen
iezen. filij iadai regem et ioathan
et gesum et phaleth et epha et sa
aph. Concubina caleb maacha pe
perit saber et tharana. Genuit aut
saaph patrem madmena. sue patrem
machbena et patrem gabaa. filia uero
chaleb fuit achsa. Hec erant filij cha
leb filij hur primogeniti ephrata.
Sobal pater chariathiarim. Salma pater
bethleem. Ariph pater bethgader.
Fuerunt aut filij sobal patris charia
thiarim qui uidebat dimidium
requietionum. Et de cognatione chari
athiarim iethrei et aphuthei et
samathei et maserei. Ex hijs egressi
si sunt saraithe et esthaolite. filij
salma bethleem et netophati corone
domus ioab et dimidiu requietio
nis sarai. Cognationes quoque scriba
rum habitantium in iabes. canen
tes atque resonantes et in taberna
culis commanentes. Hij sunt cinei
qui uenerunt de calore patris domus
rechab.

.iij.

David uero hos habuit fili
os qui ei nati sunt in hebro.
primogenitum amnon ex achi
naan israhelite. secundum danihel
de abigail carmelitide. tercium
absolon filium matha filie thol
mai regis gessuri. quartum adon
iam filium aggith. quintum sapha
ciam ex abital. sextum iethraan

de agla uxore sua. Hec ergo nati
sunt ei in hebron ubi regnauit
septem annis et sex mensibus. tri
ginta aut et tribus annis regna
uit in ierlm. Porro in ierlm nati
sunt ei filij Samaa et sobab et na
than et salomon. iiij. de bethsa
bee filia amihel. Iebiar quoque et he
lisama et heliphaleth et noge
et napheth et iaphie nec non he
lisama et heliada et heliphaleth
et iaphie. viiij. omnes hij filij da
uid absque filijs concubinarum. habuerunt so
rorem thamar. Filius aut salomo
nis roboam. cuius abia filius gen.
asa. de hoc quoque natus est iosaphat
pater ioram. qui ioram genuit ocozia
ex quo ortus est ioas. et huius amasi
as filius genuit azariam. Porro
azarie filius ioathan procreauit
achas patrem ezechie. de quo natus
est manasses. Sed et manasses ge
nuit amon patrem iosie. filij autem
Iosie fuerunt primogenitus iohanan
ij. ioachim. iij. sedechias. iiij. sellu.
De ioachim natus est ieconias et se
dechias. filij ieconie fuerunt asir
salathiel melchiram phadaia sen
naser et iecemia sama et nada
bia. De phadaia orti sunt zoro
babel et semei. zorobabel genuit
mosolla anania et salomith so
rorem eorum. Asabanique et hool
et barachia et asadiam iosab esed
v. filius aut anania phalthias pater
iesie cuius filius raphaia. huius quoque
filius arnan de quo natus est abdia
cuius filius fuit sechenia. filius seche
nie semeia. cuius filius attus et ie
gal et baria et naaria et saphat
sela vi. numero. filij naarie helioe
nai et ezechias et ezricham tres.
filij helionai oduia et heliasub
et pheleia et accub et iohanan et da
laia et anani septem.

Filij iuda phares esrom et ca
rmi. et hur. et sobal. Raia
uero filius sobal gen. Ieth de
quo nati sunt achimai
et laheth. hee cognationes sarathi.
ista quoque stirps ethan. iesrae
hel et iesema et iedebos. Nomen
quoque sororis eorum asalelphum. phanuhel

aut pater gedor et ezer pater osa. Isti
sunt filij ur primogeniti ephrata
patris bethleem. Assur vero patris the
cue erant due uxores helaa et
naara. peperit aut ei naara
ozam et epher et themani et aa
stari. Isti sunt filij naara. Porro
filij alaa sereth isaar ethnan
Cus aut genuit anob et sobaba
et cognationes arsath. filij arum
Fuit aut iabes inclitus pre fratribus
suis. et mater eius uocauit no
men illius iabes dicens quia pe
peri eum in dolore. Inuocauit uero
iabes deum israel dicens. Si benedicens
benedixeris mihi et dilataueris termi
nos meos et fuerit manus tua me
cum et feceris me a malicia non
opprimi. et prestitit deus que precatus
est. Calef aut frater suaa genuit machir
qui fuit pater esthon. Porro esthon
genuit bethrapha et phesse et the
na patrem urbis naas. Hij sunt
viri recha. filij aut cenez othom
hel et saraia. Porro filij othomhel
athat et maonathi qui genuit
ophra. Saraias aut genuit ioab
patrem uallis artificum. ibi quippe
artifices erant. filij vero chaleb
filij iephone hir et hela et na
hen. filij quoque ela et cenez. filij ia
lalehel. ziph et zipha thiria et asra
hel. et filij ezra iether et mere
et epher et ialon
genuitque maria et samai et iese
sba patrem esthamo. Uxor quoque
eius iudaia peperit iared patrem
iedor et eber. patrem socho et ie
huhiel patrem zanoa. Hij aut filij
bethie filie pharaonis quam acce
pit mered. et filij uxoris odaie
sororis naam patris ceila. Garmi
et esthamo qui fuit de machathi.
Filij quoque symon amnon et rena.
filius anan et thilon et filij iesi
zoheth et benzoheth. Filij sela
filij iuda her. pater lecha. Laada
pater maresa. et cognationes domus
operantium bissum in domo iura
menti. et qui stare fecit solem.
uirique mendacij et securus et in
cedens qui principes fuerunt in moab
et qui reuersi sunt in leem. Hec aut

uerba · vetera. Hy sunt figuli habi-
tantes in plantationibus et in p-
sepibus apud regem in operibus
eius Commorati que sunt ibi Filij Syme-
on namuhel et iamin iarib zara
saul. Sellum filius eius mabsan
filius eius. Masma filius eius. Filij
masma. amuhel. filius eius. zachur.
filius eius. semei. filius eius. Filij semei xvj.
et filie. vj. fratres autem eius non habu-
erunt filios multos. et uniuersa
cognacio eorum non potuit adequa-
re summam filiorum iuda. habita-
uerunt autem in bersabee et mola-
da et asar sual et in balaa. et
asom et tholat. et in bathuhel
et in orma et in sicelech et in beth-
marchabot et in asor et susim.
et in bethberai et in saray. Hee ciui-
tates eorum usque ad regem. da.
Ville quoque eorum et ra metthaen et
remon et thochen et asan ciuita-
tes. v. Et uniuersi uiculi eorum per
circuitum ciuitatum istarum in aber-
mal. Hec est habitacio eorum et sedi-
um distribucio. Masobab quoque et
iemeleth et iosa et amasie et io-
hel et iehu filius iosabie filij sara-
ie. filij asihel et helioenai et ioch-
aba. et isuaia et asaia et adihel
et ismihel. et banaia. Ciza quoque
filius sephei filij allon. filij idaia
filij semri. filij samaia. Isti sunt
nominati principes in cognacionibus
suis. et in domo affinitatum suarum
multiplicati sunt vehementer. Et
profecti sunt ut ingrederentur in
gador usque ad orientem uallis et
ut quererent pascua gregibus suis.
Inueneruntque pascuas uberes et
ualde bonas et terram latissimam
et quietam et uertilem in qua
ante habitauerat de stirpe cham.
Hy ergo uenerunt quos supra descrip-
simus. nominatim in diebus ezechie
regis iuda et percusserunt taber-
nacula eorum. et habitatores qui
inuenti fuerunt ibi et deleuerunt
eos usque in presentem diem. habita-
ueruntque pro eis quoniam uberrimas
ibidem pascuas reppererunt. De
filijs quoque symeon abierunt in mon-
tem seyr. viri quingenti habentes
principes phalthiam et naariam
et raphaiam et hozihel filios iesi
percusseruntque reliquias que euadere
potuerant amalechitarum. et
habitauerunt ibi pro eis. usque ad diem
hanc. Filij quoque ruben primogeniti
israhel. ipse quippe fuit primogenitus
eius. sed cum uiolasset thorum pa-
tris sui. data sunt primogenita eius
filijs ioseph filij israhel. et non est ille
reputatus in primogenitum. Por-
ro iudas qui erat fortissimus inter
fratres suos de stirpe eius principes ger-
minati sunt. primogenita autem
reputata sunt ioseph. .V.

Filij ergo ruben primogeniti
israhel enoch et phallu esrom
et charmi. Filij iohel samaia
filius eius gog. filius eius semei. filius eius
micha. filius eius recia. filius eius baal.
filius eius bethra. filius eius quem capti-
uum duxit theglath phalassar
rex assiriorum et fuit princeps in
tribu ruben. fratres autem eius et uni-
uersa cognacio quando numerabantur per fa-
milias suas. habuerunt principes
iehiel et zachariam. Porro bala
filius azac filij sama filij iohel
ipse habitauit in aroer usque ad nebo et
beelmeon. Contra orientalem
quoque plagam habitauit usque ad in-
troitum heremi et flumen eufra-
ten. Multum quippe iumentorum
numerum possidebat in terra galaad
In diebus autem saul preliati sunt contra
agarenos et interfecerunt illos.
habitaueruntque pro eis in taberna-
culis eorum in omni plaga que respicit
ad orientem galaad. Filij vero gad
e regione eorum habitauerunt in terra
basan usque selcha. Iohel in capite
et saphan secundus. Ianai autem et sa-
phat in basan. fratres uero eorum secundum
domos cognacionum suarum micha-
hel et mosolla et sebe et iori et
iachan et zie et heber. septem. Hy
filij abiahel. filij uri. filij iaro. fi-
lij galaad. filij michahel. filij ie-
sisi. filij ieddo filij buz. fratres quoque
filij abdihel filij guni princeps domus
in filijs suis et familijs. et habita-
uerunt in galaad et basan et in vi-
culis eius et in cunctis suburbanis

sarnon usque ad emmnos. Omnes hy
numerati sunt in diebus ioatham
regis iuda. et in diebus ierobboam
regis israel. filii ruben et gad et di
midie tribus manasse uiri bella
tores scuta portantes et gladios
et tendentes arcum eruditique ad prae
lia xliiii. milia et sexaginta pro
cedentes ad pugnam dimicaue
runt contra agarenos. Ituraei
vero et naphei et nadab prebuerunt
eis auxilium traditique sunt in
manibus eorum agareni et omnes
qui fuerant cum eis. quia deum
inuocauerunt cum preliarentur. et ex
audiuit eos eo quod credidissent in eum.
Ceperuntque omnia que possederant. ca
melorum quinquaginta milia. et o
uium ducenta quinquaginta mi
lia. asinos duo milia. et animas ho
minum centum milia. Vulnerati autem
multi corruerunt, fuit enim bellum
domini habitaueruntque pro eis usque ad
transmigrationem. filii quoque dimi
die tribus manasse possederunt
terram a finibus basan usque baal
hermon, et sanir et montem hermo
Ingentem quippe numerus erat. et hy fu
erunt principes domus cognationis
eorum epher et iesi et eliehel et ieru
hel et ieremia et odoria. et iediehel
uiri fortissimi et potentes et nomina
ti duces in familiis suis. Reliquerunt
runt autem deum patrum suorum et for
nicati sunt post deos populorum terre
quos abstulit dominus coram eis. et
suscitauit deus israel spiritum ful regis
assiriorum et spiritum theglath phala
sar regis assur. et transtulit ru
ben et gad. et dimidium tribus ma
nasse, et adduxit eos in alahe et
abor et ara et fluuium gozan usque
ad diem hanc,

vi.

Filii leui gerson chaath mera
ri. filii chaath amram ysa
ar ebron et oziel; filii am
ram aaron moyses et ma
ria. filii aaron nadab et abiu,
eleazar et ythamar. Et Eleazar
genuit finees. et finees genuit
abisue. Abisue vero genuit bocci
et bocci genuit ozi. ozi gen. zaraia,
et zaraias genuit meraioth. Por
ro meraioth genuit amariam
et amarias genuit achitob. Ach
itob genuit sadoch. sadoch genuit
achimaas. Achimaas gen. aza
riam. Azarias gen. iohanan. Io.
gen. azariam. ipse est qui sacer
dotio functus est in domo quam edifica
uit salomon in ierusalem. Genuit autem
azarias amariam et amarias
genuit achitob. Achitob genuit
sadoch. et sadoch gen. sellum. sel
lum gen. helchiam. et helchias gen.
azaria. az. gen. saraiam et sa.
gen. iosedech. Porro iosedech egres
sus est quando transtulit dominus iudam
et ierusalem per manus nabochodono
sor. filii ergo leui gerson caath
et merari. Et hec nomina filiorum
gerson lobeni et semei. filii caath
amram et ysaar et ebron et oa
hel. filii merari mooli et musi.
Hee autem cognationes leui secundum fa
milias eorum. Gerson lobeni filius
eius iath filius eius. zama filius
eius. ioaa. filius eius. addo filius eius
zara filius eius. Iethrai filius eius
filii caath aminadab filius eius
chore filius eius. asir filius eius. hel
chana filius eius. Abiasaph filius
eius. Asir filius eius. caath filius
eius. uriel filius eius ozias filius
eius. saul filius eius. filii hel
cana amasai et achimoth. hel
cana filii helchana saphai filius
eius naath. filius eius heliab.
filius eius hieram filius eius helcha
na filius eius. filii samuel primo
genitus ipse est iohel uassen abia;
filii autem merari mooli lobeni
filius eius. semei filius eius. oza
filius eius. samaa filius eius.
agaia filius eius. asaia fi. eius.
Isti sunt quos constituit dauid su
per cantores domus domini. exquo collo
cata est archa et ministrabant coram
tabernaculo testimonii canentes
donec edificaret salomon domum
domini in ierusalem. stabant autem iuxta or
dinem suum in ministerio. Hy vero sunt
qui assistebant cum filiis suis
de filiis caath. heman cantor.
filius iohel. filius samuel. filius helch

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

ana . filii thecath . filii hehel . filii
thou . filii suph . filii helchana . fi
lii mahath . filii masai filii helcha
na . filii iohel . filii iorie filii sopo
nie . filii caath filii aser . filii abia
sap fi . chore . fi . isaar filii chaath .
fi . leui . filii isr(ae)l . et fr(atr)es eius asaph
qui stabat a dextris eius . Asaph
filius barachie . filii samaa . filii
michahel . fi basaie . filii melchiae
filii athnai . filii zara . filii adaia
filii ethan filii zamma . filii semei
filii ceth . filii gerson filii leui . filii
a(ute)m merari . fr(atr)es eo(rum) ad sinistram
Ethan filii chusi filii abdi filii
maloch filii asabiae . filii amasie
filii helchiae . filii amasai filii
bonni filii somer filii . moholi . filii
musi filii merari . filii leui . fr(atr)es
quoque eorum leuite . qui ordinati
sunt in cunctu ministerium taber
naculi domus d(omi)ni . Aaron u(er)o et
filii eius adolebant incensum super
altare holocausti , et super alta
re thimiamatis , in omne opus s(an)c(t)i
s(an)c(t)o(rum) et ut precarentur pro isr(ae)l
iuxta o(mn)ia q(ue) precepit moyses seruus
dei . Hii sunt aut(em) filii aaron eleazar
filius eius , phinees filius eius
abisue filius eius . bocci filius eius
ozi filius eius , zaraia filius
eius , meraioth filius eius ama
ria filius eius , achitob filius eius
sadoch filius eius , achimaas filius
eius . Et hec habitacula eo(rum) p(er) vi
cos atq(ue) confinia filio(rum) s(cilicet) aaro
iuxta cognaciones chaathitarum
ipsi eni(m) sorte contingerant , dede
runt ergo ei ebron in terra iuda
a suburbana eius p(er) circuitum
agros aut(em) ciuitatis et villas ,
chaleb filii iephone . Porro filiis
aaron dederunt ciuitates ad co
fugiendum ebron et lobna et
suburbana eo(rum) . Iether quoque et
esthimo cum suburbanis suis . et h
elon et dabir cum suburbanis
suis . Asan quoque et bethsemes et
suburbana eo(rum) . De tribu aut(em)
beniamin gabee et suburbana
eius et almath cum suburbanis
suis , Anathot quoque cum subur
banis suis omnes ciuitates xiij ,
per cognaciones suas . Filiis aut(em) chaath
residuis de cognatione sua dederunt
ex dimidia tribu manasse in possessio
nem urbes x . Porro filiis gerson per
cognaciones suas de tribu ysachar ,
et de tribu asser . et de tribu nepta
lim et de tribu manasse in basan .
urbes xiij . Filiis aut(em) merari per
cognationes suas de tribu ruben
et de tribu gad et de tribu zabulon
dederunt sorte ciuitates xij . Dede
runt quoque filii isr(ae)l leuitis ciuita
tes et suburbana ea(rum) dederuntque
p(er) sortem ex tribu filio(rum) iuda . ex
tribu filio(rum) symeon . ex tribu filio(rum)
beniamin urbes has quas uocaue
runt no(min)ibus suis . et hiis qui erant
in cognatione filio(rum) chaath . fuerunt
ciuitates in t(er)minis eo(rum) de tribu
ephraym . Dederunt ergo eis urbes
ad confugiendum sichem cum suburba
nis suis in monte effraim , et gazer
cum suburbanis suis in mo(n)te effra
im et gazer cu(m) suburbanis suis ,
Iecmaan quoque cum suburbanis
suis . et bethoron similiter . necno(n) bethelon
cum suburbanis suis . et gethre
mon in eundem modu(m) . Porro ex di
midia tribu manasse aner et sub
urbana eius , balaam et suburba
na illius . Hiis uidelicet qui de cogna
tione chaath reliqui erant . filiis aut(em)
gerson de cognatione dimidie trib(us)
manasse , Gaulon in basan et
suburbana eius . Et astharoth cum
suburbanis suis de tribu ysachar
cedes . et suburbana eius , Et da
bereth cum suburbanis suis , Ra
moth quoque et suburbana illius ,
et anem cum suburbanis suis ,
De tribu uero aser masal cu(m) sub
urbanis suis . et abdon similiter . Hucoc
quoque et suburbana eius et roob
cu(m) suburbanis eius . Porro de tri
bu neptalim cedes in galylea et
suburbana eius , Amon cum sub
urbanis suis et chariathaim
et suburbana ei(us) . Filiis aut(em) mera
ri residuis de tribu zabulon . remo
no et suburbana eius , et thab
cu(m) suburbanis suis . trans iordane(m)
quoque ex aduerso iericho contra
orientem iordanis de tribu ruben

bosor in solitudine cum suburbanis
suis. et iasa cum suburbanis
suis. Cademoth quoque et subur. s.
et nuphaath cum suburbanis. s.
Porro et de tribu gath ramoth
in galaath et subur. ei9 et mana
im cum subur. s. Sed et esebon et
subur. ei9. et iezer cum subur. s.

Porro filij ysachar thola. vij.
et phua iasub et samaron
iiij. filij thola ozi et rapha
ia. et ieriel et iemai et iebsen.
et samuel. principes per domos cog
nacionum suarum. De stirpe thola
uiri fortissimi numerati sunt in die
bus dauid. uiginti duo milia sex
centi. Filij ozi iezraia de quo
nati sunt michahel. et obadia,
et iohel et iesia. v. omnes principes
Cumque eis per familias populos suos
accincti ad prelium uiri fortissi.
xxxvj. milia. Multas enim habuere
uxores et filios. fratres quoque eorum per omnem
cognacionem eorum ysachar robu
stissimi ad pugnandum. lxxxvij.
milia numerati sunt. Beniamin
bale et bochor. et iadihel. iij. filij
bale. esbon et ozi. et oziel et ie
rimoth et urai. v. principes fami
liarum et ad pugnandum robustis
simi numerus eorum xxij milia et tri
ginta quatuor. Porro filij bochor.
zamira. et ioas et heliezer et he
lioenai et amri et ierimoth.
et abia et anathoth et almathan.
omnes hij filij bochor. Numerati sunt
autem per familias suas principes
cognacionum ad bella fortissimi
xx. milia et ducenti. Porro filij
iedihel balan. filij autem balan ie
hus et beniamin. et aoth et cha
na et iothan et tharsis et haisa
ar. omnes hij filij adiel principes
cognacionum suarum uiri fortissi
mi xvij. milia. et ducenti ad pre
lium procedentes. Sepha quoque et
et apham filij hir. et asim filius
aser. filij autem neptalim iasiel
et guni et iezer et sellum. filij balaa.
Porro filius manasse asriel con
cubina eius syra peperit ma
chir patrem galaad. Machir autem
accepit uxorem filijs suis hosfon

et sepham et habuit sororem nomine
maacha. nomen autem secundi salph
aat. Natique sunt salphaat filie
et peperit maacha uxor machir
filium uocauitque nomen eius pha
res. Porro nomen fratris eius sares
et filij eius ura et recem. filius
autem ulam badan. hij sunt filij
galaad filij machir filij manasse.
Soror autem eius regina peperit
uirum decorum abiezer et moola
Erant autem filij semida ahin et
sechem et heleci et ania. Filij
autem ephraim suthala bareth filius
eius tat filius helada filius eius
thaath filius eius. et zabad filius
zadad. et huius filius suthala. et
huius filius ezer. et elad. Occide
runt autem eos uiri geth indigene
quia descenderant ut inuaderent
possessiones eorum. Luxit igitur ephra
ym pater eorum multis diebus et ue
nerunt fratres eius ut consolaren
tur eum. Ingressusque est ad uxo
rem suam que concepit et peperit
filium et uocauit nomen eius
beria eo quod in malis domus eius domus
datus esset. filia autem eius fuit sa
ra. que edificauit bethoron infe
riorem et superiorem et ozensara
Porro filij eius rapha et reseph
et thale de quo natus est thaan qui
genuit laadan. huius quoque filius
ammiud genuit elisama de quo
ortus est nun qui habuit filium
iosue. Possessio autem eorum et habi
tacio bethel cum filiabus suis.
et contra orientem noran ad
occidentalem plagam gazer et
filie eius. Sichem quoque cum filia
bus suis usque aza. et filias eius
Iuxta filios quoque manasse bethsan
et filias eius. thanach et filias
eius. Mageddo et filias eius. dor
et filias eius. In hijs habitaue
runt filij ioseph. filij israel. filij aser.
iomna et iesua et isui et boraia
et sara soror eorum. filij autem bara
ia. heber et melchiel. ipse est pater
barsaith. heber autem genuit ie
phalath et somer et iothan et sua
sororem eorum. filij autem iephalath
phoseth et chamaal et asoth.

Hy filii iephalath. Porro filii so-
mer agi et roaaga et iaba et
aram. Filii aut helem fratris eius
supha et iemna et sames et sel-
lees. et amal. Filii supha sues
arnapher. et sual et beri et iam-
ra bosor et od et sama et salusa
et iethran et bera. Filii iather.
iephone et phaspha. et ara. Filii
aut olla arce et anihel et resia.
omnes hy filii aser. principes cogna-
tionum electi atque fortissimi duces
ducum. Numerus autem eorum etatis
que apta erat ad bellum xxvi milia.

Beniamin aut genuit. viii.
bale primogenitum suum
asbal. secundum ahora. tercium
nachaba quartum et rapha quintum. Fu-
eruntque filii bale adiaor et ge-
ra et abiud et abisue quoque et
neman et haohe. sed et gera et
sephuphan et uram. hy sunt fi-
lii aod principes cognationum ha-
bitantium in gabaa. qui translati sunt
in manaath. Nooman aut et
achia et gera ipse transtulit eos et
genuit oza et ahiud. Porro saharaim
genuit in regione moab postquam
dimisit usim et bara uxores suas.
Genuit aut de edes uxore sua io-
bab. et sebia et mosa et molcom
ieus quoque et sechia et marma.
Hy sunt filii eius principes in fa-
miliis suis. meusim vero genuit
abitob et helphaal. Porro filii hel-
phaal heber et misaam et samat.
Hic edificauit ono et lod et filias
eius. Bera aut et sama principes co-
gnationum habitantium in aialon.
Hy fugauerunt habitatores geth. et
aio et sesac et ierimoth et zaba-
daia et aroth et er. Michahel quoque
et iespha ioaah filii abaria et
zabadaia. et mosolla et hezechi
et heber et iesamari. et iezlia et
iobab. filii helphaad et iachim et
zechri et zabdi et helioenai et sele-
thai. et helihel et adaia et baraia
et samarath filii semei. Et ies-
phan et heber et helihel et abdon
et zechri. et hanan et hanania
et haila et anathotia et iep-
daia et phanuhel filii sesach.
et samsari et soria et otholia et
iersia et elia et zechri filii ieroa.
Hy patriarche et cognationum prin-
cipes qui habitauerunt in ierusalem. In ga-
baon aut habitauerunt abigabaon et
nomen uxoris eius maacha. filius
que eius primogenitus abdon et sur et
cis. et baal et nadab. Gedur quoque
et aio et zacher et macelloth genuit
samaa. habitaueruntque e contra aduerso
fratrum suorum in ierusalem cum fratribus suis.
Ner aut genuit cis. et cis genuit
saul. Porro saul genuit ionathan.
et melchisue. et abinadab et esbaal
Filius aut ionathe meribaal et
meribaal genuit micha. filii micha
phiton et melech et thara et aza
et achaz. Et aaz genuit ioada. et
ioada genuit almoth et azmoth.
et zamri porro zamri genuit moosa
et moosa genuit baana. cuius filius
fuit rapham de quo ortus est elasa
qui genuit asel. Porro asel sex fi-
lii fuere hys nominibus. Ezricham.
bochru ismahel saria abadia anan.
omnes hy filii asahel. Filii aut eseth
fratris eius. ulam primogenitus eius
secundus iehus et eliphaleth tercius. Fueruntque
filii ulam uiri robustissimi et mag-
no robore tendentes arcum et multos
habentes filios ac nepotes usque ad cen-
tum quinquaginta milia. Omnes
hy filii beniamin. ix.

Uniuersus ergo israhel dinume-
ratus est et summa eorum
scripta est in libro regum
israhel et iuda. translatique sunt in ba-
bilonem propter delictum suum. qui
aut habitauerunt primi in possessio-
nibus et in urbibus suis israhel et
sacerdotes et leuite et nathinnei.
Commorati sunt in ierusalem de filiis
iuda et de filiis beniamin. de filiis
quoque ephraim et manasse. Othei
filius ammiud filii amri. filii amroi
filii bonim de filiis phares filii iu-
da et de siloni asaia primogenitus
eius et filii eius. De filiis aut zaray.
iehuhel et fratres eorum nonaginta sex-
centi. Porro de filiis beniamin.
salo filius mosollam filius supha-
ue filii rauhel. filii iebanie. et
fratres eorum per familias suas non-
genti quinquaginta quinque. Omnes.

hy principes cognationum suarum per
domos patrum suarum. De sacerdotibus
autem iedaia ioiarib et iachim. Aza
rias quoque filius helchie filii mo
solla, filii sadoch, filii maraioth
filii achitob pontifex domus dei.
Porro adaias filius ieroam filii
phassur, filii melchia et masaia
filius adihel filii iezra, filii mo
solla filii mosollamoth, filii em
mer. Fratres quoque eorum principes per
familias suas mille septingenti
lx fortissimi robore ad faciendum
opus ministerii in domo domini. De le
uitis autem semaia filius assub et
filii erricham filii asebiu de filiis
merari bazachar quoque carpenta
rius et galal et mathania filius
micha, filii zechri, filii asaph et
obdia filius semeie filii galaal.
filii idithun. et barachia filius asa
filii helchana qui habitauit in
atriis netophati. Ianitores autem
sellum et acub et thelmon et ai
man et fratres eorum sellum princeps
usque ad illud tempus in porta regis
ad orientem observabant per vices
suas de filiis leui. Sellum vero fi
lius chore filii abiasaph filii chore
cum fratribus suis et domo patris sui.
Hy sunt chorite super opera ministerii
custodes uestibulorum tabernaculi.
Et familie eorum per vices castrorum
domini custodientes introitum. Finees
autem filius eleazar erat dux eorum
coram domino. Porro zacharias filius
mosollamia ianitor porte taber
naculi testimonii. Omnes hy electi in o
stiarios per portas ducenti duodecim
et descripti in villis propriis quos
constituerunt dauid et samuel vi
dens in fide sua. tam eos quam
filios eorum in hostiis domus domini
et in tabernaculo vicibus suis per
quatuor ventos erant hostiarii. id est ad
orientem et occidentem ad aquilonem
et ad austrum. Fratres eorum in viculis
morabantur et veniebant in
sabbatis suis. de tempore usque ad
tempus. hys quatuor leuitis cre
ditus erat. omnis numerus ianitorum et
erant super exedras et thesauros
domus domini per gyrum quoque templi domini

morabantur in custodiis suis ut cum
tempus fuisset ipsi mane aperi
rent. De horum genere erant et su
per vasa ministerii. ad numerum enim infere
bantur vasa et efferebantur. De
ipsis et qui credita habebant uten
silia sanctuarii preerant simile et vino
et oleo et thuri et aromatibus.
Filii autem sacerdotum unguenta ex
aromatibus conficiebant et ma
thathias leuites primogenitus sellum
chorite prefectus erat eorum que in
sartagine frigebantur. Porro
de filiis caath fratribus eorum super
panes erant propositionis ut sem
per nouos per singula sabbata prepara
rent. Hy sunt principes cantorum
per familias leuitarum qui in exe
dris morabantur. ita ut die et
nocte iugiter suo ministerio deser
uirent. Capita leuitarum per fami
lias suas principes manserunt in
ierusalem. In gabaon autem commorati sunt
pater gabaon iahiel et nomen uxo
ris eius maacha. filius primoge
nitus eius abdon et sur et cis
et baal et ner et nadab. Gedor
quoque et aio et zacharias et ma
celloth. Porro macelloth genuit
samaa. Isti habitauerunt e regione
fratrum suorum in ierusalem cum fratribus
suis. Ner autem genuit cis. et cis
genuit saul. et saul genuit iona
than. et melchisue et aminadab
et isbaal. filius autem ionathan me
ribbaal. et meribbaal genuit micha.
Porro filii micha phiton et ma
leth et thara. Ahath autem thon et
maloth genuit iara. et iara genuit
alamath et azmoth et zamri.
et zamri genuit mosa. Mosa vero
genuit baana. Cuius filius rapha
ia. raphaia genuit elasa. de quo ortus
est esel. Porro esel sex filios habuit
hys nominibus, ezricham bochru,
ismahel saria obdia anan. Hy fi
lii esel.

Philistiim autem pugnabant
contra israel. fugeruntque filii
israel palestinos et ceciderunt
vulnerati in monte gelboe. Cumque
appropinquassent philistei perse
quentes saul et filios eius percus

serunt ionathan et amnadab
et melchisue filios saul et aggra
uatu e prelium contra saul. In
uenerunt eum sagittarii. et
vulneraverunt iaculis et dixit
saul ad armigerum suum. Euagi
na gladium tuum et interfice me
ne forte veniant incircumcisi isti
et illudant michi. Noluit autem
armiger eius hoc facere timore
perterritus arripuit autem saul ensem
et irruit in eum. Quod cum vidisset
armiger eius videlicet mortuum esse saul.
irruit etiam ipse in gladium suum.
et mortuus est. Interiit ergo saul
et tres filii eius et omnis domus
illius pariter concidit. Quod cum
vidissent viri isrl qui habitabant
in campestribus et saul ac filii eius
mortuus dereliquerunt urbes
suas et huc illucque dispersi sunt
veneruntque philistiim et habita
uerunt in eis. Die igitur altero de
trahentes philistiim spolia caesorum
invenerunt saul et filios eius iacen
tes in monte gelboe. Cumque spoli
assent eum et amputassent ca
pite armis. et nudassent. miserunt
in terram suam. ut circumferentur.
et ostenderetur templis et populis.
Arma autem eius consecraverunt
in fano dei sui et caput affixe
runt in templo dagon. Hoc cum
audissent viri iabes galaad. omnia
scilicet que philistiim fecerant super
saul. consurrexerunt singuli vi
rorum fortium et tulerunt cada
vera saul et filiorum eius. Attule
runtque ea in iabes. et ieiunaue
runt septem diebus. Mortuus
est autem saul propter iniquitates su
as. eo quod prevaricatus sit mandatum
dni quod preceperat et non custodie
rit illud. Sed etiam insuper phito
nissam consuluerit. nec speraue
rit in dno propter quod et interfe
cit eum. et transtulit regnum eius
ad david filium ysai. xi.

Congregatus est ergo ois isrl
ad david in ebron dicens
Os tuum sumus et caro tua.
Heri quoque et nudiustercius cum ad
huc regnaret saul tu eras qui edu
cebas et introducebas isrl. Tibi
enim dixit dns deus tuus. tu pasces
populum meum isrl et tu eris prin
ceps super eum. Venerunt ergo omnes
maiores natu isrl ad regem in eb
ron et ~~iniit~~ david cum eis fedus co
ram dno. Unxeruntque eum regem
super isrl iuxta sermonem dni quem lo
cutus est in manu samuel. Abiit
quoque david et ois isrl in ierlm. Hec
est iebus ubi erant iebusei habitato
res terre. Dixeruntque qui habita
bant in iebus ad david. Non ingre
dieris huc. Porro david cepit arcem
syon que est civitas david. dixitque
Ois qui percusserit iebuseum in pri
mis erit princeps et dux. Ascendit
igitur primus ioab filius sarvie et fcs
est princeps. Habitavit autem david
in arce. et idcirco apellata est ci
vitas david. Edificavitque urbem
in circuitu a mello usque ad gyrum
Ioab autem reliqua urbis extruxit pro
ficiebatque david vadens et crescens
et dns exercituum erat cum eo. Hii
principes virorum fortium david qui
adiuverunt eum ut rex fieret sup
omnem isrl iuxta verbum dni quod locu
tus est ad isrl. et iste numerus robustorum
david. Iesbaam filius achamoni
princeps inter triginta. Iste levavit
hastam suam super trecentos vul
neratos una vice. Et post eum elea
zar filius patrui eius. ahoites.
qui erat inter tres potentes. Iste
fuit cum david in aphes dommim.
quando philistiim congregati sunt ad
locum illum in prelium. et erat ager
regionis illius plenus ordeo. fuge
ratque populus a facie philistinorum.
hii steterunt in medio agri et defenderunt
eum. Cumque percussisset philisteos
dedit dns salutem magnam populo
suo. Descenderunt autem tres de tri
ginta principibus. ad petram in qua
erat david ad speluncam odolla
quando philistiim fecerant castrametati.
in valle raphaim. Porro david
erat in presidio et statio philistinorum
in bethleem. Desideravit ergo da
vid et dixit. O si quis daret michi
aquam de cisterna bethleem que
est in porta. Tres ergo isti per media

·· myt

castra philistinorum perrexerunt et hau
serunt aquam de cisterna bethlee,
que erat in porta et attulerunt ad
dauid ut biberet. Qui noluit sed
magis libauit illam dno dicens.
Absit ut in conspectu dei mei hoc fa
ciam. et sanguine uirorum istorum
bibam qui in periculo animarum suarum
attulerunt in aquam. Et ob hanc
causam noluit bibere. Hoc fecerunt
tres robustissimi. Abisai quoque fr
ioab ipse erat princeps trium. et ipse
leuauit hastam suam super trecen
tos uulneratos. et ipse erat inter
tres nominatissimus inter tres secun
dos inclitus et princeps eorum. Venerunt
autem usque ad tres primos non peruene
rat. Banaias filius ioiade uir ro
bustissimus qui multa opera perpe
trat de capseel. Ipse percussit duos
ariel et moab. Et ipse descendit
et interfecit leonem in media cisterna
tempore niuis. et ipse percussit uirum
egyptium cuius statura erat quinque
cubitorum et habebat lanceam ut licia
torum texentium. Descendit ergo ad
eum cum uirga et rapuit hastam
quam tenebat manu. et interfecit
eum hasta sua. Hoc fecit banaias
filius ioiade. qui erat inter tres ro
bustos nominatissimus. Inter triginta
primus. uerumtamen ad tres usque non
peruenerat. Posuit autem eum dauid
ad auriculam suam. Porro fortissi
mi in exercitu. Asahel fr ioab et
elchanan filius patrui eius de beth
leem. Semoth arorites. helles phe
llonites. Hyras filius acces thecuites.
Abiezer anathotites. Haraai ne
thophatites. Sabochai asosothites.
Ylai ahohites. Heled filius baanan
netophatites. Ethecei filius rabai
de gabaath filiorum beniamin. Ba
naia pharathonites. Urai de tor
rente gaas abial arabathites. Az
moth bauramites. Eliaba sala
bonites. filii Assem gezonites. Jo
nathan filius sege ararites.
Aiam filius sachar arariites. Eli
phal filius ur. Opher mecurathi
tes. aiapellonites. Asrai carme
lites. noorai filius azbai. Johel frat
nathan. mabar filius agarai. Se
leth amonites. noorai berothites.
armiger ioab filii sarine. Iras gete
reus. Gareb iethreus. Urias ethe
us. Sabath filius oolai. Adina fi
lius siza rubenites princeps rube
nitarum et cum eo triginta. Anan
filius maacha et iosaphat matha
nites. Ozias astarothites. Sema
et iehiel. filii otham arorites. Iedihel
filius samri et ioha frater eius tho
saites. Eliel mauuites et ieribai
et iosaia filii elnaem et iethma
moabites.

XII.

Hii sunt et obed et iesihel de ma
sobia. Hii quoque venerunt
ad dauid in siceleg. cum
adhuc fugeret saul filium cis qui
erant fortissimi et egregii pug
natores. tendentes arcum et utra
manu fundis saxa iacientes et
dirigentes sagittas. De fratribus sa
ul ex beniamin princeps ahiezer. et
ioas filii samaa. gabathites et
iaziel et phalet filii azmoth
et baracha et ieu anathothites.
Samaias quoque gabaonites for
tissimus inter triginta et super
triginta. Ieremias et iehiel et
iohanan et iezabad gaderothites
eluzai et ierimuth et baalia et
samaria. et saphatia arophites
helchana et iesia azrahel et io
ezer. et iesbaam de caree.
Joela quoque et zabadia filii iero
am de gedor. Sed et de gaddi trans
fugerunt ad dauid cum lateret in
deserto uiri robustissimi et pugna
tores optimi tenentes clipeum et
hastam. facies eorum quasi facies leo
nis et ueloces quasi caprea in mon
tibus. Ezer princeps obdias. secundus
eliab. iii. masmana. iiii. ieremias
v. ethi. vi. heliel. vii. ioanna.
viii. helzebad. ix. hieremias. x.
bachanai. xi. hii de filiis gad.
principes exercitus nouissimus centum
militibus preerat. et maximus mille.
Isti sunt qui transierunt iordanem
mense primo quando inundare consue
uit super ripas suas. Et omnes fugaue
runt qui morabantur in uallibus
ad orientalem plagam et occi
dentalem. Venerunt autem et de
beniamin. et de iuda ad presidium
in quo morabatur dauid. Egressusque

est David obviam eis et ait. Si pa
cifici venistis ad me ut auxiliemini
michi cor meum iungatur vobis.
Si autem insidiamini michi pro ad
versariis meis cum ego iniquitatem
in manibus non habeam. videat deus
patrum nostrorum et iudicet. Spiritus vero
induit Amasai principem inter triginta
et ait. tui sumus o David. et tecum
filii Isai. Pax tibi et pax adiutori
bus tuis. te enim adiuvat deus tuus.
Suscepit ergo eos David et constituit
principes turme. Porro de Manas
se transfugerunt ad David quando venie
bat cum Philistiim adversum Sa
ul pugnaret. et non dimicavit
cum eis. quia inito consilio remi
serunt eum principes Philistinorum di
centes. periculo capitis nostri rever
tetur ad dominum suum Saul. Quando igitur
reversus est in Siceleg transfugerunt
ad eum de Manasse. Ednas et Io
zabad et Helu et Sathi principes
militum in Manasse. Hii prebuerunt
auxilium David adversum latrun
culos. omnes enim erant viri fortissimi
et facti sunt principes in exercitu.
Sed et per singulos dies veniebant
ad David. ad auxiliandum ei usque
dum fieret grandis numerus quasi exer
citus dei. Iste quoque est numerus princi
pum exercitus qui venerunt ad Da
vid. cum esset in Hebron ut trans
ferret regnum Saul ad eum iuxta
verbum domini. Filii Iuda portantes
clipeum et hastam. vi. millia oc
tingenti expediti ad prelium. De
filiis Symeon virorum
fortissimorum ad pugnandum septem
millia centum. De filiis Levi qua
tuor millia sexcenti. Ioiada quoque
princeps de stirpe Aaron. et cum
eo tria millia septingenti. Sadoch
etiam puer egregie indolis et domus
patris eius principes xxij. De filiis
autem Beniamin fratribus Saul
tria millia. Magna enim pars eorum
adhuc sequebatur domum Saul.
Porro de filiis Ephraim. xx. mi
lia octingenti fortissimi robore
viri nominati in cognationibus suis.
Et ex dimidia tribu Manasse.
xviij. millia singuli per nomina sua
venerunt ut constituerent regem
David. De filiis quoque Ysachar
viri eruditi qui noverant singula
tempora ad precipiendum quid facere
deret Israel principes ducenti. Omnis
autem reliqua tribus eorum consilium
sequebatur. Porro de Zabulon qui
egrediebantur ad prelium et stabant
in acie instructi armis bellicis.
quinquaginta millia venerunt in
auxilium non in corde duplici.
Et de Neptalim principes mille et cum
eis instructi clipeo et hasta trigin
ta septem millia. sexcenti. Et de Aser
egredientes ad pugnam et in acie
provocantes quadraginta millia. Trans
Iordanem autem de filiis Ruben et
de Gad dimidia parte tribus Manasse
instructi armis bellicis centum
viginti millia. Omnes isti viri bella
tores et expediti ad pugnandum
corde perfecto. venerunt in Ebron
ut constituerent regem David super
universum Israel. Sed et omnes reliqui
ex Israel. uno corde erant ut rex fie
ret. David super universum Israel. Fue
runtque ibi apud David tribus diebus
comedentes et bibentes. preparave
rant enim eis fratres sui. Sed et qui
iuxta eos erant usque Ysachar et Za
bulon et Neptalim afferebant pa
nes in asinis et camelis et mulis
et bubus ad vescendum. farinam pala
thas uvam passam vinum oleum boves
arietes ad omnem copiam. gaudium
quippe erat in Israel. xiij
Iniit autem David consilium cum tribu
nis et centurionibus et universis
principibus et ait ad omnem cetum fili
orum Israel. Si placet vobis et a domino
deo nostro egreditur sermo quem loquimur
mittamus ad fratres nostros reliquos
in universas regiones Israel et ad sa
cerdotes et levitas qui habitant
in suburbanis urbium ut congre
gentur ad nos et reducamus arch
am domini dei nostri ad nos. Non enim
requisivimus eam in diebus Saul.
Et respondit universa multitudo. ut ita
fieret. Placuerat enim sermo omni
populo. Congregavit ergo David
omnem Israel a Sihor Egipti usque dum
ingrediaris Emath ut adduceret
archam dei de Chariathiarim. Et
ascendit David et omnis vir Israel ad
collem Chariathiarim que est in Iuda.

ut auferret inde archam dñi dei
~~federis~~ sedentis super cherubim ubi
invocatum est nomen eius. Impo-
sueruntque archam dei sup plau-
strum novum, de domo aminadab
Oza aut et fr̃es eius minabant
plaustrum. Porro david et univ̄s
isrl' ludebant coram
deo oi virtute in canticis et cythá-
ris et psalteriis et tympanis et
cymbalis et tubis. Cum aut per-
venisset ad aream chidon tetendit
oza manu suam ut sustentaret
archam bos quippe lasciviens pau-
lulum inclinaverat eam. Iratus
ẽ itaq; dñs contra ozam, et pcussit
eum eo q' contigisset archam, et
mortuus ẽ ibi coram dño. Con-
tristatusq; david eo q' divisisset
dñs ozam. vocavitq; locu illum
divisio oze. usq; in psentem diem.
et timuit deum tunc tp̃is dicens.
Quo possum ad me introducere
archam dei. et ob hanc cam non
eam adduxit ad se hoc ẽ in civi-
tatem david, sed avertit in do-
mum ab ededom getheei. Man-
sit ergo archa dei in domo obede-
dom tribus mensibus. et bndixit
dñs domui eius et oĩbus q̃ habe-
bat.
xiiii.

Misit quoq; iram rex tyri. nu-
tios ad david et ligna ce-
drina et artifices parie-
tum lignorumque ut edificarent
ei domum. Cognovitq; david eo
q' confirmasset eum dñs in regem
sup isrl'. et sublevatu ẽẽ regnu
suum. super populu eius isrl'. Ac-
cepit quoq; david alias uxores
in ilrm. genuitq; filios et filias.
Et hec nõia eoz qui nati sunt ei
in ilrm Samu et sobab. nathan
et salomon iebar et helisu et eli-
et heliphaleth. Noga q̃q; et napheg
et iaphie. elisama. et baliada et
heliphalet. Audientes aut philí-
stim eo q' unctus eẽt david in re-
gem super universum isrl' ascen-
derunt oms ut quererent eum. Q'
cum audisset david egressus est
obviam eis. Porro philistim ve-
nientes. diffusi sunt in valle ra-
phaim. Consuluitq; david deum

dicens. Si ascendam ad philisteos.
Si tradas eos in manu mea. Et
dixit ei dñs. Ascende et tradam eos
in manu tua. Cumq; illi ascendis-
sent in baal pharasim pcussit
eos ibi david et dixit. Divisit deus
inimicos meos p manu mea sicut
dividuntur aque. Et idcirco voca-
tum ẽ loci nome illius, baalphara-
sim. Dereliqueruntq; ibi deos suos
quos david iussit comburi. Alia etia
vice philistim irruerunt et diffu-
si sunt in valle. Consuluitq; rur-
sum david deum. Et dixit ei de-
us. Non ascendas post eos. recede ab
eis. et venies contra illos e regi-
one pirorum. Cumq; audieris so-
nitum gradientis in cacumine
piroz. tunc egredieris ad bellum.
Egressus enim est deus ante te ut
percutiat castra philistiim. Fecit g'
david sicut preceperat ei deus et
pcussit castra philistinoz de ga-
baon usq; gazara. Divulgatumq;
q' ẽ nomen david in universis
regionibus et dñs dedit pavorem
eius super oms gentes.
xv.

Fecit quoq; sibi dñs in civi-
tate david et edificavit
locum arche dei tetenditq;
tabernaclm. Tunc dixit david.
Illicitum ẽ ut a quoquamq; portet
archa dei n̄i a levitis quos elegit
dñs ad portandu eam. et ad mi-
nistrandu sibi usq; in eternu. Con-
gregavitq; universum isrl' in ilrm
ut adferretur archa dei in locu
suu quem preparaverat ei necno et
filios aaron et levitas. De filiis
caath uriel princeps fuit. et fr̃es
eius centum viginti. De filiis
merari asaia princeps et fr̃es eius
ducenti. xxx. De filiis gerson io-
hel princeps et fr̃es eius. c. xxx. De
filiis elisaphan semeias princeps
et fratres eius ducenti. De filiis
hebron eliel princeps et fr̃es eius
octoginta. De filiis oziel ami-
nadab princeps et fr̃es eius cen-
tum. duodecim. Vocavitq; david
sadoch et abiathar sacerdotes et
levitas urihel asaiam iohel
semeiam heliel et aminadab.
et dixit ad eos. Vos qui estis prin-
cipes familiarum leviticarum sanctifica-
mini cum fr̃ibus v̄ris et afferte

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

archam dni dei isrl ad locum q̄
ei preparatus ē ne ut a principio
quia non eratis presentes percussit
nos dns sic et nunc fiat illicitu
q nos agentibus. Sanctificati sunt
ergo sacerdotes et leuite ut por
tarent archam dni dei isrl. Et
tulerunt filij leui archam dei
sic preceperat moyses iuxta uerbu
dni: humeris suis in uectibus. Dixitq
dauid principibus leuitarum ut con
stituerent de fratribus suis cantores
in organis musicorum nablis videlz
et liris et cymbalis ut resonaret
in excelsum sonitus leticie. Consti
tueruntque leuites heman filium
iohel et de fratribus eius asaph filiu
barachie. De filijs uero merari
fratribus eorum ethan filium casaie
et cum eis fratres eorum in secundo
ordine. Zachariam et benna ihiel
et am et semiramoth et iahiel.
et heliab et banaiam et baasiam
et mathathiam et eliphalu et ma
cemiam. et obededo. et hiehiel et om
et eliab. et maasias et banaias
in nablis. archana cantabant.
Porro mathathias et heliphalu
et macenias et obededon et hie
ihel et ozazim in cytharis pro oc
taua canebant. et sinnthion. Co
nenias aut princeps leuitarum
prophetie preerat et ad precinen
da. Erat quippe ualde sapiens et
barachias et helchana. ianitores
arce. Porro sebonias et iosaphat
et nathanahel et amasai et zach
arias et banaias et heliazer sa
cerdotes clangebant tubis cora
archa dei. et obededon et achima
as erant obeditores arche. Igr
dauid et omnes maiores natu isrl
et tribuni ierunt ad portandam
archam federis dni de domo obe
dedon cum leticia. Cumque adiu
uisset deus leuitas qui portabat
archam federis dni de domo obe
dedon imolabantur septem thau
ri. et vij. arietes. Porro dauid
erat indutus stola bissina. et omi
leuite qui portabant archa
Cantoresque et conenias princeps
prophetie inter cantores. Dauid aut
etiam indutus erat ephot lineo
Vniuersusque isrl deducebant arch
am federis dni in iubilo et sonitu
bucine et tubis et cymbalis et nab
lis et cytharis concrepantes. Cumqz
peruenisset archa federis dni. usqz
ad ciuitatem dauid. michol filia
saul prospiciens per fenestram ui
dit regem dauid saltantem atqz
ludentem. et despexit eum in corde
suo.

XVI.

Attulerunt igr archam dei et
constituerunt eam in medio
tabernaculi. quod tetenderat
ei dauid et optulerunt holocausta
et pacifica coram dno. Cumque co
plesset dauid offerens holocausta
et pacifica. benedixit populo in noie
dni et diuisit vniuersis per singlos
a viro usqz ad mulierem tortam
panis et partem assē carnis bubu
le et frixam oleo similam. Consti
tuitqz coram archa dei de leuitis
qui ministrarent et recordarentur
operum eius et glorificarent atqz lau
darent dnm deum isrl. Asaph pri
cipem et scdm eius zachariam. Por
ro iahiel et semiramoth et iehiel
et mathathian et eliab et banaia
et obededom et iehiel sr organa
psalterij et liras. Asaph aut ut cym
balis personaret. Banaias uo et
azihel sacerdotes canere tuba iu
giter coram archa federis dni. In
illa die fecit dauid principem ad co
fitendum deo asaph et fres eius
Confitemini dno et inuocate nome
eius notas facite in populis adin
uentiones illius. Cantate ei et ps
allite et narrate oia mirabilia eius
Laudate nomen scm eius. letetur
cor querentium dnm. Querite dnm
et uirtutem eius querite faciem eius
semp. Recordamini mirabilium eius
que fecit signorum illius et iudicia
oris eius. Semen isrl serui eius
filij iacob electi eius. Ipse dns deus
nr in uniuersa terra iudicia eius
Recordamini in sempiternum pacti eius
sermonis quem precepit in mille ge
nerationes. Quem pepigit cu abra
ham et iuramenti illius cum ysaac
Et constituit illud iacob in preceptum
et isrl in pactum sempiternu. Dicens
tibi dabo terram chanaan funi
culum hereditatis vre. Cum essent
pauci numero parui et coloni eius
et transierunt de gente in gentem et

de regno ad populum alterum. Non
dimisit quemquam calumpniari eos
sed increpavit pro eis reges. Nolite
tangere xpos meos. et in prophe
tis meis nolite malignari. Canta
te dno ois terra annunciate ex die
in diem salutare eius. Narrate
in gentibus gloriam eius. in cunctis
populis mirabilia eius. Quia
magnus dns et laudabilis nimis
et terribilis super omis deos. Omes
enim dii populorum idola. dns autem
celos fecit. Confessio et magnifi
centia coram eo fortitudo et gau
dium in loco. Afferte dno famil
lie populorum afferte dno gloriam
et imperium. Date dno gloriam noi
eius. levate sacrificium et venite
in conspectu eius. et adorate dnm
in decore sco. Commoveatur a facie
eius ois terra. ipse enim fundavit
orbem inmobilem. Letentur et
exultet terra et dicant in natio
nibus dns regnavit. Tonet mare
et plenitudo eius exultent agri
et oia que in eis sunt. Tunc lau
dabunt ligna saltus coram dno quia
venit iudicare terram. Confite
mini dno quoniam bonus quoniam ineternu
mia eius. Et dicite salva nos deus
salvator noster congrega nos et erue
de gentibus. ut confiteamur noi
sancto tuo et exultemus in carmi
nibus tuis. Benedictus dns deus isrl
ab eterno usque ineternum et dicat
ois populus amen et ymnum dno.
Dereliquit itaque ibi coram archa
federis dni asaph et fratres eius.
ut ministrarent in conspectu arche
iugiter per singulos dies et vices
suas. Porro obededon et fres eius
lxviii. Et obededon filium idithun
et ossa constituit ianitores. Sadoch
autem sacerdotem et filios eius et fres
illius sacerdotes coram tabernaculo
dni in excelso quod erat in gabaon
ubi offerrent holocausta dno super
altare. holocaustomatis iugiter
mane et vespere iuxta oia que scrip
ta sunt in lege dni quam precepit isrl.
Et post eum eman et idithun et re
liquos electos unumquemque voca
bulo suo ad confitendum dno
quoniam ineternu mia eius. Heman quoque
et idithun canentes tuba et qua

tientes cymbala et oia musicorum
organa ad canendum deo. Fili
os autem ydithun fecit esse portarios.
Reversusque e ois populus in domu
suam et david ut benediceret etiam
domui sue.

xvii.

Cum autem habitaret david
in domu suam dixit ad
nathan prophetam. Ecce ego
habito in domo cedrina. archa
autem federis dni sub pellibus est.
Et ait nathan ad david. Oia que
in corde tuo sunt fac deus enim tecu
e. Igitur nocte illa factus e sermo
dni ad nathan dicens. Vade et lo
quere david servo meo. Hec dicit dns.
Non edificabis tu in domu ad hab
tandum neque enim mansi ex eo tempore
in domo quo eduxi isrl usque ad hanc
diem. sed fui semper mutans loca
tabernaculi. et in tentorio manens
cum oi isrl. et dixi quare non edi
ficastis michi domum cedrinam. Nunc
itaque loqueris sic ad servum meum da
vid. Hec dicit dns exercituum. Ego
tuli te cum in pascuis sequeres gre
gem ut eos dux populi mei isrl.
et fui tecum quocumque perrexisti.
et interfeci omes inimicos tuos co
ram te. fecique tibi nomen quasi unius
magnorum qui celebrantur in terra
et dedi locum populo meo isrl.
Plantabitur et habitabit in eo et
ultra non commovebitur. nec filii
iniquitatis attrahent eos. sicut a
principio ex diebus quibus dedi iudi
ces populo meo isrl. et humiliavi
universos inimicos tuos. Adnun
cio ergo tibi quod edificaturus sit do
mum tibi dns. Cumque impleveris
dies tuos ut vadas ad patres tuos
suscitabo semen tuum post te quod erit
de filiis tuis et stabiliam regnum
eius. ipse edificabit mi domum et fir
mabo solium eius usque insempiter
num al ineternum. Ego ero ei
in patrem et ipse erit mi in filium
et miam meam non auferam
ab eo sicut abstuli ab eo qui an
te fuit. Et statuam eum in domo
mea et in regnu meum usque insem
piternum et thronus eius erit
firmissimus in perpetuum. iuxta oia
verba hec. et iuxta universam visio
nem istam. Sic locutus e nathan

ad dauid: Cumq3 venisset rex da
uid et sedisset coram dno dixit.
Quis ego sum dne deus. et que
domus mea. ut prestares m talia.
Sed et hoc parum visum e in co
spectu tuo. ideoq3 locutus es sup
domu servi tui etiam in futuru.
et fecisti me spectabilem sup oes
hoies dne deus ms; Quid ulte
addere pt dauid cum ita glorifi
caveris servu tuu et cognoue
ris eum. Dne propt famulum
tuum iuxta cor tuu fecisti oez
magnificentiam hanc. et nota
e voluisti universa magnificen
cia et magnalia. Dne non e
silis tui. et non est alius deus
absq3 te. ex oibus quos audiuim
auribus nris; quis eni est alius
ut populus tuus isrl gens una
in terra ad qua pexit deus ut
liberaret et faceret populu sibi.
et magnitudine sua atq3 ter
roribus eiceret naciones a facie
eius. que de egipto liberarat.
et posuisti populu tuu isrl e in
populu usq3 in eternu. et tu dne
factus es deus eius. Nunc igit
dne sermo quem locutus es fa
mulo tuo. et sup domu ei9 con
firmetur in perpetuu et fac
sicut locutus es. Permaneatq3
et magnificetur nome tuum
usq3 in sempiternum et dicatur
dns exercituum deus isrl et dom9
dauid servi eius pmanens co
ram eo. Tu eni dne deus ms
revelasti auriculam servi tui.
ut edificares ei domum et id
circo inuenit servus tuus fidu
ciam ut oret coram te. Nunc
ergo dne tu es deus et locutus
es ad servum tuu tanta bene
ficia. et cepisti benedicere domui
servi tui. ut sit semp cora te.
Tu eni dne benedicente benedicta
erit in perpetuum;

xviij.

Factum e aut post hec ut
percuteret dauid phili
stim et humiliaret eos.
et tolleret geth et filias
eius de manu philistim. per
cuteretq3 moab et fierent mo
abite servi dauid offerentes ei
munera. Eo tempore percussit da
uid etiam adadezer regem soba
regionis emath. qn pexerat ut
dilataret imperium suu. usq3 ad
flumen eufraten. Cepit ergo da
uid mille quadrigas eius. et sep
tem milia equites. ac viginti mi
lia viroz peditu. subneruauitq3
oms equos curruu. exceptis cen
tum quadrigis quas reservauit
sibi. Superuenit aut et sirus da
mascenus ut auxiliu preberet
adadezer regi soba. Sed et huius
pcussit dauid viginti duo milia
viroz. et posuit milites in dama
sco ut siria quoq3 serviret sibi
et offerret munera. Adiuvitq3
eu dns in cunctis ad que pexerat
Tulitquoq3 dauid pharetras aure
as quas habebant ut habuerat
servi adadezer et attulit eas in ihrlm.
Necno de thebath et chun urbibus
adadezer eris plurimum. de quo
fecit salomon mare eneu et co
lumpnas et vasa enea. Quod
cum audisset thou rex emath p
cussisse scz dauid oem exercitum
adadezer regis soba. misit aduram
filium suu ad regem dauid ut po
stularet abeo pacem et congratu
laretur ei eo q expugnasset et
pcussisset adadezer. adusarius
quippe thou erat adadezer. Sed
et oia vasa aurea et argentea
et enea consecrauit rex dauid
dno. cum argento et auro que
tulerat ex universis gentibus ta
de idumea et moab et filys amon
q de philistim et amalech. Abisai
vero filius sarvie. percussit edom
in valle salinaz. xviij. milia.
Et constituit in edom presidium
ut serviret ydumea dauid. Sal
vauitq3 dns dauid in cunctis
ad q pexerat. Regnauit ergo
dauid sup universum isrl. et
faciebat iudicium atq3 iusticiam
cuncto populo suo. Porro ioab
filius sarvie erat sup exercitu
et iosaphat filius ahilud a comen
tariis. Sadoch aut filius achitob
et abimelech filius abiathar.
sacerdotes. et susa scriba. Bana-

iab vero filius ioiade super legio-
nes cherethi et phelethi. Porro fi-
lii david primi ad manum regis.

Accidit autem ut more-
retur naas rex filiorum
amon et regnaret filius
eius pro eo. Dixitque david faciam
misericordiam cum amon filio naas. Pre-
stitit enim pater eius michi gratiam. Misitque
david nuncios ad consolandum
eum super morte patris sui. Qui cum
pervenissent in terra filiorum amon
ut consolarentur amon dixerunt
principes filiorum amon ad hanon.
Tu forsitan putas quod david hono-
ris causa in patrem tuum miserit qui
consolarentur te, nec animadvertis
quod ut explorent et ~~inv~~ investigent
et scrutentur terram tuam venerunt
ad te filii eius. Igitur hanon pu-
eros david decalvavit et rasit
et precidit tunicas eorum a natibus
usque ad pedes. et dimisit eos. Qui
cum abiissent. et hoc mandasset
david misit in occursum eorum.
Grandem enim contumeliam susti-
nuerant. et precepit ut manerent
in iericho. donec cresceret barba
eorum et tunc reverterentur. Viden-
tes autem filii amon quod iniuriam
fecissent david, tam hanon quam
reliquus populus, miserunt mille
talenta argenti. ut conducerent
sibi de mesopotamia, de syria ma-
acha et de soba currus et equites.
Conduxeruntque triginta duo mi-
lia curruum. et regem maacha
cum populo eius. Qui cum venissent
castrametati sunt e regione me-
daba. Filii quoque amon congrega-
ti de urbibus suis venerunt ad bel-
lum. quod cum audisset david.
misit ioab et omnem exercitum virorum
fortium. Egressique filii amon di-
rexerunt aciem iuxta portam civi-
tatis. Reges autem qui ad auxilium
eius venerant separatim in agro
steterunt. Igitur ioab intelligens
bellum ex adverso et post ~~se fieri~~
tergum contra eum fieri. elegit
viros fortissimos de universo
israel et perrexit contra syrum
reliquam autem partem populi de-
dit sub manu fratris sui. et perrexerunt
contra filios amon. Dixitque. Si
vicerit me syrus auxilio eris
michi. Si autem superaverint te filii
amon. ero tibi in presidium. Con-
fortare et agamus viriliter pro
populo meo et pro urbibus dei nostri.
Dominus autem quod in conspectu suo bonum
est faciat. Perrexit ergo ioab et po-
pulus qui cum eo erant contra syrum
ad prelium. et fugavit eos. Porro
filii amon videntes quod fugisset
syrus. ipsi quoque fugerunt absai
fratrem eius et ingressi sunt civita-
tem. Reversusque est etiam ioab in
iherusalem. Videns autem syrus quod ceci-
disset coram israel misit nuntios
et adduxit syrum qui erat trans
fluvium. Sophach autem princeps mi-
litie adadezer. erat dux eorum. Quod
cum nuntiatum esset david congrega-
vit universum israel. et transivit
iordanem. irruitque in eos. et di-
rexit ex adverso aciem illis contra
pugnantibus. Fugit autem syrus israel
et interfecit david de syris septem
milia curruum. et quadraginta
milia peditum. et sophach exercitus
principem. Videntes autem servi ad-
adezer se ab israel esse superatos tran-
sierunt ad david et servierunt ei. No-
luitque ultra syria auxilium pre-
bere filiis amon. .XX.

Factum est autem post anni cir-
culum. eo tempore quo
solent reges ad bella pro-
cedere. congregavit ioab
exercitum et robur militie. et
vastavit terram filiorum amon
perrexitque et obsedit rabba. Porro
david manebat in iherusalem. Cum ioab
percussit rabba et destruxit eam
Tulit autem david coronam mel-
chon de capite eius et invenit
in ea auri pondus talentum. et pre-
ciosissimas gemmas. fecitque sibi
inde diadema. Manubias quoque
urbis plurimas tulit. populum autem
qui erat in ea eduxit. et fecit super eos
tribulas et trahas et ferrata car-
penta transire. ita ut dissecarentur
et contererentur. Sic fecit david
cunctis urbibus filiorum amon et
reversus est cum omni populo suo in
iherusalem. Post hec initum est bellum
in gazer adversus philisteos.
in quo percussit sobachai usa-

stitit sapphai de genere rapham.
et humiliavit eos. Aliud quoque bel
lum gestum est adversus phili
steos in quo percussit adeodatus
filius saltus bethleemites fratrem
goliath gethei. Cuius haste lignum
erat quasi liciatorium texentium.
Sed et aliud bellum accidit in
geth. in quo fuit homo longissimus
qui digitos senos id est sim. xxiiij.
Hic et ipse de rapham stirpe
fuerat generatus. hic blasphema
vit israel et percussit eum iona
thas filius samaa fratris david.
Hii sunt filii rapham in geth
qui ceciderunt in manu david
et servorum eius. .XXI.

Consurrexit autem sathan
contra israel et incitavit
david ut numeraret israel.
Dixitque david ad ioab et
ad principes populi. Ite et nume
rate israel a bersabee usque dan.
et afferte mihi numerum ut sciam.
Responditque ioab. Augeat dominus populum
suum centuplum quam sunt. Nonne
domine mi rex omnes servi tui sunt
quare hoc querit dominus meus quod in
peccatum reputetur israeli. Sed sermo
regis magis prevaluit. Egressusque
est ioab et circuivit universum
israel et reversus est ierusalem.
Deditque david numerum eorum
quos circuierat et numeratus est
omnis israel inventus mille milia et cen
tum milia virorum educentium
gladium. De iuda autem quadrin
genta septuaginta milia bellatorum.
Nam levi et beniamin non nu
meravit eo quod invitus exsequeretur
regis imperium. Displicuit
autem deo quod iussum erat et percussit
israel. Dixitque david ad deum.
Peccavi nimis ut hoc facerem. Ob
secro aufer iniquitatem servi tui.
quia insipienter egi. Et locutus
est dominus ad gad videntem david
dicens. Vade et loquere ad da
vid. et dic ei. Hec dicit dominus. Trium
tibi optionem do. Unum quod volueris
elige ut faciam tibi. Cumque ve
nisset gad ad david dixit ei. Hec
dicit dominus. Elige quod volueris.
Aut tribus annis pestilentiam
aut tribus mensibus fugere te hostes
tuos et gladium eorum non posse
evadere. Aut tribus diebus gladi
um domini et mortem versari in ter
ra et angelum domini interficere
in universis finibus israel. Nunc igitur vide
quid respondeam ei qui misit me.
Et dixit david ad gad. Ex omni
parte angustie me premunt. Sed
melius mihi est ut incidam in ma
nus domini. quia multe sunt misera
tiones eius quam in manus hominum.
Misit ergo dominus pestilentiam in
israel et ceciderunt de israel septua
ginta milia virorum. Misit quoque
angelum in ierusalem ut percuteret eam.
Cumque percuteretur vidit dominus et miser
tus est super magnitudine mali
et imperavit dominus angelo qui per
cutiebat. Sufficit iam cesset ma
nus tua. Porro angelus domini sta
bat iuxta aream orne iebusei. Le
vansque david oculos suos vidit
angelum domini stantem inter terram
et celum et evaginatum gladium
in manu eius et versum contra ierusalem.
Et ceciderunt tam ipse quam maiores
natu vestiti ciliciis pronum in terram.
Dixitque david ad deum. Nonne
ego sum qui iussi ut numeraretur
populus. Ego qui peccavi. ego
qui malum feci. Iste grex quid com
meruit. Domine deus meus vertatur
obsecro manus tua in me. et in do
mum patris mei. populus autem tuus
non percutiatur. Angelus autem
domini precepit gad ut diceret david
et ascenderet. construeretque altare
domino deo in area ~~ornan~~ ornan
iebusei. Ascendit ergo david iuxta
sermonem gad. quem locutus ei fu
erat ex nomine domini. Porro ornan
cum suspexisset angelum quatuorque
filii eius cum eo absconderunt se.
Nam eo tempore terebat in area tri
ticum. Igitur cum veniret david ad
ornan conspexit ornan et proces
sit ei obviam de area. et adora
vit illum pronus in terram. Dixitque
ei david. Da mihi locum aree tue
ut edificem in ea altare domino. ita
ut quantum valet argenti ac
cipias. et cesset plaga a populo.
Dixit autem ornan ad david. Tolle
et faciat dominus meus rex quodcumque.

ei placet. Sed et boues do in holo-
caustum et tribulas in ligna.
et triticum in sacrificium. omnia
libens prebeo. Dixitque ei rex da-
uid. Nequaquam ita fiet. Sed argen-
tum dabo quantum valet. Neque
enim tibi auferre debeo. et sic offe-
rem dno holocausta gratuita.
Dedit ergo dauid ornan pro loco
siclos auri iustissimi ponderis
sexcentos. Et edificauit ibi altare
dno. Obtulitque holocausta et pa-
cifica. et inuocauit dnm. et exau-
diuit eum in igne de celo super
altare holocausti. Precepitque dns
angelo et conuertit gladium suum
in vaginam. Protinus ergo da-
uid videns quod exaudisset eum dns.
in area ornan iebusei. immolauit
ibi victimas. Tabernaculum autem dni
quod fecerat moyses in deserto. et
altare holocaustorum eo tempestate
erat in excelso gabaon et non pre-
ualuit dauid ire ad altare ut ibi
obsecraret deum. Dauid enim fue-
rat timore ~~primore~~ perterritus vi-
dens gladium angeli dei. XXII.

Dixitque dauid. Hec est domus
dei. et hoc altare in holocau-
stum israel. et precepit ut co-
gregarent omnes proselitos de terra
israel. et constituit ex eis latomos. et
ad cedendos lapides et poliendos
ut edificaretur domus dei. Ferrum
quoque plurimum ad clauos ianuarum
et ad commissuras atque iuncturas
preparauit dauid. et eris pondus
innumerabile. ligna quoque cedri-
na non poterant estimari. que sydo-
nii et tyrii deportauerant ad da-
uid. et dixit dauid. Salomon filius
meus puer paruulus est et delicatus.
domus autem quam edificari volo
dno. talis esse debet. ut in cunctis
regionibus nominetur. preparabo ergo
ei necessaria. Et ob hanc causam dauid ante mor-
tem suam preparauit impensas.
Vocauitque salomonem filium suum
et precepit ei. ut edificaret domum
dno deo israel. Dixitque dauid ad sa-
lomonem. fili mi voluntatis mee
fuit. ut edificarem domum nomini dni
dei mei. sed factus est ad me sermo
dni dicens. Multum sanguinem
effudisti et plurima bella bellasti.
Non poteris edificare domum nomi-
ni meo. tanto effuso sanguine coram
me. Filius qui nascetur tibi erit
vir quietissimus. faciam enim eum
requiescere ab omnibus inimicis su-
is per circuitum. Et ob hanc causam
pacificus vocabitur et pacem et
otium dabo in israel cunctis diebus
eius. Ipse edificabit domum nomini
meo. et ipse erit mihi in filium. et ego
ero ei in patrem. firmaboque solium
regni eius. super israel in eternum.
Nunc ergo fili mi sit dns tecum
et prosperare et edifica domum
dno deo tuo sicut locutus est de te.
Det quoque tibi dns prudentiam
et sensum ut regere possis israel.
et custodire legem dni dei tui.
Tunc enim proficere poteris. si
custodieris mandata. et iudicia
que precepit dns moysi ut doceret
israel. Confortare et viriliter age
ne timeas neque paueas. Ecce ego
in paupertacula mea preparaui ex-
pensas domus dni. auri talenta
centum milia. et argenti mille
milia talentorum. Eris vero et ferri
non est pondus. vincitur enim nu-
merus magnitudine. ligna et lapides
preparaui ad vniuersa impendia.
habes quoque plurimos artifices la-
tomos et cementarios artificesque
lignorum et omnium artium ad facien-
dum opus prudentissimos in au-
ro et argento ere et ferro. cuius
non est numerus. Surge igitur et
fac et erit dns tecum. Precepit
quoque dauid cunctis principibus
israel. ut adiuuarent salomonem
filium suum. Cernitis inquiens
quod dns deus vester vobiscum sit. et de-
derit vobis requiem per circuitum.
et tradiderit omnes inimicos vestros in ma-
nus vestras et subiecta sit terra
coram dno. et coram populo eius.
Prebete igitur corda vestra et animas ve-
stras ut queratis dnm deum vestrum
et consurgite et edificate sanctuari-
um dno deo. ut introducatur
archa federis dni. et vasa dni co-
secrata in domum que edificatur
nomini dni. XXIII.

Igitur dauid senex et plenus dierum
regem constituit salomonem fi-
lium suum super israel. Et congre-

gauit om̄s p̄ncipes isrl̄ et sacer
dotes et leuitas. Numerati sunt
leuite. xxx. annis et supra et in
uenti sunt triginta milia octo
uiroꝝ. Ex hys electi sunt et di
stributi in ministerio domꝰ dn̄i.
uiginti quatuor milia. prepositoꝝ
aūt et iudicum sex milia. Porro
quatuor milia ianitores et toti
dem psalterio canentes dn̄o in or
ganis que fecerat ad canendum
et distribuit eos dauid per uices
filioꝝ leui. Gerson videlicet et ca
ath et merari. et gerson gedon
et merari. et semei. filij leddan
principes iehiel et zetan et iohel
tres. Isti principes familiaꝝ lehe
dan. Porro filij semei leeth et zi
za et iehus et baria isti filij semei
quatuor. Erat aūt ieth prior.
ziza secūdus porro iaus et baria
non habuerunt plurimos filios. p
ceo in una familia unaq3 do
mo computati sunt. filij caath
amra. et ysaar ebron et oziel
iiij. filij amra aaron et moyses.
Separatusq3 ē aaron ut mini
straret in sancta sanctoꝝ ipse
et filij eius in sempiternum. Et
adoleret incensum dn̄o sc̄dm ri
tum suum ac bn̄diceret n̄oi eiꝰ
in perpetuum. Moysi quoq3 hoīs
dei filij adnumerati sunt in tri
bu leui. filij leui gerson et helie
zer et filij aly. Porro filij roo
bia multiplicati sunt nimis. fi
lij ysaar salumith p̄mꝰ. filij je
rieu primus. Amarias. ij. Iazi
hel tercius. Iechunaan. iiij. filij
oziel. micha primus iesia. sc̄ds
filij merari moli mooli et musi
~~moli et eder~~ filij mooli eleazar.
et non habuit filios sed filias.
acceperunt eas filij eius fratres
eoꝝ. filij musi mooli et eder et
gerimuth tres. Hy filij gerimuth
hy filij leui in cognacionibus suis
et familys suis principes per uices
et numerum capitum singloꝝ. qui
faciebant opera ministery domꝰ
dn̄i a xx. annis et sup. Dixit
enim dauid. Requiem dabit dn̄s
deus isrl̄ populo suo et habita
cionem ierl̄m usq3 in sempiternum

Nec erit officy leuitaꝝ ultra por
tare tabernaculum et oīa uasa eiꝰ
ad ministrandum. Iuxta precepta q3
dauid nouissima. subputabitur
nūs filiorum leui. a. xxx. annis
et supra. Et erunt sub manu filioꝝ
aaron in cultum domꝰ dn̄i in ve
stibulis et in exedris. et in loco.
purificacionis et in sanctuario et in om
nibus operibꝰ ministery templi dn̄i.
Sacerdotes aūt sup panes propo
sicionis et ad simile sacrificium;
ad lagana et azima et sartagi
nem et ad feruentē similā et su
per omne pondus atq3 mensuram;
Leuite uero ut stent mane ad con
fitendum et canendo dn̄o. Similiterq3
ad vesperam tam in oblacioe et
holocaustoꝝ dn̄o q3 in sabbatis et
kalendis et solempnitatibꝰ reliquis
iuxta num̄ et cerimonias cuiusq3 rei
iugiter coram dn̄o. et custodi
ant obseruaciones tabernaculi fe
deris et ritum sanctuary. et obseruā
cōem filioꝝ aaron frm̄ suoꝝ ut
ministrarent in domo dn̄i. xxiiij.

Porro filij aaron et partici
ones erunt. filij aaron na
dab et abiu et eleazar. et
itamar. Mortui sunt aūt
nadab et abiu ante pr̄em suum
absq3 liberis. sacerdocioq3 functus
ē eleazar. et itamar. et diuisit
eos dauid. i. sadoch de filijs elea
zar et ithamar et diuisit in princi
pibus uiris q̄ filij ythamar sc̄dm
uices suas et ministerium. Inuenti
q3 sunt multo plures filij eleazar
in principibus uiris q3 filij ytha
mar. Diuisit aūt eis hoc ē filijs
eleazar principes per familias
xvj. et filijs ythamar p famili
as et domos suas octo. Porro di
uisit utrasq3 inter se familias
sortibus. erant enim principes scua
ry et principes dei. tam de filijs
eleazar ~~enim~~ q3 de filijs ythamar
Descripsitq3 eos semeias filius
nathanahel scriba leuites coram
rege et principibus. et sadoch sacer
dotem et achimelech filium abia
thar. principibus quoq3 familiaꝝ
sacerdotaliū et leuiticaꝝ unam
domum que sub se hēt ceteros ythamar.

Exivit autem sors prima ioiarib. ii.
iedeie. iii. arim. iiii. seorim. quinta
melchia. vi. maimam. vii. achos
viii. abia. ix. ihesu. x. sethima.
xi. eliasib. xii. iachis. xiii. opha
xiiii. ysaab. xv. aphethcia. xvi.
ihetheel. xvii. iacra. xviii. gamul
xviiii. dalaian. xx. iiii. maciam.
Hec vices eorum secundum ministeria sua
ut ingrediantur domum dei et iuxta
ritum suum sub manu aaron pa
tris eorum sicut preceperat dominus deus
israel. Porro filiorum levi qui reliqui
fuerant. de filiis amram erat
subahel et iedaia. De filiis quoque
raboie princeps iesias ysaaris
vero salemoth filiusque salemoth
iaudiat. filiusque eius ieram
amaria secundus iathiel mecha. filii
mecha samir. frater mecha iesia.
filiusque iesie zacharias. filii mera
ri mooli. et musi. filius musi oziau
bennon. filius quoque merari oziau
et suen et cacur et zobri. Porro
mooli filius eleazar qui non ha
bebat liberos. filius vero cis ierem
mei filii musi moli eder et ierem
uth. Isti filii levi secundum domos fami
liarum suarum miserunt que ipsi sor
tes contra fratres suos. filios autem
aaron coram david rege et sadoch
et aimeleth et principibus famili
arum sacerdotalium et levitica
rum tam maiores quam minores
omnis sors equaliter qui videbat.
Igitur david et magistratus XXV.
exercitus segregaverunt in ministe
rio filios asaphat et heman et idi
thun. qui prophabant in cytha
ris. et psalteriis et cymbalis secundum
numerum suum. dedicato sibi officio
servientes. de filiis asaphat ca
thur et ioseph sub manu asaph
prophantes iuxta regem. Porro
idithun filii idithun godolias
sori et iesias et sabias et matha
thias. vi. sub manu patris sui idi
thun qui in cythara prophabat
super confitentes et laudantes
dominum. Heman quoque filii eman
boccian mathania oziel subuhel
et ierimoth anania eliatha getth
delthi et romenthi. Ezer et iesbacca
sa mellothi othir marioth omnes
isti filii heman videntis regis in
sermonibus dei ut exaltaret cor
nu. Deditque deus eman filios
xiiii. et filias. iii. omnes sub ma
nu patris sui. ad cantandum in
templo domini. distributi erant in
cymbalis et psalteriis et cytha
ris in ministeria domus domini iuxta
regem. Asaph videlicet et idithun
et heman. fuit autem numerus eorum
cum fratribus suis qui erudiebant
canticum domini cuncti doctores
ducenti octoginta octo. Miserunt
que sortes per vices suas ex equo
tam maior quam minor doctus
pariter et indoctus. Egressaque est
sors prima ioseph qui erat de
asaph. Secunda godolie ipsi et filiis eius
et fratribus eius duodecim. tercia
zachur filiis et fratribus eius. xii.
quarta ysari filiis et fratribus eius xii. V
boccian. filiis et fratribus eius. xii. vii. isrehe
la. filiis et fratribus eius. xii. octava ysaie et
fratribus eius xii. Nona mathanie et fratribus
eius. xii. decima semei et fratribus eius. xii.
undecima ezrahel filiis et fratribus eius. xii.
Duodecima asabie filiis et fratribus eius. xii.
Tredecima subahel filiis et fratribus eius. xii.
Quartadecima mathanie filiis et fratribus
eius. xii. Quintadecima ierimoth filiis
et fratribus eius. xii. Decima sexta ananie
filiis et fratribus eius xii. Decima septima
iesbocase. filiis et fratribus eius. xii. Decima
octava anani filiis et fratribus eius. xii.
Decima nona mellothi filiis et fratribus
eius. xii. Vicesima heliatha. filiis et
fratribus eius. xii. Vicesima prima othir
filiis et fratribus eius xii. Vicesima secunda
godollathi filiis et fratribus eius xii. Vice
sima tercia mahud filiis et fratribus eius xii.
Vicesima quarta romanthiezer
filiis et fratribus eius xii. XXVI.
Divisiones autem ianitorum
de chorittis mesellemia fi
lius chore de filiis asaph.
filius mesellamie zacharias pri
mogenitus. iadihel secundus zabadi
as. iii. iathaniel. iiii. ahilam.
v. iohanan. vi. elidam vii. filii
autem obededom semeias primogenitus
iozabath ii. ioaa iii. sacha. iiii.
nathanahel. v. Amihel vi. ysach
ar vii. phollathi viii. quia benedixit
illi dominus. Semeia autem filio eius

nati sunt filii praefecti familiarum
suarum erant enim viri fortissimi
filii ergo semeie othni et rapha
hel et obedihel elzabath fratres eius
viri fortissimi. filii eliu quoque et
samathias. omnes hii filii obededom
ipsi et filii eius fratres eorum fortis
simi ad ministrandum sexaginta
duo de obededom. Porro mesalla
me filii et fratres robustissimi. xviii.
De osa autem id est de filiis merari se
mri principes. non enim habuerat
primogenitum. et idcirco posuerat
eum pater eius in principem. hel
cias. ii. tabelias. iii. zacharias
iiii. Omnes hii filii et fratres osa. xiii.
Hii divisi sunt ianitores ut semper
principes custodiarum sicut et fratres
eorum ministrarent in domo domini.
Missae sunt ergo sortes ex aequo et
parvus et magnus per familias
suas in unamquamque portarum.
Cecidit autem sors orientalis sele
miae. Porro zachariae filio eius
viro prudentissimo et erudito ser
mone sortito obtigit plaga sep
temptrionalis. Obededom vero et
filiis eius ad austrum in qua parte
seniorum concilium. Sephim et
osa ad occidentem iuxta portam quae
ducit ad viam ascensionis. custo
diam contra custodiam. Ad orien
tem vero levitae. vi. ad aquilonem
iiii. per diem atque ad meridiem
similiter in die novem. et ubi erat con
cilium bini et bini. In cellulis
vero ianitorum ad occidentem. iiii.
in via. bini per cellulas. Hae
sunt divisiones ianitorum filiorum
chore et merari. Porro achias
erat super thesauros domus dei ac vasa sanctorum
filii ledan filii gersom de ledan
principes familiarum ledan et ger
som iehieli. filii iehieli zathan
et iohel frater eius super thesau
ros sanctorum quae sanctificavit david rex
ioheli fratres eius super thesauros domus
domini. Amramitis et isaaritis
et hebronitis et ozihelitibus. su
buhel autem filius gersom filii
moysi praepositus thesauris. fratres
eliezer cuius filius rabia et huius
filius isaias. et huius filius io
ram. huius quoque filius zechri.

sed huius selemith. Ipse selemith et
fratres eius super thesauros sanctorum quae
sanctificavit david rex et principes fa
miliarum et tribuni et centurio
nes. et duces exercitus. De bellis et
manubiis praeliorum quae consecravit
ad instaurationem et supellectilem tem
pli domini. Haec autem omnia sanctifica
vit samuel videns et
saul filius cis et abner filius ner
et ioab filius sarvie. Omnes qui sancti
ficaverunt eum per manum salomith
et fratrum eius. Isaaritis vero praeerat
chonenias. et filii eius ad opera
forinsecus super israel. ad docendum
et iudicandum eos. Porro de hebro
nitis asabias et fratres eius viri for
tissimi mille septingenti praeerant
israheli contra iordanem [illegible]
contra occidentem in cunctis operibus
domini et ministerium regis. Hebroni
tarum autem princeps fuit ierias secundum
familias et cognationes eorum.
Quadragesimo anno regni david
recensiti sunt et inventi sunt viri
fortissimi in iazer galaad fratres eius
robustioris aetatis. duo milia sep
tingenti principes familiarum. Prae
posuit autem eos david rex rubenitis
et gadditis et dimidiae tribui ma
nasse in omne ministerium dei et regis.

Filii autem israel secundum. XXVII.
numerum suum principes fa
miliarum tribuni et centuri
ones et praefecti qui ministra
bant regi iuxta turmas suas ingre
dientes et egredientes per singu
los menses in anno. xxiiii. milia
milibus singuli praeerant. Primae
turmae in primo mense iesboam prae
erat filius zabdihel et sub eo xxiiii
milia. milibus singuli praeerant.
Primae duc in primo mense iesboam
praeerat filius zabdihel et sub eo
xxiiii milia. De filiis phares
princeps cunctorum principum in ex
ercitu mense primo. Secundi men
sis habebat turmam dudai ahohites
et post se alterum nomine macelloth
qui regebat partem exercitus xxiiii
milium. Dux quoque turmae tertiae
in mense tertio erat banaias filius
ioiade sacerdos et in divisione sua
xxiiii. milium. Ipse banaias fortissimus.

inter triginta et super triginta primus erat in turma et ipsius amizadab filius eius. Quarto mense quarto asahel frater ioab et zabadias filius eius post eum et in turma eius xxiiij. milia. Sexto mense vj. hira filius acces thecuites et in turma eius xxiiij. milia. Septimo mense helles phallonites de filiis effraym et in turma eius xxiiij. milia. Octavo mense octavo sabochai asophithites de stirpe tana. et in turma eius xxiiij. milia. Decimo mense decimo. marai et ipse nethophatites de stirpe zarai et in turma eius xxiiij. milia. Undecimo mense undecimo. banaias pharathonites de filiis ephraym et in turma eius xxiiij. milia. Duodecimo mense duodecimo holdai nethophatites de stirpe gothoniel et in turma eius xxiiij. milia. Porro tribubus preerant israel rubenitis dux eliezer filius zechri. Symeonitis dux saphatias filius macha. Levitis asabias filius chamuel. Aaronitis sadoch. iuda frater david. ysachar amri filius michahel. Zabulonitis ysmaias filius abdie. Neptalitibus ierimoth filius azrihel. filiis effraym osee filius ozazi. Dimidie tribus manasse iohel filius phadaie. Et dimidie tribus manasse in galaad iaddo filius zacharie. Beniamin autem iasihel filius abner. Dan vero ezrahel filius ieroam. Hii principes filiorum israel. Noluit autem david numerare eos a xx. annis inferius quia dixerat dominus ut multiplicaret israel quasi stellas celi. Ioab filius sarvie ceperat numerare nec complevit quia super hoc ira irruit in israel. Et idcirco numerus eorum qui fuerat recensiti non est relatus in fastos regis david. Super thesauros autem regis fuit azmoth filius adihel. Hiis autem thesauris qui erant in urbibus et in vicis et in turribus presidebat ionathan filius ozie. Operi autem rustico et agricolis qui exercebant terram preerat ezri filius chelub. Vinearumque cultoribus semeias ramathites. Cellis autem vinariis zabdias aphonites. Nam super oliveta et ficeta que erant in campestribus balanan gaderites. Super apothecas autem olei ioas. Porro armentis que pascebantur in sarona prepositus fuit setrai saronites. et super boves in vallibus saphat filius adli. Super camelos vero ubil ysmahelites. Et super asinos iadias meronathites. Super oves quoque iaziz agarenus. Omnes hii principes substantie regis david. Ionathan autem patruus david consiliarius vir prudens et litteratus. ipse et iahiel filius achamoni erant cum filiis regis. Achitophel etiam consiliarius regis et husai arachites amicus regis. Post achitophel fuit ioiada filius banaie et abiathar. Princeps autem exercitus regis erat ioab. xxviij.

Convocavit igitur david omnes principes israel duces tribuum et prepositos turmarum qui ministrabant regi. tribunos quoque et centuriones et qui preerant substantie et possessionibus regis. filiosque suos cum eunuchis. et potentes et robustissimos quosque in exercitu israel. Cumque surrexisset et stetisset dixit. Audite me fratres mei et populus meus. Cogitavi ut edificarem domum in qua requiesceret archa federis domini et scabellum pedum dei nostri et ad edificandum omnia preparavi. Deus autem dixit mihi. Non edificabis domum nomini meo eo quod sis bellator et sanguinem fuderis. Sed elegit dominus deus israel me de universa domo patris mei ut essem rex super israel in sempiternum. De iuda enim elegit principes. Porro de domo iuda domum patris mei. et de filiis patris mei. placuit ei ut me eligeret regem super cunctum israel. et de filiis israel. Sed et de filiis meis filios enim multos dedit mihi dominus. elegit salomonem filium meum ut sederet in throno regni domini super israel. Dixitque mihi. Salomon filius tuus edificabit domum meam et atria mea. Ipsum enim elegi mihi in filium. et ego ero ei in patrem et firmabo regnum eius usque in eternum. Si perseveraverit facere precepta mea et iudicia sicut et hodie. Nunc igitur coram universo cetu israel audiente deo vero custodite

et perquir

et perquirite mandata dni dei
uri ut possideatis terram bonam.
et relinquatis eam filiis uris post
uos usque in sempiternum. Tu aut
salomon fili mi scito dnm patris
tui et seruito ei corde perfecto et aio
uoluntario. Oia em corda scru
tatur dns et uniuersas mentium
cogitaciones intelligit. Si quesie
ris eum inuenies. Si aut dere
linqueris illum proiciet te in eternu.
Nunc ergo qui elegit te dns. ut
edificares domu sanctuarij conforta
re et perfice. Dedit autem dauid
salomoni filio suo descripcionem
porticus et templi et cellariorum
et cenaculi et cubiculorum in abdi
tis et domus propiciacionis necnon
et omnium que cogitauerat atriorum
et exedrarum per circuitum in the
sauros domus dni et uniuerso-
[struck through] thesauro sanctorum. Di
uisionumque sacerdotalium et leuitica
rum in oia opera domus dni et
in uniuersa uasa ministerij templi
dni. Aurum in pondere per singula
uasa ministerij. Argenti quoque
pondus pro uasorum ad opera di
uersitate. Sed et candelabra au
rea et ad lucernas eorum aurum
pro mensura uniuscuiusque cande
labri. Lucernarum simili et in can
delabris argenteis et in lucer
nis eorum pro diuersitate mensure
pondus argenti tradidit. Aurum
quoque dedit in mensas proposici
onis pro diuersitate mensure.
pondus argenti tradidit. Simili
et argentum in alias mensas ar
genteas. Ad fuscinulas quoque
et phialas et thuribula ex au
ro purissimo. et leunculos au
reos pro qualitate mensure pon
dus distribuit in leunculum et
leunculum. Similiter et lateres
argenteos diuersi argenti pon
dus separauit. Altari autem
in quo adoletur incensum. au
rum purissimum dedit et ex ipso
fieret similitudo quadrige. cheru
bin extendencium alas. et ue
lancium archam federis dni.
Oia inquit scripta uenerunt
in manu dni ad me ut intellige
rem uniuersa opa exemplaris.

dixit dauid salomoni filio suo.
Viriliter age et confortare et fac
ne timeas et ne paueas. Dns
enim deus. deus meus tecum erit
et non dimittet te nec derelinquet
te. donec perficias omne opus ministe
rij domus dni. Assistunt et pa
rati sunt et nouerunt tam prin
cipes quam populi facere oia precepta
tua.

XXIX

Locutus est rex dauid. et ad
omnem ecclesiam. Salomonem
filium meum unum elegit
deus ad huc puerum et te
nellum. opus aut grande est. Neque
enim homini preparatur habitacio. sed
deo. Ego aut totis uiribus meis pre
paraui impensas domus dni mei.
aurum in uasa aurea. et argentum
in argentea. es in aerea. ferrum
in ferrea. ligna ad lignea. lapi
des onichinos et quasi stibinos et di
uersorum colorum. omnem preciosum
lapidem et marmor parium ha
bundantissime. et super hec que obtuli
in domum dei mei. de peculio
meo aurum et argentum do in
templo dei mei. et exceptis hiis que
paraui in edem sanctam. tria milia
talenta auri de auro ophri. et
septem milia talentorum argenti pro
batissimi. ad deaurandos parie
tes templi vt ubicumque opus est
aurum de auro Et ubicumque opus
est argentum. argenti opa fiant per
manus artificum. et si quis spon
te offert impleat manum suam
et offerat quod uoluerit dno.
Pollicati sunt itaque principes fami
liarum et proceres tribuum israel.
Tribuni quoque et principes et cen
turiones. et principes principum
possessionum regis. Dederuntque
in opera domus dei auri talen
ta quinque milia et solidos decem
milia. Argenti talenta decem mi
lia. et eris talenta xviij. milia
ferri quoque centum milia talentorum
Et apud quecumque inuenti sunt
lapides dederunt in thesaurum
domus dni per manum iehiel ger
sonitis. Letatusque est populus
cum uota sponte promitterent
quia corde toto offerebant ea dno.

Sed et david rex letatus est gaudio
magno. et benedixit deo coram
universa multitudine et ait. Be-
nedictus es domine deus israhel patris nostri
ab eterno in eternum. tua est domine
magnificencia et potencia et gloria
atque victoria et tibi laus. Cuncta
enim que in celo sunt et in terra.
tua sunt. Tuum domine regnum. et
tu es super omnes principes. tue di-
vicie. et tua est gloria. et tu domina-
ris omnium. In manu tua virtus et
potencia. In manu tua magnitu-
do et imperium omnium. Nunc igitur deus
noster confitemur tibi et laudamus
nomen tuum inclitum. Quis ego
et quis populus meus ut possimus
hec tibi universa promittere. tua
sunt omnia. et que de manu tua
accepimus dedimus tibi. Peregri-
ni enim sumus coram te et ad-
vene. sicut omnes patres nostri. Dies
nostri quasi umbra super terram.
et nulla est mora. Domine deus noster
omnis hec copia quam paravimus
ut edificaretur domus nomini sancto tuo.
de manu tua est et tua sunt omnia.
Scio deus meus quod probas corda.
et simplicitatem diligas. Unde
et ego in simplicitate cordis mei
letus obtuli universa hec. et popu-
lum tuum qui hic repertus est vidi cum
ingenti gaudio tibi offerre dona-
ria. Domine deus abraham et ysaac
patrum nostrorum et israhel custodi in eternum
hanc voluntatem cordis eorum
et semper in veneracionem tuam. mens
ista permaneat. Salomoni quoque
filio meo da cor perfectum ut custo-
diat mandata tua et testimonia
tua et cerimonias tuas. et faci-
at universa et edificet edem cuius
impensas paravi. Precepit autem
david universe ecclesie. benedicite
domino deo nostro. Et benedixit omnis ecclesia
domino deo patrum suorum et inclinave-
runt se et adoraverunt deum et
deinde regem. Immolaveruntque
victimas domino et obtulerunt ho-
locausta die sequenti. thauros
mille. arietes mille. agnos mille
cum libaminibus suis. et universa
ritu habundantissime. in omni israhel
Et comederunt et biberunt coram
domino in die illo cum grandi leticia
Et unxerunt secundo salomonem
filium david. Unxerunt autem domino
in principem et sadoch in pontifi-
cem. Seditque salomon super solium
domini in regem pro david patre suo
et cunctis placuit et paruit illi
omnis israhel. Sed et universi principes
et potentes. et cuncti filii regis
david dederunt manum et sub-
iecti fuerunt salomoni regi. Mag-
nificavit ergo dominus salomonem super
omnem israhel et dedit illi gloriam regni
qualem nullus habuit ante eum
rex israhel. Igitur david filius ysai
regnavit super universum israhel
Et dies quibus regnavit super
israhel fuerunt quadraginta anni.
In ebron regnavit septem annis
et in ierusalem annis xxxiii. Et mor-
tuus est in senectute bona plenus
dierum et diviciis et gloria. Reg-
navitque salomon filius eius pro
eo Gesta autem david regis priora
et novissima scripta sunt in li-
bro samuelis videntis et in libro
nathan prophete. atque in volu-
mine gad videntis. universique
regni eius et fortitudinis et tempo-
rum que transierunt sub eo sive in
israhel sive in cunctis regnis terrarum
Explicit paralipomenon liber
primus.

Primi

Confortatus est ergo
salomon filius david
in regno suo et dominus
erat cum eo. et mag-
nificavit eum in ex-
celsum. Precepitque
salomon universo israheli. tribu-
nis et centurionibus et ducibus
et iudicibus omnis israhel et principibus
familiarum et abiit cum universa
multitudine israhel. in excelsum gabaa-
on ubi erat tabernaculum federis
dei quod fecit moyses famulus
dei in solitudine. Archam autem
dei adduxerat david de chariath-
iarim in locum quem prepa-
raverat ei. et ubi fixerat illi
tabernaculum hoc est in ierusalem

Altare quoque eneum quod fabri-
catus fuerat beseleel filius uri
filii hur ibi erat coram taberna-
culo domini quod et requisivit salo-
mon et omnis ecclesia. Ascenditque
salomon ad altare eneum coram
tabernaculo federis domini et obtu-
lit in eo mille hostias. Ecce autem
in illa nocte apparuit ei deus di-
cens. postula quod vis ut dem tibi.
Et dixit salomon deo. Tu fecisti
cum patre meo david misericordiam ma-
gnam et constituisti me regem
pro eo. Nunc igitur domine deus imple-
atur sermo tuus quem pollicitus
es david patri meo. Tu enim fecisti
me regem super populum multum
qui tam innumerabilis est quam
pulvis terre. Da michi sapientiam
et intelligentiam ut egrediar
coram populo tuo et ingrediar.
Quis enim potest hunc populum
tuum digne qui tam grandis est
iudicare. Dixit autem deus ad sa-
lomonem. Quia hoc magis pla-
cuit cordi tuo. et non postulasti
divitias substantiam et gloriam neque
animas eorum qui te oderant. sed
nec dies vite plurimos petisti aute(m)
sapientiam et scientiam ut iudicare
possis populum meum. super quem
constitui te regem. Sapientia et scientia
data sunt tibi. Divitias autem
et substantiam et gloriam dabo tibi. ita
ut nullus in regibus nec ante
nec post te fuerit similis tui. Venit
ergo salomon ab excelso gabaon
in ierusalem coram tabernaculo fe-
deris et regnavit super israel. Con-
gregavitque sibi currus et equites
et facti sunt ei mille quadringenti
currus et duodecim milia equi-
tum. et fecit eos esse in urbibus qua-
drigarum et cum rege in ierusalem.
Prebuitque rex argentum et au-
rum in ierusalem quasi lapides et cedros
sycomoros que nascuntur in
campestribus multitudine magna.
Adducebantur autem ei et equi
de egipto et de coa a negociato-
ribus regis qui ibant et eme-
bant pretio quadrigam equorum
sexcentis argenteis et equum .cl.
Ville de universis regnis cetheorum
et a regibus syrie. emptio celebrabatur.

Decrevit autem salomon ij.
edificare domum nomini domini et
palatium sibi. et numeravit
septuaginta virorum portantium
humeris et octoginta milia qui
cederent lapides in montibus
prepositosque eorum tria milia sexcen-
tos. Misit quoque ad yram regem
tyri dicens. Sicut egisti cum david
patre meo. et misisti ei ligna ceddri-
na ut edificaret sibi domum in qua
et habitavit. Sic fac mecum ut edi-
ficem domum nomini domini dei mei.
et consecrem eam ad adolendum
incensum coram illo et fumigan-
da aromata. et ad propositionem
panum sempiterna et holocausto-
mata mane et vespere. Sabba-
tis quoque et neomeniis et sollemp-
nitatibus domini dei nostri in sempiter-
num que mandata sunt in israel.
Domus enim quam edificare cupio
magna est. Magnus est enim deus
noster super omnes deos. Quis ergo
poterit prevalere ut edificet ei dig-
nam domum. Si celum et celi celorum
eum capere non queunt. quantus
ego sum ut possim ei edificare do-
mum. Sed ad hoc tantum ut adoleatur
incensum coram illo. Mitte igitur
michi virum eruditum qui noverit
operari in auro et argento ere
et ferro. purpura coccino et ia-
cincto. et qui sciat sculpere cela-
ta. cum hiis artificibus quos me-
cum habeo in iuda et ierusalem quos
preparavit pater meus david. Sed
et ligna cedrina mitte michi et tina
et pinea de libano. Scio enim quod
servi tui noverunt cedere ligna
de lybano. et erunt servi mei cum
servis tuis ut parentur michi ligna
plurima. domus enim quam edificare
cupio magna est nimis et inclita.
Propterea operariis qui cesuri sunt
ligna servis tuis dabo in cibaria
tritici choros decem milia. et ordeo
choros totidem olei quoque sata
xx milia. Dixit autem yram
rex tyri per litteras quas miserat

salomoni. Quia dilexit dns po
pulum suum. Ideirco te regnare
fecit super eum. Et addidit dicens
Benedictus dns deus isrl qui fecit
celum et terram qui dedit dauid
filium sapientem et eruditum
et sensatum atque prudentem ut
edificaret domum dno et pala
cium sibi. Misi ergo tibi uirum
prudentem et scientissimum filium
yram patrem meum filium mulie
ris de filiabus dan. cuius pater
tyrius fuit. qui nouerat operari
in auro et argento et ere et fer
ro et marmore et lignis. In pur
pura quoque et iacinto. et bysso
et coccino. Et qui sciat celare omnem
sculpturam et adinuenire pru
denter quodcumque in opere necessari
e. cum artificibus tuis. et cum
artificibus dni mei dauid patris
tui. Triticum ergo et ordeum et
oleum et uinum que pollicitus es
dne mi. mitte seruis tuis. Nos
aut cedemus ligna de lybano.
quot necessaria habueris et applica
bimus ea ratibus per mare in
ioppe. tuum erit transferre ea in ihrlm.
Numerauit igr salomon omnes
uiros proselitos. qui erant in ter
ra isrl post dinumerationem quam
dinumerauit dauid pr eius. et
inuenti sunt centum quinqua
ginta milia et tria milia sexcenti.
Fecitque ex eis septuaginta milia
qui humeris onera portarent
et octoginta milia. qui lapides
in montibus cederent. tria milia
aut et sexcentos prepositos ope
rum populi.

.iii.

Et cepit salomon edificare
domum dni in ihrlm in monte
moria qui demonstratus
fuerat dauid pri eius in
loco quem parauerat dauid in
area ornan iebusei. Cepit aut
edificare mense secundo. anno. iiii.
regni sui. et hec sunt fundamen
ta. que iecit salomon ut edifica
ret domum dei. longitudinis cu
bitis in prima mensura sexaginta.
latitudinis cubitos viginti. Por
ticum vero ante frontem que ten-
debantur in longum iuxta men
suram. latitudinis domus cu
bitorum viginti. Porro altitudo
centum viginti cubitorum erat
et deaurauit eam intrinsecus au
ro mundissimo. domum quoque ma
iorem texit tabulis ligneis abi
gnis. et laminas auri obrizi
adfixit per totum. sculpsitque in
ea palmas et quasi catenulas se
inuicem complectentes. Strauit
quoque pauimentum templi pre
ciosissimo marmore decore mul
to. Porro aurum erat probatissimum
de cuius laminis texit domum
et trabes eius et postes et parie
tes et ostia et celauit cherubin
in parietibus. Fecit quoque domum
sancti sctorum longitudine iuxta latitu
dinem domus cubitorum viginti
et latitudinem similiter viginti cubi
tos. et laminis aureis texit eam
quasi talentis sexcentis. Sed et
clauos fecit aureos. ita ut sin
guli claui siclos quinquagenos
appenderent. Cenacula quoque
texit auro. Fecit etiam in domo
sancti sctorum cherubim duo. opere
statuario et texit eos auro. Ale
cherubim uiginti cubitis exten
debantur. ita ut una ala haberet
cubitos quinque et tangeret pa
rietem domus. Et altera quinque cu
bitos habens alam tangeret alterius
cherub. Similiter cherub alterius ala
quinque habebat cubitos et tange
bat parietem. Et ala eius altera
quinque cubitos. Ala cherub alterius
contingebat. Igr ala alterius
utriusque cherubim expanse erant
et extendebantur per cubitos
viginti. Ipsi aut stabant erectis
pedibus et facies eorum uerse erant
ad exteriorem domum. Fecit quoque
uelum ex iacintho purpura coc
cino et bysso. et intexuit ei che
rubim. Ante fores etiam templi
duas columpnas que xxxv.
cubitos habebant altitudinis.
Porro capita earum v. cu. Necnon
et quasi catenulas in oraculo. et
supposuit eas capitibus columpnarum.

Malagranata etiam centum que cathe-
nulis interposuit. Ipsasque colump-
nas posuit in vestibulo templi.
unam a dextris et alteram ad
sinistris. Eam que ad dextris erat
vocavit iachim hoc est firmitas.
et que ad levam booz hoc est in robore.

iiii.

Fecit quoque altare
eneum viginti cubitorum
longitudinis et viginti
cubitorum latitudinis. et
decem cubitorum altitudinis. Mare
etiam fusile decem cubitis a labio
usque ad labium rotundum per
circuitum quinque cubitos habebat
altitudinis. et funiculus triginta
cubitorum ambiebat girum eius.
Similitudo quoque boum erat sub-
ter illud et decem cubitis quedam
extrinsecus celature que duobus
versibus alvum maris ambiebant.
Boves autem erant fusiles et ipsum
mare super duodecim boves in-
positum erat. quorum tres respi-
ciebant ad aquilonem et alii tres
ad occidentem. Porro tres alii
ad meridiem et tres qui reliqui
erant ad orientem mare habentes su-
perpositum. Posteriora autem boum
erant introrsus sub mari. Porro
vastitas eius habebat mensuram
palmi. et labium illius erat quasi
labium calicis vel crepidi lilii
capiebatque mensure tria milia
metretas. Fecit quoque conchas de-
cem posuitque quinque a dextris. et
quinque a sinistris. ut lavarent in
eis omnia que in holocaustum
oblaturi erant. Porro in mari
sacerdotes lavabantur. Fecit au-
tem et candelabra aurea decem se-
cundum speciem qua iussa erant fieri. et po-
suit ea in templo quinque a dextris
et quinque a sinistris et alias quoque
aureas centum. Fecit etiam atrium
sacerdotum et basilicam gran-
dem et hostia in basilica que texit
ere. Porro mare posuit in latere
dextro contra orientem ad me-
ridiem. Fecit autem iram lebetes
et creagras et phialas et com-
plevit omne opus regis in domo
dei. hoc est columpnas duas et
epistilia et capita et quasi quedam
retiacula que capita tegerent super
epistilia. Malagranata quoque qua-
dringenta. et retiacula duo ita
ut in bini ordines malagranatorum
singulis retiaculis iungerentur.
que protegerent epistilia. et capita
columpnarum. Bases etiam fecit et
conchas quas superposuit basibus.
Mare unum. boves quoque duodecim
sub mari. et lebetes et creagras
et phialas. Omnia vasa fecit salomoni
hyram pater eius in domo domini. ex
ere mundissimo in regione iordanis
fudit ea rex in argillosa terra inter
sochoth et sareldatha. Erat autem
multitudo vasorum innumerabilis. ita
ut ignoraretur pondus eris. Fecit
salomon omnia vasa domus domini dei
et altare aureum et mensas et su-
per eas panes propositionis. Candela-
bra quoque cum lucernis suis ut
lucerent ante oraculum iuxta ritum
ex auro purissimo. et florentia
quedam et lucernas et forcipes au-
reos. omnia de auro mundissimo fa-
cta sunt. Thimiamateria quoque et
thuribula et phialas et mortari-
ola ex auro purissimo. Et hostia
celavit templi interioris. i. in sancta
sanctorum et hostia templi forinsecus
aurea. Sicque completum est omne
opus quod fecit salomon in do-
mo domini.

v.

Intulit igitur salomon omnia que vo-
verat david pater suus argentum
et aurum et universa vasa et
posuit in thesauris domus dei. Post
que congregavit maiores natu
israel. et cunctos principes tribuum
et capita familiarum de filiis israel
in ierusalem. ut adducerent archam
federis domini de civitate david que
est in syon. Venerunt igitur ad regem
omnes viri israel in die sollempni men-
sis septimi. Cumque venissent
cuncti seniores israel. portaverunt
levite archam et intulerunt eam
et omnem paraturam tabernaculi.
Porro vasa ~~fuit~~ sanctuarii que erant
in tabernaculo portaverunt sa-
cerdotes cum levitis. Rex autem
salomon et universus cetus israel
et omnes qui fuerant congregati.

ante archam immolabant arietes.
et boues absque ullo numero Tanta
enim erat multitudo uictimarum Et
intulerunt sacerdotes archam fede
ris dni in locum suum idest ad ora
culum templi in sancta scorum sup
alas cherubim ita ut cherubin ex
panderent alas suas super locum
in quo posita erat archa et ipsam
archam tegerent cum uectibus
eius. Vectium aut quibus portabat
archa quia paululum longiores
erat capita parebant an oraclm
Si uero quis paululum fuisset
exterius eos uidere non poterat
Fuit itaque archa ibi usque in presentem di
em. Nichilque erat aliud in archa nisi
due tabule quas posuerat moyses
in oreb qn legem dederat dns filys
isrl egredientibus ex egipto. Egres
sis aut sacerdotibus de sanctuario.
omnes enim sacerdotes qui ibi potue
rant inueniri sanctificati sunt nec
ad huc in illo tempore uices et mi
nisteriorum ordo inter eos diuisus
erat tam leuite quam cantores. i. et
qui sub asaph erant et qui sub e-
man et qui sub idithun. filii et
fres eorum uestiti bissinis cymba
lis et psalteriis et cytharis con
crepabant stantes ad orientalem
plagam altaris. Cumque eis sacer
dotes centum uiginti canerent
tubis. Igitur cunctis pariter tubis
et uoce et cymbalis et organis
diuersi generis musicorum concine
tibus et uocem in sublime tollen
tibus longe sonitus audiebatur.
Ita ut cum dnm laudare cepisset
et dicere Confitemini dno qm bonus
qm in eternum mia eius. Impleret
domus dei nube. nec possent sacer
dotes ~~dei~~ stare et ministrare propter
caliginem. Compleuerat igitur
gloria dni domum dei. vi.

Tunc salomon ait. dns pol
licitus est ut habitaret in ca
ligine. ego autem edificaui
domum noi eius ut edificaret ibi
in perpetuum. Et conuertit faciem sua
et benedixit uniuerse multitudini isrl
Nam ois turba stabat intenta
et ait. Benedictus dns deus isrl qui
quod locutus est dauid pri meo opere
dicens. A die qua eduxi populu
de terra egipti non elegi ciuitate
de cunctis tribubus isrl. ut edifica
retur in ea domus noi meo Neque
elegi mea quemquam alium uirum
ut esset dux populo meo isrl. sed
elegi ierlm ut sit nomen meum in ea
et elegi dauid ut constituerem
eum super populum meum isrl
Cumque fuisset uoluntatis dauid.
pris mei ut edificaret domum
noi dni dei isrl dixit dns ad eum
Quia hec fuit uoluntas tua. ut
edificares domum noi meo. bn
quidem fecisti hec huiuscemodi
uoluntatem. sed non tu edificabis
domum. Uerum filius tuus qui
egredietur de lumbis tuis ipse
edificabit domum noi meo Co
pleuit ergo dns sermone suum.
quem locutus fuerat. et ego sur
rexi pro dauid patre meo et sedi
super thronum isrl sic locutus
e dns. Et edificaui domu noi
dni dei isrl. et posui in ea archa
in qua e pactum dni quod pepigit
cum filys isrl. Stetit ergo cora
altari dni ex aduerso uniuse mul
titudinis isrl et extendit manus
suas. Siquidem fecerat salon
basim eneam. et posuerat eam
in medio basilice habentem quinque
cubitos longitudinis et quinque
cubitos latitudinis. et tres cubi
tos in altum. Stetitque sup eam
et deinceps flexis genibus contra
uniuersam multitudinem isrl et
palmis in celum leuatis ait.
Dne deus isrl non est similis tui
deus in celo et in terra qui custo
dis pactum et miam cum seruis
tuis qui ambulant coram te in
toto corde suo qui prestitisti ser
uo tuo dauid pri meo quecumque
locutus fuerat tibi. ut fueras ei.
et que ore promiseras ope con
plesti sicut et pns tempus probat
Nunc ergo dne deus isrl imple
seruo tuo pri meo dauid quecumque
locutus es dicens. Non deficiet ex
te uir coram me qui sedeat sup
thronum isrl. ita tamen si custodie
rit filii tui uias meas et am
bulauerint in lege mea sicut

et tu ambulasti coram me. Et nu
dne deus isrl firmetur sermo tuus
quem locutus es servo tuo david
Ergo ne credibile e ut habitet
deus cum hoibus super terram.
Si celum et celi celorum non te ca
piunt quanto magis domus ista
quam edificavi. Sed ad hoc tan
tum facta e. ut respicias orocem servi
tui. et obsecratione eius dne deus
meus. Audias et preces quas fu
dit famulus tuus coram te. ut
aperias oculos tuos sup domum
istam diebus et noctibus sup locum
in quo pollicitus es ut invocare
tur nomen tuum. et exaudires oroz
quam famulus tuus orat in eo.
Exaudi preces famuli tui. et ppli
tui isrl. quicumque oraverit in loco
isto. et exaudi de habitaculo tuo
id e de celis et propitiare. Si pec
caverit quispiam in proximum suo
et iurare contra eum paratus
venerit. seque maledicto constrinxerit
coram altare in domo ista. tu au
dias de celo et facies iudicium ser
vorum tuorum. ita ut reddas iniquo
viam suam in caput proprium.
et iustifices iustum retribuens
ei secundum iustitiam suam. Si supe
ratus fuerit populus tuus isrl
ab inimicis. peccabunt enim t. et
conversi egerint penitentiam et obsecra
verint nomen tuum. et fuerint
deprecati in loco isto. tu exaudi
de celo et propitiare peccato populi
tui isrl et reduc eos in terram quam
dedisti eis et patribus eorum. Si
clauso celo pluvia non fluxerit
propter peccata populi et deprecati
te fuerint in loco isto. et confessi
noi tuo et conversi a peccatis suis.
cum eos afflixeris. exaudi de celo
dne et dimitte peccata servis tuis
et populo tuo isrl. et doce eos
viam bonam per quam ingredi
ebantur. et da pluviam terre
qua dedisti populo tuo ad possi
dendum. fames si orta fuerit in
terra et pestilentia et erugo et
aurugo et locusta et bruchus et ho
stes vastatis regionibus. portas
obsederint civitatis obsidionibus. plaga

et infirmitas presserit. Si quis
de populo tuo isrl fuerit deprecatus
cognoscens plagam et infirmita
tem suam et expanderit manus
suas in domo hac. tu exaudi de
celo de sublimi scilicet habitaculo tuo
et propitiare. et redde unicuique
secundum vias suas. quas nosti eum
habere in corde suo. tu enim solus no
sti corda hominum ut timeant te et am
bulent in viis tuis cunctis diebus
quibus vivunt sup faciem terre.
quam dedisti patribus meis. Externum
quoque qui non e de populo tuo isrl
si venerit de terra longinqua propter
nomen tuum magnum et propter ma
num tuam robustam et brachium
tuum extentum. et adoraverit in
loco isto. tu exaudies de celo fir
missimo habitaculo tuo. et facies
cuncta pro quibus invocaverit te
ille peregrinus. ut sciant omnes
populi terre nomen tuum. et time
ant te sicut populus tuus isrl.
et cognoscant quia nomen tuum
invocatum e super domum hanc
quam edificavi. Si egressus fuerit
populus tuus ad bellum contra
adversarios suos. per viam in qua
miseris eos. et adoraverint te
contra viam in qua civitas hec est
quam elegisti et domus quam edi
ficavi noi tuo. tu exaudias de ce
lo preces eorum et obsecrationem et ul
ciscaris. Si autem et peccaverint
tibi. neque enim e homo qui non pec
cet. et iratus fueris eis. et tradi
deris eos hostibus et captivos ab
duxerint in terram longinquam
vel certe que iuxta te e. et conversi
corde suo in terra qua captivi
ducti fuerant. in terra captivi
tatis sue dicentes. peccavimus
inique fecimus. iniuste egimus.
et reversi fuerint ad te in toto cor
de suo. et tota aia sua in terra
captivitatis sue. ad quam ducti
sunt et adorabunt te contra viam
terre sue. quam dedisti patribus
eorum et urbem quam elegisti et
domum quam edificavi noi tuo. ut.

exaudias de celo hoc est de firmo
habitaculo tuo preces eorum et facias
iudicium et dimittas populo tuo
qui tibi peccavit. Tu es enim deus meus.
Aperiantur queso oculi tui, et aures
tue intente sint ad orationem que fit
in loco isto. Nunc igitur consurge
domine deus in requiem tuam. tu et
archa fortitudinis tue. Sacerdo-
tes tui domine deus induantur salu-
te, et sancti tui letentur in bonis.
Domine deus ne averteris faciem christi tui.
Memento misericordiarum david servi tui.
Cumque complesset salomon fundens
preces ignis descendit de celo et devo-
ravit holocausta et victimas. et
maiestas domini implevit domum.
Nec poterant sacerdotes ingredi te-
plum domini eo quod implesset maiestas
domini templum domini. Sed et omnes filij
israel videbant descendentem ignem
et gloriam domini super domum, et corruentes
proni in terra super pavimentum
stratum lapide, adoraverunt et lau-
daverunt dominum quoniam bonus quoniam in eter-
num misericordia eius. Rex autem et omnis
populus immolabant victimas co-
ram domino. vij.
Mactavit igitur rex salomon hostias
boum xxij milia. arietum centum
xx milia et dedicavit domum dei
rex et universus populus. Sacer-
dotes autem stabant in officijs suis
et levite in organis suis coram
domino carminum que fecit david rex
ad laudandum dominum quoniam in eternum
misericordia eius. ymnos david canen-
tes per manus suas. Porro sacer-
dotes canentes tubis ante eos
cunctusque israel stabat. Sanctificavit
quoque salomon medium atrij ante tem-
plum domini. Obtulerat enim ibi holo-
causta et adipes pacificorum quia
altare eneum quod fecerat non
poterat sustinere holocausta, et
sacrificia et adipes. Fecit ergo sa-
lomon sollempnitatem in tempore
illo septem diebus et omnis israel cum
eo ecclesia magna valde ab introitu
emath usque ad torrentem egypti.
Fecitque die octavo collectam
eo quod dedicasset altare septem diebus.
Igitur in die xxiij mensis vij di-
misit populos ad tabernacula sua.

Letantes atque gaudentes super bono
quod fecerat dominus david et salomoni
et israel populo suo. Complevitque
salomon domum domini et domum regis
et omnia que disposuerat in corde
suo ut faceret in domo domini et in
domo sua et prosperatus est. Ap-
paruit autem ei dominus nocte et ait.
Audivi orationem tuam et elegi locum
istum mihi in domum sacrificij. Si
clausero celum et pluvia non flu-
xerit, et mandavero et precepero lo-
custe ut devoret terram, et mi-
sero pestilentiam in populum meum.
Conversus autem populus meus
super quos invocatum est nomen
meum. deprecatus me fuerit et
exquisierit faciem meam et egerit
penitentiam a vijs suis pessimis
ego exaudiam de celo et propicius
ero peccatis eorum et sanabo terram
eorum. Oculi quoque mei erunt aperti
et aures mee erecte ad orationem eius
qui in isto loco oraverit. Elegi enim
et sanctificavi locum istum. ut sit no-
men meum ibi in sempiternum et
permaneant oculi mei et cor meum
ibi cunctis diebus. Tu quoque si
ambulaveris coram me sicut am-
bulavit pater tuus david, et fe-
ceris iuxta omnia que precepi tibi et iusti-
cias meas iudiciaque servaveris
suscitabo thronum regni tui sicut
pollicitus sum david patri tuo dicens.
Non auferetur de stirpe tua vir
qui sit princeps in israel. Si autem aversi
fueritis, et dereliqueritis iusti-
cias meas et precepta mea que propo-
sui vobis et abeuntes servieritis
dijs alienis. et adoraveritis eos
evellam vos de terra mea quam
dedi vobis et domum hanc quam
edificavi nomini meo proiciam a facie
mea et tradam eam in parabolam
et in exemplum cunctis populis. Et do-
mus ista erit in proverbium uni-
versis transeuntibus et dicent stupen-
tes. Quare fecit dominus sic terre huic
et domui huic. Respondebuntque. Quia
dereliquerunt dominum deum patrum
suorum qui eduxit eos de terra egypti.
et apprehenderunt deos alienos et
adoraverunt eos atque coluerunt ydola
ideireo venerunt super eos universa hec mala.

Expletis autem xx annis, viii
postquam edificavit salomon
domum domini et domum suam
civitates quas dederat yram sa-
lomoni edificavit et habitare ibi
fecit filios israel. Abiit quoque in e-
math sobach optinuit eam et
edificavit palmira in deserto, et
alias civitates munitissimas
edificavit in emath. Extruxitque
bethoron superiorem. bethoron
inferiorem civitates munitas
habentes portas et vectes et seras.
et baalath etiam et omnes urbes
firmissimas, que fuerunt sa-
lomonis cunctasque urbes quadrigarum
et urbes equitum. Omnia que vo-
luit salomon atque disposuit et
edificavit in iherusalem et in lybano
et in universa terra potestatis sue.
Omnem populum qui derelictus
fuerat de ethei et amorreis et
phereteis et eveis et iebuseis
qui non erant de stirpe israel de fi-
liis eorum et de posteris quos non
interfecerant filii israel subiuga-
vit salomon in tributarios usque
in diem hanc. Porro de filiis israel
non posuit ut servirent operibus
regis. Ipsi enim erant viri bellato-
res et duces primi et principes qua-
drigarum et equitum eius. Omnes autem
principes exercitus regis salomonis
fuerunt ducenti quinquaginta qui
erudiebant populum. Filiam vero
pharaonis transtulit et civita-
te david in domum quam edifi-
caverat ei. Dixit enim rex. Non
habitabit uxor mea in domo da-
vid regis israel eo quod sanctificata sit
quia ingressa est eam archa domini.
Tunc obtulit salomon holocausta
domino super altare domini quod ex-
truxerat ante porticum, ut per
singulos dies offeretur in ea iuxta
preceptum moysi. in sabbatis et
kalendis et in festis diebus ter per
annum. i. in sollempnitate azi-
morum et in sollempnitate ebdo-
madarum et in sollempnitate ta-
bernaculorum. Et constituit iuxta
dispositionem david patris sui of-

ficia sacerdotum in ministeriis suis
et levitas in ordine suo ut lau-
darent et ministrarent coram sacer-
dotibus, iuxta ritum uniuscuiusque diei.
et ianitores in divisionibus suis
per portam et portam. Sic enim
preceperat david homo dei. Nec
pretergressi sunt de mandatis re-
gis tam sacerdotes quam levite ex omnibus
que preceperat. Et in custodiis thesau-
rorum omnes impensas preparatas
habuit salomon ex eo die quo fun-
davit domum domini usque in diem qua
perfecit eam. Tunc abiit salomon
in asiongaber et in ailath et ado-
ram maris rubri que est in terra
edom. Misit autem ei hiram per ma-
nus servorum suorum naves et nautas
gnaros maris et abierunt cum
servis salomonis in ophir. tuleruntque
inde quadringenta quinquagin-
ta talenta auri, et attulerunt
ad regem salomonem. ix.

Regina quoque saba cum au-
disset famam salomonis
venit ut temptaret eum
in enigmatibus, in iherusalem cum magnis
opibus et camelis qui porta-
bant aromata, et auri plurimum
gemmasque preciosas. Cumque venis-
set ad salomonem locuta est ei
quecumque erant in corde suo. Et ex-
posuit ei salomon omnia que propo-
suerat, nec quicquam fuit quod ei non
perspicuum fecerat. Que postquam
vidit sapientiam scilicet salomonis. et
domum quam edificavit. nec non et ciba-
ria mense eius. et habitacula ser-
vorum et officia ministrorum eius. et
vestimenta eorum. pincernas quoque
et vestes eorum et victimas quas
immolabat domino in domo domini. Non
erat in stupore ultra in ea spiritus.
Dixitque ad regem. Verus sermo quem
audieram in terra mea. de virtu-
tibus et sapientia tua, non credebam
narrantibus donec ipsa venissem
et vidissem oculis meis, et probas-
sem vix medietatem tue sapientie tibi
fuisse narratam, vicisti famam
virtutibus tuis. Beati viri tui.
et beati servi tui. qui assistunt

coram te in omni tempore et audiunt sa-
pientiam. Sit dominus deus tuus be-
dictus qui voluit ordinare super
thronum suum regem domini dei tui. Quia
diligit deus israel et vult servare
eum ineternum. Idcirco posuit te
super eum regem ut facias iudi-
cium atque iusticiam. Dedit autem
regi centum viginti talenta auri.
et aromata multa nimis et gem-
mas preciosissimas. Non fuerunt
aromata talia ut hec que dedit re-
gina saba regi salomoni. Sed et
servi hyram cum servis salomonis
attulerunt aurum de ophir et lig-
na thyma et gemmas preciosissimas.
De quibus fecit rex de lignis scili-
thinis gradus in domo domini et in do-
mo regia. cytharas quoque et psal-
teria cantoribus. Numquam visa sunt
in terra iuda ligna talia. Rex autem
saba dedit regine saba cuncta que   erat
voluit et postulavit. multa plura
quam attulerat ad eum. que reversa
abiit in terram suam cum servis
suis. Erat autem pondus auri quod
afferebatur salomoni per annos singulos
sexcenta sexaginta sex talenta
auri. excepta ea summa quam legati
diversarum gentium et negociatores
afferre consueverant. Omnesque re-
ges arabie et satrape terrarum
qui comportabant aurum et argentum
salomoni. Fecit igitur rex salomon
ducentas hastas aureas de summa
sex centorum aureorum qui in hastis
singulis expendebantur. Trecenta
quoque scuta aurea trecentorum au-
reorum quibus tegebantur scuta
singula. Posuitque ea rex in arme-
mentario quod erat consitum nemo-
re. Fecit quoque rex solium eburneum
grande et vestivit illud auro mun-
dissimo. Sex quoque gradus quibus ascen-
debatur ad solium. et scabellum
aureum et brachiola duo altrin-
secus. et duos leones stantes iuxta
brachiola. Sed et alios leunculos
xii. stantes super vi. gradus ex
utraque parte. Non fuit tale solium
in universis regnis. Omnia quoque va-
sa convivii regis erant aurea et

vasa domus saltus libani ex auro
purissimo. Argentum enim in diebus
illis pro nichilo reputabatur.
Siquidem naves regis ibant in
tharsis cum servis hyram semel
in annis tribus et deferebant
inde aurum et argentum. et ebur
et symias et pavos. Magnifica-
tus est igitur salomon super omnes reges
terre. divitiis et gloria. Omnesque reges
terrarum desiderabant faciem videre
salomonis. ut audirent sapientiam
quam dederat deus in corde salomo-
nis. Et deferebant ei munera
vasa argentea et aurea et vestes
et arma et aromata equos et
mulos per singulos annos. Habuit
quoque salomon quadraginta milia
equorum in stabulis. et curruum
equitum. xii. milia. Constituitque
eos in urbibus quadrigarum.
et ubi rex in ierusalem. Exercuit etiam
potestatem super cunctos reges a
flumino eufraten usque ad terram
philistinorum et usque ad terminos
egipti. Tantamque copiam prebuit
argenti in ierusalem quasi lapidum et ce-
drorum tantam multitudinem. velut
sicomororum que gignuntur in
campestribus. Adducebantur autem
ei equi de egipto cunctisque re-
gionibus. Reliqua vero operum
salomonis priorum et novissimorum
scripta sunt in verbis nathan
prophete. et in verbis libris ahiae
silonitis. in visione quoque addo
videntis contra ieroboam filium
nabath. Regnavit autem salomon
in ierusalem super omnem israel. xl. annis.
Dormivitque cum patribus suis
et sepelierunt eum in civitate
david. regnavitque pro eo roboam
filius eius. Profectus est autem roboam
in sychem. illuc enim cunctus israel
convenerat ut constitueret eum
regem.

X

Quod cum audisset ieroboam
filius nabath qui erat in
egipto. fugerat quippe il-
luc ante salomonem. statim reversus est.
vocaveruntque eum et venit cum
universo israel. et locuti sunt ad ro-

boam dicentes. Pater tuus durissi-
mo nos iugo pressit. Tu leviora impera
patre tuo qui nobis gravem impo-
suit servitutem et paululum
de onere sublevia ut serviamus
tibi. Qui ait. post tres dies rever-
timini ad me. Cumque abisset populus
init consilium cum senioribus qui
steterant coram patre eius salo-
mone dum adhuc viveret dicens.
Quod datis consilium ut respondeam
populo. Qui dixerunt ei. Si pla-
cueris populo huic et leniveris
eos verbis clementibus servient
tibi omni tempore. At ille reliquit con-
silium senum. et cum iuvenibus
tractare cepit. qui cum eo nutri-
ti fuerant et erant in comitatu
illius. Dixitque ad eos. Quid vobis
videtur. vel respondere quid debeo
populo huic. qui dixit mihi. suble-
va iugum quod imposuit nobis
pater tuus. At illi responderunt ut iu-
venes et nutriti cum eo in de-
liciis atque dixerunt. Sic loque-
ris populo qui dixit tibi. Pater
tuus aggravavit iugum nostrum tu
sublevia. et sic respondebis eis. Mi-
nimus digitus meus grossior est
lumbis patris mei. Pater meus
imposuit vobis iugum grave. ego
maius pondus apponam. Pater
meus cecidit vos flagellis. ego
vero cedam scorpionibus. Venit
ergo ieroboam et cunctus populus
ad roboam die tertio sicut
preceperat eis. Responditque rex dura de-
relicto consilio seniorum. locutusque
est iuxta iuvenum voluntatem. Pater
meus grave vobis imposuit iugum
quod ego gravius faciam. Pater
meus cecidit vos flagellis. ego
vero cedam vos scorpionibus.
et non adquievit populi precibus.
Erat enim voluntatis dei. ut com-
pleretur sermo eius quem locutus
fuerat per ahiam silonitem ad iero-
boam filium nabath. Populus
autem universus rege duriora di-
cente. sic locutus est ad eum. Non
est nobis pars iuda neque heredi-
tas in filio. da. ysai. Revertere
in tabernacula tua israel. tu autem pa-
sce domum tuam david. Et abiit
israel in tabernacula sua. Super
filios autem israel qui habitabant in
civitatibus iuda regnavit iero-
boam. Misitque rex roboam uram
qui preerat tributis et lapidaverunt
eum filii israel et mortuus est. Porro
rex roboam currum festinavit ascen-
dere. et fugit in ierusalem. Recessitque
israel a domo david usque ad diem hanc.

.XI. Venit autem roboam
in ierusalem et convocavit uni-
versam domum iuda. et ben-
iamin centum octoginta milibus
electorum atque bellantium ut dimi-
caret contra israel et converteret ad
se regnum suum. Factusque est sermo dei
ad semeiam hominem dei dicens. lo-
quere ad roboam filium salomonis
regem iuda. et ad universum israel
qui est in iuda et beniamin. Hec
dicit dominus. Non ascendetis neque
pugnabitis contra fratres vestros re-
vertatur unusquisque in domum
suam. quia mea hoc gestum est
voluntate. Qui cum audissent ser-
monem domini reversi sunt nec progressi
contra ieroboam. Habitavit autem
roboam in ierusalem et edificavit civi-
tates muratas in iuda. extruxitque
bethleem et ethan et thecue. beth-
sur quoque et socchoth et odollam
necnon gad et maresa et ziph. Sed
et aduram et lachis et azecha. Sa-
raa quoque et aialon et hebron
que erant in iuda. et in beniamin
civitates munitissimas. Cumque
clausisset eas muris posuit in eis
principes ciborumque horrea hoc est
olei et vini. Sed et in singulis ur-
bibus fecit armamentaria scutorum
et hastarum firmavitque eas mul-
ta diligentia et imperavit super
iuda et beniamin. Sacerdotes
autem et levite qui erant in univer-
so israel venerunt ad eum de cunctis
sedibus suis relinquentes suburba-
na et cunctas possessiones su-
as et transeuntes ad iudam et ad
ierusalem eo quod abiecisset eos ieroboam
et posteri eius ne sacerdotio domini

fungerentur. qui constituit sibi sacer
dotes excelsorum et demonum. uitu
lorumque quos fecerat. Sed et de cun
tis tribubus israel quicumque dederant
cor suum et quererent dominum deum
israel uenerunt in iherusalem ad immolan
das uictimas domino deo patrum suorum
Et roborauerunt regnum iuda et
confirmauerant roboam filium
salomonis per tres annos. Ambu
lauerant enim in uijs dauid et sa
lomonis annis tantum tribus. Duxit
autem roboam uxorem maalath
filiam ierimuth filij dauid. Abiail
quoque filiam eliab filij ysai que pe
perit ei filios. iehus et somoriam.
et zoom. Post hanc quoque accepit
maacham filiam absolon que pe
perit ei abia et ethai et ziza et
salumith. Amauit autem roboam
maacham filiam absolon super omnes
uxores suas et concubinas. Nam
uxores xviij. duxerat. concubinas
autem sexaginta et genuit xxviij.
filios. ac sexaginta filias. Consti
tuit uero in capite abiam filium
maacha ducem super omnes fratres
suos ipsum enim regem facere cogi
tabat. quia sapientior fuit et
potentior super omnes filios suos
et in cunctis finibus iuda et benia
min. et in uniuersis ciuitatibus
muratis. Prebuitque ei escas plu
rimas et multas petiuit uxores
Cumque roboratum fuisset regnum
roboam et confortatum dereliquit
legem domini et omnis israel cum eo.
Anno autem quinto XII.
regni roboam ascendit se
sach rex egipti in iherusalem quia
peccauerant domino cum mille ducen
tis curribus et lx. milibus equitum
nec erat numerus uulgi. qui uenerat
cum eo ex egipto. libies scilicet et tro
godite et ethiopes. cepitque ciuitates
munitissimas in iuda et uenit usque
iherusalem. Semeias autem propheta ingres
sus est ad roboam et principes iuda
qui congregati fuerant. in iherusalem fu
gientes sesach dixitque ad eos. hec
dicit dominus. Uos reliquistis me. et
ego reliqui uos in manu sesach.
Consternatique principes israel et rex
dixerunt. Iustus est dominus Cumque ui
disset dominus quod humiliati essent. factus
est sermo domini ad semeiam dicens.
Quia humiliati sunt non disper
dam eos daboque eis pauxillum
auxilij et non stillabit furor meus
super iherusalem per manum sesach
Uerumtamen seruient ei. ut sciant
distanciam seruitutis mee. et
seruitutis regum terrarum. Re
cessit itaque sesac rex egipti ab
iherusalem sublatis thesauris domus domini et
domus regis. Omniaque secum tulit
et clipeos aureos quos fecerat sa
lomon. pro quibus fecit rex eneos
et tradidit illos principibus scutari
orum qui custodiebant uestibu
lum palacij. Cumque introiret
rex domum domini ueniebant scutarij
et tollebant eos. iterumque refe
rebant ad armamentarium suum.
Uerumtamen quia humiliati sunt auersa
est ab eis ira domini nec deleti sunt
penitus. Siquidem et in iuda in
uenta sunt opera bona. Confor
tatus est igitur rex roboam in iherusalem
atque regnauit xl. annorum. et unius
anni erat cum regnare cepisset et
decem septemque annis regnauit
in iherusalem urbem quam elegit dominus
ut confirmaret nomen suum ibi de
cunctis tribubus israel. Nomenque
matris eius naama amonitis.
Fecit autem malum et non prepara
uit cor suum ut quereret dominum Opera
uero roboam prima et nouissima
scripta sunt in libris semeie prophete
et addo uidentis et diligenter
exposita. Pugnaueruntque aduer
sum se roboam et ieroboam cunc
tis diebus. et dormiuit roboam
cum patribus suis. sepultusque est
in ciuitate dauid. et regnauit
abia filius eius pro eo. XIII.
Anno xviij regis ieroboam
regnauit abia super iudam
tribus annis regnauit in
iherusalem. nomenque matris eius michi
aia filia urihel de gabaa. et erat
bellum inter abiam et ieroboam
Cumque inisset abia certamen
et haberet bellicosissimos uiros et
electorum quadraginta milia. Ie
roboam instruxit contra aciem octingenta
milia uirorum. qui et ipsi electi

erant et ad bella fortissimi. Stetit
igitur abia super montem someron
que erat in ephraym et ait. Au
di. hi. et ois isrl. Num ignora
tis q dns deus isrl dederit regn
dauit super isrl in sempiternum
ipi et filiis eius in pactum salis.
Et surrexit hi. fi. nabath seruus
sa. filii dauid et rebellauit cont
dnm suum Congregatiq sunt
ad eum uiri uanissimi et filii be
lial et praualuerunt contra roboaz
fi. sa. Porro roboam erat rudis
et corde pauido. nec potuit resiste
eis. Nunc ergo uos dicitis q resi
stere possitis regno dni quod pos
sidet per filios dauid habetis q
grandem populi multitudinem atq
uitulos aureos quos fecit uob. hi
in deos. et eiecistis sacerdotes dni
filios aaron atq leuitas et feci
stis uob sacerdotes sic oms popu
li terrarum. Quicumq uenerit et
initiauerit manu suam in thau
ro et bubus et in arietibus. vij.
fit sacerdos eorum qui non sunt dij.
Noster aut dns deus e. quem no
relinquimus sacerdotes q ministrant
dno de filiis aaron et leuite su
in ordine suo. holocausta quoq
offerunt dno per singulos dies
mane et uespere. et thimiama
iuxta legis precepta confectu. et
proponuntur panes in mensa mu
dissima. Estq apud nos candela
brum aureu et lucerne eius ut
accendantur semp ad uesperam.
nos quippe custodimus precepta
dni dei nri quem uos reliquistis
Ergo in exercitu nro dux deus e
et sacerdotes eius qui clangunt
tubis et resonant contra uos.
Filii isrl. nolite pugnare contra
deum prm uroz quia no uobis
expedit. hec illo loquente. hi. retro
moliebatur insidias. Cumq ex
aduerso hostium staret ignoran
te iuda suo ambiebat exercitu.
Respiciensq iudas uidit instare
bellum et ex aduerso et post tergu
et clamauit ad dnm ac sacerdo
tes tubis canere ceperunt. oms
q uiri iuda uociferati sunt. et
ecce illis clamantibus perterruit deus
hie. et oem isrl qui stabat ex aduerso
abie et iude. fugeruntque filii isrl. iu
dam et tradidit eos deus in manu
eorum. Percussit eos ergo abia et
pp. eius plaga magna et corruerunt
uulnerati ex isrl quingenta milia
uiroz fortium. Humiliatiq sunt uiri
isrl in tempore illo et uehementissime
confortati filii iuda eo q sperassent
in dno deo prm suorum. Persecu
tus e aut abia fugientem hie. et ce
pit ciuitates eius bethel et filias
et iesana cum filiabus suis ephron
et filias eius. Nec ualuit ultra resi
stere hie. in diebus abia que per
cussit dns et mortuus e. Igitur
abia confortato imperio suo accep
uxores xiiij. procreauitq xxij. fi
lios et xvj. filias. Reliqua autem
sermonum abia uiazq eius et operu
eius scripta sunt diligentissime
in libro prophete addo. xiiij.

Dormiuit aut abia cum patribus
suis patribus. et sepelierunt
eum in ciuitate dauid regn
nauitq asa filius eius pro eo. In
cuius diebus quieuit terra annis. x.
Fecit aut asa quod bonu et placitu
erat in conspectu dei sui et subuertit
altaria peregrini cultus et excelsa
et confregit statuas lucos q succidit
ac precepit iude ut quereret dnm deu
prm suoz et faceret legem et uni
uersa mandata. Et abstulit cunc
tis urbibus iuda aras et fana et
regnauit in pace. edificauit quoq
urbes munitas in iuda quia quieta
erat et nulla temporibus eius bella
surrexerant pacem dno largiente
Dixit aut iude edificemus ciuita
tes istas et uallemus muris et
roboremus turribus et portis et seris
donec a bellis quieta sunt oia eo
q quesierimus dnm deum prm no
stroz et dederit nob pacem p gyru
Edificauerunt igitur et nullum in ex
truende impedimentum fuit. Ha
buit aut asa in exercitu suo scuta
et hastas de iuda trecenta milia
De beniamin vero scutarioz et sa
gittarioz ducenta. lxxx. milia. Oms
isti uiri fortissimi. Egressus e aute
contra eos zara et hiobs cum exer
citu suo decies centenis milibus.

et curribus trecentis et venit usque
ad maresa. Porro asa perrexit ob-
viam et instruxit aciem in bellum
in valle sephata que est iuxta ma
resa. et invocavit dominum deum et
ait. Domine non est apud te ulla di
stancia utrum in paucis auxilie
ris an in pluribus. adiuva nos
domine deus noster. In te enim et in tuo no
mine habentes fiduciam venimus
contra hanc multitudinem. domine deus
noster tu es non prevaleat contra te homo.
Exterruit itaque dominus ethiopas co
ram asa et iuda. fugeruntque ethio
pes et persecutus est eos asa et populus
qui cum eo erat usque gerar et mer.
et ethiopes usque ad internecionem quia
domino cedente contriti sunt et exer
citus illius preliante. Tulerunt
ergo spolia multa et percusserunt
civitates omnes per circuitum gera
re grandis quippe cunctos terror
invaserat. Et diripuerunt urbes
et multam predam asportaverunt.
Sed et caulas ovium destruentes
tulerunt pecorum infinitam multitu
dinem et camelorum et reversi sunt
in iherusalem.

XV

Azarias autem filius obed facto
in se spiritu dei egressus est in
occursum asa et ei dixit. Au
dite me asa et omnis iuda. et benia
min. Dominus vobiscum quia fuistis cum
eo. Si quesieritis eum invenietis.
Si autem dereliqueritis derelinquet
vos. Transibunt autem multi dies
in israel absque deo vero et absque sa
cerdote doctore et absque lege. Cumque
reversi fuerint in angustia sua
clamaverintque ad dominum deum israel
et quesierint eum reperient eum. In
tempore illo non erit pax egredienti
et ingredienti. sed terrores undique
in cunctis habitatoribus terrarum.
Pugnabit enim gens contra gentem
et civitas contra civitatem quia
dominus conturbabit eos in omni angu
stia. Vos ergo confortamini et non
dissolvantur manus vestre. erit enim
merces operi vestro. Quod cum au
disset asa verba scilicet et prophetiam aza
rie. filii obed prophete confortatus
est et abstulit ydola de omni terra iuda.

et de beniamin et ex urbibus quas
ceperat montis effraim et dedi
cavit altare domini quod erat ante
porticum domini. Congregavitque uni
versum iudam et beniamin et
advenas cum eis de effraim et
de manasse et symeon. Plures
enim ad eum confugerant ex israel
videntes quod dominus deus illius esset
cum eo. Cumque venissent iherusalem
mense tercio anno quintodecimo reg
ni asa ymolaverunt domino in die
illa de manubiis et preda quam
adduxerant. boves septin
gentos. et arietes septem milia.
Et intravit ex more ad corrobo
randum fedus ut quererent dominum
deum patrum suorum in toto corde et
in tota anima sua. Si quis autem
inquit non quesierit dominum deum
israel moriatur a minimo usque ad
maximum. a viro usque ad mulie
rem. Iuraveruntque domino voce ma
gna in iubilo et in clangore tube
et in sonitu bucinarum omnes qui
erant in iuda cum execratione.
In omni enim corde suo iuraverunt
et in tota voluntate quesierunt
eum et invenerunt. Prestititque
eis dominus requiem per circuitum.
Sed et maacham matrem eius scilicet asa
regis ex augusto deposuit imperio
eo quod fecisset in luco simulachrum
priapi. Quod omne contrivit
et in frusta comminuens combus
sit in torrente cedron. Excelsa de
derelicta sunt in israel. At in cor
asa erat perfectum cunctis diebus
eius. et ea que voverat pater suus
et ipse intulit in domum domini argentum
et aurum. vasorumque diversam sup
pellectilem. Bellum vero non fuit
usque ad tricesimum quintum regni asa. XVI

Anno autem xxxvi. regni eius
ascendit baasa rex israel in
iudam et muro circumda
bat rama. ut nullus posset tuto
egredi et ingredi de regno asa.
Protulit ergo asa argentum et
aurum de thesauris domus domini
et de thesauris regis. misitque ad
benadab regem syrie qui habita
bat in damasco dicens. fedus me.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

me et te est pater quoque meus et
pater tuus habuere concordiam
Quam ob rem misi tibi argentum
et aurum ut rupto federe quod ha
bes cum baasa rege israel facias
eum a me recedere. Quo comperto
Benadab misit principes exercituum
suorum ad urbes israel. qui percusserunt
ahion et dan et abelmaym. et
universas urbes muratas nepta
lim. quod cum audisset baasa
desiit edificare rama et intermisit
opus suum. Porro asa rex assump
sit universum iuda et tulerunt la
pides de rama et ligna que edi
ficationi preparaverat baasa edi
ficavitque ex eis gabaa et maspha
In tempore illo venit anani propheta
ad asam regem iuda et dixit ei.
Quia habuisti fiduciam in regem
syrie et non in domino deo tuo. ideo
evasit syrie regis exercitus de
manu tua. Nonne ethiopes et
libies multo plures erant qua
drigis et equitibus et multitudine
nimia. Quos cum domino credidis
set tradidit in manu tua. Ocu
li enim domini contemplantur univer
sam terram et prebent fortitudi
nem hiis qui corde perfecto cre
dunt in eum. Stulte igitur egisti
et propter hoc ex presenti tempore contra
te bella consurgent. Iratusque
asa adversus videntem iussit
eum mitti in nervum. Valde
quippe super hoc fuit dominus indig
natus. et interfecit de populo
in tempore illo plurimos. Opera autem
asa prima et novissima scripta
sunt in libro regum iuda et israel
Egrotavit autem asa anno trice
simo regni sui dolore pedum ve
hementissimo et nec in infirmi
tate sua quesivit dominum sed magis
in medicorum arte confisus est.
Dormivitque cum patribus suis et
mortuus est anno quadragesimo
primo regni sui. Et sepelierunt
eum in sepulchro suo quod fode
rat sibi in civitate david. Posue
runtque eum super lectum suum
plenum aromatibus et unguentis
meretriciis que erant pigmen
tariorum confecta et conbusserunt
super eo ambitione nimia. Regna
vit autem iosaphat filius eius pro eo
et invaluit contra israel. xvii.

Constituitque militum numeros
in cunctis urbibus iuda que
erant vallate muris. Presi
diaque disposuit in terra iuda et in ci
vitatibus ephraim quas ceperat
asa pater eius. Et fuit dominus cum
iosaphat quia ambulavit in viis
david patris sui primis. et non speravit
in baalim. sed in deo patris sui. et
perrexit in preceptis illius et non iuxta
peccata israel. Confirmavitque dominus reg
num in manu eius et dedit omnis iu
da munera iosaphat. factaeque sunt
ei infinite divitie. et multa gloria.
Cumque sumpsisset cor eius audaci
am propter vias domini etiam excelsos
et lucos de iuda abstulit. Tercio
autem anno regni sui. misit de princi
pibus suis benail et obdiam et zach
ariam et nathanael et micheam
ut docerent in civitatibus iuda. Et
cum eis levitas semeiam et natha
niam et zabadiam asahel quoque
et semiramoth et ionathan adonia
iamque et thobiam et tobadoniam
levitas. et cum eis elisama et io
ram sacerdotes. docebantque populum
in iuda habentes librum legis domini.
Et circuibant cunctas urbes iuda
atque erudiebant populum. Itaque factus
est pavor domini super omnia regna ter
rarum que erant per gyrum iuda.
nec audebant bellare contra iosaphat.
Sed et philistei munera iosaphat
deferebant. et vectigal argenti.
Arabes quoque adducebant pecora
arietum septem milia septingentos
et hircos totidem. Crevit ergo iosa
phat et magnificatus est usque in sub
lime atque edificavit in iuda domos
ad instar turrium urbes quoque muratas
et multa opera paravit in urbi
bus iuda. Viri quoque bellatores
et robusti erant in iherusalem quorum
iste est numerus per domos atque familias
singulorum in iuda. Principes exer
citus ednas dux et cum eo robu
stissimorum trecenta milia. Post hunc
ioanan princeps et cum eo ducenta

ottoginta milia. Post istum quoque
amasias filius zechri consecratus
dño et cum eo. cc. milia virorum
fortium. Hunc sequebatur robustus
ad prelia heliada et cum eo ten-
dencium arcu et clipeum. cc. mi-
lia. Post istum etiam iozabad et
cum eo centum ottoginta milia ex-
peditorum militum. Hii omnes erant
ad manum regis exceptis aliis quos
posuerat in urbibus muratis, et
in vniuersa iuda. XVIII.

Fuit ergo iosaphat diues et in-
clitus valde et affinitate co-
niunctus est achab. descenditque post
annos ad eum in samariam
Ad cuius aduentum mactauit achab
arietes plurimos et oues et populo
qui venerat cum eo. persuasitque
illi, ut ascenderet in ramoth gala-
ad. Dixitque achab rex israel ad iosa-
phat regem iuda. Veni mecum in
ramoth galaad. Cui ille rendit,
vt ego et tu sicut populus tuus sic
et populus meus tecumque erimus in
bello. Dixitque iosaphat ad regem
israel. Consule obsecro in presenciarum
sermonem domini. Congregauitque
rex israel prophetarum quadringen-
tos viros. et dixit ad eos. In ramoth
galaad ire ad bellandum debemus
an quiescere. At illi As-
cende inquiunt, et tradet deus in
manu regis. Dixitque io. Numquid
non est hic propheta domini ut ab illo
etiam requiramus. Et ait rex israel
ad iosaphat. Est vir unus a quo pos-
sumus querere domini voluntatem.
Sed ego odi eum quia non prophe-
tat michi bonum sed malum omni tempore.
Est autem micheas filius iembla. dixitque
iosaphat. Ne loquaris rex hoc
modo. Vocauit ergo rex israel unum
de eunuchis. et dixit ei. Voca cito
micheam filium iembla. Porro
rex israel et iosaphat rex iuda uterque
sedebat in solio suo vestiti cultu
regio. Sedebant autem in area iuxta
portam samarie. Omnesque prophe-
tatiti vaticinabantur coram eis. Se-
dechias vero filius chanaana fecit
sibi cornua ferrea et ait. Hec dicit
dominus. His ventilabis syriam donec
conteras eam. Omnesque similiter pro-
phete prophetabant atque dicebant
Ascende in ramoth galaad et pro-
sperabitis et tradet eos dominus in ma-
nu regis. Nuncius autem qui erat
aduocandum micheam ait illi,
En verba omnium prophetarum uno
ore bona regi adnunciant. Quæ-
so ergo te ut sermo tuus ab eis non
dissentiat loquarisque prospera.
Cui rendit micheas. Viuit dominus quia
quodcumque dixerit michi deus
meus. hoc loquar. Venit ergo ad
regem. Cui rex ait. Michea. Ire
debemus in ramoth galaad ad bel-
landum an quiescere. Cui ille
rendit. Ascendite. cuncta enim pro-
spera euenient. et tradentur ho-
stes in manus vestras. Dixitque rex
Iterum atque iterum te adiuro. ut non
michi loquaris nisi quod verum est
in nomine domini. At ille ait. Vidi uni-
uersum israel dispersum in monti-
bus sicut oues sine pastore. Et
dixit dominus. Non habent isti dominos. re-
uertatur vnusquisque in domum
suam in pace. Et ait rex israel ad
iosaphat. Nonne dixi tibi quod non
prophetaret iste michi quicquam boni
sed ea que mala sunt. At ille
Idcirco ait. Audite verbum domini. Vi-
di dominum sedentem super solium suum
et omnem exercitum celi assistentem
ei. a dextris et sinistris. et dixit
dominus. Quis decipiet achab regem
israel ut ascendat et corruat in ra-
moth galaad. Cumque diceret unus
hoc modo et alter alio. processit
spiritus et stetit coram domino et ait
Ego decipiam eum. Cui dominus. In
quo inquit decipies eum. At ille
rendit. Egrediar et ero spiritus men-
dax in ore omnium prophetarum eius.
Dixitque dominus. decipies et preualebis
Egredere et fac ita. Nunc igitur ecce
dedit dominus spiritum mendacii in ore
omnium prophetarum tuorum et dominus lo-
cutus est de te mala. Accessit autem
sedechias filius chanaane. et
percussit michee maxillam
et ait. Per quam viam transiuit

spus dni ad me ut loqueretur tibi.
Dixitq; micheas tu ipse uidebis
in die illo qn ingressus fueris
cubiculum de cubiculo ut abscondaris.
Precepit aut rex isrl dicens
Tollite micheam et ducite eum
ad amon principem ciuitatis. et
ad ioas filium amaleth. et dicetis
eis. Hec dicit rex. Mittite hunc in
carcerem et date ei panem modicum
et aque paxillum donec
reuertar in pace. Dixitq; micheas.
Si reuersus fueris in pace.
non e locutus dns in me. et ait.
Audite populi omnes. Igitur ascenderunt
rex isrl et iosaphat rex
iuda in ramoth galaad. dixitq;
rex isrl ad iosaphat. Mutabo habitum
et sic ad pugnandu uadam
tu aut induere uestibz tuis. Mutatoq;
rex isrl habitu uenit ad
bellum. Rex aut syrie preceperat
ducibz equitatus sui dicens. Ne
pugnetis contra minimu aut contra
maximum. nisi cont solu regem
isrl. Itaq; cum uidissent principes
equitatus iosaphat dixerunt rex
isrl iste e. et circumdederunt eu
dimicantes. At ille clamauit
ad dnm. et auxiliatus est ei. atq;
auertit eos ab illo. Cum em
uidissent duces equitatus q non
e rex isrl reliquerunt eum.
Accidit aut ut unus e populo sagittam
mitteret iaceret. et percuteret
regem isrl inter ceruicem
et scapulas. Et ille aurige suo
ait. Conuerte manu tuam et
educ me de acie quia uulneratus
sum. et finita e pugna in die
illo. Porro rex isrl in curru suo
contra syros usq; ad uesperam
et mortuus e occidente sole.

R euersus est aut. xix.
iosaphat rex iuda domu
suam pacifice in ierlm. Cui
occurrit hieu filius anani uidens
et ait ad eum. Impio prebes
auxilium et hijs qui oderunt
dnm amicicia iungeris et id
circo iram quidem dni merebaris.
Sed bona opera inuenta
sunt in te. eo q abstuleris lucos
de terra iuda et preparaueris cor tuu
ut requireres dnm deum prm tuoru.
Habitauit ergo io. in ierlm. Rursu
q; egressus est ad ppl'm de bersabee
usq; ad montem ephraym. et reuocauit
eos ad dnm deum prm suoru.
Constituitq; iudices terre in cunctis
ciuitatibus iuda munitis per singula
loca et precipiens iudicibus
uidete ait quid faciatis. non em
hois exercetis iudiciu sed dni. et
quodcumq; iudicaueritis in uos
redundabit. Sit timor dni uobiscu
et cum diligentia cuncta facite.
Non est em apud dnm deum nrm
iniquitas nec personaru acceptio.
nec cupido muneru. In ierlm quoq;
constituit iosaphat leuitas et sacerdotes
et principes familiaru isrl
et iudicium et causam dni iudicarent
habitatoribus eius. Precepitq;
eis dicens. Sic agetis in timore
dei fideliter. et corde pfecto. Omnem
cam que uenerit ad uos frm urm
qui habitat in urbibus suis inter
cognacione et cognacionem ubicumq;
q est de lege de mandato de ceremonijs.
de iustificacionibz. ostendite
eis ut non peccent in dnm. et ne
ueniat ira super uos et sup fres
uros. Sic ergo agentes non peccabitis.
Amarias aut sacerdos
et pontifex ur in his que ad dnm
ptinet presidebit. Porro zabadias
filius ysmahel qui e dux in domo
iuda super ea opera erit que ad
regis officiu ptinent. Habetis q;
magros leuitas coram uob. Confortamini
et agite diligent. et erit
dns cum bonis. xx.

P ost hoc congregati sunt filij
moab et filij amon et cum
eis de amonitis hodio saphat
ut pugnarent cont eum. Veneruntq;
nuncij et indicauerunt io. dicentes.
Venit contra te multitudo magna.
de hijs locis que transmare sunt.
et de syria et ecce consistunt in asason
thamar. que e engaddi. Iosaphat
aut timore perterritus. totum se
contulit ad rogandum deum. et
pdicauit ieiunium uniuerso iude
Congregatusq; iudas ad pdicandu

dnm. Sed et omis de urbibus suis
venerunt ad precandum et obse-
crandum eum. Cumque stetisset iosa.
in medio cetu. iuda et ihrlm in domo dni
ante atrium novum ait. Dne
deus patrum nostrorum tu es deus in celo
et dominaris cunctis regnis gencium.
In manu tua e fortitudo et poten-
cia. nec quisquam tibi pt resistere. Non-
ne tu deus nr interfecisti oms ha-
bitatores terre huius coram popu-
lo tuo isrl et dedisti eam abraham
amici tui in sempiternum. habitave-
runtque in ea et extruxerunt in illa
sanctuarium noi tuo dicentes. Si ir-
ruerint sup nos mala gladius
iudicij pestilencia et fames stabimus
coram hac domo in conspectu tuo
in qua invocatum est nomen tuum
et clamabimus adte in tribulacio-
nibus nris et exaudies saluosque
facies. Nunc igr ecce filij amon
et moab et mons seyr. per quos
nō concessisti isrl ut transirent.
qn egrediebantur de egypto sed
declinaverunt ab eis. et non in-
terfecerunt illos. et contrario agunt et
nituntur eicere nos. de possessione
quam tradidisti nobis. Dne deus
nr ergo non iudicabis eos. In nob
quidem non e tanta fortitudo. ut
possimus huic multitudini resistere
q irruit super nos. sed cum igno-
remus quid agere debeamus hoc solu
habemus residui. ut oculos nros diri-
gamus ad te. Ois vero iuda stabat
cora dno cum parvulis et uxoribus
et liberis suis. Erat aut iaziel
filius zacharie filij banaie filij
iehiel filij mathanie levites de
filijs asaph super quem factus e sps
dni in medio turbe et ait. Attendi-
te omis iuda et qui habitatis in ihrlm
et tu rex io. Hec dicit dns vobis
Nolite timere nec paveatis hanc
multitudinem. non e enim vra pug-
na sed dei. Cras descendetis cont
eos. Ascensuri em sunt p clivum
noie sis. et invenietis illos in su-
mitate torrentis qui e contra soli-
dine ieruhel. Non eritis vos qui
dimicabitis. sed tm mo confidenter
state. et videbitis auxilium dni sr
vos. O iuda et ihrlm nolite timere.
nec paveatis cras egrediemini cont.

eos et dns erit vobiscum. Io ergo et
iuda et oms habitatores ihrlm ce-
ciderunt pronj in terra coram dno
et adoraverunt eum. Porro levite
de filijs caath et de filijs chore lau-
dabant dnm deum isrl voce mag-
na in excelsum. Cumque mane sur-
rexissent egressi sunt per desertum
thecue. Profectisque eis stans io. in
medio eorum dixit. Audite me iuda
et oms habitatores ihrlm. Credite
prophetis eius et cuncta evenient
prospera. Deditque consilium plo
et statuit cantores dni ut lauda-
rent eum. in turmis suis. et ante-
cederent exercitum ac voce consona
dicerent. Confitemini dno. qm in eter-
num mia eius. Cumque cepissent
laudes canere vertit dns insidias
eorum in semetipsos filiorum s. amon
et moab. Consurrexeruntque adversus
habitatores montis seyr ut interfi-
cerent et delerent eos. Cumque
hoc opere perpetrassent etiam in
semetipsos versi mutuis concidere
vulneribus. Porro iudas cum venisset
ad speluncam que respicit solitu-
dinem vidit procul omnem late regi-
onem plenam cadaveribus nec
sup ee potuisset evadere. Venit
ergo. io. et omis populus cum eo.
ad detrahenda spolia mortuorum
inveneruntque inter cadavera va-
riam supellectilem. Vestes quoque
et vasa preciosissima et diripue-
runt ita ut omia portare nō pos-
sent. nec per tres dies spolia
auferre pro prede magnitudine
Die aut quarta congregati sunt
in valle benedictionis. Etenim qm ibi
benedixerant dno. vocaveruntque
locum illum vallis benedictionis
usque in presentem diem. Reversusque
est oms vir iuda et habitatores ihrlm
et io. ante eos in ihrlm cum leticia
magna. eo qd dedisset eis dns gau-
dium de inimicis suis. Ingressi-
que sunt ihrlm cum psalterijs et
cytharis et tubis et in domum dni
Irruit aut pavor dni sr universa
regna terrarum cum audissent qd pug-
nasset dns contra inimicos isrl
Quievitque regnum iosaphat.
et prebuit ei dns pacem p circuitu.

Regnauit igr iosaphat sup iuda,
et erat xxxv annoz cum reg
nare cepisset. xxv annis regna
uit in ihr. Nomen matris eius
azuba filia selathi et ambulauit
in uia patris sui asa. nec declina
uit ab ea faciens que placita er
ant coram dno. Verumtamen excel
sa non abstulit. et adhuc populus
non direxerat cor suum ad dnm
deum prm suoz. Reliqua aut ge
stoz iosaphat prioz et nouissioz
scripta sunt in verbis hieu filij
anan. q digessit in libro regum
isrl. Post hec iniit amicicias io.
rex iuda cum ochozia rege isrl.
cuius opera fuerunt impiissima.
et particeps fuit ut facerent naues
que irent in tharsis. feceruntque
classem in asion gaber. Prophe
tauit aut eliezer filius dodau
de maresa ad iosaphat dicens,
Quia habuisti fedus cu ochozia
percussit dns opera tua. Contri
teque sunt naues nec potuerunt
ire in tharsis.

XXI.

Dormiuit aut io. cum pri
bus suis. et sepultus e cu
eis in ciuitate dauid. reg
nauitque ioram filius eius pro eo.
Qui habuit fratres filios io. azariam
et iahiel et zachariam et aza
riam et michahel et sa
phatiam. Omnes hij filij io. regis
isrl. Deditque eis pater suus multa
munera argenti et auri et pe
ciones cum ciuitatibus munitis
simis in iuda. Regnu aut tradi
dit ioram eo qd esset primogenitus.
Surrexit ergo ioram sup regnu
pris sui. Cumque se confirmasset
occidit omes fres suos gladio et
quosdam de principibus isrl. xxx
ij. anoz erat ioram cu regna
re cepisset et viij. anis regnauit
in ihr. Ambulauitque in vijs regu
isrl. sicut egerat domus achab. fi
lia quippe achab erat uxor eius
et fecit malum in conspectu dni.
Noluit aut dns disperdere do
mu dauid propter pactum quod in
ierat cum eo. Et quia promiserat
ut daret ei lucernam et filijs eius
in oi tempore. In diebus illius rebel
lauit edom ne esset subditus iude
et constituit sibi regem. Cumque
transisset ioram cum principibus suis
et cuncto equitatu qui erat secum
surrexit nocte et percussit edom
qui se circumdederat et omes du
ces equitatum eius. Attn rebella
uit edom ne esset sub dicione iuda
usque ad hanc diem. Eo tpe et lobna
recessit ne esset sub manu illius. De
reliquerat eni dnm deum prm
suoz. Insuper et excelsa fabricatus
e in urbibus iuda. et fornicari fe
cit habitatores ihrlm. et preuarica
ri iudam. Allate sunt aut ei lre
ab helya propha. in quibus scriptu
erat. Hec dicit dns deus dauid
pris tui. Eo qd non ambulasti in
vijs iosaphat pris tui. et in vijs
asa regis iuda. sed incessisti per iter
regum isrl. et fornicari fecisti
iudam et habitatores ihrlm imita
tus fornicacionem domus achab. Insup
et fres tuos domu pris tui melio
res te occidisti. Ecce dns percuciet
te plaga magna cum populo tuo
et filijs et uxoribus tuis. uniuer
samque sbam tuam. Tu aut egro
tabis pessimo languore uteri. do
nec egrediantur intalia tua pau
latim per dies singulos. Suscita
uit ergo dns contra ioram spm
philistinoz et arabum qui con
fines sunt ethiopibus et ascende
runt in terram iuda et uastauerunt
eam. Diripueruntque cunctam
sbam que inuenta e in domo re
gis insuper et filios eius et uxo
res. nec remansit ei filius nisi ioachaz
qui minimus natu erat. Et sup hec
oia percussit eum dns alio lang
uore insanabili. Cumque diei suc
cederet dies. et tempoz spacia uol
uerentur duoz annoz expletus
e circulus. et sic longa consump
tus tabe ita ut egereret et uisce
ra sua languore pariter et uita ca
ruit. Mortuus que est infirmitate
pessima. et non fecit ei pplus scdm
morem combustionis exequias sic
fecerat maioribus suis. Triginta
duoz anoz erat cu regnare ce
pisset et octo anis regnauit in ihrlm.

Ambulavitque non recte et sepelierunt eum in civitate David, verumtamen non in ~~civitate~~ sepulchro regum. XXII.

Constituerunt autem habitatores Ierusalem Ochoziam filium eius minimum regem pro eo. Omnes enim maiores natu qui ante eum fuerant interfecerant latrones Arabum qui irruerant in castra. Regnavitque Ochozias filius Ioram regis Iuda. Quadraginta duorum annorum erat Ochozias cum regnare cepisset et uno anno regnavit in Ierusalem. Nomen matris eius Otholia filia Amri. Sed et ipse ingressus est per vias domus Ahab, mater enim eius impulit eum ut impie ageret. Fecit igitur malum in conspectu domini sicut domus Ahab. Ipsi enim fuerunt ei consiliarii post mortem patris sui in interitum eius. Ambulavitque in consiliis eorum et perrexit cum Ioram filio Achab rege Israel in bellum contra Azahel regem Syrie in Ramoth Galaad. Vulneraveruntque Syri Ioram qui reversus est ut curaretur in Iezrahel. Multas enim plagas acceperat in supradicto certamine. Igitur Ochozias filius Ioram rex Iuda descendit ut inviseret Ioram filium Ahab in Iezrahel egrotantem. Voluntatis quippe fuit dei adversum Ochoziam ut veniret ad Ioram. Cum venisset egrederetur cum eo adversum Hieu filium Nasi, quem unxit dominus ut deleret domum Ahab. Cum ergo subverteret Hieu domum Ahab, invenit principes Iuda et filios fratrum Ochozie qui ministrabant ei, et interfecit illos. Ipsum quoque perquirens Ochoziam comprehendit latentem in Samaria. Adductumque ad se occidit, et sepelierunt eum eo quod esset filius Iosaphat, qui quesierat dominum in toto corde suo. Nec erat ultra spes aliqua ut de stirpe regnaret Ochozie. Siquidem Otholia mater eius videns quod mortuus esset filius suus surrexit et interfecit omnem stirpem regiam domus Ioram. Porro Iosabeth filia regis tulit Ioas filium Ochozie et furata est eum de medio filiorum regis cum interficerentur absconditque eum cum nutrice sua in cubiculo lectulorum. Iosabeth autem que absconderat eum erat filia regis Ioram uxor Ioiade pontificis, soror Ochozie et idcirco Otholias non interfecit eum. Fuit ergo cum eis in domo domini absconditus sex annis, quibus regnavit Otholias super terram. XXIII.

Anno autem septimo confortatus Ioiada assumpsit centuriones Azariam videlicet filium Ieroam et Ismahel filium Iohanan, Azariam quoque filium Obed et Maasiam filium Adaie et Helisaphat filium Zechri et iniit cum eis fedus. Qui circumeuntes Iudam congregaverunt levitas de cunctis urbibus Iuda et principes familiarum Israel veneruntque in Ierusalem. Iniit igitur omnis multitudo pactum in domo domini cum rege. Dixitque ad eos Ioiada: Ecce filius regis regnabit sicut locutus est dominus super filios David. Iste est ergo sermo quem facietis: tertia pars vestrum qui veniunt ad sabbatum sacerdotum et levitarum et ianitorum erit in portis, tertia vero pars ad domum regis, et tertia ad portam que appellatur fundamenti. Omne vero reliquum vulgus sit in atriis domus domini. Nec quispiam alius ingrediatur domum domini nisi sacerdotes et qui ministrant de levitis. Ipsi tantummodo ingrediantur quia sanctificati sunt, et omne reliquum vulgus observet custodias domini. Levite autem circumdent regem habentes singuli arma sua. Et si quis alius ingressus fuerit templum interficiatur. Sintque cum rege et intrante et egrediente. Fecerunt igitur levite et universus Iuda iuxta omnia que preceperat Ioiada pontifex et assumpserunt singuli viros qui sub se erant, et veniebant per ordinem sabbati, et egressuri erant. Siquidem Ioiada pontifex non dimiserat abire turmas que sibi per singulas ebdomadas succedere consueverant. Deditque Ioiada sacerdos centurionibus lanceas clipeosque

et peltas regis dauid quas conse
crauerat in domo dni. Constitu
itque omnem populum tenentium pugio
nes a parte templi dextra usque
ad partem templi sinistram co
ram altari et templo per circui
tum regis. Et induxerunt filium
regis et imposuerunt ei dyademia
Dederuntque in manu eius tene
dam legem et constituerunt eum
regem. Unxit quoque illum ioiada
pontifex et filij eius imprecati sunt
atque dixerunt. Uiuat rex. Quod
cum audisset otholia vocem scilicet
currentium atque laudancium rege
ingressa est in templum dni ad populum
Cumque audisset regem stante super
gradum in introitu. et principes
turmasque circa eum. omnem quoque
populum terre gaudentem atque
clangentem tubis. et diuersi
generis organis concinentem
vocemque laudantium. scidit ue
stimenta sua et ait. Insidie insi
die. egressus autem ioiada pontifex
ad centuriones et principes ex
ercitus. dixit eis. Educite illam
extra septa templi. et interficiatur
foris gladio. Precepitque sacerdos
ne occideretur in domo dni. Et
imposuerunt ceruicibus eius ma
nus. Cumque intrasset portam e
quorum domus regis interfecerunt
eam ibi. pepigit autem ioiada
fedus inter se uniuersumque po
pulum et regem. ut esset populus
dni. Itaque ingressus est omnis populus
domum bahal. et destruxerunt
eam ac altaria et simulachra
illius confregerunt. Mathan quoque
sacerdotem baal interfecerunt
ante aras. Constituit autem ioiade
prepositos in domo dni et sub ma
nibus sacerdotum ac leuitarum
quos distribuit dauid in domo
dni ut offerrent holocausta dno
sicut scriptum est in lege moysi. et
in gaudio et in canticis iuxta di
spositionem dauid. Constituitque ia
nitores in portis domus dni ut
non ingrederetur in eam inmundus
in omni re. Assumpsitque centuriones
et fortissimos uiros ac principes

populi et omne vulgus terre et fece
runt descendere regem de domo dni.
et introire per medium porte supe
rioris in domum regis. et collocaue
runt eum in solio regali. Letatus
que est omnis populus terre. et urbs qui
euit. Porro otholia interfecta est gladio;

Septem annorum erat. xxiiij.
ioas cum regnare cepisset
et xl. annis regnauit in ie.
Nomen matris eius sebia de bersa
bee. fecitque quod bonum erat cora
dno cunctis diebus ioiade sacerdotis
Accepit autem ei ioas uxores duas
quibus genuit filios et filias. post ha
placuit ioas ut instauraret domum
dni. Congregauitque sacerdotes et
leuitas dixit eis. Egredimini ad ci
uitates iuda et colligite de uniuerso
israel pecuniam ad sarta tecta tem
pli dei uestri per singulos annos festi
natoque hoc facite. Porro leuite egere
negligencius. Uocauitque rex ioiadam
principem et dixit ei. Quare non
erat tibi cure ut cogeres leuitas
inferre de iuda et ierusalem pecuniam
que constituta est a moyse seruo dni
ut inferret eam omnis multitudo
israel in tabernaculum testimonij. O
tholia enim impiissima et filij eius
destruxerant domum dei. et de uni
uersis que sanctificata fuerant tem
plo dni ornauerant phanum baali
Precepit ergo rex et fecerunt archa
posueruntque eam iuxta portam dni
forinsecus. et predicatum est in iuda
et ierusalem ut deferrent singuli precium
dno quod constituit moyses seruus
dei super omnem israel in deserto. Le
tatique sunt cuncti principes et omnis
populus. Et ingressi contulerunt in
archam dni atque miserunt ita ut
impleretur. Cumque tempus esset ut
deferrent archam coram rege per
manus leuitarum. Uidebant enim mul
tam pecuniam ingrediebatur scriba
regis. et quem primus sacerdos con
stituerat. effundebantque pecuniam
que erat in archa. Porro archam re
portabant ad locum suum. Sicque
faciebant per singulos dies et co
gregata est infinita pecunia qua
dederunt rex et ioiada. hijs qui preerant
operibus domus dni. At illi conducebant

ex ea cesores lapidum et artifices
operum singulorum ut instaurarent
domum dei. fabros quoque ferri et
eris ut quod cadere ceperat fulciretur.
Egeruntque hii qui operabantur in
dustriam et obducebatur parietum
cicatrix per manus eorum et susci
tauerunt domum domini in statum pri
stinum. et firmiter eam stare fecerunt.
Cumque conplessent omnia opera detu
lerunt coram rege et ioiada reli
quam partem pecunie de qua facta sunt
uasa templi in ministerium et ho
locaustum phiale quoque et cetera
uasa aurea. et arg. offerebantur
holocausta in domo domini iugiter cunc
tis diebus ioiade. Senuit autem ioia
das plenus dierum. et mortuus est
cum centum triginta esset annorum
Sepelieruntque eum in ciuitate da
uid cum regibus, eo quod fecisset bonum
cum israel et cum domo eius. Postquam autem
obiit ioiada ingressi sunt principes
iuda et adorauerunt regem. Qui
delinitus obsequiis eorum acquieuit
eis. et dereliquerunt templum domini
dei patrum suorum. Seruieruntque lucis
et sculptilibus et facta est ira contra
iudam et ierusalem propter hoc peccatum.
Mittebatque eis prophetas ut reuer
terentur ad dominum quos protestan
tes illi audire nolebant. Spiritus
itaque dei induit zachariam filium
ioiade sacerdotem stetit in conspectu
populi et dixit eis. Hec dicit dominus
quare transgredimini preceptum domini quod
uobis non proderit et dereliquistis
dominum ut relinqueret uos. Qui con
gregati aduersus eum miserunt
lapides iuxta regis imperium in atrio
domus domini. et non est recordatus ioas
rex misericordie. quam fecerat ioiada pa
ter illius secum. sed interfecit filium eius.
qui cum moreretur ait. Videat dominus
et requirat. Cumque euolutus esset an
nus ascendit contra eum exercitus
syrie. Venitque in iudam et in ierusalem
et interfecit cunctos principes populi.
atque uniuersam predam miserunt regi
in damascum. et certe cum permodicus
uenisset syrorum tradidit dominus
manibus eorum infinitam multitudinem
eo quod reliquissent dominum deum patrum
suorum. In ioas quoque ignominiosa

exercuere iudicia. et abeuntes di
miserunt eum in languoribus
magnis. Surrexerunt autem contra
eum serui sui, in ultionem sang
uinis filii ioiade. sacerdotis et oc
ciderunt eum in lectulo suo et mor
tuus est. Sepelieruntque eum in ci
uitate dauid. sed non in sepulchris
regum. Insidiati uero sunt ei za
bad filius semaath amanites et
iozabat filius semarith moabi
tidis. Porro filii eius ac summa pe
cunie que adunata fuerat sub eo.
et instauratio domus domini scripta sunt
diligentius in libro regum. XXV

Regnauitque amasias filius
eius pro eo. xxv annorum
erat amasias cum regna
re cepisset. et xxix annis
regnauit in ierusalem. Nomen matris
eius ioaden de ierusalem. fecitque bonum
in conspectu dei, uerumtamen non in corde
perfecto. Cumque roboratum sibi uideret
imperium iugulauit seruos qui
occiderant regem patrem suum. sed
filios eorum non interfecit sicut scrip
tum est in lege moysi ubi precepit
dominus dicens. Non occidentur patres
pro filiis. neque filii pro patribus
suis. Sed unusquisque in peccato suo
morietur. Congregauit igitur ama
sias iudam et constituit eos per
familias tribunosque et centu
riones, in uniuerso iuda et benia
min. et recensuit a xx annis
sursum. inuenitque ccc milia iuue
num qui egrederentur ad pugnam.
et tenerent hastam et clypeum.
Mercede quoque conduxit de israel
centum milia robustorum centum
talentis argenti. Venit autem homo
dei ad illum et ait. O rex ne egre
diatur tecum israel, non est enim dominus
cum israel et cunctis filiis ephraim.
Quod si putas in robore exercitus
bella consistere, superari te faciet
deus ab hostibus. dei quippe est
ut adiuuare et in fugam uertere.
Dixitque amasias ad hominem dei.
Quid ergo fiet de centum talen
tis que dedi militibus israel. Et re
spondit ei homo dei. Hec dominus unde
tibi dare possit multo his plura.
Separauit itaque amasias exer
citum qui uenerat ad eum ex ephraim.

ut reuerteretur in locum suum.
At illi contra iudam uehementer
irati reuersi sunt in regionem
suam. Porro amassias confiden
ter eduxit populum suum et abiit
in uallem salinarum percussitque
filios seyr decem milia. et alia
decem milia uirorum ceperunt
filii iuda et adduxerunt ad pre
ruptum cuiusdam petre. Precipi
tauerunt que eos de summo in pre
ceps qui uniuersi crepuerunt.
At ille exercitus quem remiserat
amassias, ne secum iret ad prelium,
diffusus est in ciuitatibus iuda
a samaria usque bethoron. Et inter
fectis tribus milibus diripuit pre
dam magnam. Amassias uero
post cedem ydumeorum et allatos
deos filiorum seyr statuit illos
in deos sibi et adorabat eos et illis
adolebat incensum. Quam ob rem ira
tus dominus contra amassiam misit
ad illum prophetam qui diceret
ei. Cur adorasti deos qui non libe
rauerunt populum suum de manu
tua. Cumque hec ille loqueretur
respondit ei. Num consiliarius regis
es. quiesce ne interficiam te. Di
scedensque propheta. Scio inquit quod co
gitauerit dominus occidere te. qui et
fecisti hoc malum. et insuper non ac
quieuisti consilio meo. Igitur ama
sias rex iuda inito pessimo consilio.
misit ad ioas filium ioathas fi
lii ieu. regem israel dicens. Veni
uideamus nos mutuo. At ille
remisit nuncium dicens. Carduus
qui est in libano misit ad cedrum
libani dicens da filiam tuam
filio meo uxorem. Et ecce bestie que
erant in silua libani transierunt
et conculcauerunt carduum. Dixisti
percussi edom et idcirco erigitur
cor tuum in superbia. Sede in domo
tua. Cur malum aduersum te pro
uocas. ut cadas et tu et iudas te
cum. Noluit audire amassias. eo
quod domini esset uoluntas ut traderetur
in manibus hostium propter deos edom.
Ascendit igitur ioas rex israel. et mu
tuo sibi prebuere conspectum. Amas
sias autem rex iuda erat in bethsa
mes iude. Corruitque iudas coram
israel et fugit in tabernacula sua.

Porro amassiam regem iuda filium
ioas filii ioathas. cepit ioas rex
israel in bethsames et adduxit in
ierusalem. Destruxitque muros eius por
ta effraym usque ad portam anguli
quadringentis cubitis. omne quoque
aurum et argentum et uniuersa
uasa que repererat in domo dei et
apud obededom in thesauris etiam
domus regie. necnon et filios obsidum
reduxit samariam. Vixit autem
amassias filius ioas rex iuda postquam
mortuus est ioas filius ioathas rex
israel quindecim annis. Reliqua ser
monum amasie priorum et no
uissimorum scripta sunt in libro re
gum iuda et israel. Qui postquam re
cessit a domino tetenderunt ei insidi
as in ierusalem. Cumque fugisset lachis.
miserunt et interfecerunt eum ibi.
Reportantesque super equos sepelierunt
eum cum patribus suis in ciuitate
dauid.

XXVI

Omnis autem populus iuda fi
lium eius oziam annorum
xvi constituit regem pro
patre suo amasia. Ipse edificauit hai
lath et restituit eam dicioni iude.
postquam dormiuit rex cum patribus
suis. Sedecim annorum ozias erat
cum regnare cepisset et quinqua
ginta duobus annis regnauit in ierusalem.
Nomen matris eius iechelia de
ierusalem. Fecitque quod erat rectum in oculis
domini. iuxta omnia que fecerat ama
sias pater eius et exquisiuit dominum
in diebus zacharie intelligentis
et uidentis deum. Cumque requireret
dominum direxit eum in omnibus. Denique
egressus est et pugnauit contra
philistiim et destruxit murum geth
et murum abnie murumque az
coti. Edificauit quoque oppida in azoto.
et in philistiim et adiuuit eum deus
contra philistiim et contra arabas
qui habitabant in gorbaal. et contra
amanitas. Pendebantque amani
te munera ozie. et diuulgatum
est nomen eius usque ad introitum
egypti propter crebras uictorias.
Edificauitque ozias turres in ierusalem
super portam anguli et super portam
uallis. et reliquas in eodem muri
latere firmauitque eas. Extruxit
quoque etiam turres in solitudine, et

fodit cisternas plurimas eo q̄ haberet
multa pecora tam in campestrib;
q̄ in heremi uastitate. Vineas q̄
habuit et uinitores in montibus
et in carmelo. Erat quippe homo
agriculture deditus. fuit aut̄ exer
citus bellatoꝝ eius qui procedebat
ad prelia sub manu ieihel scribe.
maasie q̄ doctoris et sub manu a
nanie qui erat de ducibus regis.
Omnisq̄ nūs principum p familias
uiroꝝ fortium duo milia sexcen
torum. et sub eis uniuersus exerci
tus trecentoꝝ et septem milia qn
gentoꝝ qui erant apti ad bella et
pro rege contra aduersarios dimi
cabant. Preparauit quoq̄ ozias
eis id ē cuncto exercitu clipeos et ha
stas et galeas et loricas arcus q̄
et fundas ad iaciendos lapides. Et
fecit in ihr̄l diuersi gnīs machinas
quas in turribus collocauit. et in
angulis muroꝝ. ut mitterent sa
gittas et saxa grandia. Egressumq̄
ē nomen eius procul eo q̄ auxilia
retur ei dn̄s et corroborasset illū.
Sed cum roboratus esset eleuatum
ē cor eius in interitum suum et
neglexit dn̄m deum suum. Ingres
susq̄ templū dn̄i adolere uoluit
incensum sr̄ altare timiamatis.
Statimq̄ ingressus post eum aza
rias sacerdos et cum eo sacerdotes
dn̄i. octoginta uiri fortissimi resti
terunt regi atq̄ dixerunt. Non
ē tui officij ozias ut adoleas incen
sum dn̄o. sed sacerdotum. hoc est
filiorum aaron qui consecrati sū
ad huiuscemodi ministerium. Egredere
de sanctuario ne contempseris quia no
reputabitur t̄ in gloriam hoc a dn̄o
deo. Iratusq̄ ē ozias et tenens in
manu thuribulum ut adoleret in
censum. minabatur sacerdotibus.
Statimq̄ orta ē lepra in fronte eius
coram sacerdotib; in domo dn̄i sup
altare timiamatis. Cumq̄ respe
xisset eum azarias pontifex. et oēs
reliqui sacerdotes uiderunt lepra
in fronte eius. et festinato expulerunt
eum. Sed ipse perterritus accelera
uit egredi eo q̄ sensisset illico pla
gam dn̄i. fuit igr̄ ozias rex leprō
sus a die mortis sue. et habitauit

in domo separata plenus lep̄. ūq̄
et eiectus fuerat de domo dn̄i.
Porro ioathan filius eius rexit do
mum regis et iudicabat p̄plm̄ t̄re.
Reliqua aut̄ sermonū ozie priorū
et nouissimoꝝ scripsit ysaias fi
lius amos propheta. Dormiuitq̄
ozias cum patribus suis. et sepelie
runt eum in agro regalium sepul
chrorum eo q̄ esset leprosus. xxvii.

Regnauitq̄ ioathan filius
eius pro eo. Uiginti qnq̄
annoꝝ erat ioathan cum
regnare cepisset et xvi an.
regnauit in ihr̄l. Nomen matris
eius ierusa filia sadoch. fecitq̄ qd
rectū erat coram dn̄o iuxta omnia
q̄ fecerat ozias p̄r suus. excepto
q̄ non ē ingressus templum dn̄i.
et adhuc p̄pls delinquebat. Ipse
edificauit portam domus dn̄i ex
celsam et in muro ophel multa co
struxit. Urbes quoq̄ edificauit.
in montibus iuda. et in saltibus
castella et turres. Ipse pugnauit
cont̄ regem filiorum amon et
uicit eum. Dederuntq̄ ei filij amo
in t̄pe illo centum talenta arge
ti et decem milia choros tritici. ac
totidem choros ordei. h̄ ei p̄buerūt
filij amon in anno secundo et t̄cio.
Corroboratusq̄ ē ioathan. eo
q̄ direxisset uias suas corā dn̄o
deo suo. Reliqua aut̄ sermonū
ioathan et oēs pugne eius et
opera scripta sunt in libro regū
isr̄l et iuda. Uiginti qnq̄ annoꝝ
erat cum regnare cepisset. et
xvi annis regnauit in ihr̄l. Dor
miuitq̄ ioathan cum patrib; suis
Et sepelierunt eum in ciuitate
dauid et regnauit achas filius
eius pro eo. xxviii.

Uiginti annoꝝ erat achas
cum regnare cepisset. et
sedecim annis regnauit in
ihr̄l. Non fecit rectū in conspectu dn̄i
sicut dauid pater eius. sed ambu
lauit in uiis regum isr̄l. Insup̄
et statuam fudit baalim. Ipse
ē qui adoleuit incensum in ualle
benenon. lustrauit filios suos
in igne iuxta ritum gentium q̄s
interfecit dn̄s in aduentu filioꝝ

suorum israel. Sacrificabat quoque et
thimiama succendebat in excel-
sis et in collibus et sub omni ligno
frondoso. tradiditque eum dominus deus
eius in manu regis syrie. Qui
percussit eum magnamque pre-
dam de eius cepit imperio et ad-
duxit in damascum. Manibus
quoque regis israel traditus est. et per-
cussus plaga grandi. Occiditque pha-
cee filius romelie de iuda centum
viginti milia in die uno omnes
viros bellatores eo quod reliquissent
dominum deum patrum suorum. Eodem
tempore occidit zechri vir potens
ex ephraym maasia filium regis.
et ezricam ducem domus eius.
elchanam quoque secundum a rege. Ce-
peruntque de filiis israel de fratribus
suis. ducenta milia mulierum
puerorum et puellarum et infinitam
predam. pertuleruntque eam in sa-
mariam. Ea tempestate erat ibi
propheta domini nomine oded. qui egres-
sus obviam exercitui. venienti-
um in samariam dixit eis. Ecce
iratus dominus deus patrum vestrorum contra
iudam tradidit eos in manibus
vestris et occidistis illos atrociter.
ita ut celum pertingeret vestra crudeli-
tas. Insuper filios iuda et ierusalem vol-
tis vobis subicere in servos et ancil-
las quod nequaquam facto opus est.
Peccatis enim super hoc domino deo vestro
Sed audite consilium meum et re-
ducite captivos quos adduxistis
de fratribus vestris quia magnus fu-
ror domini imminet vobis. Steterunt
itaque viri de principibus filiorum
ephraym azarias filius iohanan
barachias filius mosollamoth
ezechias filius sellum. et ama-
sias filius adali contra eos qui
veniebant de prelio. et dixerunt
eis. Non introducetis huc capti-
vos ne peccemus domino. Quare vol-
tis adicere super peccata nostra et vetera
cumulare delicta. Grande quippe
peccatum est et ira furoris domini immi-
net super israel. Dimiseruntque vi-
ri bellatores predam. et universa
que ceperant coram principibus
et omni multitudine. Steteruntque
viri quos supra memoravimus

et apprehendentes captivos omnes-
que nudi erant vestierunt de spo-
liis. Cumque vestissent eos et calci-
assent et refecissent de cibo et potu
unxissentque propter laborem et ha-
buissent curam quicumque ambu-
lare non poterant et erant in be-
cillo corpore imposuerunt eos iumen-
tis. et adduxerunt iericho civi-
tatem palmarum ad fratres eorum. ipsi-
que reversi sunt samariam. Tempore
illo misit rex achat ad regem assy-
riorum. auxilium postulans. Ve-
neruntque ydumei et percusserunt
multos ex iuda et ceperunt predam
magnam. Philistiim quoque diffusi
sunt per urbes campestres et ad
meridiem iuda. ceperuntque beth-
sames et haialon et gaderoth et so-
cho quoque et thamna et zamro cum
viculis suis. et habitaverunt in
eis. Humiliaverat enim dominus iudam
propter achat regem iuda. eo quod nu-
dasset eum auxilio et contemp-
tui habuisset dominum. Adduxitque
contra eum thelgathphalasar regem assy-
riorum qui et afflixit eum et nullo
resistente vastavit. Igitur achat
spoliata domo domini et domo regum
et domo principum. dedit regi as-
syriorum munera et tamen nichil
ei profuit. Insuper et in tempore an-
gustie sue auxit contemptum in dominum.
Ipse per se rex achat immolavit diis
damasci. victimas percussoribus
suis. et dixit dii regum syrie
auxiliantur eis. quos ego placa-
bo hostiis. et aderunt mihi. cum econ-
trario ipsi fuerint ruina eius et
universo israel. Direptis itaque achat om-
nibus vasis domus dei. atque con-
fractis clausit ianuas templi dei.
et fecit sibi altaria in universis
angulis ierusalem in omnibus quoque urbi-
bus iuda extruxit aras. ad cre-
mandum thus atque ad iracundiam
provocavit dominum deum patrum suorum.
Reliqua autem sermonum eius et omnium
operum priorum et novissimorum scrip-
ta sunt in libro regum iuda et
israel. Dormivitque achat cum patribus
suis. et sepelierunt eum in civitate,

rl'm neq3 em̄ receperant eum in se
pulchra regum isrl. Regnauitq3 eze
chias filius eius pro eo. XXIX.
Igitur ezechias regnare cepit cum
viginti quinq3 eet annorum. et vi
ginti nouem annis regnauit in ihe.
Nomen matris eius haia. filia za
charie. Fecitq3 qd erat placitum in
conspectu dn̄i iuxta oia que fecerat da.
pater eius. Ipe anno et mense po
regni sui ualuas domus dn̄i et in
staurauit eas. Adduxitq3 sacerdo
tes atq3 leuitas et congregauit
eos in plateam orientalem. dixitq3
ad eos. Audite me leuite et sanctificamini
mundate domum dn̄i dei prm̄ uroz.
auferte oem̄ immundiciam de scua
rio. Peccauerunt pres nri et fece
runt malum in conspectu dei nri dere
liquerunt eum. Auerterunt facies
suas in tabernaculo dn̄i et prebu
erunt dorsum. Clauserunt hostia
q erant in porticu et extinxerunt
lucernas. incensumq3 non adoleuerunt
et holocausta non obtulerunt in scua
rio deo isrl. Concitatus e itaq3 fu
ror dn̄i super iudam et ihrlm tradi
ditq3 eos in commotionez et in interitu
et in sibilum sic ipi cernitis oculis
uris. En corruerunt pres nri gla
diis. filij nri et filie nre et coniuges
captiue ducte sunt. propter hoc sce
lus. Nunc igr placet mihi ut ineamus
fedus cum dn̄o deo isrl et auertat
a nob furorem ire sue. Filioli mi
nolite negligere. Vos elegit dn̄s ut
stetis coram eo et ministretis illi co
latis cum et cremetis incensum.
Surrexerunt ergo leuite maath
filius amassie et iohel filius azarie
de filijs chaath. Porro de filijs me
rari cis. filius abdai et azarias fi
lius iahalelehel. De filijs aut ger
son ioha filius zeina et eden filius
ioacha. At uero de filijs elizaphan
samri et iahiel. De filijs quoq3 a
saph zacharias et mathanias. nec
non de filijs eman. iahiel et semei.
Sed et de filijs idithun semeias et
oziel. Congregaueruntq3 fratres
suos et sanctificati sunt et ingressi
iuxta mandatum regis et imperium
dn̄i. ut expiarent. Sacerdotes q3

ingressi templum dn̄i ut sanctifica
rent illud. extulerunt oem̄ in
mundiciam. quam intro repere
rant in uestibulo domus dn̄i. quam
tulerunt leuite et asportauerunt
ad torrentem cedron foras. Ce
perunt aut prima die mensis pri
mi mundare. et in die octaua
eiusdem mensis ingressi sunt por
ticum templi dn̄i. Expiaueruntq3
templum diebus octo. et in die
sextadecima mensis eiusdem. qd
ceperant impleuerunt. Ingressi
quoq3 sunt ad ezechiam regem.
et dixerunt ei. Sanctificauimus oem̄
domum dn̄i et altare et holocau
sti eius. Vasaq3 eius necnon et me
sam propositionis cum omnibus
uasis suis. cunctamq3 templi
supellectilem. quam polluerat
rex achaz in regno suo postq3 pre
uaricatus e. et ecce exposita sunt
oia coram altari dn̄i. Consur
gensq3 diluculo ezechias rex adu
nauit oms principes ciuitatis
et ascendit domum dn̄i. Obtuleruntq3
simul thauros septem. arietes
septem. agnos septem. et hyrcos
septem pro pctō. pro regno. pro
scuario. pro iuda. dixit quoq3 sa
cerdotibus filijs aaron ut offer
rent super altare dn̄i. Macta
uerunt igr thauros et suscepe
runt sacerdotes sanguinem et ef
fuderunt illud sup altare. Mac
tauerunt etiam arietes et illorum
sanguine super altare fuderunt.
Immolauerunt agnos et effuderunt
super altare sanguinem. Applicu
erunt hircos pro pctō coram re
ge et uniuersa multitudine in
posueruntq3 manus suas super
eos. et immolauerunt illos sacer
dotes et asperserunt sanguinem
eorum coram altari pro piaculo
uniuersi isrlis. Pro oi quippe
isrl preceperat rex. ut holocau
stum fieret et pro pctō. Consti
tuit quoq3 leuitas in domo dn̄i
cum cymbalis et psalterijs et
cytharis scdm dispositionem da
uid. et gad uidentis regis et

nathan prophete. Siquidem dni
preceptum fuit per manu prophe
tarum eius. Steteruntque leuite
tenentes organa dauid. et sacerdo
tes tubas. et iussit ezechias ut of
ferret holocaustum super altare.
Cumque offerrent holocausta cepe
runt laudes canere dno. et clan
gere tubis. atque in diuersis orga
nis que dauid rex reppererat co
neparere di aut turba adorante
cantores. et hii qui tenebant tu
bas erant in officio suo donec co
pleretur holocaustum. Cumque fi
nita esset oblacio incuruatus est rex
et omnes qui erant cum eo et ado
rauerunt. Precepitque ezechias
et principes leuitis ut laudarent
deum sermonibus dauid et asaph
uidentis. Qui laudauerunt eum
magna leticia. et incuruato genu
adorauerunt. Ezechias autem hoc ad
didit. Impleistis manus uestras dno
accedite et offerte uictimas. et
laudes in domo dni. Obtulit ergo
uniuersa multitudo hostias et lau
des et holocausta mente deuota.
Porro numerus holocaustorum que op
tulit multitudo hic fuit. thauros
septuaginta. arietes centum.
agnos ducentos. Sanctificaueruntque
dno boues sescentos. et oues
tria milia. Sacerdotes uero pau
ci erant nec poterant sufficere
ut pelles holocaustorum detrahe
rent. Unde et leuite fratres eorum
adiuuerunt eos donec impleretur
opus ut sanctificarentur antistites.
Leuites quippe faciliori ritu sanc
tificantur quam sacerdotes. Fuerunt
igitur holocausta plurima. adipes
pacificorum et libamina holocaustorum.
et completus est cultus domus dni.
Letatusque est ezechias et omnis
populus eo quod ministerium dni esset
completum. de repente quippe hoc
fieri placuerat.

·XXX·

Misit quoque hic. ad omnem
isrl et iudam. scripsitque epi
stolas ad ephraim et ma
nassen ut uenirent ad domum
dni in ihrlm. et facerent phase dno

deo isrl. Inito ergo consilio regis
et principum et uniuersi cetus
ihrlm decreuerunt ut phase menise
ii°. Non enim occurrerant facere in
tempore suo. quia sacerdotes qui
possent sufficere sanctificati non fue
rant. et populus nec dum congre
gatus erat in ihrlm. Placuitque ser
mo regi et omni multitudini. et decre
uerunt ut mitterent nuncios in uni
uersum isrl de bersabee usque dan.
ut uenirent et facerent phase dno
deo isrl in ihrlm. Multi enim non
fecerant sicut in lege preceptum
est. Perrexeruntque cursores cum epistolis
ex regis imperio et principum eius
in uniuersum isrl et iudam. iuxta
id quod rex iusserat predicantes. filii
isrl reuertimini ad dnm deum abra
ham et ysaac. et isrl reuertetur
ad reliquias que effugerunt ma
num regis assyriorum. Nolite
fieri sicut patres uestri et fratres qui
recesserunt a dno deo patrum suorum
et tradidit eos in interitum. ut ipsi
cernitis. Nolite indurare ceruices
uestras sicut patres uestri. tradite ma
nus dno et uenite ad sanctuarium
eius. quod sanctificauit in eternum.
Seruite dno deo patrum uestrorum. et
auertetur a uobis ira furoris eius.
Si enim uos reuersi fueritis ad dnm
fratres uestri et filii habebunt misericordiam
coram dnis suis. qui illos duxe
rant captiuos. et reuertentur in ter
ram hanc. Pius enim et clemens
est dns deus uester. et non auertet
faciem suam a uobis. si reuersi fu
eritis ad eum. Igitur cursores per
gebant uelociter. de ciuitate in ci
uitatem per terram ephraim et
manasse usque zabulon. illis irri
dentibus et subsanantibus eos.
Attamen quidam uiri ex aser et
manasse ac zabulon adquiescen
tes consilio uenerunt ihrlm. In iuda
uero facta est manus dni ut daret
eis cor unum et facerent iuxta precep
tum regis. et principum uerbum
dni. Congregatique sunt in ihrlm po
puli multi ut facerent sollemp
nitatem azimorum in mense secundo
Et surgentes destruxerunt altaria.

que erant in iherusalem. atque uniuersa in
quibus ydolis adolebatur incensum
subuertentes proiecerunt in torren
te cedron. Imolauerunt autem phase.
quartadecima die mensis secundi.
Sacerdotes uero suscipiebant effun
dendum sanguinem de manibus
leuitarum. eo quod multa turba sanctificata
non esset. Et idcirco leuite imolarent
phase. hijs qui non occurrerant sancti
ficari domino. Magna etiam pars populi
de ephraim et manasse et ysachar
et zabulon que sanctificata non fuerat
comedit phase. non iuxta quod scriptum
est et orauit pro eis ezechias dicens.
Dominus bonus propiciabitur cunctis
qui in toto corde requirunt dominum deum
patrum suorum. et non imputabit eis
quod minus sanctificati sunt. Quem ex
audiuit dominus et placatus est populo.
Feceruntque filij israel qui inuenti sunt
in iherusalem. sollempnitatem azimorum
septem diebus in leticia magna. lauda
tes dominum per singulos dies. Leuite
quoque et sacerdotes per organa que
suo officio congruebant. et locutus
est ezechias. iherusalem ad cor omnium leui
tarum qui habebant intelligentiam
bonam super domino. et comederunt
septem diebus sollempnitatis imo
lantes uictimas pacificorum. et lau
dantes dominum deum patrum suorum.
Placuitque uniuerse multitudini.
ut celebrarent etiam alios dies vij.
quod et fecerunt cum ingenti gaudio.
Ezechias enim rex iuda prebuerat multitu
dini mille thauros. et septem milia
ouium. principes uero dederant populo
thauros mille. et oues decem milia.
Sanctificata ergo est sacerdotum plurima
multitudo et exultatione perfusa omnis
turba iuda tam sacerdotum. et le
uitarum quam uniuerse frequentie que
uenerat ex israel. proselitorum quoque
de terra israel. et habitantium in iuda.
Factaque est grandis celebritas in iherusalem.
quali a diebus salomonis filij dauid
regis israel in ea urbe non fuerat.
Surrexerunt autem sacerdotes atque
leuite benedicentes domino et exaudi
ta est uox eorum perueneritque oratio in
31. habitaculum sanctum celi. XXXI.

Cumque hec fuissent rite ce
lebrata egressus est omnis
israel qui inuentus fuerat
in urbibus iuda et fregerunt si
mulacra. succideruntque lucos. de
moliti sunt excelsa. et altaria de
struxerunt. Non solum de uni
uerso iuda et beniamin. sed et de
ephraim quoque et manasse donec
penitus euerterent. Reuersique sunt
omnes filij israel in possessiones et
ciuitates suas. Ezechias uero constitu
it turmas sacerdotales et leuiticas
per diuisiones suas. unumquemque
in officio proprio. tam sacerdotum
uidelicet et leuitarum. ad holocau
sta et pacifica. ut ministrarent et
confiterentur. canerentque in portis
castrorum domini. Pars autem regis
erat ut de propria eius substantia offer
retur holocaustum mane semper
et uespere sabbatis quoque et kalendis.
et sollempnitatibus ceteris sicut
scriptum est in lege moysi. Preca
pit etiam populo habitantium in iherusalem.
ut darent partem sacerdotibus
et leuitis. ut possent uacare lege
domini. Quod cum percrebuisset
in auribus multitudinis. plurimas
obtulere primitias filij israel. fru
menti uini et olei. Mellis quoque
et omnium que gignit humus. deci
mas obtulerunt. Sed et filij
israel et iuda qui habitabant in
urbibus iuda. obtulerunt decimas
boum et ouium. decimasque sanctorum
que uouerant domino deo suo. atque uni
uersa portantes fecerunt uniuersos
plurimos aceruos. uniuersa portan
tes. Mense tercio ceperunt aceruorum
iacere fundamenta. et mense septimo
compleuerunt eos. Cumque ingressi
fuissent ezechias et principes eius
uiderunt aceruos et benedixerunt
domino et populo israel. Interrogauitque
ezechias sacerdotes et leuitas cur
ita iacerent acerui. Dixit illi a
zarias sacerdos primus de stirpe
sadoch dicens. Ex quo ceperunt
offerri primicie in domo domini. com
medimus et saturati sumus. et re
manserunt plurima eo quod bene

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

dixerit dns populo suo. Reliquam
autem copia e ista que cernitis. P
cepit igr. ezechias ut prepararet
horrea in domo dni. Que cum fe
cissent inferebant tam primicias q
decimas et quecunq vouerant fide
liter. Fuit autem prefectus eorum conenias
levita et semei fr eius secds. Post
q iehiel et azarias et naath et
azahel et hierimoth josabath
quoq et ehiel et iesmachias et
maath et banaias prepositi sub
manibus conenie et semei fris
eius comperio ezechie regis et
azarie prepositis domus dni ad
quos oia pertinebant. Chore vo
filius iemna levites et ianitor ori
entalis porte. prepositus erat hijs
qui sponte offerebantur dno pri
micijs q et consecratis in sancto
scorum et sub cura eius ede et bema
min. Jesue et semaias et amarias
quoq et sechenias in civitatibus
sacerdotum ut fideliter distribue
rent fribus suis partes minori
bus atq maioribus exceptis mari
bus ab annis tribus. et supra cun
ctis qui ingrediebantur tem
plum dni. Et quicq per dies sin
gulos conducebant in ministerio.
atq observationibus iuxta divisiones
suas sacerdotibus per familias su
as. et levitis a vicesimo anno.
et supra per ordines et per turmas
suas. Universeq multitudini tam
uxoribus q liberis eorum utri
usq sexus fideliter cibi de hijs.
q sanctificata fuerant prebebantur.
Sed et filiorum aaron per agros
et suburbana urbium singularum
dispositi erant viri. qui partes
distribuerent universe sexui ma
sculino de sacerdotibus et levitis.
Fecit ergo ezechias universa que
diximus in omni iuda operatusq
e bonum et rectum et verum coram
dno deo suo. universa cultura mi
sterij domus dni iuxta legem et ceri
monias volens requirere deum
deum suum in toto corde suo. fecit
q et prosperatus est. xxxij.

Post que et huiuscemodi veri
tatem venit senacherib rex
assiriorum et ingressus iuda
obsedit civitates munitas volens
eas capere. Quod cum audisset ezechi
ias venisse scilicet senacherib et totum
impetum belli verti contra ihrlm. inito
cum principibus consilio virisq for
tissimis ut obturarent capita fon
tium. q erant extra urbem. Et
hoc omnium decernente sententia congre
gavit plurima multitudinem et obtu
raverunt cunctos fontes et rivum
qui fluebat in medio terre dicen
tes. ne veniant reges assiriorum
et inveniant aquarum habundanciam
Edificavit quoq agens industrie
omnem murum qui fuerat dissipatus
et extruxit turres desuper et forinse
cus alterum murum. instauravitq
mello in civitate david. et fecit
universi generis armaturam.
et clypeos. constituitq principes bel
latorum in exercitu. et convocavit
universos in platea porte civitatis
ac locutus e ad cor eorum dicens
Viriliter agite et confortamini noli
te timere nec paveatis regem as
siriorum. et universam multitudinem
que e cum eo. multo enim plures no
biscum sunt q cum illo. Cum illo
e brachium carneum. nobiscum dns
deus nr qui auxiliator e nr. pug
natq pro nobis. Confortatusq e
populus huiuscemodi verbis ezechie
regis iuda que postq gesta sunt
misit sennacherib rex assiriorum
servos suos ihrlm. Ipse enim cum uni
verso exercitu obsidebat lachis.
ad ezechiam regem iuda et ad om
nem plebem qui erat in urbe dicens. Hec
dicit sennacherib rex assiriorum.
in quo habentes fiduciam sedetis ob
sessi in ihrlm. Num ezechias decipit
vos ut tradat morti in fame et
in siti affirmans q dns deus vr
liberet vos de manu regis assi
riorum. Numquid non iste e ezechias
qui destruxit excelsa illius et al
taria et precepit iude et ihrlm dicens
coram altari uno adorabitis et
in ipso comburetis incensum. An.

ignoratis que ego fecerim et patres
mei cunctis terrarum populis? Num-
quid praevaluerunt dii gentium
omniumque terrarum liberare regionem
suam de manu mea? Quis est de
universis diis gentium quas va-
staverunt patres mei, qui potuerit
eruere populum suum de manu mea,
ut possit etiam deus vester eruere
vos de hac manu? Non vos ergo
decipiat ezechias nec vana persua-
sione deludat, neque credatis ei. Si
enim nullus potuit deus cunctarum
gentium atque regnorum liberare populum
suum de manu mea, et de manu
patrum meorum, consequenter nec deus
vester poterit eruere de hac manu.
Sed et alia multa locuti sunt servi
eius contra dominum deum et contra
ezechiam servum eius. Epistolas quoque
scripsit plenas blasphemie in dominum
deum israel et locutus est adversus
eum. Sicut dii gentium terrarum non
potuerunt liberare populos suos
de manu mea, sic et deus ezechi-
e eruere non poterit populum suum
de manu ista. Insuper et clamore
magno lingua iudaica contra
populum qui sedebat in muris ierusalem
personabat ut terreret eos et ca-
peret civitatem. Locutusque est contra
deum ierusalem sicut adversus deos populorum
terre, opera manuum hominum. Oraverunt
igitur ezechias rex et ysaias
filius amos propheta adversus hanc
blasphemiam ac vociferati sunt
usque in celum. Et misit dominus ange-
lum qui percussit omnem virum robu-
stum et bellatorem et principem
exercitus regis assyriorum. Reversusque
est cum ignominia in terram
suam. Cumque ingressus esset do-
mum dei sui, filii qui egressi fue-
rant de utero eius interfecerunt
eum gladio. Salvavitque dominus
ezechiam et habitatores ierusalem de
manu sennacherib regis assyriorum
et de manu omnium et prestitit ei
quietem per circuitum. Multi
etiam deferebant hostias et sacrificia

in ierusalem et munera ezechie regi
iuda qui exaltatus est post hec
coram cunctis gentibus. In die-
bus illis egrotavit ezechias usque
ad mortem, et oravit dominum et ex-
audivit eum et dedit ei signum.
Sed non iuxta beneficia que acceperat
retribuit, quia elevatum est cor
eius, et facta est contra eum ira et contra
iuda et ierusalem. Humiliatusque est postea
eo quod exaltatum esset cor eius tam
ipse quam habitatores ierusalem, et idcirco
non venit super eos ira domini in
diebus ezechie. Fuit autem ezechias
dives et inclitus valde et thesau-
ros sibi plurimos congregavit ar-
genti et auri et lapidum preciosorum
aromatum et armorum universi
generis et vasorum magni precii.
Apothecas quoque frumenti vini
et olei, et presepia omnium iumen-
torum caulas pecoribus et urbes
edificavit. Habebat quippe gre-
ges ovium et armentorum innumera-
biles eo quod dedisset ei dominus substantiam
multam nimis. Ipse est ezechias qui
obturavit superiorem fontem aquarum
gyon et avertit eas subter ad
occidentem urbis david. In omnibus
operibus suis fecit prospera que
voluit. Attamen in legatione prin-
cipum babilonis qui missi fuerant
ad eum ut interrogarent de por-
tento quod acciderat super terram
dereliquit eum dominus ut temptaretur
et nota fierent omnia que
erant in corde eius. Reliqua autem
sermonum ezechie et misericordiarum eius
scripta sunt in visione ysaie fi-
lii amos prophete, et in libro re-
gum iuda et israel. Dormivitque
ezechias cum patribus suis, et se-
pelierunt eum super sepulchra
filiorum david, et celebravit eius
exequias universus iuda et ha-
bitatores ierusalem. XXXIII.

Regnavitque manasses filius
eius pro eo. Duodecim an-
norum erat manasses cum
regnare cepisset et xv an-
nis regnavit in ierusalem. Fecit autem

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

malum coram dno iux omis ab
hominaciones gentium quas
subuertit dns coram filys isrl
Et conuersus restaurauit excelsa
que demoliciatus fuerat ezechias
pater ei9. Construxitq3 aras ba
alym et fecit lucos et adorauit
omnem miliciam celi, et coluit eam
Edificauit quoq3 altaria in domo
dni. De qua dixerat dns in hie,
erit nomen meu in eternu, Edi
ficauit autem ea cuncto exerci
tuj celi in duobus atrys domus
dni. transireq3 fecit filios suos
per ignem in valle benonym. Ob
seruabat sompnia sectabatur
auguria maleficis artibus inser
uiebat. habebat secum magos
et incantatores, multaq3 mala
operatus e coram dno ut irrita
ret eum. Sculptile quoq3 et con
flatile signum posuit in domo
dni de qua locutus est dns dauid
et ad salomonem filium eius
dicens. In domo hac et in hie. q
elegi de cunctis tribubus isrl po
nam nomen meum in sempiternu
et mouere no faciam pedem isrl
de tra quam tradidi patribz eo4
ita dum taxat. Si custodierint
facere q precepi eis, cunctamq3
legem et cerimonias atq3 iu
dicia que madaui per manum
moysi. Igit ma. seduxit iudam
et habitatores hie, ut facerent
malum sup omis gentes quas
subuerterat dns a facie filiorum
isrl. Locutusq3 e dns ad eum
et ad pplm illius et attendere
noluerunt, Ideo super induxit
eis principes exercitus regis assyri
orum, ceperuntq3 manassen,
et vinctum cathenis atq3 compe
dibus duxerunt babilonem.
Qui postq3 e angustiatus e ora
uit dnm deum suum. et egit
pniam valde coram dno deo suo
prm suoru. Deprecatusq3 e eum
et obsecrauit intente et exaudi
uit oroem eius, Reduxitq3 eum

in hie. in regnum suum et cogno
uit manasses q dns ipse eet ds.
Post hec edificauit murum extra
ciuitatem dauid ad occidentem
agion in conualle ab introitu
porte piscium per circuitum usq3
ad hophel et exaltauit illum ve
hementer. Constituitq3 principes ex
ercitus in cunctis ciuitatibz iuda
munitis. et abstulit deos alienos
et simulachrum de domo dni
Aras quoq3 quas fecerat in monte
domus dni et in hie. et proiecit oia
ex urbem. Porro instaurauit al
tare dni et imolauit sup illud vic
timas et pacificas hostias et lau
dem. Precepitq3 iude ut seruiret dno
deo isrl. Attamen adhuc populus
imolabat in excelsis dno deo suo.
Reliqua aut gestorum manasse et
obsecracio eius ad deum suum.
Verba quoq3 videncium qui loq
bantur ad eum in noie dni dei
isrl continentur in sermonibz regu
isrl. Oro quoq3 eius et exaudicio
et cuncta pcta atq3 contemptus
loca etiam in quibz edificauit ex
celsa et fecit lucos et statuas
antequam ageret pniam scripta sunt
in sermonibz ozia. Dormiuit
ergo manasses cum patribz suis.
et sepelierunt eum in domo sua
regnauitq3 pro eo filius ei9 amon.
Viginti duorum annorum erat amon
cum regnare cepisset. et duobus
anis regnauit in hie. fecitq3 ma
lum in conspectu dni sicut fecerat
manasse pater eius. Et cunctis
ydolis que manasses fuerat fabri
catus, imolauit atq3 seruiuit.
et no est reueritus faciem dni sicut
reueritus est ma. pater eius. et
multo maiora deliquit. Cumq3
coniurassent aduersus eum serui
sui interfecerunt eum in domo sua.
Porro reliqua multitudo populi
cesis hys qui amon percusserant
constituit iosiam regem filium ei9
pro eo. XXXIIII.

Octo annorum erat iosias cum
regnare cepisset et xxxi.

annis regnauit in ihrlm. Fecitque quod
erat rectum in conspectu dni et am
bulauit in vijs dauid patris sui. Non
declinauit neque ad dexteram neque
ad sinistram. Octauo aut anno
regni sui. cum adhuc esset puer
cepit querere deum dauid patris sui
Et duodecimo anno postquam ceperat
mundauit iudam et ihrlm ab ex
celsis et lucis symulachrisque et
sculptilibus. destruxeruntque co
ram eo aras baalim et simula
chra que superposita fuerant demo
liti sunt. Lucos etiam et sculpti
lia succidit atque comminuit et su
per tumulos eorum qui eis immolare
consueuerant fragmenta dispersit.
Ossa preterea sacerdotum combussit
in altaribus ydolorum mundauitque
iudam et ihrlm. Sed et in urbibus
manasse et effraim et symeon
usque neptalim. cuncta subuertit.
Cumque altaria dissipasset et lu
cos et sculptilia contriuisset in
frustra cunctaque delubra demoli
tus esset de uniuersa terra isrl. re
uersus est in ihrlm. Igitur anno decimo
octauo regni sui mundata iam
terra et templo dni. misit saphan
filium helchie et maasiam prin
cipem ciuitatis et ioha filium
ioathas a commentarijs ut instau
raret domum dni dei sui. Qui
uenerunt ad helchiam sacerdo
tem magnum. acceptamque ab eo
pecuniam que illata fuerat in
domum dni et quam congregaue
rant leuite ianitores de manasse
et effraim et uniuersis reliquis
ex isrl. Ab omni quoque iuda et
beniamin. et habitatoribus ihrlm
tradiderunt in manibus eorum qui
preerant operarijs in domo dni.
ut instaurarent templum et infir
ma queque sanarent. At illi de
derunt eam artificibus et cemen
tarijs ut emerent lapides de la
pidibus et de lapidicinis. et lig
na ad commissuras edificij. et
ad contignationem domorum quas de
struxerant reges iuda. qui fide
liter cuncta faciebant. Erant aut

prepositi operantium. Iaheth et
abdias de filijs merari. Zacha
rias et mosollam de filijs caath
qui urgebant opus. omnes leuite
scientes organis canere. Super
hos uero qui ad uarios usus one
ra portabant. erant scribe et
magistri de leuitis ianitores.
Cumque efferrent pecuniam que
illata fuerat in domum dni reperit
helchias sacerdos librum legis
dni qui datus fuerat. per ma
num moysi et ait ad saphan
scriba. Librum legis inueni in
domo dni et tradidit ei. At ille
intulit uolumen ad regem et nu
ciauit ei dicens. Omnia que dedisti
in manu seruorum tuorum ecce com
plentur. Argentum quod repertum
est in domo dni conflauerunt datumque
est prefectis artificum et diuersa
opera fabricantium. Preterea
tradidit michi helchias sacerdos
hunc librum. Quem cum rege
presente recitasset audissetque ille uerba
legis scidit uestimenta sua et
precepit helchie et ahicham filio sa
phan et abdon filio micha sa
phan quoque scribe et azaie ser
uo regis dicens. Ite et adorate
dnm pro me et pro reliquijs
isrl et iuda. super uniuersis ser
monibus libri istius qui reper
tus est. Magnus enim furor dni
stillauit super nos. eo quod non cu
stodierint patres nostri ut facerent
omnia que scripta sunt in isto uolu
mine. Abijt ergo helchias et hij
qui simul a rege missi fuerant.
ad holdan propheten. uxorem sel
lum filij thecuath filij aasra
custodis uestium que habitabat
ihrlm in secunda et locuti sunt ei uerba
que supra narrauimus. At illa
respondit eis. Hec dicit dns deus
isrl. Dicite uiro qui misit uos
ad me. Hec dicit dns. Ecce ego
inducam mala super locum istum
et super habitatores eius cuncta
quoque maledicta que scripta sunt in
libro hoc quem legerunt coram

rege iuda quia dereliquerunt me et
sacrificaverunt diis alienis, ut me
ad iracundiam provocarent in cunc-
tis operibus manuum suarum. Ideo
stillabit furor meus super locum istum
et non extinguetur. Ad regem autem
iuda qui misit vos pro domino depre-
cando sic loquimini. Hec dicit dominus
deus israel. Quia audisti verba volu-
minis atque emollitum est cor tuum,
et humiliatus es in conspectu dei super
his que dicta sunt super locum hunc
et habitatores ierusalem, reveritusque fa-
ciem meam scidisti vestimenta
tua et flevisti coram me, ego quoque
audivi dicit dominus. Iam enim colli-
gam te ad patres tuos, et infereris
sepulchrum tuum in pace. Nec vi-
debunt oculi tui omne malum quod
inducturus sum ego super locum
istum et super habitatores eius.
Retulerunt itaque regi cuncta que
dixerat. At ille convocatis omni-
bus maioribus natu iuda et ie-
rusalem ascendit domum dei. Unaque omnes
viri iuda et habitatores ierusalem sa-
cerdotes et levite et cunctus po-
pulus a minimo usque ad maximum
quibus audientibus in domo domini legit
rex omnia verba voluminis et stans
in tribunali suo percussit fedus
coram domino ut ambularet post
eum et custodiret precepta et te-
stimonia et iustificationes suas
in toto corde suo et in tota anima sua,
feceritque que scripta sunt in vo-
lumine illo quod legerat. Adiura-
vit quoque super hoc omnes qui re-
perti fuerant in ierusalem et beniamin
et fecerunt habitatores ierusalem iuxta
pactum domini dei patrum suorum. Abstu-
lit ergo iosias cunctas abhominatio-
nes de universis regionibus filiorum
israel. Et fecit omnes qui residui erant
in israel servire domino deo suo. Cunc-
tis diebus eius non recesserunt
a domino deo patrum suorum.

xxxiiij.

Fecit autem iosias in ierusalem phase
domino quod immolatum est
quartadecima die mensis
primi, et constituit sacerdotes
in officiis suis hortatusque est eos
ut ministrarent in domo domini. Levitis
quoque ad quorum eruditionem omnis
israel sanctificabatur domino locutus est. Po-
nite archam in sanctuario templi
quod edificavit salomon filius da-
vid rex israel, nequaquam enim eam ultra
portabitis. Nunc autem ministrate domino
deo vestro et populo eius israel, et pre-
parate vos per domos et cogna-
tiones vestras in divisionibus sicut
precepit david rex israel et descripsit
salomon filius eius. Ministrate
in sanctuario per familias, turmasque
leviticas, et sanctificati immolate
phase. Fratres etiam vestros ut possint iux-
ta verba que locutus est dominus in manu
moysi facere preparate. Deditque pre-
terea iosias omni populo qui ibi fue-
rat inventus in sollempnitate pha-
se agnos et hedos de gregibus
et reliqui pecoris triginta, boum
quoque iii milia. Hec de regis universa substantia. Du-
ces quoque eius sponte quod vove-
rat obtulerunt, tam populo quam sacer-
dotibus et levitis. Porro elchias
et zacharias et iehiel principes do-
mus domini dederunt sacerdotibus ad
faciendum phase pecora commistim
duo milia sexcenta et boves tre-
centos. Chonenias et semeias etiam
et nathanael fratres eius necnon
asabias et hialahel et iozabat
principes levitarum dederunt ceteris
levitis ad celebrandum phase v
milia pecorum et boves quingentos.
Preparatumque est ministerium. Et ste-
terunt sacerdotes in officio suo.
Levite quoque in turmis iuxta regis
imperium et immolatum est phase.
Asperseruntque sacerdotes manu
sua sanguinem, et levite detraxe-
runt pelles holocaustorum, et sepa-
raverunt ea ut darent per domos
et familias singulorum et offerrent
domino sicut scriptum est in libro moysi.
De bobus quoque fecere similiter et assa-
verunt phase super ignem iuxta quod
in lege preceptum est. Pacificas
vero hostias coxerunt in lebetis
et caccabis et ollis, et festinato di-
stribuerunt omni plebi. Sibi autem
et sacerdotibus postea paraverunt.
Nam in oblatione holocaustorum

et adipum usque ad noctem sacerdo
tes fuerant occupati. Unde leuite
et sibi et sacerdotibus filiis aaron pa
rauere nouissimis. Porro canto
res filii asaph stabant in ordine
suo iuxta preceptum dauid. et
asaph et eman et idithun prophetarum
regis. Ianitores uero per portas
singulas obseruabant. ita ut ne
puncto quidem discenderent a mi
nisterio. Quam ob rem et fratres eorum
leuite parauerunt eis cibos. Omnis
igitur cultura domini rite completa est in
die illa. ut facerent phase et offe
rent holocausta super altare domini
iuxta preceptum regis iosie. Feceruntque
filii qui reperti fuerant ibi pha
se. in tempore illo et sollempnita
tem azimorum septem diebus. Non
fuit phase simile huic in israel. a die
bus samuelis prophete. sed nec quis
quam de cunctis regibus israel fecit
phase sicut iosias sacerdotibus et
leuitis et omni iude et israel qui rep
tus fuerat et habitantibus in ierusalem
Octauodecimo anno regni iosie
hoc phase celebratum est. Postquam
instaurauerat iosias templum
ascendit nechao rex egipti ad pug
nandum in charchamis iuxta
eufraten et processit in occursum
eius iosias. At ille missis ad eum
nunciis ait. Quid michi et tibi est rex
iuda. Non aduersus te hodie ue
nio. sed contra aliam pugno domum
ad quam deus me festinato ire
precepit. Desine aduersus deum
facere qui mecum est ne interfici
at te. Noluit iosias reuerti. sed
preparauit contra eum bellum
nec acquieuit sermonibus nechao
ex ore dei. Uerum perrexit ut di
micaret in campum mageddo.
Ibique uulneratus a sagittariis
dixit pueris suis. Educite me de
prelio quia oppido uulneratus sum.
Qui transtulerunt eum de cur
ru in alterum currum qui seque
batur eum more regio et aspor
tauerunt eum in ierusalem. Mortuusque
est et sepultus in mausoleo patrum
suorum. et uniuersus iuda et ierusalem

planxerunt eum ieremias max
ime. Cuius omnes cantores atque
cantrices usque in presentem diem
lamentationes super iosiam repli
cant et quasi lex obtinuit in israel.
Reliqua autem sermonum iosie et
misericordiarum eius que lege precepta
sunt domini. opera quoque illius pri
ma et nouissima scripta sunt in li
bro regum israel et iuda. XXV.

Tulit ergo populus terre io
achas filium iosie et consti
tuit regem pro patre suo.
in ierusalem. Uiginti trium annorum
erat ioachas cum regnare ce
pisset. et tribus mensibus regna
uit in ierusalem. Amouit autem eum
rex egipti cum uenisset in ierusalem et
condempnauit terram centum
talentis argenti et talento au
ri. Constituitque regem pro eo elia
chim fratrem eius super iudam et
ierusalem. et uertit nomen eius ioachim.
Ipsum uero ioachas tulit secum.
et abduxit in egiptum. Uiginti
quinque annorum erat ioachim cum
regnare cepisset et undecim an
nis regnauit in ierusalem. Fecitque ma
lum coram domino deo suo. Contra
hunc ascendit nabochodonosor
rex chaldeorum et uinctum cathe
nis duxit in babilonem ad quam
et uasa domini transtulit et posuit
ea in templo suo. Reliqua autem
uerborum ioachim et abhomi
nationum eius quas operatus est
et que inuenta sunt in eo continentur
in libro regum israel et iuda. Reg
nauitque ioachim filius eius pro
eo. Octo annorum erat ioachim
cum regnare cepisset et tribus
mensibus ac decem diebus regna
uit in ierusalem. Fecitque malum in con
spectu domini. Cumque anni circulus
uolueretur misit nabochodono
sor rex. qui adduxerunt eum in
babilonem asportatis simul precio
sissimis uasis domus domini. Regem
uero constituit sedechiam fratrem
eius super iudam et ierusalem. Uiginti
et unius anni erat sedechias cum

regnare cepisset et undecim annis
regnauit in ierusalem. Fecitque malum
in conspectu domini dei sui, nec erubuit
faciem ieremie prophete loquen
tis ad se ex ore domini. A rege quoque
nabuchodonosor recesserat, qui adiurauerat eum per
deum et indurauerat cor et cer
uicem suam et cor ut non reuer
teretur ad dominum deum israhel. Sed
et uniuersi principes sacerdotum
et populus preuaricati sunt ini
que iuxta uniuersas abhominationes
gentium et polluerunt domum
domini quam sanctificauerat sibi in
ierusalem. Mittebat autem dominus deus pa
trum suorum ad illos per manum
nunciorum suorum de nocte consur
gens et cotidie commonens, eo quod
parceret populo et habitaculo
suo. At illi subsannabant nunti
os dei et paruipendebant sermones
eius. Illudebantque prophetis do
nec ascenderet furor domini in po
pulum eius, et esset nulla cura
tio. Adduxit enim super eos regem
chaldeorum, et interfecit iuue
nes eorum gladio in domo sanctuarii
sui. Non est misertus adolescen
tis et uirginis et senis, nec de
crepiti quidem, sed omnes tradidit
manibus eius. Uniuersaque ua
sa domus domini tam maiora quam
minora et thesauros templi et regis
et principum transtulit in babilonem.
Incenderunt hostes domum domini, de
struxerunt murum ierusalem, uniuer
sas turres combusserunt, et quicquid
preciosum fuerat demoliti sunt.
Si quis euaserat gladium duc
tus in babylonem seruiuit regi
et filiis eius donec imperaret rex
persarum et compleretur ser
mo domini ex ore ieremie et celebraret
terra sabbata sua. Cunctis enim
diebus desolationis egit sabbatum
usque dum complerentur septua
ginta anni. Anno autem primo cyri
regis persarum ad explendum
sermonem domini quem locutus fuerat
per os ieremie, suscitauit dominus
spiritum cyri regis persarum qui ius
sit predicari in uniuerso regno suo
etiam per scripturam dicens. Hec
dicit cyrus rex persarum. Omnia
regna terre dedit michi dominus deus
celi et ipse precepit michi ut edifi
carem ei domum in ierusalem que est
in terra iuda. Quis ex uobis est
in omni populo eius? Sit dominus deus eius cum
ipso et ascendat.

Explicit paralipomenon liber ii.

Nemo cum prophetas viderit versibus esse descriptos metro eos estimet apud hebreos ligari et aliquid simile habere de psalmis aut operibus salomonis, sed quod in demostene et tullio solet fieri, ut per cola scribantur et commata qui utique prosa et non versibus cum scripserint. Nos quoque utilitati legentium providentes interpretationem novam novo scribendi genere distinximus. Ac primum de ysaia sciendum quod in sermone suo disertus sit quippe ut vir nobilis et urbane eloquentie nec habens quicquam in eloquio rusticitatis admixtum. Unde accidit ut pre ceteris florem sermonis eius translatio non potuerit conservare. Deinde etiam hoc adiciendum est quod non tam propheta quam evangelista dicendus est vel sit. Ita enim universa christi ecclesieque misteria ad liquidum prosecutus est, ut non eum putes de futuro vaticinari, sed de preteritis hystoriam texere. Unde conicio noluisse tunc temporis septuaginta interpretes fidei sue sacramenta perspicue ethnicis prodere ne sanctum canibus et margarita porcis darent. Que cum hanc editionem legeritis ab illis animadvertetis abscondita. Nec ignoro quanti laboris sit prophetas intelligere nec facile quempiam posse iudicare de interpretatione, si non intellexerit ante que legerit. Nos quoque patere morsibus plurimorum qui stimulante invidia quod consequi non valent despiciunt. Sciens ergo et prudens in flamma mitto manum. Et nichilominus hoc a fastidiosis lectoribus precor ut quomodo greci post septuaginta translatores aquilam et symmachum et theodotionem legunt vel ob studium doctrine sue vel ut lxx magis ex collatione eorum intelligant, sic et isti saltem unum post priores habere dignentur interpretem. Legant prius et postea despiciant ne videantur non ex iudicio sed ex odii presumptione ignorata dampnare. Prophetavit autem ysaias in ierusalem et in iudea, necdum decem tribubus in captivitatem ductis, ac de utroque regno nunc commixtim nunc separatim texit oraculum. Et cum interdum ad presentem respiciat hystoriam et post babylonie captivitatem reditum populi significet in iudeam, tamen omnis eius cura de vocatione gentium et de adventu est christi. Quem quanto plus amatis o paula et eustochium, tanto magis ab eo petite ut pro obtrectatione presenti qua me indesinenter emuli laniant, ipse michi mercedem restituat in futuro, qui scit me ob hoc in peregrine lingue eruditione sudasse, ne iudei de falsitate scripturarum ecclesiis eius diutius insultarent.

Ysaias in ierusalem nobili genere ortus est ibique prophetavit, sub manasse rege sectus in duas partes occubuit sepultusque est sub quercu rogel iuxta transitum aquarum quas olim ezechias rex iactu obstruxerat pulveris.

I.

Visio ysaie filii amos quam vidit super iudam et ierusalem in diebus ozie ioathan achaz ezechie regum iuda. Audite celi et auribus percipe terra quoniam dominus locutus est. Filios enutrivi et exaltavi ipsi autem spreverunt me. Cognovit bos possessorem suum et asinus presepe domini sui. Israel autem me non cognovit et populus meus non intellexit. Ve genti peccatrici populo gravi iniquitate semini nequam filiis sceleratis. Dereliquerunt dominum, blasphemaverunt sanctum israel, abalienati sunt retrorsum. Super quo percutiam vos ultra addentes prevaricationem. Omne caput languidum et omne cor merens. A planta pedis usque ad verticem

non est in eo sanitas. Vulnus et
livor et plaga tumens non est cir
cumligata nec curata medica
mine neque fota oleo. Terra vestra
deserta et civitates vestre succense
igni. Regionem vestram coram vobis
alieni devorant et desolabitur
sicut in vastitate hostili. et dereli
quetur filia syon. ut umbracu
lum in vinea. et sicut tugurium
in cucumerario. sicut civitas que
vastatur. Et nisi dominus exercituum
reliquisset nobis semen quasi sodo
ma fuissemus. et quasi gomorra
similes essemus. Audite verbum domini
principes sodomorum. auribus perci
pite legem dei vestri populus gomor
re. Quo mihi multitudinem victima
rum vestrarum dicit dominus. plenus sum
holocausta arietum et adipem
pinguium. et sanguinem vitulorum
et agnorum et hircorum nolui. Cum
veniretis ante conspectum meum
quis quesivit hoc de manibus
vestris ut ambularetis in atrys
meis. Ne offeratis ultra sacrifici
um frustra. Incensum abhomina
tio est michi. Neomenias et sab
batum et festivitates alias non
feram. Iniqui sunt cetus vestri;
Kalendas vestras et sollempnitates
vestras odivit anima mea. facta sunt
mihi molesta. laboravi sustinens
Et cum extenderitis manus vestras
avertam oculos meos a vobis
et cum multiplicaveritis oratio
nem non exaudiam. Manus enim vestre
sanguine plene sunt. Lavamini
mundi estote auferte malum
cogitationum vestrarum ab oculis me
is. Quiescite agere perverse,
discite bene facere. Querite iudi
cium. subvenite oppresso. iudi
cate pupillo. defendite viduam
et venite et arguite me dicit dominus
Si fuerint peccata vestra ut coccinum
quasi nix dealbabuntur. Et si fu
erint rubra quasi vermiculus ve
lut lana alba erunt. Si volue
ritis et audieritis me bona terre
comedetis. Quod si nolueritis et
me provocaveritis ad iracundiam
gladius devorabit vos quia os
domini locutum est. Quomodo facta est
meretrix civitas fidelis plena
iudicii. Iusticia habitavit in ea
nunc autem homicide. Argentum
tuum versum est in scoriam et vi
num tuum mixtum est aqua. Prin
cipes tui infideles socii furum. Omnes
diligunt munera sequuntur retri
buciones. Pupillo non iudicant
et causa vidue non ingreditur
ad eos. Propter hoc ait deus dominus
exercituum fortis israel. Heu conso
labor super hostibus meis. et vin
dicabor de inimicis meis. Et con
vertam manum meam ad te. et
excoquam ad purum scoriam tuam
et auferam omne stagnum tuum
Et restituam iudices tuos ut fue
rant prius et consiliarios tuos sicut
antiquitus. Post hec vocaberis ci
vitas iusti et urbs fidelis. Syon
in iudicio redimetur. et reducent
eam in iusticia et conteret scele
stos et peccatores simul. et qui dere
liquerunt dominum consumentur. Con
fundentur enim ab ydolis quibus
sacrificaverunt et erubescetis
super ortis quos elegeratis cum
fueritis velut quercus defluentibus
folys. et velut ortus absque aqua
et erit fortitudo vestra ut favilla
stuppe. et opus vestrum quasi scintilla.
Et succendetur utrumque simul. et
non erit qui extinguat. ·II·

Verbum quod vidit ysaias
filius amos super iudam et
ierusalem. Et erit in novissimis
diebus preparatus mons domus
domini in vertice moncium et ele
vabitur super colles. Et fluent ad
eum omnes gentes et ibunt populi
multi et dicent. Venite ascendamus
ad montem domini et ad domum dei
iacob et docebit nos vias suas
et ambulabimus in semitis eius
quia de syon exibit lex et verbum
domini de ierusalem. Et iudicabit gentes
et arguet populos multos. et con
flabunt gladios suos in vomeres.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

et lanceas suas in falces. Non
levabit gens contra gentem gla
dium, nec exercebuntur ultra
ad prelium. Domus iacob venite
et ambulemus in lumine dei mei
Proiecisti enim populum tuum domus
iacob quia repleti sunt ut olim
et augures habuerunt ut phili
stiim. et pueris alienis adheserunt
Et repleta est terra auro et argen
to. et non est finis thesaurorum eius
Et repleta est terra eius equis. et
innumerabiles quadrige eius Et
repleta est terra eius ydolis opus
manuum suarum adoraverunt quod
fecerant digiti eorum. et incurva
vit se homo et humiliatus est vir.
Ne ergo dimittas eis. Ingredere
in petram et abscondere in fossa
humo a facie timoris domini. et a
gloria maiestatis eius. Oculi su
blimes hominis humiliati sunt. et
incurvabitur altitudo virorum
Exaltabitur autem dominus solus in die
illa. quia dies domini exercituum
super omnem superbum et excelsu
et super omnem arrogantem. et hu
miliabitur et super omnes cedros
lybani sublimes et erectas. et su
per omnes quercus basan et super omnes
montes excelsos. et super omnes
colles elevatos. et super omnem
turrim excelsam. et super omnem mu
rum munitum. et super omnes
naves tharsis. et super omne quod
visu pulchrum est. et incurvabi
tur omnis sublimitas hominum. et humi
liabitur altitudo virorum. Et eleva
bitur dominus solus in die illa et ani
plius penitus conterentur. et intro
ibunt in speluncas petrarum, et
in voragines terre. a facie formi
dinis domini et a gloria maiestatis
eius, cum surrexerit percutere terram
In illa die proiciet homo ydola
argenti sui. et symulachra au
ri sui. que fecerat sibi ut adora
ret talpas. et vespertiliones. et
ingredietur fissuras petrarum
et cavernas saxorum a facie
formidinis domini et a gloria maiesta
tis eius cum surrexerit percutere
terram. Quiescite ergo ab homine cuius
spiritus in naribus eius quia excel
sus reputatus est ipse. .iij.

Ecce enim dominator dominus exerci
tuum auferet ab iherusalem et
a iuda validum et fortem
Omne robur panis et omne robur
aque fortem et virum bellatorem
iudicem et prophetam et ariolum
et senem principem super quinqua
ginta et honorabilem vultu. et
consiliarium sapientem de archi
tectis et prudentem eloquii mi
stici. Et dabo pueros principes eorum
et effeminati dominabuntur eis. Et
corruet populus vir ad virum unus
quisque ad proximum suum. Tu
multuabitur puer contra senem.
et ignobilis contra nobilem. Ap
prehendet enim vir fratrem suum domes
ticum patris sui et dicet vestimen
tum est est princeps noster esto. Ruina
autem hec sub manu tua. et respon
debit in illa die dicens Non sum
medicus et in domo mea non est
panis neque vestimentum. Noli
te constituere me principem populi.
Ruit enim iherusalem et iudas concidit
quia lingua eorum et adinventio
nes eorum contra dominum. ut provoca
rent oculos maiestatis eius. Ag
nitio vultus eorum respondebit eis. et
peccatum suum quasi sodoma predicaverunt
nec absconderunt. Ve anime eorum
quia reddita sunt eis mala. Dici
te iusto quoniam bene quoniam fructum
adinventionum suarum comedet
Ve impio in malum. retributio enim
manuum eius fiet ei. populum meum
exactores sui spoliaverunt mu
lieres dominate sunt ei. Popule
meus qui beatum te dicunt et ip
si te decipiunt, et viam gressuum
tuorum dissipant. Stat ad iudi
candum dominus. stat ad iudican
dos populos Dominus ad iudicium
veniet cum senioribus populi sui
et principibus eius. Vos enim de
pasti estis vineam meam et ra
pina pauperis in domo vestra. Qua
re atteritis populum meum et facies
pauperum commolitis dicit dominus deus

exercituum. Et dixit dominus. Pro eo quod elevate sunt filie syon. et ambulaverunt extento collo et nutibus oculorum ibant et plaudebant, et ambulabant pedibus suis composito gradu incedebant. decalvabit dominus verticem filiarum syon et dominus crinem earum nudabit. In die illa dominus auferet ornamentum calciamentorum et lunulas et torques et monilia et armillas et mitras. et discriminalia. et periscelidas et murenulas et olfactoriola et inaures et anulos, et gemmas in fronte pendentes et mutatoria et palliola et linteamina et acus et specula et syndones et vittas et theristra. Et erit pro suavi odore fetor, et pro zona funiculus. et pro crispanti crine calvitium. et pro fascia pectorali cilicium. Pulcherrimi quoque viri tui gladio cadent et fortes tui in prelio. Et merebunt atque lugebunt porte eius, et desolata in terra sedebit.

iiij.

Et apprehendent septem mulieres virum unum in die illa dicentes. Panem nostrum comedemus et vestimentis nostris operiemur tantummodo vocetur nomen tuum super nos. Aufer obprobrium nostrum. In die illa erit germen domini in magnificencia et gloria et fructus terre sublimis. et exaltacio hiis qui salvati fuerint de israhel. Et erit omnis qui relictus fuerit in syon et residuus in ierusalem. Sanctus vocabitur omnis qui scriptus est in vita in ierusalem. Si abluerit dominus sordes filiarum syon et sanguinem ierusalem laverit de medio eius in spiritu iudicii et spiritu ardoris. Et creavit dominus super omnem locum montis syon. et ubi invocatus est nubem per diem et fumum et splendorem ignis flamantis in nocte. Super omnem enim gloriam protectio et tabernaculum erit in umbraculum diei ab estu et in securitate et in absconsione a turbine et a pluvia.

v.

Cantabo dilecto meo canticum patruelis mei vinee sue. Vinea facta est dilecto meo in cornu filio olei et sepivit eam et lapides elegerunt ex illa Et plantavit vineam electam. et edificavit turrim in medio eius et torcular extruxit in ea. Et expectavit ut faceret uvas et fecit labruscas. Nunc ergo habitatores ierusalem et viri iuda iudicate inter me et vineam meam. Quid est quod debui ultra facere vinee mee et non feci ei, An quod expectavi ut faceret uvas et fecit labruscas Et nunc ostendam vobis quid ego faciam vinee mee. Auferam sepem eius et erit in direptionem. Diruam maceriam eius. et erit in conculcacionem et ponam eam desertam. Non putabitur et non fodietur. et ascendent super eam vepres et spine. Et nubibus mandabo ne pluant super eam ymbrem. Vinea enim domini exercituum domus israhel est. et viri iuda germen delectabile eius. Expectavi ut faceret iudicium et ecce iniquitas. et iusticiam, et ecce clamor. Ve qui coniungitis domum ad domum. et agrum copulatis ad agrum usque ad terminum loci. Numquid habitabitis vos soli, in medio terre. In auribus meis sunt hec dicit dominus exercituum. Nisi domus multe deserte fuerint grandes et pulchre absque habitatore. Decem enim iugera vinearum facient lagunculam unam. et xxx modii sementis facient modios tres. Ve qui consurgitis mane ad ebrietatem sectandam. et potandum usque ad vesperam. ut vino estuetis. Cythara et lyra et tympanum et tybia in vinis conviviis. et opus domini non respicitis. nec opera manuum eius consideratis. Propterea captivus ductus est populus meus quia non habuit scientiam. et nobiles eius interierunt fame et multitudo eius siti exaruit. Propterea dilatavit infernus animam suam. et

aperuit os suum absque ullo termino
et descendent fortes eius et subli
mes gloriosique eius ad eum. Et
incurvabitur homo et humiliabitur
vir. et oculi sublimium deprimentur.
Et exaltabitur dominus exercituum
in iudicio et deus sanctus sanctifica
bitur in iustitia. Et pascentur
agni iuxta ordinem suum et de
serta in ubertatem versa adve
ne comedent. Ve qui trahitis in
iquitatem in funiculis vanitatis
et quasi vinculum plaustri peccatum qui
dicit festinet et cito veniet opus
eius ut videamus et appropiet et
veniat consilium sancti Israel et sciemus
illud. Ve qui dicitis bonum malum
et malum bonum, ponentes tene
bras lucem. et lucem tenebras
ponentes amarum in dulce. et
dulce in amarum. Ve qui sapi
entes estis in oculis vestris. et coram
vobis metipsis prudentes. Ve qui
potentes estis ad bibendum vinum
et viri fortes ad miscendum ebrie
tatem. Ve qui iustificatis impium
pro muneribus et iustitiam iusti auf
fertis ab eo. Propter hoc sicut de
vorat stipulam lingua ignis
et calor flamme exurit sic radix
eorum quasi favilla erit, et germen
eorum ut pulvis ascendet. Abiece
runt enim legem domini exercituum
et eloquium sancti Israel blasphema
verunt. Ideo iratus est furor domini in
populum suum et extendit manum
suam super eum et percussit eum
Et conturbati sunt montes et
facta sunt morticinia eorum quasi ster
cus in medio platearum. Et in omnibus
his non est aversus furor eius
sed adhuc manus eius extenta.
Et levabit signum in nationibus
procul et sibilabit ad eum de fi
nibus terre. Ecce festinus velo
citer veniet et non est deficiens
neque laborans in eo. Non dormi
tabit neque obdormiet neque solve
tur cingulum renum eius, nec
rumpetur corrigia calciamenti
eius. Sagitte eius acute et omnes

arcus eius extenti. Ungule equorum
eius quasi silex. rote eius quasi impe
tus tempestatis. Rugitus eius
ut leonis. rugiet ut catuli leonum.
et frendet et tenebit predam et am
plexabitur et non erit qui eruat.
Et sonabit super eum in die illa
sicut sonitus maris. aspiciemus
in terram. et ecce tenebre tribulati
onis. et lux obtenebrata est in ca
ligine eius.

.VI.

In anno quo mortuus est rex Ozias
vidi dominum sedentem super solium
excelsum et elevatum et ea que
sub ipso erant implebant templum.
Seraphim stabant super illud.
Sex ale uni et sex ale alteri.
Duabus velabant faciem eius
et duabus velabant pedes eius
et duabus volabant et clama
bant alter ad alterum et dicebant
Sanctus. Sanctus. Sanctus dominus
deus exercituum plena est omnis
terra gloria eius. Et commota sunt
superliminaria cardinum a vo
ce clamantis et domus impleta
est fumo et dixi. Ve michi quia
tacui. quia vir pollutus labiis
ego sum. et in medio populi pol
luta labia habentis ego habito
et regem dominum exercituum vidi
oculis meis. Et volavit ad me
unus de seraphim et in manu eius
calculus quem forcipe tulerat
de altari. Et tetigit os meum
et dixit Ecce tetigi hoc labia ~~mat~~
tua et auferetur iniquitas tua
et peccatum tuum mundabitur. Et au
divi vocem domini dicentis Quem
mittam? Et quis ibit ex nobis?
Et dixi. Ecce ego sum mitte me.
Et dixit. Vade et dices populo
huic. Audite audientes et nolite
intelligere. et videte visionem
et nolite cognoscere. Exceca cor
populi huius et aures eius ag
grava. et oculos eius claude, ne
forte videat oculis suis. et auri
bus suis audiat. et corde intel
ligat. et convertatur et sanem
eum. Et dixi Usque quo domine. Et

dixit. Donec desolentur civitates
absque habitatore et domus sine homine
et terra derelinquetur deserta. et
longe faciet dominus homines. Et multi
plicabitur que derelicta fuerat in
medio terre. et adhuc in ea deci
matio. Et convertetur et erit
in ostensionem sicut terebintus,
et sicut quercus que expandit ra
mos suos. Semen sanctum erit id
quod steterit in ea. vij.
Et factum est in diebus achas
filii ioathan filii ozie regis
iuda ascendit rasin rex
syrie et facee filius romelie rex
israel in ierusalem ad preliandum contra
eam et non potuerunt debella
re eam. et nunciaverunt domui
david dicentes. Requievit syria
super effraim et commotum est cor
eius et cor populi eius sicut mo
ventur ligna silvarum a facie
venti. Et dixit dominus ad ysaiam.
Egredere in occursum achas tu
et qui derelictus est iasub filius tuus
ad extremum aque ductus piscine
superioris in via agri fullonis
et dices ad eum. Vide ut sileas
noli timere et cor tuum ne for
midet a duobus caudis titionum
fumigantium istorum in ira fu
roris rasin regis syrie, et filii
romelie eo quod consilium inierit
contra te syria malum et effra
ym et filius romelie dicentes.
Ascendamus ad iudam et susci
temus eum et avellamus eum ad
nos. et ponamus regem in me
dio eius filium thabeel. Hec dicit
dominus deus. Non stabit et non erit
istud sed caput syrie damascus
et caput damasci rasin et ad
huc sexaginta et quinque anni et
deficiet effraym samaria. et ca
put samarie filius romelie. Si
non credideritis non permanebi
tis. Et adiecit dominus loqui ad achas
dicens. Pete tibi signum a domino
deo tuo in profundum inferni
sive in excelsum supra. Et dixit
achas. non petam. et non temp
tabo dominum. Et dixit. Audite ergo
domus david. Numquid parum
vobis est molestos esse hominibus, quia
molesti estis et deo meo. Propter
hoc dabit dominus ipse vobis signum
Ecce virgo concipiet et pariet
filium et vocabitur nomen eius
emanuel. butirum et mel comedet
ut sciat reprobare malum et eli
gere bonum, quia antequam sciat puer
reprobare malum et eligere bonum
derelinquetur terra quam tu
destaris a facie duorum regum
suorum. Adducet dominus super te et
super populum tuum et super domum
patris tui dies qui non venerunt
a diebus a diebus separationis
ephraym a iuda cum rege assy
riorum. Et erit in die illa sibila
bit dominus musce que est in extremo
fluminum egipti et api que est in
terra assur. Et venient et requi
escent omnes in torrentibus vallium
et cavernis petrarum et in omnibus
frutectis et in universis forami
nibus. In die illa radet dominus
in novacula conducta vel acuta
in hiis que transflumium sunt
in rege assyriorum caput et pilos
pedum et barbam universam.
Et erit in die illa nutriet homo
vaccam boum et duas oves
et pre ubertate lactis comedet
butirum. Butirum enim et mel
comedet omnis qui relictus fuerit
in medio terre. Et erit in die illa
omnis locus ubi fuerint mille vites
mille argenteis et in spinas
et in vepres erunt. Cum sagittis
et arcu ingredientur illuc. Ve
pres enim et spine erunt in uni
versa terra. Et omnes montes qui
in sarculo sarientur non veniet
illuc terror spinarum et veprium
Et erit in pascua bovis. et in con
culcatione pecoris. viij.
Et dixit dominus ad me. Sume
tibi librum grandem. et
scribe in eo stilo hominis. Velo
citer spolia detrahe, cito prede
dare. Et adhibui mihi testes fideles,

Uriam sacerdotem et Zachariam
filium barachie et accessi ad pro
phetissam et concepit et peperit
filium. Et dixit dns ad me. Voca
nomē eius. Accelera spolia de
trahe. festina predare. quia anteq̄
puer sciat vocare prēm suum
et matrem suam auferetur for
titudo damasci et spolia sama
rie coram rege assiriorum. Et ad
iecit dns loqui ad me. ad huc
dicens. Pro eo q̄ abiecit populus
iste aquas syloe que vadunt cū
silencio et assumpsit mag rasin
et filium romelie propt̄ hoc ecce
dns adducet super eos aquas
fluminis fortes et multas regē
assiriorum et omē gloriam eius.
Et ascendet super oms rivos eius
et fluet super universas ripas
eius. et ibit per iudam inundās
et transiens usq̄ ad collum ve
niens et erit extensio alarum
eius implens latitudinē terre
tue. O emanuel congregamini
populi et vincimini. et audite
universe procul terre. Conforta
mini et vincimini. accingite vos
et vincimini. Inite consiliū et dis
sipabitur. loquimini verbū et nō
fiet. quia nobiscum deus. hec
em ait dns ad me. Sic in forti
manu erudivit me ne irem in
viam populi huiꝰ dicens. Non
dicatis coniuracio. Omnia em que
loquitur populus iste coniuracio
ē. et timorem eius ne timeatis.
neq̄ paveatis. Dnm exercituū
eius sanctificate. Ipse pavor vr̄ et
ipse timor vr̄ et erit vobis in sanc
tificacōe. in lapidem offensionis et
in petra scandali. duabus domi
bus in laqueum et in ruinam
habitantibꝫ in ierlm. Et offendet
ex eis plurimi et cadent et conte
rentur et irretientur, et capi
entur. liga testimoniū. Signa lege
in discipulis meis et dnm expec
tabo qui abscondet faciem sua
a domo iacob, et prestolabor eum
Ecce ego et pueri quos dedit michi
dns in signum et in portentum
isrl a dno exercituum qui habi
tat in montem syon. Et cum
dixerint ad vos. querite a phito
nibus et divinis qui strident
in incantacionibus suis. Numquid
non populus a deo suo requirit
visionem. pro vivis ac mortu
is. ad legem magis et ad testi
monium. Quod si non dixerint
iuxta verbum hoc erit non eis
matutina lux. et transibit p
eam. et corruet et esuriet,
Et cum esurierit irascetur.
et maledicet regi suo et deo suo.
et suspiciet sursum et dnm intu
ebitur. Et ecce tribulacio et tene
bre et angustia dissolucio et ca
ligo persequens et non poterit
avolare de angustia sua. ix
Primo tempore allevia
ta ē terra zabulon et
terra neptalim et in no
vissimo aggravata ē via
maris trans iordanem galilee
gencium. populus qui ambula
bat in tenebris vidit lucē mag
nam. habitantibꝫ in regione
umbre mortis. lux orta ē eis.
multiplicasti gentem et nō mag
nificasti leticiam. Letabuntur
coram te. sicut qui letantur
in messe. sicut exultant victo
res capta preda qn̄ dividunt
spolia. Iugum em oneris eius
et virgam humeri eius. et
sceptrum exactoris eius. supa
sti sicut in die madian. Quia
ois violenta predacio cum tu
multu et vestimentū mixtum
sanguine erit in combustione
et cibus ignis. Parvulus em
natus ē nobis. et filius datus
ē nob. et factus est principatus
sup humerum eius. et vocabi
tur nomē eius admirabilis co
nsiliarius deus fortis. pater fu
turi seculi princeps pacis. Mul
tiplicabitur eius imperium
et pacis nō erit finis. Super
solium david et sup regnum

eius ut confirmet illud et corro
boretur in iudicio et iustitia am
modo et usque in sempiternum.
Zelus domini exercituum faciet hoc.
Verbum misit dominus in iacob et ce
cidit in israel. et sciet omnis populus
ephraym et habitantes samari
am in superbiam et magnitudine
cordis dicentes. Lateres ceciderunt
sed quadris lapidibus edificabimus
Sicomoros succiderunt. sed ce
dros immutabimus. Et elevabit
dominus hostes rasin super eum. Et
inimicos eius in tumultum vertet.
Syria ab oriente et philistym ab
occidente. et devorabunt israel to
to ore. In omnibus hys non est aversus
furor eius. sed adhuc manus eius
extenta. Et populus non est reversus
sus ad percutientem se et dominum ex
ercituum non quesierat. Et disper
det dominus ab israel caput et caudam
incurvantem et refrenantem in
die una. Longevus et honorabi
lis. ipse est caput et propheta do
cens mendacium. ipse est cauda eius.
Et erunt qui beatificant populum
istum seducentes et qui beatificantur
precipitati. Propter hoc super
adolescentulis eius non letabi
tur dominus et pupillorum eius et
viduarum non miserebitur. Quia
omnis ypocrita est et nequam et univer
sum os locutum est stultitiam.
In omnibus hys non est aversus furor
eius. sed adhuc manus eius ex
tenta. Succensa est enim quasi ignis
impietas. veprem et spinam
vorabit. Et succendetur in densi
tate saltus et convolvetur super
bia fumi. In ira domini exercituum
conturbata est terra et erit populus
quasi esca ignis vir fratri suo non par
cet. et declinabit ad dexteram
et esuriet et comedet ad sinistram
et non saturabitur. Unusquisque
carnem brachii sui vorabit. Ma
nasses ephraym. ephraym ma
nassen simul ipsi contra iudam. In
omnibus hys non est aversus furor
eius. sed adhuc manus eius
extenta.

·X·

Ve qui condunt leges iniquas
et scribentes iniustitias scrip
serunt ut opprimerent in
iudicio pauperes. et vim facerent
cause humilium populi mei ut essent
vidue preda eorum et pupillos diri
perent. Quid facietis in die visita
tionis et calamitatis de longe ve
nientis. Ad cuius fugietis auxilium
Et ubi derelinquetis gloriam vestram ne
incurvemini sub vinculo et cum in
terfectis cadatis. Super omnibus hys
non est aversus furor eius. sed
adhuc manus eius extenta. Ve
assur virga furoris mei et bacu
lus. ipse in manu eorum indignatio
mea. Ad gentem fallacem mittam
eum et contra populum furoris
mei mandabo illi ut auferat spo
lia et diripiat predam et ponat
illum in conculcationem quasi lutum
platearum. Ipse autem non sic arbi
trabitur. et cor eius non ita estima
bit. Sed ad conterendum erit cor
eius. et ad internitionem gentium
non paucarum. Dixit enim. Numquid
non principes mei simul reges sunt
Numquid non ut carcamis sic calanno
et ut arphat sic emath. Numquid
non ut damascus sic samaria.
Quomodo invenit manus mea regna
ydoli sic et simulachra eorum de
ierusalem et de samaria. Numquid non
sicut feci samarie et ydolis eius
sic faciam ierusalem et simulachris eius.
Et erit cum impleverit dominus cunc
ta opera sua in monte syon et
in ierusalem. Visitabo super fructum
magnifici cordis regis assur et
super gloriam altitudinis oculorum
eius. Dixit enim. In fortitudine
manus mee ego feci. et in sapientia
mea ego intellexi. Et abstuli ter
minos populorum et principes eorum de
predatus sum. Et detraxi quasi po
tens in sublimi residentes et in
venit quasi nidum manus mea
fortitudinem populorum. Et sicut col
liguntur ova que derelicta sunt
sic universam terram ego congre
gavi et non fuit qui moveret pen
nam. et aperiret os et ganniret
Numquid gloriabitur securis contra
eum qui secat in ea. aut exaltabitur

serra cont͠ eum a quo trahitur
Quo si eleuetur uirga contra
eleuantem se et exaltetur bacu
lus qui utiq; lignum ē. Propter
hoc mittet dnator dns exercituum
in pinguibus eius tenuitatem
Et subtus gl͠a eius succensa arde
bit. q̄i combustio ignis. Et erit
lumen isrl͠ in igne et scūs isrl͠
in flama. Et succendetur et de
uorabitur spina ei⁹ et uepres in
die una. Et gloria saltus eius
et carmeli eius ab aīa usq; ad
carnem consumetur. Et erit ter
rore profugus et reliquie ligni
saltus eius. pro paucitate nume
rabuntur et puer scribet eos. Et
erit in die illa non adiciet residu
um isrl͠. Et hy qui fugerunt de
domo iacob innitti super eos qui
percutit eos. sed innitetur super
dnm̄ scm̄ isrl͠ in ueritate. Relique
conuertentur. reliquie inq̄ iacob
ad fortem dm̄. Si em̄ fuerit pplꝰ
tuus isrl͠ quasi arena maris.
reliquie conuertentur ex eo. Co
sumatio abreuiata inundabit
iusticiam. Consumacōem em̄ et
abbreuiacōem dns deus exerci
tuū faciet in medio oīs terre.
propter hoc hec dicit dns deus
exercituum Noli timere pplus
meus habitator syon. ab assur
in uirga percutiet te. Et baculu
suū leuabit super te in uia egip
ti. Adhuc em̄ modicum paulu
lumq; consumabitur indigna
cio et furor meus super scelus
eoꝝ. et suscitabit super eū dns
exercituum flagellum iuxͣ pla
gam in petra oreb. et uirgam
suam super mare et leuabit ea
in uia egipti. Et erit in die illa
auferetur onꝰ eius de humero
tuo et iugum ei⁹ de collo tuo.
et computrescet iugum a facie olei
Veniet in aioth transibit in ma
gron apud magmas comenda
bit uasa sua. Transierunt cur
sim gabee sedes nr͠a. Obstupuit
rama gabaa saul fugit. Hinni
uoce tua filia gallim. attende
laisa. paupercula anathoth. mi
grauit medemena. Habitatores
gabim confortamini adhuc dies
ē ut in nobe stetur agitabit manū
suam super montem filie syon
collem ierlm. Ecce dnator dns
exercituum confringet lagun
culam in terrore et excelsi statu
ra succidentur. et sublimes hu
miliabuntur. Et subuertentur
condensa saltus ferro et lybanus
cum excelsis cadet. XI.

Et egredietur uirga de radi
ce yesse et flos de radice ei⁹
ascendet et requiescet sup
eum sp͠us dm̄ sp͠us sapientie et
intellectus sp͠us consily et forti
tudinis sp͠us sciencie et pieta
tis. et requiescet super eum sp͠s
timoris dm̄. Non scd̄m uisione
oculoꝝ iudicabit dns. neq; scd̄m
auditum aurium arguet. sed iu
dicabit in iusticia paupes. et ar
guet in equitate pro mansuetis
terre. Et percuciet terram uir
ga oris sui. et sp͠u labioꝝ suoꝝ
interficiet impium. Et erit iusti
cia cingulū lumboꝝ eius. et
fides cinctorium renū eius. Habi
tabit lupus cum agno. et par
dus cum hedo accubabit. Vitulꝰ
et leo et ouis. sil̄ morabuntur.
et puer paruulus minabit eos
Vitulus et ursus pascentur sil̄
requiescent catuli eoꝝ. Et leo
q̄i bos comedet paleas. Et de
lectabitur infans ab ubere sup
foramina aspidis. et in cauer
nam reguli qui ablactatꝰ fuit
manum suam mittet. Non no
cebunt in uniuerso sancto mō
te. meo quia repleta ē terra sci͠e
dm̄ sicut aque maris operientes
In illa die radix yesse qui stat
in signum populoꝝ ipm̄ gen
tes deprecabuntur. et erit sepul
chrum eius gloriosum. Et erit
in die illa adiciet dns secundo
manū suam ad possidendum
residuum populi sui. quod de
relinquetur ab assyriis et ab egip
to et a phetros et ab ethiopia et

ab helam et ab sennaar et ab
emath et ab insulis maris. et le
uabit dns signum in nationes
et congregabit profugos isrl. et
dispersos iuda colliget a quatu
or plagis terre et auferetur ze
lus effraim. et hostes iuda per
ibunt. Effraym non emulabitur
iudam. et iudas non pugnabit
contra effraym. Et uolabunt in
humeros philistim per mare sil
depredabuntur filios orientis.
ydumeam et moab preceptum ma
nus eorum. et filii amon obedientes
erunt. Et desolabit dns linguam
maris egipti. et leuabit manum
suam super flumen in fortitu
dine spiritus sui. Et percutiet eum
in septem riuis ita ut transeant
per eum calciati. et erit uia re
siduo populo meo. Qui relinquetur
ab assyriis sicut fuit israheli in die qua
ascendit de terra egipti. Et dices
in illa die Confitebor tibi domine quoniam
iratus es michi conuersus est furor
tuus et consolatus es me. Ecce
deus saluator meus fiducialiter
agam et non timebo. Quia for
titudo mea et laus mea deus
et factus est michi in salutem. Hau
rietis aquas in gaudio de fontibus
saluatoris et dicetis in illa die
Confitemini dno et inuocate nomen
eius. Notas facite in populis adin
uentiones eius. mementote quoniam ex
celsum est nomen eius. Cantate
dno quoniam magnifice fecit anun
ciate hec in uniuersa terra. Ex
ulta et lauda habitatio syon.
quia magnus in medio tui sanctus
israhel.

xiij.

Super montem caligiosum
leuate signum et exalta
te uocem. leuate manum
et ingrediantur portas du
ces. Ego mandaui sanctificatis meis
et uocaui fortes meos in ira mea
et exultantes in gloria mea.
Vox multitudinis in montibus quasi
populorum frequentium. uox sonitus
regum et gentium congregan
tium. Dns exercituum precepit
militie belli uenientibus de terra
procul. A summitate celi dns. et
uasa furoris eius. ut disperdat
omnem terram. Vlulate quia prope
est dies dni quasi uastitas a dno ueni
et. Propter hoc omnes manus dissol
uentur. et omne cor hominis tabescet
et conteretur. Torsiones et dolo
res tenebunt quasi parturiens dole
bunt. Vnusquisque ad proximum
suum stupebit. facies combuste uoltus
eorum. Ecce dies dni ueniet cru
delis. et indignationis plenus.
et ire furorisque ad ponendam terram
in solitudinem. et peccatores eius con
terendos de ea. quoniam stelle celi et
splendor earum non expandent lu
men suum. Obtenebratus est sol in
ortu suo et luna non splendebit
in lumine suo. Et uisitabo super
orbe mala contra impios iniquitatem
eorum. et quiescere faciam superbiam
infidelium et arrogantiam for
tium humiliabo. Preciosior erit uir
auro et homo mundo obrizo. Super
hoc celum turbabo mouebitur ter
ra de loco suo propter indignationem
dni exercituum. et propter diem
ire furoris sui uel eius. Et erit quasi
damula fugiens et quasi ouis.
et non erit qui congreget. Vnus
quisque ad populum suum conuer
tetur. et singuli ad terram suam
fugient. Omnis qui inuentus
fuerit occidetur. et omnis qui super
uenerit cadet in gladio. Infantes
eorum allidentur in oculis eorum.
Diripientur domus eorum et eorum
uxores uiolabuntur. Ecce ego su
scitabo super eos medos qui argen
tum non querant. Nec aurum
uelint. sagittis paruulos inter
ficiant et lactantis uteri non mi
serebuntur. et super filios non
parcet oculus eorum. Et erit babilo
illa gloriosa in regnis melior
in superbia chaldeorum. sicut
subuertit deus sodomam et go
morram. Non habitabitur usque
in finem et non fundabitur usque
ad generationem et generationem.
nec ponet ibi temptoria arabs
nec pastores requiescent ibi. Sed.

requiescent ibi bestie et replebuntur
domus eorum draconibus. et
habitabunt ibi struciones. et pi
losi saltabunt ibi. Et respondebunt
ibi ulule in edibus eius et sire
nes in delubris voluptatis. xiiij.

Prope est ut veniat tempus
eius et dies eius non elon
gabuntur. Miserebitur enim
dominus iacob. et eliget adhuc
de israel. Et requiescere eos faciet
super humum suam. Adiungetur
advena ad eos. et adherebit do
mui iacob. et tenebunt eos populi
et adducent eos in locum suum. et
possidebit eos domus israel super
terram domini in servos et ancillas.
Et erunt capientes eos qui se cepe
rant et subicient exactores suos
Et erit in die illa cum requiem
tibi dederit deus a labore tuo. et
a confusione tua. et a servitute
dura qua ante servisti. sumes
parabolam istam contra regem
babylonis et dices. Quo cessavit
exactor quievit tributum. Con
trivit dominus baculum impiorum ceden
tem populos in indignatione.
plaga insanabili subicientem
in furore gentes et persequentem
crudeliter. Conquievit et siluit
omnis terra. gavisa est et exultavit
abietes quoque exaltate sunt su
per te et cedri libani. Ex quo dor
misti non ascendit qui succidat
nos. Infernus subtus conturba
tus est in occursum adventus
tui suscitabit tibi gygantes.
Omnes principes terre surrexe
runt de soliis suis. Omnes principes
nationum et universi respondebunt
et dicent tibi. Et tu vulneratus
es sicut et nos nostri similis effectus
es. Detracta est ad inferos superbia
tua. concidit cadaver tuum. sub
ter te sternetur tynea. Et ope
rimentum tuum erunt vermes.
Quo cecidisti de celo lucifer qui
mane oriebaris. Corruisti in ter
ram qui vulnerabas gentes.
qui dicebas in corde tuo. In celum
conscendam super astra celi. exal
tabo solium meum. sedebo in mon
te testamenti in lateribus aqui
lonis. Ascendam super altitu
dinem nubium et ero similis altis
simo. Verumtamen ad infernum de
traheris ad profundum laci. Qui
te viderint ad te inclinabuntur.
teque prospicient. Numquid non iste
est vir qui conturbavit terram
qui concussit regna. qui posuit
orbem desertum. et urbes eius
destruxit vinctis eius non aperu
it carcerem. Omnes reges gentium
universi dormierunt in gloria
vir in domo sua. Tu autem proiec
tus es de sepulchro tuo quasi
stirps inutilis pollutus et obvo
lutus. cum hiis qui interfecti
sunt gladio et descenderunt ad
fundamenta laci. Quasi cada
ver putridum non habebis con
sortium. neque cum eis in sepul
tura. Tu enim terram disperdi
disti. tu populum occidisti. non
vocabitur in eternum semen pes
simorum. Preparate filios eius
occisioni in iniquitate patrum eorum
non consurgent. nec heredita
bunt terram neque implebunt fa
ciem orbis civitatum. Et con
surgam super eos dicit dominus
exercituum. et perdam babilo
nis nomen et reliquias. et ger
men et progeniem ait dominus
Et ponam eam in possessionem
ericii et in paludes aquarum
et scopabo eam scopa terens
dicit dominus exercituum. Iuravit
dominus exercituum dicens. Si
non ut putavi ita erit et quo
modo tractavi sic veniet ut
conteram assirium in terra mea
et in montibus meis conculcem
eum. Et auferetur ab eis iugum
eius et honus illius ab humero
eorum tolletur. Hoc consilium quod
cogitavi super omnem terram.
et hec est manus extenta super
universas gentes. Dominus enim ex
ercituum decrevit. et quis poterit
infirmare. Et manus eius extenta.

ta. et quis avertet eam. In anno
quo mortuus est rex achas. et fui
t onus istud. Ne leteris philistea
omnis tu quia comminuta est virga
percussoris tui. De radice enim co
lubri egredietur regulus et seme
eius absorbens volucrem. et pa
scentur primogenita pauperum.
et pauperes fiducialiter requiescent
et interire faciam in fame radicem
tuam. et reliquias tuas interficiam
Ulula porta clama civitas pro
strata est philistea omnis. Ab aq
lone enim fumus veniet. et non est
qui effugiat agmen eius. Et quid
respondebitur nuntiis gentis. quia
dominus fundavit syon. et in ipso spe
rabunt pauperes populi eius.

Quia nocte vastata. XV
est ar. moab conticuit.
ascendit domus dibon ad
excelsa in planctum super
nabo et super medaba moab ulu
labit. In cunctis capitibus eius cal
vicium. omnis barba radetur. In
triviis eius accincti sunt sacco
super tecta eius et in plateis eius
omnis ululatus descendit in fletum
Clamavit esebon et eleale. usque
iasa audita est vox eorum. Super
hoc expediti moab ululabunt
anima eius ululabit sibi. Cor me
um ad moab clamabit vectes eius
usque ad segor. vitulam conster
nantem. luit flens ascendet et
via oronaim clamorem contri
tionis levabunt. Aque enim ne
mrim deserte erunt. quia aruit herba
defecit germen. viror omnis
interiit. Secundum magnitudinem
operis et visitatio eorum. Ad tor
rentem salicum deducent eos. quoniam
circuivit clamor terminum moab
usque ad gallim ululatus eius et
usque ad puteum elim clamor
eius. quia aque dibon replete
sunt sanguine. Ponam enim su
per dibon additamenta. his qui fuge
rint de moab leonem et reliquiis
terre.

Emitte agnum domine dominatorem XVI
terre de petra deserti ad
monte filie syon. Et erit sicut avis
fugiens et sicut pulli de nido av
olantes. Sic erunt filie moab
in transcensu arnon. Ini consilium
coge concilium. pone quasi noctem
umbram tuam in meridie. Abscon
de fugientem. et vagos ne prodas.
Habitabunt apud te profugi mei
moab esto latibulum eorum a facie
vastatoris. Finitus est enim pul
vis. consummatus est miser. defecit qui
conculcabat terram. et prepara
bitur in misericordia solium eius et se
debit super illum in veritate.
in tabernaculo david iudicans et
querens iudicium. et velociter reddens
quod iustum est. Audivimus superbiam
moab superbus est valde. Super
bia eius et arrogantia eius. et
indignatio eius. plusquam fortitudo
eius. Idcirco ululabit moab. ad
moab universus ululabit. His qui
letantur super muros cocti late
ris loquimini plagas suas. Quoniam
suburbana esebon deserta sunt
et vinea sadama domini gentium ex
ciderunt. flagella eius usque ad ia
zer pervenerunt. erraverunt in
deserto. propagines eius relicte
sunt transierunt mare. Super hoc
plorabo in fletu iazer. vinea sa
bama. Inebriabo te lacrima mea.
esebon et eleale quia super vindemi
am tuam et super messem tuam.
vox clamantium irruit. et auferetur
letitia et exultatio de carme
lo et in vineis non exultabit nec
iubilabit. Vinum in torculari non
calcabit qui calcare consueverat
Vocem clamantium abstuli. super
hoc venter meus ad moab quasi cytha
ra sonabit et vinea mea ad cocti
lateris muri. Et erit cum appa
ruerit quod laboravit moab super
excelsis suis. ingredietur ad sanc
ta sua ut obsecret et non valebit. Hoc
verbum quod locutus est dominus ad moab
ex tunc. Et nunc locutus est dominus di
cens. In tribus annis quasi anni mer
cenarii auferetur gloria moab su
per omni populo multo et relinquetur

in eo quasi racemus parvus et mo
dicus nequaquam multus. xvii.
Et ecce damascus desinet esse
civitas et erit sicut acer
vus lapidum in ruina
derelicte civitates aroer gregi
bus erunt et requiescent ibi
et non erit qui exterreat. Et ces
sabit adiutorium ab effraim. et
regnum a damasco. et reliquie
syrie sicut gloria filiorum israel erunt
dicit dominus exercituum. Et erit in
die illa attenuabitur iacob gloria
et pinguedo carnis eius emarce
scet. Et erit sicut congregans
in messe quod restiterit et brachium
eius spicas leget et erit sic que
rens spicas in valle raphaim.
et relinquetur in eo sicut racemus
et sicut excussio olee duarum aut
trium olivarum in summitate rami
sive quatuor aut quinque in ca
cuminibus fructus eius dicit dominus
deus israel. In die illa inclinabitur
homo ad factorem suum. et non incli
nabitur homo ad altaria que fece
runt manus eius. et que operati
sunt digiti eius. non respiciet lu
cos et delubra. In die illa civitates
fortitudinis eius erunt derelicte sicut
aratra et segetes que derelicte sunt
a facie filiorum israel. et eris deserta
quia oblita es dei salvatoris tui.
et fortis adiutoris tui non es re
cordata. Propterea plantabis pla
tationem fidelem et germen alie
num seminabis in die plantati
onis tue labrusca. Et mane se
men tuum florebit ablata est mes
sis in die hereditatis et dolebit
graviter. Ve multitudini populorum
multorum. et multitudo sonantis ut
tumultus turbarum sic sonitus aqua
rum multarum. Sonabunt populi sicut
sonitus aquarum inundantium et in
crepabit eum et procul fugiet
et rapietur sicut pulvis monti
um a facie venti. et sic turbo co
ram tempestate. In tempore vespere
et ecce turbatio in matutino et
non subsistet. Hec est pars eorum
qui vastaverunt nos et sors
diripientium nos. xviii.
Ve terre cymbalo alarum
que est trans flumen ethio
pie. qui mittit in mari le
gatos et in vasis papiri super
aquas. Ite angeli veloces ad
gentem convulsam et dilacera
tam ad populum terribilem post
quem non est alius gentem
expectantem et conculcatam cuius
diripuerunt flumina terram
eius ad montem nominis eius domini
exercituum montem syon. Omnes
habitatores orbis qui moramini
in terra cum elevatum fuerit signum
in montibus videbitis. et clan
gorem tube audietis. Quia hec
dicit dominus ad me. Quiescam et
considerabo in loco meo sicut me
ridiana lux clara est et sicut nubes
roris in die messis. ante messem
enim totus effloruit et inmatura
perfectio germinabit. et preci
dentur ramusculi eius falcibus
et que derelicta sunt abscidentur
et excutientur et derelinquentur
simul avibus montium et bestiis terre.
et estate perpetua erunt volu
cres super eum. et omnes bestie ter
re super eum hiemabunt. In tempore
illo deferetur munus domino exerci
tuum a populo divulso et dilace
rato. a populo terribili quoque quem
non fuit alius a gente expecta
te et conculcata cuius diripue
runt flumina terram eius ad
locum nominis domini exercituum
montem syon. xix
Onus egipti ecce dominus ascen
det super nubem levem
et ingredietur egiptum
et movebuntur simulach
ra egiptia a facie eius et cor e
gipti tabescet in medio eius. Et
concurrere faciam egiptios adver
sum egiptios. et pugnabit vir contra
fratrem suum et vir contra amicum
suum. Civitas adversus civita
tem. regnum adversus regnum
et dirrumpetur spiritus egipti in
visceribus eius et consilium precipitabo.

et mea

et interrogabunt simulachra sua.
et diuinos suos et phitones suos.
et ariolos suos et tradam egiptum
in manum dominorum crudelium. Et
rex fortis dominabitur eorum ait
dominus exercituum et arescet aqua de
mari et fluuius desolabitur. atque
siccabitur et deficient flumina et
attenuabuntur et siccabuntur riui
aggerum. Calamus et iuncus mar
cescet. nudabitur alueus riui
a fonte suo et omnis sementis ir
rigua siccabitur arescet et non
erit et merebunt piscatores et
lugebunt omnes in flumine mitten
tes hamum et expandentes rethe
super faciem aquarum marcescent.
Confundentur qui operabantur
linum. plectentes et texentes sub
tilia. et erunt irrigua eius flacce
ncia omnes qui faciebant lacunas
ad capiendos pisces. Stulti princi
pes thaneos sapientes consiliarii
pharaonis dederunt consilium in
sipiens. Quomodo dicetis pharaoni
filius sapientium ego. filius regum
antiquorum. Ubi nunc sunt sapi
entes tui. annuncient tibi et indi
cent. quid cogitauerit dominus exer
cituum super egiptum. Stulti fa
cti sunt principes thaneos emarcu
erunt principes manpheos. decepe
runt egiptum angulum populorum eius
dominus miscuit in medio eius spiritum
uertiginis. et errare fecerunt egip
tum in omni opere suo. sicut errat
ebrius et uomens. et non erit
egipto opus ut faciat caput et
caudam incuruantem et refre
nantem. In die illa erit egiptus
quasi mulieres et stupebunt et time
bunt a facie commotionis manus
domini exercituum. quam ipse moue
bit super eam. et erit terra iuda
egipto in pauorem. Omnis qui illius
fuerit recordatus pauebit a fa
cie consilii domini exercituum quod
ipse cogitauit super eam. In die
illa erunt ciuitates quinque in terra
egipti. loquentes lingua cana
nea et iurantes per dominum exer
cituum. ciuitas solis uocabitur.

una. In die illa erit altare domini in
medio terre egipti et titulus domini
iuxta terminum eius. Et erit in sig
num et testimonium domino exercituum
in terra egipti. clamabunt enim
ad dominum a facie tribulantis. et
mittet eis saluatorem et propug
natorem qui liberet eos. Et cog
noscet dominus ab egipto. et cognoscent
egiptii dominum in die illa et colent
eum in hostiis et muneribus et uo
ta uouent domino et soluent. et per
cutiet dominus egiptum plaga et sa
nabit eam et reuertentur ad dominum
et placabitur eis et sanabit eos.
In die illa erit uia de egipto in as
sirios et intrabit assirius in egip
tum. et egiptus in assirios. et
seruient egiptii assur. In die illa
erit israhel tercius egipto et assirio ben
dictio in medio terre. Cui benedixit
dominus exercituum dicens. Benedictus
populus meus egipti. et opus manu
um mearum et assirius. hereditas
autem mea israhel. XX.
In anno quo ingressus est thartha
n azotum cum misisset eum sar
gon rex assiriorum et pugnasset
contra azotum. et cepisset eam.
In tempore illo locutus est dominus in ma
nu ysaie filii amos dicens. Va
de et solue saccum de lumbis tu
is et calciamenta tolle de pe
dibus tuis. et fecit sic uadens
nudus. et discalciatus et dixit dominus
Sicut ambulauit seruus meus ysa
ias nudus et discalciatus. trium
annorum signum et portentum erit
super egiptum. et super ethiopiam
Sic minabit rex assiriorum capti
uitatem egipti et transmigratio
nem ethiopie. Iuuenum et senum
nudam et discalciatam discoo
pertis natibus. ad ignominiam
egipti et timebunt et confundentur
ab ethiopia spe sua. et ab egipto
gloria sua et dicet habitator insu
le in die illa. Hec erat spes
nostra ad quos confugimus in auxi
lium, ut liberet nos a facie re
gis assiriorum. Et quo effugere
poterimus nos. XXI.

Onus deserti maris sicut
turbines ab affrico veni-
unt de deserto. venit de
terra horribili. visio dura nunci-
ata est michi. Qui incredulus est
infideliter agit, et qui depopu-
lator est uastat. Ascende Elam
obside Mede. Omnem gemitum eius
cessare feci. propterea repleti sunt
lumbi mei dolore. Angustia pos-
sedit me sicut angustia partu-
rientis. Corrui cum audirem co-
turbatus sum, cum viderem emar-
cuit cor meum tenebre stupefece-
runt me. Babilon dilecta mea
posita est michi in miraculum. Pone
mensam contemplare in specula
comedentes et bibentes. Surgite
principes et arripite clipeum.
Hec enim dixit dominus michi. Vade et
pone speculatorem. et quodcumque
viderit annunciet. Et vidit currum
duorum equitum ascensorem asini
et ascensorem cameli et contempla-
tus est diligenter multo intuitu
et clamauit leo super speculam
domini. ego sum stans iugiter per diem
et super custodiam meam. ego
sum stans totis noctibus. Ecce
iste venit vir ascensor bige equi-
tum. Et respondit et dixit. Cecidit
cecidit babilon. et omnia sculptilia
deorum eius contrita sunt in
terram. Tritura mea et filia aree
mee que audiui a domino exercituum
deo israel annunciaui vobis. Onus
duma. ad me clamat ex seyr. Cu-
stos quid de nocte. custos quid de noc-
te. dixit custos venit mane et nox
Si queritis querite conuertimini et
venite. In saltu ad vesperam dor-
mietis in semitis dodanim. Occur-
rentes sicienti ferte aquam. qui
habitatis terram australem. cum
panibus occurrite fugienti. a facie
enim gladiorum fugerunt. a facie
gladii imminentis. a facie arcus
extenti. a facie grauis prelii.
Quoniam hec dicit dominus ad me. Adhuc
in uno anno quasi in anno merce-
narii et auferetur omnis gloria
cedar in minuentur. Dominus enim
deus israel locutus est. Onus vallis
visionis. quid nam quoque tibi est.
quia ascendisti et tu in tecta.
Clamoris plena. XX.ii.
urbs frequens ciuitas
exultans. interfecti tui
non interfecti gladio. nec mor-
tui in bello. Cuncti principes tui
fugerunt simul dureque ligati sunt
Omnes qui inuenti sunt vincti sunt
pariter, procul fugerunt. Propterea
dixi recedite a me amare flebo
Nolite incumbere ut consolemi-
ni me super uastitate filie populi mei.
Dies enim interfectionis et con-
culcationis. et fletuum a domino deo
exercituum in valle visionis
scrutans murum et magnificus
super montem. et Helam sumpsit
pharetram currum hominis equitis
et parietem nudauit clipeus.
Et erunt electe valles tue plene
quadrigarum et equites ponent
sedes suas in porta. et reuela-
bitur operimentum iude. et vide-
bitis in die illa armamentarium
domus saltus et scissuras ciui-
tatis dauid. videbitis quia multipli-
cate sunt, et congregastis aquas
piscine inferioris et domos ierusalem
numerastis et destruxistis do-
mos ad muniendum murum et
lacum fecistis inter duos muros
ad aquam piscine veteris. et
non suspexistis ad eum qui fece-
rat eam et operatorem eius
longe non vidistis. Et vocabit
dominus deus exercituum in die
ad fletum. et ad planctum et
ad caluicium. et ad cingulum
sacci. et ecce gladium gaudium
et leticia occidere vitulos et iu-
gulare arietes. comedere car-
nes et bibere vinum. Comeda-
mus et bibamus cras enim mo-
riemur. Et reuelata est in auribus
meis. dicit dominus exercituum. Vade
et ingredere ad eum qui habitat
in tabernaculo ad sobnam pre-
positum templi et dices ei. Quid
tu hic et quasi hic quis. quia exci-
disti tibi hic sepulchrum. exci-
disti in excelso memoriale dili-

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

gentem in petra tabernaculum tibi.
Ecce dns asportari te faciet sic
asportatur gallus gallinacius
et qi amictum sic sublevabit
te. coronans coronabit te tri
bulacone. qi pilam mittet te in
terram latam. et spaciosam ibi
morieris et ibi erit currus glorie tue.
Ignominia domus dni dei tui
et expellam te. de statione tua
et de ministerio tuo deponam te.
et erit in die illa vocabo servum
meu eliachim filium elchie. et
induam illum tunica tua. et
cingulo tuo confortabo eum. et
ptatem tuam in manu eius.
Et erit qi pater habitantibus
ihrlm. et domui iude. et dabo
clavem domus david super hu
meru eius et aperiat et no erit
qui claudat. et claudet et non
erit qui aperiat. Et figam illu
paxillum. in loco fideli. et fran
getur et cadet et peribit. qi pe
pendent in eo. quia dns locutus
est.

XXIII.

Ululate naves
maris quia vastata est
domus unde venire con
sueverant. De terra cethim
revelatum e eis. tacete qui ha
bitatis in insula. negociatores
sydonis transfretantes ma
re. Repleverunt te in aquis mul
tis. semen nili messis. fluminis
fruges eius et fca est negociatio
gentium. Erubesce sydon ait enim
mare fortitudo maris dicens.
Non parturivi et non peperi.
et non enutrivi iuvenes. nec
ad incrementum pduxi virgines
Cum auditum fuerit in egiptum
dolebunt. cum audierint de tyro
transite maria. ululate qui ha
bitatis in insula. Numquid non
hec vra est que gloriabatur a
diebus pristinis. in antiquitate
sua ducent eam pedes sui longe
ad peregrinandum. quis cogi
tavit hoc. super tyrum quonda
coronatam. cuius negociatores
pncipes institores eius inclyti
terre. dns exercituum cogitavit
hoc. ut detraheret supbiam ois glie
et ad ignominiam deduceret uni
versos inclitos terre. transi terram
tuam qi flumen filia maris non
e cingulum ultra tibi. manum
suam sup mare extendit conturbavit
regna. Dns mandavit
adversus chanaan ut contereret
fortes eius. et dixit. Non adicies
ultra ut glorieris calumpniam
sustinens virgo filia sydonis co
surgens transfreta. Ibi quoque no
erit requies tibi. Ecce terra chaldeorum
talis pplus non fuit assur funda
vit eam in captivitatem. trans
duxerunt robustos eius. suffode
runt domos eius. posuerunt eam
in ruinam. Ululate naves ma
ris quia devastata e fortitudo vra.
Erit in die illa in oblivione eris
o tyre. Septuaginta anis sicut
dies regis unius. post septuaginta
aut annos erit tyro qi canticu
meretricis. Sume cytharam. et
circui civitatem. meretrix obli
vioni tradita. Bene cane. freque
ta canticum. ut memoria tua
sit et erit. Post septuaginta an
nos visitabit dns tyrum et re
ducet eam ad mercedes suas et
rursum erit cum fornicabitur
cu universis regnis terre. super
faciem terre. Et erunt negocia
tiones eius. et mercedes eius sa
tificate dno. Non condentur
neqz reponentur. qz hijs qui ha
bitaverint coram dno erit ne
gociationis. ut manducent in
saturitatem. et vestiantur usqz
ad vetustatem.

XXIIII.

Ecce dns nudabit terram.
et dissipabit eam. et affli
get faciem eius. et disper
get habitatores eius. et erit sic
pplus. sic sacerdos. et sic servus
sic dns eius. sicut ancilla sic dna
sicut emens sic ille qui vendit
Sic fenerator sic hijs qui mu
tuu accipit sicut qui recipit
Sic qui debet dissipacione dissi
pabitur tra et direpcione pre
dabitur. Dns enim locutus e ver
bum hoc. Luxit et defluxit tra.

et infirmata e. defluxit orbis et
infirmata e. Altitudo ppli tre
et infecta est terra ab habita
toribus suis. Quia transgressi
sunt leges. mutaverunt ius. dissi
paverunt fedus sempiternum.
propter hoc maledictio vorabit
terram. et peccabunt habitatores
eius. Ideoqz insanient cultores
eius, et relinquentur hoies pauci.
Luxit vindemia infirmata est
vitis. Ingemuerunt omnes qui leta
bantur corde quievit sonitus le
tancium conticuit. Dulcedo cytha
re cum gaudio non bibent vinu.
Amara erit potio bibentibz illa.
Attrita e civitas vanitatis. clu
sa e domus nullo introeunte.
Clamor erit sup vino in plateis
deserta e ois leticia. translatu gau
dium tre. Relicta e in urbe solitu
do. et calamitas opprimet portas.
Quia hec erit in medio terre in
medio populorum. Qm si pauce
olive que remanserint excuciantur
ex oleo et racemi cum fuerint
finita vindemia. Hy levabunt vo
cem suam. atqz laudabunt cum
glificatus fuerit dns. hinnient
de mari propter hoc in doctrinis glo
rificate dnm in insulis maris,
A finibus terre laudes audivimus
gloria iusti et dixi. Secretu meu
michi. secretum meu m. Ve m
prevaricantes prevaricati sunt, et
prevaricatione transgressor prevari
cati sunt. formido et fovea et la
queus super te qui habitator e
terre. Et erit qui fugit a facie
formidinis cadet in foveam, et
qui se explicaverit de fovea te
nebitur laqueo quia cattaracte
de excelsis aperte sunt et con
cucientur fundamenta tre. con
fractione confringetur terra con
tricione conteretur terra. como
tione commovebitur terra. sicut
ebrius et auferetur, qsi tabernacu
lum unius noctis et gravabit eam
iniquitas sua, et corruet et non
adiciet ut resurgat, Et erit in die
illa visitabit dns super miliciam
celi in excelso, et super reges tre

qui sunt super tram et congre
gabuntur in congregacione unius
fascis in lacum et claudentur
ibi in carcerem, et post dies mul
tos visitabuntur, Et erubescet
luna et confundetur sol cum reg
naverit dns exercituum in mo
te syon et in iherlm et in conspe
ctu senum suorum fuerit glorificatus,

D

omine deus meus XXV.
exaltabo te. confitebor no
mini tuo qm fecisti mirabilia.
cogitaciones antiquas fideles
amen. Quia posuisti civitatem in
tumulum. urbem fortem in ruina
domum alienorum, ut non sit civi
tas, et in sempiternum non edi
ficetur, Super hoc laudabit te
populus fortis. civitas gencium
robustarum timebit te quia fac
tus es fortitudo egeno in tribulacione
sua. spes a turbine. umbraculum
ab estu. Spiritus enim robustorum
quasi turbo impellens parietem
et sicut estum in siti tumultum
alienorum humiliabis et qsi calorem
in nube propaginis fortium mar
cescere facies et faciet dns exer
cituum omnibus populis convivium
pinguium medullatorum vinde
mie defecate. Et precipitavit
in monte isto faciem vinculi col
ligati. super omnes populos. et te
lam quam orditus e sup univer
sas naciones precipitabit mortem
in sempiternum. et auferet dns
omnem lacrimam. ab omni facie et
obprobrium populi sui auferet de
universa terra. quia dns locutus
e et dicent in die illa. Ecce dns
meus iste. Expectavimus eum et sa
navit nos iste dns. sustinuimus
eum et exultabimus et letabimur
in salutari eius, quia requiescet
manus dni in monte isto et trit
urabitur moab sub eo sicut teruntur
palee in plaustro. et extendet
manus sub eo, sicut extendit na
tans ad natandum. et humili
abit gloriam eius. cum allisione
manuum eius. et munimenta sub
limium murorum tuorum concident,

et humiliabuntur et detrahent ad
terram usque ad pulverem. In die
illa cantabitur canticum istud
in terra iuda. XXVI.
Urbs fortitudinis nostre syon
salvator ponetur in ea mu
rus et antemurale. Aperi
te portas et ingrediatur gens
iusta custodiens veritatem. Vetus
error abiit. servabis pacem quia
in te speravimus. Sperastis in
domino in seculis eternis in domino deo
forti in perpetuum. quia in
curvabit habitantes in excelso
Civitatem sublimem humiliabit
Humiliabit eam usque ad terram.
detrahet eam usque ad pulverem
Conculcabit eam pes pauperis.
gressus egenorum. Semita iusti
recta est rectus callis iusti ad ambu
landum. et in semita iudiciorum
tuorum domine sustinuimus te. domine no
men tuum et memoriale tuum
in desiderio anime. Anima mea deside
ravit te in nocte. Sed et spiritu meo
in precordiis meis. de mane vigi
labo ad te. cum feceris iudicia tu
a in terra. iusticiam discent omnes
habitatores orbis. Misereamur
impio et non discet facere iusti
ciam in terra sanctorum iniqua gessit
et non videbit gloriam domini. Domine
exaltetur manus tua et non
videant. Videant et confundantur
zelantes populi et ignis hostes tuos
devoret. Domine dabis pacem nobis
Omnia enim opera nostra operatus es
nobis. domine deus noster. Domini possederunt
nos absque te tantum in te recordemur nominis
tui. Morientes non vivant. Gi
gantes non resurgant. propterea
visitasti et contrivisti eos et per
didisti omnem memoriam eorum
Indulsisti genti. Numquid glorifi
catus es. elongasti omnes terminos
terre. in tribulatione tua murmu
ris doctrina tua eis. Sicut que
concepit cum appropinquaverit
ad partum dolens clamavit in
doloribus suis. sic facti sumus
A facie tua domine concepimus et
quasi parturivimus. et peperi
mus spiritum salutis iusticiam non
fecimus in terra. Ideo ceciderunt
habitatores terre. Vivent mortui
tui. interfecti tui resurgent. Expergi
scimini et laudate qui habitatis in
pulvere. quia ros lucis ros tuus
et terram gygantum detrahes in
ruinam. Vade populus meus intra
in cubicula tua. claude hostia tua
super te. abscondere modicum
ad momentum donec pertranseat
indignatio. Ecce enim dominus egredi
etur de loco suo ut visitet iniqui
tatem habitatoris terre contra
eum et revelabit terra sanguinem
suum. et non operiet ultra inter
fectos suos. XXVII.
In die illa visitabit dominus in gla
dio suo duro et grandi et forti
super leviathan serpentem vec
tem. et super leviathan serpen
tem tortuosum. et occidet cetum
qui in mari est. In die illa vinea
meri cantabit ei. Ego dominus qui
servo eam repente propinabo
ei ne forte visitetur contra eam
nocte ac die servo eam indigna
tio non est michi. Quis dabit me
spinam et veprem in prelio. Gra
diar super eam. succendam eam
pariter. An potius tenebo fortitu
dinem meam faciet pacem michi.
Qui ingredientur impetu ab
iacob florebit. et germinabit
israel. implebunt faciem orbis se
mine. Numquid iuxta plagam per
cucientis se percussit eum. Aut
sicut occidit eius interfectos
sic occisus est. In mensura contra
mensuram cum abiecta fuerit iu
dicabit eam meditatus est in spiritu
suo duro, per diem estus. Ideo
super hoc dimittetur iniquitas
domui iacob. Et iste omnis fructus
ut auferatur peccatum eius. cum po
suerit omnes lapides altaris. sicut
lapides cineris allisos non stabunt
luci et delubra. Civitas enim mu
nita desolata erit. speciosa relin
quetur, et dimittetur quasi desertum
Ibi pascetur vitulus. et ibi accu
babit. et consumet summitates
eius. In siccitate messis illius.

concteret mulieres venientes et
docentes eam. Non est populus
meus sapiens propterea non mi-
serebitur eius qui fecit eum et qui
formavit eum non parcet ei.
Et erit in die illa percutiet dominus
ab alveo fluminis usque ad torrentem
egipti. et vos congregamini uno
et uno filii israhel. Et erit in die
illa clangetur tuba magna et
venient qui perditi fuerant de
terra assiriorum. et qui eiecti erant
de terra egipti et adorabunt dominum
in monte sancto in ierusalem. XXVIII.

Ve corone superbie ebriis
effraym. et flori decidenti
glorie exultationis eius
qui erant in vertice vallis pinguis-
sime errantes a vino. Ecce
validus et fortis dominus sicut impetus
grandinis turbo confringens.
sicut impetus aquarum multarum inundan-
tium missus et emissarum super
terram spaciosam pedibus con-
culcabitur corona superbie ebri-
orum effraym. Et erit flos decidens
glorie exultationis eius. qui est
super verticem vallis pinguium
sicut temporaneum ante maturitatem
autumpni. Quod cum aspexe-
rit videns statim ut manu tenu-
erit devorabit illum. In die illa
erit dominus exercituum corona glorie
et sertum exultationis. residuo
populi sui. et spiritus iudicii sedenti
super thronum et fortitudo rever-
tentibus de bello ad portam. Verum
hii quoque pre vino nescierunt.
et pre ebrietate erraverunt. Sa-
cerdos et propheta nescierunt pre
ebrietate. absorti sunt a vino.
erraverunt ab ebrietate. nescierunt
videntem ignoraverunt iudicium.
Omnes enim mense repleti sunt.
vomitu sordiumque. ita ut non
erit ultra locus. Quem docebit sci-
enciam et quem intelligere fa-
ciet. auditum ablactatos a lacte.
avulsos ab uberibus quia manda
remanda. manda remanda ex-
specta rexpecta. expecta rexpecta
modicum ibi modicum ibi modicum
ibi. In loquela enim labii. et lin-
gua altera loquetur ad popu-
lum istum cui dixit. Hec est requies
mea. reficite lassum. et hec est
meum refrigerium. et noluerunt
audire. Et erit eis verbum domini
manda remanda manda rema-
nda expecta rexpecta. modicum
ibi modicum ibi. ut vadant et ca-
dant retrorsum et conterantur et
illaqueentur et capiantur.
Propter hoc audite verbum domini
viri illusores qui dominamini super
populum meum. qui est in ierusalem.
Dixistis enim percussimus fedus cum
morte et cum inferno fecimus
pactum. flagellum inundans
cum transierit non veniet super
nos. quia posuimus mendacium
spem nostram et mendacio protec-
ti sumus. Ideirco hec dicit dominus
deus. Ecce ego mittam in funda-
mentis syon lapidem. angula-
rem probatum preciosum in
fundamento fundatum. qui
crediderit non festinet et ponam
in pondere iudicium. et iusti-
ciam in mensura. et subvertet
grando spem mendacii et pro-
tectionem aque inundabunt
et delebitur fedus vestrum cum morte
et pactum vestrum cum inferno non
stabit flagellum inundans
cum transierit eritis ei in conculcationem. quandocumque
pertransierit tollet vos. Quia
mane diluculo pertransibit
in die et in nocte. et tamen
sola vexacio intellectum dabit
auditui. Coangustatum est enim
stratum. ita ut alter decidat.
et pallium breve utrumque
operire non potest. Sicut enim in mon-
te divisionum stabit dominus sicut in
valle que est in gabaon irascetur,
ut faciat opus suum. Alienum
est opus eius ut operetur opus
suum. peregrinum est opus eius
ab eo. Et nunc nolite illudere.
nolite constringantur vincu-
la vestra. Consummationem enim et ab-
breviacionem audivi a domino deo.

consummatum super universam terram
Auribus percipite et audite vocem
meam. Attendite et audite elo-
quium meum. Numquid tota
die arabit arans ut serat. pro-
scindet ~~et~~ et sariet humum suam.
Nonne cum adequaverit faci-
em eius. seret git et ciminum
sparget et ponet triticum per or-
dinem et ordeum et milium.
et viciam in finibus suis. et erudi-
et illum dominus suus. in iudicio do-
cebit illum. Non enim in serris tri-
turabitur git, nec rota plaustri
super ciminum in baculo panis
aut comminuetur. Verum non
in perpetuum triturans triturabit
illum neque vexabit eum rota
plaustri, nec ungulis suis com-
minuet eum. Et hoc a domino deo
exercituum exivit ut mirabile
faceret consilium et magnifica-
ret iustitiam.

xxix.

Ve ariel ariel civitas quam
expugnavit david. ad-
ditus est annus ad annum
sollempnitates evolute sunt. et
circumvallabo ariel et erit
tristis et merens. et erit mihi quasi
ariel et circumdabo quasi speram
in circuitu tuo. et iaciam contra
te aggerem et munimenta po-
nam in obsidionem tuam. Hu-
miliaberis de terra loqueris
et de humo audietur eloquium
tuum. et erit quasi phitonis de terra
vox tua, et de humo eloquium
tuum. et erit quasi mussitabit
et erit sicut pulvis tenuis mul-
titudo ventilantium te, et sic
favilla pertransiens multitudo
eorum qui contra te prevalue-
runt. eritque repente confestim a
domino exercituum. visitabitur
et in tonitruo et commotione
terre et voce magna turbinis
et tempestatis, et flamme ig-
nis devorantis. Et erit sicut som-
nium visionis nocturne
multitudo omnium gentium que dimi-
caverunt contra ariel. et omnes qui mi-
litaverunt et obsederunt et pre-
valuerunt adversus eam. et sicut
sompniat esuriens et comedit.
Cum autem fuerit expergefactus vacua
est anima eius et sicut sompniat sitiens
et bibit, et postquam fuerit expergefactus
factus lassus adhuc sitit et anima
eius vacua est. Sic erit multitudo
omnium gentium. que dimicaverunt
contra montem syon. Obstupesci-
te et admiramini fluctuate et vacil-
late inebriamini et non a vino.
movemini et non ebrietate. quia
miscuit vobis dominus spiritum soporis. Cla-
udet oculos vestros prophetas et
principes vestros qui vident visiones
operiet. Et erit vobis visio omnium sicut
verba libri signati quem cum
dederint scienti litteras dicent lege
istum. et respondebit non possum.
Signatus est et dabitur liber ne-
scienti litteras diceturque ei, lege et
respondebit nescio litteras. Et dixit dominus. Eo
quod appropinquat populus iste ore
suo et labiis suis glorificat me.
Cor autem eius longe est a me et ti-
muerunt me mandato hominum,
et doctrinis. Ideo ecce ego addam
ut admirationem faciam populo
huic miraculo grandi et stupen-
do peribit enim sapientia a sapientibus
eius. et intellectus prudentium
eius abscondetur. Ve qui profun-
di estis corde ut a domino abscondatis
consilium quorum sunt in tene-
bris opera et dicunt. Quis vi-
det nos et quis novit nos. per-
versa hec vestra cogitatio quasi lutum
contra figulum cogitet, et dicat
opus factori suo. non fecisti me.
et figmentum fictori suo dicat non
intelligis. Non adhuc in modico
et in brevi, convertetur lybanus
in chermel, et chermel in saltu
reputabitur, et audient in die
illa surdi verba libri et de tene-
bris et caligine oculi cecorum
videbunt, et addent mites in
domino leticiam. et pauperes homines
in sancto israel exultabunt. Quoniam de-
fecit qui prevalebat consummatus
est illusor, et succisi sunt omnes
qui vigilabant super iniquita-
tem. Qui peccare faciebant
homines in verbo, et arguentem
in porta supplantabant et de-
clinabant ~~frustra~~ frustra a iusto,

Propter hoc dicit dns ad domum
iacob, qui redemit abraham non
modo confundetur iacob, nec modo
vultus eius erubescet. Sed cum
viderit filios suos, opera manu
um mearum in medio sui, sanctifica
tes nomen meum. Et sanctificabunt
sanctum iacob et deum isrl predi
cabunt, et scient errantes spiritu
intellectum. et mussitatores di
scent legem. XXX.

Ve filii desertores dicit dns
ut faceretis consilium et non
ex me et ordiremini telam
et non per spiritum meum. ut adderetis
peccatum super peccatum. qui ambulatis
ut descendatis in egyptum. et os
meum non interrogastis sperantes
auxilium in fortitudine phara
onis, in confusionem et fiducia
umbre egypti in ignominiam
Erant enim in thanis principes tui,
et nuncii tui usque anes pervenerunt
Omnes confusi sunt super populo,
qui eis prodesse non potuit non
fuerunt in auxilium et in aliqua
utilitatem, sed in confusionem et
obprobrium. Onus iumentorum
austri in terra tribulacionis et an
gustie. Leena et leo ex eis vipera
et regulus volans portantes super
humeros iumentorum divitias suas
et super gibbum camelorum thesau
ros suos, ad populum qui eis
prodesse non poterit. Egyptus enim
vane et frustra auxiliabitur.
Ideo clamavi super hoc superbia tan
tum est quiesce. Nunc ingressus scribe
eis super buxum et in libro diligenter
exara illud. Et erit in die novissimo
in testimonium usque ad eternum. Popu
lus enim ad iracundiam provocans
est et filii mendaces filii nolentes
audire legem dei. Qui dicunt vi
dentibus nolite videre. et aspicien
tibus nolite aspicere nobis ea que
recta sunt loquimini nobis placentia
videte nobis errores. Auferte a me
viam declinate a me semitam. Ces
set a facie nostra sanctus isrl. Propterea
hec dicit sanctus isrl. Pro eo quod repro
bastis verbum hoc et sperastis in
calumpniam. et in tumultum et
innixi estis super eo. Propterea
erit vobis iniquitas hec. sicut
interruptio cadens. et requisita in
muro excelso. Quoniam subito dum
non speratur veniet contricio
eius, et comminuetur sicut conteritur
lagena figuli contricione pervalida
et non invenietur de fragmentis
eius. testa in quo portetur igni
culus de incendio. aut hauriatur
parum aque de fovea. Quia
hec dicit dns deus isrl. Si rever
timini et quiescatis salvi eritis.
In silencio et in spe erit fortitudo
vestra et noluistis et dixistis nequa
quam. Sed ad equos fugiemus ideo
fugietis et super veloces ascende
mus. Ideo velociores erunt qui
persequentur vos. Mille homines
a facie terroris unius et a facie ter
roris quinque fugietis. Donec re
linquamini quasi malus navis in
vertice montis. et quasi signum super
collem propterea expectat dns
ut misereatur vestri et ideo exal
tabitur parcens vobis quia deus
iudicii dns. Beati omnes qui expectant
eum. populus enim syon habitabit
in ierlm plorans. nequaquam plora
bis. Miserans miserebitur tui ad
vocem clamoris tui. statim ut
audierit respondebit tibi. Et dabit vobis
dns panem artum et aquam bre
vem et non faciet avolare ultra
doctorem tuum. Et erunt oculi tui
videntes preceptorem tuum. et au
res tue audient verbum post ter
gum monentis. Hec via ambula
te in ea. neque ad dexteram neque ad
sinistram. et contaminabis lami
nas sculptilium argenti tui. et
vestimentum conflatilis auri tui
et disperges ea. sicut immundiciam
menstruate. Egredere et dices ei.
et dabitur pluvia semini tuo,
ubicumque seminaveris in terra.
et panis frugum terre erit uberri
mus. et pinguis. pascetur in pos
sessione tua. In die illa agnus
spaciose et thauri tui, et pulli asi
norum qui operantur terram com
mixtum migma comedent sicut in area
ventilatum est. et erit super omnem

montem excelsum et super omnem
collem elevatum rivi currentis
non aquarum in die interfectio
nis multorum cum ceciderint turres.
Et erit lux lune sicut lux solis, et
lux solis erit septempliciter sicut
lux septem dierum in die qua
alligaverit dns vulnus populi
sui; et percussuram plage eius
sanaverit. Ecce nomen dni venit
de longinquo ardens furor eius
et gravis ad portandum. Labia
eius repleta sunt indignatione.
et lingua eius quasi ignis devorans
Spiritus eius sicut torrens inundans
usque ad medium colli ad perden
das gentes in nichilum et frenu
erroris quod erat in maxillis
populorum. Canticum erit vobis
sicut nox sanctificate sollempnitatis
et leticia cordis sicut qui pergit
cum tibia ut intret in montem
dni ad fortem isrl. et auditam
faciet dns gloriam vocis sue et ter
rorem brachii sui ostendet. In com
minatione furoris et flamma
ignis devorantis. Allidet in tur
bine et in lapide grandinis. A
voce enim dni pavebit assur vir
ga percussus. et erit transitus
virge fundatus quam requiescere
faciet dns super eum. In cytha
ris et in tympanis et in bellis
precipuis expugnavit eos. Pre
parata est enim heri thophet a rege. p
parata profunda et dilatata
nutrimentum eius ignis et ligna
multa. flatus dni sicut torrens
sulphuris succendens eam. XXXI.
Ve qui descendunt in egiptum
ad auxilium in equis spe
rantes et habentes fiduciam
super quadrigis quia multe sunt
et super equitibus quia prevalidi
nimis. et non sunt confisi sup
sanctum isrl. et dnm non requisierunt.
Ipse autem sapiens adduxit malum
et verba sua non abstulit. et
consurget contra domum pessimo
rum. et contra auxilium operanci
um iniquitatem. Egiptus homo
et non deus. et equi eorum caro et non spiritus et
dns inclinabit manum suam.
et corruet auxiliator. et cadet
cui prestatur auxilium; Simul
que omnes consumentur. quia hec
dicit dns ad me. Quo si rugiat leo
et catulus leonis super predam sua
cum occurrerit ei multitudo pastorum
A voce eorum non formidabit. et
a multitudine eorum non pavebit. sic
descendet dns exercituum ut pre
lietur super montem syon et super
collem eius. Sicut aves volantes
sic proteget dns exercituum ierlm
protegens et liberans transiens
et salvans. sicut in profundum re
cesseratis filii isrl. In die enim illa
abiciet vir ydola argenti sui. et
ydola auri sui. que fecerunt vobis
manus vestre in peccatum. et cadet assur
in gladio non viri. et gladius non
hominis vorabit eum et fugiet non a
facie gladii. et iuvenes eius vecti
gales erunt. et fortitudo eius a
terrore transibit. et pavebunt fugi
entes principes eius. Dixit dns
cuius ignis est in syon. et caminus
eius in ierlm. XXXII.
Ecce in iusticia apparebit rex
et principes preerunt in iu
dicio. et erit vir sicut qui ab
sconditur a vento et celat se a tem
pestate. Sicut rivi aquarum in
siti et umbra petre prominentis
in terra deserta. Non caligabunt
oculi videntium. et aures audi
entium diligenter auscultabunt.
et cor stultorum intelliget scientiam.
et lingua balborum velociter loquetur
et plane. Non vocabitur ultra
qui insipiens est princeps. neque frau
dulentus appellabitur maior.
Stultus enim fatua loquetur. et cor
eius faciet iniquitatem. ut per
ficiat simulationem et loquatur
ad dnm fraudulenter et vacuam
faciet animam esurientis. et potum
sitienti auferat. fraudulenti
vasa pessima sunt. Ipse enim ~~cogi~~
~~tationes~~ cogitationes consumavit
ad perdendos mites in sermone
mendacii. Cum loqueretur pauper
iudicium. principes vero ea que dig
na sunt principe cogitabit et
ipse super duces stabit. Mulieres
opulente surgite et audite vocem
meam filie confidentes percipite

auribus eloquium meum. Post
dies et annum et vos conturba
mini confidentes. Consumata
ē enim vindemia collectio ultra
non veniet. Obstupescite opulen
te conturbamini confidentes. Ex
uite vos et confundimini accingi
te lumbos vros. Super ubera pla
gite. super regione desiderabili.
super vinea fertili super humum
populi mei. spine et vepres ascē
dunt quanto magis super omnes
domos gaudii civitatis exultan
tis. Domus enim dimissa ē mul
tudo urbis relicta ē. tenebre et
palpatio facte sunt super spelun
cas usque in eternum. Gaudium
onagrorum gaudia gregum donec
effundatur spiritus super nos de
excelso. et erit desertum in cher
mel. et chermel in saltum repu
tabitur. et habitabit in solitudine
iudicium. et erit opus iusticie
pax. et cultus iusticie silencium
et securitas usque in sempiternum
Et sedebit populus meus in pulch
ritudine pacis et in tabernaculis
fiducie et in requie opulenta.
Grando autem in descensione saltus
et humilitate humiliabitur civitas.
Beati qui seminatis super omnes
aquas immittentes pedes bovis
et asini. XXXIII.

Ve qui predaris nonne et
ipse predaberis. et qui sper
nis. nonne et ipse sperneris
Cum consumaveris depredati
onem depredaberis. Cum fati
gatus desieris contempnere co
tempneris. Domine miserere nri
te enim expectavimus. esto brachium
nrm in mane. et salus nra in
tempore tribulacionis. A voce
angeli fugerunt populi. ab exal
tatione tua disperse sunt gentes
et congregabuntur spolia vra
sicut colligitur bruchus velut cum
fosse plene fuerint de eo. Magnifi
catus ē dns quoniam habitabit in
excelso. Implevit syon iudicio et iu
sticia et erit fides in temporibus tuis
Divitie salutis sapientia et sciencia
timor dni ipse thesaurus eius

Ecce videntes clamabunt foris
angeli pacis amare flebunt
dissipate sunt vie cessavit trans
iens per semitam. Irritum fcm
ē pactum proiecit civitates non
reputavit homines. Luxit et elan
guit terra confusus ē libanus
et obsorduit et factus ē saron
sicut desertum. et concussa ē basan
et carmelus. Nunc consurgam
dicit dns. nunc exaltabor. nunc
sublevabor. Concipietis ardorem.
parietis stipulam. Spiritus vr ut
ignis vorabit vos. et erunt populi
quasi de incendio cineres. Spine
congregate igni comburentur.
Audite qui longe estis que fecerim
et cognoscite vicini fortitudinem
meam. Conterriti sunt in syon
peccatores. Possedit tremor ypocritas
quis poterit habitare de vobis
cum igne devorante. Quis ha
bitabit ex vobis cum ardoribus
sempiternis. Qui ambulat in
iusticiis et loquitur veritatem.
qui proicit avariciam ex calum
nia. et excutit manus suas ab
omni ~~[illegible]~~ munere. Qui obtu
rat aurem suam ne audiat san
guinem. et claudit oculos suos
ne videat malum. Iste in excel
sis habitabit munimenta sa
xorum sublimitas eius. Panis
ei datus ē aque eius fideles sunt
regem in decore suo videbunt. et
oculi eius cernent terram de
longe cor tuum meditabitur timo
rem. Ubi ē litteratus. ubi est legis
verba ponderans. ubi doctor par
vulorum. populum inprudentem
non videbis. populum alti sermonis
ita ut non possis intelligere di
sertitudinem lingue eius in quo
nulla ē sapientia. Respice syon
civitatem sollempnitatis nre
oculi tui videbunt ierlm. habita
tionem opulentam. tabernaculum
quod nequaquam transferri poterit
Nec auferentur clavi eius in
sempiternum. et omnes funiculi
eius non rumpentur. Quia
solummodo ibi magnificus dns nr

in locus fluviorum rivi latissimi
et patentes non transibit per
illum navis remigium neque trieris
magna transgredietur eum.
Dominus enim iudex noster dominus legifer
noster dominus rex noster ipse salvabit nos.
Laxati sunt funiculi tui sed non
praevalebunt sic erit malus tuus
ut dilatare signum non queas.
Tunc dividentur spolia praedarum
multarum claudi diripient ra
pinam nec dicet vicinus elan
gui populus qui habitabit in
ea auferetur ab eo iniquitas.

Accedite populi et XXXIIII
audite populi attendite
audiat terra et plenitu
do eius orbis et omne ger
men eius quia indignatio domini
super gentes omnes et furor super
omnem militiam eorum interfecit
eos et dedit eos in occisionem.
Interfecti eorum proicientur et
de cadaveribus eorum ascendet fe
tor tabescent montes a sangui
ne eorum tabescet omnis mili
tia ~~eorum~~ caelorum et complica
buntur sicut liber caeli et omnis
militia eorum defluet sicut de
fluit folium de vinea et de ficu.
Quia inebriatus est in caelo gladius
meus. Ecce super Idumeam de
scendet et super populum interfectio
nis meae ad iudicium. Gladius
domini repletus est sanguine in
crassatus est adipe de sanguine
agnorum et hircorum de sanguine
medullatorum arietum. Victima
enim domini in Bosra et interfectio
magna in terra Edom. Et descendet
unicornis cum eis et tauri
cum potentibus. Inebriabitur
terra eorum sanguine et humus
eorum adipe pinguium. Quia
dies ultionis domini annus retri
butionum iudicii Sion. Et conver
tentur torrentes eius in picem
et humus eius in sulphur et
erit terra eius in picem arden
tem nocte et die non extinguetur
in sempiternum. Ascendet
fumus eius a generatione in generationem

et desolabitur in saecula saeculorum.
Non erit transiens per eam et possi
debunt illam onocrotalus et eri
cius et ibis et corvus habitabunt
in ea et super eam mensura ut
redigatur ad nihilum et perpen
diculum in desolationem nobiles
eius non erunt ibi regem potius
invocabunt et omnes principes eius
in nihilum. Et orientur in domi
bus eius spinae et urticae et paliurus
in munitionibus eius. Et erit cubi
le draconum et pascua struthio
num et occurrent daemonia
onocentauris et pilosus clama
bit alter ad alterum ibi cubabit
lamia et invenit sibi requiem.
Ibi habuit foveam ericius et enu
trivit catulos et circumfodit et fovit
in umbra eius. Illuc congregati sunt
milvi alter ad alterum. Requirite
diligenter in libro domini et legite
unum ex eis non defuit alter al
terum non quaesivit. Quia quod
ex ore meo procedit ille mandavit
et spiritus eius ipse congregavit ea
et ipse misit eis sortem et manus
eius divisit eam illis in mensu
ram. Usque in aeternum possidebunt
eam in generatione et generatione
habitabunt in ea.

XXXV.

Laetabitur deserta et invia
et exultabit solitudo et
florebit quasi lilium. Ger
minans germinabit et
exultabit laetabunda et laudans
gloria Libani data est ei decor
Carmeli et Saron. Ipsi videbunt
gloriam domini et decorem dei nostri.
Confortate manus dissolutas
et genua debilia roborate. Dicite
pusillanimes confortamini
et nolite timere. Ecce deus vester
ultionem adducet retributionis
deus ipse veniet et salvabit nos.
Tunc aperientur oculi caecorum
et aures surdorum patebunt.
Tunc saliet sicut cervus claudus
et aperta erit lingua mutorum.
Quia scissae sunt in deserto aquae
et torrentes in solitudine et quae
erant arida in stagnum et sitiens,

et sitiens in fontes aquarum. In cubi
libus in quibus prius dracones
habitabant orietur calami et iunci.
Et erit ibi semita et uia
et uia sancta uocabitur. Non trans
ibit per eam pollutus. et erit no
bis directa uia. ita ut stulti non
errent per eam. Non erit ibi leo
et mala bestia. Non ascendet per
eam nec inuenietur ibi et ambu
labunt qui liberati fuerint et
redempti a domino conuertentur et
uenient in syon. cum laude et le
ticia sempiterna super caput eorum
Gaudium et leticiam obtinebunt
et fugiet dolor et gemitus. XXXVI.

Et factum est in quartodecimo
anno regis ezechie. ascendit
Senacherib rex assiriorum
super omnes ciuitates iuda. muni
tas et cepit eas. Et misit rex as
siriorum rabsacen de lachis in iherusalem
ad regem ezechiam in manu graui
et stetit in aqua ductu piscine su
perioris in uia agri fullonis. Et
egressus est ad eum eliachim filius
elchie qui erat super domum et
sobna scriba et ioae filius asaph a co
mentariis et dixit ad eos rabsaces
Dicite ezechie. Hec dicit rex magnus
rex assiriorum. Que est ista fiducia
qua confidis aut quo consilio aut
fortitudine rebellare disponis. Et
quem habes fiduciam quia recessisti
a me. Et confidis super baculum aru
dineum confractum istum super
egiptum cui si innixus fuerit ho
mo intrabit in manum eius et perfo
rabit eam. Sic pharao rex egipti
omnibus qui confidunt in eo. Quod
si responderis mihi in domino deo nostro con
fidimus. Nonne ipse est cuius ab
stulit ezechias excelsa et altaria
dixit iude et iherusalem et dixit coram
altari isto adorabitis. Et nunc tra
de te domino meo regi assiriorum et
dabo tibi duo milia equorum nec
poteris ex te prebere ascensores
eorum et quomodo sustinebis faciem
unius loci iudicem ex seruis domini
mei minoribus. Quod si confidis
in egipto in quadrigis et in equi
tibus. et nunc numquid sine domino as

cendi ad terram istam ut disperde
rem eam. et dixit eliachim et
sobna et ioae ad rabsacen. Loque
re ad seruos tuos syra lingua in
telligimus enim ne loquaris ad nos
iudaice in auribus populi qui est
super murum. Et dixit ad eos rab
saces. Numquid ad dominum tuum et
ad te misit me dominus meus. ut lo
querer omnia uerba ista et non potius
ad uiros qui sedent super murum sedent
ut comedant stercora et bibant
urina pedum suorum uobiscum.
Et stetit rabsaces et clamauit in
dalce uoce magna dicens. Audite
uerba regis magni regis assiriorum.
Hec dicit rex. non seducat uos
ezechias. quia non poterit eruere
uos. et non uobis tribuat fiducia
super domino dicens. eruens liberabit
nos dominus et non dabitur ciuitas
ista in manu regis assiriorum.
Nolite audire ezechiam. Hec enim
dicit rex assiriorum. Facite mecum
benedictionem. et egredimini ad me. Et
comedite unusquisque uineam suam
am. et unusquisque ficum suam
et bibite unusquisque aquam cisterne
sue donec ueniam. et tolla
uos ad terram que est ut terra uestra
terram frumenti et uini terram
panum et uinearum. Ne con
turbet uos ezechias dicens. dominus
liberabit nos. Numquid liberaue
runt dii gentium unusquisque
terram suam de manu regis as
siriorum. ubi deus emath et arphat
ubi est deus sepharuaim. Numquid
liberauerunt samariam de ma
nu mea. Quis est ex omnibus diis
terrarum istarum. qui eruerit terram
suam de manu mea. Et siluerunt
et non responderunt ei uerbum.
Mandauerat enim ei rex dicens
Ne respondeatis ei. Et ingressus est
eliachim filius elchie qui erat
super domum et sobna scriba et
ioae. filius asaph a comentariis
ad ezechiam. scissis uestibus
et nunciauerunt ei uerba rab
sacis. XXXVII.

Et factum est cum audisset e
zechias rex. scidit uestimenta
sua et obuolutus est sacco.

et scidit in cinere et intrauit in
templum dni. Et misit eliachim
qui erat super domum et sobna
scriba et seniores de sacerdotibus
opertos saccis ad ysaiam filium
amos prophe. et dixerunt ad
eum hec dicit ezechias. Dies
tribulacionis et correpcionis. et
blasphemie et angustie dies hec
quia venerunt filii usque ad par
tum et uirtus non est pariendi.
Si quo audiat dns deus tuus.
uerba rabsacis quem misit rex
assiriorum dns suus ad blasphe
mandum deum uiuentem. et ad
exprobrandum sermonibus quos
audiuit dns deus tuus. Leua ergo
oracionem pro reliquiis que reperte
sunt. Et uenerunt serui regis
ezechie ad ysaiam et dixit ad eos
ysaias. Hec dicetis dno ~~dno~~ uestro
Hec dicit dns hec dicit. Ne timeas a facie
uerborum istorum ne timeas que
audisti quibus blasphemauerunt
pueri regis assiriorum me.
Ecce ego dabo spiritum et audiet nun
cium et reuertetur ad terram
suam et corruere eum faciam
gladio in terra sua. Reuersus
est autem rabsaces et inuenit regem
assiriorum regem preliantem ad
uersus lobnam. Audierat enim
quia profectus esset de lachis. Et au
diuit de tarracha rege ethiopie
dicentes. egressus est ut pugnet
contra me. Quod cum audisset
misit nuncios ad ezechiam dicens
Hec dicetis ezechie regi iude di
centes. Non te decipiat deus
tuus in quo tu confidis dicens
Non dabitur ierusalem in manu
regis assiriorum. Ecce tu man
disti omnia que fecerunt reges
assiriorum omnibus terris quas sub
uerterunt, et tu poteris libera
ri. Numquid eruerunt eos dii
gencium quos subuerterunt patres
mei. gozam et aran et reseph.
et filios eden qui erant in tha
lasar ubi est rex emath et rex
arphat et rex urbis sepharuaim
ana et aua. Et tulit ezechias

libros de manu nunciorum et le
git eos. Et ascendit in domum dni
et expandit eos ezechias ad dnm
dicens. Dne exercituum deus israel
qui sedes super cherubin tu es deus
solus omnium regnorum terre. tu fecisti
celum et terram. Inclina dne au
rem tuam et audi. Aperi dne ocu
los tuos et uide. et audi omnia uerba
sennacherib que misit ad blasphe
mandum deum uiuentem. Vere
enim dne desertas fecerunt reges
assiriorum terras et regiones earum
et dederunt deos earum igni. Non
enim erant dii. sed opera manuum
hominum. lignum et lapis et commin
uerunt eos. Et nunc deus nr sal
ua nos de manu eius. et cogno
scant omnia regna terre quia tu
es deus solus. Et misit ysaias fi
lius amos ad ezechiam dicens.
Hec dicit dns deus israel. pro quibus
rogasti me de sennacherib rege
assiriorum. Hoc est uerbum quod
locutus est dns super eum. Despexit
te subsannauit te uirgo filia
syon post te caput mouit filia ierusalem.
Cui exprobrasti et quem blasphe
masti et super quem exaltasti
uocem. et leuasti altitudinem
oculorum tuorum. Ad sanctum israel. In manu
seruorum tuorum exprobrasti dno
et dixisti. In multitudine qua
drigarum ~~mearum~~ mearum. ego
ascendi altitudinem montium
et iuga libani. Et succidam ex
celsa cedrorum eius. et electas
abietes illius. et introibo altitu
dinem summitatum eius. Saltum
carmeli eius ego fodi. et bibi aquam.
et exsiccaui uestigio pedis mei
omnes riuos aggerum. Numquid
non audisti que olim fecerim
ei ex diebus antiquis. Ego illud
plantaui et nunc adduxi, et factum
est in eradicacionem collium con
pugnancium. et ciuitatum mu
nitarum habitatores earum ma
nu breuiata contremuerunt
et confusi sunt. Facti sunt sic
fenum agri, et gramen pascue.
et herba tectorum que exaruit,

antequam maturesceret. Habitacionem
tuam et egressum tuum et in
troitum tuum ego cognovi et
insaniam tuam contra me. Cum
fureres adversum me, superbia
tua ascendit in aures meas.
Ponam ergo circulum in auri
bus tuis, et frenum in labiis
tuis, et reducam te in viam per
quam venisti. Tibi autem hoc erit
signum. Comede anno hoc que
sponte nascuntur, et in anno
secundo pomis vescere. In anno
autem tercio seminate et metite.
Plantate vineas et comedite
fructum earum. Et mittet id quod salua
tum fuerit de domo iuda, et quod
reliquum est radicem deorsum,
et faciet fructum sursum quia
de ierusalem exibunt reliquie, et sal
vacio de monte syon. Zelus domini
exercituum faciet istud. Propterea
hec dicit dominus de rege assyriorum.
Non introibit civitatem hanc. et
non iaciet ibi sagittam, et non
occupabit eam clippeus, et non
mittet in circuitu eius aggerem.
In via qua venit per eam revert
tetur, et civitatem hanc non in
gredietur dicit dominus. Et protegam
civitatem istam ut salvem eam
propter me et propter david ser
vum meum. Egressus est autem
angelus domini et percussit in ca
stris assyriorum centum lxxxv.
milia et surrexerunt mane et ecce
omnes cadavera mortuorum. Egres
sus est autem et abiit et reversus
est sennacherib rex assyriorum.
et habitavit in ninive. Et factum
est cum adoraret in templo nes
rach deum suum. et adramelech
et sarasar filii eius percusserunt
eum gladio. fugeruntque in terram
ararath. Et regnavit asoradon fi
lius eius pro eo.

XXXVIII.

In diebus illis egrotavit ezech
ias usque ad mortem et introivit
ad eum ysaias filius amos
prophete. et dixit ei Hec dicit dominus
Dispone domui tue quia mori
eris tu et non vives. Et convertit

ezechias faciem suam ad parie
tem et oravit et dixit. Obse
cro domine memento quaeso quo
modo ambulaverim coram te in ve
ritate et in corde perfecto. et quod
bonum est in tuis oculis fece
rim. Et flevit ezechias fletu
magno. Et factum est verbum domini
ad ysaiam dicens. Vade et dic
ezechie. Hec dicit dominus deus patris
tui. Audivi oracionem tuam et vi
di lacrimam tuam. Ecce ego ad
iciam super dies tuos quindecim
annos. et de manu regis assyri
orum eruam te. et civitatem
istam et protegam eam. Hoc
autem tibi erit signum a domino quod
faciet dominus verbum hoc quod
locutus est. Ecce ego reverti faciam
umbram linearum. per quam
descenderat in orologio achaz
in sole retrorsum. decem lineis
et reversus est sol decem lineis
per gradus quos descenderat.
Scriptura regis ezechie iude
cum egrotasset et convaluisset
de infirmitate sua. Ego dixi
in dimidio dierum meorum.
vadam ad portas inferi. que
sivi residuum annorum meorum.
Dixi non videbo dominum deum in
terra viventium. Non aspiciam
hominem ultra et habitatorem qui
etis. Generacio mea ablata est
et convoluta est a me quasi taberna
culum pastorum. Precisa est velut
a texente vita mea dum adhuc
ordirer succidit me. Sperabam
usque ad mane quasi leo sic contrivit
omnia ossa mea. De mane usque
ad vesperam finies me sicut pul
lus hirundinis sic clamabo me
ditabor ut columba. Attenuati
sunt oculi mei suspicientes in ex
celso. Domine vim pacior responde pro
me. quid dicam aut quid respon
debit michi cum ipse fecerim.
Recogitabo tibi omnes annos meos
in amaritudine anime mee. Domine
si sic vivitur. et in talibus vita
spiritus mei corripies me et vivifi

[er]abis me. Ecce in pace mea ama
ritudo mea amarissima. Tu
autem eruisti animam meam ut non
periret, proiecisti post tergum tu
um omnia peccata mea. Quia non
infernus confitebitur tibi, neque
mors laudabit te non expectabunt
qui descendunt in lacum
veritatem tuam. Vivens vivens
ipse confitebitur tibi sicut et ego
hodie pater filiis notam faciet
veritatem tuam. Domine salvum
me fac et psalmos meos canta
bimus cunctis diebus vite mee
in domo domini. Et iussit ysaias ut
tollerent massam de ficis et
cataplasmarent super vulnus
et sanaretur. Et dixit ezechias
Quod erit signum quod ascendam
in domo domini.

XXXIX.

In illo tempore misit merodach ba
ladan filium baladan rex ba
bilonis libros et munera ad
ezechiam. Audierat enim quod egro
tasset et convaluisset. Letatus
est autem super eis ezechias. et
ostendit eis cellam aromatum
et argenti et auri, et odorame
torum et unguenti optimi, et omnes
apothecas supellectilis sue. et
universa que inventa sunt in
thesauris eius. Non fuit verbum
quod non ostenderet eis ezechias
in domo sua et in omni potestate sua.
Introivit autem ysaias propheta
ad regem ezechiam et dixit ei.
Quid dixerunt viri isti, et unde
venerunt ad te. Et dixit ezech
ias. de terra longinqua vene
runt ad me de babilone. Et dixit
ysaias. Quid viderunt in domo
tua. Et dixit ysaias. Omnia que
in domo mea sunt viderunt.
Non fuit res quam non ostende
rem eis in thesauris meis. Et dixit
ysaias ad ezechiam. Audi ver
bum domini exercituum. Ecce dies
venient, et auferentur omnia
que in domo tua sunt, et que
thesaurizaverunt patres tui, usque
ad diem hanc in babilonem.

Non relinquetur quicquam dicit dominus
et de filiis tuis qui exibunt de
te quos genueris tollent et erunt
eunuchi in palacio regis babilo
nis. Et dixit ezechias ad ysaiam
Bonus enim sermo domini quem locu
tus est. et dixit, fiat tantum pax et ve
ritas in diebus meis.

XL.

Consolamini consolamini po
pule meus dicit deus vester.
Loquimini ad cor ierusalem et
advocate eam quoniam com
pleta est malicia eius. dimissa est
iniquitas illius. Suscepit de ma
nu domini duplicia pro omnibus peccatis
suis. Vox clamantis in deserto pa
rate viam domini rectas facite in so
litudine semitas dei nostri. Omnis
vallis exaltabitur. et omnis mons
et collis humiliabitur. et erunt pra
va in directa et aspera in vias pla
nas. Et revelabitur gloria domini
et videbit omnis caro pariter. quod os
domini locutum est. Vox clamantis,
clama. et dixi Quid clamabo.
Omnis caro fenum. et omnis gloria
eius quasi flos agri. et siccatum est
fenum et cecidit flos. quia spiritus
dei sufflavit in eum. Vere fenum
est populus. Exsiccatum est fenum et ce
cidit flos, verbum autem domini ma
net in eternum. Super montem
excelsum ascende tu qui evange
lizas syon, exalta in fortitudine
vocem tuam. qui evangelizas
ierusalem. exalta noli timere. dic ci
vitatibus iuda. Ecce deus vester
Ecce dominus in fortitudine veniet,
et brachium eius dominabitur. Ecce
merces eius cum eo, et opus illius
coram eo. Sicut pastor gregem
suum pascet. in brachio suo con
gregabit agnos et in sinu suo
levabit fetas. ipse portabit. Quis
mensus est pugillo aquas et celos
palmo ponderavit. Quis ap
pendet tribus digitis molem
terre, et libravit in pondere mon
tes. et colles in statera. Quis
adiuvit spiritum domini. aut quis con
siliarius eius fuit. et ostendit illi.

cum quo iniit consilium et instruxit
eum. et docuit eum semitam
iusticie et erudiuit scienciam et
uiam prudencie ostendit illi. Ecce
gentes quasi stilla situle. et quasi
momentum stattere reputate sunt.
Ecce insule quasi puluis exiguus.
et lybanus non sufficiet ad suc
cendendum. et animalia eius non
sufficient ad holocaustum. Omnes
gentes quasi non sint. et sunt cora
eo et quasi nichilum et inane repu
tate sunt ei. Cui ergo similem fe
cistis deum. Aut quam ymaginem
ponetis ei. Numquid sculptile con
flauit faber. aut artifex auro
figurauit illum. et laminis ar
genteis argentarius. forte lignum
et imputribile elegit artifex sa
piens querit quo statuet simu
lacrum. quod non moueatur.
Numquid non scietis. Numquid non
audietis. Numquid non adnuncia
tum est uobis ab inicio. Numquid non
intellexistis fundamenta terre.
qui sedet super gyrum terre.
Et habitatores eius quasi locuste.
qui extendit uelud nichilum ce
los et expandit eos. sicut taber
naculum ad habitandum. Qui
dat secretorum scrutatores quasi non
sint iudices terre. uelud inane
fecit neque plantato neque sato et
quidem neque radicato. in terra
trunco eorum. repente flauit in eos.
et aruerunt et turbo quasi stipula
auferet eos. Et cui assimilastis
me. et adequastis dicit sanctus.
Leuate in excelsum oculos uestros
et uidete quis creauit hec. Qui
educit in numero miliciam eorum
et omnes ex nomine uocat pre multitu
dine fortitudinis et roboris uir
tutisque eius. neque unum reliquum
fuit. Quare dicis iacob et lo
queris israel absconditum est uia mea
a domino. et a deo meo iudicium meum
transibit. Numquid nescis aut non
audisti. Deus sempiternus dominus
qui creauit terminos terre. non
deficiet neque laborabit. nec est
inuestigatio sapiencie eius.

Qui dat lapso uirtutem. et hiis
qui non sunt fortitudinem et
robur multiplicat deficient pueri
et laborabunt. et iuuenes in
infirmitate cadent. qui autem
sperant in domino mutabunt for
titudinem. assument pennas sicut
aquile. current et non labo
rabunt. ambulabunt et non
deficient.

xli.

Taceant ad me insule et
gentes mutent fortitu
dinem. accedant et tunc
loquantur. simul ad iudici
um appropinquemus. Quis
suscitauit ab oriente iustum.
et uocauit eum ut sequeretur se.
Dabit in conspectu eius gentes
et reges obtinebit. Dabit quasi
puluerem gladio eius sicut sti
pulam. uento raptam arcui
eius persequetur eos et transibit
in pace. semita pedibus eius non
apparebit. Quis hoc operatus
est et fecit uocans generaciones ab
exordio. Ego dominus primus et nouis
simus ego sum. Viderunt insule
et timuerunt. extrema terre
obstupuerunt. appropinquauerunt
et accesserunt. Unusquisque proxi
mo suo auxiliabitur. et fratri suo
dicet. Confortare confortabit
faber erarius percuciens malleo
eum qui cudebat tunc temporis di
cens. Glutino bonum est et con
fortabit eum clauis ut non mo
ueatur. Et tu israel serue meus
iacob. quem elegi semen meum
abraham amici mei. in quo ap
prehendi te. ab extremis terre
et a longinquis eius uocaui te
et dixi tibi. Seruus meus es tu
elegi te. et non abieci te. Ne ti
meas quia ego tecum sum.
Ne declines quia ego deus tuus.
Confortaui te et auxiliatus sum
tui et suscepi te dextera iusti mei.
Ecce confundentur et erubescent
omnes qui pugnant aduersum te.
Erunt quasi non sint et peribunt
uiri qui contradicunt tibi. Que
res eos et non inuenies uiros re

bellis tuos. Erunt quasi non sint
velud consumpcio homines bellantes
aduersum te. Quia ego dominus deus
tuus apprehendens manum tuam
dicensque tibi. Ne timeas quia ego
adiuui te. noli timere vermis
iacob qui mortui estis ex israel.
Ego posui te quasi plaustrum tri
turans nouum habens rostra serrancia
Triturabis montes et comminu
es. et colles quasi puluerem pones
ventilabis eos et ventus tollet
et turbo disperget eos. et tu ex
ultabis in domino. in sancto israel
letaberis. Egeni et pauperes
querent aquas et non sunt
lingua eorum siti aruit. Ego dominus
exaudiam eos. deus israel non de
relinquam eos. Aperiam in su
pinis collibus flumina et in
medio camporum fontes. ponam
desertum in stagna aquarum
et terram inuiam. in riuos aquarum
dabo in solitudine cedrum et spi
nam et mirtum. et lignum oli
ue. Ponam in deserto abietem
ulmum et buxum. simul ut videant
et sciant et recogitent et intel
ligant pariter quia manus domini
fecit hoc. et sanctus israel creauit
illum. et prope facite iudicium
vestrum dicit dominus. Afferte si quid
forte habetis dixit rex iacob. Ac
cedant et annuncient nobis que
cumque ventura sunt priora que
fuerunt nunciate. Et ponemus cor
nostrum et sciemus nouissima eorum
et que ventura sunt indicate
nobis. Annunciate que ventura
sunt in futurum. et sciemus quia
dii estis vos. Bene quoque aut
male. si potestis facite. et loqua
mur et intueamur simul. Ecce vos
estis ex nichilo et opus vestrum ex eo
quod non est. Abhominacio est qui
elegit vos. Suscitaui ab aquilone
et veniet ab ortu solis. Vocabit
meum nomen. et adducet ma
gistratus quasi lutum et velut pla
stes. conculcans humum. Quis
annunciauit ab exordio ut sciamus

a principio et dicamus. iustus es.
Non est neque annuncians neque pre
dicens. neque audiens sermones
vestros. Primus ad syon dicet. ecce
assum. et ierusalem euangelistam da
bo. Et vidi et non erat neque ex istis
quisquam qui iniret consilium.
et interrogatus responderet verbum.
Ecce omnes iniusti et vana opera
eorum ventus et inane simulachra
eorum.

.xlii.

Ecce seruus meus suscipiam
eum. electus meus compla
cuit sibi in illo anima mea.
Dedi spiritum meum super eum
iudicium in gentibus proferet. Non
clamabit neque accipiet personam
nec audietur foris vox eius. Ca
lamum quassatum non conteret. et
linum fumigans non extinguet.
In veritate educet iudicium. Non
erit tristis neque turbulentus, do
nec ponat in terra iudicium. et
legem eius insule expectabunt.
Hec dicit dominus deus creans celos
et extendens eos. firmans terram
et que germinantur ex ea.
Dans flatum populo qui est su
per eam. et spiritum calcantibus eam.
Ego dominus vocaui te in iusticia. et
apprehendi manum tuam et ser
uaui te. Et dedi te in fedus popu
li in lucem gencium. et aperires ocu
los cecorum. et educeres de conclusi
one vinctum. de domo carceris
sedentem in tenebris. Ego dominus
hoc est nomen meum. gloriam meam
alteri non dabo. et laudem meam
sculptilibus. Que prima fuerunt
ecce venerunt. Noua quoque ego an
nuncio. Antequam oriantur audita
vobis faciam. Cantate domino canti
cum nouum laus eius ab extremis
terre. Qui descenditis in mare et
plenitudo eius insule et habitato
res earum. Subleuetur desertum
et ciuitates eius. in domibus ha
bitabit cedar. Laudate eum ha
bitatores petre de vertice moncium
clamabunt. Ponent domino gloriam et
laudem eius in insulis nunciabunt.
Dominus sicut fortis egredietur sicut
vir preliator suscitabit zelum. Vo

su

ostratur et clamabit et sup inimi
cos suos confortabitur. Tacui sem
per silui paciens fui. sicut parturiens
loquar dissipabo et absorbebo sil
desertos faciam montes et colles
et omne gramen eorum exsiccabo.
et ponam flumina in insulas
et stagna arefaciam. Et ducam
cecos in viam quam nesciunt.
in semitis quas ignoraverunt
ambulare eos faciam. Ponam
tenebras coram eis in lucem et
prava in directa. Hec verba
feci eis et non dereliqui eos. con
versa sunt retrorsum. Confun
dantur confusione qui confidunt
in sculptili. qui dicunt conflatili
vos dii mei. Surdi audite et ce
ci intuemini ad videndum. Quis
cecus nisi servus meus. Et surdus nisi
ad quem nuncios meos misi. Quis
cecus nisi qui venundatus est. Et
quis cecus nisi servus dni. Qui
vides multa nonne custodies. Qui
apertas habes aures nonne au
dies. Et dns voluit ut sanctificaret
eum. et magnificaret legem et
extolleret. Ipse autem populus et di
reptus et vastatus. laqueus iuve
num omnes et in domibus carcerum
absconditi sunt. Facti sunt in
rapinam. nec est qui eruat in
direptionem. et non est qui dicat
redde. Quis est in vobis qui audiat
hoc. attendat et auscultet futura.
Quis dedit in direptionem iacob
et isrl vastantibus. Nonne dns
ipse cui peccavimus. Et noluerunt
in viis eius ambulare. Et non
audierunt legem eius. Et effudit
super eum indignationem fu
roris sue et forte bellum. et com
bussit eum in circuitu. et non
cognovit. et succendit eum et
non intellexit. xliij.

Et nunc hec dicit dns cre
ans te iacob et formans
te isrl. Noli timere quia
redemi te et vocavi nomine
tuo. Meus es tu. cum transieris
per aquas tecum ero et flumina
non operient te. Cum ambulaveris

in igne non comburetis et fla
ma non ardebit in te. quia ego
dns deus tuus sanctus isrl sal
vator tuus. Dedi propiciationem
tuam egyptum. ethiopiam et
saba pro te. Ex quo honorabilis
factus es in oculis meis et glo
riosus ego dilexi te. et dabo pro
te homines et populos pro anima tua.
Noli timere quia tecum sum ego
Ab oriente educam semen tuum
et ab occidente congregabo te. Di
cam aquiloni da. et austro no
li prohibere. Affer filios meos
de longinquo et filias meas
ab extremis terre. et omnem qui
invocat nomen meum. In gloriam
meam creavi eum formavi eum
et feci eum. Educ foras populum
cecum. et oculos habentem surdum
et aures ei sunt. Omnes gentes con
gregate sunt simul. et collecte sunt
tribus. Quis in vobis annunciet
istud. et que prima sunt audire
nos faciat. Dent testes eorum
et iustificentur. et audiant et di
cant. vere. Vos testes mei dicit dns
et servus meus quem elegi ut
sciatis. et credatis mihi et intelliga
tis. quia ego ipse sum. Ante me
non est formatus deus. et post
me non erit. Ego sum. ego sum
dns. Et non est absque me salvator.
Ego annunciavi et salvavi et
auditum feci et non fuit in vo
bis alienus. Vos testes mei dicit
dns. Et ego deus ab inicio. ego ipse
et non est qui de manu mea
eruat. Operabor et quis avert
et illum. Hec dicit dns redemp
tor vester sanctus isrl. Propter vos mi
si in babilonem et detraxi vec
tes universos et caldeos in navi
bus suis gloriantes. Ego dns
scs vester creans isrl regem vestrum. Hec dicit
dns qui dedit in mari viam
et in aquis torrentibus semi
tam. Qui eduxit quadrigam
et equum agmen et robustum. Si
mul obdormierunt nec resurgent.
Contriti sunt quasi linum et extinc
ti sunt. Ne memineritis priorum.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

et antiqua ne intueamini. Ecce
ego facio noua et nunc orientur
utique cognoscetis ea. Ponam
in deserto viam et in inuio
flumina. Glorificauit bestia
agri dracones et strutiones.
quia dedi in deserto aquas et
flumina in inuio ut darem po
pulo meo potum electo meo.
Populum istum formaui michi
laudem meam narrabit. Non
me inuocasti iacob. nec labo
rasti in me israel. Non obtulisti
michi arietem holocausti tui
et victimis tuis non glorifica
sti me. Non te seruire feci in ob
latione nec laborem tibi prebui
in thure. Non emisti michi argen
to calamum et adipe victimarum
tuarum non inebriasti me.
Verumtamen seruire me fecisti in
peccatis tuis. prebuisti michi la
borem in iniquitatibus tuis.
Ego sum. ego sum ipse qui deleo
iniquitates tuas propter me
et peccatorum tuorum recordabor.
Reduc me in memoriam et iudi
cemur simul. Narra si quid habes
ut iustificeris. Pater tuus pri
mus peccauit. et interpretes tui pre
uaricati sunt in me. Et conta
minaui principes sanctos. dedi
ad internecionem iacob et israel
blasphemiam

xliiij.

Et nunc audi serue meus
iacob et israel quem elegi.
Hec dicit dominus faciens et
formans te ab utero auxi
liator tuus. Noli timere serue
meus iacob et rectissime quem
elegi. Effundam enim aquas super
sitientem et fluenta super ari
dam. Effundam spiritum meum super
semen tuum, et benedictionem meam
super stirpem tuam. et germi
nabunt inter herbas quasi sali
ces iuxta preterfluentes aquas.
Iste dicet. domini ego sum. et ille
vocabit in nomine iacob. Et hic scri
bet in manu sua domini et in
nomine israel assimilabitur. Hec dicit
dominus rex israel. et redemptor eius
dominus exercituum. Ego primus
et ego nouissimus. absque me non
est deus. Quis similis mei. Vocet et
annunciet. et ordinem exponat
michi. Ex quo constitui populum
antiquum ventura et que futura
sunt annunciet eis. Noli timere
neque conturbemini. ex tunc audire
te feci et annunciaui. Vos estis
testes mei. numquid est deus absque me.
et formator quem ego non noue
rim. Plastes ydoli omnes nichil sunt
et amantissima eorum non prode
runt eis. Ipsi sunt testes eorum
quia non vident neque intelligunt
ut confundantur. Quis forma
uit deum et sculptile conflauit
ad nichil vtile. Ecce omnes participes
eius confundentur. fabri enim
sunt ex hominibus conuenient omnes
stabunt et pauebunt et confun
dentur simul. faber ferrarius lima ope
ratus est in prunis et in malleis
formauit illud et operatus est in
brachio fortitudinis sue. esuriet
et deficiet non bibet aquam et las
sescet. Artifex lignarius extendit
normam formauit illud in runci
na. fecit illud in angularibus.
et in circinu tornauit illud. Et
fecit ymaginem viri quasi speciosum
hominem habitantem in domo. Suc
cidit cedros tulit ilicem et quer
cum que steterat inter ligna saltus
plantauit pinum quam pluuia
nutriuit. et facta est hominibus in fo
cum. Sumpsit ex eis et calefactus
est et succendit et coxit panes.
De reliquo autem operatus est deum
et adorauit et fecit sculptile et
incuruatus est ante illud. Medium
eius combussit igni. et de medio
carnes comedit. Coxit pulmentum
et saturatus est. et calefactus est
et dixit. Va calefactus sum vidi
focum. reliquum autem eius deum fecit
et sculptile sibi. Curuatur ante
illud et adorat illud et obsecrat
dicens. Libera me quia deus meus
es tu. Nescierunt neque intellexe
runt obliti enim sunt ne videant

oculi eorum et ne intelligant cor-
da eorum, non recogitant in men-
te sua neque cognoscunt neque sen-
ciunt ut dicant. Medietatem
eius combussit igne, et coxi sup
carbones eius panes, et coxi car-
nes et comedi, et de reliquo eius
ydolum faciam. Ante truncum
ligni procidam pars eius cinis
est. Cor insipiens adorabit illud
et non liberabit animam suam,
neque dicet forte mendacium est
in dextera mea. Memento horum
iacob et isrl quoniam servus meus es tu
isrl non obliviscaris mei. Delevi
ut nubem iniquitates tuas et quasi
nebulam peccata tua. Revertere ad
me quoniam redemi te. Laudate celi
quoniam fecit dns. Iubilate extrema
terre, resonate montes laudaci-
one, saltus et omne lignum eius
quoniam redemit dns iacob et isrl glo-
riabitur. Hec dicit dns redemptor
tuus ex utero. Ego dns faciens omnia,
extendens celos solus. Stabiliens
terram et nullus mecum. Irrita
faciens signa divinorum et ariolos
in furorem vertens. Convertens
sapientes retrorsum, et sciam eorum
stultam faciens. Suscitans verbum
servi sui, et consilium nunciorum
suorum complens. Qui dico ierusalem
habitaberis et civitatibus iuda
edificabimini et deserta eius susci-
tabo. Qui dico profundo desola-
re et flumina tua arefaciam.
Qui dico cyro pastor meus es,
et omnem voluntatem meam com-
plebis. Qui dico ierusalem edificaberis
et templo fundaberis. xlv.
Hec dicit dns xpo meo cyro
cuius apprehendi dexteram
ut subiciam ante faciem eius
gentes, et dorsa regum ver-
tam, et aperiam coram eo ianu-
as, et porte non claudentur. Ego
ante te ibo et gloriosos terre humilia-
bo. Portas ereas conteram, et
vectes ferreos confringam, et
dabo tibi thesauros absconditos et ar-
chana secretorum ut scias quia
ego dns qui voco nomen tuum
deus isrl. Propter servum meum

iacob. et isrl electum meum. et vo-
cavi te in nomine tuo. assimila-
vi te et non cognovisti me.
Ego dns et non est amplius extra
me non est deus. Accinxi te et
non cognovisti me, ut sciant hii
qui ab ortu solis et qui ab occi-
dente quoniam absque me non est deus.
Ego dns et non est alter. formans
lucem et creans tenebras, faci-
ens pacem et creans malum.
Ego dns faciens omnia hec. Rora-
te celi desuper et nubes pluant
iustum. aperiatur terra et ger-
minet salvatorem. Et iusticia
oriatur simul ego dns creavi eum.
Ve qui contradicit fictori suo
de samiis terre. Numquid dicet lu-
tum figulo suo quid facis. Et
opus tuum absque manibus est. Ve
qui dicit patri quid generas.
et mulieri quid parturis. Hec
dicit dns sanctus isrl. plastes eius
ventura. interrogate me super
filios meos, et super opus manu-
um mearum mandate mihi. Ego
feci terram et hominem super eam
creavi ego. Manus mee teten-
derunt celos. et omni milicie
eorum mandavi. Ego suscitavi
eum ad iusticiam, et omnes vi-
as eius dirigam. Ipse edificabit
civitatem meam. et captivi-
tatem meam dimittet non in pre-
cio neque in muneribus dicit dns
exercituum. Hec dicit dns Labor
egipti et negociacio ethiopie et
sabaym viri sublimes ad te tran-
sibunt et tui erunt. Post te am-
bulabunt vincti manicis per-
gent et te adorabunt. teque depre-
cabuntur. tantum in te est deus. et
non est absque te deus. vere tu es
deus absconditus deus isrl sal-
vator. Confusi sunt et erubue-
runt omnes simul. Abierunt in
confusione fabricatores errorum.
isrl salvatus est in dno salute
eterna. Non confundemini et non
erubescetis, usque in seculum seculi.
Hec dicit dns creans ipse celos.
deus formans terram et faci-
ens ipse plastes eius. Non inva-
num creavit eam, sed ut habitet.

formaret eam. ego dominus et non est
alius. non in abscondito locutus
sum in loco terre tenebroso. Non
dixi semini iacob frustra querite
me. ego dominus loquens iusticiam
annuncians recta. Congregamini
et venite et accedite simul qui sal
vati estis ex gentibus. Nescierunt
qui levant signum sculpture
sue. et rogant deum non salvan
tem. Annunciate et venite. et
consiliamini simul. Quis audi
tum fecit hoc ab initio. Ex tunc
predixit illud. Numquid non ego
dominus. et non est ultra deus absque
me. deus iustus et salvans non
est preter me. Convertimini ad me.
et salvi eritis omnes fines terre.
quia ego dominus et non est alius.
In memetipso iuravi. Egredien
tur de ore meo iusticie verbum
et non revertetur. Quia mihi curva
bunt omnia genua. et iurabit omnis
lingua. Ergo in domino dicent omnes
mee sunt iusticie et imperium.
ad eum venient. et confundentur
omnes qui repugnant ei. In domino
iustificabitur et laudabitur omne
semen israel.

xlvi.

Confractus est bel contritus
est nabo. facta sunt simu
lachra eorum. bestiis et
iumentis. Onera vestra
gravi pondere usque ad lassitudi
nem. Contabuerunt et contri
ta sunt simul. non potuerunt salvare
portantem. et anima eorum in cap
tivitatem ibit. Audite me domus
iacob. et omne residuum domus
israel qui portamini a meo utero.
qui gestamini a mea vulva usque
ad senectam ego ipse et usque ad
canos ego portabo. Ego feci et
ego feram. et ego portabo et sal
vabo. Cui assimilastis et equa
stis et comparastis me. qui co
fertis aurum de sacculo. et ar
gentum statera ponderatis.
conducentes artificem ut faciat
deum procidunt et adorant.
Portant illum in humeris ge
stantes et ponentes in loco suo
stabit. et de loco suo non move
bitur. Sed et cum clamaverint
ad eum. non exaudiet. de tribu
latione non salvabit eos. Memen
tote istud et fundamini. redite pre
varicatores ad cor. Recordamini
prioris seculi quoniam ego sum deus.
et non est ultra deus nec est similis
mei. Annuncians ab exordio no
vissimum. et ab initio que non
dum facta sunt. dicens. Consilium
meum stabit et omnis voluntas mea
fiet. Vocans ab oriente avem. et
de terra longinqua virum volun
tatis mee. Et locutus sum et addu
cam illum. creavi et faciam illum.
Audite me duro corde qui longe
estis a iusticia. prope feci iusti
ciam meam. non elongabitur et
salus mea non morabitur.

xlvii.

Dabo in syon salutem et in
israel gloriam meam. Descen
de sede in pulvere virgo
filia babylon. sede in terra.
non est solium filie chaldeorum
quia ultra non vocaberis mollis
et tenera. Tolle molam et mole
farinam. denuda turpitudinem tuam
discooperi humerum tuum. reve
la crura. transi flumina. Revela
bitur ignominia tua. et videbitur
obprobrium tuum. Ultionem capiam
et non resistet michi homo. Redemp
tor meus dominus exercituum. nomen
illius sanctus israhel. Sede tacens
et intra in tenebras filia chalde
orum. quia non vocaberis ultra
domina regnorum. Iratus sum super populum
meum contaminavi hereditatem
meam. et dedi eos in manu tua.
non posuisti eis misericordias. super senem
aggravasti iugum tuum valde et di
xisti. In sempiternum ero domina. Non
posuisti hec super cor tuum. nec
recordata es novissimi tui. Et
nunc audi hec delicata et habi
tas confidenter. que dicis in cor
de tuo ego sum. et non est preter
me amplius. Non sedebo vidua.
et ignorabo sterilitatem. Veni
ent tibi duo hec. subito in die una.
sterilitas et viduitas. universa
venerunt super te. propter multitu
dinem maleficiorum tuorum et propter
duritiam incantatorum tuorum

uehementer et fiduciam habuisti
in malicia tua et dixisti. Non est
qui uideat me sapientia tua
et sciencia tua hec decepit ~~me~~ te.
Et dixisti in corde tuo ego sum
et preter me non est altera. Ueniet
et super te malum. et nescies or-
tum eius. et irruet super te cala-
mitas quam non poteris expi-
are. Ueniet super te repente mi-
seria quam nescies. Sta cum in-
cantatoribus tuis. et cum multi-
tudine maleficiorum tuorum in quibus
laborasti ab adolescentia tua. Si
forte quid prosit tibi aut si possis
fieri fortior. Defecisti in multitudine
consiliorum tuorum. Stent et sal-
uent te augures celi. qui contem-
plabantur sidera. et supputa-
bant menses. ut ex eis annunciarent
uentura tibi. Ecce facti sunt quasi
stipula ignis. combussit eos non
liberabunt animam suam de manu
flamme non sunt prune quibus
calefiant. nec focus ut sedeant
ad ~~eum~~. eum Sic facta sunt tibi
in quibuscumque laboraueras
negociatores tui ab adolescentia tua.
Unusquisque in uia sua errauerunt
non est qui saluet te. xlviii.

Audite hec domus iacob qui
uocamini nomine israel et de aquis
iuda existis qui iuratis
in nomine domini. et dei israel re-
cordamini. Non in ueritate neque
in iusticia de ciuitate enim sancta
uocati sunt. Et super deum israel
constabiliti sunt. Dominus exercitu-
um nomen eius et ex ore meo ex-
ierunt et audita feci ea repente.
Priora annunciaui extunc. et ex
ore meo exierunt et audita feci
ea repente operatus sum et ue-
nerunt. Sciui enim quia durus
es tu. et neruus ferreus ceruix
tua. et frons tua erea. Predixi
tibi extunc antequam uenirent indi-
caui tibi. ne forte diceres ydola
mea fecerunt hec. et sculptilia
mea. et conflatilia mandauerunt
ista. que audisti uide omnia. Uos
aut non annunciastis. Audita
feci tibi noua extunc. et conseruata

sunt que nescis. nunc creata sunt
et non extunc et ante diem et
non audisti ea. ne forte dicas
ecce cognoui ea. neque audisti
neque cognouisti neque extunc
aperta est auris tua. Scio enim quia
preuaricans preuaricaberis. trans-
gressorem ex uentre uocaui te.
Propter nomen meum longe fa-
ciam furorem meum et laude
mea infrenabo te. ne intereas.
Ecce excoxi te sed non quasi argentum
elegi te in camino paupertatis.
Propter me faciam ut non blas-
phemer. et gloriam meam alteri
non dabo. Audite me iacob et
israel. quem ego uoco ipse ego primus
et ego nouissimus. Manus quoque
mea fundauit terram. et dex-
tera mea mensa est celos. Ego uo-
cabo eos et stabunt simul. Congre-
gamini omnes uos et audite. quis
deus annunciauit hec. Dominus
dilexit eum faciet uoluntatem
suam in babilone. et brachium
suum in chaldeis. Ego locutus sum
et uocaui eum. adduxi eum. et
directa est uia eius. Accedite ad
me et audite hec. Non a principio
in abscondito locutus sum ex tempore
antequam fierent ibi eram. et nunc
deus meus misit me. et spiritus eius.
Ego dominus deus tuus docens te
utilia gubernans te in uia qua
ambulas. Utinam attendisses
mandata mea facta fuisset sicut
flumen pax tua. et iusticia tua,
sicut gurgites maris. et fuisset
quasi harena semen tuum. et stirps
uteri tui ut lapilli eius non inter-
iisset. et non fuisset attritum
nomen eius a facie mea. Egre-
dimini de babilone et fugite a chal-
deis. in uoce exultationis annun-
ciate. Auditum facite hec et fer-
te illud usque ad extrema terre.
Dicite redemit dominus seruum suum
iacob. non sitierunt in deserto,
cum educeret eos. Aquam de pe-
tra produxit eis. Et scidit petram
et fluxerunt aque. et non est
pax impiis dicit dominus. xlix
Audite insule et attendite
populi de longe. Dominus ab

utero vocauit me. De ventre matris
mee recordatus est nominis mei.
Et posuit os meum quasi gladium
acutum. In umbra manus sue
protexit me. et posuit me sicut
sagittam electam. In pharetra
sua abscondit me et dixit michi
Seruus meus es tu israel. quia
in te gloriabor. Et ego dixi in
uacuum laboraui. sine causa
et vane fortitudinem meam con
sumpsi. Ergo iudicium meum
coram domino. et opus meum cum
deo meo. Et nunc dicit dominus for
mans me ex utero. sibi seruum
ut reducam iacob ad eum et
israel nunc congregabitur. Et
glorificatus sum in oculis domini.
et deus meus factus est forti
tudo mea. et dixit. Parum est
ut sis michi seruus. ad suscitandas
tribus iacob. et feces israel conuer
tendas. dedi te in lucem genci
um. ut sis salus mea usque ad
extremum terre. Hec dicit dominus
redemptor israel. et redemptor sanctus
eius ad contemptibilem animam
ad abhominabilem gentem
ad seruum dominorum. Reges uide
bunt et consurgent principes
et adorabunt propter dominum quia
fidelis est et sanctum israel qui elegit
te. Hec dicit dominus. In tempore
placito exaudiui te. et in die
salutis auxiliatus sum tui.
et seruaui te et dedi te in fedus
populi. ut suscitares terram
et possideres hereditates dissi
patas. Ut diceres hiis qui uincti
sunt. exite et hiis qui in tenebris
reuelamini. Super vias pascentur
et in omnibus planis pascua eorum
non esurient neque sicient. et non
percutiet eos estus et sol. quia
miserator eorum reget eos et
ad fontes aquarum potabit eos
Et ponam omnes montes meos in viam
et semite mee exaltabuntur.
Ecce isti de longe venient. et ecce
illi de aquilone et mari. et isti
de terra australi. Laudate celi et
exultet terra iubilate montes lau

dem quia consolatus est dominus populum
suum. et pauperum suorum mi
serebitur. Et dixit syon dereliquit
me dominus. et dominus oblitus est mei.
Numquid obliuisci potest mulier in
fantem suum. ut non misereatur
filio uteri sui. Et si illa oblita fu
erit. ego tamen non obliuiscar tui.
Ecce in manibus meis descripsi te.
muri tui coram oculis meis semper.
Venerunt structores tui destructo
res te. et dissipantes a te exibunt.
Leua in circuitu oculos tuos et uide
omnes isti congregati sunt venerunt
tibi. viuo ego dicit dominus quia omnibus
hiis velut ornamento uestieris
et circumdabis tibi eos quasi spon
sa. Quia deserta tua et solitudi
nes tue et terra ruine tue nunc
angusta erunt pre habitatoribus
et longe effugabuntur qui absor
bebant te. Adhuc dicent in auribus
tuis. filii sterilitatis tue angustus
est michi locus. fac spacium michi
ut inhabitem. et dices in corde tuo
quis genuit michi istos. Ego steri
lis et non pariens transmigrata
et captiua. et istos quis enutriuit
Ego destituta et sola et isti ubi
erant. Hec dicit dominus deus. Ecce
leuo ad gentes manum meam.
et exaltabo ad populos signum meum
et afferent filios tuos in ulnis
et filias tuas super humeros
suos. Et erunt reges nutricii tui.
et regine nutrices tue. Vultu in
terra demisso adorabunt te et pul
uerem pedum tuorum lingent. et
scient quia ego dominus super quo
non confundentur. qui expectant
eum. Numquid tolletur a forti
preda. aut quod captum fuerit
a robusto saluum esse poterit. Quia
hec dicit dominus. Equidem et captiui
tas a forti tolletur et quod oblatum
fuerit a robusto saluabitur. Eos
uero qui iudicauerunt te ego iudi
cabo et filios tuos ego saluabo
et cibabo hostes tuos carnibus
suis. et quasi musto sanguine suo
inebriabuntur. et sciet omnis quia ego.

dns saluans te redemptor tuus
fortis iacob. Capitulum L.

Hec dicit dns. Quis est hic
liber repudii matris vestre
quo dimisi eam. Aut quis
est creditor meus. cui vendidi
vos. Ecce enim in iniquitatibus vestris
venditi estis et in sceleribus vestris
dimisi matrem vestram. Quia veni
et non erat vir. vocavi et non
erat qui audiret. Numquid adbre
viata et parvula facta est manus
mea ut non possim redimere
aut non est in me virtus ad libe
randum. Ecce increpacione mea
desertum faciam mare ponam
flumina in siccum. computre
scent pisces sine aqua. et mori
entur in siti. Induam celos te
nebris et saccum ponam operi
mentum eorum. Dns michi dedit linguam
eruditam. ut sciam sustentare
eum qui lapsus est. Verbo erigit
mane. mane. mane erigit michi
aurem ut audiam quasi magistrum.
Dns deus aperuit michi aurem
ego autem non contradico. retrorsum
non abii. Corpus meum dedi per
cucientibus. et genas meas vel
lentibus faciem meam. non ad
verti ab increpantibus et conspuen
tibus in me. Dns deus auxili
ator meus. ideo non sum confusus.
Ideo posui faciem meam ut pe
tram durissimam. et scio quoniam non
confundar. Iuxta est qui iustificat
me. Quis contradicet michi.
Stemus simul quis est adversarius
meus. accedat ad me. ecce dns auxi
liator meus. Quis est qui con
demnet me. Ecce omnes quasi vesti
mentum conterentur tinea come
det eos. Quis ex vobis timens dnm
audiens vocem servi sui. Qui
ambulavit in tenebris et non est
lumen ei. Speret in nomine dni et
innitatur super deum suum. Ecce
omnes vos accendentes ignem ac
cincti flammis. Ambulate in
lumine ignis vestri et in flammis
quas succendistis de manu mea

factum est. hoc vobis in doloribus dor
mietis. LI.

Audite qui sequimini me quod
iustum est et queritis dominum.
Attendite ad petram unde
excisi estis. et ad cavernam
laci de qua precisi estis. Atten
dite ad abraham patrem vestrum.
et saram que peperit vos quia
unum vocavi eum et benedixi ei.
et multiplicavi eum. Consolabitur
ergo dns syon. et consolabitur
omnes ruinas eius. et ponet de
sertum eius quasi delicias. et solitu
dinem eius quasi ortum dni. Gaudi
um et leticia invenietur in ea.
graciarum actio et vox laudis. Atten
dite ad me populus meus et tribus
mea me audite. Quia lex a me
exiet. et iudicium meum in lucem
populorum requiescet. Prope est iu
stus meus. egressus est salvator meus
et brachia mea populos iudica
bunt. Me insule expectabunt.
et brachium meum sustinebunt.
Levate in celum oculos vestros et
videte sub terra deorsum quia
celi sicut fumus liquescent. et
terra sicut vestimentum atteretur
habitatores eius sicut hec interibunt.
Salus autem mea in sempiternum
erit. Audite me qui scitis iusti
ciam populus meus lex mea in corde eorum.
Nolite timere opprobrium hominum
et blasphemias eorum ne metu
atis. Sicut enim vestimentum
sic comedet eos vermis. et sicut
lanam sic devorabit eos tinea.
Salus autem mea in sempiternum
erit. et iusticia mea in generatio
ne et generacione. LII.

Consurge consurge indue
re fortitudinem brachium
dni. Consurge sicut in di
ebus antiquis in genera
cionibus seculorum. Numquid non per
cussisti superbum. vulnerasti
draconem. Numquid non tu sicca
sti mare. aquam abyssi vehemen
tis. Qui posuisti profundum
viam maris. ut transiret liberati.

Et nunc qui redempti sunt a dno re
uertentur ueuient in syon lau
dantes. et leticia sempiterna sup
capita eorum: gaudium et leti
ciam tenebunt et fugiet dolor
et gemitus. Ego ipse ego consola
bor uos. Quis tu ut timeres
ab homine mortali. et a filio hominis
qui quasi fenum. ita arescet. et ob
litus es dni creatoris tui. Qui
tetendit celos et fundauit terram
et formidasti iugiter tota die. a
facie furoris eius. qui te tribula
bat et parauerat ad perdendum.
Ubi nunc est furor tribulantis.
Cito ueniet gradiens ad aperien
dum et non interficiet usque ad in
ternecionem nec deficiet panis eius
Ego autem sum dns deus tuus qui
conturbo mare. et intumescunt
fluctus eius. dns exercituum nome
meum. Posui uerba mea in ore
tuo et in umbra manus mee
protexi te ut plantes celos et fu
des terram et dicas ad syon po
pulus meus es tu. Eleuare eleua
re consurge ihrl̄m que bibisti de ma
nu dni calicem ire. usque ad fun
dum calicis soporis bibisti et po
tasti usque ad feces. Non est qui
sustentet eam ex omnibus filiis quos
genuit. et non est qui apprehendat
manu eius. ex omnibus filiis quos
enutriuit. Duo sunt que occur
rerunt tibi. quis contristabitur
super te. Vastitas et contritio
et fames. et gladius. quis con
solabitur te. Filii tui proiecti sunt.
dormierunt in capite omnium uiarum
sicut illaqueatus orix. pleni indig
natione dni increpatione dei tui.
Ideo audi hec paupercula et
ebria non a uino. Hec dicit do
minator tuus dns et deus tuus
qui pugnauit populo suo. Ecce
tuli de manu tua calicem so
poris. fundum calicis indigna
tionis mee. Non adicias ut bi
bas illum ultra et ponam illum
in manu eorum. qui te humiliaue
runt. et dixerunt anime tue in
curuare ut transeamus. Et posu
isti ut terram corpus tuum et quasi

uiam transeuntibus. Consur
ge consurge induere fortitudine
tua syon. induere uestimentis
glorie tue. ihrl̄m ciuitas sancta. quia
non adiciet ultra ut pertranseat
per te incircumcisus et inmundus
Excutere de puluere. consurge se
de ihrl̄m solue uincula colli tui.
captiua filia syon quia hec dicit
dns. Gratis uenundati estis. et absque
argento redimemini quia hec dicit
dns deus. In egyptum descendit
populus meus. in principio ut co
lonus esset ibi. Et assur absque ulla
causa. calumpniatus est eum. et
nunc quid michi est hic dicit dns. Quoniam
ablatus est populus meus. gratis
dominatores eius inique agunt di
cit dns. Et iugiter tota die no
men meum blasphematur. Prop
ter hoc sciet populus meus nome
meum in die illa. quia ego ipse
qui loquebar. ecce assum quam pulch
ri super montes pedes adnuncian
tis et predicantis pacem. adnun
ciantis bonum predicantis salutem
dicentis syon regnabit deus tuus
Vox speculatorum tuorum leuauerunt
uocem simul laudabunt dnm quia
oculo ad oculum uidebunt. cum
conuerterit dns syon. Gaudete
et laudate simul deserta ihrl̄m quia
consolatus est dns populum suum.
redemit ihrl̄m parauit dns brach
ium suum sanctum in oculis omnium gen
cium. et uidebunt omnes fines
terre salutare dei nostri. Recedi
te recedite exite inde. pollutum
nolite tangere. Exite de medio
eius. Mundamini qui fertis ua
sa dni. quoniam non in tumultu ex
ibitis. nec in fuga properabitis
precedet enim uos dns. et congre
gabit uos deus israel. Ecce intelli
get seruus meus. et exaltabitur
et eleuabitur. et sublimis erit ual
de. Sicut obstupuerunt super te multi.
sic gloriosus erit inter uiros aspec
tus eius. et forma eius inter
filios hominum. Iste asperget gentes
multas super ipsum continebunt re
ges os suum. quia quibus non est nar
ratum de eo uidebunt et qui non

audierunt contemplati sunt. liij.
Domine quis credidit audi
tui nostro. et brachium domi
ni revelatum est. Et ascen
det sicut virgultum cora
eo et sicut radix de terra sitienti.
Non est species ei neque decor. et
vidimus eum et non erat aspec
tus. et desideravimus eum despec
tum. et novissimum virorum virum
dolorum. et scientem infirmita
tem. Et quasi absconditus vultus eius
et despectus. unde nec reputa
vimus eum. Vere languores
nostros ipse tulit et dolores nostros
ipse portavit. Et nos putavimus
eum quasi leprosum. et percussum
a deo et humiliatum. Ipse autem
vulneratus est propter iniquitates
nostras attritus est propter scelera
nostra. Disciplina pacis nostre super
eum. et livore eius sanati sumus
Omnes nos quasi oves erravimus.
unusquisque in viam suam decli
navit. et dominus posuit super eum ini
quitatem omnium nostrum. Oblatus est
quia ipse voluit et non aperuit
os suum. Sicut ovis ad occisionem
ducetur. et quasi agnus coram tonde
te obmutescet. et non aperuit os
suum. de angustia et de iudicio sub
latus est. Generacionem eius quis e
narrabit. Quia abscisus est de terra
viventium. propter scelus populi
mei percussi eum. et dabit impi
os pro sepultura. et divites pro
morte sua. eo quod iniquitatem non
fecerit neque dolus fuerit in ore
eius. Et dominus voluit conterere eum
in infirmitate. Si posuerit animam
suam pro peccato videbit semen lon
gevum. et voluntas domini in ma
nu eius dirigetur. pro eo quod labo
ravit anima eius videbit et satura
bitur. In sciencia sua iustificabit et
ipse iustus servus meus multos
et iniquitates eorum ipse portabit.
Ideo dispertiam ei plurimos. et
fortium dividet spolia. pro eo quod
tradidit in mortem animam suam.
et cum sceleratis reputatus est.
et ipse peccata multorum tulit. et pro
transgressoribus rogavit. liiij.

Lauda sterilis que non pa
ris. decanta laudem et hinni
que non pariebas. quoniam
multi filii deserte magis quam eius
que habet virum. dicit dominus. Dila
ta locum tentorii tui et pelles
tabernaculorum tuorum extende ne
parcas. Longos fac funiculos tu
os. et clavos tuos consolida. Ad
dexteram enim et ad levam pene
trabis. et semen tuum gentes
hereditabit. et civitates desertas
inhabitabit. Noli timere quia non
confunderis. neque erubescas. non
enim te pudebit. quia confusionis
adolescentiae tue. ~~non recordabe
ris amplius~~ oblivisceris. et obpro
brii viduitatis tue. non recor
daberis amplius. quia dominabitur
tui qui fecit te. dominus exercituum
nomen eius. et redemptor tuus
sanctus israel. Deus omnis terre vo
cabitur. quia ut mulierem de
relictam et merentem spiritu voca
vit te dominus et uxorem ab adolescen
tia abiectam dixit deus tuus.
Ad punctum in modico dereliqui
te. et in miseracionibus tuis mag
nis congregabo te. In momento
indignacionis abscondi faciem
meam parumper a te. et in misericordia
sempiterna misertus sum tui.
Dixit redemptor tuus dominus. Hic
in diebus noe istud mihi est. Cui
iuravi ne inducerem aquas noe
super terram ultra. Sic iuravi
ut non irascar ultra tibi et non
increpem te. Montes enim commo
vebuntur et colles contremiscent
misericordia autem mea non recedet. et fe
dus pacis mee non commovebitur.
dixit miserator dominus tuus. Pau
percula tempestate convulsa.
absque ulla consolacione. Ecce ego
sternam per ordinem lapides tu
os. et fundabo te in saphiris. et
ponam iaspidem propugnacula
tua et portas tuas in sculptos
lapides. et omnes terminos tuos
in lapides desiderabiles. Univer
sos filios tuos doctos a domino et
in multitudine pacis filiis tuis et

in iustitia fundaberis. Recede
procul a calumpnia quia non
timebis et a pavore quia non
appropinquabit tibi. Ecce accola
veniet, qui non erat mecum.
Advena quondam tuus adiun
getur tibi. Ecce ego creavi
fabrum sufflantem in igne m
et proferentem vas in opus suum,
et ego creavi interfectorem ad
disperdendum. Omne vas quod
fictum est contra te, non dirigetur
et omnem linguam resistentem tibi
in iudicio iudicabis. .lv.
Hec est hereditas servorum
domini et iustitia eorum apud
me dicit dominus. Omnes sitien
tes venite ad aquas. et
qui non habetis argentum prope
rate emite et comedite. Venite
emite absque argento et absque ulla
commutatione vinum et lac. Quare
appenditis argentum non in
panibus, et laborem vestrum non
in saturitate. Audite audientes
me et comedite bonum et de
lectabitur in crassitudine anima vestra.
Inclinate aurem vestram et venite
ad me. audite et vivet anima vestra
et feriam vobiscum pactum sempi
ternum: misericordias david fideles. Ecce
testem populis dedi eum ducem
ac preceptorem gentium. Ecce
gentes quas nesciebas vocabis
et gentes que non cognoverunt te
ad te current, propter dominum deum
tuum, et sanctum israel quia glorifica
vit te. Querite dominum dum inve
niri potest. invocate eum dum pro
pe est. Derelinquat impius viam
suam et vir iniquus cogitatio
nes suas. et revertatur ad dominum
et miserebitur eius et ad deum
nostrum quoniam multus est ad igno
scendum. Non enim cogitationes
mee cogitationes vestre. neque vie
mee vie vestre dicit dominus. Quia
sicut exaltantur celi a terra,
sic exaltate sunt vie mee a vijs
vestris, et cogitationes mee a cogi
tationibus vestris. Et quo descendit
ymber et nix de celo. et illuc ultra

non revertitur. sed inebriat terram et
infundit eam. et germinare eam
facit et dat semen serenti. et pa
nem comedenti. sic erit verbum
meum quod egredietur de ore meo.
Non revertetur ad me vacuum.
sed faciet quecumque volui. et pro
sperabitur in hiis ad que misi illud,
quia in leticia egrediemini et in
pace deducemini. Montes et colles
cantabunt coram vobis laudem.
et omnia ligna regionis plaudent
manu. Pro saliuncula ascendet
abies. et pro urtica crescet mirtus
et erit dominus nominatus in signum
eternum quod non auferetur.
Hec dicit dominus. .lvi. 46
custodite iudicium et facite
iustitiam quia iuxta est sa
lus mea. ut veniat. et iu
stitia mea ut reveletur. Beatus
vir qui facit hoc. et filius hominis
qui apprehendet istum. custodiens
sabbatum ne polluat illud. cu
stodiens manus suas ne faciat
omne malum. et non dicat filius
advene qui adheret domino dicens
Separatione dividet me dominus a po
pulo suo. et non dicat eunuchus
ecce ego lignum aridum. quia
hec dicit dominus eunuchis. Qui cu
stodierint sabbata et elegerint
que ego volui. et tenuerint fe
dus meum. dabo eis in domo
mea, et in muris meis locum.
et nomen melius a filijs et filiabus
nomen sempiternum. dabo eis
quod non peribit et filios advene
qui adherent domino ut colant eum
et diligant nomen eius ut sint
ei in servos omnem custodientem
sabbatum. ne polluat illud ne
tenentem fedus meum. Adducam
eos in montem sanctum meum quia
domus mea domus orationis vocabitur
cunctis populis ait dominus deus,
qui congregat dispersos israel. Ad
huc congregabo ad eum omnes
congregationes illius congregatos
eius. Omnes bestie agri venite ad
devorandum, universe bestie sal
tus. Speculatores eius ceci omnes,

et letificabo eos
in domo orationis
mee. Holocausta
eorum et victime
eorum placebunt
mihi super altare meum.

nescierunt universi canes muti non
volentes latrare. Videntes vana
dormientes et amantes sompnia.
et canes impudentissimi nescie
runt saturitatem. Ipsi pastores
ignoraverunt intelligentiam
omnes in viam suam declinaverunt.
unusquisque ad avariciam suam
a summo usque ad novissimum.
Venite sumamus vinum et imple
amus ebrietatem et erit sic hodie
sic et cras et multo amplius.
Iustus perit et non est. . lvii
qui recogitet in corde suo. et viri
misericordie colliguntur. quia non est qui
intelligat. A facie enim malicie
collectus est iustus. Veniat pax
requiescat in cubili suo. qui am
bulavit in directione sua. Vos
autem accedite huc filii auguratri
cis. et fornicarie super quem lu
sistis. super quem dilatastis os.
et eiecistis linguam. Numquid
non vos filii scelesti semen men
dax. Qui consolamini in diis sub
omne lignum frondosum immo
lantes parvulos in torrentibus
super eminentes petras in partibus
torrentis pars tua. hec est sors
tua. et ipsis fudisti libamen ob
tulisti sacrificium. Numquid super
his non indignabor. Super mon
tem excelsum et sublimem po
suisti cubile tuum. et illuc ascen
disti ut immolares hostias et post
ostium retro postem posuisti me
moriale tuum. quia iuxta me
discooperuisti. et suscepisti adul
terum. dilatasti cubile tuum.
et pepigisti cum eis. Dilexisti
stratum eorum. manu aperta.
et ornasti regio unguento et multi
plicasti pigmenta tua. Misisti
legatos tuos procul. et humili
ata es usque ad inferos. in multi
tudine vie tue. laborasti dixisti
non quiescam. Vitam manus
tue invenisti. propterea non ro
gasti pro quo sollicita timuisti
quia mentita es et mei non es
recordata. neque cogitasti in corde
tuo. Quia tacens et non videns

et mei oblita es. Ego adnun
ciabo iusticiam tuam. et opera
tua non proderunt tibi. Cum
clamaveris liberent te congre
gati tui et omnes eos auferet
ventus tollet aura. Qui autem
fiduciam mei habet hereditabit terram
et possidebit montem sanctum meum
et dicam viam facite prebete
iter declinate de semita. Auferte
offendicula de via populi mei.
Quia hec dicit excelsus et sublimis
inhabitans eternitatem et sanctum
nomen eius in excelso. et in sancto
habitans. Et contrito spiritu et
humili ut vivificet spiritum humilium
et vivificet cor contritorum.
Non enim in sempiternum litiga
bo. neque usque ad finem irascar.
quia spiritus a facie mea egredie
tur. et flatus ego faciam. Prop
ter iniquitatem avaricie eius iratus
sum et percussi eum. abscondi
a te et indignatus sum. et
abiit vagus in via cordis sui.
Vias eius vidi et sanavi eum
et reduxi eum et reddidi con
solationes ipsi et lugentibus
eius. Creavi fructum labiorum
pacem. pacem ei qui longe est
et qui prope dixit dominus. et sana
vi eum. Impii autem quasi mare fer
vens quod quiescere non potest
et redundant fluctus eius in
conculcationem et lutum non est
pax dixit dominus meus impiis.
Hec dicit dominus. lviii
Clama ne cesses quasi tuba
exalta vocem tuam.
et annuncia populo meo
scelera eorum. et domui
iacob peccata eorum. Me etenim de
die in diem querunt et scire vi
as meas volunt. quasi gens que
iusticiam fecerit et que iudicium
dei sui non dereliquerit. rogant
me iudicia iusticie et appropin
quare deo volunt. Quare ie
iunavimus et non aspexisti
humiliavimus animas nostras et
nescisti. Ecce in die ieiunii vestri

inuenit^e^ uoluntas ura. et omnes de
bitores uros repetitis. Ecce ad li
tes et contentiones ieiunatis et
percutitis pugno impie. Nolite ie
iunare sicut usque ad hanc diem
ut audiatur in excelso clamor ur.
Numquid tale e ieiunium quod ele
gi per diem affligere hominem aiam
suam. Numquid torquere qui
circulum caput suum et saccu
et cinerem sternere. Numquid
istud uocabis ieiunium et diem
acceptabilem dno. Nonne hoc
e magis ieiunium quod elegi
dissolue colligationes impieta
tis solue fasciculos deprimentes
dimitte eos qui confracti sunt libe
ros et omne onus dirumpe
Frange esurienti panem tuum
et egenos uagosque induc in dom
tuam. Cum uideris nudum ope
ri eum et carnem tuam ne despex
eris. Tunc erumpet quasi mane
lumen tuum et sanitas tua citius
orietur. et anteibit faciem tua
iusticia tua. et gloria dni colliget
te. tunc inuocabis et dns exau
diet. clamabis et dicet ecce assum.
Si abstuleris de medio tui cathe
nam et desieris digitum tuum
extendere et loqui quod non prodest
Cum effuderis esurienti aiam
tuam. et aiam afflictam reple
ueris orietur in tenebris lux tua.
et tenebre tue erunt sicut meridi
es. Et requiem tibi dabit dns
semper implebit splendoribus aiam
tuam. et ossa tua liberabit. Et
eris quasi ortus irriguus. et sicut
fons aquarum cuius non defici
ent aque. et edificabuntur in te
deserta seculorum fundamenta ge
nerationis et generationis suscita
bis. Et uocaberis edificator sepi
um auertens semitas inqui
tatum. Si auerteris a sabba
to pedem tuum facere uoluntate
tuam. in die sancto meo et uoca
ueris sabbatum delicatum et scm
domini gloriosum et glorifica
ueris eum dum non facis uias
tuas. et non inuenitur uoluntas
tua. ut loquaris sermonem. Tunc
delectaberis super dnm. et sustol
lam te super altitudinem terre.
et cibabo te hereditate iacob patris
tui. Os enim dni locutum e hec.

Ecce non est . lix.
abbreuiata manus dni
ut saluare non queat neque
adgrauata e auris eius
ut non exaudiat. Sed iniquita
tes ure diuiserunt inter uos. et
deum urm et peccata ura absconde
runt faciem eius a uobis ne exau
diret. Manus enim ure pollute
sunt sanguine et digiti uri in i
niquitate. Labia ura locuta sunt
mendacium et lingua ura iniqui
tatem fatur. Non est qui inuocet
iusticiam. neque est qui iudicet uere.
sed confidunt in nichilo et loqun
tur uanitates conceperunt labo
rem et pepererunt iniquitatem
Oua aspidum ruperunt et telas
aranee texerunt. qui comederit
de ouis eorum morietur. et quod
confotum est erumpet in regulum.
tele eorum non erunt in uestime
tum. neque operientur operibus
suis. Opera eorum opera inutilia
et opus iniquitatis in manibus
eorum. Pedes eorum ad malum cur
runt et festinant ut effundant
sanguinem innocentem. Cogita
tiones eorum cogitationes inutiles ua
stitas et contricio in uiis eorum
Uiam pacis nescierunt et non e
iudicium in gressibus eorum.
Semite eorum incuruate sunt eis
omnis qui calcat in eis ignorat pa
cem. Propterea hoc elongatum est
a nobis iudicium. et non apprehen
det nos iusticia. Expectauimus
lucem et ecce tenebre. In splendo
re et in tenebras ambulauimus
palpauimus sicut ceci parietem
et quasi absque oculis attrectauimus
impegimus meridie quasi tenebris
in caliginosis quasi mortui. Rugie
mus quasi ursi omnes. et quasi columbe
meditantes gememus. Expecta
uimus iudicium et non e salus
et elongata e a nobis. Multipli
cate sunt enim iniquitates nre
coram te. et peccata nra responderunt

nobis quia scelera nra nobiscum.
et iniquitates nras cognovimus.
peccare et mentiri contra deum.
Et aversi sumus ne iremus post
tergum dei nri ut loqueremur
calumpnia et transgressionem.
Concepimus et locuti sumus de
corde verba mendacii et conver
sum e retrorsum iudicium et
iustitia longe stetit. quia corruit
in platea veritas. et equitas no
potuit ingredi. Et m facta e ve
ritas in oblivionem. et qui recessit
sit a malo prede patuit. Et vid
dns et malum apparuit in oculis
eius. quia non est iudicium. et
vidit deus quia non e vir et ap
propriavit e. quia non e qui
occurreret. et salvabit sibi brach
ium suu. et iustitia eius ipa co
firmabit eum. Indutus iustitia
e et lorica. et galea salutis in
capite eius. Indutus e vestime
tis ultionis. et operatus est qi
pallio zeli. Sicut ad vindictam
qi ad retributionem indignationis
hostibus suis. et vicissitudinem
inimicis suis. Insulis vicem reddet
Et timebunt qui ab occidente.
nomen dni. et qui ab ortu solis
gl'iam eius. Cum venerit quasi
fluvius violentus. quem spus
dni cogit. et venerit syon redep
tor. et eis qui redeunt ab iniqui
tate in iacob dicit dns. Spiritus
meus qui est in te. et verba mea
que posui in ore tuo. non recedet
de ore tuo. et de ore seminis tui.
Dicit dns amodo et usque in sem
piternum.
.lx.
Surge illuminare ierlm quia
venit lumen tuum et glia
dni super te orta e. Quia
ecce tenebre operient terram
et caligo populos. super te autem
orietur dns et gloria eius in te
videbitur. Et ambulabunt gen
tes in lumine tuo et reges in sple
dore ortus tui. Leva in circuitu
tuo oculos tuos et vide omnes isti
congregati sunt venerunt tibi.
filii tui de longe venient et filie
tue de latere surgent. Tunc vide

bis et afflues et mirabitur et dila
tabitur cor tuum. Cum conversa
fuerit ad te multitudo maris
fortitudo gentium venerit tibi.
Inundatio camelorum operiet te
dromedarii madian et epha.
Omnes de saba venient aurum et
thus deferentes et laudem dno
annunciantes. Omne pecus cedar
congregabitur tibi. arietes na
baioth ministrabunt tibi. Offerentur
super placabili altari meo. et
domum maiestatis mee glorificabo.
Qui sunt isti qui ut nubes vo
lant. et qi columbe ad fenestras
suas. Me enim expectant insule.
et naves maris in principio. et
adducam filios tuos de longe.
Argentum eorum et aurum eu
eis. nomini dni dei tui. et sco israel
qui glorificavit te. Et edificabunt
bunt filii peregrinorum muros
tuos. et reges eorum ministrabunt
tibi. In indignatione enim mea p
cussi te. et in reconciliatione mea
misertus sum tui. et aperientur
porte tue iugiter die et nocte
non claudentur. Ut afferatur
ad te fortitudo gentium et reges
eorum adducantur. Gens enim
et regnum quod non servierit
t. peribit. et gentes solitudine
vastabuntur. Gloria libani
ad te veniet. abies et buxus et
pinus sil ad ornandum locum
sanctificationis mee. et locum pe
dum meorum glorificabo. Et ve
nient ad te curvi filii eorum
qui humiliaverunt te. et adora
bunt vestigia pedum tuorum
Omnes qui detrahebant t et vo
cabunt te civitatem dni syon
sci israel. pro eo qd fuisti derelicta.
et odio habita. et non erat qui
pertransiret ponam te in superbia
seculorum gaudium in generatio
nem et generationem. Et suges lac
gentium et mamilla regum
lactaberis. Et scies quia ego
dns salvans te. et redemptor
tuus fortis iacob. Pro ere afferam
aurum. et pro ferro afferam ar

gentium. et pro lignis es. et pro la
pidibus ferrum. et ponam visita
tionem pacem tuam et prepositos
tuos iusticiam. Non audietur
ultra iniquitas in terra tua va
stitas et contricio in terminis
tuis. Et occupabit salus muros
tuos. et portas tuas laudatio.
Non erit tibi amplius sol ad lu
cendum per diem. nec splendor
lune illuminabit te. sed erit tibi
dominus in lucem sempiternam. et
deus tuus in gloriam tuam.
Non occidet ultra sol tuus. et
luna tua non minuetur. quia
dominus erit tibi in lucem sempiter-
nam. et complebuntur dies luctus
tui. Populus autem tuus omnes
iusti in perpetuum. hereditabunt
terram germen plantationis
mee. Opus manus mee ad glo
rificandum. Minimus erit in
mille. et parvulus in gentem
fortissimam. Ego dominus in tempo
re eius subito faciam istud. lxi.

Spiritus domini super me. eo
quod unxerit dominus me. ad an
nunciandum mansuetis
misit me. ut mederer con
tritos corde. et predicarem capti
vis indulgenciam. et clausis
apertionem. et predicarem annum
placabilem domino. et diem ulcionis
deo nostro. Ut consolarer omnes lu
gentes. ut ponerem fortitudinem
lugentibus Syon. et darem eis
coronam pro cinere. oleum gau
dii pro luctu. pallium laudis
pro spiritu meroris. et vocabuntur
in ea fortes iusticie plantatio
domini ad glorificandum. et edifi
cabunt deserta a seculo. et rui
nas antiquas erigent et instau
rabunt civitates desertas. in
stauratas dissipatas in generationem
et generationem. Et stabunt alieni
et pascent pecora vestra. et filii
peregrinorum agricole. et vinito
res vestri erunt. Vos autem sacer
dotes domini vocabimini ministri dei
nostri. Dicetur vobis fortitudinem
gentium comedetis et in gloria
eorum superbietis. Pro confusio
ne vestra duplici. et rubore lau

dabunt partem eorum. propterea hoc
in terra sua duplicia possidebunt
leticia sempiterna erit eis. Quia
ego dominus diligens iudicium. et
odio habens rapinam in holocausto.
et dabo opus eorum in veritate.
et fedus sempiternum feriam eis.
Et scietur in gentibus semen eorum
et germen eorum in medio populorum.
Omnes enim qui viderint eos cog
noscent illos quia isti sunt seme
cui benedixit dominus. Gaudens
gaudebo in domino. et exultabit ani
ma mea in deo meo. Quia induit me
vestimento salutis. et indumento
iusticie circumdedit me. Quasi
sponsum decoratum corona. et
quasi sponsam ornatam monilibus
suis. Sicut enim terra profert ger
men suum. et sicut ortus germe
sui germinat. Sic dominus deus ger
minabit iustitiam et laudem co
ram universis gentibus. lxii.

Propter Syon non tacebo.
et propter Ierusalem non quie
scam. donec egrediatur ut
splendor iustus eius. et
salvator eius ut lampas accen
datur. Et videbunt gentes iustu
tuum. et cuncti reges inclitum
tuum. Et vocabitur tibi nomen
novum quod os domini nominavit.
Et eris corona glorie in manu
domini. et dyadema regni in manu
dei tui. Non vocaberis ultra de
relicta. et terra tua non vocabe
ris amplius desolata. Sed vo
caberis voluntas mea in ea et
terra tua inhabitabitur. quia
complacuit domino in te. et terra tua
inhabitabitur. Habitabit enim
iuvenis cum virgine et habita
bunt in te filii tui. Et gaudebit
sponsus super sponsam. gaude
bit super te deus tuus. Super
muros tuos Ierusalem constitui custo
des tota die et tota nocte perpe
tuo non tacebunt. Qui remi
niscimini domini non taceatis. et ne
detis silencium ei donec stabili
at. et donec ponat Ierusalem laudem
in terra. Iuravit dominus in dextera
sua. et in brachio fortitudinis sue.

si dedero triticum tuum ultra cibum
inimicis tuis, et si biberint filii a
lieni vinum tuum in quo labora
sti. quia qui congregabunt illud
comedent. et laudabunt dominum et
qui comportant illud bibent in atriis
sanctis meis. Transite transite per
portas, preparate viam populo
planum facite iter. Et eligite la
pides. et levate signum ad populos
Ecce dominus auditum fecit in extre
mis terre. Dicite filie Syon, ecce
salvator tuus venit, ecce merces
eius cum eo, et opus illius coram
illo, et vocabunt eos populus sanctus.
redempti a domino. tu autem vocaberis
quesita civitas, et non derelicta.

Quis est iste qui · lxiii ·
venit de edom. tinctis ve
stibus de bosra. Iste formo
sus in stola sua gradiens in mul
titudine fortitudinis sue. Ego qui
loquor iusticiam et propugna
tor sum ad salvandum. Quare
ergo rubrum est indumentum tu
um. et vestimenta tua sicut cal
cantium in torculari. Torcular
calcavi solus. et de gentibus non
est vir mecum. Calcavi eos in fu
rore meo. et conculcavi eos in ira
mea. Et aspersus est sanguis eorum
super vestimenta mea. et omnia indu
menta mea inquinavi. Dies
enim ultionis in corde meo. annus
redemptionis mee venit. Circum
spexi et non erat auxiliator que
sivi et non fuit qui adiuvaret.
Et salvabit michi brachium meum
et indignatio mea ipsa auxilia
ta est michi. Et conculcavi populos
in furore meo. et inebriavi eos
in indignatione mea. et detraxi
in terra virtutem eorum. Miseratio
num domini recordabor. laudem domini
super omnibus que reddidit nobis
dominus. et super multitudinem bonorum
domus israel que largitus est eis
secundum indulgentiam suam. et
secundum multitudinem miserationum
suarum. Et dixit. Verumtamen populus
meus est. et filii non negantes. et
factus est eis salvator. In omni tribu

latione eorum non est tribulatus
et angelus faciei eius salvavit
eos. In dilectione sua et indul
gentia ipse redemit eos. et por
tavit eos. et levavit eos cunctis
diebus seculi. Ipsi autem ad iracun
diam provocaverunt. et afflixe
runt spiritum sanctum eius. et conversus
est eis in inimicum. et ipse debel
lavit eos et recordatus est dierum
seculi moysi populi sui. Ubi est qui
eduxit eos de mari cum
pastoribus suis. Ubi est qui po
suit in medio eius spiritum sancti sui.
qui eduxit ad dexteram moysen.
brachio maiestatis sue. qui sci
dit aquas ante eos. ut faceret
sibi nomen sempiternum. Qui
duxit eos per abyssos quasi equum
in deserto. non impingentem
quasi animal in campo descendens.
Spiritus domini ductor eius fuit. Sic
adduxisti populum tuum. ut faceres
tibi nomen glorie. Attende de celo
et vide de habitaculo sancto tuo
et glorie tue. Ubi est zelus tuus et
fortitudo tua. Multitudo viscerum
tuorum et miserationum tuarum
super me continuerunt se. Tu
enim pater noster. et abraham nescivit
nos et israel ignoravit nos. Tu
enim domine pater noster redemptor noster
a seculo nomen tuum. Quare
errare fecisti nos domine de viis
tuis. indurasti cor nostrum ne ti
meremus te. Convertere propter
servos tuos tribus hereditatis
tue. Quasi nichilum possiderunt
populum sanctum tuum. hostes nostri con
culcaverunt sanctificationem tuam.
Facti sumus sicut in principio cum
non dominareris nostri. neque invo
caretur nomen tuum super nos.

Utinam dirumperes · lxiiii ·
celos et descenderes a fa
cie eorum montes effluxe
runt. sicut exustio ignis tabe
scerent. aque arderent igni.
ut notum fieret nomen tuum
inimicis tuis. A facie tua gentes
turbarentur. cum feceris mira

bilia non sustinuimus. Descendisti et a facie tua montes defluxerunt. A seculo non audierunt, neque auribus perceperunt. Oculus non vidit, deus absque te que preparasti expectantibus te. Occurristi letanti et facienti iustitiam in viis tuis recordabuntur tui. Ecce tu iratus es et peccavimus in ipsis fuimus semper, et salvabimur. et facti sumus ut immundus omnes nos. Quasi pannus menstruate universe iustitie nostre Et cecidimus quasi folium universi, et iniquitates nostre quasi ventus abstulerunt nos. Non est qui invocet nomen tuum. qui consurgat et teneat te. Abscondisti faciem tuam a nobis, et allisisti nos in manu iniquitatis nostre Et nunc domine pater noster es tu. nos vero lutum. Et fictor noster tu. et opera manuum tuarum omnes nos Ne irascaris domine satis. et ne ultra memineris iniquitatis nostre Ecce respice populus tuus omnes nos. civitas sancti tui facta est deserta Syon deserta facta est Ierusalem desolata. Domus sanctificationis nostre et glorie nostre ubi laudaverunt te patres nostri. facta est in combustionem ignis. et omnia desiderabilia nostra versa sunt in ruinas. Numquid super his continebis te domine, tacebis et affliges nos vehementer. Quesierunt me qui ante non interrogabant invenerunt me qui non quesierunt me.

lxv.

Dixi ecce ego ecce ego. ad gentem que non vocabat. nomen meum Expandi manus meas tota die ad populum incredulum. Qui graditur in via non bona post cogitationes suas. Populus qui ad iracundiam me provocat ante faciem meam semper. Qui immolant in ortis et sacrificant super lateres. qui habitant in sepulchris et in delubris ydolorum dormiunt. Qui comedunt carnem suillam et ius prophanum in vasis eorum. Qui dicunt recede a me non appropinques mihi quia immundus es. Isti fumus erunt in furore meo ignis ardens tota die. Ecce scriptum est coram me non tacebo. sed reddam et retribuam in sinum eorum iniquitates vestras et iniquitates patrum vestrorum simul. dicit dominus. Qui sacrificaverunt super montes. et super colles exprobraverunt mihi. et remetiar opus eorum primum in sinu eorum. Hec dicit dominus. quomodo si inveniatur granum in botro. et dicatur ne dissipes illud quoniam benedictio est sic faciam propter servos meos. ut non disperdam totum. et educam de Iacob semen et de Iuda possidentes montes meos. Et hereditabunt eam electi mei. et servi mei habitabunt ibi. et erunt campestria in caulas gregum. et vallis Achor in cubile armentorum populo meo qui requisierunt me. Et vos qui dereliquistis dominum qui obliti estis montem sanctum meum. qui ponitis fortune mensam et libatis super eam. numerabo vos in gladio et omnes in cede corruetis pro eo quod vocavi et non respondistis locutus sum et non audistis. et faciebatis malum in oculis meis. et que nolui elegistis. Propter hoc dicit dominus deus. Ecce servi mei comedent et vos esurietis. Ecce servi mei bibent et vos sitietis. Ecce servi mei letabuntur et vos confundemini. Ecce servi mei laudabunt pre exultatione cordis. et vos clamabitis pre dolore cordis et pre contritione spiritus ululabitis et dimittetis nomen vestrum in iuramentum electis meis. et interficiet vos dominus deus. et servos suos vocabit nomine alio. In quo qui benedictus est super terram benedicetur in deo amen. Et qui iurat in terra iurabit in deo amen. Quia oblivioni tradite sunt angustie priores. et quia abscondite sunt ab oculis meis. Ecce enim ego creo celos novos et terram novam. et non erunt in memoria priora. et non ascendent super cor. sed gaudebitis et exultabitis usque in sempiternum in hiis que ego creo.

Quia ecce ego creo ierusalem exul
tacionem et populos eius gaudium.
Et exultabo in ierusalem et gaudebo
in populo meo, et non audietur
in eo ultra vox fletus et vox cla
moris. Non erit ibi amplius
infans dierum et senex qui non im
pleat dies suos, Quoniam puer centum
annorum morietur, et peccator centum
annorum maledictus erit, Et edi
ficabunt domos et habitabunt
et plantabunt vineas et come
dent fructum earum. Non edifica
bunt et alius habitabit, Non
plantabunt et alius comedet;
Secundum dies enim ligni erunt dies
populi mei; et opera manuum
eorum inveterabunt electis meis
autem non laborabunt frustra, neque
generabunt in conturbatione,
quia semen benedictorum domini est, et ne
potes eorum cum eis. Eritque antequam
clament ego exaudiam. et ad
huc illis loquentibus, dicam ecce
assum. Lupus et agnus pascen
tur simul, et leo et bos comedent
paleas, et serpenti pulvis panis
eius. Non nocebunt neque occident
in omni sancto meo dicit dominus. lxvi.

Hec dicit dominus. Celum sedes
mea, et terra scabellum
pedum meorum. Que est ista
domus quam edificabitis
michi, et quis est iste locus requi
ecionis mee. Omnia hec manus
mea fecit, et facta sunt universa
dicit dominus, Ad quem autem respiciam
nisi ad pauperculum et contritum
spiritu, et trementem sermones meos
Qui immolat bovem quasi qui inter
ficiat virum. qui mactat pecus
quasi qui excerebret canem. Et
offert oblacionem. quasi qui sang
uinem suillum offerat, Qui re
cordatur thuris, quasi qui benedicat
ydolo, Hec omnia elegerunt in viis
suis. et in abhominacionibus suis
anima eorum delectata est, Unde et
ego eligam illusiones eorum,
et que timebant adducam eis.
Quia vocavi et non erat qui
responderet. locutus sum et non audi

erunt. Feceruntque malum in ocu
lis meis, et que nolui elegerunt
Audite verbum domini qui treme
tis ad verbum eius. Dixerunt
fratres vestri odientes vos. et abici
entes propter nomen meum
Glorificetur dominus et videbimus
in leticia vestra. ipsi autem confun
dentur, Vox populi de civitate
vox de templo. vox domini redden
tis retribucionem inimicis suis
Antequam parturiret peperit. antequam
veniret partus eius peperit ma
sculum. quis audivit. Huic si
mile. numquid parturiet terra in
die una. aut parturietur gens
simul quia parturivit, et peperit
syon filios suos. Numquid ego
qui alios parere facio. ipse non
parturiam dicit dominus, Si ego qui
generacionem ceteris tribuo steri
lis ero ait dominus deus tuus. Leta
mini cum ierusalem et exultate in ea
omnes qui diligitis eam. Gaude
te cum ea gaudio universi qui
lugetis super eam. ut sugatis
et repleamini ab ubere consolacio
nis eius. ut mulgeatis, et deli
ciis affluatis ab omnimoda gloria
eius. Quia hec dicit dominus. Ecce
ego declinabo super eam quasi
fluvium pacis. et quasi torrentem
inundantem, gloriam gencium su
getis. ad ubera portabimini. et super
genua blandientur vobis. Quo
modo si cui mater blandiatur. ita ego
consolabor vos. et in ierusalem con
solabimini. et videbitis et gau
debit cor vestrum. et ossa vestra quasi
herba germinabunt. et cogno
scetur manus domini. servis eius
et indignabitur inimicis eius.
Quia ecce dominus in igne veniet
et quasi turbo quadrige eius
reddere in indignacione furorem
suum. et increpacionem suam
in flamma ignis. quia in igne
dominus diiudicabitur, et in gla
dio suo ad omnem carnem. Et
multiplicabuntur interfecti a
domino qui sanctificabantur, et mun
dos se putabant in ortis post ianua

intrinsecus. qui comedebant car
nem suillam et abhominationez
et murem sil consumentur dicit
dns. Ego aut opera eorum et cogi
tationes eorum venio ut congregem
cum omnibus gentibus et linguis
et venient et videbunt gloriaz
meam. Et ponam in eis signum
et mittam ex eis qui salvati fu
erint ad gentes in mari in affrica.
in lidia tenentes sagittam in yta
lia. et in grecia ad insulas longe.
ad eos qui non audierunt de me.
et non viderunt gloriam meam.
et annunciabunt gloriam meam gen
tibus. donum dno in equis et
in quadrigis et in lecticis. et in
mulis et in carrucis ad montem
sanctum meum ierusalem dicit dns. Quomodo
si inferant filii israel munus in
vase mundo in domo dni et as
sumam ex eis in sacerdotes et le
vitas dicit dns. Quia sicut celi
novi et terra nova. que ego fa
cio stare coram me dicit dns. Sic
stabit nomen vestrum et semen vestrum
Et erit mensis ex mense. et sabba
tum ex sabbato. veniet omnis caro
ut adoret coram facie mea dicit
dns. Et egredientur et videbunt
cadavera virorum qui prevaricati
sunt in me. Vermis eorum non
morietur. et ignis non extin
guetur. et erunt usque ad sacietatem
visionis omni carni.

Explicit Ysaias propheta.

Incipit prologus in Jeremiam

Jeremias propheta cui hic pro
logus scribitur. sermone quidem
apud hebreos ysaia et osee et
quibusdam aliis prophetis videtur
esse rusticior. sed sensibus par est
quippe qui eodem spiritu propheta
verit. porro simplicitas eloquii
de loco ei in quo natus est accidit.
Fuit enim anathothites qui est usque
hodie viculus tribus ab ierusalem
distans milibus sacerdos ex sacerdotibus
et in matris utero sanctificatus
virginitate sua evangelicum
virum xpo ecclesie dedicavit. Hic va
ticinium eorum sensus est puer et capti
vitatem urbis ac iudee non solum
spiritu sed et oculis carnis intuitus
est. Iam decem tribus israel assyrii in
medos transtulerant. iam terras
eorum colonie gentium possidebant.
Unde in iuda tantum et in beniamin
prophetavit. et civitates suas
ruinas. quadruplici planctu al
phabeto. quod nos mensura metri
versibus que reddidimus. Prop
terea ordine visionum. qui apud
grecos et latinos omnino confusus
est. ad pristinam fidem correximus.
Librum autem baruch eius notarii. qui
apud hebreos nec legitur nec ha
betur pretermisimus. Pro his omnibus
maledicta ab emulis prestolan
tes quibus me necesse est per sin
gula opuscula respondere. Et hoc pa
tior. quia vos cogitis. ceterum
ad compendium mali rectius fuerat
modum furoris eorum silencio
modo ponere quam tota die novi ali
quid scriptitantem in invidorum insa
niam provocare.

Verba Jeremie fi
lii helchie de sacerdo
tibus qui fuerunt in
anathoth in terra beni
amin quod factum est
verbum dni ad eum
in diebus iosie filii amon regis
iuda usque ad consumationem unde
cimi sedechie filii iosie regis iuda
usque ad transmigrationem ierusalem in
mense quinto. Et factum est verbum
dni ad me dicens. Priusquam te for
marem in utero novi te. et antequam
exires de vulva sanctificavi te. et
prophetam in gentibus dedi te. Et
dixi a a a. dne deus ecce nescio
loqui quia puer ego sum. dixit
ad omnia loqueris. Ne timeas a fa
cie eorum quia tecum ego sum. ut
eruam te dicit dns. Et misit dns.

manu suam et tetigit os meum
et dixit dns ad me. Ecce dedi uer
ba mea in ore tuo. ecce constitui te
hodie super gentes et super regna
ut euellas et destruas. et disper
das et dissipes. et edifices et plan
tes. Et fctm est uerbum dni ad me
dicens. Quid tu uides Jeremia.
Et dixi. Uirgam uigilantem ego
uideo. Et dixit dns ad me. Bene
uidisti. quia uigilabo ego super
uerbum meum ut faciam illud.
Et fctm est uerbum dni scdo ad me
dicens. Quid tu uides. Et dixi.
Ollam succensam ego uideo. et
faciem eius a facie aquilonis. Et
dixit dns ad me. Ab aquilone pa
detur malu super omes habitato
res terre. Quia ecce ego conuoca
bo omes cogitaciones regnorum
aquilonis ait dns et uenient et
ponet unusquisque solium suum.
in introitu portarum ierlm et su
omes muros eius. in circuitu. et
super uniuersas urbes iuda et lo
quar iudicia mea cum eis super
oem maliciam eorum. qui dere
liquerunt me. et libauerunt diis
alienis. et adorauerunt opus
manuum suarum. Tu ergo accin
ge lumbos tuos et surge et loqre
ad eos oia que ego precipio tibi.
Ne formides a facie eorum. nec enim
timere te faciam uultum eorum.
Ego quippe dedi te hodie in ciuita
tem munitam. et in columpnam
ferream et in murum ereum.
super oem tram regibus iuda prin
cipibus eius et sacerdotibus et
oi populo terre. Et bellabunt ad
uersum te et non preualebunt quia
tecum ego sum ait dns ut libe
rem te.

ij.

Et fctm est uerbum dni ad
me dicens. Vade et clama
in auribus ierlm dicens.
Hec dicit dns. Recordatus
sum tui. miseratus adolescentiam
tuam. et caritatem desponsatio
nis tue. qn secuta me es in deser
to in terra que non seminatur.
Scus isrl dno primicie frugum eius.
Omnes qui deuorant eum delin
quunt. mala uenient sup eos.
dicit dns. Audite ubum dni do
mus iacob. et omes cogitaciones
domus isrl. Hec dicit dns. Quid
inuenerunt patres uri in me in
iquitatis. quia elongauerunt
a me. et ambulauerunt post ua
nitatem et uani facti sunt. et
non dixerunt ubi est dns qui
ascendere nos fecit de terra egip
ti. qui transduxit nos p desertu
per terram inhabitabilem et
inuiam. per tram sitis et yma
ginem mortis. per terram in qua
non ambulauit homo. neque ha
bitauit uir. et induxi uos in
tram carmeli. ut comederetis
fructum eius. et optima illius.
Et ingressi contaminastis ear
tram meam et hereditatem
meam posuistis in habhomina
cionem. Sacerdotes non dixerunt
ubi est dns. et tenentes legem
nescierunt me. Et pastores pre
uaricati sunt in me. et prophete
prophetauerunt in baal et ydo
la secuti sunt. Propterea ad huc
iudicio contendam uobiscum ait
dns. Et cum filiis uris disceptabo.
tabo. Transite ad insulas cethim
et uidete et in cedar mittite et
considerate uehementer. mittite
et uidete si fctm est huiuscemodi.
Si mutauerit gens deos suos
et certe ipi non sunt dii. Popu
lus uero meus mutauit gloriam
suam in ydolum. obstupescunt
celi super hoc. et porte eius de
solamini uehementer dicit dns.
Duo enim mala fecit ppls meus.
me dereliquerunt fontem aq
uiue. et foderunt sibi cisternas
dissipatas. que continere non
ualent aquas. Numquid seruus
e isrl aut uernaculus. Quare ergo
facto est in predam. super eum
rugierunt leones. et dederunt
uocem suam. Posuerunt tram
eius in solitudinem. ciuitates
eius exuste sunt. et non est qui
habitet in eis. Filii quoque memphios

et capitis constupraverunt te.
usque ad verticem. Numquid non
istud factum est tibi quia dereliqui
sti dominum deum tuum, eo tempore quo
ducebat te per viam. Et nunc
quid tibi vis in via egipti ut
bibas aquam turbidam. Et quid
tibi cum via assyriorum ut bibas
aquam fluminis. Arguet te
malicia tua, et aversio tua
increpabit te. Scito et vide quia
amarum et malum est reliquisse
te dominum deum tuum et non esse ti
morem eius apud te, dicit dominus
deus exercituum. A seculo con
fregisti iugum meum. rupisti
vincula mea et dixisti. Non ser
viam. In omni enim colle sublimi et
super omni ligno frondoso tu pro
sternebaris meretrix. Ego autem
plantavi te vineam electam.
omne semen verum. quo ergo con
versa es in pravum vinea aliena
Si laveris te nitro et multiplica
veris tibi herbam borith macu
lata es in iniquitate tua coram
me. dicit dominus deus. Quomodo dicis
non sum polluta. post baalim
non ambulavi. Vide vias tuas
in convalle. scito quid feceris cur
sor levis explicans vias suas
onager. assuetus in solitudine
In desiderio anime sue attraxit ven
tum amoris sui. nullus avertet
eam. Omnes qui querunt eam non
deficient. in menstruis eius inve
nient eam. Prohibe pedem tuum
a nuditate, et guttur tuum a siti
Et dixisti. Desperavi. nequaquam
faciam. Adamavi quippe alie
nos et post eos ambulabo. Quomodo
confunditur fur quando deprehen
ditur. Sic confusi sunt domus isra
hel et reges eorum et principes
et sacerdotes et prophete eorum
Dicentes ligno. pater meus es tu.
et lapidi tu me genuisti. Verte
runt ad me tergum. et non fa
ciem et in tempore afflictionis sue di
cent. Surge et libera nos. Ubi
sunt dii tui quos fecisti tibi. Sur
gant et liberent te in tempore afflic
cionis tue. Secundum numerum quippe
civitatum tuarum erant dii tui iu
da. Quid vultis mecum iudicio
contendere. Omnes dereliquistis
me dicit dominus. Frustra percussi
filios vestros. disciplinam non rece
perunt. devoravit gladius vester
prophetas vestros quasi leo vastator
generatio vestra. Videte verbum domini
Numquid solitudo factus sum israheli
aut terra serotina. Quare ergo
dixit populus meus recessimus. non
veniemus ultra ad te. Numquid
obliviscitur virgo ornamenti
sui. aut sponsa fascie pectoralis
sue. Populus vero meus oblitus
est mei diebus innumeris. Quid
niteris bonam ostendere viam tuam
ad querendam dilectionem que insuper
et malitias tuas docuisti vias
tuas et in alis tuis inventus
est sanguis animarum pauperum et
innocentum. Non in fossis inveni
eos. sed in omnibus que supra me
moravi. Et dixisti. Absque peccato et
innocens ego sum. et propterea
avertatur furor tuus a me.
Ecce ego in iudicio contendam
tecum. eo quod dixeris non peccavi.
Quam vilis es facta nimis. ite
rans vias tuas et ab egipto con
funderis. sicut confusa es ab as
sur. Nam ab ista egredieris. et
manus tue erunt super caput tu
um. quoniam obtrivit dominus confiden
ciam tuam. et nichil habebis
prosperum.

.iii.

Vulgo dicitur. Si dimiserit
vir uxorem suam. et
recedens ab eo duxerit
virum alterum. Numquid
revertetur ad eum ultra. Numquid
non polluta et contaminata erit
mulier illa. Tu autem fornicata es
cum amatoribus multis. tamen rever
tere ad me dicit dominus. et ego su
scipiam te. Leva oculos tuos
in directum. et vide ubi non pro
strata sis. In viis sedebas expec
tans eos. quasi latro in solitu
dine et polluisti terram in for
nicationibus tuis et in maliciis tuis

Quam obrem prohibite sunt stille
pluuiarum. et serotinus ymber
non fuit. Frons mulieris meretri
cis facta est tibi noluisti erubescere.
Ergo saltim ammodo uoca me pa
ter meus dux uirginitatis mee tu es.
Numquid irasceris in perpetuum aut
perseuerabis in finem. Ecce locuta
es et fecisti mala et potuisti. Et
dixit dominus ad me in diebus iosie re
gis. Numquid non uidisti que fecit
auersatrix israel. Abiit sibi met su
per omnem montem excelsum. et sub omne
lignum frondosum et fornicata
est ibi. Et dixi cum fecisset hec omnia
ad me reuertere et non est reuersa.
Et uidit preuaricatrix soror eius iuda
quia pro eo quod mechata esset auer
satrix israel dimisissem eam et de
dissem illi libellum repudii. et
non timuit preuaricatrix soror eius
iuda. sed abiit et fornicata est etiam
ipsa. et facilitate fornicationis sue
contaminauit terram. et mechata
est cum lapide et ligno. Et in omni
bus his non est reuersa ad me preuari
catrix soror eius iuda in toto cor
de suo. sed in mendacio ait dominus. Et
dixit dominus ad me Iustificauit anima
suam auersatrix israel preuaricatri
one preuaricatricis iuda. Vade et
clama sermones istos contra aqui
lonem et dices. Reuertere auersa
trix israel ait dominus. Et non auertam fa
ciem meam a uobis quia sanctus ego su
dicit dominus et non irascar in perpe
tuum. Tamen scito iniquitatem tuam
quia in dominum deum tuum preuaricata
es. Et dispersisti uias tuas alienis
sub omni ligno frondoso et uocem
meam non audisti ait dominus. Con
uertimini filii reuertentes ait dominus
quia ego uir uester et assumam uos
unum de ciuitate. et duos de cogna
tione et introducam uos in syon.
Et dabo uobis pastores iuxta cor meum
et pascent uos scientia et doctrina.
Cumque multiplicati fueritis et cre
ueritis in terra in diebus illis ait
dominus non dicent ultra archa testa
menti domini. neque ascendet super cor neque
recordabuntur illius nec uisitabitur
nec fiet ultra in tempore illo uocabunt

ierusalem solium domini. Et congrega
buntur ad eam omnes gentes in
nomine domini in ierusalem. et non ambu
labunt post prauitatem cordis sui
pessimi. In diebus illis ibit domus
iuda ad domum israel et uenient si
mul de terra aquilonis. ad terram quam
dedi patribus uestris Ego autem dixi
quomodo ponam te in filiis. et tribuam
tibi terram desiderabilem. heredi
tatem preclaram exercituum gen
tium. Et dixi patrem uocabis
me. et post me ingredi non cessa
bis. Sed quomodo si contempnat
mulier amatorem suum. sic contemp
sit me domus israel dicit dominus. Vox
in uiis audita est ploratus et ulu
latus filiorum israel. quoniam iniquam
fecerunt uiam suam. obliti sunt
domini dei sui. Conuertimini filii reuer
tentes. et sanabo auersiones
uestras. Ecce nos uenimus ad
te. tu enim es domine deus noster. Vere
mendaces erant colles multitudo
gentium. uel montium. Vere in
domino deo nostro salus israel. Confusio
comedit laborem patrum nostrorum
ab adolescentia nostra. Greges eorum
et armenta eorum filios eorum et
filias earum. Dormiemus in con
fusione nostra. et operiet nos igno
minia nostra. Quoniam domino deo nostro
peccauimus. nos et patres nostri
ab adolescentia nostra usque in hanc
diem. et non audiuimus uocem
domini dei nostri.
iiii.
Si conuerteris israel ait dominus
ad me. conuertere. Si
abstuleris offendicula
tua a facie mea. non com
moueberis. et iurabis uiuit dominus
in ueritate. et in iudicio et in iu
sticia. et benedicent eum gentes
ipsumque laudabunt. Hec enim dicit
dominus uiro iuda et habitatori ierusalem
Nouate uobis nouale et nolite
serere super spinas. Circumcidi
mini domino et auferte preputia
cordium uestrorum uiri iuda et ha
bitatores ierusalem. ne forte egredia
tur ut ignis indignatio mea et
succendatur. Et non sit qui ex
tinguat. propter maliciam co

gitationum uestrarum. Annuncia
te in iuda et in ierusalem auditum facite
Loquimini et canite tuba in terra
clamate fortiter. Dicite congre
gamini et ingrediamur ciuitates
munitas. Leuate in syon signum
confortamini nolite stare quia
malum ego adduco ab aquilone
et contricionem magnam. Ascen
dit leo de cubili suo et predo genti
um se leuauit. Egressus est de
loco suo ut ponat terram tuam in
desolacionem. ciuitates tue uasta
buntur. remanentes absque habi
tatore. Super hoc accingite uos
ciliciis plangite et ululate quia
non est auersa ira furoris domini
a nobis. Et erit in die illa dicit dominus
Peribit cor regis et cor principum
et obstupescent sacerdotes. et pro
phete consternabuntur. Et dixi
heu heu domine deus Ergo ne dece
pisti populum istum. et ierusalem di
cens pax erit uobis. Et ecce peruenit
gladius usque ad animam. In tempore illo
dicetur populo huic et ierusalem uen
tus urens in viis que sunt in de
serto. Vie filie populi mei. non
ad uentilandum et ad purgandum.
Spiritus plenus ex hiis veniet michi.
Et nunc ego sed loquar iudicia mea
cum eis. Ecce quasi nubes ascendet
et quasi tempestas currus eius. Velo
ciores aquilis equi illius. Ve
nobis quia uastati sumus. Laua
a malicia cor tuum. ierusalem ut salua
fias. Usquequo morabuntur in te
cogitaciones noxie. Vox enim an
nunciantis a dan et notum fa
cientis ydolum de monte ephra
ym. Conmemorate gentes. ecce audi
tum est in ierusalem. Custodes uenire
de terra longinqua. et dare super
ciuitates iuda uocem suam.
Quasi custodes agrorum facti sunt
super eam in gyro. quia me ad
iracundiam prouocauit ait dominus
Vie tue et cogitaciones tue fecerunt
hec tibi. Ista malicia tua quia
amara. quia tetigit cor tuum.
Ventrem meum uentrem meum
doleo. sensus cordis mei turbati
sunt in me non tacebo. Quoniam
uocem bucine audiuit anima mea
clamorem prelii. Contricio super
contricionem. uocata est et uastata
est omnis terra. Repente uastata
tabernacula mea. subito pelles
mee. Usque quo uidebo fugientem
audiam uocem bucine. Quia
stultus populus meus non cognouit.
filii insipientes sunt et uecordes.
Sapientes sunt ut faciant mala
bene autem facere nescierunt. Aspexi
terram et ecce uacua erat et nichil
et celos et non erat lux in eis. Vi
di montes et ecce mouebantur.
et omnes colles conturbati sunt.
Intuitus sum et ecce non erat
homo. et omne uolatile celi recessit
Aspexi et ecce carmelus desertus
est. et omnes urbes eius destructe sunt
a facie domini. et a facie ire furoris
eius. Hec enim dicit dominus. Deserta
erit omnis terra. sed tamen consumacio
nem non faciam. Lugebit terra
et merebunt celi desuper eo quod locu
tus sum. Cogitaui et non peni
tuit me. nec auersus sum ab eo.
A uoce equitis et mittentis sagit
tam. fugit omnis ciuitas. Ingressi
sunt ardua et ascenderunt rupes.
Uniuerse urbes derelicte sunt. et non
habitat in eis homo. Tu autem ua
stata quid facies. Cum uestieris
te coccino. cum ornata fueris
monili aureo et pinxeris stibio
oculos tuos. frustra componeris.
Contempserunt te amatores tui.
animam tuam querent. Uocem enim quasi
parturientis audiui. angustias
ut puerpere. Vox filie syon mo
rientis expandentisque manus
suas. Ve michi quia defecit anima
mea propter interfectos. V.
Circuite uias ierusalem et aspi
cite et considerate. et que
rite in plateis eius. An
inueniatis uirum facientem
iudicium. et querentem fidem. et
propicius ero eius. Quod si etiam
uiuit dominus dixerint. et hoc falso
iurabunt. Domine oculi tui respi
ciunt fidem percussisti eos et non
doluerunt. attriuisti eos et ren
nuerunt accipere disciplinam. Indu

rauerunt facies suas super petram
et noluerunt reuerti. Ego autem
dixi forsitan pauperes sunt et stul
ti ignorantes viam domini iudicium
dei sui. Ibo igitur ad optimates et lo
quar eis. Ipsi enim cognouerunt
viam domini iudicium dei sui. Et
ecce magis hii simul confregerunt
iugum ruperunt vincula. Iccirco
percussit eos leo de silua lupus ad
vesperam vastauit eos pardus
vigilans super ciuitates eorum.
Omnis qui egressus fuerit ex eis
capietur quia multiplicate sunt
preuaricationes eorum confortate sunt
auersiones eorum. Super quo
propicius tibi esse potero. Filii tui de
reliquerunt me et iurant in hiis
qui non sunt dii. Saturaui eos
et mechati sunt et in domo mere
tricis luxuriabantur. Equi ama
tores in feminas et emissarii ef
fecti sunt unusquisque ad uxorem
proximi sui hinniebat. Numquid
super hiis non visitabo dicit dominus
et in gente tali non ulciscetur anima
mea. Ascendite muros eius et
dissipate consumationem autem no
lite facere. Auferte propagines eius
quia non sunt domini. Preuaricati
one enim preuaricata est in medio
domus israel et domus iuda ait dominus.
Negauerunt dominum et dixerunt. Non
est ipse neque veniet super nos malum
gladium et famem non videbi
mus. Prophete fuerunt in ventum
locuti et responsum non fuit in eis.
Hec ergo euenient illis. Hec dicit
dominus deus exercituum quia locu
ti estis verbum istud. Ecce ego do
verba mea in ore tuo in ignem
et populum istum ligna et vorabit
eos. Ecce ego adducam super vos
gentem de longinquo domus israel
ait dominus gentem robustam gentem
antiquam gentem cuius ignora
bis linguam nec intelliges quid
loquatur. Pharetra eius quasi se
pulchrum patens vniuersi for
tes et comedet segetes tuas et
panem tuum. Deuorabit filios
tuos et filias tuas comedet gre
gem tuum et armenta tua. Come

vineam tuam et ficum tuam.
et conteret urbes munitas tuas
in quibus tu habes fiduciam gla
dio. Uerumtamen in diebus illis
ait dominus non faciam vos in con
sumationem. Quod si dixeritis quare
fecit dominus deus noster nobis hec omnia.
dices ad eos. Sicut dereliquistis
me et seruistis deo alieno in terra
vestra. Sic seruietis diis alienis
in terra non vestra. Adnunciate
hoc domui iacob et auditum fa
cite in iuda dicentes. Audi popu
lus stulte qui non habes cor. qui
habentes oculos non videtis. et aures
et non auditis. Me igitur non ti
mebitis ait dominus. et a facie mea
non dolebitis. Qui posui arenam
terminum mari preceptum sempi
ternum quod non preteribit. Et co
mouebuntur et non poterunt
et intumescent fluctus eius. et
non transibunt illum. Populo
autem huic factum est cor incredulum
et exasperans. Recesserunt et abi
erunt et non dixerunt in corde
suo. Metuamus dominum deum nostrum
qui dat nobis pluuiam tempora
neam et serotinam in tempore suo.
Plenitudinem annue messis custodi
entem nobis. Iniquitates vestre de
clinauerunt hec. et peccata vestra pro
hibuerunt bonum a nobis. Quia
inuenti sunt in populo meo im
pii insidiantes quasi aucupes la
queos ponentes. et pedicas ad ca
piendos viros. Sicut decipula
plena auibus sic domus eorum ple
ne dolo. Ideo magnificati sunt
et ditati. incrassati sunt et im
pinguati. Preterierunt sermo
nes meos pessime. causam vi
due non iudicauerunt. nec causam
pupilli non direxerunt. et iu
dicium pauperum non iudicaue
runt. Numquid super hiis non
visitabo dicit dominus aut super gen
tem huiusmodi non ulciscetur
anima mea. Stupor et mirabilia
facta sunt in terra. prophete
prophetauerunt mendacium.
et sacerdotes applaudebant manibus

,no,

sus. et populus meus dilexit talia
Quid igitur fiet in novissimo eius.

VI.

Confortamini filii
beniamin in medio ierusalem
et in thecua clangite bu
cina. et super bethacha
rem elevate vexillum quia ma
lum visum est ab aquilone. et
contricio magna. Speciose et
delicate assimilavi filiam syon
ad eam venient pastores et gre
ges eorum. Fixerunt in ea tento
ria in circuitu pascet unusquisque
eos qui sub manu sua sunt.
Sanctificate super eam bellum con
surgite et ascendamus in meri
die. Ve nobis quia declinavit di
es. quia longiores facte sunt um
bre vesperi. Surgite et ascenda
mus in nocte. et dissipemus mu
ros eius. quia hec dicit dominus exe
rcituum. Cedite lignum eius
et fundate circa ierusalem aggerem.
Hec est civitas visitacionis omnis ca
lumpnia in medio eius. Sicut
frigidam facit cisterna aquam
suam. sic frigidam fecit maliciam
suam iniquitas. et vastitas au
dietur in ea. coram me semper
infirmitas et plaga. Erudire
ierusalem ne forte recedat anima mea
a te. ne forte ponam te desertam
terram. et inhabitabilem hec
dicit dominus exercituum. Usque ad
racemum colligent quasi in vinea
reliquias israel. Converte manum
tuam quasi vindemiator ad cartal
lum. Cui loquar et quem conte
stabor. ut audiat ecce incircum
cise aures eorum. et audire non
possunt. Ecce verbum domini factum est eis
in obprobrium. et non suscipient
illud. Ideo furore domini plenus
sum laboravi sustinens. Effun
de super parvulum foris et super
concilium iuvenum simul. Vir enim
cum muliere capietur. senex cu
m pleno dierum; et transibunt domus
eorum ad alteros agri et uxores
pariter. Quia extendam manum
meam super habitantes terram di
cit dominus. A minore quippe usque ad
maiorem omnes avaricie student.
Et a propheta usque ad sacerdotem
cuncti faciunt dolum. Et curabant
contricionem filie populi mei cum
ignominia dicentes pax pax. et
non erat pax. Confusi sunt quia
abhominacionem fecerunt, quin
potius confusione non sunt con
fusi et erubescere nescierunt. Quia
ob rem cadent inter ruentes in
tempore visitacionis sue corruent dicit
dominus. Hec dicit. State super vias
et videte. et interrogate de semi
tis antiquis que sit via bona et
ambulate in ea. et invenietis re
frigerium animabus vestris. Et dixe
runt. Non ambulabimus. Et con
stitui super vos speculatores. Au
dite vocem tube. Et dixerunt. Non
audiemus. Ideo audite gentes et
cognoscite. Congregacio quanta
ego faciam eis. Audi terra. Ecce
ego adducam mala super populum
istum fructum cogitacionum eius
quia verba mea non audierunt
et legem meam proiecerunt. Ut
quid michi thus de saba affertis
et calamum suave olentem de terra
longinqua. Holocaustomata vestra
non sunt accepta. et victime vestre
non placuerunt michi. Propterea
hec dicit dominus. Ecce ego dabo in
populum istum ruinas. et ruent
in eis patres. et filii simul vicinus
et proximus et peribunt. Hec dicit
dominus. Ecce populus venit de terra
aquilonis. et gens magna con
surget a finibus terre. Sagittam
et scutum arripiet crudelis est
et non miserebitur. Vox eius quasi
mare sonabit. et super equos as
cendent preparati quasi vir ad pre
lium. adversum te filia syon.
Audivimus famam eius. dissolu
te sunt manus nostre. Tribulacio
apprehendit nos dolores ut par
turientem. Nolite exire ad agros
et in via ne ambuletis. Quoniam
gladius inimici pavor in circuitu.
Filia populi mei accingere cili
cio et conspergere cinere luctum
unigeniti fac tibi planctum amarum.

quia repente ueniet uastator sup
uos. Probatorem dedi te in ppło
meo robustum et scies et probabis
uiam illoꝝ. Oms isti principes decli
nantium ambulantes fraudulent
Es et ferru uniuersi corrupti sunt
Defecit sufflatorium in igne con
sumptum est plumbum. frustra
conflauit conflator. Malicie at
eoꝝ non sunt consumpte. Argen
tum reprobum uocate eos. quia
dns proiecit illos.

VII.

Uerbum quod fctm ē ad iere
miam a dno dicens. Sta
in porta domus dni, et p
dica ibi uerbu istud et dic
Audite uerbum dni iuda qui in
gredimini per portas has. ut ado
retis dnm. Hec dicit dns exercitu
um deus isrl. Bonas facite uias
uras et studia ura et habitabo uo
biscum in loco isto. Nolite confidere
in uerbis mendacij dicentes tem
plum dni templum dni ē, Qm
si bñ direxeritis uias uras et studia
ura. si feceritis iudicium. inter
uirum et proximu eius aduene
et pupillo et uidue non feceritis
calumpniam nec sanguinem
inocentem effuderitis in loco hoc
Et post deos alienos non ambula
ueritis in malu uob metipsis ha
bitabo uobiscum in loco isto. In terra
quam dedi pribus uris a seculo
et usq in sclm. Ecce uos confidit
uob in sermonibus mendacij qui
no proderunt uob furari occidere
adulterari iurare mendacit liba
re baalim et ire post deos alienos
quos ignoratis. et uenistis et ste
tistis coram me in domo hac in
qua inuocatu ē nomen meum
Et dixistis Liberati sumꝰ eo qꝫ fe
cerimus abhominacões istas.
Ergo spelunca latronu facta ē do
mus ista. in qua inuocatu ē nome
meum in oculis uris. Ego sum
ego sum. dicit dns. Ite ad locum
meum in sylo. ubi habitauit no
men meum a principio. et uidete
quid fecerim ei, propꝰ maliciam
populi mei isrl. Et nuc quia fe
cistis oia opera hec, hec dicit dns,

Et locutus sum ad uos mane
consurgens et loquens et non
audistis. Et uocaui uos et non
respondistis. faciam domui huic
in qua inuocatum ē nome meu
et in qua uos habetis fiduciam
Et loco quem dedi uob et pribus
uris sicut feci sylo. Et proiciam
uos a facie mea sicut proieci oms
fres uros uniuersum semen.
effraym. Tu ergo noli orare pro
populo hoc. nec adsumas pro
eis laudem. et oroem et non ob
sistas michi quia non exaudi
am te. Nonne uides quid isti fa
ciunt in ciuitatibus iuda et in
plateis ierlm. Filij colligunt lig
na. et patres succendunt igne
et mulieres conspergunt adipe
ut faciant placentas regine ce
li. et libent dijs alienis. ut me
ad iracundiam prouocent. dicit
dns. Nonne semetipsos in confu
sione uoltus sui. Ideo hec dicit
dns deus. Ecce furor meus et
indignacio mea conflatur sr
locum istum super uiros et sr
iumenta. et super lignum re
gionis. et super fruges terre.
Et succendetur et non extingue
tur. Hec dicit dns exercituum
deus isrl. holocaustomata ura
addite uictimis uris. et comedi
te carnes. quia non sum locutꝰ
cum pribus uris. et non precepi
eis in die qua eduxi eos. de ter
ra egypti. de uerbo holocaustoma
tum et uictimarum. Sed hoc
uerbu precepi eis dicens. Audi
te uocem meam et ero uob deꝰ
et uos eritis michi populus, et
ambulate in omni uia quam
mandauj uobis, ut bene sit uob
Et non audierunt nec inclina
uerunt aurem suam. sed ambu
lauerunt in uoluptatibus et
prauitate cordis sui mali. factiqꝫ
sunt retrorsum. et non in ante.
a die qua egressi sunt patres
eoꝝ de terra egypti. usqꝫ ad die
hanc. Et misi ad eos oms seruos
meos prophetas. per diem con
surgens diluculo et mittens et

non audierunt me nec inclinaue
runt aurem suam. sed indurauerunt
ceruicem. et peius operati sunt
quam patres eorum. Et loqueris ad
eos omnia uerba hec et non au
dient te. et uocabis eos et non re
spondebunt tibi. Et dices ad eos.
Hec est gens que non audiuit
uocem domini dei sui. nec recepit
disciplinam. Periit fides et abla
ta est de ore eorum. Tonde capillum
tuum et proice. et sume in direc
tum planctum. quia proiecit dominus.
et reliquit generacionem furoris sui.
Quia fecerunt filii iuda malum
in oculis meis dicit dominus. Posuerunt
offendicula sua in domo in qua
inuocatum est nomen meum et
polluerunt eam. Et edificauerunt
excelsa thopheth. que est in ualle
filii ennon. ut incenderent fili
os suos et filias suas igni. que non
precepi nec cogitaui in corde meo.
Ideo ecce dies uenient dicit dominus. et
non dicetur amplius thophet. et
uallis filii ennon. sed uallis in
terfectionis et sepelient in thophet
eo quod non sit locus. Et erit mor
ticinum populi huius in cibos uo
lucribus celi et bestiis terre et
non erit qui abigat. Et quiescere
faciam de urbibus iuda et de
plateis ierusalem uocem gaudii et
uocem leticie, uocem sponsi et
uocem sponse. In desolatione erit
terra. .viii.

In tempore illo ait dominus eicient
ossa regis iuda. et ossa principum
eius. et ossa sacerdotum. et ossa
prophetarum. et ossa eorum.
qui habitauerunt in ierusalem. de
sepulchris suis et pandent ea
ad solem et lunam et omnem mi
liciam celi. quam dilexerunt et quibus
seruierunt. et post que ambu
lauerunt. et que quesierunt et
adorauerunt. Non colligentur
et non sepelientur in sterquili
nium. Super faciem terre erunt
et eligent magis mortem quam
uitam. Omnes qui residui fuerint
de cognatione hac pessima in uni
uersis locis que derelicta sunt. ad que
eieci eos. dicit dominus exercituum. Et
dices ad eos. Hec dicit dominus. Numquid
qui cadit non resurget. et qui ad
uersus est non reuertetur. Quare
ergo auersus est populus iste
in ierusalem. auersione contentio
sa. Apprehenderunt mendacium
et noluerunt reuerti. Attendi et auscul
taui. nemo quod bonum est loquitur.
Nullus est qui agat penitentiam super
peccato suo dicens. Quid feci. Omnes
conuersi sunt ad cursum suum.
quasi equus impetu uadens in
prelio. Miluus in celo cognouit
tempus suum. turtur et hirundo
et ciconia custodierunt tempus ad
uentus sui. Populus autem meus
non cognouit iudicium domini. Quo
modo dicitis sapientes nos sumus. et
lex domini nobiscum est. Vere menda
cium operatus est stilus mendax
scribarum. Confusi sunt sapien
tes. perterriti et capti sunt. Ver
bum enim domini proiecerunt et sa
piencia nulla est in eis. Propterea
dabo mulieres eorum exteris agros
eorum heredibus quia a minimo usque
ad maximum omnes auariciam se
cuntur. A propheta usque ad sa
cerdotem cuncti faciunt menda
cium. et sanabant contricionem filie
populi mei. ad ignominiam di
centes pax pax cum non esset pax.
Confusi sunt qui abhominacionem
fecerunt. quin pocius confusione
non sunt confusi et erubescere
nescierunt. Idcirco cadent inter
corruentes. in tempore uisitacionis
sue corruent dicit dominus. Congre
gans congregabo eos. ait dominus.
Non est uua in uitibus. et non
sunt ficus in ficulnea. Folium
defluxit et dedi eis que preter
gressa sunt. Quare sedemus con
uenite. et ingrediamur ciuita
tem munitam et sileamus ibi.
quia dominus noster silere nos fecit. Et
potum dedit nobis aquam fellis
peccauimus enim domino. Expectaui
mus pacem et non erat bonum
tempus medele et ecce formido.
A dan auditus est fremitus equorum
eius. A uoce hinnituum pugnatorum

eius commota e universa terra. et ve
nerunt et devoraverunt terram
et plenitudinem eius. urbes et ha
bitatores eius. Quia ecce ego mit
tam vobis serpentes regulos quibus
non e incantatio et mordebunt
vos ait dominus. Dolor meus super
dolorem in me cor meum merens
Et ecce vox clamoris filie populi
mei. de terra longinqua. Numquid
dominus non est in syon. aut rex eius
non e in ea. Quare ergo me ad
iracundiam concitaverunt. in
sculptilibus suis et in vanitatibus
alienis. Transiit messis finita
e estas. et nos salvati non sumus
Super contritionem filie populi
mei. contritus sum et contristatus
sum. stupor obtinuit me. Numquid
resina non est in galaad. aut me
dicus non e ibi. Quare igitur non
e obducta cicatrix filie populi mei.

Quis dabit capiti . ix .
meo aquam. et oculis
meis fontem lacrimarum
et plorabo die ac nocte.
interfectos filie populi mei. Quis
dabit me in solitudine diversorium
viatorum et derelinquam populum
meum et recedam ab eis. quia
omnes adulteri sunt et cetus pre
varicatorum. et extenderunt lingu
am suam quasi arcum mendacii
et non veritatis. Confortati sunt
in terra quia de malo ad malum
egressi sunt. et me non cognove
runt dicit dominus. Unusquisque se a
proximo suo custodiat. et in o
mni fratre suo non habeat fiduciam. quia
omnis frater supplantans supplantabit
et omnis amicus fraudulenter ince
dit. Et vir fratrem suum deridebit
et veritatem non loquetur. Docu
erunt enim linguam suam loqui
mendacium. ut inique agerent
laboraverunt. Habitatio tua in
medio doli. in dolo renuerunt scire
me dicit dominus. Propterea hec di
cit dominus exercituum. Ecce ego con
flabo et probabo eos. quid enim
aliud faciam a facie filie populi
mei. Sagitta vulnerans lingua
eorum. dolum locuta e in ore suo.

pacem cum amico suo loquitur. et
occulte ponit ei insidias. Numquid
super his non visitabo dicit dominus
Aut in gentem huiuscemodi non
ulciscetur anima mea. Super montes
assumam fletum ac lamentum. et
super speciosa deserti planctum.
Quoniam incensa sunt. eo quod non sit
vir pertransiens. et non audie
runt vocem possidentis. A vo
lucre celi usque ad pecora transmi
graverunt et recesserunt. Et dabo
ierusalem in acervos arene et cubilia
draconum. et civitates iuda dabo
in desolationem. eo quod non sit habi
tator. Quis e vir sapiens qui
intelligat hoc. et ad quem verbum
oris domini fiat. ut annunciet istud.
Quare perierit terra combusta sit
quasi desertum. eo quod non sit qui
pertranseat. Et dixit dominus. quia
dereliquerunt legem meam quam
dedi eis et non audierunt vocem
meam. et non ambulaverunt
in ea. Et abierunt post pravitatem cor
dis sui et post baalim quod didi
cerunt a patribus suis. Idcirco hec
dicit dominus exercituum deus israel. Ecce
ego dabo populum istum absinthio
et aquam fellis dabo potum eis.
et dispergam eos in gentibus quas
non noverunt ipsi et patres eorum
Et mittam post eos gladium do
nec consumantur. Hec dicit dominus
exercituum deus israel. Contempla
mini et vocate lamentatrices
et veniant. et ad eas que sapien
tes sunt mittite et properent.
Festinent et assumant super nos
lamentum. Deducant oculi nostri
lacrimas. et palpebre nostre deflu
ant aquis. Quia vox lamenta
tionis audita e de syon. Quomodo
vastati sumus et confusi vehementer
quia dereliquimus terram quoniam
deiecta sunt tabernacula nostra
Audite ergo mulieres verbum
domini. et assumat aures vestre ser
monem oris eius. Et docete fili
as vestras lamentum. et unaquaque
proximam suam planctum. quia ascen
dit mors per fenestras nostras. In
gressa e domos nostras disperdere.

parvulos deforis iuvenes de pla
teis. Loquere hec dicit dns et ca
det morticinum hois qsi stercus
super faciem regionis. et qsi fenu
post tergum metentis, non est
qui colligat. Hec dicit dns. Non
glorietur sapiens in sapia sua. et
non glorietur fortis in fortitudie
sua. et non glorietur dives in
divitys suis. Sed in hoc gloetur
qui gloriatur. scire et nosce me.
Quia ego sum dns faciens mia
et iudicium. et iusticiam in tra.
Hec enim placent m aut dns. Ecce
dies veniunt dicit dns. et visita
bo super oem qui circumcisum ht
preputium. super egiptum et sr
iudam et super edom et sr filios
amon et super moab et super
oms qui attonsi sunt in comam
hitantes in deserto. quia omnes
gentes hnt preputium. Oms at
domus ysrl incircumcisi sr corde.

X.

Audite verbum,
quod locutus est dns sup
vos domus ysrl. Hec dicit
dns. Iuxta vias gentium
nolite discere. et a signis celi no
lite metuere que timent gentes.
Quia leges populorum vane. qz
lignu de saltu precidit manuu
opus artificis in ascia. Argento
et auro decoravit illud. Clavis
et malleis compegit ut non dis
solvatur in similitudinem palme.
Fabricate sunt et non loquentur.
Portata tollentur quia incedere
no valent. Nolite ergo timere
ea quia nec male facere pnt nec
bene. Non est similis tui dne mag
nus tu et magnum nome tuu
in fortitudine. Quis non time
bit te o rex gentiu. tuu est enim de
cus inter cunctos sapientes genti
um et universis regnis eorum nul
lus est similis tui. Pariter insipi
entes et fatui probabuntur doc
trina vanitatis eorum lignu est.
Argentu involutum de tharsis
affertur et auru de ofir. et opus
artificis et manus erary. Jacincto
et purpura indumentum eorum
opus artificum universa hec.
Dns aut deus verus e. Ipse deus
vivens et rex sempiternus ab indig
natione eius commovebitur tra.
et non sustinebunt gentes comi
nacioem eius. Sic ergo dicetis eis.
Dy qui celum et terram non fece
runt pereant de terra et de his
que sub celo sunt. qui fecit terra
in fortitudine sua preparat orbe
in sapientia sua. et prudentia sua
extendit celos. Ad vocem suam
dat multitudinem aquarum in celo
et elevat nebulas ab extremita
tibus terre. fulgura in pluviam
facit et educit ventum de thsis suis.
Stultus factus est omnis homo a
sciencia confusus e omnis artifex
in sculptili. qm falsum e qd confla
vit. et non est spus in eis. Vana
sunt et opus risu dignum.
In tpe visitationis sue peribunt.
Non e similis pars iacob. qui enim
formavit oia ipse e. et ysrl virga
hereditatis eius. Dns exercitu
um nomen illi. Congrega de tra
confusionem tuam que habitas
in obsidione. Quia hec dicit dns
Ecce ego longe proiciam habitato
res terre in hac vice et tribulabo
eos. ita ut non inveniantur. Ve
michi super contritione mea pes
sima. plaga mea ego aut dixi;
Plane hec infirmitas mea e et
portabo illam. tabernaclm meum
vastatum e. Oms funiculi mei
disrupti sunt. Fily mei exierunt
a me. et non subsistunt. Non est
qui extendat ultra tentorium meu.
et erigat pelles meas. quia stul
te egerunt pastores. et dnm no
quesierunt. Propterea non ~~[illegible]~~ intellexerunt
et grex eorum dispersus e. Vox
auditionis ecce venit. et commotio
magna de terra aquilonis. ut
ponat civitates iuda solitudi
nem et habitaculu draconu. Scio
dne quia non e hois via eius.
nec viri e ut ambulet et dirigat
gressus suos. Corripe me dne
veruntamen in iudicio et non in
furore tuo, ne forte ad nichilum
redigas me. Effunde indignatioez
super gentes que no cognoverunt
te, et super provincias que nomen

tum non inuocauerunt. quia comede
runt iacob et deuorauerunt eum.
Consumpserunt illum et decus
eius dissipauerunt. .XI.

Verbum quod factum est ad Je
remiam a domino dicens
Audite uerba pacti huius
et loquimini ad uiros iu
da et habitatores ierusalem. et dices ad
eos. Hec dicit dominus deus. Maledictus
uir qui non audierit uerba pacti
huius. et loquimini ad uiros iuda.
quod precepi patribus uestris in die
qua eduxi eos de terra egypti. de
fornace ferrea dicens. Audite uer
ba mea et facite omnia que precipio
uobis. et eritis michi in populum
et ego ero uobis in deum. Ut suscitem
iuramentum quod iuraui patribus
uestris. daturum me eis terram
fluentem lacte et melle sicut est
dies hec. Et respondi et dixi amen domine
Et dixit dominus ad me. Vociferare
omnia uerba hec in ciuitatibus iuda.
et foris ierusalem dicens. Audite uerba
pacti huius et facite illa. quia con
testans contestatus sum patres ue
stros in die qua eduxi eos de terra
egypti usque ad diem hanc mane
consurgens contestatus sum. Et
dixi. Audite uocem meam. Et non
audierunt nec inclinauerunt
aurem suam. sed abierunt unusquisque
in prauitate cordis sui mali. Et in
duxi super eos omnia uerba pacti huius
quod precepi ut facerent et non
fecerunt. Et dixit dominus ad me. In
uenta est coniuratio in uiris iuda
et inhabitatoribus ierusalem. Reuersi
sunt ad iniquitates patrum suorum prio
rum qui noluerunt audire uer
ba mea. Et hii ergo abierunt post
deos alienos ut seruirent eis. Ir
ritum fecerunt domus israel et do
mus iuda pactum meum quod
pepigi cum patribus eorum. Quam
obrem hec dicit dominus. Ecce ego indu
cam super eos mala. de quibus
exire non poterunt. et clamabunt
ad me et non exaudiam eos. Et
ibunt ciuitates iuda et habitato
res ierusalem et clamabunt ad deos quibus
libant et non saluabunt eos in
tempore afflictionis eorum. Secundum

numerum enim ciuitatum tuarum erant
dii tui iuda. et secundum numerum uiarum
ierusalem posuisti aras confusionis
aras ad libandum baalim. Tu
ergo noli orare pro populo hoc
et ne assumas pro eis laudem
et orationem quia non exaudiam in
tempore clamoris eorum. ad me in tem
pore afflictionis eorum. Quid
est quod dilectus meus in domo mea
facit scelera multa. Numquid car
nes sancte auferent a te malicias
tuas. in quibus gloriata es. Oli
uam uberem pulchram fructife
ram speciosam uocauit dominus no
men tuum. Ad uocem loquele
grandis exarsit ignis in ea. et
combusta sunt fruteta eius. Et
dominus exercituum qui plantauit te
locutus est super te malum pro
malis. Domus israel et domus iuda
que fecerunt sibi ad irritandum me
libantes baalim. Tu autem domine de
monstrasti michi et cognoui. tunc
ostendisti michi studia eorum. Et
ego quasi agnus mansuetus
qui portatur ad uictimam. et
non cognoui. quia super me cogi
tauerunt consilia dicentes. Mit
tamus lignum in panem eius. et
eradamus eum de terra uiuen
tium. et nomen eius non me
moretur amplius. Tu autem domine
sabaoth qui iudicas iuste et pro
bas renes et corda uideam ul
tionem tuam ex eis tibi enim reue
laui causam meam. Propterea hec
dicit dominus ad uiros anathoth qui
querunt animam tuam et dicunt.
Non prophetabis in nomine domini
et non morieris in manibus
nostris. Propterea hec dicit dominus
exercituum. Ecce ego uisitabo
super eos. Iuuenes morientur
in gladio. filii eorum et filie eorum
morientur in fame. et reliquie
non erunt ex eis. Inducam enim
malum super uiros anathoth an
num uisitationis eorum. .XII.

Iustum quidem tu es domine si dispu
tem tecum. Uerumtamen iusta
loquar ad te. Quare uia impi
orum prosperatur. Bene est omnibus.

qui prevaricantur et inique agunt.
Plantasti eos et radicem miserunt
proficiunt et faciunt fructum. Pro
pe es tu ori eorum. et longe a re
nibus eorum. Et tu domine nosti me
vidisti me et probasti cor meum
tecum. Congrega eos quasi gregem
ad victimam et sanctifica eos in die
occisionis. Usque quo lugebit terra.
et herba omnis regionis siccabitur
propter maliciam inhabitantium
in ea. Consumptum est animal et vo
lucre. quoniam dixerunt. Non videbit
novissima nostra. Si cum peditibus
currens laborasti quomodo contendere
poteris cum equis. Cum autem in
terra pacis securus non fueris.
quid facies in superbia Iordanis.
Nam et fratres tui et domus patris
tui. etiam ipsi pugnaverunt adver
sum te. et clamaverunt post te
plena voce. Ne credas eis cum lo
cuti tibi fuerint bona. Reliqui
domum meam dimisi hereditatem
meam. Dedi dilectam animam meam
in manu inimicorum eius. Facta
est mihi hereditas mea. quasi leo in sil
va dedit contra me vocem. ideo
odivi eam. Numquid avis discolor
hereditas mea mihi. Numquid avis
tincta per totum. Venite congre
gamini omnes bestie terre. propera
te ad devorandum. Pastores multi
demoliti sunt vineam meam.
conculcaverunt partem meam de
derunt porcionem meam. deside
rabilem in desertum solitudinis
Posuerunt eam in dissipacionem
luxitque super me. Desolatione deso
lata est omnis terra. quia nullus
est qui recogitet in corde suo. Super
omnes vias deserti venerunt va
statores. quia gladius domini devo
ravit ab extremo terre usque ad
extremum eius non est pax universe
carni. Seminaverunt triticum
et spinas messuerunt hereditatem
acceperunt et non eis proderit Con
fundemini a fructibus vestris. propter
iram furoris domini. Hec dicit dominus
adversus omnes vicinos meos pes
simos qui tangunt hereditatem
quam distribui populo meo israel
Ecce ego evellam eos de terra eorum

et domum Iuda evellam de medio eorum.
et cum evellero eos convertar et
miserebor eorum et reducam eos
virum ad hereditatem suam et
virum in terram suam. Et erit si erudi
ti didicerint vias populi mei ut
iurent in nomine meo. vivit dominus sicut
docuerunt populum meum iurare
et in baal edificabuntur in medio po
puli mei. Quod si non audierint.
evellam gentem illam evulsione
et perditione ait dominus. xiij. 13
Hec dicit dominus ad me. Vade
et posside tibi lumbare lineum
et pones illud super lumbos
tuos. et in aquam non mit
tes illud. Et possedi lumbare iuxta
verbum domini et posui circa lumbos
meos. Et factus est sermo domini secundo
ad me dicens. Tolle lumbare quod
possedisti quod est circa lumbos
tuos et surgens vade ad eufraten
et abscondes illud ibi in foramine
petre. Et abii et abscondi illud in
eufraten sicut preceperat mihi dominus. Et
factum est post plurimos dies dixit dominus
ad me. Surge vade ad eufrathen
et tolle inde lumbare quod precepi
tibi ut absconderes illud ibi. Et abii
ad eufraten et fodi et tuli lumba
re de loco ubi absconderam illud.
Et ecce computruerat lumbare. ita
ut nullo usui aptum esset. Et fac
tum est verbum domini ad me dicens. Hec dicit
dominus. Sic putrescere faciam super
biam iuda. et superbiam ierusalem mul
tam. Populum istum pessimum qui
nolunt audire verba mea et
ambulant in pravitate cordis
sui. Abieruntque post deos alienos
ut servirent eis et adorarent eos.
Et erunt sicut lumbare istud quod
nullo usui aptum est. Sicut enim
adheret lumbare lumbis viri.
sic adglutinavi mihi omnem domum israel
et omnem domum iuda dicit dominus ut
esset mihi in populum et in nomen et
laudem et in gloriam et non audie
runt. Dices ergo ad eos sermonem
istum. Hec dicit dominus deus israel
Laguncula implebitur vino.
et dicent ad te. Numquid ignoramus
quia omnis laguncula implebitur
vino et dices ad eos Hec dicit dominus.

Ecce ego implebo omis habitato
res terre huius, et reges qui sedent
super thronum dauid de stirpe
eius et sacerdotes et prophetas.
et omis habitatores ierlm ebrieta
te. et disperdam eos uirum a fre
suo. et patres et filios pariter.
ait dns. Non parcam et no con
tendam neqz miserebor ut non
disperdam eos. Audite et auribus
percipite. Nolite eleuari qr dns
locutus e. Date dno deo uro glo
riam. antequam contenebrescat, et
antequam offendant pedes ui ad
montes caligosos expectabitis
eam lucem et ponet in umbra mor
tis et in caliginem. Qz si hoc non
audieritis in abscondito plorabit
aia mea a facie superbie plorans
plorabit et oculus ms deducet
lacrimam. quia captus e grex dni.
Dic regi et dnatrici. humiliamini
sedete qm descendit de capite uro
corona glie ure. Ciuitates austri
clause sunt. et non est qui aperiat
translatus est ois iuda transmigra
tione perfecta. Leuate oculos ue
stros et uidete qui uenitis ab
aquilone ubi est grex qui datus
e tibi pecus inclitum tuum. Qz di
cites cum uisitauerit te. Tu em
docuisti eos aduersum te. et erudi
sti in caput tuum. Numqd no do
lores apprehenderunt te. qi mulie
rem parturientem. Qz si dixeris
in corde tuo quare uenerunt m
hec propt multitudinem iniqtatis
~~mee~~ tue. Reuelata sunt uerecun
diora tua. pollute sunt plante
tue; Si mutare potest ethyops
pellem suam aut pardus uarie
tates suas. et uos poteritis bene
facere cum didiceritis malum.
Et disseminabo eos qi stipulam.
q a uento raptatur in deserto
Hec sors tua pars que mensure
tue aine dicit dns quia oblita es
mei, et confisa es in mendacio.
Unde et ego nudaui femora tua
contra faciem tuam et apparuit ig
nominia tua. Adulteria tua et
hinnitus tuus scelus fornicatois
tue super colles in agro uidi ab
hominationes tuas. Ve tibi ierlm

non mundaberis post me usqz quo
adhuc in siciitate; xiiij
Quod fcm est uerbum dni
ad Jeremiam de sermo
nibus siccitatis. Luxit
iudea et porte eius corru
erunt, et obscurate sunt in terra.
et clamor ierlm ascendit. Maio
res miserunt minores suos ad
aquam uenerunt ad hauriendum
et non inuenerunt aquam. Repor
tauerunt uasa sua uacua. confu
si sunt et afflicti. et operuerunt
capita sua propter terre uastita
tem. quia non uenit pluuia in
terram. Confusi sunt agricole ope
ruerunt capita sua propter tre ua
stitatem. quia non uenit pluuia
in terra. Nam et ceruua in agro
peperit et reliquit quia non erat
herba. et onagri steterunt in ru
pibus. traxerunt uentu qi dra
cones defecerunt oculi eorum quia
non erat herba. Si iniquitates
nre responderunt nob dne fac propter
nomen tuum qm multe sunt ad
uersiones nre, tibi peccauimus
expectatio isrl. saluator eius in
tempore tribulationis. Quare
qi colonus futurus es in terra
et qi uiator declinans ad mane
dum. Quare futurus es uelut
uir uagus ut fortis qui no pt
saluare. Tu aut in nob dne et
nome tuu super nos inuocatu
e ne derelinquas nos. Hec dicit
dns populo huic qui dilexit mo
uere pedes suos et non quieuit
et dno non placuit. Nunc recor
dabitur iniquitatum eorum. et ui
sitabit peccata eorum. Et dixit dns
ad me. Noli orare pro populo
isto in bonum. Cum ieiunaue
rint non exaudiam preces eoru
Et si obtulerint holocaustomata
et uictimas non suscipiam ea
qm gladio et fame et peste ego
consumam eos. Et dixi. a.a.a. dne
deus, prophete dicunt eis. No
uidebitis gladium. et fames no
erit in uobis. sed pacem ueram
dabit uobis in loco isto. Et dixit
dns ad me. Falso prophete uati
cinantur in noie meo. Non misi

eos et non precepi eis neque locutus
sum ad eos visionem mendacem
et divinacionem fraudulentam
et seduccionem cordis sui prophetant
vobis. Ideo hec dicit dominus de pro
phetis qui prophetant in nomine
meo quos ego non misi dicentes
Gladius et fames non erit in terra
hac. In gladio et fame consumentur
prophete illi. et populus quibus
prophetant erunt proiecti in viis
ierusalem pre fame et gladio et non
erit qui sepeliat eos ipsi et uxo
res eorum filii et filie eorum.
Et effundam super eos malum
suum. et dices ad eum verbum
istud. Deducant oculi mei lacri
mam per noctem et diem et non
taceant quoniam contricione magna
contrita est virgo filia populi
mei. plaga pessima vehementer.
Si egressus fuero ad agros ecce
occisi gladio. et si introiero in
civitatem. ecce attenuati fame
Propheta quoque et sacerdos abie
runt in terra quam ignorabant
Numquid proiciens abiecisti iuda
aut syon abhominata est anima
tua. Quare ergo percussisti nos
ita ut nulla sit sanitas expect
avimus pacem et non est bonum
et tempus curacionis et ecce turba
cio. Cognovimus domine impieta
tes nostras iniquitates patrum nostrorum
quia peccavimus tibi. Ne nos
des in obprobrium propter no
men tuum. neque facias nobis con
tumeliam. Solii glorie tue recor
dare ne ~~irritum~~ irritum facias
fedus tuum nobiscum. Numquid
sunt in sculptilibus gencium
qui pluant aut celi possunt dare
ymbres. Nonne tu es domine deus
noster. quem expectavimus tu enim
fecisti omnia hec.

XV.

Et dixit dominus ad me. Si
steterit moyses et samu
el coram me. non est
anima mea ad populum istum
Eice illos a facie mea et egredi
antur. Quod si dixerint ad te quo
egrediemur. dices ad eos. Hec dicit
dominus. qui ad mortem ad mortem

et qui ad gladium ad gladium
et qui ad famem ad famem et
qui ad captivitatem ad captivi
tatem. et visitabo super eos quatuor
species dicit dominus. Gladium ad occi
sionem et canes ad laceranduum
et volatilia celi et bestias terre
ad devorandum et dissipandum
Et dabo eos in furorem cunctis
regnis terre. propter manassen
filium ezechie regis iude. super
omnibus que fecit in ierusalem. Quis
enim miserebitur tui ierusalem. aut
quis contristabitur pro te. aut
quis ibit ad rogandum pro pace
tua. Tu reliquisti me dicit dominus
retrorsum abisti. Extendam ma
num meam super te et interfi
ciam te. Laboravi rogans et dis
pergam eos ventilabro in portis
terre. Interfeci et disperdidi po
pulum meum. et tamen a viis suis
non sunt reversi. Multiplicate
sunt michi vidue eius super arenam
maris. Induxi eos super matrem
adolescentis. vastatorem meridie.
Misi super civitatem repente
terrorem infirmata est que pepe
rit septem. defecit anima eius. Oc
cidit ei sol cum adhuc esset dies.
confusa est et erubuit. Et residuum
eius in gladium dabo in conspec
tu inimicorum eorum ait dominus. Ve
michi mater mea quare genui
sti me virum rixe virum discor
die in universa terra. Non fene
ravi nec feneravit michi quisquam
Omnes maledicunt michi dicit dominus
Si non reliquie tue in bonum. Si
non occurrero tibi in tempore afflictio
nis. et in tempore tribulacionis
adversum inimicum. Numquid
federabitur ferrum ferro ab aqui
lone. et es divicias tuas. et thesauros
tuos in direpcione dabo gratis
in omnibus peccatis tuis et in omnibus
terminis tuis. Et adducam inimi
cos tuos de terra quam nescis
quia ignis succensus est in furo
re meo et super vos ardebit. Tu
scis domine recordare mei. et visita
me et tuere me. ab hiis qui per
sequuntur me. Noli in paciencia

26

tua suscipere me. Scito qm su
stinui pro te obprobrium. Inventi
sunt sermones tui, et comedi eos
et fcm est verbum tuum michi
in gaudium et in leticia cordis
mei, qm invocatum e nomen tu
um super me dne deus exercitu
um. Non sedi in concilio ludenci
um et gloriatus sum. A facie ma
nus tue solus sedebam, qm com
minacoe replesti me. Quare factus
e dolor meus perpetuus, et plaga
mea desperabilis renuit curari
facta e michi quasi mendacium
aquarum infidelium. Propter hoc
hec dicit dns. Si converteris con
vertam te, et ante faciem meam
stabis, et si separaveris preciosum
a vili, qsi os meum eris. Conver
tentur ipsi ad te, et tu non conver
teris ad eos. Et dabo populo huic
te in murum ereum forte, et
bellabunt adversum te, et non
prevalebunt quia ego tecum sum
ut salvem te et eruam dicit dns
Et liberabo te de manu pessimorum
et eruam te de manu fortium.

XVI.

Et fcm est verbum
dni ad me dicens. Non ac
cipies uxorem, et non erunt
tibi filii, et filie in loco isto
quia hec dicit dns super filios et
filias qui generantur in loco isto
super matres eorum que genuerunt
eos et super pres eorum de quorum
stirpe sunt nati, in terra hac
Mortibus egrotacionum morientur.
Non plangentur et non sepeli
entur, in sterquilinium super faciem
terre erunt, et gladio et fame
consumentur. Et erunt cadave
ra eorum in escam volatilibus
celi et bestiis terre. Hec enim dicit
dns. Ne ingrediaris domum con
vivii neque vadas ad plangendum
neque consoleris eos, quia abstuli
pacem mea a populo isto dicit
dns. Misericordiam et miseratio
nes et morientur grandes et parvi
in terra ista. Non sepelientur
neque plangentur et non se inci
dent, neque calvicium fiet pro eis

Et non frangent eos lugenti
panem ad consolandum super
pre suo et matre. Et domum con
vivii non ingredieris ut sedeas
cum eis et comedas et bibas qr
hec dicit dns exercituum deus
isrl. Ecce ego auferam de loco
isto in oculis vris et in diebus
vris vocem gaudii et vocem le
ticie et vocem sponse. Et cum an
nunciaveris populo huic omnia
verba hec et dixerint tibi. Qua
re locutus e dns super nos omne
malum hoc grande, que iniquitas
nra et quod peccatum nrm qd peccavi
mus dno deo nro dices ad eos.
Quia dereliquerunt pres vri me
dicit dns, et abierunt post deos
alienos, et servierunt eis et ado
raverunt eos, et me dereliquerunt
et legem meam non custodierunt
Sed et vos peius operati estis qm
pres vri. Ecce enim ambulat unus
quisque post pravitatem cordis
sui mali ut me non audiat. Eiciam
vos de terra hac in terram quam
ignoratis et vos et pres vri, et
servietis ibi diis alienis die et
nocte qui non dabunt vobis requi
em. Propterea ecce dies veniunt
dicit dns et non dicetur ultra vi
vit dns qui eduxit filios isrl de
terra egipti. Sed vivit dns qui
eduxit filios isrl de terra aquilo
nis et de universis terris ad quas
ieci eos. Et reducam eos in terram
suam quam dedi patribus eorum
Ecce ego mittam piscatores multos
dicit dns et piscabuntur eos. Et
post hec mittam eis venatores mul
tos et venabuntur eos de omni
monte et de omni colle et de cavernis
petrarum quia oculi mei super omnes vias
eorum. Non sunt abscondite a facie
mea, et non fuit occulta iniquitas
eorum ab oculis meis. Et reddam
primum duplices iniquitates et
peccata eorum quia contaminaverunt
terram meam, et in morticinis
ydolorum suorum et abhominacionibus
suis impleverunt hereditatem
meam. Dne fortitudo mea et ro
bur meum, et refugium meum

in die tribulacionis. Ad te gentes
uenient ab extremis terre et di
cent. Vere mendacium possederunt
patres nostri uanitatem que eis non
profuit. Numquid faciet homo sibi
deos. et ipsi non sunt dii. Idcirco
ecce ego ostendam eis per vicem
hanc ostendam eis manum meam
et virtutem meam et scient quia
nomen michi dominus. .xvii.

Peccatum iuda scriptum est
stilo ferreo in ungue ada
mantino exaratum super
latitudinem cordis eorum.
et in cornibus ararum eorum cum re
cordati fuerint. filii eorum ararum
suarum et lucorum lignorumque fronden
cium in montibus excelsis sacri
ficantes in agro. fortitudinem
tuam et omnes thesauros tuos in direp
cionem dabo et excelsa tua prop
ter peccata in universis locis. Et relinque
ris sola ab hereditate tua quam
dedi tibi et servire te faciam ini
micis tuis in terra quam ignoras
Quoniam ignem succendisti in furore
meo. usque in eternum ardebit. Hec
dicit dominus. Maledictus homo qui
confidit in homine et ponit carnem
brachium suum. et a domino recedit
cor eius. Erit enim quasi mirice in de
serto. et non videbit cum venerit
bonum. Sed habitabit in siccitate
in deserto in terra salsuginis et
inhabitabili. Benedictus vir qui
confidit in domino et erit dominus fidu
cia eius. Et erit tamquam lignum quod
transplantatum est super aquas.
quod ad humorem mittit radices
suas et non timebit cum venerit
estus. Et erit folium eius viride et
in tempore siccitatis non erit sol
licitum nec aliquando desinet facere
fructum. Pravum est cor hominis et in
scrutabile quis cognoscet illud.
Ego dominus scrutans corda et probans
renes qui do unicuique iuxta viam
et iuxta fructum adinvencionum
suarum. Perdix fovit que non
peperit fecit divicias et non in iu
dicio. In dimidio dierum suorum dere
linquet eas. et in novissimo suo
erit insipiens. Solium glorie
altitudinis a principio locus sanctifica
cionis nostre expectacio israhel. Domine
qui te derelinquunt omnes confun
dentur. recedentes a te in terra scri
bentur. quia dereliquerunt venam
aquarum viventium dominum. Sana
me domine et sanabor salvum me fac
et salvus ero quia laus mea tu es
Ecce ipsi dicunt ad me. Ubi est ver
bum domini. veniat. Et ego non sum
turbatus te pastorem sequens. et
diem hominis non desideravi. Tu scis
quod egressum est de labiis meis.
rectum in conspectu tuo fuit. Non
sis mihi tu formidini. Spes mea
tu in die afflictionis. Confundantur
qui persequuntur me et non con
fundar ego. paveant illi et non
paveam ego. Induc super eos diem
afflictionis. et duplici contricione
contere eos. Hec dicit dominus ad me.
Vade et sta in porta filiorum populi.
per quam ingrediuntur reges
iuda. Et egrediuntur in cunctis por
tis ierusalem et dices ad eos: Audite
verbum domini reges iuda et omnis
iudea. cunctique habitatores ierusalem
qui ingredimini per portas istas.
et facias precepta mea et vivetis
Hec dicit dominus. Custodite animas ve
stras. et nolite portare pondera
in die sabbati. nec inferatis per
portas ierusalem. Et nolite eicere one
ra de domibus vestris in die sabba
ti et omne opus non facietis. sancti
ficate diem sabbati. sicut precepi
patribus vestris. Et non audierunt
me nec inclinaverunt aurem suam.
sed induraverunt cervicem suam
ne audirent me. et ne acciperent
disciplinam. Et erit si audieritis
me dicit dominus ut non inferatis ho
nera per portas civitatis huius
in die sabbati. Et si sanctificaveritis
diem sabbati. ne faciatis in eo
omne opus ingredientur per portas
civitatis huius reges et principes
sedentes super solium david. et
ascendentes in curribus et equis
ipsi et principes eorum. Viri iuda
et habitatores ierusalem. et habitabi
tur civitas hec in sempiternum.
Et venient de civitatibus iuda.

et de circuitu ierusalem, et de terra beniamin et de campestribus et de montuosis et ab austro portantes holocaustum, et victimam et sacrificium, et thus et inferent oblationem in domum domini. Si autem non audieritis me ut sanctificetis diem sabbati, et ne portetis onus et ne inferatis per portas ierusalem in die sabbati succendam ignem in portis eius, et devorabit domos ierusalem et non extinguetur.

xviii.

Verbum quod factum est ad Ieremiam a domino dicens: Surge et vade in domum figuli, et ibi audies verba mea. Et descendi in domum figuli et ecce ipse faciebat opus super rotam. Et dissipatum est vas, quod ipse faciebat e luto manibus suis. Conversusque fecit illud vas alterum sicut placuerat in oculis eius ut faceret. Et factum est verbum domini ad me dicens. Numquid sicut figulus iste, non potero facere vobis domus israel ait dominus. Ecce ego sicut lutum in manu figuli, sic vos in manu mea domus israel. Repente loquar adversum gentem et adversum regnum ut eradicem et destruam et disperdam illud. Si penitentiam egerit gens illa a malo suo quod locutus sum adversus eam. Agam et ego penitentiam super malo quod cogitavi ut facerem ei. Et subito loquar de gente et de regno ut edificem et plantem illud. Si fecerit malum in oculis meis ut non audiat vocem meam, penitentiam agam super bono quod locutus sum ut facerem ei. Nunc ergo dic viro iuda et habitatori ierusalem dicens. Hec dicit dominus deus. Ecce ego fingo contra vos malum, et cogito contra vos cogitationem, revertatur unusquisque a via sua mala, et dirigite vias vestras et studia vestra. Qui dixerunt desperavimus post cogitationes enim nostras ibimus, et unusquisque pravitatem cordis sui mali faciemus. Ideo hec dicit dominus. Interrogate gentes

Quis audivit talia horribilia que fecit nimis virgo filia israel. Numquid deficiet de petra agri nix libani aut evelli possunt aque erumpentes frigide et defluentes. Quia oblitus est mei populus meus, frustra libantes et impingentes in viis suis et in semitis seculi, ut ambularent per eas in itinere non trito, ut fieret terra eorum in desolationem et in sibilum sempiternum. Omnis qui preterierit per eam obstupescet, et movebit caput suum. Sicut ventus urens dispergam eos coram inimico dorsum et non faciem ostendam eis in die perditionis eorum. Et dixerunt venite cogitemus contra Ieremiam cogitationes. Non enim peribit lex a sacerdote, neque consilium a sapiente, nec sermo a propheta. Venite et percutiamus eum lingua, et non attendamus ad universos sermones eius. Attende domine ad me et audi vocem adversariorum meorum. Numquid redditur bonum pro malo, quia foderunt foveam anime mee. Recordare quod steterim in conspectu tuo ut loquerer pro eis bonum et averterem indignationem tuam ab eis. Propterea da filios eorum in famem, et deduc eos in manus gladii, fiant uxores eorum absque liberis et vidue et viri earum interficiantur morte. Iuvenes eorum confodientur gladio. In prelio audiatur clamor de domibus eorum. Adduces enim super eos latronem repente quia foderunt foveam ut caperent me, et laqueos absconderunt pedibus meis. Tu autem domine scis omne consilium eorum adversum me, in mortem. Ne propicieris iniquitati eorum et peccatum eorum non deleatur a facie tua. Fiant corruentes in conspectu tuo in tempore furoris tui abutere eis.

Hec dicit dominus. Vade. xix. et accipe laguunculam figuli testeam a senioribus populi et a senioribus

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

sacerdotum. Et egredere ad
uallem filij ennon que est iuxta
introitum porte fictilis. et predi
cabis ibi uerba que ego loquar
ad te. et dices. Audite uerbum
dni reges iuda. et habitatores
ierlm. Hec dicit dns exercituum
deus isrl. Ecce ego adducam af
flictionem super locum istum. ita
ut oms qui audierit illam tinni
ant aures eius eo qd dereliquerint
me. Et alienum fecerint locum
istum. et libauerint in eo dijs
alienis quos nescierunt ipsi et pa
tres eorum et reges iuda. Et re
pleuerunt locum istum sangui
ne innocentium. Et edificauerunt
excelsa baalim ad comburendos
filios suos igni. in holocaustum
baalim que non precepi. nec lo
cutus sum nec ascendit in cor
meum. Propterea ecce dies ue
niunt dicit dns et non uocabitur
locus iste amplius thophet et val
lis filij ennon sed uallis filij
occisionis. Et dissipabo consiliu
iuda et ierlm in loco isto. et subuer
tam eos gladio in conspectu inimi
corum suorum et in manu querentium
animam eorum. Et dabo cadauera
eorum escas uolatilibus celi et be
stijs terre. et ponam ciuitatem
hanc in stuporem. et in sibilum.
Omnis qui preterierit per eam obstu
pescet. et sibilabit super uniuersam
plagam eius. Et cibabo eos carne
filiorum suorum. et carnibus filiarum
suarum. et unusquisque carnes ami
ci sui comedet. in obsidione et in
angustia in qua concludent eos
inimici eorum et qui querunt animas
eorum. Et conteres lagunculam
in oculis uirorum qui ibunt tecum.
Et dices ad eos Hec dicit dns exer
cituum. Sic conteram populum
istum et ciuitatem istam. sicut con
teritur uas figuli. quod non potest
ultra instaurari. et in tophet
sepelientur. eo qd non sit locus ad
sepeliendum. Sic faciam loco
huic ait dns et habitatoribus eius
ut ponam ciuitatem istam sicut to
phet inmunde oms domus in quarum

domatibus sacrificauerunt omni milicie
celi. et libauerunt libamina dijs
alienis. Uenit autem Jeremias de
thophet. quo miserat eum dns ad
prophetandum. et stetit in atrio domus
dni et dixit ad omnem populum. Hec dicit
dns exercituum deus isrl. Ecce ego
inducam super ciuitatem hanc et
super oms urbes eius uniuersa ma
la que locutus sum aduersum eam
qm indurauerunt ceruicem suam.
ut non audirent sermones meos.

Et audiuit phasur. .XX.
filius Emmer sacerdos qui
constitutus erat princeps in
domo dni. Jeremie prophe
tantem sermones istos. et percussit
phasur Jeremiam prophetam. et mi
sit eum in neruum quod erat in por
ta beniamin superiori in domo dni.
Cumque eluxisset in crastinum eduxit
phasur Jeremiam de neruo. Et dixit
ad eum Jeremias. Non phasur vo
cauit dns nomen tuum. sed pauo
rem undique quia hec dicit dns. Ecce
ego dabo te in pauorem. et omnes
amicos tuos et corruent gladio
inimicorum suorum et oculi tui uide
bunt et omnem iudam dabo in ma
nu regis babilonis. et transducet eos
in babilonem et percutiet eos gla
dio. Et dabo uniuersam substantiam ci
uitatis huius et omnem laborem eius
omneque precium et cunctos thesau
ros regum iuda. dabo in manu
inimicorum eorum. et diripient eos
et tollent et ducent in babilonem.
Tu autem phasur et oms habitatores
domus tue ibitis in captiuitatem.
et in babilonem uenies et ibi mori
eris ibique sepelieris tu et oms ami
ci tui quibus prophetasti mendaci
um. Seduxisti me dne et seductus
sum. fortior me fuisti et inualuisti.
Factus sum in derisum tota die. Oms
subsannabant me quia iam lo olim
quor uociferans iniquitatem et
uastitatem clamito. Et factus est mihi
sermo dni in obprobrium et in de
risum tota die. Et dixi. Non recor
dabor eius neque loquar ultra in
noie eius. Et factus est in corde meo
qsi ignis estuans claususque in ossibus

meis, et defeci ferre non sustinens.
Audivi enim contumelias multorum
et terrorem in circuitu: persequimini
et persequamur eum. Ab omnibus
viris qui erant pacifici mei, et cu-
stodientes latus meum: Si quomodo
decipiatur et prevaleamus adversus
eum, et consequamur ultionem ex
eo. Dominus autem mecum est quasi bella-
tor fortis: idcirco qui persecuntur
me cadent et infirmi erunt. Con-
fundentur vehementer, quia non in-
tellexerunt opprobrium sempiternum
quod numquam delebitur. Et tu domine
exercituum probator iusti qui vi-
des renes et cor, videam quaeso ul-
tionem tuam ex eis. Tibi enim reve-
lavi causam meam. Cantate domino lau-
date dominum quia liberavit animam
pauperis de manu malorum. Male-
dicta dies in qua natus sum: dies
in qua peperit me mater mea non
sit benedicta. Maledictus vir qui
adnuntiavit patri meo dicens: Natus
est tibi puer masculus, et quasi gaudio
letificavit eum. Sit homo ille ut
civitates quas subvertit dominus et
non penituit eum: audiat cla-
morem ~~mane~~ mane et ululatum
in tempore meridiano. Qui non me
interfecit in vulva, ut fieret mihi
mater mea sepulchrum, et vulva
eius conceptus eternus. Quare
de vulva egressus sum ut viderem
laborem et dolorem, et consume-
rentur in confusione dies mei. XXI.

Verbum quod factum est ad Je-
remiam a domino quando misit
ad eum rex Sedechias Fas-
sur filium Melchie et So-
phoniam filium Maasie sacerdo-
tem dicens: Interroga pro nobis dominum
quia Nabuchodonosor rex Babilo-
nis preliatur adversum nos: si
forte faciat dominus nobiscum secundum
omnia mirabilia sua et recedat a nobis.
Et dixit Jeremias ad eos: Sic di-
cetis Sedechie: Hec dicit dominus deus
Israel: Ecce ego convertam vasa belli
que in manibus vestris sunt, quibus
vos pugnatis adversus regem
Babylonis et Chaldeos qui obsident

vos in circuitu murorum, et congre-
gabo ea in medio civitatis huius.
Et debellabo ego vos in manu ex-
tenta et in brachio forti, et in furo-
re et in indignatione forti et in
ira grandi. Et percutiam habita-
tores civitatis huius, homines et bestie
pestilencia magna morientur.
Et post hec ait dominus: Dabo Sedechi-
am regem Juda et servos eius
et populum eius et qui relicti sunt
in civitate hac a peste et fame et
gladio in manu Nabuchodonosor
regis Babylonis et in manu inimi-
corum eorum et in manu querenti-
um ~~eius~~ animam eorum, et percutiet eos
in ore gladii, et non movebitur
neque parcet nec miserebitur. Et
ad populum hunc dices: Hec dicit
dominus: Ecce ego do coram vobis via-
vite et viam mortis. Qui habita-
verit in urbe hac morietur gladio
fame et peste. Qui autem egressus
fuerit et transfugerit ad Caldeos
qui obsident vos vivet, et erit anima
sua ei quasi spolium. Posui enim faciem
meam super civitatem hanc in
malum et non in bonum, ait dominus.
In manu regis Babylonis dabitur
et comburet eam igni. Et ad domum
regis Juda dicetis: Audite verbum
domini, domus David. Hec dicit dominus:
Judicate mane iudicium, et eru-
ite vi oppressum de manu calum-
pniantis, ne forte egrediatur ut
ignis indignatio mea et succen-
datur, et non sit qui extinguat,
propter maliciam studiorum vestrorum.
Ecce ego ad te habitatricem vallis
solide atque campestris, ait dominus. Qui
dicitis: Quis percutiet nos et quis
ingredietur domos nostras? Et visi-
tabo super vos iuxta fructum studi-
orum vestrorum, dicit dominus. Et succen-
dam ignem in saltu eius, et devo-
rabit omnia in circuitu eius. Hec dicit
dominus: Descende in domum regis Juda
et loqueris ibi verbum hoc, et di-
ces: XXII.
Audi verbum domini rex Ju-
da qui sedes super solium
David tu et servi tui et

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

populus tuus qui ingredimini per
portas istas. Hec dicit dominus. Facite
iudicium et iustitiam. Et liberate
vi oppressum de manu calumpni-
atoris. Et advenam et pupillum
et viduam nolite contristari neque
opprimatis inique et sanguinem in-
nocentem ne effundatis in loco isto.
Si enim facientes feceritis verbum
istud ingredientur per portas do-
mus huius reges sedentes de genere
david super thronum eius et asce-
dentes currus et equos ipsi et ser-
vi et populus eorum. Quod si non
audieritis verba hec in memet
ipso iuravi dicit dominus quia in so-
litudinem erit domus hec. Quia
hec dicit dominus. Super domum regis iuda
galaath tu michi caput libani.
Si non posuero te solitudinem
urbes inhabitabiles. et sanctificabo
super te interficientem virum et ar-
ma eius. Et succident electam
cedrum tuam. et precipitabunt
in ignem. Et pertransibunt gen-
tes multe per civitatem hanc
et dicet unusquisque proximo suo
Quare fecit dominus sic civitati hu-
ic grandi. et respondebunt. Eo quod de-
reliquerunt pactum domini dei sui et
adoraverunt deos alienos et ser-
vierunt. Nolite flere mortuum
neque lugeatis super eum. Fletu
plangite eum qui egreditur quia
non revertetur ultra nec videbit
terram nativitatis sue. Quia hec dicit
dominus ad sellum filium iosie regis
iuda qui regnavit pro iosia patre
suo qui egressus est de loco isto.
non revertetur huc amplius sed in
loco ad quem transtuli eum ibi
morietur. et terram istam non
videbit amplius. Ve qui edificat
domum suam in iniustitia. et ce-
nacula sua non in iudicio. Amicum
suum opprimet frustra et mercedem
eius non reddet ei. Qui dicit
edificabo mihi domum et cenacula spa-
tiosa. qui aperit sibi fenestras.
Et facit laquearia cedrina pingit-
que sinopide numquid regnabis
quoniam confers te cedro. Pater tuus
numquid non comedit et bibit et

fecit iudicium et iustitiam. Tunc
cum bene erat ei. iudicabunt causam
pauperis et egeni in bonum suum.
Numquid non ideo quia cognovit
me dicit dominus. Tui vero oculi et cor
ad avaritiam. et ad sanguinem
innocentem fundendum et ad calump-
niam et ad cursum mali operis
Propterea hec dicit dominus deus ad
ioachim filium iosie regem iuda.
non plangent eum ve frater et ve so-
ror. Non concrepabunt eum ve
domine domine et ve inclite. Sepultura
asini sepelietur putrefactus et pro-
iectus extra portas ierusalem. Ascende
lybanum et clama et in basan
da vocem tuam et clama ad trans-
euntes. quia contriti sunt omnes
amatores tui. Locutus sum ad te
in habundantia tua. dixisti non
audiam. hec est via tua ab adolescentia
tua quia non audisti vocem meam.
Omnes pastores tuos pascet ventus
et amatores tui in captivitatem
ibunt. Et tu confunderis et erube-
sces. ab omni malitia tua que sedes
in libano et nidificas in cedris.
Quomodo congemuisti cum venissent
tibi dolores quasi dolores parturien-
tis. Vivo ego dicit dominus quia si fu-
erit iechonias filius ioachim regis
iuda anulus in manu dextera
mea inde evellam eum. Et dabo
te in manu querentium animam tuam.
et in manu quorum tu formidas
faciem. et in manu nabuchodo-
nosor regis babylonis et in ma-
nu chaldeorum et mittam te et ma-
trem tuam que genuit te in terram
alienam in qua nati non estis
ibique moriemini et ad terram ad quam
ipsi levant animam suam ut rever-
tantur illuc non revertentur.
Numquid vas fictile atque conflatile
contritum est iechonias. Numquid
vas absque omni voluntate. Quare
abiecti sunt ipse et semen eius et
proiecti in terram. quia ignorave-
runt. Terra terra audi sermonem
domini. Hec dicit dominus. Scribe virum
istum sterilem virum qui in diebus
suis non prosperabitur. Non enim
erit de semine eius vir qui sedeat

super solium dauid et potestatem ha
beat ultra in iuda. XXIII.

Ve pastoribus qui disperdunt
et dilacerant gregem pa
scue mee dicit dominus. Ideo hec
dicit dominus deus israel ad pa
stores qui pascunt populum me
um. Vos dispersistis gregem meum
eiecistis eos et non uisitastis eos.
Ecce ego uisitabo super uos maliciam
studiorum uestrorum ait dominus et ego con
gregabo reliquias gregis mei de
omnibus terris ad quas eiecero eos il
luc. Et conuertam eos ad rura sua
et crescent et multiplicabuntur et
suscitabo super eos pastores et pascent
eos non formidabunt ultra et non
pauebunt, et nullus queretur ex numero
dicit dominus. Ecce dies ueniunt dicit dominus
et suscitabo dauid germen iustum
et regnabit rex et sapiens erit et
faciet iudicium et iusticiam in terra
In diebus illis saluabitur iuda et
israel habitabit confidenter. Et hoc est
nomen quod uocabunt eum dominus
iustus noster. Propter hoc ecce dies ue
niunt dicit dominus et non dicent ultra
uiuit dominus qui eduxit filios israel de
terra egypti. Sed uiuit dominus qui eduxit
et adduxit semen domus israel de terra
aquilonis et de cunctis locis ad que
eieceram eos illuc et habitabunt
in terra sua. Ad prophetas. Contritum
est cor meum in medio mei. contre
muerunt omnia ossa mea. Factus su
quasi uir ebrius. et quasi homo madidus
a uino a facie domini et a facie uerbo
rum sanctorum eius. Quia adulteris reple
ta est terra. quia a facie maledic
tionis luxit terra. Arefacta sunt
arua deserti. factus est cursus eorum
malus et fortitudo eorum dissimi
lis. propheta namque et sacerdos
polluti sunt. et in domo mea inue
ni malum eorum ait dominus. Ideo
uia eorum quasi lubricum in tenebris
impellentur enim et corruent in ea
Afferam enim super eos mala annum
uisitacionis eorum ait dominus. et in pro
phetis samarie uidi fatuitatem.
prophetabant in baal et decipiebant
populum meum israel. Et in prophetis ierusalem
uidi similitudinem adulterii et iter
mendacii. Et confortauerunt manus
pessimorum ut non conuerteretur unus
quisque a malicia sua. Facti sunt
michi omnes ut sodoma. et habita
tores eius gomorra. Propterea hec
dicit dominus exercituum ad prophetas
Ecce ego cibabo eos absinthio. et
potabo eos felle. A prophetis enim ierusalem
est egressa pollucio super omnem
terram. hec dicit dominus exercituum
Nolite audire uerba prophetarum
qui prophetant uobis et decipiunt
uisione cordis sui loquuntur et non de ore
domini. dicunt hiis qui blasphemant
me. Locutus est dominus pax erit uobis
et omni qui ambulat in prauitatem
tatem cordis sui. dixerunt non
ueniet super uos malum. Quis
enim affuit in consilio domini. et uidit
et audiuit sermonem eius. Quis
considerauit uerbum illius et au
diuit. Ecce turbo dominice indigna
cionis egredietur. et tempestas
erumpens super caput impiorum
ueniet. Non reuertetur furor domini
usque dum faciat et usque dum com
pleat cogitacionem cordis sui. In
nouissimis diebus intelligetis
consilium eius. Non mittebam prophetas
sed ipsi currebant. Non loquebar
ad eos. sed ipsi prophetabant. Si
stetissent in consilio meo et nota fecis
sent uerba mea populo meo. auer
tissem utique eos a uia sua mala
et pessimis cogitacionibus suis.
Putas ne deus e uicino ego sum
dicit dominus et non deus de longe.
Si occultabitur uir in absconditis
et ego non uidebo eum dicit dominus
Numquid celum et terram ego im
pleo ait dominus. Audiui que dixerunt
prophete prophetantes in nomine meo
mendacium atque dicentes. Somp
niaui sompniaui. usque quo istud
in corde est prophetantium. mendacia
cium mendacium. prophetanci
um seductiones cordis sui. qui
uolunt facere ut obliuiscatur po
pulus meus nominis mei. propter
sompnia eorum que narrant unus
quisque ad proximum suum. Sicut
obliti sunt patres eorum nominis mei.
propter baal propheta qui habet
sompnium narrat sompnium.

Et qui habet sermonem meum lo-
quatur sermonem meum vere.
Quid paleis ad triticum dicit dominus.
Numquid verba mea sunt quasi ignis
ait dominus: et quasi malleus conterens
petram. Propterea ecce ego ad pro-
phetas ait dominus qui adsumunt
linguas suas et aiunt hec dicit
dominus. Ecce ego ad prophetas sompni-
antes mendacium ait dominus qui
narraverunt ea et seduxerunt po-
pulum meum in mendacio suo
et in mirabilibus suis. Cum ego
non misissem eos nec mandassem
eis. qui nichil profuerunt populo
huic dicit dominus. Si igitur interogave-
rit te populus iste. vel propheta
aut sacerdos dicens quod est onus
domini. dices ad eos. Vos estis onus
Proiciam quippe vos dicit dominus;
et prophetas et sacerdotes. et popu-
lum qui dicunt onus domini. visitabo su-
per virum illum et super domum eius
Hec dicetis unusquisque ad proximum
suum. et ad fratrem suum. Quid
respondit dominus. et quid locutus est dominus
et onus domini ultra non memora-
bitur. quia onus erit unicuique ser-
mo suus. Et pervertistis verba
dei viventis domini exercituum dei no-
stri. Hec dices ad prophetam. Quid
respondit tibi dominus. Si autem onus domini
dixeritis propter hoc hec dicit dominus
quia dixistis sermonem istum onus
domini. Propterea ecce ego tollam
vos portans et derelinquam vos
et civitatem quam dedi vobis et pa-
tribus vestris a facie mea. et dabo
vos in obprobrium sempiternum.
et ignominiam eternam. que numquam
oblivione delebitur; XXIIII.

Ostendit mihi dominus. et ecce
duo calathi pleni ficis
positi ante templum domini
postquam transtulit nabuch-
odonosor rex babylonis iechonia
filium ioachim regem iuda et
principes eius et fabrum et incluso-
rem de ierusalem et adduxit eos in
babylone. Calathus unus ficus
bonas habebat nimis ut solent ficus
esse primi temporis. Et calathus unus ficus
habebat malas nimis que comedi
non poterant eo quod essent male. Et
dixit dominus ad me. Quid tu vides
Ieremia. Et dixi. ficus ficus bonas bonas
valde. et malas malas valde que
comedi non possunt. eo quod sunt male.
Et factum est verbum domini ad me dicens
Hec dicit dominus deus israel. Sicut ficus
hee bone sic cognoscam transmigra-
tionem iuda in bonum quam emisi
de loco isto. in terram chaldeorum in
bonum. Et ponam oculos meos super
eum ad placandum et reducam
eos in terram hanc. et edificabo eos
et non destruam. et plantabo eos
et non evellam. Et dabo eis cor
ut sciant me quia ego dominus. Et erunt
mihi in populum et ego ero eis in deum.
quia revertentur ad me in toto cor-
de suo. Et sicut ficus pessime que
comedi non possunt eo quod sint male
Sic dabo sedechiam regem iuda.
et principes eius et reliquos de ierusalem
qui remanserunt in urbe hac et qui
habitant in terra egypti. et dabo
eos in vexationem afflictionemque
omnibus regnis terre. In obprobrium
et in parabolam et in proverbium
et in maledictionem in universis locis
ad que ieci eos. Et mittam in eis
gladium famem et pestem donec
consumantur de terra; quam dedi
eis et patribus eorum. ·XXV·

Verbum quod factum est ad Ie-
remiam. de omni populo iu-
de in anno quarto ioach-
im filii iosie regis iude;
Ipse est annus primus nabuchodo-
nosor regis babylonis. quem locutus
est ieremias propheta ad omnem populum
iuda. et universos habitatores
ierusalem dicens. A tercio decimo anno
iosie filii amon regis iuda. usque ad
diem hanc. Iste est tercius et vigesi-
mus annus. factum est verbum domini
ad me et locutus sum ad vos de no-
cte consurgens et loquens et non
audistis. Et misit dominus ad vos omnes
servos suos. prophetas. consurgens
diluculo. mittensque et non audistis
neque inclinastis aures vestras. ut
audiretis cum diceret. Revertimini
unusquisque a via sua mala. et a
pessimis cogitacionibus vestris. et ha-
bitabitis in terra quam dedit dominus
vobis et patribus vestris a seculo et usque

in ierusalem. Et nolite ire post deos
alienos ut serviatis eis. adoretis
que eos. neque me ad iracundiam pro
vocetis in operibus manuum vestrarum
et non affligam vos. Et non audi
stis me dicit dominus ut me ad iracun
diam provocaretis in operibus manu
um vestrarum in malum vestrum. Prop
terea hec dicit dominus exercituum pro
eo quod non audistis verba mea. Ecce
ego mittam et assumam omnes cogi
tationes aquilonis ait dominus et ad
nabuchodonosor regem babilonis
servum meum. et adducam eos super
terram istam. et super habitatores
eius, et super omnes naciones que
in circuitu illius sunt. et interficiam
eos et ponam eos in stuporem et
in sibilum. et in solitudine sempiter
nam. perdamque ex eis vocem gau
dii. et vocem leticie et vocem sponsi
et vocem sponse. vocem mole et lu
men lucerne. Et erit universa terra
eius in solitudine. et stuporem et
servient universe gentes iste. regi
babilonis septuaginta annis.
Cumque impleti fuerint anni septua
ginta. visitabo super regem babilonis
et super gentem illam dicit dominus
iniquitatem eorum et super terram chal
deorum et ponam illam in solitudi
nem sempiternam. Et adducam super
terram illam omnia verba mea que
locutus sum. contra eam omne quod scrip
tum est in libro isto quecumque prophe
tavit Jeremias adversus omnes gen
tes quia servierunt eis. cum essent
gentes multe et reges magni et
reddam eis secundum opera eorum et secundum
facta manuum suarum. Quia sic dicit
dominus exercituum deus israel, Sume
calicem vini furoris eius de ma
nu mea et propinabis de illo cunctis
gentibus ad quas ego mittam te.
et bibent et turbabuntur et insa
nient a facie gladii. quem ego
mittam inter vos. Et accepi calicem
de manu domini et propinavi cunctis
gentibus ad quas misit me dominus
ierusalem et civitatibus iude et regibus
eius et principibus eius et omni populo
eius et darem eos in solitudinem
et stuporem. et in sibilum et in male
dictionem sicut est dies iste. Pharaoni
regi egipti et servis eius et principi
bus eius et omni populo eius et
universis generaliter. Cunctisque regi
bus terre ausitidis et cunctis re
gibus terre philistiim. et ascalom
et gaze et accaron et reliquiis azoti,
ydumee et moab. et filiis amon
et cunctis regibus tyri. et cunctis
regibus sydonis. et regibus terre
insularum qui sunt trans mare et
dedan et theman. et buz et uni
versis qui attonsi sunt in comam
et cunctis regibus arabie, et cunc
tis regibus occidentis qui habitant
in deserto. et cunctis zambri et cunctis
regibus elam. et cunctis regibus
medorum et cunctis regibus aquilo
nis de prope et de longe unicuique
contra fratrem suum. et omnibus reg
nis terre, que super faciem eius sunt.
Et rex sesach bibet post eos. Et di
cet ad eos. Hec dicit dominus exercituum
deus israel. Bibite et inebriamini. et
vomite et cadite neque surgatis a
facie gladii quem ego mittam in
vos. Cumque noluerint accipere
calicem de manu tua ut bibant dices
ad eos, Hec dicit dominus exercituum
Bibentes bibetis quia ecce in civi
tate in qua invocatum est nomen
meum ego incipio affligere. et vos
quasi innocentes immunes eritis
non eritis amplius immunes. Gla
dium enim ego induco super omnes
habitatores terre dicit dominus exerci
tuum, et tu prophetabis ad eos omnia
verba hec et dices ad illos. Dominus
de excelso rugiet et de habitaculo
sancto suo dabit vocem suam. Ru
giens rugiet super decorem suum
Celeuma quasi calcantium concinetur
super omnes habitatores terre. Per
venit sonitus usque ad extrema terre.
quia iudicium domino cum gentibus
iudicatur ipse cum omni carne. Im
pios tradidit gladio dicit dominus. Hec
dicit dominus exercituum. Ecce afflictio
egredietur de gente in gentem. et
turbo magnus egredietur a summi
tatibus terre. Et erunt interfecti
domini in die illa a summo terre usque
ad summum eius. Non plangentur
et non colligentur, neque sepelientur,

instar vasorum pretiosorum et super faciem terre
iacebunt. Ululate pastores et cla-
mate et aspergite vos cinere op-
timates gregis quia completi sunt
dies vestri ut interficiamini et dissipa-
tione vestra et cadetis quasi vasa pre-
tiosa. Et peribit fuga a pastoribus
et salvatio ab optimatibus gregis.
Vox clamoris pastorum et ulula-
tus optimatum gregum quia va-
stavit dominus pascua eorum et conti-
cuerunt arva pacis a facie ire
furoris domini. Dereliquit quasi leo um-
braculum suum, facta est enim terra
eorum in desolationem a facie ire columbe, et
a facie ire furoris domini. XXVI.
In principio regni ioachim filii Jo-
sie regis iude, factum est verbum istud
a domino dicens. Hec dicit dominus. Sta
in atrio domus domini et loqueris
ad omnes civitates iuda de quibus
veniunt ut adorent in domo domini
universos sermones quos ego man-
davi tibi ut loquaris. Noli sub-
trahere verbum, si forte audiant
et convertantur unusquisque a via
sua mala et peniteat me mali
quod cogito facere eis propter ma-
litiam studiorum eorum. Et dices
ad eos. Hec dicit dominus. Si non au-
dieritis me et ambulaveritis in lege
mea quam dedi vobis ut audiatis
sermones servorum meorum prophe-
tarum, quos ego misi ad vos de
nocte consurgens et dirigens et
non audistis. Dabo domum istam
sicut silo et urbem istam dabo
in maledictionem cunctis gentibus
terre, et audierunt sacerdotes et
prophete et omnis populus Jere-
miam loquentem verba hec in
domo domini. Cumque complesset Jere-
mias loquens omnia que preceperat
ei dominus ut loqueretur ad univer-
sum populum apprehenderunt eum
sacerdotes et prophete et omnis
populus dicens. Morte moriatur
quare prophetavit in nomine domini
dicens. Sicut silo erit domus hec
et urbs ista desolabitur, eo quod non
sit habitator. Et congregatus est
omnis populus adversum Jeremiam
in domum domini et audierunt principes
iuda verba hec. Et ascenderunt
de domo regis in domum domini,
et sederunt in introitu porte domini
nove. Et locuti sunt sacerdotes
et prophete ad principes et ad omnem
populum dicentes. Judicium mortis
est viro huic, quia prophetavit ad-
versum civitatem istam, sicut audi-
stis auribus vestris. Et ait Jeremias
ad omnes principes et universum po-
pulum dicens. Dominus misit me
ut prophetarem ad domum istam,
et ad civitatem hanc verba que
audistis. Nunc ergo bonas facite
vias vestras et studia vestra et audite
vocem domini dei vestri, et penitebit dominum
malorum que locutus est adversum
vos. Ego autem ecce in manibus vestris
sum, facite mihi ut bonum est in oculis
vestris. Verumtamen scitote et cognosci-
te quod si occideritis me sanguinem
innocentem tradetis contra vosmet
ipsos et contra civitatem istam et ha-
bitatores eius. In veritate enim mi-
sit me dominus ad vos ut loquerer in
auribus vestris omnia verba hec. Et
dixerunt principes et omnis populus
ad sacerdotes, et prophetas. Non
est viro huic iudicium mortis quia
in nomine domini dei nostri locutus est ad nos.
Surrexerunt ergo viri de senioribus
terre et dixerunt ad omnem cetum
populi loquentes. Micheas de mo-
rasti fuit propheta in diebus ezechi-
e regis iude, et ait ad omnem popu-
lum iuda dicens. Hec dicit dominus
exercituum. Syon quasi ager arabi-
tur, et ierusalem in acervum erit la-
pidum, et erat et mons domus domini
in excelsa silvarum. Numquid non
morte condempnavit eum ezechi-
as rex iuda et omnis iuda. Numquid
non timuerunt dominum et deprecati sunt fa-
ciem dei, et penituit dominum mali
quod locutus erat adversus eos.
Ita non faciamus malum hoc gran-
de contra animas nostras. Fuit quoque
vir prophetans in nomine domini urias
filius semei, de cariathiarim et
prophetavit adversum civitatem
istam et adversum terram hanc
iuxta omnia verba Jeremie. Et

et rectum

audivit rex ioachim et omnes potentes
et principes eius. verba hec. et quesivit
rex interficere eum. Et audivit uri
as et timuit. fugitque et ingressus
e egiptum. Et misit rex ioachim
viros in egiptum et nathan filium
achobor et viros cum eo elnathan
filius achobor et viri cum eo ierat
in egiptum. Et adduxerunt eum
ad regem ioachim et percussit eum
gladio et proiecit cadaver eius in
sepulchrum vulgi ignobilis. Igitur
manus ioachim filii sephan fuit
cum ieremia ut non traderetur in
manus populi ut interficerent
eum. XXVII.

In principio regni ioachim filii iosie
regis iuda. factum est verbum istud ad
ieremiam a domino dicens. Hec dicit
dominus ad me. Fac tibi vincula et ca
thenas et pones eas in collo tuum
et mittes eas ad regem edom. et
ad regem moab et ad regem filiorum
amon. et ad regem sydonis et ad
regem tyri, in manu nunciorum qui
venerant in ierusalem. et ad sedechiam
regem iuda. et precipies eis ut ad
dominos suos loquantur. Hec dicit
dominus exercituum deus israel. Hec dice
tis ad dominos vestros. Ego feci terram
et hominem et iumenta. que sunt sup
faciem terre. In fortitudine mea
magna. et in brachio meo exten
to. et dedi eam ei qui placuit in ocu
lis meis. Et nunc itaque dedi ego
omnes terras istas in manu nabuch
odonosor. regis babylonis servi
mei. Insuper bestias agri dedi ei.
ut serviant illi. et servient ei omnes
gentes. et filio eius donec veniat
tempus terre eius et ipsius. Gens
autem et regnum quod non servierit
nabuchodonosor regi babilonis
et quicumque non curvaverit collum
suum. sub iugo regis babylonis
in gladio et in fame et in peste
visitabo super gentem illam ait
dominus. donec consumam eos in ma
nu eius. Vos ergo nolite audire
prophetas vestros. et divinos et somp
niatores. et augures et maleficos
qui dicunt vobis non servietis regi
babylonis quia mendacium prophe
tant vobis. ut longe faciant vos
de terra vestra et eiciant vos et
pereatis. Porro gens que subie
cerit cervicem suam sub iugo re
gis babylonis et servierit ei di
mittam eam in terram suam
dicit dominus. et colet eam et habita
bit in ea. Et ad sedechiam regem
iuda. locutus sum secundum omnia verba
hec dicens. Subicite colla vestra
sub iugo regis babylonis et servi
te ei. et populo eius et vivetis.
Quare moriemini tu et populus
tuus gladio fame et peste. Sicut
locutus est dominus ad gentem que
servire noluerit regi babilonis.
Nolite audire verba prophetarum
dicentium vobis. Non servietis regi
babilonis quia mendacium ipsi lo
quuntur vobis. quia non misi eos
ait dominus. et ipsi prophetant vobis in
nomine meo mendaciter ut eiciant
vos et pereatis tam vos quam prophete
qui vaticinantur vobis. Et ad sac
erdotes et ad populum istum locutus sum
dicens. hec dicit dominus. Nolite au
dire verba prophetarum vestrorum. qui
prophetant vobis dicentes. Ecce
vasa domini revertentur de babylone
nunc cito mendacium prophetant.
Nolite audire eos sed servite regi
babylonis et vivatis. Quare da
tur hec civitas in solitudinem. Et
si prophete sunt et est verbum domini
in eis occurrant domino exercituum.
ut non veniant vasa que relicta
fuerant in domum domini et in domum
regis iuda. et ad ierusalem in babilo
nem. Quia hec dicit dominus exerci
tuum. ad columpnas et ad mare
et ad bases et ad reliqua vasorum
que remanserunt in civitate hac que
non tulit nabuchodonosor rex
babylonis. Cum transferret iecho
niam filium ioachim regem
iuda de ierusalem in babilonem et
omnes optimates iuda. et ierusalem.
Quia hec dicit dominus exercituum
deus israel. Ad vasa que relicta
sunt in domo domini et in domo re
gis iuda et de ierusalem in babilonem
iam transferentur et ibi erunt
usque in diem visitationis sue dicit.

dns. Et afferri faciam ea et re
stitui in locum istum; XXVIII.
Et factum est in anno illo in
principio regni sedechie re
gis iuda. In anno quarto
mense quinto. dixit ad
me ananias filius azur propheta
de gabaan in domo dni coram
sacerdotibus. et omni populo dicens
Hec dicit dns exercituum deus israel
Contrivi iugum regis babylo
nis. Adhuc duo anni dierum.
et ego referri faciam ad locum istum
omnia vasa dni que tulit nabuchod
donosor rex babilonis de loco
isto. et transtulit ea in babilonem.
Et iechoniam filium ioachim re
gem iude et omnem transmigracionem
iude qui ingressi sunt in babilonem
Ego convertam ad locum istum ait
dns deus. Conteram enim iugum
regis babilonis. Et dixit Jeremi
as propheta ad ananiam pro
phetam in oculis sacerdotum et
in oculis omnis populi qui stabat in
domo dni, Et ait Jeremias pro
pheta dni, Amen. Sic faciat dominus
Suscitet dns verba tua que pro
phetasti ut referantur vasa in
domum dni. et omnis transmigracio
de babilone ad locum istum. Ve
rumtamen audi verbum hoc quod
ego loquor in auribus tuis. et
in auribus universi populi.
Prophete qui fuerunt ante me
et ante a principio. et prophetaverunt
verunt super terras multas
et super regna magna. De prelio
et de afflictione et de fame. Pro
pheta qui vaticinatus est pacem
cum venerit verbum eius sciet
ur propheta, quem misit dns
in veritate. Et tulit ananias
propheta cathenam de collo Je
remie prophete et confregit ea.
Et ait ananias in conspectu omnis
populi dicens. Hec dicit dns. Sic
confringam iugum nabuchodo
nosor regis babilonis post duos
annos dierum de collo omnium genci
um. Et abiit Jeremias propheta in via

suam. Et factum est verbum dni
ad Jeremiam prophetam postquam
confregit ananias propheta cathe
nam de collo iheremie prophete
dicens. Vade et dices anania Hec
dicit dns. Cathenas ligneas contri
visti. et facias pro eis cathenas
ferreas. Quia hec dicit dns ex
ercituum deus israel, Iugum ferreum
posui super collum cunctarum
gencium istarum. ut serviant na
buchodonosor regi babylonis et
servient ei. insuper et bestias terre
dedi ei. Et dixit Jeremias propheta
ad ananiam prophetam Audi
anania. Non misit te deus. Et
tu confidere fecisti populum istum in
mendacium. Idcirco hec dicit dns
Ecce emittam te a facie terre. Hoc
anno morieris. adversum enim dnm
locutus es. Et mortuus est anani
as propheta in anno illo mense
septimo. XXIX.
Et hec sunt verba libri que
misit Jeremias propheta
de ierusalem ad reliquias se
niorum transmigracionis,
et ad sacerdotes et ad prophetas
et ad omnem populum quem transduxe
rat nabuchodonosor de ierusalem in
babilonem. postquam egressus est Jero
nias rex et domina et eunuchi et
principes iude et ierusalem, Et faber et
inclusor de ierusalem in manu eleazari.
et filii safan et gamaliele filii
helchie, quod misit sedechias rex
iuda ad nabuchodonosor regem
babylonis in babylonem dicens
Hec dicit dns exercituum deus israel
Omni transmigracioni quam transtuli
de ierusalem in babilonem. Edificate
domos et habitate et plantate
ortos et comedite fructus eorum
Accipite uxores et generate filios
et filias, Date filiis vestris uxores
et filias vestras date viris et pari
ant filios et filias. et multiplica
mini ibi. et nolite esse pauci numero
et querite pacem civitatis ad quam
transmigrare vos feci, et orate pro
ea ad dnm quia in pace illius.

erit pax vobis. Hec dicit dns ex
ercituum deus isrl. Ne vos sedu
cant prophete vri qui sunt in me
dio vrorum et divini vri. Et ne at
tendatis ad sompnia vra que vos
sompniatis. quia falso ipi pro
phetant vobis in noie meo et non
misi eos dicit dns. Quia hec dicit
dns. Cum ceperint impleri in ba
bylone septuaginta anni visita
bo vos. et suscitabo super vos ver
bum meum bonu. et reducam
vos ad locum istum. Ego em scio
cogitaciones quas cogito sup vos
ait dns. Cogitacoes pacis et non
afflictionis. ut dem vobis finem et pa
ciencia. et invocabitis me et ibitis
et orabitis me et exaudiam vos.
Queretis me et invenietis. cum
quesieritis me in toto corde vro inve
niar a vobis ait dns. Et reducam
captivitatem vram. et congrega
bo vos de universis gentibus et de cunc
tis locis ad que expuli dicit dns
Et reverti vos faciam ad locum ad
quem transmigrare vos feci. quia
dixistis suscitabit nobis dns prophetas
in babilonem. quia hec dicit dns
ad regem qui sedet super solium da
vid. et ad omnem ppim habitatorem
urbis huius. et ad fres vros qui
non sunt egressi vobiscum in trans
migracoem. Hec dicit dns exerci
tuum. Ecce mittam in eis gladium
famem et pestem. et ponam eos
quasi ficus malas que comedi non
pnt eo quod pessime sint. Et persequar
eos in gladio et fame et pestilencia
et dabo eos in vexacoem universis
regnis terre. in maledccoem et in
stuporem et in sibilum et in obpro
brium cunctis gentibus. ad quas
ego eieci eos. eo quod non audierint
verba mea dicit dns. que misi ad
eos per servos meos p̄phas. de
nocte consurgens et mittens. et
non audistis dicit dns. Vos ergo
audite verbum dni omnis transmigra
tio quam emisi de ihrlm in babilo
nem. Hec dicit dns exercituum
deus isrl. ad achab filium chololie
et ad sedechiam filium amasie qui
prophetant in noie meo mendacit.
Ecce ego tradam eos in manu na
buchodonosor regis babylonis Per

cutiet eos in oculis vris. et assu
metur ex eis maledctio omni trans
migracioni iuda que est in babi
lone dicit dns. Ponat te dns si
cut sedechiam. et sicut achab quos
frixit rex babilonis in ignem.
pro eo quod fecerint stulticiam in
isrl et mechati sunt in uxores
eorum amicorum suorum. Et locuti sunt
verbum in noie meo mendaciter
quod non mandavi eis. Ego sum
iudex et testis dicit dns. Et ad se
meiam neelamitem dices. dicit
dns. Hec dicit dns exercituum deus
isrl. Pro eo quod misisti in noie tuo
libros ad oem ppim qui e in ihrlm
et ad sophoniam filium maasie
sacdotem. et ad universos sacerdo
tes dicens. Dns dedit te sacerdo
tem pro ioiade sacdote. ut sis dux
in domo dni super omez virum
arreptitium. et prophetantem. ut
mittas eum in cervum et in carcere
Et nunc quare non increpasti Je
remiam anathothiten qui pro
phetat vobis. Quia super hoc mi
sit in babilonem dicens. Longum
e edificate domos et habitate. pla
tate ortos. et comedite fructum
eorum. legit ergo sophonias librum
istum in auribus Jeremie p̄phe.
Et fcm est verbum dni ad Jerem
iam p̄pham dicens. Mitte ad oem
transmigracoem dicens. Hec dicit
dns ad semeiam neelamitem.
Pro eo quod prophetavit vobis semeia
et ego non misi eum. fecit vobis
confidere in mendacio. Ideirco hec
dicit dns. Ecce ego visitabo super
semeiam neelamitem et super
semen eius. Non erit ei vir sedens
in medio ppli huius et non videbit
bonu quod ego faciam populo meo
ait dns. quia pvaricacoem locutus
e adversus dnm.

· XXX ·

Hoc verbum quod fcm e ad
Jeremiam a dno dicens.
Hec dicit dns deus isrl.
dicens. Scribe tibi omnia
verba hec que locutus sum ad te in
libro. Ecce em dies veniunt dicit
dns et convertam conversionem ppli
mei. isrl et iuda dicit dns. et con
vertam eos ad tram quam dedi
patribus eorum. ut possideant eam.

Et hec uerba que locutus est dns
ad isrl et ad iudam. Quoniam hec dicit
dns. Vocem terroris audiuimus
formido et non est pax. Interroga
te et uidete si generat masculus.
Quare ergo uidi omnis uiri ma
num super lumbum suum. quasi
parturientis, et conuerse sunt uni
uerse facies in auruginem. Ve quia
magna dies illa. nec est similis
eius. Tempus que tribulacionis
e iacob. et ex ipso saluabitur. Et
erit in die illa ait dns exercituum
conteram iugum eius de collo tuo.
et uincula illius dirumpam. Et
non dominabuntur ei amplius alieni
sed seruient dno deo suo. et dauid
regi suo quem suscitabo eis. Tu
ergo non timeas serue meus iacob.
ait dns. neque paueas isrl. quia
ecce saluabo te de terra longinqua.
et semen tuum de terra captiuita
tis eorum. Et reuertetur iacob et
quiescet. et cunctis affluet et non
erit quem formidet. quoniam ego tecum
sum ait dns ut saluem te. Faciam
enim consumacionem in cunctis gen
tibus in quibus dispersi te. te autem
non faciam in consumacionem.
Sed castigabo te in iudicio, ut non
tibi uidearis innoxius. quia hec dicit
dns. Insanabilis fractura tua.
Pessima plaga tua. Non est qui
iudicet iudicium tuum ad alligan
dum curacionum. Vtilitas non est
tibi. Omnes amatores tui obliti sunt
tui. te non requirent. Plaga enim
inimici percussi te. castigacione
crudeli. propter multitudinem ini
quitatis tue. dura facta sunt peccata
tua. Quid clamas super contriti
one tua. Insanabilis est dolor tuus
propter multitudinem iniquitatis tue.
et dura peccata tua. feci hec tibi. Prop
terea omnes qui comedunt te deuo
rabuntur, et uniuersi hostes tui in
captiuitatem ducentur. Et qui
te uastant uastabuntur. Cunctos
que predatores tuos dabo in preda.
Obducam enim cicatricem tibi, et
a uulneribus tuis sanabo te dicit
dns. Quia eiectam uocauerunt
te syon. hec est que non habebat re
quirentem. Hec dicit dns. Ecce
ego conuertam conuersionem tabernaculorum
iacob et tectis eius miserebor. et
edificabitur ciuitas in excelso suo.
et templum iuxta ordinem suum fundabitur.
Et egredietur de eis laus. uoxque dum
laudancium. Et multiplicabo eos et non
minuentur. et glorificabo eos et non
attenuabuntur. Et erunt filii eius
sicut a principio. et cetus eius coram
me permanebit. Et uisitabo aduersum
omnes. qui tribulant eum. Et erit
dux eius ex eo. et principes de medio
eius producentur. et applicabo eum
et accedet ad me. Quis enim iste est
qui applicet cor suum ut appropin
quet michi. ait dns. Et eritis mihi in
populum et ~~eritis michi in deum~~.
ego ero uobis in deum. Ecce turbo
dni furor egrediens. procella ruens
in capite ~~[illegible]~~ impiorum conquiescet.
Non auertet iram indignacionis
dni donec faciat et compleat cogi
taciones cordis sui. In nouissimo
dierum intelligetis eam. .xxxi.
In tempore illo dicit dns ero deus
uniuersis cognacionibus isrl. et ipsi
erunt michi in populum. Hec dicit dns
inuenit graciam in deserto populus qui
remanserat in gladio. uadet ad re
quiem suam isrl. Longe dns apparu
it mihi, et in caritate perpetua dilexi
te. et ideo attraxi te miserans. Rur
sumque edificabo te. et edificaberis
uirgo isrl. adhuc ornaberis tym
panis tuis. et egredieris in choro
ludencium. Adhuc plantabis ui
neas in montibus samarie. Planta
bunt plantantes et donec tempus
ueniat non uindemiabunt. quia
erit dies in qua clamabunt custodes
in monte effraym. Surgite et as
cendamus in syon. et ad dnm deum
nostrum quia hec dicit dns. Exultate
in leticia iacob. et hinnite contra caput
gencium personate et canite et dicite
Salua dne populum tuum reliquias isrl.
Ecce ego adducam eos de terra aqui
lonis. et congregabo eos ab extre
mis terre. Inter quos erat cecus et
claudus. et pregnans et pariens
simul. et cetus magnus reuertencium
huc. In fletu uenient et in precibus re
ducam eos. et adducam eos per tor
rentem aquarum in uia recta et non

impigent in ea quia factus sum israel
patri et effraym primogenitus
meus e; Audite verbum domini gen
tes, et annunciate in insulis que pro
cul sunt et dicite, qui dispersit israel
congregabit eum, et custodit eum
sicut pastor gregem suum. Redi
met enim dominus iacob, et liberabit eum
de manu potencioris, et venient
et laudabunt in monte syon. Et
confluent ad bona domini super fru
mento et vino et oleo, et fetu pecorum
et armentorum; Eritque anima eorum
quasi ortus irriguus, et ultra non esu
riet, tunc letabitur virgo in choro,
Iuuenes et senes simul. Et conuer
tam luctum eorum in gaudium, et con
solabor eos, et letificabo dolores eorum
et inebriabo animas sacerdotum pingu
edine et populus meus bonis
meis implebitur ait dominus. Hec dicit
dominus vox in excelso audita est, la
mentationis fletus et luctus, rach
el plorans filios suos et nolens
consolari super eis quia non sunt
Hec dicit dominus. ~~Vox in excelso audita~~
Quiescat vox tua a ploratu et
oculi tui a lacrimis quia est merces
operi tuo ait dominus, Et reuertentur
de terra inimici, et est spes nouissi
mis tuis ait dominus, et reuertentur
filii tui ad terminos suos. Audiens
audiui effraym transmigrantem
et castigasti me, et eruditus sum
et eruditus sum quasi iuvenculus in
domitus Conuerte me et reuertar,
quia tu dominus deus meus, Postquam
enim conuertisti me, egi penitentiam, et post
quam ostendisti michi percussi femur me
um. Confusus sum et erubui, quoniam
sustinui opprobrium adolescentie mee.
Si filius honorabilis michi effraym,
et si puer delicatus. quia ex quo
locutus sum de eo adhuc recorda
bor eius. Iccirco conturbata sunt
viscera mea, super eum miserans
miserebor eius ait dominus, statue tibi
speculam, pone tibi amaritudines.
Dirige pedem tuum in viam rectam
in qua ambulasti. Reuertere virgo
israel reuertere, ad ciuitates tuas
Usquequo deliciis desolaueris filia
vaga, quia creauit dominus nouum
super terram, femina circumdabit

virum. Hec dicit dominus exercituum
deus israel; adhuc dicent verbum
istud in terra iuda, et in urbibus
eius cum conuertero captiuitatem
eorum. Benedicat tibi dominus pulchri
tudo iusticie mons sanctus. Et inhabi
tabunt in eo iudas, et omnes ciuita
tes eius simul agricole et minan
tes oues gregis quia inebriaui
animam lassam et omnem animam Bene
dicat tibi dominus pulchritudo iusticie
mons sanctus et inhabitabunt in
eo iudas et omnes ciuitates eius simul
agricole et minantes oues gregis
quia inebriaui animam lassam, et
omnem animam esurientem saturaui.
Ideo quasi de sompno suscitatus sum
et vidi et sompnus meus dulcis michi.
Ecce dies veniunt dicit dominus, et se
minabo domum israel, et domum
iuda semine hominis et semine iu
mentorum; Et sicut vigilaui super
eos ut euellerem et demolirer,
et dissiparem et affligerem sic vi
gilabo super eos, ut edificem et
plantem ait dominus, In diebus illis
non dicent ultra, patres comede
runt uuam acerbam, et dentes
filiorum obstupuerunt, sed unusquisque
in iniquitate sua morietur, et
omnis homo qui comederit uuam
acerbam, obstupescent dentes eius
Ecce dies venient dicit dominus, et
feriam domui israel et domui iuda
fedus nouum. Non secundum pactum
quod pepigi cum patribus vestris
in die qua apprehendi manum eorum
ut educerem eos de terra egipti pac
tum quod irritum fecerunt. Et
ego dominatus sum eorum dicit dominus
Sed hoc erit pactum quod feriam
cum domo israel post dies illos dicit
dominus, Dabo legem meam in vi
sceribus eorum, et in corde eorum
scribam eam. Et ero eis in deum
et ipsi erunt michi in populum, et non
docebit ultra vir proximum suum
et vir fratrem suum, dicens cognosce
dominum. Omnes enim cognoscent me a
minimo eorum usque ad maximum ait
dominus, quia propiciabor iniquitati
bus eorum et peccatis eorum non me
mor amplius. Hec dicit dominus, qui
dat solem in lumine diei ordinem

lune et stellarum in lumine noctis.
Qui turbat mare et sonabunt
fluctus eius dns exercituu nome
illi. Si defecerint leges iste coram
me dicit dns. tunc et semen isrl
deficiet ut non sit gens coram
me dicit dns cunctis diebus. Hec
dicit dns. Si mensurari poterit
celi sursum et investigari fun
damenta terre deorsum. et ego ab
iciam universum semen isrl ppt
oia que fecerunt dicit dns. Et
edificabitur ei civitas dno a tur
re ananehel. usqz ad portam an
guli. Ecce dies veniet dicit dns
et edificabitur et exibit ultra
normam mensure in conspectu
eius. super colle gareb circuibit
goatha. et omnem vallem cadave
rum cineris et mortes et univer
sam regionem mortis usqz ad tor
rentem cedron et usqz ad angulu
porte equorum orientalis. Sctm
dni non evelletur. et non destru
etur ultra in perpetuum. XXXII.

Verbum quod fcm est ad Je
remiam a dno in anno de
cimo sedechie regis iude.
Hic est annus decimusocta
vus nabuchodonosor. Tunc ex
ercitus regis babylonis obsidebat
ierlm. Et ieremias propheta erat
clausus in atrio carceris qui erat
in domo regis iuda. Clauserat
em eum sedechias rex dicens.
Quare vaticinaris dicens. Hec
dicit dns. Ecce ego dabo civitate
istam in manu regis babylonis
et capiet eam. Et sedechias rex
iuda non effugiet de manu chal
deorum sed tradetur in manu regis
babylonis. et loquetur os eius
cu ore illius. et oculi illius oculos
oculos illius videbunt. Et in ba
bilonem ducet sedechiam. et
ibi erit donec visitem eum dicit
dns. Si aut dimicaveritis ad
versu chaldeos nichil prosperu
habebitis. Et dixit Jeremias fcm
e verbum dni ad me dicens. Ecce
ananehel filius sellum patrue
lis tuus veniet ad te dicens. Eme
tibi agrum qui est in anatho tibi.

em competit ex propinquitate ut
emas. Et venit ad me ananehel.
filius patrui mei scdm verbu dni
ad vestibulum carceris. et ait ad
me. Posside agrum meum qui est
in anathot. in tra beniamin quia
tibi competit hereditas et tu pro
pinquus ut possideas. Intellexi aut
qz verbum dni erat et emi agrum
ab ananehel filio patrui mei qui
e in anathoth. et appendi ei argent
vii stateres et decem argenteos.
et scripsi in libro et signavi. et ad
hibui testes. Et appendi argentum
in statera. et accepi librum possessi
onis signatu. et stipulacoes et ra
tas et signa forinsecus. Et dedi
libru possessionis baruch filio neri.
filii amasie in oculis ananehel.
patrui mei. et in oculis testium qui
scripti erant in libro emptionis
in oculis omn ~~iudeor~~ iudeoz qui
sedebant in atrio carceris. Et pre
cepit baruch coram eis dicens. Hec
dicit dns exercituu deus isrl. Su
me libros istos. librum emptionis
hunc signatu et libru hunc qui
apertus est et pone illos in vase fic
tili ut permanere possint diebus
multis. Hec dicit dns deus. Adhuc
possidebuntur domus et agri et vi
nee in tra ista. Et oravi ad dnm
postqm tradidi librum possessionis
baruch filio neri dicens. Heu heu
heu dne deus. Ecce tu fecisti celu
et tram in fortitudine tua magna.
et in brachio tuo extento non erit
tibi difficile omne verbum qd facis
miam in milibus et reddis iniqta
tem patrum in sinum filiorum eorum p
eos. Fortissime magne potens dns
exercituum nomen est tibi. Mag
nus consilio et incomprehensibilis
cogitatu. cuius oculi aperti st sup
omnes vias filiorum adam ut red
das unicuiqz scdm vias suas. et
scdm fructu adinventionis eius.
Qui posuisti signa et portenta
in terra egipti usqz ad diem hanc
et in isrl et in hoibus et fecisti t
nome sicut est dies hec. Et eduxi
sti populum tuum de terra egip
ti in signis et in portentis et in

manu robusta et in brachio extento
et in terrore magno. Et dedisti eis
terram hanc quam iurasti patribus
eorum. ut dares eis terram fluentem
lacte et melle. et ingressi possiderunt
eam. et non obaudierunt voci tue
et in lege tua non ambulauerunt
omnia que mandasti eis ut facerent
non fecerunt. et uenerunt eis ma
la hec. Ecce municiones extructe
sunt aduersum ciuitatem ut capi
atur. et urbs data e in manus chal
deorum qui pugnant aduersus eam
a facie gladij et famis et pestilen
cie. Et quecumque locutus est accidert
ecce tu cernis et tu dicis michi
Eme agrum argento et adhibe te
stes cum urbs data sit in manu
chaldeorum. xxxiij.

Et factum est uerbum domini ad
Jeremiam dicens. Ecce ego
dominus deus uniuerse carnis
Numquid michi difficile erit
omne uerbum. Propterea hec dicit
dominus. Ecce ego tradam ciuitatem istam
in manus chaldeorum. et in manu
regis babylonis et capiet eam. Et
uenient chaldei pugnantes aduersum
ciuitatem hanc et succendent eam
igni et conburent eam. et domus
in quarum domatibus sacrificabant
baalim et libabant dominis alienis
et libamina ad irritandum. Erat
enim filij israel et filij iuda iugiter fa
cientes malum. in oculis meis ab
adolescencia sua. Filij israel qui usque
nunc exacerbabant me in opere
et in furore et in indignacione mea.
Facta e michi ciuitas hec a die
qua edificauerunt eam usque in die
istam qua auferet in de conspectu
meo propter maliciam filiorum
israel. et filiorum iuda quam fecerunt
ad iracundiam me prouocantes
ipsi et reges eorum et principes eorum
et sacerdotes et prophete eorum.
uiri iuda et habitatores iherusalem et
uerterunt ad me terga et non facies
Cum docerem eos et diluculo eru
direm. et nollent audire ut accipe
rent disciplinam. Et posuerunt
ydola sua in domo in qua inuoca
tum est nomen meum. ut pollue
rent eam. Et edificauerunt excel
sa baal. que sunt in ualle filij ennom.

non ut immolarent filios suos et
filias suas moloch quod non ma
daui eis. nec ascendit in cor meum
ut facerent abhominacionem hanc
et in peccatum reducerent iudam.
Et nunc propter ista hec dicit dominus
deus israel ad ciuitatem hanc de
qua uos dicitis quod non tradatur
in manus regis babylonis. In gla
dio et fame et peste. Ecce ego con
gregabo eos de uniuersis terris
ad quas eieci eos in furore meo.
et in ira mea et in indignacione
grandi. et reducam eos ad locum
istum. et habitare eos faciam con
fidenter. Et erunt michi in populum
et ego ero eis in deum. Et dabo
eis cor unum et uiam unam ut
timeant me in uniuersis diebus
et bene sit eis et filijs eorum post eos.
Et feriam eis pactum sempiternum
et non desinam eis bene facere.
et timorem meum dabo in cordi
bus eorum. ut non recedant a
me. et letabor super eos dum bene
fecero eis. Et plantabo eos in terra
ista. in ueritate in toto corde meo.
et in tota anima mea. quia hec dicit
dominus. Sicut adduxi super populum
istum omne malum hoc grande
sic adducam super eos omne bo
num quod ego loquor ad eos.
Et possidebuntur agri in terra ista
de qua uos dicitis quod deserta sit:
eo quod non remanserit homo et iu
mentum et data sunt in manu
chaldeorum agri pecunia ementur
et scribentur in libro et imprimetur
signum. et testis adhibebitur in
terra beniamin et in circuitu ihe
rusalem. in ciuitatibus iuda et
in ciuitatibus montanis et in ci
uitatibus campestribus et in ci
uitatibus que ad austrum sunt
Quia conuertam captiuitatem
eorum ait dominus. xxxiiij.

Et factum est uerbum domini ad
Jeremiam secundo cum ad
huc clausus esset in atrio
carceris dicens. Hec dicit
qui facturus e et formaturus il
lud et paraturus dominus nomen eius
Clama ad me et exaudiam te et.

annunciabo tibi grandia et firma
que nescis. Quia hec dicit dns
deus isrl ad domos urbis huius.
et ad domos regis iuda que dest-
ructe sunt et ad municiones et
gladium venientium. ut dimicent
cum chaldeis et adimpleant psa
ceas cum cadaueribus hom quos
percussi in furore meo et in in
dignatione mea abscondens fa
ciem meā a ciuitate hac propter
omnem maliciam eorum. Ecce ego
obducam ei cicatricem et sani
tatem et curabo eos. et reuelabo
illum deprecatione pacis et ueritatis.
tis. Et conuertam conuersionem
iude. et conuersationem ierlm. Et
edificabo eos sicut a principio. et
emundabo illos ab omni iniqui
tate sua. in qua peccauerunt michi
Et propicius ero cunctis iniqui
tatibus eorum. in quibus dereliq
runt me et spreuerunt me. Et
erit m in nomen et in gaudium
et in laudem et in exultationem
cunctis gentibus terre que audierit
oia bona que ego facturus sum
eis et pauebunt et turbabuntur
in uniuersis bonis et in oi pace
quam ego faciam eis. Hec dicit
dns ad huc audietur in loco isto
quem uos dicitis ee desertum.
eo quod non sit homo et iumentum
in ciuitatibus iuda. et in forib;
ierlm que desolate sunt absque ho
mine et absque habitatore. et absque
pecore. Vox gaudii et uox leticie
uox sponsi et uox sponse. Vox
dicentium confitemini dno exer
cituum qm bonus dns qm in et
num mīa eius. Et portantium
uotum in domo dni reducam em
conuersationem terre sicut a princi
pio dicit dns. Hec dicit dns exer
cituum ad huc erit in loco isto de
serto absque hoie et absque iumento
et in cunctis ciuitatibus eius ha
bitaculum pastorum accubantium
gregum in ciuitatibus montuo
sis. in ciuitatib; campestribus
et in ciuitatib; que ad austrum
sunt. et in terra beniamin et
in circuitu ierlm et in ciuitatib;
iuda Adhuc transibunt greges ad
manum numerantis. ait dns
Ecce dies ueniunt dicit dns. et su
scitabo uerbum meum bonum.
quod locutus sum ad domum isrl
et ad domum iuda in diebus illis
Et in tpe illo germinare faciam
dauid germen iusticie et faciet
iudicium et iusticiam in terra.
In diebus illis saluabitur iuda
et isrl habitabit confidenter et hoc
e nomen quod uocabunt eum dns
iustus nr. Quia hec dicit dns.
Non interibit de dauid uir qui se
deat super thronum domus isrl
et de sacerdotibus et de leuitis no
interibit uir a facie mea qui offe
rat holocaustomata. et incendat
sacrificium et cedat uictimas cun
ctis diebus. Et fcm e uerbum dni ad
ieremiam dicens hec dicit dns.
Si irritum fieri potest pactum meum cum
die et pactum meum cum nocte
ut non sit dies et nox in tpe suo.
Et pactum meum irritum ee poterit
cum dauid seruo meo ut non sit ei.
ex eo filius qui regnet in throno
eius et leuite et sacerdotes ministri
mei. sicuti numerari non pnt stelle
celi. et metiri arena maris. sic
multiplicabo semen dauid serui mei.
et leuitas ministros meos. Et fcm
e uerbum dni ad ieremiam dicens
Numquid non uidisti quod pplus hic
locutus sit dicens. Due cognati
ones quas elegerat dns abiecte
sunt et populum meum despexe
runt. eo quod non sit ultra gens co
ram eis. Hec dicit dns si pactu
meum inter diem et noctem. et leges
celo sed terre non posui. Et quidem
semen iacob et dauid serui mei
proiciam. ut non adsumam de
semine eius principes seminis abra
ham ysaac et iacob. Reducam em
conuersionem eorum et miserebor eis.

Verbum quod fcm. XXXV.
e ad ieremiam a dno qn
nabuchodonosor rex babi
lonis et ois exercitus eius
uniuersaque regna terre que erant
sub potestate manus eius et omis ppls.

bellabant cont' ierlm et cont' omes
urbes eius dicens. Hec dicit dns ds
isrl. Vade loquere ad Sedechiam re
gem iuda et dices ad eum. Hec dicit
dns deus isrl. Ecce ego tradam ei
ciuitatem hanc in manu regis ba
bilonis, et succendet eam igni, et
tu non effugies de manu eius, sed
comprehensione capieris et in manu
eius traderis, et oculi tui oculos re
gis babilonis uidebunt et os eius cu
ore tuo loquetur. et babilonem in
troibis. Attamen audi uerbu dni
sedechia regis iuda. Hec dicit dns
ad te. Non morieris in gladio sed
in pace morieris. et scdm combusti
ones patrum tuorum regum prorum qui
fuerunt ante te sic comburent te.
Et ue dne quia plangent te. quia
uerbum ego locutus sum dicit dns
Et locutus est Jeremias propheta ad
sedechiam regem iuda uniuersa
uerba hec in ierlm. Et exercitus regis
babilonis pugnabat cont' ierlm.
et cont' omes ciuitates iuda que de
relicte erant et contra lachis. et
cont' azecha. Hec enim superant
de ciuitatibus iuda urbes munite
Verbum quod fcm est ad Jeremiam
a dno postquam percussit rex sedechias
fedus cum oi populo in ierlm pre
dicans ut dimitteret unusquisque
seruum suum. et unusquisque ancil
lam suam. hebreum et hebream
liberos et nequaquam ultra dnarentur
in eis idest in iudeo et in fre suo.
Audierunt ergo omes principes et
uniuersus pplus qui inierant pactu
ut dimitterent unusquisque seruu
suu et unusquisque ancillam suam
liberos et ultra non dnarentur eis.
Audierunt igr et dimiserunt et con
uersi sunt deinceps et retraxerunt
seruos et ancillas suas quos di
miserant liberos et subiugauerunt
in famulos et in famulas. Et fcm
e uerbum dni ad Jeremiam a dno
dicens Hec dicit dns deus isrl Ego
percussi fedus cum pribus uris
in die qua eduxi eos de terra egipti
de domo seruitutis dicens. Cum
completi fuerint septem anni. dimit
tat unusquisque fratrem suu liberum,

hebreum qui uenditus est ei et ser
uiet tibi sex annis et dimittes eu
a te liberum. Et non audierunt pa
tres uri me. nec inclinauerunt
aurem suam. Et conuersi estis uos
hodie et fecistis quod rctm est in oculis
meis ut predicaretis libertatem unus
quisque ad amicum suum. Et inistis
pactum in conspectu meo in domo in
qua inuocatum e nomen meum
super eam et reuersi estis et coma
culastis nomen meum et reduxi
stis unusquisque seruum suum.
et unusquisque ancillam suam quos
dimiseratis ut essent liberi et sue
ptatis et subiugabitis eos ut sint
uos serui et ancille. Propterea hec
dicit dns. Vos non audistis me
ut predicaretis libertatem unusquisque
fri suo et unusquisque amico suo.
Ecce ego predico libertatem dic dns
ad gladium et pestem et fame et
dabo uos in commotionem cunctis reg
nis terre. Et dabo uiros qui puari
cantur fedus meu et non obseruau
erunt uerba federis quibus assen
si sunt, in conspectu meo. Vitulu
quem conciderunt in duas partes
et transierunt etia in diuisiones
principes iude principes ierlm eunuchi
et sacerdotes et omis populi terre.
qui transierut inter diuisione uituli.
Et dabo eos in manu inimicorum
suorum. et in manu querentium aiam
eorum. et erit morticinu eorum in es
cam. uolucribus celi et bestiis terre.
Et sedechiam regem iuda et prin
cipes eius dabo in manu inimico
rum suorum et in manu querentium
aias eorum. et in manu exercitus
regis babilonis. qui recesserunt
a uobis. Ecce ego precipio dicit dns
et reducam eos in ciuitatem hanc
et preliabunt aduersum eam et
capient eam incendentes igni.
et ciuitates iuda dabo in solitu
dine eo quod non sit habitator. 36.
Verbum quod fcm e ad Je
remiam. a dno in diebus
ioachim filii iosie regis
iuda dicens. Vade in do
mum recchabitaru et loquere eis
et introduces eos in domu dni in
unam exedram   et dabis

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

eis bibere vinu. Et adsume re
corum filium Jeremie filij absa
nie et fratres eius et omnes filios eius
et universam domum rechabitarum
Et duxi eos et introduxi eos in
domum domini et ad gazophilacium
principum super thesaurum ma
asie filij sellum qui erat custos
vestibuli. et posui coram filijs
domus rechabitarum sciphos ple
nos vino et calices et dixi ad
eos. Bibite vinum. Qui responderunt
Non bibemus vinum quia ionadab
filius rechab pater noster precepit nobis
dicens. Non bibetis vinum vos et
filij vestri usque in sempiternum. et
domum non edificabitis et semen
tem non seretis. et vineas non pla
tabitis nec habebitis. sed in taberna
culis habitabitis cunctis diebus
vestris et vivatis diebus multis
super faciem terre in qua vos per
egrinamini. Obedivimus ergo voci
ionadab filij rechab patris nostri in
omnibus que precepit nobis ita ut non
biberemus vinum cunctis diebus nostris
nos et mulieres nostre filij et filie nostre
Et non edificaremus domos ad ha
bitandum. et vineam et agrum
et sementem non habuimus. Sed
habitavimus in tabernaculis et obe
dientes fecimus iuxta omnia que prece
pit nobis ionadab pater noster. Cum
autem ascendisset nabuchodonosor
rex babilonis. ad terram nostram
diximus. Venite et ingrediamur
in ierusalem a facie exercitus chaldeorum
et a facie exercitus syrie et man
simus in ierusalem. Et factum est verbum
domini ad Jeremiam dicens. Hec dicit
dominus exercituum deus israel. Vade et
dic viris iuda et habitatoribus
ierusalem. Numquid non recipietis disci
plinam. ut obediatis verbis meis
dicit dominus. Prevaluerunt sermones
ionadab filij rechab quos precepit
filijs suis. ut non biberent vinum
et non biberunt usque in diem hanc
quia obaudierunt precepta patris
sui. Ego autem locutus sum ad vos de
mane consurgens. et loquens et
non obedistis michi. Misique ad vos
omnes servos meos prophetas consur
gens diluculo mittensque et dicens
Convertimini unusquisque a via sua
mala. et bona facite studia vestra
et nolite sequi deos alienos neque
colatis eos. Et habitabitis in terra
quam dedi vobis. et patribus vestris
et non inclinastis aurem vestram
neque audistis me. Firmaverunt
igitur filij ionadab filij rechab prece
ptum filij patris sui quod preceperat
eis. Populus autem iste non obedi
vit michi. Ideo hec dicit dominus et
super habitatores ierusalem universam
afflictionem quam locutus sum ad
versum eos. eo quod locutus sum ad
illos et non audierunt. Vocavi
illos et non responderunt michi. Do
mui autem rechabitarum dixit Jere
mias. Hec dicit dominus exercituum
deus israel. Pro eo quod obedistis prece
pto ionadab patris vestri et custodistis
omnia mandata eius. et fecistis uni
versa que precepit vobis. Propterea
hec dicit dominus exercituum deus israel
Non deficiet vir de stirpe iona
dab filij rachab stans in conspectu
meo cunctis diebus. XXXVI.

Et factum est in anno quarto
ioachim filij iosie regis iu
da. factum est verbum domini
hoc ad Jeremiam a domino di
cens. Tolle volumen libri et scribe
in eo omnia verba que locutus sum
tibi. adversum israel et iudam et
adversum omnes gentes a die qua
locutus sum tibi adversum te ex die
bus iosie usque ad diem hanc. Si
forte audiente te domo iuda univer
sa mala que ego cogito facere eis
revertatur unusquisque a via sua ma
la. et propitius ero iniquitati et peccato
eorum. Vocavit ergo Jeremias baruch fi
lium nerie. Et scripsit baruch ex
ore Jeremie. omnes sermones quos
locutus est ad eum. in volumine li
bri. Et precepit Jeremias baruch
dicens. Ego clausus sum nec valeo
ingredi in domum domini. Ingredere
ergo tu et lege de volumine quod
scripsisti. ex ore meo verba domini.
audiente populo in domo domini. in
die ieiunij. Insuper et audiente uni
verso iuda qui veniunt de civita
tibus suis. leges eis. Si forte ca
dat oratio eorum in conspectu domini. et

reuertatur unusquisque a uia sua pessi
ma. quoniam magnus furor et indigna
tio quam locutus est dominus aduersus
populum hunc. Et fecit baruch fi
lius nerie iuxta omnia que preceperat ei
Jeremias propheta. legens ex uo
lumine sermones domini in domo domini.
Factum est autem in anno quinto ioachim
filii iosie regis iuda in mense no
no predicauerunt ieiunium. in con
spectu domini omni populo in ierusalem et uni
uerse multitudini que confluxerat
de ciuitatibus iuda in ierusalem. Legit
que baruch ex uolumine sermones
Jeremie in domo domini in gasophila
tio gamarie filii sephan scribe in
uestibulo superiori. in introitu porte
noue domus domini. audiente omni po
pulo. Cumque audisset micheas filius
gamarie filii saphan omnes sermo
nes domini ex libro descendit in domum
regis. ad gazophilatium scribe. Et
ecce ibi omnes principes sedebant et
elisama scriba et dalias filius se
meie. et helmatha filius achabor.
et gamarias filius sephan. et se
dechias filius ananie. et uniuersi
principes. et nunciauit eis micheas
omnia uerba que audiuit legente ba
ruch ex uolumine in auribus populi.
Miserunt itaque omnes principes ad ba
ruch iudi filium nathanie filii
semeie. filii chusi dicentes. Volumen
ex quo legisti audiente populo su
me in manu tua et ueni. Tulit ergo
Baruch filius nerie uolumen in
manu sua et uenit ad eos. Et dix
erunt ad eum. Sede et lege hec in
auribus nostris. Et legit baruch in
auribus eorum. Igitur cum audissent
omnia uerba obstupuerunt unusquisque
ad proximum suum. et dixerunt
ad baruch. Nunciare debemus regi omnes
sermones istos ex ore eius. et inter
rogauerunt eum dicentes. Indica
nobis quomodo scripsisti omnes sermones
istos ex ore eius. Dixit autem eis
baruch. Ex ore suo loquebatur quasi
legens ad me omnes sermones istos
et ego scribebam in uolumine atra
mento. Et dixerunt principes ad ba
ruch. Vade abscondere tu. et Jere
et nemo sciat ubi sitis. Et ingressi
sunt ad regem in atrium. Porro

uolumen commendauerunt in gazo
philatium helisame scribe. Et nun
ciauerunt ad regem omnes sermones
Misitque rex iudi ut sumeret uolu
men. qui tollens illud de gazophi
latio elisame scribe legit audien
te rege et uniuersis principibus
qui stabant circa regem. Rex autem
sedebat in domo hiemali in mense
nono. et posita erat arula coram
eo plena prunis. Cumque legisset
iudi tres pagellas uel quatuor
scidit illud scalpello scribe et pro
iecit in ignem qui erat super arula
donec consumeretur omne uolu
men igni. qui erat in arula. et
non timuerunt neque sciderunt ue
stimenta sua rex et omnes serui
eius qui audierunt uniuersos ser
mones istos. Verumtamen helnathan
et dalias et gamarias contradix
erunt regi ne combureret librum
et non audiuit eos. Et precepit
rex ieremahel filio amethel et
samarie filio aldamethel ut co
prehenderent baruch scribam et
Jeremiam prophetam. Abscondit autem
eos dominus. Et factum est uerbum domini
ad Jeremiam. postquam combusserat
rex uolumen. et sermones quos
scripserat baruch ex ore Jeremie
dicens. Rursum tolle uolumen
aliud et scribe in eo omnes sermones
priores qui erant in uolumine pri
mo quod combussit ioachim rex iuda.
Et audiuit ioachim rex iuda di
cens hec dicit dominus. Tu combussisti
uolumen illud dicens. Quare scrip
sisti in eo adnuncians festinus
ueniet rex babylonis et uastabit
terram hanc et cessare faciet ex
illa hominem et iumentum. Propterea
hec dicit dominus contra ioachim rege
iuda. Non erit ex eo qui sedeat
super solium dauid. et cadauer eius
proicietur ad estum per diem et ad
gelu per noctem. et uisitabo contra
eum et contra semen eius. et contra
seruos suos iniquitates suas.
Et adducam super eos et super habi
tatores ierusalem et super uiros iuda
omne malum quod locutus sum ad
eos. et non audierunt. Jere autem

tulit uolumen illud et dedit illud
baruch filio nerie scribe. qui scrip
sit in eo ex ore jeremie omnes sermo
nes libri quem combusserat Jo
achim rex iuda igni. Et insuper
additi sunt sermones multi plu
res quam ante fuerant. XXXVIII

Et regnauit rex sedechias
filius josie pro iechonia
filio ioachim quem consti
tuit nabochodonosor rex
babilonis in terra iuda. et non
obediuit ipse et serui eius. et populus
terre uerbis domini. que locutus est
in manibus jeremie prophete.
Et misit rex sedechias iuchal fili
um selemiel et sophoniam filium
maasie sacerdotem ad jeremiam
prophetam dicens. Ora pro nobis
dominum deum nostrum. Jeremias autem
libere ambulabat. in medio populi.
non enim miserant eum in custo
dia carceris. Igitur exercitus pha
raonis egressus est de egipto. et
audientes chaldei qui obsidebant
ierusalem huiuscemodi nuncium recces
serunt ab ierusalem. Et factum est uerbu
domini ad jeremiam prophetam dicens.
Hec dicit dominus deus israel. Sic dice
tis regi iuda qui misit uos ad
me interrogandum. Ecce exercitus
pharaonis qui egressus est uobis
in auxilium reuertetur in terram
suam. in egipto. et redient chaldei
et bellabunt contra ciuitatem hanc
et capient eam et incendent igni.
Hec dicit dominus. Nolite decipere animas
uestras dicentes. Euntes abibunt
et recedent a nobis chaldei quia non
abibunt. Sed et si percusseritis
omnem exercitum chaldeorum qui pre
liantur aduersum uos. Et dere
licti fuerint ex eis aliqui uolne
rati singuli de tentorio suo con
surgent. et incendent ciuitatem
hanc igni. Ergo cum recessisset
exercitus chaldeorum ab ierusalem propter
exercitum pharaonis. Egressus
est jeremias de ierusalem ut iret in be
niamin et diuideret ibi in pos
sessionem in conspectu ciuium.
Cumque peruenisset ad portam
beniamin. erat ibi custos porte

per uices nomine yerias filius ananie
et apprehendit jeremiam prophetam
dicens. ad caldeos profugis. Et re
spondit ieremias. falsum est. Non
fugio ad chaldeos. sed non audiuit
eum. Et comprehendit jeremiam et
adduxit eum ad principes. Quam
obrem irati principes contra ieremia
cesum eum miserunt in carcerem.
qui erat in domo nathan scribe.
ipse enim prepositus erat super carce
rem. Itaque ingressus est jeremias
in domum laci et in ergastulo. et se
dit ibi ieremias diebus multis.
Mittens autem rex sedechias tulit eum
et interrogauit eum in domo sua ab
scondite et dixit. Putas ne est sermo
a domino. Et dixit jeremias ad regem
sedechiam. Quid peccaui tibi et ser
uis tuis et populo tuo. quia misisti
me in domum carceris. Ubi sunt
prophete uestri qui prophetabant
uobis et dicebant. Non ueniet rex ba
bilonis super uos. et super terram
hanc. Nunc ergo audi obsecro domine
mi rex. Ualeat deprecatio mea in con
spectu tuo et ne remittas me in do
mum ionathan scribe ne moriar
ibi. Precepit ergo rex sedechias ut
traderetur jeremias in uestibulum
carceris et daretur jere. torta pa
nis cotidie excepto pulmento do
nec consumerentur omnes panes
de ciuitate. Et mansit jeremias
in uestibulo carceris. XXXIX.

Audiuit autem saphacias fi
lius nathan et iedeias fi
lius fasur et iuchal filius
semelie. et fasur filius melchie
sermones quos ieremias loquebatur
est ad omnem populum dicens. Hec dicit
dominus quicumque manserit in ciuitate
hac morietur in gladio fame et
peste. Qui autem profugerit ad cal
deos uiuet et erit anima eius sospes
et uiuet. Hec dicit dominus tradendo
tradetur ciuitas hec in manu ex
ercitus regis babilonis et capiet
eam. Et dixerunt principes regi. Ro
gamus ut occidatur homo iste. De
industria enim dissoluit manus ui
rorum bellantium qui remanserunt
in ciuitate hac. Et manus uniuersi-

populi loquens ad eos iuxta uerba
hec. Siquidem homo hic non querit
pacem populo huic, sed malum.
Et dixit rex sedechias. Ecce ipse in
manibus uestris est, nec enim fas est re-
gem uobis quicquam negare. Tulerunt
ergo Jeremiam et proiecerunt eum
in lacum Melchie filii amalech. qui
erat in vestibulo carceris. et sub-
miserunt Jeremiam in funibus
et in lacu non erat aqua sed lutum.
Descendit itaque Jeremias in cenum.
Audiuit autem abdemelech ethiops
uir eunuchus qui erat in domo re-
gis quod misissent Jeremiam in lacum
Porro rex sedebat in porta beniamin
et egressus est abdemelech de do-
mo regis et locutus est ad regem
dicens. Domine mi rex male fecerunt
uiri isti omnia quecumque perpetra-
uerunt contra Jeremiam prophetam
mittentes eum in lacum ut moria-
tur ibi fame. Non sunt enim ultra pa-
nes in ciuitate. precepit itaque rex
abdemelech ethiopi dicens. Tolle
tecum triginta uiros et leuate Jere-
miam de lacu. antequam moriatur.
Assumptisque abdemelech secum uiros
ingressus est domum regis que
erat sub cellario et tulit inde ue-
teres pannos et antiqua que conpu-
truerant et submisit ea ad Jeremi-
am in lacum per funiculos. dixitque
abdemelech ethiops ad Jeremiam
Pone ueteres pannos et scissa et ~~con-~~
~~cisa~~ putrida sub cubito manuum
tuarum et super funes. Fecit ergo Je-
remias sic. Et extraxerunt Jeremi-
am sic funibus et eduxerunt eum
de lacu. Mansit autem Jeremias in
vestibulo carceris. Et misit rex se-
dechias tulitque ad se Jeremiam
prophetam ad ostium tercium quod
erat in domo domini. Et dixit rex ad
Jeremiam. Interrogo ego te sermo-
nem. ne abscondas a me aliquid.
Dixit autem Jeremias ad sedechiam
Si annunciauero tibi numquid non
interficies me. Et si consilium
dedero tibi. non me audies. Jurauit
ergo rex sedechias Jeremie clam
dicens. Viuit dominus qui fecit
michi animam hanc si occidero te

et si tradidero te in manu uirorum
qui querunt animam tuam. Et
dixit Jeremias ad sedechiam
Hec dicit dominus exercituum deus
israel. Si profectus exieris ad prin-
cipes regis babilonis uiuet anima
tua. et ciuitas hec non succen-
detur igni. et saluus eris tu et
domus tua. Si autem non exieris
ad principes babilonis tradetur
ciuitas hec in manu chaldeorum
et succendent eam igni. Et tu
non effugies de manu eorum.
Et dixit sedechias ad Jeremiam.
Sollicitus sum propter iudeos qui
transfugerunt ad chaldeos ne forte
tradar in manus eorum et illudant
michi. Respondit autem Jeremias. Non
te tradent. Audi queso uocem domini
quam ego loquor ad te et bene
tibi erit, et uiuet anima tua. Quod
si nolueris egredi. iste est sermo
quem ostendit michi dominus. Ecce
omnes mulieres que remanserunt
in domo regis iuda. educentur
ad principes regis babilonis et ipse
dicent. Seduxerunt te et preualuerunt
aduersum te. Viri pacifici tui de-
merserunt in ceno et lubrico pe-
des tuos et recesserunt a te. Et om-
nes uxores tue et filii tui educentur
ad chaldeos. et non effugies ma-
nus eorum. sed in manu regis
babilonis capieris. et ciuitatem
hanc conburent igni. Dixit
ergo sedechias ad Jeremiam.
Nullus sciat uerba hec et non
morieris. Si autem audierint prin-
cipes quia locutus sum tecum
et uenerint ad te et dixerint tibi
Indica nobis quid locutus es cum
rege. ne celes nos et non te in-
terficiemus. et quid locutus est rex tecum
dices ad eos. Prostraui ego preces
meas coram rege ne me reduci
iuberet in domum ionathan et
ibi morerer. Venerunt ergo omnes
principes ad Jeremiam et interroga-
uerunt eum et locutus est eis iuxta
uerba que precepit ei
rex. Et cessauerunt ab eo nichil
enim fuerat auditum. Mansit uero

Jeremias in vestibulo carceris usque
ad diem quo capta est ierusalem.

xl

Anno nono
Sedechie regis iude mense
decimo venit nabuchodo
nosor rex babylonis et omnis
exercitus eius ad ierusalem et obsede
bant eam. Undecimo autem anno
sedechie mense quarto quinta die
mensis aperta est civitas et ingres
si sunt omnes principes babylonis
regis et sederunt in porta media
Neregel sereser rebmach et omnes
reliqui principes regis babilonis.
Cumque vidisset eos sedechias rex
iuda. et omnes viri bellatores
fugerunt. Et egressi sunt nocte
de civitate per viam orti regis
et per portam que erat inter duos
muros. et egressi sunt ad viam
deserti. Persecutus est autem eos ex
ercitus chaldeorum et comprehenderunt
sedechiam in campo solitudinis
iericuntine. et captum adduxe
runt ad nabuchodonosor regem
babylonis. in reblatha que est in terra
emath. et locutus est ad eum iudi
cia. Et occidit rex babilonis fili
os sedechie. in reblatha in oculis
eius. que est in terra emath et omnes
nobiles iuda occidit rex babylo
nis. Oculos quoque sedechie eruit
et vinxit eum compedibus ut du
ceretur in babilonem. Domum
quoque regis et domum vulgi succen
derunt chaldei igni et murum
ierusalem subverterunt. Et reliquias
populi que remanserat in civita
te et perfugas qui transfugerant
ad eum. et superfluos vulgi qui
remanserant transtulit nabuzar
dan magister militum in babylone.
Et de plebe pauperum qui nichil
penitus habebant dimisit nabuzar
dan magister militum in terra iuda.
et dedit eis vineas et cisternas
in die illa. Preceperat autem na
buchodonosor rex babylonis de
Ieremia propheta nabuzardan
magistro milicie dicens. Tolle illum
et pone super illum oculos tuos
nichil que mali facias. sed ut vo
luerit sic facies ei. Misit ergo na
buzardan princeps milicie dicens et
nabu et sezban et rabsares. et ne
regel et sereser et rebmach et omnes
optimates regis babylonis miserunt
et tulerunt Ieremiam de vestibu
lo carceris et tradiderunt eum go
dolie. filio aicham filii saphan ut
intraret in domum et habitaret in
populo. Ad Ieremiam autem factus
fuerat sermo domini. cum clausus fu
isset in vestibulo carceris dicens.
Vade et dic abdemelech ethiopi di
cens. Hec dicit dominus exercituum deus
israel. Ecce ego inducam sermones
meos super civitatem hanc in ma
lum et non in bonum. Et erunt in con
spectu tuo in die illa dicit dominus et
non traderis in manus virorum
quos tu formidas. Sed eruens li
berabo te. et in gladio non cades.
sed erit tibi anima tua in salutem quia
habuisti fiduciam ait dominus.

xli.

Sermo qui factus est ad iere
miam a domino postquam dimis
sus est a nabuzardan ma
gistro milicie de rama quan
tulit eum vinctum cathenis de me
dio omnium qui migrabant de ierusalem
et iuda et ducebantur in babilo
nem. Tollens ergo princeps milicie
Ieremiam et dixit ad eum. Dominus
deus tuus locutus est malum hoc su
per locum istum. et adduxit et fecit
dominus sicut locutus est quia peccastis
domino et non audistis vocem eius. Et
factus est vobis sermo hic. Nunc
ergo ecce solui te hodie de cathe
nis. que sunt in manibus tuis.
Si placet tibi ut venias mecum
in babilonem veni et ponam ocu
los meos super te. Si autem displi
cet tibi venire mecum in babylo
nem hic reside. Ecce omnis terra
in conspectu tuo quo elegeris et
quo placuerit tibi ut vadas il
luc perge et mecum noli venire.
Sed habita apud godoliam filium
aicham filii saphan quem posuit
rex babilonis civitatibus iude. Ha
bita ergo cum eo in medio populi
mei. vel quocumque placuerit tibi
ut vadas vade. Dedit quoque ei
magister milicie cibaria et munuscula.

et dimisit eum. Venit autem Ieremi-
as ad godoliam filium aicham [struck] in
masphat et habitavit cum eo in
medio populi qui relictus fuerat in
terra. Cum ergo audissent omnes prin-
cipes exercitus qui dispersi fuerant
per regiones ipsi et socii eorum quod
prefecisset rex babylonis godoliam
filium aicham terre. et quod commen-
dasset ei viros et mulieres et par-
vulos. Et de pauperibus terre qui
non fuerant translati in babilone.
venerunt ad godoliam in masphat
Ismahel filius nathanie et ioana
et ionathan filius charee. et sare-
as filius phehoemeth et filii ophi
qui erant de nethopathi. et iezoni-
as filius phenoemeth et filii offi
qui erant maatham ipsi et viri
eorum. Et iuravit eis godolias filius
aicham filii saphan et comitibus
eorum dicens. Nolite timere ser-
vire chaldeis habitate in terra et
servite regi babylonis et bene erit
vobis. Ecce ego habito in masphat
ut respondeam preceptis chaldeorum
que mittuntur ad nos. Vos autem
colligite vindemiam et messem
et oleum et condite in vasis vestris
et manete in urbibus vestris quas
tenetis. Sed et omnes iudei qui er-
ant in moab et in finibus amon
et ydumea et in universis regioni-
bus audito quod dedisset rex babilo-
nis reliquias in iudea et quod pre-
posuisset super eos godoliam fili-
um aicham filii saphan. Reversi
sunt inquam omnes iudei de universis
locis ad que profugerant et vene-
runt in terram iuda et ad godo-
liam in masphat. et collegerunt
vinum et messem multam nimis.
Iohanan autem filius caree et omnes
principes exercitus qui dispersi er-
ant in regionibus venerunt ad
godoliam in masphat et dixerunt
ei. Scito quia baal rex filiorum
amon misit ysmahel filium na-
thanie percutere animam tuam. et
non credidit eis godolias filius
aycham. Iohanan vero filius cha-
ree dixit ad godoliam filium aicha
seorsum in masphat loquens.
Ibo et percutiam Ismahel filium
nathanie nullo sciente. ne inter-
ficiat animam tuam. et dissipentur
omnes iudei qui congregati sunt
ad te et peribunt reliquie iuda.
Et [struck] ait godolias filius aicham
ad iohanan filium caree. Noli
facere verbum hoc. falsum enim
tu loqueris de ysmahele. xli.

Et factum est in mense septimo
venit ysmahel filius na-
thanie filii elysamath
de semine regali et opti-
mates regis et decem viri cum
eo ad godoliam filium aicham
filii saphan gladio et interfecerunt
eum quem prefecerat rex baby-
lonis terre. Omnes quoque iudeos
qui erant cum godolia in mas-
phat et chaldeos qui reperti sunt
ibi. et viros bellatores percussit
ysmahel. Secundo autem die postquam
percussit et occidit godoliam
nullo adhuc sciente venerunt
viri de sichem et de silo et de
samaria. lxxx viri rasi bar-
bis scissis vestibus et squalen-
tes. munera et thus habebant
in manibus ut offerrent in domo
domini. Egressus ergo ysmahel filius
nathanie in occursum eorum
de masphat incedens et plorans
ibat. Cum autem occurrisset eis
dixit ad eos. Venite ad godoliam
filium aicham. Qui cum veni-
ssent ad medium civitatis inter-
fecit eos ysmahel filius natha-
nie circa medium laci ipse et vi-
ri qui erant cum eo. Decem autem
viri reperti sunt inter eos qui
dixerunt ei. Noli occidere nos
quia habemus thesaurum in agro
frumenti ordei et olei et mellis
et cessavit et non interfecit eos
cum fratribus suis. Lacus autem
in quem proiecerat ysmahel
omnia cadavera virorum quos per-
cusserat propter godoliam. ipse
est quem [struck] fecit rex asa propter
baasam regem israel. hunc replevit
ysmahel filius nathanie occisis.
Et captivas duxit ysmahel omnes
reliquias populi qui erant in
masphat. filias regis et univ-

sum pplm qui remanserat in mas
phat. Quos commendauerat
nabuzardan pncps milicie go
dolie filio aichan. Audiuit aut
iohan filius caree et omnes
pncipes bellatoꝝ qui erant cum
eo ome malum quod fecerat is
mahel filius nathanie. Et ad
sumptis uniusis uiris pfecti st
ut bellarent contra ismahel fi. na.
Et inuenerunt eum ad aquas mul
tas que erant in gabao. Cumqꝫ
audisset omis populus qui erat
cum ismahel iohanan. filiꝰ caree
et uniusos pncipes bellatorum.
qui erant cum eo letati sunt. Et
reuersus est omis populus quem
ceperat ismahel in masphat. Re
uersusqꝫ abiit ad iohanan filiu
caree. Ismahel aut filius natha
nie fugit cum octo uiris a facie
iohanan et abiit ad filios amon
Tulit ergo iohanan filiꝰ charee
et oms pncipes bellatoꝝ q erat
cum eo uniuersas reliquias pp
li quas reduxerat ab ismahel
filio. na. de ma. Postqꝫ percussit
godoliam filium aicham fortes
uiros ad plium et mulieres et pu
eros. et eunuchos quos reduxe
rat de gabaon. et abierunt et se
derunt peregrinantes in chamaan
q est iuxta bethleem ut pergeret
et introiret egiptum a facie ch
aldeorum. Timebant eni eos qꝛ
percusserat ysmahel filius natha
nie godoliam filium aicham.
quem posuerat rex babylonis
in terra iuda.

XLII.

Et accesserunt oms pncipes
bellatorum et iohana fi
lius caree et iezonias filiꝰ
iosie et reliquu vulgus a
paruo usqꝫ ad maximu dixerunt
qꝫ ad Ieremiam prophetam. Cadat
oro ura in conspcu tuo. et ora pro
nob ad dnm deum tuu. pro uni
uersis reliquys istis quia derelic
ti sumꝰ pauci de plibus. sicut
oculi tui nos intuentur. et an
nunciet nob dns deus tuus via
per quam pergamꝰ et uerbum
quod faciamus. Dixit aut ad
eos Ieremias propha. Audiui.

Ecce ego adoro ad dnm deum urm
scdm uerba ura. Omne uerbum
quodcumqꝫ rnderit michi indica
bo uob nec celabo uos quicqꝫ. Et
illi dixerunt ad Ieremiam. Sit doꝰ
inter nos testis ueritatis. et fidei
si non iuxͣ ome uerbum in quo mi
serit te dns deus tuus ad nos. sic
faciemus siue malum ẽ siue bo
num. uoci dni dei nri. ad quem
mittimus te obediemꝰ ut bene sit
nob cum audierimus uocem dni
dei nri. Cum aut completi essent
decem dies fcm est uerbum dni
ad ieremiam. uocauitqꝫ iohana
filium caree. et oms pncipes bel
latorum qui erant cum eo. et vni
uersum pplm a minimo usqꝫ ad maxi
mum. et dixit ad eos. Hec dicit
dns deus isrl. ad quem misistis
me ut psternerem. preces uras
in conspcu eius. Si quiescentes
manseritis in terra hac. edificabo
uos et non destruam. plantabo
et non euellam. Iam eni placa
tus sum super quod feci uob. No
lite timere a facie regis babilonis.
quem uos pauidi formidastis. No
lite eum metuere dicit dns quia
uobiscum sum ego et saluos faciam
uos et eruam de manu eiꝰ. Et
dabo uob miam et miserebor uri
et habitare uos faciam in tra ura
Si aut dixeritis. nos. non habi
tabimus in tra ista nec audiemꝰ
uocem dei nri dicentes nequaqꝫ
sed ad terram egipti pergemus.
ubi non uidebimꝰ bellum. sed clan
gorem tube non audiemꝰ et fa
mem non sustinebimꝰ. et ibi ha
bitabimꝰ. Propter hoc nunc audite
uerbum dni reliquie iuda. Hec
dicit dns exercituu deus isrl. Si
posueritis ut ibi habitetis. faciem
uram ut ingrediami egiptum.
et intraueritis ut ibi habitetis gla
dius quem uos formidatis ibi co
prehendet uos in terra egipti. et
fames pro qua estis sollicitj ad
herebit uob. in egipto et ibi morie
mini. Omesqꝫ uiri qui posuerint
faciem suam. ut ingrediantur 2
egiptum. et habitent ibi morient
gladio et fame et peste nullusqꝫ

de eis remanebit nec effugiet a fa
cie mali, quod ego afferam super
eos. quia hec dicit dns deus exer
cituum isrl. Sicut conflatus est
furor meus, et indignatio mea
super uos cum ingressi fueritis
ierlm habitatores. Sic conflabit
indignatio mea super uos cum
ingressi fueritis in egiptum et eri
tis in ius iurandum et in stupore
et maledcm et in obprobrium. et
nequaquam uidebitis locum istum.
Verbum dni super uos reliquie iuda
Nolite intrare in egiptum. scientes
scietis. quia obtestatus sum uobis
hodie quia decepistis animas uestras. Uos
enim misistis me ad dnm deum urm
dicentes. Ora pro nobis ad dnm deum
nrm. Et iuxta omnia quecumque dixerit tibi
dns deus nr. sic annuncia nobis
et faciemus. Et annunciaui uobis
hodie. et non audistis uocem dni dei
uri super uniuersis pro quibus mi
sit me ad uos. Nunc ergo scientes
scietis. quia gladio et fame et pe
ste moriemini. in loco ad quem uo
luistis intrare ut habitaretis ibi.

Factum est autem. xliij.
cum complesset ieremias
loquens ad ppim uniuersos
sermones dni dei eorum
pro quibus miserat eum dns deus
eorum ad illos omnia uerba hec. dixit
zacharias filius osie et iohanan
filius caree. et omnes uiri superbi
dicentes ad ieremiam. Mendacium
tu loqueris. non misit te dns deus
nr dicens. ne ingrediamini in egip
tum ut habitatis illic sed baruch
filius ~~filius~~ nerie incitat te aduersum
nos. ut tradat nos in manibus
chaldeorum ut interficiat nos et
transferri faciat in babylonem
Et non audiuit iohanan filius
caree et omnes principes bellatorum
et uniuersus populus uocem dni
ut manerent in terra iuda. Sed
tollens iohanan filius caree et
uniuersi principes bellatorum uniuersos
reliquias iuda. qui reuersi fue
rant de cunctis gentibus ad quas
ante dispersi. ut habitarent in terra
iuda uiros et mulieres et paruulos
et filias regis. et omnem animam quam
reliquerat nabuzardan princeps

milicie cum godolia filio ahicam
filii safan et ieremiam prophetam
et baruch filium nerie et ingres
si sunt in terram egipti quia non
obedierunt uoci dni et uenerunt
usque ad taffnis. Et factus est sermo
dni in taffnis dicens. Sume in ma
nu tua lapides grandes et ab
sconde eos in crypta que est sub
muro latino in porta domus pha
raonis. et in thaffnis cernentibus
cunctis uiris iudeis et dices ad
eos. Hec dicit dns exercituum deus
isrl. Ecce ego mittam et assumam
nabuchodonosor regem babilonis
seruum meum et ponam thronum
eius super lapides istos quos
abscondi. et statuet solium super
eos. ueniens percutiet terram egipti
quos in mortem in mortem et
quos in captiuitatem in captiui
tatem et quos in gladium in gla
dium. et succendet ignem in de
lubris deorum egipti et comburet
ea et captiuos ducet illos et ami
cietur terra egipti sicut amicit
pastor pallio suo et egredietur
inde in pace. et conteret statuas
domus solis que sunt in terra e
gipti. et delubra deorum egipti con
buret igni.

xliiij.
Verbum quod factum est ad ie
remiam et ad omnes iude
os qui habitant in terra
egipti. in magdalo et in
taffnis et in memphis et in terra pha
tures dicens. Hec dicit dns exerci
tuum deus isrl. Uos uidistis omne
malum istud. quod adduxi sup
ierlm et super urbes iuda. et ecce
deserte sunt hodie et non est in eis
habitator propter maliciam quam
fecerunt ut me ad iracundiam
prouocarent. et irent et sacrifica
rent et colerent deos alienos quos
nesciebant. et illi et uos et patres
uri. et misi ad uos omnes seruos
meos prophetas de nocte consur
gens mittensque et dicens nolite
facere uerbum abhominacionis
huiuscemodi et non audierunt
nec inclinauerunt aurem suam
ut conuerterentur a malis suis
et non sacrificarent dns alienis

Et conflata est indignacio mea
et furor meus et succensa est in ci
uitatibus iuda et in plateis ierlm
et uerse sunt in solitudinem et ua
stitatem scdm diem hanc. Et nunc
hec dicit dns exercituum deus isrl
Quare uos facitis malum hoc
grande contra aias uras ut in
tereat ex uob uir et mulier puulus
et lactans de medio iude. nec re
linquatur uob quicqm residuum
prouocantes me in opibus ma
nuum urarum sacrificando diis
alienis in tra egipti in quam
ingressi estis ut habitetis ibi et
dispereatis et sitis in maledictionem
et obprobrium cunctis gentibus
terre; Numquid obliti estis ma
la prm urorum et mala regu iuda.
et mala uxorum eius et mala ura
et mala uxorum urarum que fecerunt
in terra iuda et in regionibz ierlm
Non sunt mundati usqz ad diem
hanc. et non timuerunt et no am
bulauerunt in lege dni et in pre
ceptis eius que dedi coram uob
et coram prbus uris. Ideo hec
dicit dns exercituum deus isrl.
Ecce ego ponam faciem meam in
uobis in malum. et disperdam
om iudam. et assumam reliquias
iude qui posuerunt facies suas ut in
grederentur terram egipti et habita
rent ibi et consumentur omnes in
tra egipti. et cadent in gladio et
fame et peste et consumentur a
minimo usqz ad maximum. In gla
dio et fame morientur et erunt
in ius iurandum et in miraculum
et in maledictionem et in obprobrium
Et uisitabo sup habitatores terre
egipti sicut uisitaui super ierlm in
gladio fame et peste. et non erit
qui effugiat et sit residuus de re
liquiis iudeorum qui uadunt ut pe
grinentur in tra egipti. et reu
tantur in tra iuda ad quam ipi
eleuant manus suas. ut reuertantur 2
et habitent ibi; Non reuertentur
nisi qui fugerint. Responderunt aut
ieremie omnes uiri scientes qz sa
crificarent uxores eorum diis alie
nis et uniuerse mulieres quarum
stabat multitudo grandis et omis
populus habitantium in tra egipti.
in phatures dicentes. Sermonem
quem locutus es ad nos in noie dni
dei mei non audiemus ex te. sed faci
entes faciemus omne uerbum quod
egredietur de ore uro ut sacrificemus
regine celi. et libemus ei libamina
sicut fecimus nos et pres nri. reges
nri et principes nri in urbibus iuda
et in plateis ierlm; et saturati sumus
panibus. et bene nob erat malu
qz non uidimus. Ex eo aut tpe quo
cessauimus sacrificare regine celi.
et libare ei libamina indigemus
oibus. et gladio et fame et peste
consumpti sumus. Quod si non sa
crificarem regine celi et libamus
ei libamina. Numqd sine uiris nris
faciemus ei placentas ad colendum
eam et libandum libamina. Et
dixit ieremias ad omnem populum
et aduersum uiros et aduersum
mulieres et aduersum uniuersam
plebem. qui responderant ei uerbum
dicentes. Numqd non sacrificium
sacrificastis in ciuitatibz iuda et in
plateis ierlm uos et pres uri et
reges uri et principes uri et ppls tre.
Horum recordatus e dns et ascendit
super cor eius. et non poterat dns
ultra portare. propter maliciam
studiorum urorum et propter abhomina
tiones quas fecistis. et facta est
tra ura in desolationem. et in stu
porem et in maledictionem eo qz non
sit habitator. sicut est dies hec.
Propterea qz sacrificaueritis ydolis
et peccaueritis deo et non audie
ritis uocem dni et in lege et in p
ceptis et in testimoniis eius non am
bulaueritis. Ideirco euenerunt
uob mala hec. sicut est dies hec
Dixit aut ieremias ad omnem ppm
et ad uniuersas mulieres. Audite
uerbum dni ois iuda qui estis in
tra egipti. Hec inquit dns exerci
tuum deus isrl dicens. Uos et ux
ores ure locuti estis ore uro et in
auribus meis implestis dicentes.
Faciamus uota nra que uouimus
ut sacrificemus regine celi et libe
mus ei libamina. Implestis uota
ura et ope perpetrastis ea. Ideo

audite verbum dni ois iuda qui
habitatis in terra egipti. Ecce ego iu
ravi in noie meo magno dicit dns
quia nequaquam ultra vocabitur
nomen meum ex ore ois viri iu
dei dicentis. Vivit dns deus in oi
terra egipti. Ecce ego vigilabo sup
vos in malum. et non in bonum
et consumentur oes viri iuda qui
sunt in terra egipti gladio et fa
me donec penitus consumantur.
et qui fugerint gladium revertent
de terra egipti in terram iuda viri
pauci. et scient ois reliquie iuda
ingredientium terram egipti ut habi
tent ibi cuius sermo compleatur
meus an illorum. Et hoc vobis
signum ait dns. quod visitem ego sup
vos in loco isto. ut sciatis quia ve
re complebuntur sermones mei contra
vos in malum. Hec dicit dns. Ecce
tradam ego pharaonem ephree re
gem egipti in manu inimicorum
eius. et in manu querentium animam
illius. sicut tradidi sedechiam rege
iuda in manu nabuchodonosor
regis babylonis. inimici sui et que
rentium animam eius. xlv.

Verbum quod locutus est ieremias propheta ad baruch
filium nerie. cum scrip
sisset verba hec in libro.
ex ore ieremie anno quarto ioach
im filii iosie regis iuda dicens.
Hec dicit dns deus isrl ad te baruch
dixisti. Ve misero mihi quoniam addidit
dns dolorem dolori meo. labora
vi in gemitu meo et requiem non
inveni. Hec dicit dns. sic dicens
ad eum. Ecce quos edificavi ego
destruo. et quos plantavi ego evel
lo. et universam terram hanc. et
tu queris tibi grandia. Noli querere
grandia. quia ecce ego adducam
malum super omnem carnem ait dns
Et dabo tibi animam tuam in salutem
in omnibus locis ad quecumque perrexeris.

Quod factum est verbum xlvi
dni ad ieremiam prophetam
contra gentes ad egiptum
adversum exercitum pha
raonis nechao regis egipti qui
erat iuxta flumen eufraten in car
chamis quem percussit nabucho
donosor rex babylonis. in quarto
anno ioachim filii iosie regis iuda.
Preparate scutum et clipeum.
et procedite ad bellum. Iungite
equos et ascendite equites. State
in galeis polite lanceas et induite
vos loricis. Quid igitur. Vidi ipsos
pavidos et terga vertentes fortes
eorum cesos. et fugerunt conciti nec re
spexerunt. Terror undique ait dns
Non fugiet velox nec salvari se
putet fortis. Ad aquilonem iuxta flu
men eufraten victi sunt et ruerunt.
Quis est iste qui quasi flumen ascen
dit. et velut fluminum intumescunt
gurgites eius. Egiptus fluminis instar
ascendet. et velut flumina movebuntur
fluctus eius. et dicet. Ascen
dens operiam terram perdam civita
tem et habitatores eius. Ascendite
equos et exultate in curribus et
procedant fortes ethiopie et libies
tenentes scutum. et lidii arripientes
et iacientes sagittas. Dies autem
ille dni dei exercituum dies ulcio
nis ut sumat vindictam de inimicis
suis. Devorabit gladius et saciabitur
et inebriabitur sanguine
eorum. Victima enim dni exercituum
in terra aquilonis iuxta flumen eu
fraten. Ascende in galaad et tol
le resinam virgo filia egipti. Frustra
multiplicasti medicamina sa
nitas non erit tibi. Audierunt
gentes ignominiam tuam. et ulu
latus tuus replevit terram quia
fortis impegit in fortem et ambo
pariter conciderunt. Verbum quod
locutus est dns ad ieremiam prophetam
super eo quod venturus esset nabuch
odonosor rex babylonis et percus
surus terram egipti. Annunciate
egipto et auditum facite in mag
dalo. et resonet in memphis et in
taphnis. Dicite sta. et preparate te
devorabit gladius ea que per circui
tum tuum sunt. Quare computru
it fortis tuus. Non stetit quoniam dns
subvertit eum. Multiplicavit ru
entes. ceciditque vir ad proximum
suum dicens. Surge et revertamur
ad populum nostrum. ad terram nativitatis
nostre a facie gladii columbe. Vocate
nomen pharaonis regis egipti. Tu
multum adduxit tempus. Vivo ego
inquit rex dns exercituum nomen.

eius. qm sicut thabor in montibus
et sicut carmelus in mari ueniet
Vasa transmigracionis fac tibi habita
trix filia egipti quia memphis in
solitudinem erit et deseretur inhabi
tabilis. Vitula elegans atque for
mosa egiptus stimulator ab aqui
lone ueniet ei. Mercenarij quoque
eius. qui uersabantur in medio
eius qui uituli saginati uersi sunt
et fugerunt simul. nec stare po
tuerunt. quia dies interfectionis eorum
ueniet, super eos tempus uisita
cionis eorum. Vox eius quasi
eris sonabit qm cum exercitu pro
perabunt, et cum securibus uenient
ei. Quasi ligna cedentes succide
runt, saltum eius ait dominus qui
supputari non potest. multiplicati sunt
super locustas et non est eis numerus
Confusa est filia egipti. et tradita
in manu populi aquilonis dixit
dominus exercituum deus israel. Ecce
ego uisitabo super tumultum alex
andrie et super pharaonem et
super egiptum et super deos eius
et super reges eius. et super eos
qui confidunt in eo. et dabo eos
in manu querencium animam eorum.
et in manu nabuchodonosor regis
babilonis. et in manu seruorum
eius. Et post hec habitabitur sicut
diebus pristinis ait dominus. et tu
ne timeas serue meus iacob. et
ne paueas israel. quia ecce ego te
saluum faciam de longinquo. et
semen tuum de terra captiuitatis
sue. et reuertetur iacob et requiescet
et prosperabitur, et non erit qui
exterreat eum. Et tu noli timere
serue meus iacob ait dominus quia
tecum ego sum. quia consumam
ego cunctas gentes ad quas eieci
te. Te uero non consumam. sed
castigabo te in iudicio, nec quasi
innocenti parcam tibi. xxvij.

Quod factum est uerbum domini
ad ieremiam prophetam
contra palestinos antequam
percuteret pharao gazam
Hec dicit dominus. Ecce aque ascendent
ab aquilone, et erunt quasi torrens
inundans. et operient terram et
plenitudinem eius urbem et habita
tores eius. Clamabunt homines et
ululabunt habitatores terre. a
strepitu pompe armorum et
bellatorum eius a commocione
quadrigarum eius et multitudine
rotarum eius. Non respexerunt pa
tres filios manibus dissolutis pro
aduentu diei. In quo uastabitur
omnis philistim. et dissipabitur
tyrus. et sydon cum omnibus reliquis
auxilijs suis. Depopulatus est enim
dominus palestinos. reliquias insule
capadocie. Venit caluicium super
gazam. conticuit ascalon et reli
quie uallis earum. Usquequo conci
deris o mucro domini. usquequo non
quiesces. Ingredere in uaginam
tuam refrigerare et sile. Quomodo
quiescet cum dominus preceperit ei aduersus
ascalonem. et aduersum mariti
mas eius regiones ibique condixerit
illi. Ad moab. xlviij.

Hec dicit dominus exercituum deus
israel. Ve super nabo qm ua
stata est et confusa. cap
ta est cariathiarim confusa
est fortis et tremuit. et non est
ultra exultacio in moab. contra
esebon. cogitauerunt malum. Ve
nite et disperdamus eam. de gente
ergo silens conticesces. sequiturque
gladius te. uox clamantis de oro
naym. uastitas et contricio mag
na. contrita est moab annunciate
clamorem paruulis eius. Per ascen
sum enim luith plorans ascendet
in fletu, qm in descensu oronaym
hostes. ululatum contricionis au
dierunt. Fugite saluate animas ue
stras. et eritis quasi myrice in deserto.
Pro eo enim quod habuisti fiduciam,
in municionibus tuis et thesauris tuis
Tu quoque capieris. et ibit chamos
in transmigracionem. Sacerdotes eius
et principes eius. simul et ueniet
predo ad omnem urbem et urbs nulla
saluabitur et peribunt ualles
et dissipabuntur campestria. qm
dixit dominus. date florem moab. quia
florens egredietur et ciuitates
eius deserte erunt et inhabitabi
les. Maledictus qui facit opus dei
fraudulenter, et maledictus qui.

prohibet gladium suum a sanguine
Fertilis fuit moab ab adolescentia
sua. et requievit in fecibus suis.
nec transfusus est de vase in vas
et in transmigrationem non abiit
Idcirco permansit gustus eius in
eo. et odor eius non est immutatus
Propterea ecce dies veniunt dicit
dominus et mittam ei ordinatores et
stratores laguncularum. et ster-
nent eum et vasa eius exhau-
rient et lagunculas eorum colli-
dent. et confundetur moab ad
chamos sicut confusa est domus israel
a bethel in qua habebat fiduciam
Quomodo dicitis fortes sumus viri ro-
busti ad preliandum. Vastata
est moab et civitates illius ascende-
runt. et electi iuvenes eius descen-
derunt in occisionem. Ait rex dominus
exercituum nomen eius. Prope
est interitus moab. ut veniat. et ma-
lum eius velociter accurret nimis
Consolamini eum omnes qui estis in
circuitu eius. et universi qui scitis
nomen eius dicite. Quomodo confr-
acta est virga fortis baculus glo-
riosus. Descende de gloria et sede
in siti habitatio filie dibon. quoniam
vastator moab ascendet ad te. et
dissipabit munitiones tuas. In via
sta. et prospice habitatio aroer.
Interroga fugientem et eum qui
evasit. dic quid accidit. Confusus
est moab quoniam victus est. Ululate et
clamate annunciate in arnon.
quoniam vastata est moab et iudicium
venit ad terram campestrem. Super
helon et super iasam et super
mephaat et super dibon et super
nabo et super domum de blathaim
et super tanatham et super caron
et super bosra. et super bethga-
mul et super bethmaon. et super
civitates terre moab que longe
et que prope sunt. Abscisum est
cornu moab. et brachium eius
contritum est ait dominus. Inebriate
eum quoniam contra dominum erectus est et alli-
det manum moab in vomitu
suo. et erit in derisum etiam ipse
Fuit enim in derisum tibi israel quasi inter
fures repperisset eum. propter ver-
ba ergo tua que adversus illum

locutus es captivus duceris. Relin-
quite civitates et habitate in pe-
tra habitatores moab et estote
quasi columba nidificans in summo
ore foraminis. Audivimus superbiam
moab. superbus est valde. Subli-
mitatem eius et arrogantiam
et superbiam et altitudinem cor-
dis illius. ego scio ait dominus. Iac-
tantia eius et arrogantia et quod
non sit iuxta eam virtus eius. nec iuxta
quod poterat conata sit facere. Ideo
super moab eiulabo et ad moab
universam clamabo. et ad viros
muri fictilis lamentantes et de
planctu iazer plorabo tibi vinea
sabba propagines tue transierunt
mare usque ad mare iazer pervene-
runt. Super messem tuam et vin-
demiam tuam. predo irruit abla-
ta est leticia et exultatio de car-
melo et de terra moab et vinum
de torcularibus sustuli. Nequaquam
calcator uve solitum celeuma can-
tabit et de clamore esebon usque el-
eale et iasa dederunt vocem suam
A segor usque ad oronaym vitulum
conternantem. Aque quoque nemrim
pessime erunt. et auferam de
moab ait dominus. offerentem in ex-
celsis. et sacrificantem in excelsis
diis eius. Propterea cor meum
ad moab quasi tibia resonabit
et cor meum ad viros muri fictilis
dabit sonitum tibiarum. quia po-
pulus fecit quod potuit idcirco per-
ierunt. Omne enim caput in calvici-
um. et omnis barba rasa erit. In
cunctis manibus colligatio et super
omne dorsum cilicium. Super omnia
tecta moab. et in plateis eius omnis
planctus. quoniam contrivi moab sic-
ut vas inutile ait dominus. Quomodo victa est
et ululaverunt. Quomodo deiecit cer-
vicem moab et confusus est. Eritque
moab in derisum et in exemplum
omnibus in circuitu suo. Hec dicit dominus
Ecce quasi aquila volabit et extendet
alas suas ad moab. Capta est ca-
rioth et munitiones eius compre-
hense sunt. et erit cor fortium moab
in die illa. sicut cor mulieris par-
turientis. Et cessabit moab esse po-
pulus quoniam contra dominum gloriatus est. Pa-
vor et fovea et laqueus super te o habitator

modo moab ait dns. Qui fugit
a facie pavoris cadet in foveam
et qui conscenderit de fovea capi
etur laqueo. Adducam enim super
moab annum visitacionis eorum dic
dns. In umbra esebon steterunt
de laqueo fugientes. quia ignis
egressus est de esebon et flama
de medio seon. et devorabit par
tem moab et verticem filiorum
tumultus. Ve tibi moab. peristi po
pule chamos. quia comprehensi sunt
filii tui, et filie tue in captivitate.
Et convertam captivitatem moab.
in novissimis diebus ait dns. Et
hec usque iudicia. xlix.
moab. Item ad filios amon
hec dicit dns. Numquid non
filii sunt isrl. aut heres
non est ei. Cur ergo hereditate pos
sedit melchon. Gad et populus
eius in urbibus eius habitavit
Ideo ecce dies veniunt dicit dns et
auditum faciam super rabath fili
orum amon fremitum prelii. et
erit in tumultum dissipata. filieque
eius igne succendentur. et possi
debit isrl possessores suos. dicit dns.
Ulula esebon quoniam vastata est hai.
Clamate filie rabath. accingite
vos ciliciis. plangite et circuite
per sepes quoniam melchom in transmi
gracione ducetur. sacerdotes eius
et principes eius simul. Quid gloriaris
in vallibus. Defluxit vallis tua
filia delicata. que confidebas in
thesauris tuis. et dicebas. Quis
veniat ad me. Ecce ego inducam
super te terrorem. ait dns exercitu
um deus isrl. ab omnibus qui sunt
in circuitu tuo et dispergimini
singuli a conspectu meo. nec erit qui
congreget fugientes. et post hec
reverti faciam. fugientes et cap
tivos filiorum amon ait dns ad
ydumeam. Hec dicit dns deus ex
ercituum. Numquid non est ultra sapi
encia in theman. Periit consilium
a filiis. inutilis facta est sapiencia eorum.
Fugite et terga vertite. descendite
in voraginem habitatores dedan
quoniam perdicionem esau adduxi super
eum tempus visitacionis eius. Si
vindemiatores venissent super te
non reliquissent racemum. Si

fures in nocte rapuissent quod sufficeret
sibi. Ego vero discooperui esau. re
velavi abscondita eius. et celari
non poterit. Vastatum est semen
eius et fratres et vicini eius et non
erit. Relinque pupillos tuos. et ego
eos faciam vivere et vidue tue
in me sperabunt. Quia hec dicit
dns. Ecce quibus non erat iudicium
ut biberent calicem bibentes bibent.
et tu quasi innocens relinqueris. Non eris
innocens. sed bibens bibes. quia per
memetipsum iuravi dicit dns quod in
solitudinem et in obprobrium et in
maledictionem erit bosra et omnes civi
tates eius erunt in solitudines sem
piternas. Auditum audivi a dno
et legatus ad gentes est missus.
Congregamini et venite contra eam
et consurgamus in prelium. Ecce
enim parvulum dedi te in gentibus
et contemptibilem inter homines. Ar
rogancia tua decepit te. et superbia
cordis tui. qui habitas in cavernis
petre et apprehendere niteris altitu
dinem collis. Cum exaltaveris quasi
aquila nidum tuum. inde detraham
te dicit dns. et erit ydumea deserta.
Omnis qui transibit per eam stupebit et
sibilabit super omnes plagas eius. Sicut
subversa est sodoma et gomorra
et vicine urbes eius. ait dns. Non
habitabit vir ibi et non incolet eam
filius hominis. Ecce quasi leo conscendet.
de superbia iordanis ad pulchritu
dinem robustam. quia subito eum
currere faciam ad illam et quis
erit electus quem preponam ei. Quis
est enim similis mei. Et quis sustinebit
me. et quis est iste pastor. qui resi
stat vultui meo. Propterea audite
consilium dni quod iniit de edom et
cogitaciones eius quas cogitavit
dns de habitatoribus theman. Si
non deiecerint eos parvuli gregis
nisi dissipaverint cum eis habitacu
lum eorum. A voce ruine eorum commo
ta est terra. clamor in mari ru
bro auditus est vox eius. Ecce quasi
aquila ascendet et volabit et ex
pandet alas suas super bosram.
et erit cor fortium ydumee in die
illa quasi cor mulieris parturientis
ad damascum. Confusa est emath
et arphath quia auditum pessimum

audierunt turbati sunt in mari p
solitudine quiescere non potuerunt.
Dissoluta est damascus versa est
in fugam tremor apprehendet eam
angustie et dolores tenuerunt eã
qs parturientem. Quo dereliquerunt
civitatem laudabilem urbem letitie
Ideo cadent iuvenes eius in plateis
eius et omnes viri prelii conticescent
in die illa dicit dns exercituum.
et succendam ignem in muro dama
sci. et devorabit menia benadab.
Ad cedar et ad regna asor. que per
cussit nabuchodonosor rex babilonis
Hec dicit dns. Surgite et ascendi
te ad cedar. et vastate filios orient
Tabernacula eorum et greges eorum
capient pelles eorum et omnia vasa
eorum. et camelos eorum tollent
sibi et vocabunt super eos formidi
nem in circuitu eius. Fugite abite ve
hementer. in voraginibus sedete qui
habitatis asor dicit dns. Iniit enim
contra vos nabuchodonosor rex ba
bilonis consilium. et cogitavit
adversum vos cogitationes. consur
gite et ascendite ad gentem quietam
et habitantem confidenter ait dns
Non ostia. non vectes eis soli ha
bitant. et erunt cameli eorum in
direptionem. et multitudo iumentorum
eorum in predam. et dispergam
eos in omnem ventum qui sunt attonsi
in comam et ex omni confinio
eorum adducam interitum super eos
ait dns. Et erit asor in habitaculum
draconum et deserta usque in eternum.
Non manebit ibi vir. nec incolet
eam filius hominis. Quod factum est
verbum dni ad ieremiam prophetam
adversum helam. Hec dicit dns ex
ercituum. Ecce ego confringam ar
cum helam. et summa fortitudinem
eorum inducam super helam quatuor
ventos a quatuor plagis celi. et ventila
bo eos in omnes ventos istos et non
erit gens ad quam non perveniant
profugi helam. et pavere faciam
helam coram inimicis suis in con
spectu querentium animam eorum. Et ad
ducam super eos malum iram fu
roris mei. dicit dns. et mittam
post eos gladium. donec consumam
eos et ponam solium meum in
helam et perdam inde reges et prin
cipes ait dns. In novissimis aut

diebus reverti faciam captivos he
lam dicit dns. L.
Verbum quod locutus est dns
de babylone et de terra
chaldeorum in manu ie
remie prophete. annuncia
te in gentibus et auditum facite
Levate signum predicate et noli
te celare. Dicite capta est baby
lon confusus est bel. victus est ma
radach confusa sunt sculptilia
eorum. superata sunt ydola eo
rum ascendet contra eam gens
ab aquilone que ponet terram
eius in solitudinem et non erit
qui habitet in ea. ab homine usque
ad pecus. et moti sunt et abierunt
In diebus illis et in tempore illo ait
dns. venient filii israel ipsi et filii
iuda simul. ambulantes et flen
tes properabunt ad dnm deum
suum. querent in syon et iuxta
rogabunt viam. Huc facies eorum
venient et apponentur ad dnm fe
dere sempiterno quod nulla obli
vione delebitur. Grex perditus est
populus meus pastores eorum seduxerunt
eos. Fecerunt que vagari in monti
bus de monte in collem transierunt
obliti sunt cubilis sui. omnes qui inve
nerunt comederunt eos. et hostes
eorum dixerunt non peccavimus.
Pro eo quod peccaverunt dno decori
iustitie et expectationi patrum eorum
dno. recedite de medio babylonis
et de terra chaldeorum egredimini.
et estote quasi hedi ante gregem. quoniam
ecce ego suscito et adducam in baby
lonem et congregationem gentium
magnarum de terra aquilonis et
preparabuntur adversus eam et inde
capietur. Sagitta eius quasi viri for
tissimi interfectoris non revertetur
vacua et erit chaldea in predam.
et omnes vastantes eam implebuntur 2
ait dns. Quoniam exultatis et magna
loquimini. diripientes hereditatem
meam. Quoniam effusi estis sicut vitu
li. super herbam et mugistis sicut
thauri. Confusa est mater vestra ni
mis et adequata pulveri. que
genuit vos. Ecce novissima erit
in gentibus et deserta invia et arens
ab ira dni non habitabitur. Sed
redigetur tota in solitudinem. Omnis

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

qui transibit per babylonem stupebit et
sibilabit super universis plagis eius
Preparamini contra babylonem
per circuitum omnes qui tenditis
arcum debellate eam. Non parca
tis iaculis quia domino peccavit. Cla
mate adversus eam. undique dedit
manum. Ceciderunt fundamenta eius
et muri eius destructi sunt quoniam
ulcio domini est. Ulcionem accipite de ea
sicut fecit facite ei. Disperdite sato
rem de babylone et tenentem fal
cem in tempore messis. a facie gladii
columbe. unusquisque ad populum suum
convertetur. et singuli ad terram su
am fugient. Grex dispersus israel
leones eiecerunt eum. Primus com
medit eum rex assur. iste novissimus
exossavit eum nabuchodonosor
rex babylonis. Propterea hec dicit
dominus exercituum israel deus. Ecce
ego visitabo regem babylonis et
terram eius sicut visitavi regem
assur et reducam israel ad habitacu
lum suum. Et pascetur carmelum et ba
san et in monte effraym et gala
ad saturabitur anima eius. In diebus
illis et in tempore illo ait dominus queretur
iniquitas israel et non erit et peccatum
iuda et non invenietur. quoniam pro
picius ero eis quos relinquo. Su
per terram dominancium ascende et super
habitatores eius visita dissipa et
interfice que post eos sunt ait dominus. et
fac iuxta omnia que precepi tibi. Vox
belli in terra et contricio magna
Quomodo confractus est et contritus
malleus universe terre. Quomodo
conversa est in desertum babylon in
gentibus. Illaqueavi te et capta
es babylon et nesciebas. Inventa
es et apprehensa quoniam dominum provocasti
Aperuit dominus thesaurum suum et pro
tulit vasa ire sue. quoniam opus est domino
deo exercituum in terra chaldeorum
Venite ad eam ab extremis finibus
aperite ut exeant qui conculcent
eam. Tollite de illa lapides et re
digite in acervos et interficite eam
nec sit quicquam reliquum. Dissipa
te universos fortes eius descendant
in occisionem. Ve eis quia venit
dies eorum. tempus visitationis
eorum. Vox fugiencium et eorum qui
evaserunt de terra babylonis ut
annuncient in syon ultionem domini

dei nostri. ulcionem templi eius. Annun
ciate in babylonem plurimis. Omnibus
qui tendunt arcum consistite
adversum eam per gyrum et nullus
evadat. Reddite ei secundum opus suum
iuxta omnia que fecit facite ei. quia
contra dominum erecta est adversus
sanctum israel. Idcirco cadent iuvenes
eius in plateis eius. et omnes viri
bellatores eius conticescent in die
illa ait dominus. Ecce ego ad te super
be dicit dominus deus exercituum. quia
venit dies tuus et tempus visitatio
nis tue. et cadet superbus et corru
et. et non erit qui suscitet eum et
succendam ignem in urbibus eius
et devorabit omnia in circuitu eius.
Hec dicit dominus deus exercituum. Ca
lumpnia sustinent filii israel et filii
iuda simul. Omnes qui ceperunt eos te
nent, nolunt dimittere eos. Redemp
tor eorum fortis dominus exercituum
nomen eius. In iudicio defendet cau
sam eorum. ut exterreat terram et commo
veat terram habitatores babylonis
Gladius ad chaldeos ait dominus et ad
habitatores babylonis et ad principes
et ad sapientes eius. Gladius ad di
vinos eius qui stulti erunt. Gla
dius ad fortes eius qui timebunt
Gladius ad equos eius et ad currus
eius et ad omne vulgus quod est in
medio eius et erunt quasi mulieres.
Gladius ad thesauros eius qui diripi
entur. siccitas super aquas eius
erit et arescet quia terra sculpti
lium est et in portentis gloriatur. Prop
terea habitabunt dracones cum faunis
ficariis hominibus. et habitabunt in
ea struciones et non inhabitabi
tur ultra usque in sempiternum.
nec extruetur usque ad generacionem
et generacionem. Sicut subvertit
deus sodomam et gomorram et
vicinas eius, ait dominus. Non habi
tabit ibi vir neque incolet eam filius
hominis. Ecce populus venit ab aqui
lone et gens magna et reges multi
consurgent a finibus terre. arcum et
scutum apprehendent crudeles sunt
et immisericordes. vox eorum quasi
mare sonabit et super equos ascen
dent sicut vir paratus ad prelium
contra te filia babylonis. Audi
vit rex babylonis famam eorum
et dissolute sunt manus eius. An
gustia apprehendit eum. dolor quasi

parturientem. Ecce quasi leo ascen
det de superbia iordanis ad pulch
ritudinem robustam. quia curre
re subito faciam eum ad illam.
Et quis erit electus. quem ego pre
ponam ei. Quis enim similis mei et
quis sustinebit me, Et quis est iste
pastor qui resistat vultui meo.
Propterea audite consilium domini
quod mente concepit adversum
babylonem. et cogitationes eius quas
cogitavit super terram chaldeorum
Nisi detraxerint eos parvuli gre
gum nisi dissipatum fuerit cum
ipsis habitaculum eorum. A voce
captivitatis babylonis commota
est terra, et clamor inter gentes
est auditus.

LI.

Hec dicit dominus. Ecce ego su
scitabo super babylonem
et super habitatores eius
qui cor suum levaverunt
contra me quasi ventum pestilentem
et mittam in babylonem ventila
tores et ventilabunt eam et de
molientur terram eius, quoniam ve
nerunt super eam undique in die
afflictionis eius. Non tendat qui
tendit arcum suum. et non ascen
dat loricatus. Nolite parcere iu
venibus, interficite omnem militi
am eius. et cadent interfecti in
terra chaldeorum. et vulnerati
in regionibus eius. quoniam non est vi
duatus israel et iuda a domino deo suo.
exercituum, terra autem eorum
repleta est delicto a sancto israel, Fugite
de medio babylonis. ut salvet
unusquisque animam suam. Nolite
tacere super iniquitatem eius. quoniam
tempus ultionis est domino. vicissitu
dinem ipse retribuet ei. Calix au
reus babylon in manu domini ine
brians omnem terram. de vino eius
biberunt gentes et inde commote
sunt. Subito cecidit babylon et
contrita est. Ululate super eam
tollite resinam. ad dolorem eius
si forte sanetur. Curavimus
babylonem et non est curata de
relinquamus eam. et eamus unus
quisque in terram suam quoniam per
venit usque ad celos iudicium eius
et elevatum est usque ad nubes. Pro

tulit dominus iusticias nostras. Venite
et narremus in syon nomen
domini dei nostri. Acuite sagittas. im
plete pharetras. Suscitabit dominus
spiritum regum medorum. et contra
babylonem mens eius ut per
dat eam quoniam ultio domini est ultio
templi sui. Rex medorum contra
babylonem a domino suscitatur.
Super muros babylonis levate
signum. augete custodiam. le
vate custodes preparate insi
dias. quia cogitavit dominus et fecit
quecumque locutus est contra habita
tores babylonis. Que habitas super
aquas multas locuples in thesau
ris, venit finis tuus pedalis precisionis
tue. Iuravit dominus exercituum per animam
suam quoniam replebo te hominibus quasi
bruco et super te celeuma canta
bitur. Qui fecit terram in forti
tudine sua. preparavit orbem
in sapientia sua, et prudentia sua ex
tendit celos dante eo voces multi
plicantur aque in celo. Qui le
vat nubes ab extremo terre, ful
gura in pluviam fecit et produxit
ventos de thesauris suis. Stultus fac
tus est omnis homo a scientia. confusus est
omnis conflator. in sculptili quia
mendax conflatio eius, nec est
spiritus in eis. Vana sunt opera et
risu digna. in tempore visitationis
sue peribunt. Non sicut hec pars
iacob. quia qui fecit omnia ipse est et
israel sceptrum hereditatis eius
dominus exercituum nomen eius. Col
lidis tu michi vasa belli et ego col
lidam in te gentes. et disperdam
in te regna. et collidam in te equum
et equitem eius, Et collidam in te
currum et ascensorem eius. et colli
dam in te virum et mulierem. et
collidam in te senem et puerum
et collidam in te iuvenem et vir
ginem. et collidam in te pastorem
et gregem eius. et collidam in te
agricolam et iugales eius. et
collidam in te duces et magistratus
et reddam babyloni et cunctis
habitatoribus chaldee omne malum
quod fecerunt in syon in oculis
vestris ait dominus. Ecce ego ad te mons

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

pestifer ait dns. Qui corrumpis
universam terram et extendam ma
num meam super te. et evolvam
te de petris et dabo te in montem
combustionis, et non tollam de te
lapidem in angulum et lapidem
in fundamentis. sed perditus eris
nunc eris ait dns. Levate signu
in terra clangite buccina in gentibus
sanctificate super eam gentes. annu
ciate contra illam regibus ara
rath menni et ascenez numerate
contra eam tapsar adducite equu
quasi bruchum aculeatum. sanctificate
contra eam gentes. reges medie
duces eius et universos magistratus
eius. cunctamque terram potestatis
eius et commovebitur terra et turba
bitur. quia evigilavit contra baby
lonem cogitatio domini, ut ponat
terram babylonis desertam et inha
bitabilem. Cessaverunt fortes ba
bylonis a prelio. habitaverunt in p
sidiis. devoratum est robur eorum
et facti sunt quasi mulieres. Incensa
sunt tabernacula eius. contriti
sunt vectes eius currens obviam
currenti veniet. et nuncius obvius
nunciantis ut annunciet regi baby
lonis quia capta est civitas eius.
a summo usque ad summum. et vada
preoccupata sunt et paludes incen
se sunt igni. et viri bellatores co
turbati sunt quia hec dicit dns
exercituum deus israel. Filia baby
lonis quasi area tempus triture eius
Adhuc modicum et veniet tempus
messionis eius. Comedit me de
voravit me nabuchodonosor rex
babylonis. Reddidit me quasi vas
inane. absorbuit me quasi draco.
Replevit ventrem suum teneritu
dine mea et eiecit me. Iniquitas
adversum me. et caro mea sup
babylonem dicit habitatio syon.
et sanguis meus super habitato
res chaldee dicit ierusalem. Propterea
hec dicit dns. Ecce ego iudicabo
causam tuam et ulciscar ultionem
tuam et desertum faciam mare
eius et siccabo venam eius. Et erit
babylon in tumulos et habitatio
draconum. stupor et sibilus eo
quod non sit habitator. Simul ut

leones rugient et excutient comas
veluti catuli leonum. In calore
eorum ponam potus eorum, et
inebriabo eos ut sopiantur et dor
miant somnium sempiternum.
et non resurgant dicit dns. De
ducam eos quasi agnos ad victi
mam, quasi arietes cum hedis. Quomodo
capta est sesach. et comprehensa est
inclita universe terre. Quomodo facta
est in stuporem babylon inter gen
tes. Ascendit super babylonem
mare multitudine fluctuum eius
operta est. facte sunt civitates eius
in stuporem terra inhabitabilis
et deserta. Terra in qua nullus
habitet. nec transeat per eam filius
hominis. et visitabo super bel in baby
lonem et eiciam quod absorbue
rat de ore eius. et non confluent
ad eum gentes. Siquidem et mu
rus babylonis corruet. Egredimini
de medio eius populus meus ut
salvet unusquisque animam suam ab
ira furoris domini. et ne forte mollescat
scat cor vestrum, et timeatis auditum
quod audiatur in terra. et veniet
in anno auditio et post hunc annum
auditio et iniquitas in terra. et do
minator super dominatorem. Propterea
ecce dies veniunt et visitabo super
sculptilia babylonis. et omnis terra
eius confundetur. et universi inter
fecti eius cadent in medio eius.
et laudabunt super babylonem
celi et terra. et omnia que in eis sunt
Quia ab aquilone venient et pre
dones ait dns. Et quomodo fecit babylon
ut caderent occisi in israel et de baby
lone cadent occisi in universa ter
ra. qui fugistis gladium venite
nolite stare. Recordamini procul dno.
et ierusalem ascendat super cor vestrum
Confusi sumus quoniam audivimus ob
probrium. Operuit ignominia
facies nostras. quia venerunt alieni su
per sanctificationem domus domini. Propterea
ecce dies veniunt dicit dns et visi
tabo super sculptilia eius et in omni
terra eius mugiet vulneratus.
Si ascenderit babylon in celum.
et firmaverit in excelso ~~....~~ robur
suum a me venient vastatores
eius ait dns. Vox clamoris de ba-

bilone et contricio magna de terra
chaldeorum. quoniam uastauit dominus baby
lonem et perdidit ex ea uocem mag
nam et sonabunt fluctus eorum
quasi aque multe dedit sonitus eorum uox
quia uenit super eam id est super
babylonem predo et apprehensi
sunt fortes eius et marcuit arcus
eorum quia fortis ultor dominus red
dens retribuet et inebriabo princi
pes eius et sapientes eius duces
eius et magistratus eius et dormi
ent sompnum sempiternum et non
expergiscentur ait dominus rex exer
cituum nomen eius. Hec dicit dominus
exercituum. murus babylonis ille
altissimus suffossione suffodietur
et porte eius excelse igni comburentur
et labores populorum et gentium ad
nichilum in ignem erunt et disper
ibunt. Verbum quod precepit Iere
mias propheta saraie filio nerie fi
lii maasie cum pergeret cum sedech
ia rege in babylonem in anno quar
to regni eius. Saraias autem erat
princeps prophetie. et scripsit Ierem
ias omne malum quod uenturum
erat super babylonem in libro uno
omnia uerba hec que scripta sunt contra
babylonem in libro et dixit Iere
mias ad saraiam. Cum ueneris
in babylonem et uideris et legeris
omnia uerba hec dices. Domine tu lo
cutus es contra locum istum ut
disperderes eum. ne sit qui in eo
habitet ab homine usque ad pecus. et
ut sit perpetua solitudo. Cumque
compleueris legere librum istum.
ligabis ad eum lapidem et proici
es illum in medio eufraten et dices.
Sic submergetur babylon et non
consurget a facie afflictionis qua
ego adduco super eam. et dissol
uetur. hucusque uerba Ieremie. Fi

lius uiginti et unius anni erat
sedechias cum regnare cepisset.
et undecim annis regnauit in Ihe
rusalem. et nomen matris eius
amithal filia Ieremie de lobna. et
fecit malum in oculis domini. iuxta omnia
que fecerat ioachim rege babylo
nis. Factum est in anno nono regni
eius in mense decimo quoniam furor
domini erat in Iherusalem et in iuda usquequo
proiceret eos a facie sua. et recessit
sedechias a rege babylonis. Factum est
in anno nono regni eius in mense
decimo. decima mensis uenit na
buchodonosor rex babylonis. ipse
et omnis exercitus eius aduersus
Iherusalem. et obsederunt eam et edifica
uerunt contra eam municiones
in circuitu. et fuit ciuitas obsessa
usque ad undecimum annum regis
sedechie. Mense autem quarto.
nona mensis obtinuit fames ci
uitatem. et non erant alimenta
populo terre. et dirupta est ciuitas
et omnes uiri bellatores fugerunt
exieruntque de ciuitate nocte per
uiam porte que est inter duos muros
et ducit ad ortum regis. chalde
is obsidentibus urbem in gyro
et abierunt per uiam que ducit in
heremum. Persecutus est chalde
orum exercitus regem et apprehen
derunt sedechiam in deserto quod
est iuxta iericho et omnis comitatus
eius diffugit ab eo. Cumque compre
hendissent regem adduxerunt eum
ad regem babylonis in reblatha
que est in terra emath et locutus est ad
eum iudicia. et iugulauit rex
babylonis filios sedechie in oculis
eius. sed et omnes principes iuda
occidit in reblatha et oculos sede
chie eruit et uinxit eum compedibus
et adduxit eum rex babylonis
in babylonem et posuit eum in
medio domo carceris usque ad diem
mortis eius. In mense autem quinto
decima mensis ipse est annus nonus
decimus nabuchodonosor regis
babylonis. Venit nabusardan.
princeps milicie qui stabat coram
rege babylonis in Iherusalem incendit
domum domini et domum regis. et omnes
domos Iherusalem et omnem domum mag
nam igni combussit et totum mu
rum Iherusalem per circuitum destruxit
cunctus exercitus chaldeorum
qui erant cum magistro milicie.
de pauperibus autem populi et de re
liquo uolgo quod remanserat in
ciuitate. et de profugis qui pro
fugerant ad regem babylonis et
ceteros de multitudine transtulit na
busardan princeps milicie. De pau
peribus uero terre reliquit nabusardan.

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

princeps milicie in uinitores et agricolas. Columpnas quoque ereas que erant in domo domini et bases et mare eneum quod erat in domo domini et fregerunt chaldei et tulerunt omne es eorum in babylonem et lebetas et caccabos et psalteria et phialas et mortariola et omnia uasa erea que in ministerio fuerant et ydrias et thimiamateria et urceos et peluues et candelabra et mortaria et cyathos quotquot aurea aurea et quotquot argentea argentea tulit magister milicie columpnas duas et mare unum et uitulos duodecim ereos qui erant sub basibus quos fecerat rex salomon in domo domini non erat pondus eris omnium uasorum horum. De columpnis autem decem et octo cubitorum altitudinis erat columpna una et funiculus duodecim cubitorum circuibat eam. Porro grossitudo eius quatuor digitorum et intrinsecus caua erat et capitella super utramque erea altitudo capitelli unius quinque cubitorum et retiacula et malagranata super capitellum in circuitu omnia erea. Sic columpne alterius et retiacula et malagranata nonaginta et sex et dependencia et centum retiaculis circumdabantur omnia malogranata. Et tulit magister milicie saraiam sacerdotem primum et sophoniam sacerdotem secundum et tres custodes uestibuli. Et de ciuitate tulit eunuchum unum qui erat prepositus super uiros bellatores, et septem uiros de hiis qui uidebant faciem regis qui inuenti sunt in ciuitate, et scribam principem militum qui probabat tyrones et quadraginta uiros de populo terre, qui inuenti sunt in medio ciuitatis. Tulit autem eos nabusardan magister milicie et adduxit eos ad regem babylonis in reblatha. Et percussit eos rex babylonis et interfecit eos in reblatha in terra emath. Et translatus est iuda de terra sua.

Iste est populus quem transtulit nabuchodonosor in anno septimo iudeorum tria milia et uiginti tres. In anno octauo decimo nabuchodonosor transtulit de ierusalem animas octingentas triginta duas. Anno uicesimo tercio nabuchodonosor transtulit nabusardan magister milicie iudeorum animas septingentas quadraginta quinque. Omnes igitur anime quatuor milia sexcente. Et factum est in tricesimo septimo anno transmigracionis ioachim regis iuda duodecimo mense uicesima quinta mensis, eleuauit euilmerodach rex babylonis ipso anno regni sui caput ioachim regis iuda. duodecimo mense et eduxit eum de domo carceris. et locutus est cum eo bona. et posuit thronum eius super thronos regum. qui erant post se in babylonem. et mutauit uestimenta carceris et comedebat panem coram eo, semper cunctis diebus uite sue. Et cibaria eius cibaria perpetua dabantur ei, a rege babylonis statuta per singulos dies. usque ad diem mortis sue. cunctis diebus uite sue.

Incipit prologus in Baruch

Liber iste qui baruch nomine prenotatur in hebreo canone non habetur sed tantum in uulgata edicione. Similiter et epistola ieremie. Propter noticiam autem legencium. hic scripta sunt quia multa de christo nouissimisque temporibus indicant.

Incipit Baruch. I.

Et hec uerba libri que scripsit baruch filius nerie filii maasie filii sedechie filii sedei filii helchie in babylonia. In anno quinto in septima die mensis in tempore quo

ceperunt chaldei ierusalem et succende
runt eam igni. Et legit Baruch
uerba libri huius ad aures Iecho
nie filii ioachim regis iuda. et ad
aures uniuersi populi venientis
ad librum. et ad aures potentium
filiorum regum. et ad aures pres
biterorum et ad aures populi a mi
nimo usque ad magnum eorum
omnium habitantium in babylonia et
ad flumen sudi. Qui audientes
plorabant et ieiunabant et orabant
in conspectu domini. et collegerunt pecu
niam secundum quod potuit uniuscuiusque
manus et miserunt in ierusalem ad
ioachim filium helchie filii salom
sacerdotem. et ad sacerdotes et ad
omnem populum qui inuenti sunt cum
eo in ierusalem cum acciperet uasa domus
templi: que ablata fuerant de
templo reuocare in terram iuda de
cima die illius sphan. uasa argen
tea que fecit sedechias filius iosie
rex iuda. postquam cepisset nabuchodo
nosor rex babylonis Iechoniam et
principes eius et uinctos et potentes
et populum terre ab ierusalem et duxit eos
in babylonem. et dixerunt. Ecce mi
simus ad uos pecuniam de quibus
emite holocaustomata et thus et
facite manna et offerte pro peccato ad
aram domini dei nostri. et orate pro uita
nabuchodonosor regis babylonie
et pro uita balthasar filii eius. ut
sint dies ipsorum sicut dies celi super
terram. ut det nobis dominus uirtutem et
illuminet oculos nostros ut uiuamus sub
umbra nabuchodonosor regis ba
bylonie. et sub umbra balthasar
filii eius et seruiamus eis multis
diebus. et inueniamus gratiam
in conspectu eorum et pro nobis orate
ad dominum deum nostrum quia peccauimus
domino deo nostro et non est auersus fu
ror eius a nobis usque in hunc diem
et legite librum istum quem mi
simus ad uos recitari in templo
domini. in die sollempni et in die oppor
tuno. et dicetis domino deo nostro iusti
tia. nobis autem confusio faciei nostre sicut
dies hec. omni iuda et habitatoribus
in ierusalem regibus nostris et principibus
nostris sacerdotibus nostris et prophetis
nostris et patribus nostris peccauimus

ante dominum nostrum et non credimus
diffidentes in eum. et non fuimus
subiectibiles illi. et non obaudiui
mus uoce domini dei nostri ut ambula
remus in mandatis eius. que dedit
nobis deus a die qua eduxit pa
tres nostros de egipto. usque in hunc
diem eramus incredibiles ad dominum
deum nostrum. et dissipati recessimus
ne audiremus uocem ipsius et
adheserunt nobis mala multa et
maledictiones que constituit dominus moy
si seruo meo qui eduxit patres nostros
de terra egipti dare nobis terram
fluentem lac et mel. sicut hodier
na die et non audiuimus uocem
domini dei nostri secundum omnia uerba pro
phetarum quos misit ad nos et
iuimus unusquisque in sensu cor
dis nostri maligni operari diis ali
enis facientes mala ante oculos
domini dei nostri.

II

Propter hoc statuit dominus deus
noster uerbum suum. quod
locutus est ad nos et ad iu
dices nostros qui iudicauerunt
in israel et ad reges nostros et ad prin
cipes nostros et ad omnem israel et iudam
ut adduceret dominus super nos mala
magna que non sunt facta sub celo.
quemadmodum facta sunt in ierusalem.
secundum que scripta sunt in lege moy
si ut manducaret homo carnes
filii sui. et carnes filie sue. et de
dit nos sub manu regum omnium
qui sunt in circuitu nostro in impropre
rium. et in desolationem in omnibus
populis quibus nos dispersit dominus
et facti sumus subtus et non supra.
quia peccauimus domino deo nostro non
obaudiendo uoci ipsius. domino deo
nostro iustitia. nobis autem et patribus
nostris confusio faciei. sicut dies
hec quia locutus est dominus super nos
omnia mala hec. que uenerunt su
per nos. et non sumus deprecati faciem
domini dei nostri ut reuerteremur unus
quisque nostrum a uiis nostris pessimis
et uigilauit dominus in malis et ad
duxit ea super nos quia iustus
est dominus in omnibus operibus suis que
mandauit nobis et non audiuimus
uocem ipsius ut iremus in pre
ceptis domini. que dedit nobis ante

faciem tuam. Et nunc domine deus
israel qui eduxisti plebem tuam de
terra egipti in manu valida et
in signis et prodigiis et in virtu
te tua magna et in brachio ex
celso et fecisti tibi nomen sicut est
dies iste. Peccavimus impie egimus
inique gessimus domine deus noster in
omnibus iustitiis tuis. Avertatur
ira tua a nobis quia derelicti sumus
pauci inter gentes ubi dispersisti
nos. Exaudi domine preces nostras et
orationes nostras, et educ nos propter
te et da nobis invenire gratiam
ante faciem eorum qui nos ab
duxerunt ut sciat omnis terra quia
tu es dominus deus noster. et quia nomen
tuum invocatum est super israel et
super genus ipsius. Respice domine
de domo sancta tua in nos. et in
clina aurem tuam et exaudi. aperi
oculos tuos et vide quia non mor
tui sunt qui sunt in inferno quorum
spiritus acceptus est a visceribus suis.
dabunt honorem et iustificationem
domino. Sed anima que tristis est super mag
nitudine malitie sue et incedit
curva et infirma et oculi defi
cientes et anima esuriens dat tibi
gloriam et iustitiam domino quia non
secundum iustitias patrum nostrorum nos fu
dimus preces ante conspectum tuum
domine deus noster. Sed quia misisti iram
tuam et furorem tuum super nos
sicut locutus es in manu puerorum tuorum
prophetarum dicens. Sic dicit
dominus. Inclinate humerum vestrum et
cervicem vestram et opera facite re
gi babilonis et sedebitis in terra
quam dedi patribus vestris. Quod si
non audieritis vocem domini dei vestri
operari regi babilonis defectionem fa
ciam. de civitatibus iuda et a foris
ierusalem. et auferam a vobis vocem
iocunditatis et vocem gaudii
et vocem sponsi et voce spon
se. et erit omnis terra sine vestigio
ab inhabitantibus eam. Et non
audierunt vocem tuam ut ope
rarentur regi babilonie. et statu
isti verba tua que locutus es in ma
nibus puerorum tuorum prophetarum
Ut transferrentur ossa regum nostrorum
et ossa patrum nostrorum de loco suo. et
ecce sunt proiecta in calore solis.

et in gelu noctis et mortui sunt
in doloribus pessimis. In fame et
in gladio et in emissione et posui
sti templum in quo invocatum est no
men tuum in ipso sicut hec dies est
propter iniquitatem domus israel et
domus iuda. et fecisti nobis deus noster
secundum omnem benignitatem tuam.
et secundum omnem miserationem tuam illam
magnam sicut locutus es in manu
moysi pueri tui. in die qua precepi
sti ei. Scribe legem tuam coram
filiis israel. dicens. Si non obaudie
ritis vocem meam multitudo hec
magna et multa convertetur in
minimam inter gentes quo ego di
spergam illos. quia scio quod me non
audiet populus. Populus enim du
ra cervice est et convertetur ad cor
suum in terra captivitatis sue et sci
ent quia ego sum dominus deus eorum
et dabo eis cor et audient aures
et laudabunt me in terra captivita
tis sue. et memores erunt nominis
mei. et avertent se a dorso suo duro
et a malignitatibus suis. quia re
miniscentur viam patrum suorum qui
peccaverunt in me. et revocabo
illos in terram quam iuravi patribus
eorum abraham ysaac et iacob. et
dominabuntur eius et multiplicabo eos
et non minorabuntur. et statuam
illis testamentum alterum sempiternum
ut sim illis in deum et ipsi erunt mihi
in populum. et non movebo amplius
et populum meum filios israel a terra
quam dedi illis.

iii.

Et nunc domine deus omnipotens deus
israel. anima in angustiis et spiritus
anxius clamant ad te. Au
di domine et miserere mei quia
peccavimus ante te. quia tu sedes
in sempiternum: et nos peribimus in evum
Domine omnipotens deus israel audi nunc ora
tionem servorum tuorum israel et filiorum
ipsorum quia peccaverunt ante te et
non audierunt vocem domini dei sui.
et ideo adglutinata sunt nobis mala.
Noli meminisse iniquitates patrum
nostrorum. sed memento manus tue et
nominis tui in tempore isto. quia tu es domine
deus noster et laudabimus te domine quia
propter hoc dedisti timorem tuum
in cordibus nostris et ut invocemus
nomen tuum et laudemus te in cap
tivitate nostra et convertimus iniquitates

ptrm nrorum. quia peccauerunt ante te
et ecce nos hodie in captiuitate nra
sumus, quo nos dispersisti in impro
perium. et in maledictionem et in pec
catum. scdm omnes iniquitates pa
trum nrorum qui discesserunt
a te dne deus nr. ut doctrina catha
stica nunciat. Audi isrl mandata
uite. auribus percipe ut scias pru
denciam. Quid est isrl quod in terra
inimicorum es; inueterasti in terra
aliena. coinquinatus es cum mor
tuis. Deputatus es cum descen
dentibus in infernum. Dereliquisti
fontem sapie. Si in uia dei ambu
lasses habitasses utique in pace sup
terram. Disce ubi sit prudencia.
ubi sit uirtus. ubi sit intellectus
ut scias sil. ubi sit longiturnitas
uite et uictus. ubi sit lumen ocu
lorum et pax. Quis inuenit locum eius
et quis intrauit in thesauros eius. Ubi
sunt principes gentium. et qui do
minantur super bestias. que sunt
sup terram. Qui in auibus celi ludunt
qui argentum thesaurizant et aurum
in quo confidunt homines. et non est
finis acquisitionis eorum. Qui argen
tum fabricant et solliciti sunt nec
est inuencio operum illorum. Exterminati
sunt et ad inferos descenderunt et alij
in loco eorum surrexerunt. Iuue
nes uiderunt lumen. et habitauerunt
super terram. Uiam autem discipline
ignorauerunt neque intellexerunt se
mitas eius. neque filij eorum susceperunt
eam. a facie ipsorum longe facta
est non est audita in terra chanaan
neque uisa est in theman. Filij quoque
agar qui exquirunt prudenciam
que de terra est et negociatores terre
et theman et fabricatores exquisi
tores prudentie et intelligentie uiam
autem discipline nescierunt neque com
memorati sunt semitas eius. O isrl
quam magna est domus dei. et ingens
locus possessionis eius. magnus et
non habet finem. excelsus et immensus.
Ibi fuerunt gygantes nominati illi qui
ab inicio statura magna fuerunt
scientes bellum. non hos elegit deus
neque uiam discipline inuenerunt
propterea perierunt. et quoniam non ha
buerunt sapiam. interierunt propter
insipientiam suam. Quis ascendit
in celum et accepit eam et adduxit
eam de nubibus. Quis transfretauit
mare et inuenit eam et attu
lit illam super aurum electum. Non
est qui possit scire uias eius neque
qui exquirat semitas eius. Sed
qui scit uniuersa nouit eam et inue
nit eam prudencia sua. qui per
fecit terram in sempiterno tempore et re
pleuit eam pecudibus. Qui emit
tit lumen et uadit et uocat illud.
et obaudit illi in tremore. Stelle
autem lumen dederunt in custodijs
suis et letate sunt. Uocate sunt et
dixerunt assumus et luxerunt ei
cum iocunditate; qui fecit illas;
Hic est deus nr. et **iiij.**
non estimabitur alius ad
illum. Hic adinuenit omnem
uiam discipline, et tradi
dit illam iacob puero suo. et isrl
dilecto suo. Post hec in terris uisus
est et cum hominibus conuersatus est. Hic
liber mandatorum dei. et lex que est in
eternum. Omnes qui tenent eam
ad uitam. qui autem dereliquunt
eam ad mortem. Conuertere iacob
et apprehende eam. ambula per
uiam et splendorem eius. contra
lumen eius; Ne tradas alteri glo
riam tuam. et dignitatem tuam
genti alienigene. beati sumus isrl
quia que deo placent nobis manife
sta sunt. Animequior esto populus dei
memorabilis isrl. Uenundati estis
gentibus non in perdicionem. sed
propter quod in iracundiam prouoca
stis deum. traditi estis aduersarijs.
Exacerbastis enim eum qui fecit uos
deum eternum. immolantes demonijs
et non deo. obliti enim estis eum qui
contriuit uos et contristastis nu
tricem uram ierlm. Uidit enim ira
cundiam a deo uenientem uobis
et dixit. Audite confines syon. Ad
duxit enim michi deus luctum mag
num. Uidi enim captiuitatem populi
mei filiorum meorum et filiarum.
quam superduxit illis eternus. nu
triui enim illos cum iocunditate
dimisi autem illos cum fletu et luctu
nemo gaudeat super me uiduam
et desolatam. a multis derelicta
sum propter peccata filiorum meorum
quia declinauerunt a lege dei

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

Iustitias autem ipsius nescierunt, nec ambulaverunt per vias mandatorum dei, neque per semitas veritatis eius cum iustitiis ingressi sunt. Veniant confines Syon, et memorentur captivitatem filiorum meorum et filiarum mearum quam superduxit illis eternus. Adduxit enim super illos gentem de longinquo, gentem improbam et alterius lingue, qui non reveriti sunt senem, neque puerorum misereti sunt, et abduxerunt dilectos vidue et a filiis unicam desolaverunt. Ego autem quid possum adiuvare vos? Qui enim adduxit super vos mala, ipse vos eripiet de manibus inimicorum vestrorum. Ambulate filii, ambulate, ego enim derelicta sum sola. Exui me stola pacis, indui autem me sacco obsecrationis, et clamabo ad altissimum in diebus meis. Animequiores estote filii, et clamate ad dominum, et eripiet vos de manu principum inimicorum. Ego enim speravi in eternum salutem vestram, et venit mihi gaudium a sancto super misericordia que veniet vobis ab eterno salvatore nostro. Emisi enim vos cum luctu et ploratu, reducet autem vos mihi deus cum gaudio et iocunditate in sempiternum. Sicut enim viderunt vicine Syon captivitatem vestram, sic videbunt et in celeritate salutem vestram a deo, que superveniet vobis cum honore magno et splendore eterno. Filii, patienter sustinete iram que supervenit vobis. Persecutus est enim te inimicus tuus, sed cito videbis perditionem ipsius, et super cervices eius ascendes. Delicati mei ambulaverunt vias asperas; ducti sunt enim ut grex direptus ab inimicis. Animequiores estote filii, et proclamate ad dominum; erit enim memoria vestra ab eo qui duxit vos. Sicut enim fuit sensus vester ut erraretis a deo, decies tantum iterum convertentes requiretis eum. Qui enim induxit vos mala, ipse enim rursum adducet vobis sempiternam iocunditatem cum salute vestra. Animequior esto Ierusalem, exhortatur enim te qui te nominavit. Nocentes peribunt qui te vexaverunt, et qui gratulati sunt in tua ruina punientur; et que accepit filios tuos punietur. Sicut enim gavisa est in ruina tua, et letata est in tuo casu, sic contristabitur in sua desolatione, et amputabitur exultatio multitudinis eius, et gaudium eius erit in luctum. Ignis enim superveniet ei ab eterno in longiturnis diebus, et habitabitur a demoniis in multitudine temporis.

V.

Circumspice Ierusalem ad orientem, et vide iocunditatem a deo tibi venientem. Ecce enim veniunt filii tui quos dimisisti dispersos, veniunt collecti ab oriente usque ad occidentem in verbo sancti gaudentes in honorem dei. De gloria eterne et de resurrectione sanctorum. Exuere Ierusalem stola luctus et vexationis tue, et indue te decore et honore eius que a deo est tibi in sempiterna gloria. Circumdabit te diploide iustitie, et imponet mitram capiti tuo honoris eterni. Deus enim ostendet splendorem suum in te, que sub celo est. Nominabitur enim tibi nomen tuum a deo in sempiternum: pax iustitie et honor pietatis. Exurge Ierusalem et sta in excelso, et circumspice ad orientem, et vide collectos filios tuos ab oriente sole usque ad occidentem in verbo sancti gaudentes dei memoria. Exierunt enim abs te pedibus ducti ab inimicis; adducet enim illos dominus ad te portatos in honorem dei sicut filios regni. Constituit enim deus humiliare omnem montem excelsum, et rupes perhennes, et convalles replere in equalitatem terre, ut ambulet Israel diligenter in honorem dei. Obumbraverunt autem et silve, et omne lignum suavitatis Israel ex mandato dei. Adducet enim deus Israel cum iocunditate in lumine maiestatis sue cum misericordia et iustitia que est ab ipso.

VI.

Propter pctā que pec
castis ante deum addu
cemini in babiloniam cap
tivi ad nabuchodonosor
regem babylonie. Ingressi itaqʒ in
babyloniam eritis illic annis plu
rimis et tempus longum usqʒ ad
generationes septem. post hec autem edu
cam vos inde cum pace. Nunc autem
videbitis in babylonia deos aure
os. et argenteos et lapideos. et
ligneos in humeris portari. osten
tantes metum gentibus. Videte
ergo ne et vos siles efficiamini
factis alienis. et metuatis et metus
vos capiat in ipsis. Visa itaqʒ turba
de retro et ab ante dicite in cordi
bus vris. te adorari oportet dne.
Angelus autem meus vobiscum est. Ipse
autem exquiret aīas vras nam lig
na eorum polita a fabro ipa etiam
inaurata et argentata falsa sunt
et non pñt loqui. et sicut virgini
amanti ornamentum. Ita accepto
auro fabricati sunt. coronas certe
aureas hñt super capita sua dii
eorum. Unde subtrahunt sacerdotes
ab eis aurum et argentum. et ero
gant illud in semetipsis. Dant autem
ex eis ipso prostitutis et meretrices
ornant. et iterum cum receperint
illud a meretricibʒ ornant deos su
os. Hii autem non liberabuntur. ab
erugine et tinea. opertis autem
illis veste purpurea. extergent
faciem eorum. propter pulvere
domus qui est plurimus inter eos.
Sceptrum autem ht ut homo sic iu
dex regionis. qui in se peccantem
non interficit. ht etiam in manu
sua gladium. et securim. se autem
de bello et a latronibʒ non liberat.
Unde vobis notum sit. quia non sunt
dii. Ne ergo timueritis eos. sicut
enim vas hoīs confractum inutile
efficitur. tales sunt et dii illorum
constitutis illis in domo. oculi eorum
pleni sunt pulvere a pedibʒ intro
euntium. et sicut alicui qui regem
offendit circumsepte sunt ianue.
aut sic ad sepulchrum adductum
mortuum. ita tutant sacerdotes ostia
clausuris et seris. ne a latronibʒ
expolientur. Lucernas accendunt
illis equidem nullam videas ex qbʒ

videre pñt. Sunt autem sicut trabes
in domo. corda vero eorum dicunt
elingere serpentes qui de terra
sunt dum comedunt eos. et ve
stimentum eorum et non sentiunt.
nigre sunt facies eorum a fumo.
qui in domo fit supra corpus eorum
et super capite eorum volant
noctue et hyrundines et aves et
sile et catte. unde scietis quia non
sunt dii. ne ergo timueritis eos.
Aurum etiam quod hñt ad speciem
est. Nisi aliquis exterserit eruginem
non fulgebunt neqʒ enim dum co
flarentur. sentiebant. ex omni pcio
empti sunt. in quibʒ spūs non
est in ipis. Sine pedibus in hume
ris portantur. ostentantes igno
bilitatem suam hoībus. confu
dantur etiam qui colunt ea.
Propterea si ceciderint in terra
a semetipsis non cōsurgent. neqʒ
si quis statuerit rectum psemet
ipm stabit sed sicut mortuis mu
nera eorum illis apponentur. Hosti
as illorum sacerdotes eorum vendunt
et abutuntur. Sile et mulieres
eorum decerpentes neqʒ infirmo neqʒ
mendicanti. aliquid impartiunt
de sacrificiis eorum. Fete et mēstru
ate contingunt. scientes itaqʒ ex
his quia non sunt dii. ne time
atis eos. Unde enim vocantur dii
quia mulieres apponunt diis argen
teis et aureis et ligneis in domi
bus eorum. Sacerdotes sedent
hñtes tunicas scissas et capita
et barbam rasam. quorum capita
nuda sunt. Rugiunt autem clama
tes contra deos suos. sicut in ce
na mortui. et vestimenta eorum
auferunt sacerdotes. et vestiunt
uxores suas et filios suos. neqʒ
si quid mali patiuntur ab aliquo
neqʒ si quid boni poterunt retri
buere. neqʒ regem constituere
pñt neqʒ auferre. Sile neqʒ di
vitias dare pñt. neqʒ malum
retribuere. Si quis illis votu
voverit et non reddiderit non
requirent. hoīem a morte non
liberant. neqʒ infirmum a poten
tiore eripient. Hoīem cecum ad

cem

usum non restituent, de morte
hominem non liberabunt. Viduae non
miserebuntur neque orphanis ben
facient. lapidibus de monte similes
sunt dii illorum lignei et lapidei
et argentei et aurei. Qui aut
colunt illa confundentur. Quo
ergo estimandum est aut dicen
dum illos esse deos. Adhuc enim
ipsis chaldeis non honorantibus
ea qui cum audierint mutum
non posse loqui offerent illum
ad bel. postulantes a beo loqui.
quasi possint sentire qui non habent
motum. et ipsi cum non intellex
erint relinquent ea. sensum enim
non habent ipsi dii illorum. mulieres
aut circumdate funibus in viis
sedent succendentes ossa olivarum.
Cum aut aliqua ex ipsis abstrac
ta ab aliquo transeunte dormie
rit proxime sue exprobrat quod ea
non sit digna habita sicut ipsa
neque funis eius diruptus sit. omnia
aut que illis fiunt falsa sunt.
Quo ergo estimandum aut di
cendum est illos esse deos. A fabris
aut et aurificibus facta sunt. nil
aliud erunt. nisi quod volunt ea esse
sacerdotes. aurifices. Ipsi etiam qui
ea faciunt non sunt multi temporis.
Numquid ergo possunt ea que ab ipsis
fabricata sunt esse dii. relinquerunt
aut falsa et obprobrium postea fu
turis. Nam cum supervenerit illis
prelium. et mala cogitant posse
sacerdotes ubi se abscondant cum
illis. Quo ergo sentiri debeat.
quoniam dii sunt qui nec de bello se
liberant. neque de malis se eripi
unt. Nam cum sint lignea et in
aurata et inargentata. scietur
postea quia falsa sunt gentibus
universis. et regibus que manifesta
sunt. quia non sunt dii sed opera
manuum hominum. et nullum opus dei
in ipsis est. Regem regioni non su
scitant. pluviam hominibus non da
bunt. iudicium populo non discer
nent. neque regionem liberabunt
ab iniuria quia nichil possunt sicut
cornicule inter medium celum
et terram. Etenim cum inciderit ignis
in domum deorum ligneorum aureorum

et argenteorum. Sacerdotes quidem
ipsorum fugient et liberabuntur. Ipsi
vero sicut trabes in medio comburentur.
Regi autem et bello non resistent. Quo
ergo estimandum est aut dicendum
est quia dii sunt. Non a furibus non
a latronibus se liberabunt. dii lig
nei et lapidei et inaurati et inar
gentati. quibus hii qui fortiores
sunt aurum et argentum et vestimen
tum quo operti sunt auferent illis
et abibunt. nec sibi auxilium ferunt.
Itaque melius est esse regem ostentan
tem virtutem suam aut vas in do
mo utile in quo gloriabitur qui pos
sidet illud quam falsi dii. vel hostium in
domo quod custodit que in ipsa sunt
quam falsi dii. Sol quidem et luna
et sydera cum sint splendida et e
missa ad utilitates obaudiunt.
Similiter et fulgur cum apparuerit
perspicuum est. idipsum autem et spiritus
in omni regione spirat. et nubes
quibus cum imperatum fuerit a deo
perambulare in universum orbem
perficiunt quod imperatum est eis. Ignis
etiam missus desuper ut consumat
omnes montes et silvas. facit quod
preceptum est ei. Hec aut neque speciebus
neque virtutibus uni eorum similia sunt.
Unde neque estimandum est neque dicen
dum esse illos deos. quando non possunt ne
iudicium iudicare neque facere hominibus
Scientes itaque quia non sunt dii.
Ne ergo timueritis eos. neque enim re
gibus maledicunt neque benedicent.
Signa etiam in celo gentibus non osten
dunt. neque ut sol lucebunt neque il
luminabunt ut luna. Bestie melio
res sunt illis que possunt fugere sub
tectum ac prodesse sibi. nullo itaque
modo nobis est manifestum quod sint dii
propter quod ne timeatis eos. Nam
sicut in cucumerario formido nil
custodit ita sunt dii illorum lignei
et argentei et aurei. eodem modo
et in orto spina alba supra quam
omnis avis sedet. Similiter et mortuo pro
iecto in tenebris. Similes sunt et dii
illorum lignei et inaurati et inar
gentati a purpura quoque et marmore que
super illud tenentur. Scietis quod non
sunt dii. ipsi etiam postremo comeduntur,
et erit obprobrium in regione. Melior
est homo iustus qui non habet simulachra
nam erit longe ab obprobriis.

Et factus est postquam in captiuitatem reductus est israel et ierusalem deserta est sedit Ieremias flens et planxit et lamentatione hac in ierusalem et amaro animo suspirans et ululans dixit. Incipiunt lamentaciones Jeremie prophete. Aleph.

Quomodo sedet sola ciuitas plena populo facta est quasi vidua domina gentium princeps prouinciarum facta est sub tributo. Beth. Plorans plorauit in nocte et lacrime eius in maxillis eius. Non est qui consoletur eam ex omnibus caris eius. Omnes amici eius spreuerunt eam et facti sunt ei inimici. Gimel. Migrauit iudas propter afflictionem et multitudinem seruitutis habitauit inter gentes nec inuenit requiem. omnes persecutores eius apprehenderunt eam inter angustias. Deleth Vie syon lugent eo quod non sint qui veniant ad sollempnitatem. Omnes porte eius destructe sacerdotes eius gementes virgines eius squalide et ipsa oppressa amaritudine. He. Facti sunt hostes eius in capite inimici eius locupletati sunt quia dominus locutus est super eum propter multitudinem iniquitatum eius. Paruuli eius ducti sunt captiui ante faciem tribulantis. Vau Et egressus est a filia syon omnis decor eius. facti sunt principes eius velut arietes non inuenientes pascua. et abierunt absque fortitudine ante faciem subsequentis. Zay Et recordata est ierusalem dierum afflictionis sue. et preuaricationis omnium desiderabilium suorum que habuerat a diebus antiquis. cum caderet populus eius in manu hostili et non esset auxiliator. viderunt eam hostes et deriserunt sabbata eius. Heth Peccatum peccauit ierusalem propterea instabilis facta est. omnes qui glorificabant eam spreuerunt illam quia viderunt ignominiam eius, ipsa autem gemens et conuersa est retrorsum. Teth. Sordes eius in pedibus eius nec recordata est finis sui. deposita sunt vehementer. non habens consolatorem. Vide domine afflictionem meam, quoniam erectus est inimicus. Joth. Manum suam misit hostis ad omnia desiderabilia eius quia vidit gentes ingressas sanctuarium suum de quibus preceperas ne intrarent ecclesiam tuam. Caph. Omnis populus eius gemens et querens panem dederunt quecumque preciosa pro cibo ad refocillandam animam. Vide domine et considera quoniam facta sum vilis. Lameth O vos omnes qui transitis per viam attendite et videte si est dolor sicut dolor meus. Quoniam vindemiauit me ut locutus est dominus in die ire furoris domini. Mem De excelso misit dominus ignem in ossibus meis et erudiuit me. Expandit rethe pedibus meis. conuertit me retrorsum. Posuit me desolatam tota die merore confectam. Nun. Vigilauit iugum iniquitatum mearum in manu eius conuolute sunt et imposite collo meo. Infirmata est virtus mea dedit me dominus in manu de qua non potero surgere. Sameth Abstulit omnes magnificos meos de medio mei. Vocauit aduersum me tempus, ut contereret electos meos. Torcular calcauit dominus virgini filie iude. Ain. Idcirco ego plorans et oculus meus deducens aquas quia longe factus a me consolator, conuertens animam meam. facti sunt filii mei perditi quoniam inualuit inimicus. Phe. Expandit syon manus suas non est qui consoletur eam. Mandauit dominus aduersum iacob in circuitu eius hostes eius. facta est ierusalem quasi polluta menstruis inter eos. Sade Justus est dominus quia os eius ad iracundiam prouocaui. audite obsecro vniuersi populi et videte dolorem meum. Virgines mee et iuuenes mei. abierunt in captiuitatem. Koph. Vocaui amicos meos et ipsi deceperunt me sacerdotes mei et senes mei. in urbe consumpti sunt. quesierunt cibum sibi ut refocillarent animam suam. Res. Vide domine quoniam tribu-

lor conturbatus est uenter meus subuer
sum est cor meum in me metipsa
quoniam amaritudine plena sum foris
interficit gladius et domi mors
similis est. Sin. Audierunt quia
ingemisco ego. et non est qui co
soletur me. omnes inimici mei au
dierunt malum meum letati sunt
quoniam tu fecisti, adduxisti diem conso
lationis. et fiant similes mei. Tau.
Ingrediatur omne malum eorum
coram te et devindemia eos sic
devindemiasti me propter iniqui
tates meas. Multi enim gemitus
mei, et cor meum merens, ij.

Quomodo obtexit cali. Aleph.
ligine in furore suo dominus
filiam syon proiecit de
celo in terram inclitam
israel. et non est recordatus scabelli
pedum suorum in die furoris sui,
Beth. Precipitauit dominus nec pe
percit omnia speciosa iacob. destruxit
in furore suo munitiones uirginis
iuda. deiecit in terra polluit reg
num et principes eius. Gimel Con
fregit in ira furoris sui. omne cor
nu israel auertit retrorsum dexte
ram suam a facie inimici. et suc
cendit in iacob quasi ignem flamme
deuorantis in gyro. Deleph Teten
dit arcum suum quasi inimicus fir
mauit dexteram suam. quasi hostis
et occidit omne quod pulchrum
erat uisu in tabernaculo syon.
effudit quasi ignem indignationem
suam. He. Factus est dominus uelut
inimicus. precipitauit israel. precipi
tauit omnia menia dissipauit mu
nitiones eius. et repleuit in filia iu
da humiliatum et humiliatam. Vau.
Et dissipauit dominus quasi ortum tento
rium suum. demolitus est taberna
culum suum. Obliuioni tradidit dominus
in syon festiuitatem. et sabbatum
in indignatione furoris sui regem
et sacerdotem. Zain Repulit dominus
altare suum maledixit sanctificationi
sue tradidit in manus inimici mu
ros turrium eius. uocem dederunt
in domo domini sicut in die sollemp
ni. Heth Cogitauit dominus dissipa
re murum filie syon. tetendit fu
niculum suum. et non auertit ma
num suam a perditione. luxitque

ante murale. et murus pariter dissi
patus est. Thet Defixe sunt in ter
ra porte eius perdidit et contriuit uec
tes eius. regem eius et principes eius
in gentibus. Non est lex et prophete
eius non uiderunt uisionem a domino
Joth. Sederunt in terra conticue
runt senes filie syon consperserunt
cinere capita sua. uirgines ierusalem
Accincte sunt ciliciis abiecerunt
in terra capita sua. uirgines iuda.
Caph. Defecerunt pre lacrimis oculi
mei. conturbata sunt uiscera mea
confusum est in terra iecur meum
super contritionem filie populi mei.
cum deficeret paruulus et lactans
in plateis oppidi. Lameth Matribus
suis dixerunt ubi est triticum et ui
num cum deficerent quasi uulnerati
in plateis ciuitatis. cum exalarent
animas suas in sinu matrum suarum.
Mem. Cui comparabo te uel cui as
similabo te filia ierusalem. cui exequa
bo te. et consolabor te uirgo filia syon
magna enim sicut mare contritio
tua. quis medebitur tibi. Nun
Prophete tui uiderunt tibi falsa.
et stulta. nec aperiebant iniquita
tem tuam. ut te ad penitentiam prouo
carent. uiderunt autem tibi assump
tiones falsas et eiectiones. Sameth.
Plauserunt super te manibus omnes
transeuntes uiam sibilauerunt et mo
uerunt capita sua super te ierusalem.
Hec ne est urbs dicentes perfecti de
coris gaudium uniuerse terre. Ayn
Aperuerunt super te os suum omnes in
imici tui. sibilauerunt et fremue
runt dentibus suis et dixerunt de
uorabimus eam. En ista est dies que
expectabamus inuenimus uidimus.
Fe Fecit dominus que cogitauit comple
uit sermonem suum que preceperat
a diebus antiquis destruxit et non pe
percit. et letificauit super te inimicum
et exaltauit cornu hostium tuorum,
Sade Clamauit cor eorum ad dominum
super muros filie syon deduc quasi
torrentem lacrimas per diem et nocte
non des requiem tibi. neque taceat pu
pilla oculi tui, Coph. Consurge
lauda in nocte in principio uigilia
rum effunde sicut aqua cor tuum
ante conspectum domini. Leua ad eum ma
nus tuas. pro animabus paruulorum
tuorum quia defecerunt fame in ca
pite omnium compitorum, Res Vide

dne et considera quem deuindemiaueris ita. ergo ne comedent mulieres fructum suum paruulos ad mensuram palme. Si occiditur in sanctuario dni sacerdos et propheta. Sen Iacuerit in terra foris puer et senex virgines mee et iuuenes mei ceciderunt in gladio interfecisti in die furoris tui. percussisti nec misertus es. Thau Vocasti quasi ad diem sollempnem qui terrerent me de circuitu et non fuit qui effugeret in die furoris dni et relinqueretur quos educaui et enutriui inimicus meus consumpsit eos. iij.

Ego vir videns Aleph. paupertatem meam in virga indignacionis eius. Aleph Me minauit et adduxit in tenebras et non in lucem. Aleph. Tantum in me uertit conuertit manum suam tota die. Beth. Vetustam fecit pellem meam et carnem meam contriuit ossa mea. Beth. Edificauit in gyro meo et circumdedit me felle et labore. Beth. In tenebrosis collocauit me, quasi mortuos sempiternos. Gimel. Circumedificauit aduersum me ut non egrediar aggrauauit compedem meum. Gimel. Sed et cum clamauero et rogauero exclusit oracionem meam. Gimel Conclusit vias meas lapidibus quadris semitas meas subuertit. Deleth. Vrsus insidians factus est michi leo in absconditis. Deleth Semitas meas subuertit confregit me posuit me desolatam. Deleth Tetendit arcum. et posuit me quasi signum ad sagittam. he Misit in renibus meis filias pharetre sue. he Factus sum in derisum omni populo meo canticum eorum tota die. he Repleuit me amaritudinibus inebriauit me absinthio. Vau Et fregit ad numerum dentes meos cibauit me cinere. Vau Repulsa est anima mea oblitus sum bonorum Vau Et dixi periit finis meus et spes mea a dno. Zay Recordare paupertatis et transgressionis mee, absinthii et fellis. Zay Memoria memor ero et tabescet in me anima mea. Zay Hec recolens in corde meo ideo sperabo. he Misericordie dni quia non sumus consumpti quia non defecerunt miseraciones eius. he. Noue diluculo multa est fides tua.

he Pars mea dns dixit anima mea propterea expectabo eum. Teth Bonus est dns sperantibus in eum anime querenti illum. Teth Bonum est prestolari cum silencio salutare dni. Teth Bonum est viro cum portauerit iugum ab adolescencia sua. Joht Sedebit solitarius et tacebit quia leuauit se super se. Joht Ponet in puluere os suum. si forte sit spes. Joht. Dabit percucienti se maxillam saturabitur obprobriis. Joht Quia non repellet in sempiternum dns. Caph Quia si abiecit miserebitur secundum multitudinem miseracionum suarum. Caph Non enim humiliauit ex corde suo et abiecit filios hominis. Caph Vt conteret sub pedibus suis omnes vinctos terre. lameth Vt declinaret iudicium viri in conspectu vultus altissimi. lamech Vt peruerteret hominem in iudicio dns ignorauit. lameth. Quis est iste qui dixit ut fieret dno non iubente. Mem Ex ore altissimi non egredientur nec bona nec mala. Mem Quid murmurauit homo viuens pro peccatis suis. Mem Scrutemur vias nras et queramus et reuertamur ad dnm. Nun Leuemus corda nra cum manibus ad dnm in celos. Nun Nos inique egimus et ad iracundiam prouocauimus idcirco tu inexorabilis es. Nun. Operuisti in furore et percussisti nos occidisti nec pepercisti. Sameth Opposuisti nubem. tibi ne transeat oro. Sameth. Eradicacionem et indignacionem posuisti me in medio populorum. Fe Aperuerunt super me os suum omnes inimici. Fe Formido et laqueus facta est nobis uaticinacio et contricio. Fe Diuisiones aquarum deduxit oculus meus in contricione filie populi mei. Ayn Oculus meus afflictus est nec tacuit eo quod non esset requies. Ayn Donec respiceret quia videret dns de celis. Ayn. Oculus meus depredatus est animam meam in cunctis filiabus urbis mee. Sade Venacione ceperunt me quasi auem inimici mei gratis. Sade Lapsa est in lacum vita mea. et posuerunt lapidem super me. Sade Inundauerunt aque super caput meum dixi perii. Coph Inuocaui nomen

tuum

tuum dne de lacu novissimo. Coph
Vocem meam audisti ne avertas
aurem tuam a singultu meo et
clamoribus. Coph. Appropinquasti
in die qua invocavi te dixisti ne ti-
meas. Res. Judicasti dne causa
anime mee redemptor vite mee. Res.
Vidisti dne iniquitatem illorum
adversum me. iudica iudicium
meum. Res Vidisti omnem furore
universas cogitationes eorum
adversum me. Sen Labia insur-
gentium michi et meditationes
eorum adversum me tota die. Sen.
Sessionem eorum et resurrectionem
eorum vide ego sum psalmus eorum
Thau Redde eis dne vicem dne
iuxta opera manuum suarum. Thau.
Dabis eis scutum cordis laborem
tuum. Thau Persequeris in furore
tuo et conteres eos sub celis dne.

Quomodo obscuratum Aleph. iiij.
e aurum mutatus color
optimus. dispersi sunt la-
pides sanctuarii in capite omnium
platearum. Beth Filii syon incli-
ti et amicti auro primo. quomodo re-
putati sunt in vasa testea opus
manuum figuli. Gimel Sed et lamie
nudaverunt mammas suas lac-
taverunt catulos suos filia po-
puli mei crudelis quasi strutio in de-
serto. Deleth Adhesit lingua lac-
tentis ad palatum eius in siti.
parvuli petierunt panem et non
erat qui frangeret eis. He Qui
vescebantur voluptuose interierunt
in viis. qui nutriebantur in cro-
ceis amplexati sunt stercora. Vau
Et maior effecta est iniquitas fi-
lie populi mei. peccato sodomorum
que subversa est in momento. et
non ceperunt in ea manus. Zay.
Candidiores nazarei eius nive
nitidiores lacte. rubicundiores
ebore antiquo. saphiro pulchrio-
res. Heth. Denigrata est super car-
bones facies eorum. et non sunt
cogniti in plateis. adhesit cutis
ossibus eorum aruit et facta est
quasi lignum. Teth Melius fu-
it occisis gladio. quam interfectis fa-
me quoniam isti extabuerunt consumpti
sunt a sterilitate terre. Joth.

Manus mulierum misericordium coxe-
runt filios suos facti sunt cibus
earum in contritione filie populi mei.
Caph. Complevit dns furorem
suum effudit iram indignationis
sue. et succendit dns ignem in syon
et devoravit fundamenta eius. Lameth
Non crediderunt reges terre et uni-
versi habitatores orbis quoniam ingre-
deretur hostis et inimicus per portas
ierusalem. Mem. Propter peccata prophetarum
eius et iniquitates sacerdotum eius.
qui effuderunt in medio eius san-
guinem iustorum. Nun Erraverunt ceci
in plateis polluti sunt in sanguine
cumque non possent tenuerunt
lacinias suas. Sameth. Recedite
polluti clamaverunt eis. recedite ab-
ite nolite tangere. iurgati quippe
sunt et commoti dixerunt inter gentes
non adiciet ultra ut habitet in eis.
Fe. Facies dni divisit eos non ad-
diciet ut respiciat eos. facies sacer-
dotum non erubuerunt neque senum miser-
ti sunt. Ayn Cum adhuc subsiste-
remus defecerunt oculi nostri ad
auxilium nostrum vanum cum respi-
ceremus attenti ad gentem que
salvare nos non poterat. Sade
Lubricaverunt vestigia nostra in itine-
re platearum. appropinquavit fi-
nis noster completi sunt dies nostri quia
venit finis noster. Coph Velociores
fuerunt persecutores nostri aquilis celi
super montes persecuti sunt nos
in deserto insidiati sunt nobis. Res
Spiritus oris nostri xpistus dns captus
est in peccatis nostris cui diximus in um-
bra tua vivemus in gentibus. Sen
Gaude et letare filia edom que
habitas in terra hus. ad te quoque
perveniet calix inebriaberis atque
nudaberis. Thau Completa est
iniquitas tua. filia syon non ad-
diciet ultra ut transmigret te visi-
tabit iniquitatem tuam. filia edom
discooperiet peccata tua. Oro Jeremie
Recordare dne quid prophete.
acciderit nobis intuere et re-
spice obprobrium nostrum. He-
reditas nostra versa est ad alie-
nos. domus nostre ad extraneos. Pupilli
facti sumus absque patre matres nostre quasi
vidue. Aquam nostram pecunia bi-
bimus. ligna nostra precio comparavimus.

Cervicibus nostris minabamur, lassis non dabatur requies. Egipto dedimus manus et Assyriis, ut saturaremur pane. Patres nostri peccaverunt et non sunt, et nos iniquitates eorum portavimus. Servi dominati sunt nostri, non fuit qui redimeret de manu eorum. In animabus nostris afferebamus panem nobis a facie gladii in deserto. Pellis nostra quasi clybanus exusta est a facie tempestatum famis. Mulieres in Syon humiliaverunt, virgines in civitatibus Iuda. Principes manu suspensi sunt, facies senum non erubuerunt. Adolescentibus impudice abusi sunt, et pueri in ligno corruerunt. Senes defecerunt de portis, iuvenes de choro psallentium. Defecit gaudium cordis nostri, versus est in luctum chorus noster. Cecidit corona capitis nostri, ve nobis quia peccavimus. Propterea factum est mestum cor nostrum, ideo contenebrati sunt oculi nostri. Propter montem Syon quia disperiit, vulpes ambulaverunt in eo. Tu autem Domine in eternum permanebis, solium tuum in generationem et generationem. Quare in perpetuum oblivisceris nostri, derelinques nos in longitudine dierum? Converte nos Domine ad te et convertemur, innova dies nostros sicut a principio. Sed proiciens repulisti nos, iratus es contra nos vehementer.

Incipit prologus in Ezechielem prophetam.

Ezechiel propheta cum Ioachim rege Iuda captivus ductus est in Babylonem, ibique his qui cum eo captivi fuerant prophetavit penitentibus quod ad Ieremie vaticinium se ultro adversariis tradidissent, cum viderent adhuc urbem Ierusalem stare, quam ille casuram esse predixerat. Tricesimo autem anno etatis sue et captivitatis quinto, vero exorsus est ad captivos loqui, et eodem tempore licet posterior hic in Chaldea, Ieremias in Iudea prophetaverunt. Sermo eius nec satis disertus nec admodum rusticus est, sed ex utroque medie temperatus. Sacerdos et ipse sicut Ieremias principia voluminis et finem magnis habens obscuritatibus involuta. Sed et vulgata eius editio non multum distat ab hebraico. Unde satis miror quid cause extiterit, ut si eosdem in omnibus libris haberemus interpretes, in aliis eadem, in aliis diversa transtulerunt. Legite igitur et hunc iuxta translationem nostram, quia per cola scripta et commata manifestiorem sensum legentibus tribuit. Sicut amici mei et hunc subsannaverint, dicite eis quod nemo eos compellat ut scripta mea legant. Sed vereor ne illud eis eveniat quod grece significantius dicitur ut vocentur fagolidori, hoc est manducantes sententias. Explicit prologus.

Incipit prophetia Ezechielis.

I.

Et factum est in tricesimo anno, in quarto, in quinta mensis, cum essem in medio captivorum iuxta fluvium Chobar, aperti sunt celi et vidi visionem Dei. In quinta mensis, ipse est annus quintus transmigrationis Ioachim regis Iuda, factum est verbum Domini ad Ezechielem filium Buzi sacerdotem in terra Chaldeorum secus flumen Chobar. Et facta est super eum ibi manus Domini. Et vidi, et ecce ventus turbinis veniebat ab aquilone, et nubes magna et ignis involvens et splendor in circuitu eius, et de medio eius quasi species electri, id est de medio ignis. Et in medio eorum similitudo quatuor animalium, et hec aspectus eorum

Similitudo hominis in eis et quatuor facies uni et quatuor penne uni. Et pedes eorum pedes recti. et planta pedis eorum quasi planta pedis vituli. et scintille quasi aspectus eris candentis. Et manus hominis sub pennis eorum in quatuor partibus. Et facies et pennas per quatuor partes habebant. Iunctęque erant penne eorum alterius ad alterum. Non revertebantur cum incederent sed unumquodque ante faciem suam gradiebatur. Similitudo autem facies eorum facies hominis et facies leonis a dextris ipsorum quatuor. facies autem bovis a sinistris ipsorum quatuor. et facies aquile desuper ipsorum quatuor. Et facies eorum et penne eorum extente desuper. Due penne singulorum iungebantur, et due tegebant corum corpora. et unumquodque eorum coram facie sua ambulabat Ubi erat impetus spiritus illuc gradiebantur. nec revertebantur cum ambularent. Et similitudo animalium et aspectus eorum quasi carbonum ignis ardentium. et quasi aspectus lampadarum. Hec erat visio discurrens in medio animalium splendor ignis et de igne fulgur egrediens. Et animalia ibant et revertebantur in similitudinem fulguris choruscantis. Cum aspicerem animalia apparuit rota una. super terram iuxta animalia. habens quatuor facies. et aspectus rotarum et opus earum quasi visio maris et una similitudo ipsarum quatuor et aspectus earum et opera quasi si sit rota in medio rote. Per quatuor partes earum euntes ibant et non revertebantur cum ambularent. Statura quoque erat rotis et altitudo et horribilis aspectus. et totum corpus plenum oculis in circuitu ipsarum quatuor. Cumque ambularent animalia ambularent pariter et rote iuxta ea. Et cum elevarentur animalia de terra elevabantur simul et rote. Quocumque ibat spiritus illuc eunte spiritu et pariter rote levabantur sequentes eum Spiritus enim vite erat in rotis. Cum euntibus ibant. et cum stantibus stabant. et cum elevatis a terra pariter elevabantur. et rote sequentes eum quia spiritus vite erat in rotis. Et similitudo super caput animalium firmamenti quasi aspectus cristalli horribilis. et extenti super capita eorum desuper. Sub firmamento autem penne eorum recte alterius ad alterum unumquodque duabus alis velabat corpus suum. et alterum similiter velabatur. Et audiebam sonum alarum quasi sonum aquarum multarum quasi sonum sublimis dei. Cum ambularent quasi sonus erat multitudinis ut sonus castrorum. Cumque starent demittebantur penne eorum. Nam cum fieret vox super firmamentum quod erat super caput eorum stabant et submittebant alas suas et super firmamentum quod erat inminens capiti eorum quasi aspectus lapidis saphiri. similitudo throni et super similitudinem throni similitudo quasi aspectus hominis desuper. et vidi quasi speciem electri velut aspectum ignis intrinsecus per circuitum. a lumbis eius et desuper. et a lumbis eius usque deorsum. vidi quasi speciem ignis splendentis in circuitu velut aspectum arcus cum fuerit in nube in die pluvie. Hec erat aspectus candoris et splendoris per gyrum. Hec visio similitudinis glorie domini.

II.

Et vidi et cecidi in faciem meam. Et audivi vocem loquentis et dixit ad me. Fili hominis sta super pedes tuos. et loquar tecum. Et ingressus est spiritus in me. postquam locutus est mihi. et statuit me supra pedes meos et audivi loquentem ad me et dicentem. Fili hominis mitto ego te ad filios israel ad gentes apostatrices que recesserunt a me. patres eorum prevaricati sunt pactum meum. usque ad diem hanc et filii dura facie et indomabili corde sunt. ad quos ego te mitto. et dices ad eos Hec dicit dominus deus. Si forte vel ipsi audiant et si forte quiescant. quoniam domus exasperans est. et scient quia propheta fuerit in medio eorum Tu ergo fili hominis ne timeas eos neque sermones eorum metuas.

qm increduli et subuersores sunt te
cum et cum scorpionibus habitas
uerba eorum ne timeas et vultus
eorum non formides, quia domus
exasperans est. Loqueris ergo uer
ba mea ad eos si forte audiant te
et quiescant qm irritatores sunt
tu aut fili hois audi quecumque lo
quar ad te. et noli esse exasperans
sicut domus isrl exasperans e. iii.
Aperi os tuum et comede
quecumque ego do tibi. et
uidi et ecce manus missa
ad me in qua erat inuo
lutus liber et expandit illu cora
me. qui erat scriptus intus et foris
et scripte erant in eo lamentacoes
et carmen et ue et dixit ad me.
Fili hois quodcumque inueneris co
mede. comede uolumen istud et ua
dens loquere ad filios isrl. Et ape
rui os meum. et cibauit me uolu
mine illo et dixit ad me. Fili ho
minis uenter tuus comedet et ui
scera tua conplebuntur. uolumie
isto. quod ego do tibi. et comedi il
lud et factum est in ore meo sic
mel dulce et dixit dns ad me. Fili
hois uade et ingredere domu isrl
et loqris uerba mea ad eos. Non
enim ad populu profundi sermonis
et ignote lingue tu mitteris ad
domu isrl neque ad populos multos
et profundi sermonis. et ignote
lingue. quorum non possis audire
sermones. et si ad illos mitteris
ipi audirent te. Domus aut isrl
nolunt audire te. quia nolunt
audire me. Omis quippe domus
isrl attrita fronte est et duro cor
de. Ecce dedi faciem tuam ualenti
orem faciebus eorum. et frontem
tuam duriorem frontibus eorum.
ut adamantem. et ut silicem dedi
faciem tuam. Ne timeas eos neque
metuas a facie eorum quia domus
exasperans e. Et dixit ad me fili
hois omis sermones meos quos
ego loquor ad te assume in corde
tuo et auribus tuis audi et uade
ingredere ad transmigratoem ad fili
os populi tui. et loqueris ad eos
et dices eis. Hec dicit dns ds. Si for
te audiant et quiescant et assump

sit me spus. et audiui post me uo
cem commotionis magne. Be
nedicta gloria dni de loco suo. et
uocem alarum animalium percucien
cium. alteram ad alteram. et uoce
rotarum sequencium animalia. et uo
cem commotionis magne. Spus
quoque leuauit me et assumpsit
me. et abii amarus in indigna
tione sps mei. manus enim dni erat
mecu confortans me. et ueni ad
transmigratoem ad aceruum nouaru
frugum. ad eos qui habitabant
iuxta flumen chobar. et sedi ubi illi
sedebant et mansi ibi septem die
bus. merens in medio eorum. Cum
aut pertransissent septem dies. fac
tum e uerbum dni ad me dicens. Fili
hois speculatorem dedi te domui
isrl. et audies de ore meo uerbum
et annunciabis eis ex me. Si di
cente me ad impium morte mo
rieris. non annunciaueris ei neque
locutus fueris. ut auertatur a uia
sua impia et uiuat ipe impius
in iniquitate sua morietur. sang
uinem autem eius de manu tua
requiram. Si aut tu annunciaue
ris impio. et ille non fuerit con
uersus ab impietate sua. et a uia
sua impia ipe quidem ab impie
tate et in iniquitate sua morietur.
tu aiam tuam liberasti. Sed et
si conuersus iustus a iusticia sua
fuerit et fecerit iniquitatem ponam
offendiculum coram eo. Ipe mo
rietur quia non annunciasti ei
et in peccato suo morietur. et no erunt
in memoria iustitie eius. quas
fecit sanguinem vero eius de ma
nu tua requiram. Si aut tu
annunciaueris iusto ut no peccet
iustus. et ille non peccauerit ui
uens uiuet. quia annunciasti ei.
et tu aiam tuam liberasti. Et fac
ta e super me manus dni. et dixit ad
me. Surgens ingredere in cam
pum. et ibi loquar tecum. Et sur
gens egressus sum in campum. et
ecce ibi gloria dni stabat qsi gla
quam uidi iuxta fluuium chobar. et
cecidi in faciem meam. Et ingres
sus est in me sps et statuit me sup
pedes meos. et locutus est m et dixit
ad me. Ingredere et includere in

medio domus tue. Et tu fili hominis
ecce data sunt super te vincula et
ligabunt te in eis et non egredieris
in medio eorum. et linguam tuam
adherere faciam palato tuo et eris
mutus nec quasi vir obiurgans quia
domus exasperans est. Cum autem
locutus fuero tibi aperiam os tuum
et dices ad eos. Hec dicit dominus deus
Qui audit audiat et qui quiescit
quiescat quia domus exasperans est.
Et tu fili hominis. .iiij.
sume tibi laterem et pones
eum coram te et describes
in eo civitatem ierusalem. et or
dinabis adversus eam obsidionem
et edificabis munitiones et comporta
bis aggerem et dabis contra eam
castra et pones arietes in gyro et
tu sume tibi sartaginem ferream
et pones eam murum ferreum
inter te et civitatem et obfirmabis
faciem tuam ad eam et erit in ob
sidionem, et circumdabis eam.
Signum est domui israel. Et tu dormi
es super latus tuum sinistrum.
et pones iniquitates domus israel super
eo numero dierum quibus dormies super
illud. et assumes iniquitatem eorum
numero dierum .ccc. et nonaginta dies
et portabis iniquitatem domus israel
et cum compleveris hec. dormies
super latus tuum dextrum. secundo
et assumes iniquitatem domus iuda
quadraginta diebus et diem pro
anno. diem inquam pro anno dedi tibi
et ad obsidionem ierusalem convertes fa
ciem tuam et brachium tuum erit
extentum et prophetabis adversus
eam. ecce circumdedi te vinculis
et non te convertes a latere tuo in la
tus aliud donec compleas dies ob
sidionis tue. et tu sume tibi frumen
tum et ordeum. et fabam et lentem.
et milium et viciam. et mittes ea
in vas unum, et facies tibi panes nu
mero dierum, quibus dormies super
latus tuum. ccc. et xc. diebus come
des illud. Cibus autem tuus quo ve
sceris erit in pondere .xx. stateres
in die. A tempore usque ad tempus
comedes illud. et aquam in men
sura bibes. sextam partem hin. A
tempore usque ad tempus bibes illud. Et
quasi subcinericium ordeaceum come
des illud. et stercore quod egreditur
de homine operies illud in oculis eorum

et dixit dominus. Sic comedent filii israel
panem suum pollutum inter gen
tes ad quas eiciam eos. Et dixi A
a a domine deus. Ecce anima mea non
est polluta et morticinum et lacera
tum a bestiis non comedi ab infantia
mea. usque nunc. et non est ingressa
os meum omnis caro immunda. Et
dixit ad me. Ecce dedi tibi fimum
pro stercoribus humanis et facies pa
nem tuum in eo et dixit ad me. Fili
hominis ecce ego conteram baculum pa
nis in ierusalem comedent panem suum
in pondere et in sollicitudine et aquam
in mensura et in angustia bibent ut
deficientibus pane et aqua corruat
unusquisque ad fratrem suum et conta
bescant in iniquitatibus suis. .v.
Factus est sermo domini ad me
dicens. Fili hominis sume tibi
gladium acutum radentem
pilos. assumes eum et duces
super caput tuum et per barbam
tuam. et assumes tibi stateram pon
deris et divides eos tertiam partem
igne combures in medio civitatis
iuxta completionem dierum obsidionis et
assumes tertiam partem et concides
gladio in circuitu eius. Tertiam
vero aliam in ventum disperges.
et gladium nudabo post eos. et sumes
inde parvum numerum et ligabis
eos in summitate pallii tui. et ex eis
rursum tolles et proicies in medium
ignis et combures eos igni. Et ex eo
egredietur ignis in omnem domum israel.
Hec dicit dominus deus. Ista est ierusalem in
medio gentium posui eam et in cir
cuitu eius terras et contempsit iudi
cia mea: ut plus esset impia quam gen
tes. et precepta mea ultra quam terre
que in circuitu eius sunt. Iudicia
enim mea proiecerunt. et in preceptis
meis non ambulaverunt. Idcirco
hec dicit dominus deus. Quia superastis
gentes que in circuitu vestro sunt et
in preceptis meis non ambulastis,
et iudicia mea non fecistis, et iuxta
iudicia gentium que in circuitu vestro
sunt estis operati. Ideo hec dicit dominus
deus. Ecce ego ad te et ipse ego faciam
tui iudicia in oculis gentium faciam
in te que non feci. et quibus similia
ultra non faciam propter omnes
abhominationes tuas. Ideo come
dent patres filios in medio tui. et filii

comedent patres suos. et faciam in te iudicia, et uentilabo uniuersas reliquias tuas in omnem uentum. Viuo ego dicit dominus deus, nisi eo quod sanctum meum uiolasti in omnibus offensionibus tuis et in omnibus abhominacionibus. ego quoque confringam et non parcet oculus meus et non miserebor. Tercia pars tui peste morietur. et fame consumetur in medio tui. et tercia pars tui gladio cadet in circuitu tuo. terciam uero partem in omnem uentum dispergam et gladium euaginabo post eos et complebo furorem meum et quiescere faciam indignacionem meam in eis. Et consolabor et scient quia ego dominus locutus sum in zelo meo cum implevero indignacionem meam in eis. et dabo te in desertum et in obprobrium gentibus que in circuitu tuo sunt in conspectu omnis transeuntis. Et eris obprobrium et blasphemie exemplum et stupor in gentibus que sunt in circuitu tuo. Cum fecero in te iudicia in furore et indignacione et in increpacionibus ire. Ego dominus locutus sum. Cum misero sagittas famis pessimas in uos que erunt mortifere et quas mittam ut disperdam uos. et famem congregabo super uos, et conteram in uobis baculum panis. et inmittam in uos famem et bestias pessimas usque ad internicionem et pestilencia et sanguis transibunt per te et gladium inducam super te. ego dominus locutus sum.

VI.

Et factus est sermo domini ad me dicens. Fili hominis pone faciem tuam ad montes israel. et prophetabis ad eos et dices. Montes israel audite uerbum domini dei. Hec dicit dominus deus montibus et collibus rupibus et uallibus. Ecce ego adducam super uos gladium et disperdam excelsa uestra et demoliar aras uestras et confringentur simulachra uestra et deiciam interfectos uestros ante ydola uestra et dabo cadauera filiorum israel ante faciem simulachrorum uestrorum et dispergam ossa uestra circuitu aras uestras. In omnibus habitacionibus uestris, urbes deserte erunt et excelsa demolientur et dissipabuntur et interibunt are uestre et confringentur et cessabunt ydola uestra et conterentur delubra uestra; Et delebuntur opera uestra et cadent interfecti in medio uestri. et scietis quia ego dominus. Et relinquam in uobis eos qui fugerint gladium in gentibus cum dispersero uos in terris et recordabuntur mei liberati uestri in gentibus ad quas captiui ducti sunt. Quia contriui cor eorum fornicans. et recedens a me et oculos eorum fornicantes post ydola sua et displicebunt sibi met super malis que fecerant in uniuersis abhominacionibus suis. Et scient quia ego dominus non frustra locutus sum ut facerem eis hoc malum. Hec dicit dominus deus percute manu tuam. et allide pedem tuum et dic heu ad omnes habitaciones malorum israel. qui gladio fame peste ruituri sunt. Qui longe est peste morietur. qui autem prope gladio corruet. et qui relictus fuerit et obsessus fame morietur. Et complebo indignacionem meam in eis et scietis quia ego dominus. cum fuerint interfecti uestri in medio ydolorum uestrorum in circuitu ararum uestrarum in omni colle excelso et in cunctis summitatibus moncium et subtus omne lignum nemorosum et subtus uniuersam quercum frondosam. loca ubi accenderunt thura redolencia uniuersis ydolis suis. Et extendam manum meam super eos. et faciam terram desolatam. et destitutam a deserto deblatha in omnibus habitacionibus eorum.

VII.

Et factus est sermo domini ad me dicens. Et tu fili hominis hec dicit dominus deus terre israel. Finis uenit. uenit finis super quatuor plagas terre. nunc finis super te et inmittam furorem meum in te. et iudicabo te iuxta uias tuas et ponam contra te omnes abhominaciones tuas et non parcet oculus meus super te et non miserebor. sed uias tuas ponam super te. et abhominaciones in medio tui erunt. et scietis quia ego dominus; Hec dicit dominus deus. afflictio una. afflictio ecce uenit finis uenit,

Venit finis. Evigilabit adversum
te. ecce venit. Venit contricio super
te. qui habitas in terra. Venit tem
pus. prope e dies occisionis et non
glorie moncium. Nunc de propinquo
effundam iram meam super te et
complebo furorem meum in te. et
iudicabo te iuxta vias tuas et impo
nam tibi omnia scelera tua. et non
parcet oculus meus neque misere
bor. sed vias tuas imponam tibi
et abhominaciones tue in medio
tui erunt. et scietis quia ego sum
dominus percuciens. Ecce dies. ecce ve
nit. Egressa est contricio. floruit
virga germinavit superbia. Ini
quitas surrexit in virga impie
tatis. non ex eis et non ex eo po
pulo neque ex sonitu eorum. et
non erit requies in eis. Venit tem
pus appropinquavit dies. Qui
emit non letetur. et qui vendit
non lugeat. quia ira super omnem
populum eius. quia qui vendit
ad id quod vendidit non revertetur
et adhuc in viventibus vita eorum.
Visio enim ad omnem multitudinem eius
non regredietur. et vir in iniqui
tate vite sue non confortabitur.
Canite tuba preparentur omnes
et non est qui vadat ad prelium.
Ira enim mea super omnem populum
eius. Gladius foris pestis et fa
mes intrinsecus. Qui in agro est
gladio morietur. et qui in civi
tate pestilencia et fame devora
buntur. et salvabuntur qui fu
gerint ex eis et erunt in montibus
quasi columbe in convallibus. omnes
trepidi unusquisque in iniquitate
sua. Omnes manus dissolventur
et omnia genua fluent aquis et ac
cingent se ciliciis. et operiet eos for
mido et in omni facie confusio et
in universis calvicibus eorum calvi
cium. Argentum eorum foris proi
cietur. et aurum eorum in sterqui
linium erit. Argentum eorum
et aurum eorum non valebit libera
re eos in die furoris domini. Animam
suam non saturabunt et ventres
eorum non implebuntur quia
scandalum iniquitatis eorum
factum est. et ornamentum monilium
suorum in superbia posuerunt et ymagi
nes abhominacionum suarum et
symulachrorum fecerunt ex eo. propter
hoc dedi illud in inmundiciam. et
dabo illud in manus alienorum ad di
ripiendum et impiis terre in predam.
et contaminabunt illud et avertam
faciem meam ab eis. et violabunt
archanum meum et introibunt in
illud emissarii et contaminabunt
illud. Fac conclusionem quoniam terra
plena est iudicio sanguinum. et
civitas plena iniquitate. et addu
cam pessimos de gentibus et possi
debunt domos eorum. et quiescere
faciam superbiam potencium. et
possidebunt sanctuaria eorum. Angustia
superveniente requirent pacem et
non erit. Conturbacio super contur
bacionem veniet et auditus super audi
tum. et querent visionem de propheta
et lex peribit a sacer
dote. et consilium a senioribus.
Rex lugebit et princeps induetur me
rore et manus populi terre contur
babuntur. Secundum viam eorum faciam
eis. et secundum iudicia eorum iudicabo
eos. et scient quia ego dominus. viij.

Et factum est in anno sexto in
sexto mense in quinta men
sis. ego sedebam in domo
mea. et senes iuda sedebant
coram me. et cecidit ibi super me
manus domini dei. et vidi. et ecce simi
litudo quasi aspectus ignis. ab aspectu
lumborum et deorsum ignis. et a
lumbis eius et sursum. quasi aspec
tus splendoris ut visio electri.
Et emissa similitudo manus appre
hendit me in cincinno capitis mei
et elevavit me spiritus inter terram
et celum. et adduxit me in iherusalem
in visione dei. iuxta ostium interius
quod respiciebat ad aquilonem.
ubi erat statutum ydolum zeli ad
provocandam emulacionem. Et ecce
ibi gloria dei israel secundum visionem
quam videram in campo. Et dixit
ad me. Fili hominis. leva oculos tuos
ad viam aquilonis et ecce ab aqui
lone porte altaris ydolum zeli
in ipso introitu et dixit ad me. Fili
hominis putas ne vides tu quid isti fa
ciunt abhominaciones magnas quas

domus israel faciunt hic, ut procul rece-
dam a sanctuario meo. Et adhuc con-
versus videbis abhominationes maio-
res. Et introduxit me ad ostium
atrii. Et vidi, et ecce foramen unum
in pariete. Et dixit ad me: Fili ho-
minis fode parietem. Et cum per-
fodissem parietem apparuit ostium
unum. Et dixit ad me: Ingredere
et vide abhominationes pessimas
quas isti faciunt hic. Et ingressus
vidi. Et ecce omnis similitudo reptilium
et animalium abhominatio et uni-
versa ydola domus israel depicta
in circuitu erant in pariete per totum
et septuaginta viri de senioribus
domus israel et iechonias filius saph-
an stabat in medio eorum stan-
tium ante picturas et unusquisque
habebat thuribulum in manu
sua et vapor nebule de thure con-
surgebat. Et dixit ad me: Certe vi-
des fili hominis que seniores domus israel
faciunt in tenebris unusquisque in
abscondito cubilis sui. Dicunt enim
Non videt dominus nos. et dereliquit
dominus terram et dixit dominus ad me: Ad-
huc conversus videbis abhominationes
maiores quas isti faciunt. et intro-
duxit me per ostium porte domus domini
quod respiciebat ad aquilonem. et ecce
ibi mulieres sedebant plangentes
adonidem. Et dixit ad me: Certe vidi-
sti fili hominis adhuc conversus vi-
debis abhominationes maiores his.
Et introduxit me in atrium domus
domini interius. Et ecce in ostio templi
domini inter vestibulum et altare quasi
viginti quinque viri dorsa habentes
contra templum domini et facies ad ori-
entem et adorabant ad ortum
solis. Et dixit dominus ad me: Certe vi-
disti fili hominis. Numquid leve est hoc
domui iuda, ut facerent abhomi-
nationes istas, quas fecerunt hic
quia replentes terram iniquitate con-
versi sunt ad irritandum me. et
ecce applicant ramum ad nares suas.
Ergo et ego faciam in furore non
parcet oculus meus, nec miserebor
et cum clamaverint ad aures meas
voce magna non exaudiam eos.

Et clamavit in auribus .ix.
meis voce magna dicens.
Appropinquaverunt visitationes
urbis et unusquisque vas interfectionis
habet in manu sua. Et ecce sex viri
veniebant de via porte superioris
que respicit ad aquilonem. et unus-
quisque vas interitus in manu eius
vir quoque unus in medio eorum vestitus
erat lineis et atramentarium
scriptoris ad renes eius. Et ingres-
si sunt et steterunt iuxta altare eneum.
et gloria domini israel assumpta est de
cherub que erat super eum ad
limen domus. Et vocavit virum qui
erat indutus lineis et atramenta-
rium habebat scriptoris in lumbis
suis. Et dixit dominus ad eum: Transi
per mediam civitatem et in medio
ierusalem et signa thau super frontes
virorum gementium et dolentium
super cunctis abhominationibus que
fiunt in medio eius, et illis dixit
audiente me. Transite per civi-
tatem sequentes eum, et percutite
non parcat oculus vester neque mise-
reamini. Senem adolescentulum et vir-
ginem parvulum et mulieres inter-
ficite usque ad internecionem. Omnem
autem super quem videritis thau
ne occidatis et a sanctuario meo in-
cipite. Ceperunt ergo a viris senio-
ribus, qui erant ante faciem domus.
Et dixit ad eos: Contaminate domum
et implete atria interfectis et egre-
dimini. et egressi sunt, et percu-
tiebant eos qui erant in civita-
te. et cede completa remansi ego
ruique super faciem meam et cla-
mans aio: Heu heu heu domine deus
Ergo ne disperdes omnes reliquias
israel effundens furorem tuum super
ierusalem. Et dixit ad me: Iniquitas
domus israel et iuda magna est nimis
valde. et repleta est terra sang-
uinibus et civitas repleta est aver-
sione. Dixerunt enim: Dereliquit
dominus terram. et dominus non videt. Igitur
et meus non parcet oculus neque mise-
rebor viam eorum super caput eorum
reddam.

.x.

Et ecce vir qui erat indutus
lineis qui habebat atrame-
tarium in dorso suo. Respondit
dicens: Feci sicut precepisti
mihi. Et vidi. Et ecce in firmamento
quod erat super caput cherubim
quasi lapis saphyrus quasi species

similitudinis solij super ea apparuit.
Et dixit ad virum qui indutus
erat lineis et ait. Ingredere in
medio rotarum que sunt subtus
cherub et imple manum tuam
prunis ignis que sunt inter cheru
bin, et effunde super civitatem.
Ingressusque est in conspectu meo. Che
rubim autem stabant a dextris domus
cum ingrederetur vir et nubes
impleuit atrium interius. Et eleua
ta est gloria domini desuper cheru
bin ad limen domus et repleta est
domus eius nube, et atrium re
pletum est splendore glorie domini. Et
sonitus alarum cherub audiebatur
usque ad atrium exterius quasi vox lo
quentis dei omnipotentis. Cumque
precepisset viro qui indutus erat
lineis dicens. Sume ignem de me
dio rotarum que sunt inter cheru
bin, ingressus ille stetit iuxta rota
et extendit cherub manum suam
de medio rotarum que sunt cherubim
et sumpsit et dedit in manus eius
qui indutus erat lineis qui acci
piens ingressus est. Et apparuit in
cherubim similitudo manus hominis
subtus pennas eorum. et vidi et
ecce quatuor rote iuxta cherubim. ro
ta una iuxta cherub unum, et rota
alia iuxta cherub unum. Species autem
rotarum erat quasi visio lapidis crisoli
ti, et aspectus earum similitudo una
quatuor quasi si sit rota in medio
rote. Cumque ambularent in quatuor
partes gradiebantur, et non reuer
tebantur ambulantes, sed ad locum
ad quem ire declinabat que prima
erat sequebantur, et cetere nec reu
tebantur. Et omne opus earum et col
la et manus et penne et circuli
plena erant oculis in circuitu qua
tuor rotarum. Et rotas istas vocauit
volubiles audiente me. Quatuor
autem facies habebant unum. Facies
una facies cherub. et facies secunda
facies hominis, et in tercio facies leo
nis, et in quarto facies aquile.
Et eleuata sunt cherubim. Ipsum
est animal quod videram iuxta flumen
chobar. Cumque ambularent che
rubim ibant pariter et rote iuxta ea.
Cum eleuarent cherubim alas
suas ut exaltarentur de terra, non re
sidebant rote, sed et ipse iuxta erant.
Stantibus illis stabant et cum
eleuatis eleuabantur. Spiritus enim
vite erat in rotis. Et egressa est glo
ria domini a limine templi et stetit super
cherubim et eleuantia cherubim
alas suas exaltata sunt coram me.
Et illis egredientibus rote quoque
subsecute sunt. Et stetit in introitu
porte domus domini orientalis, et glo
ria dei israel erat super ea. Ipsum est animal
quod vidi subter deum israel iuxta flumi
um chobar. Et intellexi quod cherubim
essent quatuor per quatuor vultus
uni. et quatuor ale uni. et similitudo
manus hominis sub alis eorum. et simili
tudo vultus eorum. ipsi vultus quos vi
deram iuxta fluuium chobar. et in
tuitus eorum et impetus singulorum
ante faciem suam ingredi. XI.

Et eleuauit me spiritus et intro
duxit me ad portam domus
domini orientalem que respicit
solis ortum. Et ecce in introi
tu porte viginti quinque viri. Et vidi
in medio eorum iechoniam filium
azur et feltyam filium banie prin
cipes populi. Dixitque ad me fili ho
minis. hij viri qui cogitant iniqui
tatem. et tractant consilium pes
simum in urbe ista dicentes. Nonne
dudum edificate sunt domus. Hec
est lebes nos autem carnes. Propterea va
ticinare de eis. vaticinare fili hominis.
Et irruit in me spiritus domini et dixit
ad me. Loquere. Hec dicit dominus deus.
Sic locuti estis domus israel, et cogi
tationes cordis vestri ego noui. Pluri
mos occidistis in urbe hac et imple
stis vias eius interfectis. Propte
rea hec dicit dominus deus israel. Interfec
ti vestri quos posuistis in medio eius
hij sunt carnes et hec est lebes et
educam vos de medio eius. Gladi
um metuistis. et gladium inducam
super vos, ait dominus deus. Et etiam
vos de medio eius, daboque vos in
manus hostium, et faciam in vos
iudicia et gladio cadetis, In finibus
israel iudicabo vos. et scietis quia
ego sum dominus. Hec non erit vobis in
lebetem. et vos non eritis in medio
eius in carnes. In finibus israel iudi
cabo vos, et scietis quia ego sum dominus

qui in preceptis meis non ambulastis
et iudicia mea non fecistis sed iux
iudicia gencium que in circuitu vro
sunt operati estis. Et factum est cum
prophetarem pheltias filius banaie
mortuus e. et cecidi in faciem meam
clamans voce magna et dixi. Heu
heu heu. dne deus consumacionem tu
facis reliquiarum isrl. Et factum e ver
bum dni ad me dicens. Fili hominis
fres tui viri propinqui tui et omis
domus isrl uniuersi quibus dixe
runt habitatores ierlm. longe re
cedite a dno. nobis data est terra
in possessionem. Propterea hec dicit
dns deus. Quia longe feci eos in
gentibus, et quia dispersi eos in ter
ris ero eis in sanctificacionem modicam.
in terris ad quas venerint. Prop
terea loquere. hec dicit dns deus.
Congregabo vos de populis aduna
bo de terris in quibus dispersi estis
Daboque vobis humum isrl et ingredientur
illuc. et auferent omnes offensiones
cunctasque abhominaciones eius de
illa et dabo eis cor unu et spm no
uum tribuam in visceribus eoru
et auferam cor lapideum de carne
eorum. et dabo eis cor carneum ut
in preceptis meis ambulent et iu
dicia mea custodiant faciantque
ea et sint michi in populu. et ego
sum eis in deum. Quorum cor post
offendicula et abhominaciones suas
ambulat. horum viam in capite
suo ponam. dicit dns deus. et ele
uauerunt cherubym alas suas et
rote cum eis. et gloria dei isrl erat
super ea. et ascendit gloria dni
de medio ciuitatis. stetitque supra
montem qui est ad orientem urbis
Et sps leuauit me adduxitque in
chaldeam ad transmigracionem in
visione spus dei. et sublata e a me
visio quam videram et locutus
sum ad transmigracionem omnia vba
dni que ostenderat michi. Et factus
e sermo dni ad me dicens. Fili ho
minis in medio domus exasperatis
tu habitas qui oculos ad videndu
hnt et non vident. et aures ad au
diendum et non audiunt qz domus
exasperans e. Tu ergo fili hominis
fac tibi vasa transmigracionis et per

transmigrabis per diem coram eis
Transmigrabis aut de loco ad lo
cum alterum in conspectu eorum
si forte aspiciant quia domus exas
perans est. et efferas foras vasa
tua. qi transmigrantis per diem
in conspectu eorum. Tu aut egredi
eris vespere coram eis, sicut egre
ditur migrans ante oculos eorum
Perfode tibi parietem et egredieris
per eum in conspectu eorum. In hu
meris portaberis in caligine effe
reris. faciem tuam velabis. et no
videbis terram quia portentu dedi
te domui isrl. Feci ergo sicut pre
ceperat michi dns. vasa mea pro
tuli quia vasa transmigrantis per
diem et vespere perfodi parietem
manu. In caligine ingressus sum
et in humeris portatus in conspectu
eorum.
xij.
Et factus est sermo dni ad
me dicens. Fili hominis nu
quid non dixerunt ad te
domus isrl. domus exas
perans. Quid tu facis dic ad eos
Hec dicit dns deus. Super ducem
onus istud. qui est in ierlm et super
omnem domum isrl q est in medio
eorum. Dic ergo. Portentum vestrum
quod feci. sic fiet illis. In transmigra
cionem et captiuitatem ibunt. et
dux qui est in medio eorum in hu
meris portabitur. in caligine egre
dietur, Parietem perfodient. ut
educant eum. Facies eius operietur
ut non videat oculo terram. et ex
tendam rethe meu super illum.
et capietur in sagena mea et ad
ducam eu in babylonem in terra
chaldeorum et ipam non videbit
ibique morietur. et omnes qui circa
eum sunt presidia eius et agmi
na eius dispergam in omnem ventu
et gladium euaginabo post eos.
Et scient quia ego dns. qn disper
sero eos in gentibus et dissemi
nauero eos in terras. Et relinqua
ex eis viros paucos. a gladio et
fame et pestilencia. ut enarrent
oia scelera eoru in gentibus ad
quas ingredientur. et scient quia
ego dns. Et factus est sermo dni
ad me dicens. Fili hois panem

tuum in conturbacone comedis. sed
et aquam tuam in festinacione
et merore bibe. Et dices ad ppl'm
t're. Hec dicit dns deus ad eos qui
habitant in t'ra isrl et in ierlm
Panem suum in sollicitudine
comederit et aquam suam in de
solacione bibent, ut desoletur ter
ra a multitudine sua. propt' ini
quitatem om' qui habitant in ea.
Et ciuitates que nunc habitantur,
desolate erunt. terraq' deserta
Et scietis quia ego dns. Et fcus
e sermo dni ad me dicens. Fili
hominis quod e verbum istud in
terra isrl dicentium. In longum
differentur dies et peribit ois uisio.
Ideo dic ad eos Hec dicit dns deus
Quiescere faciam prouerbium
istud neq' vulgo dicetur ultra in
isrl. et loquere ad eos. q' appropin
quauerit dies et sermo ois uisio
nis. Non enim erit ultra ois uisio
cassa neq' diuinatio ambigua.
in medio filiorum isrl. quia ego dns
loquar. Quodcumq' locutus fuo
verbu fiet non prolongabitur
amplius. sed in diebus urs domus
exasperans loquar verbu et fa
ciam illud dicit dns deus. Et fcus
e sermo dni ad me dicens. fili ho
minis ecce domus isrl dicentium.
Visio quam hic uidet in dies mul
tos et in tempora longa iste pro
phetat. Propterea dic ad eos. hec
dicit dns deus. Non prolongabit'
ultra omnis sermo meus, verbum
quod locutus fuero complebitur. d'
dns deus.

XIII.

Et factus est sermo dni
ad me dicens. Fili hois
uaticinare ad prophas
isrl qui prophetant, et
dices prophetantibz de corde suo.
Audite verbum dni. Hec dicit
dns deus. Ve prophetis insipi
entibz qui sequuntur spm suum
et nichil uident. Quasi vulpes
in desertis prophe tui isrl erant.
Non ascendistis ex aduerso neq'
opposuistis murum pro domo isrl
ut staretis in prelio in die dni.

Vident uana et diuinant men
dacium dicentes. ait dns. Cum
dns non miserit eos, et perseuera
uerunt confirmare sermonem.
Numq' non uisionem cassam ui
distis, et diuinacoem mendacem
locuti estis. et dixistis. Ait dns
cum ego non sim locutus. Prop
terea hec dicit dns deus. Quia
locuti estis uana et uidistis men
dacium. ideo ego ecce ad vos ait
dns deus, et erit manus mea sup
prophetas qui vident uana et
diuinant mendacium. in consilio
populi mei. non erunt et in scrip
tura domus isrl non scribentur nec
in t'ram isrl ingredientur. Et scie
tis. quia ego sum dns deus. eo q'
deceperint populum meum dice
tes, Pax et non est pax et ipse edi
ficabat parietem, illi aut' line
bant eum luto absq' paleis. Dic
ad eos qui liniunt absq' tempe
ratura. quod casurus sit. Erit
enim ymber inundans. daboq' la
pides pregrandes desup' ruentes
et ventu procelle dissipante. Siqdem
ecce cecidit paries. Numq' non di
cetur vobis ubi est linitura quam
linistis. Propterea hec dicit dns ds.
Erumpere faciam spm tempestatu
in indignacione mea et ymber in
undans in furore meo erit, et la
pides grandes in ira. in consumaci
onem et destruam parietem que
linistis absq' temperamento, et ad
equabo eum terre et reuelabitur
fundamentum eius et cadet et con
sumetur in medio eius, Et scietis
quia ego sum dns. et complebo indig
nacoem meam. in pariete et in hijs
qui liniunt eum. absq' temperame
to dicamq' vobis. Non est paries
et non sunt qui liniunt eum.
Prophe isrl qui prophetant ad
ierlm. et uident uisione pacis. et
non est pax ait dns deus. Et tu
fili hominis pone faciem tuam q'
filias populi tui q' prophetant de
corde suo. et uaticinare sup eas
et dic. Hec dicit dns deus. Ve q'
consuunt puluillos sub omni cubito
manus et faciunt ceruicalia sub.

capite uniuerse etatis, ad capiendas am
mas. Cum caperent aias populi mei
uiuificabant aias eorum et uiola
bant me ad populu meum. propter
pugillum ordei et fragmen panis
ut interficerent aias que non mo
riuntur. et uiuificarent aias q̄ non
uiuunt, mentientes populo meo cre
denti mendacijs. Propter hoc hec dic
dns deus. Ecce ego ad puluillos uros
quibus uos capitis aias uolantes
et dirumpam eos de brachijs uris
et dimittam aias quas uos capitis
aias ad uolandum et dirumpam
ceruicalia ura. et liberabo populu
meum de manu ura. neq̃ erunt
ultra in manibȝ uris ad predandu
Et scietis quia ego dns. pro eo q̄ me
rere fecistis cor iusti mendaciter.
quem ego non contristaui et confor
tastis manus impij ut non reuerte
retur a uia sua mala. et uiueret. ppterea
uana non uidebitis et diuinaciones
non diuinabitis ampli9. Et eruam
populu meu de manu ura. et scie
tis quia ego dns. et uenerunt ad me
uiri seniorum isrl et sederunt cora me.

Et factus est sermo. .xiiii.
dni ad me dicens. Fili hois
uiri isti posuerunt inmun
dicias suas in cordibȝ suis
et scandalum iniquitatis sue sta
tuerunt contra faciem suam. Numqd
interrogatus respondebo eis. Propter
hoc loquere eis et dices ad eos. hec
dicit dns deus. Homo de domo isrl
qui posuerit inmundicias suas
in corde suo et scandalum iniqtatis
sue statuerit contra faciem suam,
et venerit ad prophetam interrogans
per eum me ego dns respondebo ei in
multitudine inmundiciarum suarum ut
capiatur domus isrl in corde suo quo
recesserunt a me in cunctis ydolis
suis. Propterea dic ad domum isrl
hec dicit dns deus. Conuertimini et
recedite ab ydolis uris et ab uniuersis
contaminacionibus uris auertite facies
uras. quia homo de domo isrl et de
proselitis quicumq̃ aduena fuerit
in isrl. si alienatus fuerit a me et
posuerit ydola sua in corde suo scan
dalum iniquitatis sue statuerit
contra faciem suam et venerit ad prophetam

interrogans eum per me. Ego dns
respondebo ei per me. et ponam faciem
meam super hominem illum et faci
am eum in exemplum et in prouer
bium et disperdam eum de medio
populi et scietis quia ego dns. Et
propheta cum errauerit et locutus
fuerit uerbu ego dns decepi prophetam
illu. et extendam manum mea
super eum, et delebo eum de medio
populi mei isrl et portabunt in
iquitatem suam. Iuxta iniquitatem
interrogantis. sic iniquitas prophete
erit. ut non erret ultra domus isrl
a me neq̃ polluatur in uniuersis
preuaricationibȝ suis. sed sit michi
in populum et ego sim eis in deum dicit
dns exercituum. Et factus est sermo
dni ad me dicens. Fili hois terra
cum peccauerit m ut preuaricetur
preuaricans extendam manum
mea super eam et conteram uir
gam panis eius. et inmittam in
eam famem et interficiam in ea ho
minem. et iumentum. et si fuer
int tres uiri isti in medio eius. Noe
daniel et Iob. Ipsi iusticia sua libe
rabuntur aias suas, ait dns ex
ercituum. Quod et si bestias pessimas
introduxero super terram ut uasta
rem eam, et fuerit inuia eo q̄ non sit
pertransiens propter bestias. tres uiri
isti qui fuerint in ea. uiuo ego dicit
dns deus. quia nec filios nec fili
as liberabunt, sed et ipsi soli libe
rabuntur, terra aut desolabitur. Vel
si gladium induxero super terram
illam et dixero gladio transi per
terram. et interfecero hoiem et iu
mentum in ea. et tres uiri isti fue
rint in medio eius. viuo ego dicit
dns deus. non liberabunt filios
neq̃ filias suas, sed ipsi soli libe
rabuntur. Si aut et pestilenciam
inmisero super terram illam et ef
fudero indignacionem meam sup
eam. in sanguinem ut auferam
ex ea hoiem et iumentum et fue
rint in ea. Noe daniel et Iob. in
medio eius viuo ego dicit dns de9
quia filium et filiam non libe
rabunt, sed ipsi iusticia sua libe
rabunt aias suas qm hec dicit

dns deus. Quod et si quatuor iudi
cia mea pessima gladium et fa
mem et bestias malas ac pesti
lentiam immisero in ierlm ut inter
ficiam de ea hoiem et pecus. tamen
relinquetur in ea salvatio edu
centium filios et filias. Ecce ipsi
egredientur ad uos et uidebitis
uiam eorum et consolabimini super
malo quod induxi in ierlm in
omnibusque que importaui sup eam
et consolabuntur uos cum uide
ritis uiam eorum et adinuentiones
eorum et cognoscetis quod non frustra
fecerim omnia que cumque feci in ea
ait dns deus.

.XV.

Et factus est sermo dni
ad me dicens. Fili hois
quid fiet ligno uitis ex
omnibus lignis nemorum
que sunt inter ligna siluarum.
Numquid tolletur de ea lignum.
ut fiat opus aut fabricabitur de ea
paxillus ut dependeat in eo quod
cumque uas. Ecce igni datum est
in escam. utramque partem eius con
sumpsit ignis. et medietas eius
redacta est in fauillam. Numquid
utile erit ad opus. Etiam cum
esset integrum non erat aptum ad
opus. quanto magis cum illud ig
nis deuorauerit et combusserit nichil
ex eo fiet opus. Propterea hec dicit
dns deus. Quomodo lignum uitis
inter ligna siluarum quod dedi
igni ad deuorandum. sic tradam
habitatores ierlm et ponam faci
em meam in eos. de igne egredi
entur et ignis consumet eos. et
scietis quia ego dns cum posue
ro faciem meam in eis. et dede
ro terram inuiam et desolatam,
eo quod preuaricatores exstiterint.
dicit dns deus.

.XVI.

Et factus est sermo dni ad
me dicens. Fili hominis
notas fac ierlm abhomina
tiones suas. Et dices. Hec
dicit dns deus ierlm radix tua et
generatio tua de chanaan pater
tuus amorreus et mater tua
cethea et quando nata es in die ortus
tui, non est precisus umbilicus
tuus et in aqua non es lota,
in salutem nec sale salita nec inuo
luta pannis. Non pepercit sup te
oculus meus. ut faceret unum ex
his miseratus tui, sed proiecta es
super faciem terre. in abiectione
anime tue in die qua nata es. Tran
siens aut per te uidi te conculcari
in sanguine tuo uiue multiplicatam
quasi germen agri dedi te et multipli
cata es et grandis effecta et ingres
sa es et peruenisti ad mundum mu
liebrem. Ubera tua intumuit. et
pilus tuus germinauit et eras nu
da et confusione plena. Et transiui
per te et uidi te. et ecce tempus tuum tempus aman
tium. Et expandi amictum meum
super te. et operui ignominiam me
am. et iuraui tibi et ingressus su
m pactum tecum. ait dns deus. et
facta es michi et laui te aqua.
et emundaui sanguinem tuum ex te
et unxi te oleo et vestiui discolori
bus et calciaui te iacincto et cinxi
te bysso. et indui te subtilibus. et
ornaui te ornamento. et dedi ar
millas in manus tuas et torques
circa collum tuum. et dedi inaurem
super os tuum. et circulos auribus
tuis. et coronam decoris in capite
tuo. et ornata es auro et argento
et vestita es bysso et polimito et
multis coloribus. Similam et mel
et oleum comedisti et decora facta
es vehementer nimis. et profecisti
in regnum. Et egressum est nomen
tuum in gentes. propter speciem tuam
quia perfecta eras in decore meo.
quem posueram super te dicit dns
deus. et habens fiduciam in pul
critudine tua. fornicata es in
nomine tuo. et exposuisti fornicationem
tuam omni transeunti ut eius fieres.
Et sumens de uestimentis tuis
fecisti tibi excelsa hinc inde consuta.
et fornicata es super eis sicut non
est factum neque futurum est. Et tulisti
uasa decoris tui. de auro meo. et
de argento meo. que dedi tibi. Et
fecisti tibi ymagines masculinas
et fornicata es in eis. Et sumpsi
sti vestimenta tua multis coloribus
et vestita es eis. et oleum meum
et thymiama meum posuisti in con
spectu eorum et panem meum quem
dedi tibi similam et oleum et mel

quibus enutrivi te. posuisti in conspe
ctu eorum in odore suavitatis. Et factum
est ait dominus deus et tulisti filios tu
os et filias tuas quas generasti mi
et immolasti eis ad devorandum.
Numquid parva est fornicatio tua
et immolantes filios meos. et dedisti
illos consecrans eis. et post omnes
abhominationes tuas et fornicati
ones non es recordata dierum
adolescentie tue. quando eras nuda et
confusione plena conculcata in
sanguine tuo. Et accidit post omnem
maliciam tuam. Ve ve tibi. ait
dominus deus. Et edificasti tibi lupanar.
et fecisti tibi prostibulum in cunctis
plateis. Ad omne caput vie edifica
sti signum prostitutionis tue. et ab
hominabilem fecisti decorem tuum.
et divisisti pedes tuos omni transeunti.
et multiplicasti fornicationes tuas. Et
fornicata es cum filiis egypti. vi
cinis tuis. et magnarum carnium
et multiplicasti fornicationem tuam
ad irritandum me. Ecce ego exten
dam manum meam super te et
auferam ius tuum. et dabo te in
animas odientium te. filiarum palesti
norum que erubescunt in via tua sce
lerata et contaminata es in filiis
assiriorum eo quod nec dum fueris exple
ta. Et postquam fornicata es. nec sic es
saciata. et multiplicasti fornicationem tuam
in terra chanaan. cum chaldeis. et
nec sic saciata es. In quo mundabo
cor tuum. ait dominus deus. Cum faci
as omnia hec opera mulieris meretricis
et procacis quia fabricasti lupa
nar tuum in capite omnis vie. et excel
sum tuum fecisti in omni platea. nec fa
cta es quasi meretrix fastidio augens p
recium. sed quasi mulier adultera.
que super virum suum inducit alienos.
Omnibus meretricibus dantur mercedes
tu autem dedisti mercedem cunctis a
matoribus tuis. et donabas eis ut
intrarent ad te. undique ad fornican
dum tecum. Factum est in te contra
consuetudinem mulierum in fornica
tionibus tuis. et post te non erit for
nicatio. In eo enim quod dedisti mercedes
et mercedes non accepisti factum est
in te contrarium. Propterea meretrix
audi verbum domini. Hec dicit dominus.
quia effusum est es tuum et re

velata est ignominia tua in forni
cationibus tuis super amatores
tuos. et super ydola abhominatio
num tuarum. in sanguine filiorum tuorum
quos dedisti eis. Ecce ego congre
gabo omnes amatores tuos. quibus
commixta es et omnes quos dilexisti
cum universis quos oderas. et congre
gabo eos super te undique et nudabo
ignominiam tuam coram eis.
et videbunt omnem turpitudinem
tuam et iudicabo te iudiciis adul
terarum. et effundencium sanguinem
et dabo te in sanguinem furoris et
zeli et dabo te in manus eorum.
et destruent lupanar tuum. et
demolientur prostibulum tuum. et
denudabunt te vestimentis tuis
et auferent vasa decoris tui. et
derelinquent te nudam. plenamque
ignominia et adducent super te
multitudinem et lapidabunt te lapi
dibus. et trucidabunt te gladiis
suis. et comburent domos tuas
igni et facient in te iudicia in ocu
lis mulierum plurimarum. et desines
fornicari. et mercedes ultra non
dabis et requiescet indignatio mea
in te. et auferetur zelus meus a te
et quiescam nec irascar amplius
eo quod non fueris recordata dierum
adolescencie tue. et provocasti me
in omnibus hiis. Quapropter et ego
vias tuas in capite tuo dedi ait
dominus deus. et non feci iuxta scelera
tua in omnibus abhominationibus
tuis. Et omnis qui dicit vulgo pro
verbium. in te assumet illud
dicens. Sicut mater ita et filia
eius. filia matris tue es tu que
proiecit virum suum. et filios suos
et soror sororum tuarum que proiece
runt viros suos et filios suos.
Mater vestra cethea et pater vester amor
reus. et soror tua maior samaria
ipsa et filie eius. que habitant ad
sinistram tuam. Soror autem tua
minor te que habitat a dextris
tuis sodoma et filie eius. Sed
nec in viis earum ambulasti.
Neque secundum scelera earum fecisti pau
lulum minus pene sceleratiora
fecisti illis in omnibus viis tuis. Vi
vo ego dicit dominus deus quia non

fecit sodoma soror tua ipsa et filie
eius sicut fecisti tu et filie tue.
Ecce hec fuit iniquitas sodome so
roris tue superbia saturitas pa
nis et habundancia. et ocium
ipsius et filiarum eius. Et manum
egeno et pauperi non porrigebat
et eleuate sunt et fecerunt abho
minaciones coram me et abstuli
eas sicut vidisti. et samaria dimi
dium peccatorum tuorum non peccauit
sed vicisti eas sceleribus tuis et
iustificasti sorores tuas in omnibus
abhominacionibus tuis quas ope
rata es. Ergo et tu porta confu
sionem tuam que vicisti sorores
tuas peccatis tuis sceleratius agens
ab eis. Iustificate sunt enim a te.
ergo et tu confundere et porta ig
nominiam tuam que iustifica
sti sorores tuas. Et conuertens resti
tuens eas conuersione sodomorum
cum filiabus suis. et conuersio
nem samarie et filiarum eius. Et
conuertam reuersionem tuam
in medio earum ut portes ignomi
niam tuam et confundaris in
omnibus que fecisti consolans eas.
Et soror tua sodoma et filie eius
reuertentur ad antiquitatem suam
et samaria et filie eius reuerte
tur ad antiquitatem suam. et tu
et filie tue reuertimini ad antiqui
tatem vestram. Non fuit autem sodo
ma soror tua audita in ore tuo
in die superbie tue antequam reuela
retur malicia tua. sic hoc tempore
in obprobrium filiarum syrie et
cunctarum in circuitu tuo filiarum
palestinarum que ambiunt te
per gyrum. Scelus tuum et igno
miniam tuam tu portasti ait
dominus deus. Quia hec dicit dominus
deus. Et faciam tibi sicut despexi
sti iuramentum ut irritum fa
ceres pactum meum et recorda
bor ego pacti mei tecum in diebus
adolescencie tue. et suscitabo tibi
pactum sempiternum. et recorda
beris viarum tuarum et confunderis
cum receperis sorores tuas te
maiores cum minoribus tuis.
et dabo eas tibi in filias. sed non
in pacto tuo. Et suscitabo ego pac
tum meum tecum. et scies quia
ego dominus ut recorderis et confun
daris. et non sit tibi ultra aperire
os pre confusione tua cum placa
tus fuero tibi in omnibus que fecisti
ait dominus deus.

XVII.

Et factum est verbum domini ad me
dicens. Fili hominis propone
enigma et narra parabo
lam. ad domum israel et dices
Hec dicit dominus deus. Aquila gran
dis magnarum alarum longo mem
brorum ductu plena plumis et va
rietate venit ad lybanum et tulit
medullam cedri. Summitatem fron
dium eius auulsit et transportauit
eam in terram chanaan in urbe
negociatorum posuit illam et
tulit de semine terre. et posuit il
lud in terram pro semine ut firma
ret radicem super aquas multas
in superficie posuit illud. Cumque
germinasset creuit in vineam la
tiorem humili statura respicien
tibus ramis eius ad eam et radi
ces eius sub illa erant. Facta est
ergo vinea et fructificauit in pal
mites. et emisit propagines. Et
facta est aquila altera grandis
magnis alis multisque plumis. et
ecce vinea ista quasi mittens radices
suas ad eam palmites suos extende
bat ad illam, ut irrigaret eam
de areolis sui germinis sui. In
terra bona super aquas multas
plantata est ut faciat frondes et
portet fructum ut sit in vineam gran
dem. Dic. Hec dicit dominus deus Ergo
ne prosperabitur. Nonne radices
eius euellet et fructus eius distrin
get et siccabit omnes palmites ger
minis. et arescet et non in brachio
grandi. neque in populo multo
ut euelleret eam radicitus. Ecce
plantata est ergo ne prosperabitur.
Nonne cum tetigerit eam ventus u
rens siccabitur et in areis germinis
sui arescet. Et factum est verbum
domini ad me dicens. Dic ad domum
exasperantem. Nescitis quid ista
parabola premissa significatur. Dic
ecce venit rex babylonis in iherusalem.

et assumet regem et principes eius.
et adducet eos ad semetipsum in ba
bylonem; et tollet de semine regni
fecietque cum eo fedus et accipiet ab
eo iusiurandum. Sed et fortes terre
tollet ut sit regnum humile et non
eleuetur. Sed custodiet pactum eius
et seruet illud. Qui recedens ab
eo misit nuncios ad egiptum ut da
ret sibi equos et populum multum
Numquid prosperabitur uel conse
quetur salutem. Qui fecit hec. Et
qui dissoluit pactum numquid effugi
et. Viuo ego dicit dns deus quoniam in
loco regis qui constituit eum rege
cuius fecit irritum iuramentum.
et soluit pactum quod habebat cum
eo in medio babylonis morietur.
et non in exercitu grandi. neque in
populo multo. faciet contra eum
pharao bellum. in iactu aggeris.
et in extructione uallorum ut in
terficiat animas multas; Spreuerat enim
iuramentum ut solueret fedus. et
ecce dedit manum suam et cum
hec omnia fecerit non effugiet. Prop
terea hec dicit dns deus. Viuo ego
quoniam iuramentum quod spreuit. et
fedus quod preuaricatus est ponam
in caput eius. et expandam super
eum rethe meum. et comprehendetur
sagena mea et adducam eum in
babylonem et iudicabo eum ibi in p
reuaricatione qua despexit me et
omnes profugi eius. cum uniuerso ag
mine suo. gladio cadent. Residui
autem in omnem uentum dispergentur.
Et scietis quia ego dns locutus sum
Hec dicit dns deus. Et sumam ego
de medulla cedri sublimis et po
nam de uertice ramorum eius. tene
rum distringam. et plantabo super
montem excelsum et eminentem
In monte sublimi israel plantabo
illud et erumpet in germen et fa
ciet fructum. et erit in cedrum mag
nam. et habitabunt sub ea omnes
uolucres. uniuersum uolatile sub
umbra frondium eius nidificabit
et scient omnia ligna regionis. quia
ego dns. Humiliaui lignum sublime
et exaltaui lignum humile et sic
caui lignum uiride. et frondere feci
lignum aridum. Ego dns locutus sum
et feci.

Et factus est sermo. xviij.
dni ad me dicens. Quid
est quod inter nos parabola
uertitis in prouerbium istud in terra
israel dicentes. patres comederunt
uuam acerbam. et dentes filiorum
obstupescunt. Viuo ego dicit dns
deus. Si erit ultra uobis hec pa
rabola in prouerbium in israel. Ecce
omnes anime mee sunt ut anima patris
ita et anima filii mea est. Anima
que peccauerit ipsa morietur. Et uir si
fuerit iustus et fecerit iudicium et
iusticiam in montibus non come
derit. et oculos suos non leuauerit
ad ydola domus israel et uxorem
proximi sui non uiolauerit et ad
mulierem menstruatam non acces
serit et hominem non contristauerit
pignus debitori non reddiderit
et per uim nichil rapuerit. panem
suum esurienti dederit. et nudum
operuerit. Iudicia mea custodierit
uestimento ad usuram non commoda
uerit et amplius non acceperit ab
iniquitate auerterit manum suam
iudicium uerum fecerit inter uirum
et uirum in preceptis meis ambula
uerit. iudicia mea custodierit ut
faciat ueritatem. Hic iustus uita
uiuet. et non morietur ait dns deus
Quod si genuerit filium latronem
effundentem sanguinem et fecerit
unum de istis et hec quidem omnia
non facientem. sed in montibus
comedentem. et uxorem proximi
sui polluentem. egenum et paupe
rem contristantem. rapientem rapinas
pignus non reddentem. et ad ydo
la leuantem oculos suos. abhomi
nationem facientem. ad usuram dan
tem et amplius accipientem. numquid
uiuet. Non uiuet. Cum uniuer
sa hec detestanda fecerit morte
morietur. sanguis eius in ipso erit
Quod si genuerit filium qui omnia
uidens peccata patris sui que fecit ti
muerit et non fecerit simile eis. super
montes non comederit et oculos
suos non leuauerit ad ydola do
mus israel. et uxorem proximi sui
non uiolauerit. et uirum non con
tristauerit. pignus non retinuerit
et rapinam non rapuerit. panem

suum esurienti dederit, et nudum
operuerit vestimento, a paupere
iniuriam averterit manum suam,
usuram et superhabundantiam non
acceperit, iudicia mea fecerit, et
in preceptis meis ambulaverit,
hic non morietur in iniquitate
patris sui, sed vita vivet. Pater eius
quia calumpniatus est et vim fecit
fratri et malum operatus est in medio
populi sui, ecce mortuus est in ini-
quitate sua. Et dicitis: Quare non
portabit filius iniquitatem patris?
Videlicet quia iudicium filius et iu-
sticiam operatus est, omnia precepta mea
custodivit et fecit illa, vita vivet.
Anima que peccaverit ipsa moriet.
morietur. Filius non portabit
iniquitatem patris, et pater non porta-
bit iniquitatem filii. Iusticia iusti
super eum erit, et impietas im-
pii super eum erit. Si autem impius
egerit penitentiam ab omnibus peccatis suis
que operatus est, et custodierit univer-
sa precepta mea et fecerit iudicium
et iusticiam, vita vivet et non mo-
rietur. Omnium iniquitatum eius quas
operatus est vivet. Numquid volunta-
tis mee est mors impii, dicit dominus
deus, et non ut convertatur a viis
suis et vivat? Si autem averterit
se iustus a iusticia sua et fecerit
iniquitatem secundum omnes abhomina-
tiones quas operari solet impius,
numquid vivet? Omnes iusticie eius
quas fecerat non recordabuntur.
In prevaricatione qua prevaricatus
est et in peccato suo quod peccavit in
ipsis morietur. Et dixistis: Non
est equa via domini. Audite domus
Israel: Numquid via mea non est equa
et non magis vie vestre prave sunt?
Cum enim averterit se iustus a iu-
sticia sua et fecerit iniquitatem,
morietur in eis; et in iniusticia sua
quam operatus est morietur. Et cum
averterit se impius ab impietate
sua quam operatus est et fecerit iu-
dicium et iusticiam, ipse animam
suam vivificabit. Considerans enim
et avertens se ab omnibus iniquitatibus
suis quas operatus est, vita vivet
et non morietur. Et dicunt filii
Israel: Non est equa via domini. Numquid

vie mee non sunt eque domus Israel,
et non magis vie vestre prave sunt?
Idcirco unumquemque iuxta vias
iudicabo domus Israel, ait dominus deus.
Convertimini et agite penitentiam ab omnibus
iniquitatibus vestris, et non erit vobis
in ruinam iniquitas. Proicite a
vobis omnes iniquitates vestras, abho-
minationes et prevaricationes vestras in
quibus prevaricati estis, et facite vobis
cor novum et spiritum novum. Et quare
moriemini domus Israel? quia nolo mor-
tem morientis, sed ut convertatur et
vivat, dicit dominus deus. Revertimini et vivite.

Et tu fili hominis, XIX.
assume planctum super prin-
cipes Israel et dices: Quare
mater tua leena inter leones
cubavit? In medio leunculorum enu-
trivit catulos suos et eduxit unum
de leunculis suis. Leo factus est et di-
dicit capere predam hominemque come-
dere. Et audierunt de eo gentes et
non absque vulneribus suis ceperunt
eum et adduxerunt eum in cathenis
in terram Egipti. Que cum vidisset
quoniam infirmata est et periit expecta-
cio eius, tulit unum de leunculis suis,
leonem constituit eum. Qui incedebat
inter leones et factus est leo, didicit
predam capere et homines devorare.
Didicit viduas et civitates eorum in
desertum adducere, et desolata est terra
et plenitudo eius a voce rugitus illius.
Et convenerunt adversus eum gen-
tes undique de provinciis et expan-
derunt super eum rethe suum. In
vulneribus earum captus est et mi-
serunt eum in caveam. In cathe-
nis adduxeruntque eum ad regem
Babilonis miseruntque eum in carce-
rem ne audiretur vox eius ultra
super montes Israel. Mater tua quasi
vinea in sanguine tuo super aquas
plantata. Fructus eius et frondes
creverunt ex aquis multis. Et facte
sunt ei virge solide in sceptra domi-
nantium, et exaltata est statura
eius inter frondes, et vidit altitudi-
nem suam in multitudine palmarum
suarum palmitum suorum. Et evulsa est
in ira, in terramque proiecta, et ventus
urens siccavit fructum eius; mar-
cuerunt et arefacte sunt virge ro-
boris eius, ignisque comedit eam.
Et nunc transplantata est in deserto in

terra inuia et sitienti. Et egressus
est ignis de uirga ramorum eius qui
fructum eius comedit. et non fuit in
ea uirga fortis sceptrum dominantium
Planctus est et erit in planctum. XX.
Et factum est in anno septimo
in quinta in decima mensis
uenerunt uiri de senioribus
israel ut interrogarent dominum
et sederunt coram me. Et factus est
sermo domini ad me dicens. Fili hominis
loquere ~~filiis~~ senioribus israel et di
ces ad eos. Hec dicit dominus deus. Num
ad interrogandum me uenistis. Viuo
ego. quia non respondebo uobis ait dominus
deus. Si iudicas eos. si iudicas fili
hominis abhominationes patrum suorum
ostende eis et dices ad eos. Hec dicit
dominus deus. In die qua elegi israel et
leuaui manum meam pro eis dicens
Ego dominus deus uester in illa die leuaui
manum meam. pro eis ut educe
rem eos de terra egipti in terram
quam prouideram eis fluentem
lacte et melle que est egregia inter
omnes terras. Et dixi ad eos. Vnus
quisque offensiones oculorum suorum
abiciat. Et in ydolis egipti nolite
pollui. Ego dominus deus uester. Et irrita
uerunt me noluerunt que audire me. Vnus
quisque abhominationes oculorum suorum
non proiecit. nec ydola egipti reli
querunt. et dixi. ut effunderem in
dignationem meam super eos. et
implerem iram meam in eis in me
dio terre egipti. et non feci propter
nomen meum ut non uiolaretur co
ram gentibus in quarum medio erant
et inter quas apparui eis ut educerem
eos de terra egipti. Eieci ergo eos de
terra egipti. et eduxi eos per desertum
et dedi eis precepta mea. et iudi
cia mea ostendi eis que faciat homo
et uiuat in eis. Insuper et sabbata
mea dedi eis. ut esset signum inter
me et eos. et scirent ego dominus sancti
ficans eos. et irritauerunt me domus
israel in deserto. in preceptis meis non
ambulauerunt. et iudicia mea
proiecerunt. que faciens homo uiuet
in eis. et sabbata mea uiolauerunt
uehementer. Dixi ergo ut effunde
rem furorem meum super eos in
deserto et consumarem eos et non
feci propter nomen meum ne uiola
retur coram gentibus de quibus
eieci eos in conspectu eorum. Ego
igitur leuaui manum meam super eos
in deserto ne inducerem eos in ter
ram quam dedi eis lacte et melle
fluentem. precipuam terrarum omnium
quia iudicia mea proiecerunt et
in preceptis meis non ambulaue
runt. et sabbata mea uiolauerunt
Post ydola enim cor eorum gradie
batur. et pepercit oculus meus
super eos ut non interficerem eos
nec consumpsi eos in deserto. Dixi
autem ad filios eorum in solitudine.
In preceptis patrum uestrorum nolite ince
dere, nec iudicia eorum custodiatis
nec in ydolis eorum polluamini.
Ego dominus deus uester. In preceptis meis
ambulate et iudicia mea custodi
te et facite ea. et sabbata mea san
ctificate. ut sit signum inter me et
uos. Et sciatis quia ego dominus deus
uester. Et exacerbauerunt me filii eorum
in preceptis meis non ambulaue
runt. et iudicia mea non custodi
erunt. ut facerent ea que cum fece
rit homo uiuet in eis. et sabbata
mea uiolauerunt. Et comminatus
sum ut effunderem furorem super
eos. et implerem iram meam in
eis in deserto. Auerti autem manum
meam et non feci propter nomen
meum. ut uiolaretur coram gentibus
de quibus eieci eos in oculis eorum.
Iterum leuaui manum meam in
eos in solitudine. ut dispergerem
in nationes. et uentilarem eos
in terras. eo quod iudicia mea non fe
cissent. et precepta mea reprobas
sent et sabbata mea uiolassent
et post ydola patrum eorum fuissent
oculi eorum. Ergo et ego dedi eis
precepta non bona et iudicia in quibus
non uiuent. et pollui eos in mune
ribus suis. cum offerrent omne quod
aperit uuluam propter delicta sua
et scient quia ego dominus. Quam ob
rem loquere ad domum israel. fili
hominis et dices ad eos. Hec dicit dominus
deus. Adhuc et in hoc blasphema
uerunt me patres uestri cum spreuis
sent me et contempnentes et in
duxissem eos in terram super qua
leuaui manum meam ut darem
eis. Viderunt omnem collem excel

sum et omne lignum nemorosum.
et immolaverunt ibi victimas suas.
et dederunt ibi in irritationem obla
tiones suas. et posuerunt ibi odorem
suavitatis sue. et libaverunt li
bationes suas. Et dixi ad eos. Quid
est excelsum ad quod vos ingre
dimini. Et vocatum est nomen eius
excelsum. usque ad hunc diem. Prop
terea dic ad domum israel. Hec dicit
dominus. Certe in via patrum vestrorum vos
polluimini. et post offendicula eorum
vos fornicamini et in oblatione donorum
vestrorum cum traducitis filios vestros
per ignem vos polluimini in omnibus
ydolis vestris usque hodie. Et ego respo
debo vobis domus israel. Vivo ego
dicit dominus deus. quia non respondebo
vobis. neque cogitatio mentis vestre
fiet dicentium. Erimus sicut gentes
et sicut cognationes terre. ut colamus
ligna et lapides. Vivo ego dicit
dominus deus. Quoniam in manu forti et
in brachio extenso et in furore ef
fuso regnabo super vos. Et educam
vos de populis. et congregabo vos
de terris in quibus dispersi estis.
In manu valida et brachio exten
so et in furore effuso regnabo su
per vos. et adducam vos in desertum
populorum. et iudicabor vobiscum
ibi facie ad faciem. sicut iudicio
contendi adversum patres vestros in
deserto terre egypti. sic iudicabo
vos dicit dominus. Et subiciam vos scep
tro meo. et inducam vos in vincu
lis federis. et eligam de vobis trans
gressores et impios et de terra in
colatus eorum educam eos. et terram
israel non ingredientur. et scietis
quia ego dominus et vos domus israel.
Hec dicit dominus deus. Singuli post
ydola vestra ambulate et servite
eis. Quod si et in hoc non audieri
tis me. et nomen meum sanctum pol
lueritis. ultra in muneribus ve
stris et in ydolis vestris in monte sancto
meo. in monte excelso israel ait dominus
deus. Ibi serviet michi omnis domus
israel. omnes inquam in terra in qua pla
cebunt michi. et ibi queram primici
as vestras et initium decimarum vestrarum
In omnibus sanctificationibus vestris in odo
rem suavitatis suscipiam vos cum

eduxero vos de populis et congregabo
vos de terris in quas dispersi estis
et sanctificabor in vobis in oculis natio
num. et scietis quia ego dominus. Cum
eduxero vos de populis ad terram
israel in terram pro qua levavi manum
meam. ut darem eam patribus vestris
et recordabimini ibi viarum vestrarum et
omnium scelerum vestrorum quibus pollu
ti estis in eis. et displicebitis vobis
in conspectu vestro in omnibus maliciis
vestris quas fecistis. Et scietis quia
ego dominus. cum benefecero vobis propter
nomen meum. non secundum vias ve
stras malas neque secundum scelera vestra
pessima domus israel ait dominus deus. 21
Et factus est sermo XXI.
domini ad me dicens. Fili hominis
pone faciem tuam contra
viam austri et stilla ad
africum et propheta ad saltum
agri meridiani. et dices saltui
meridiano. Audi verbum domini. Hec
dicit dominus deus. Ecce ego succendam
in te ignem. et comburam in te
omne lignum viride. et omne lignum
aridum. Non extinguetur flamma
succensionis et comburetur in ea
omnis facies ab austro usque ad aqui
lonem et videbit universa caro
quia ego dominus succendi eam nec ex
tinguetur. Et dixi ha ha ha domine
deus ipsi dicunt de me Numquid
non per parabolas loquitur iste.
Et factus est sermo domini ad me dicens.
Fili hominis pone faciem tuam ad ierusalem.
et stilla ad sanctuaria et propheta con
tra humum israel. et dices terre israel. Hec
dicit dominus deus. Ecce ego ad te et eiciam
gladium meum de vagina sua.
et occidam in te iustum et impium.
Pro eo autem quod occidi in te iustum
et impium. Ideirco egredietur gla
dius meus de vagina sua ad omnem
carnem ab austro usque ad aquilo
nem. ut sciat omnis caro quia ego
dominus eduxi gladium meum de va
gina sua irrevocabilem. Et tu fili
hominis ingemisce. in contritione lumborum
et in amaritudinibus ingemisces
coram eis. Cumque dixerint ad te
quare tu ingemiscis dices. Pro au
ditu quia venit et tabescet omne
cor et dissolventur universe manus.

et infirmabitur omnis spiritus et per cunc
ta genua fluent aque. Ecce venit et
fiet ait dns deus. Et factus est sermo
dni ad me dicens. Fili hois propheta
et dices. Hec dicit dns deus. loquere
Gladius gladius exacutus est et li
matus ut cedat victimas. exacutus
est ut splendeat. limatus est qui moues
sceptrum filii mei. succidisti omne
lignum et dedi eum ad leuigandum
ut teneatur manu. Iste exacutus
est gladius. et iste limatus. ut sit in
manu interficientis. Clama et ulu
la fili hominis. quia hic factus est in po
pulo meo. hic in cunctis ducibus israel
qui fugerant gladio traditi sunt
cum populo meo. Ideirco plaude super
femur quia probatus est et hoc cum
sceptrum subuerterit. et non erit
dicit deus. Tu ergo fili hois propheta
et percute manum ad manum ut
duplicetur gladius ac triplicetur
interfectorum. Hic est gladius occisi
onis magne. qui obstupescere eos
facit. et corde tabescere. et multipli
cat ruinas in omnibus portis eorum
Dedi conturbationem gladii acuti et
limati ad fulgendum amicti ad ce
dem. Exacuere uade ad dexteram siue
ad sinistram. quocumque faciei tue
est appetitus quin et ego plaudam
manu ad manum et implebo in
dignationem meam. Ego dns locutus
sum. Et factus est sermo dni ad me
dicens. Et tu fili hois pone tibi vi
as duas ut veniat gladius regis
babylonis de terra una egredientur
ambo et manu capiet coniecturam
in capite uie ciuitatis coniciet. Vi
am pones ut veniat filiorum gladius
ad rabath amon et ad iudam in
ierusalem munitissimam. Stetit enim rex
babylonis in biuio in capite dua
rum uiarum. diuinationem querens
commiscens sagittas. Interrogauit
ydola exta consuluit ad dexteram
eius facta est diuinatio super ierusalem
ut ponat arietes ut aperiat os
in cede. ut eleuet uocem in ulula
tu ut ponat arietes in portas. erit
quasi consulens frustra contra por
tas vt comportet aggerem ut edi
ficet munitiones. eritque quasi consu
lens frustra oraculum in oculis eorum
et sabbatorum otium imitans. ipse
autem recordabitur iniquitatis ad ca
piendum. Ideirco hec dicit dns deus
Pro eo quod recordati estis iniquita
tis uestre. et reuelastis preuaricationes
uestras et apparuerunt peccata uestra in om
nibus cogitationibus uestris. Pro eo inquam
quod recordati estis manu capiemini.
Tu autem prophane impie dux israel
cuius venit dies in tempore iniqui
tatis prefinita. Hec dicit dns deus
Aufer cidarim tolle coronam. No
nne hec est que humilem sublevauit
et sublimem humiliauit. Iniquita
tem iniquitatem. iniquitatem.
ponam eam. Et hoc nunc factum est
donec veniat cuius est iudicium.
ut tradam ei. et tu fili hois pro
pheta et dic. Hec dicit dns ad fili
os ammon et ad obprobrium eorum
et dices mucro mucro euagina
te ad cedendum. lima te. ut inter
ficias. et fulgeas. cum tibi uide
rentur vana et diuinarentur me
dacia. ut dareris super colla vulne
ratorum. impiorum quorum venit di
es in tempore iniquitatis prefinita. Reu
tere ad uaginam tuam in loco in
quo creatus es. In terra natiuita
tis tue iudicabo te. et effundam
super te indignationem meam. Ignem
furoris mei sufflabo in te. dabo que
te in manus hominum insipientium
et fabricantium interitum. Igni
eris cibus. et sanguis tuus erit
in medio terre obliuioni traderis
quia ego dns locutus sum. XXII.

Et factum est uerbum dni ad
me dicens. Et tu fili hois
nonne iudicas ciuitatem san
guinum. et ostendis ei omnes
abhominationes suas et dices. Hec
dicit dns deus. Ciuitas effundens
sanguinem in medio sui ut veni
at tempus eius et que fecit ydola
contra semetipsam ut pollueretur
In sanguine tuo qui a te effusus
est deliquisti. et in ydolis tuis que
fecisti polluta es. et appropinqua
re fecisti dies tuos. et adduxisti
tempus annorum tuorum propterea
dedi te obprobrium gentium et
irrisionem uniuersis terris que
iuxta sunt. et procul a te et tri
umphabunt de te sordida nobilis
grandis interitu. Ecce principes israel
singuli in brachio tuo sunt in te.

ad effundendum sanguinem patrem et matrem contumeliis affecerunt in te, advenam calumpniati sunt in medio tui, pupillum et viduam contristaverunt apud te. Sanctuaria mea sprevistis, et sabbata mea pollu- istis. Viri detractores fuerunt in te ad effundendum sanguinem, et super montes comederunt in te, scelus operati sunt in medio tui. Verecundiora patris discooperuerunt in te, inmunditiam menstruate humiliaverunt in te. Et unusquisque in uxorem proximi sui operatus est abhominationem, et socer nurum suam polluit nepharie, frater sororem suam filiam patris sui oppressit in te. Munera acceperunt apud te ad effundendum sangui- nem, usuram et superhabundantiam accepisti et avare proximos tuos calumpniabaris meique oblita es, ait dominus deus. Ecce complosi manus meas super avariciam tuam quam fecisti, et super sanguinem tuum qui effusus est in medio tui. Numquid sustinebit cor tuum aut prevalebunt manus tue in diebus quos ego faciam tibi. Ecce ego dominus locutus sum et faciam et dispergam te in nacio- nes et ventilabo te in terras, et de- ficere faciam inmundiciam tuam a te et possidebo te in conspectu gen- cium, et scies quia ego dominus. Et factum est verbum domini ad me dicens: Fili hominis versa est mihi domus Israel in sco- riam, et omnes isti es et stagnum et ferrum et plumbum in medio fornacis, scoria argenti facti sunt. Propterea hec dicit dominus: Eo quod versi estis omnes in scoriam, propterea ecce ego congregabo vos in medio Ierusalem congregatione argenti et eris et ferri et stagni et plumbi in medio fornacis, et succendam in ea ignem ad conflandum, sic con- gregabo in furore meo et in ira mea et requiescam et conflabo vos et congregabo vos et succen- dam vos in igne furoris mei et conflabimini in medio eius, ut conflatur argentum in medio for- nacis, sic eritis in medio eius, et scietis quia ego dominus cum effude- rim indignationem meam super vos. Et factus est sermo domini ad me

dicens: Fili hominis dic ei: Tu es terra inmunda et non conpluta in die furoris. Coniuracio prophetarum in medio eius, sicut leo rugiens capi- ensque predam animam devoraverunt, opes et precium acceperunt. Viduas eius multiplica- verunt in medio eius. Sacerdotes eius contempserunt legem meam et polluerunt sanctuaria mea, inter sanctum et prophanum non habuerunt distanciam et inter pollutum et mundum non intellexerunt, et a sab- batis meis averterunt oculos suos et coinquinabar in medio eorum. Principes eius in medio illius quasi lupi rapientes predam ad effun- dendum sanguinem, et ad perdendas animas, et avare sectando lucra. Prophete autem eius liniebant eos absque temperamento, videntes va- na et divinantes eis mendacia, dicentes: Hec dicit dominus deus, cum dominus non sit locutus. Populi terre calumpniabantur calumpniam et rapiebant violenter. Egenum et pauperem affligebant, et adve- nam opprimebant calumpniam absque iudicio. Et quesivi de eis virum qui interponeret sepem et staret op- positus contra me pro terra, ne dissiparem eam, et non inveni. Et effudi super eos indignationem meam, in igne ire mee consumpsi eos, viam eorum in caput eorum reddidi, ait dominus deus.

XXIII.

Et factus est sermo domini ad me dicens: Fili hominis due mulieres matris unius fuerunt filie, et fornicate sunt in Egipto in adolescencia sua, fornicate sunt ibi. Subacta sunt ubera earum, et fracte sunt mamme pubertatis earum. Nomina autem earum Oolla maior et Ooliba. Fornicata est igitur Oolla super me, so- ror eius minor, et habui eas, et pepererunt filios et filias. Porro nomina earum Samaria Oolla et Ierusalem Ooliba. Fornicata est igitur Oolla super me et insanivit in amatores suos in Assyrios pro- pinquantes, vestitos iacincto, princi- pes et magistratus, iuvenes cupi- dinis universos, equites et ascensores

equorum. et dedit fornicationes suas
super eos electos filios assyriorum
omnes, et in omnibus in quos insa
niuit in immundicijs eorum pollu
ta e; Insuper et fornicationes suas
quas habuerat in egipto non reli
quit. Nam et illi dormierunt cum
ea in adolescentia eius, et illi con
fregerunt ubera pubertatis eius. et
effuderunt fornicationem suam super
eam. Propterea tradidi eam in ma
nus amatorum suorum. in manus
filiorum assur. super quorum insana
uit libidine. Ipsi discooperuerunt
ignominiam eius, filios et filias
eius tulerunt et ipsam occiderunt
gladio. Et facte sunt famose mu
lieres. et iudicia perpetrauerunt mea.
Quod cum uidisset soror eius oli
ba. plus qm illa insaniuit libidine
et fornicationem suam sup fornica
tionem sororis sue ad filios assyriorum
prebuit, impudenter ducibus et
magistratibus ad se uenientibus indu
ti veste varia equitibus qui vecte
bantur equis et adolescentibus forma
cunctis egregia. Et uidi quod polluta
esset uia una ambarum. et auxit for
nicationes suas. Cumque uidisset ui
ros depictos in pariete ymagines
chaldeorum expressas coloribus
et accinctos baltheis renes et tya
ras tinctas in capitibus earum
forma ducum omnium similitudinem
filiorum babylonis terreque chal
deorum in qua orti sunt et insa
niuit contra eos concupiscentia
oculorum suorum; et misit nuncios
ad eos in chaldeam; Cumque venis
sent ad eam filij babylonis ad cu
bile mamarum polluerunt eam
stupris suis et polluta e ab eis
et saturata e anima eius ab illis
Denudauit quoque fornicationes
suas et discooperuit ignominiam
suam et recessit aia mea ab ea
sic recesserat aia mea a sorore
eius. Multiplicauit enim fornicationes
eius, recordans dies adolescentie
sue quibus fornicata e in terra
egipti, et insaniuit libidine sup
concubitu eorum quorum carnes sunt
ut carnes asinorum et sicut fluxus
equorum fluxus eorum. et visita
sti scelus adolescentie tue. qm sub
lata sunt in egipto ubera tua. et

confracte sunt mamme pubertatis
sue. Propterea ooliba. hec dicit
dns deus. Ecce ego suscitabo omnes
amatores tuos contra te. de qui
bus satiata est anima tua. et co
gregabo aduersum te in circuitu
tuo filios babylonis et uniuersos
chaldeos nobiles tyrannosque et
principes omnes filios assyriorum.
iuuenes forma egregia duces
et magistratus uniuersos principes
principum et nominatos ascensores
equorum, et uenient super te in
structi curru et rota multitudo po
pulorum lorica et clypeo et galea
armabuntur contra te undique. et
dabo coram eis iudicium. et iudi
cabunt te in iudicijs suis et ponam
zelum meum in te quem exercent
tecum in furore. nasum tuum, et
aures tuas precident et que reman
serint gladio concident. Ipsi filios
tuos et filias tuas capient et no
uissimum tuum deuorabitur igni.
et denudabunt te vestimentis tuis
et tollent uasa glorie tue et requie
scere faciam scelus tuum de te et
fornicationem tuam de terra egip
ti, et leuabis oculos tuos ad eos
et egipti non recordaberis amplius
quia hec dicit dns deus; Ecce ego
tradam te in manus eorum quos
odisti, in manus de quibus satiata
e aia tua, et agent tecum in odio
et tollent omnes labores tuos. et di
mittent te nudam et ignominia
plenam. et reuelabitur ignomi
nia fornicationum tuarum. Scelus
tuum et fornicationes tue. fece
runt hec tibi, et fornicata es post
gentes inter quas polluta es in ydolis
eorum. In uia sororis tue ambu
lasti. et dabo calicem eius in ma
nu tua. Hec dicit dns deus. Ca
licem sororis bibes profundum,
et latum eris in derisum et in sub
sannacionem que e capacissima.
ebrietate et dolore repleberis ca
licem meroris et tristicie calicem
sororis tue samarie. et bibes illum.
et potabis usque ad feces. et fragmen
ta eius deuorabis. et ubera tua
lacerabis. quia ego locutus sum
ait dns deus. Propterea hec dicit
dns deus. Quia oblita es mei.
et proiecisti me post corpus tuum

tu quoque portabis scelus tuum et
fornicationes tuas. Et ait dns ad
me dicens. Fili hominis numquid iu
dicas Oollam et Olibam et annunci
as eis scelera eorum quia adulte
rate sunt et sanguis in manibus
earum. et cum ydolis suis fornica
te sunt. Insuper et filios quos ge
nuerunt, michi obtulerunt eis ad
devorandum. Sed et hoc fecerunt
michi. Polluerunt sanctuarium me
um in die illa. et sabbata mea pro
phanaverunt, cumque immolarent
filios suos ydolis suis. et ingrede
bantur sanctuarium meum. in die
illa ut pollurent illud. etiam
hoc fecerunt in medio domus mee.
Miserunt ad viros venientes de
longinquo ad quos nuncios mi
serant, Itaque ecce venerunt quibus
te lavisti et circum levisti stibio
oculos tuos et ornata es mundo
muliebri. Sedisti in lecto pulcher
rimo et mensa ornata est ante
tymiama et ungentum meum
posuisti super eam. et vox multitu
dinis exultantis erat in ea. et in
viris qui de multitudine hominum ad
ducebantur et veniebant de deser
to. Posueruntque armillas in mani
bus brachiorum suorum. et co
ronas speciosas in capitibus suis.
et dixi ei que attrita est in adul
teriis. nunc fornicabitur in for
nicatione sua etiam hec. Et ingres
si sunt ad eam qui ad mulierem me
retricem. Sic ingrediebantur ad
Oolam. et Olibam mulieres nefa
rias. Viri ergo isti iusti sunt hii
iudicabunt eas iudicio adultera
rum. et iudicio effundentium
sanguinem quia adultere sunt et
sanguis in manibus earum cum
ydolis suis fornicate sunt. Hec
enim dicit dns deus. Adduc adeas
multitudinem et trade eas in tumul
tum et in rapinam et lapidibus
populorum lapidentur. et confodi
antur gladiis earum. filios et fili
as earum interficient. et domos
earum igne succendent. Et aufe
ram scelus de terra. et discent
omnes mulieres ne faciant secundum
scelus earum. et dabunt scelus
vestrum super vos et peccata ydolorum
vestrorum portabitis. et scietis quia

ego dns

Et factum est verbum XXIIII.
dni ad me in anno nono
in mense decimo. decima
mensis dicens. Fili hominis scribe tibi
nomen diei huius in qua confirma
tus est rex babylonis adversum
ierusalem hodie. et dices proverbium
ad domum irritatricem parabola
et loqueris ad eos. Hec dicit dns deus
Pone ollam eneam inqua. et mitte
in eam aquam congere frusta eius
in ea omnem partem bonam femur
et armum electam et ossibus plena
pinguissimum pecus assume com
pone quoque strues ossium sub ea ef
ferbuit coctio eius. et dissoluta sunt
ossa illius. in medio eius. Propterea
hec dicit dns deus. Ve civitati sang
uinum olle cuius rubigo in ea est
et rubigo eius non exivit de ea.
Per partes et per partes suas eice
eam. non cecidit super eam sors.
Sanguis enim eius in medio eius
est super limpidissimam petram.
effudit illum. non effudit illum
super terram, ut possit operiri
pulvere, ut ne superducerem in
dignationem et ulciscerem vindictam
Dedi sanguinem eius super petram
limpidissimam ne operiretur.
Propterea hec dicit dns deus. Ve
civitati sanguinum. cuius ego gra
dem faciam pyram. Congere ossa que
igne succendam. consumentur car
nes. et coquetur universa compositio.
et ossa tabescent. Pone quoque eam
super prunas vacuam ut incale
scat. et liquefiat es eius. et detur
in medio eius inquinamentum
eius. consumatur. rubigo eius multo
labore sudatum est. et non exivit
de ea nimia rubigo eius. neque per
ignem immundicia tua execrabilis
quia mundare te volui. et non es
mundata a sordibus tuis. sed nec
mundaberis prius. donec quiescere
faciam indignationem meam in te.
Ego dns locutus sum. Veniet et facia
non transeam. nec parcam nec
placabor iuxta vias tuas. et iuxta
adinventiones tuas. iudicabo te
dicit dominus. XXV.
Et factum est verbum dni ad me
dicens. Fili hominis ecce ego
tollo a te desiderabile oculorum

tuorum in plaga et non plangetis neque
plorabitis, neque fluent lacrime tue.
Ingemisce tacens mortuorum luctu
non facies. Corona tua circum
ligata sit tibi, et calciamenta tua
erunt in pedibus tuis, nec amictu
ora velabis, nec cibos lugentium
comedes. Locutus sum ergo ad popu
lum mane. et mortua est uxor mea
vespere. Feci quoque mane sicut prece
pelat michi. et dixit ad me populus
quare non indicas quid recta sig
nificent que tu facis et dixi ad eos
Sermo domini factus est ad me dicens.
Loquere domui israel. Hec dicit dominus
deus. Ecce ego polluam sanctuarium
meum superbiam imperii vestri et de
siderabile oculorum vestrorum et super quo
pavet anima vestra et filii vestri et filie
vestre quas reliquistis gladio cadent
et facietis sicut feci. Ora amictu
non velabitis. et cibos lugentium
non comedetis. Coronas habebitis
in capitibus vestris et calciamenta
in pedibus. Non plangetis neque
flebitis, sed tabescetis in iniquitatibus
vestris. et unusquisque gemet ad fratrem
suum. eritque ezechiel vobis in portentum.
Iuxta omnia que fecit facietis cum
venerit istud. et scietis quia ego
dominus deus. Et tu fili hominis. ecce in die
qua tollam ab eis fortitudinem illorum
super quo requiescunt anime eorum
filios et filias eorum. in die illa
cum venerit fugiens ad te. ut an
nunciet tibi. in die inquam illa aperie
tur os tuum. cum eo qui fuge
rit. et loqueris. et non silebis ul
terius. eritque in portentum et scietis quia
ego dominus. Et factus est sermo domini ad
me dicens. et prophetabis. Fili
hominis pone faciem tuam contra
filios ammon et prophetabis de
eis dicens. Filii ammon audite
verbum domini dei. Hec dicit dominus deus.
Pro eo quod dixisti. Euge euge super
sanctuarium meum. quod pollutum
est et super terram israel. quoniam desola
ta. et super domum iuda. quoniam ducti
sunt in captivitatem. Idcirco ecce
ego tradam te filiis orientalibus
in hereditatem. et collocabunt
caulas suas in te. et ponent in te
tentoria sua. Ipsi comedent fru
ges tuas. ipsi bibent lac tuum.

Daboque rabbath in habitaculum ca
melorum. et filios ammon in cu
bile pecorum. et scietis quia ego dominus.
Quia hec dicit dominus deus. Pro eo quod
plausisti manu et percussisti pede
et gavisa es. ex toto affectu super
terram israel. Idcirco ego extendam
manum meam super te et tradam
te in direptionem gentium. et inter
ficiam te de populis et perdam de
terris et conteram. et scietis quia
ego dominus. Hec dicit dominus deus. Pro
eo quod dixerunt moab et seyr. Ecce
sicut omnes gentes domus iuda.
Idcirco ecce ego aperiam humerum
moab de civitatibus inquam eius et
de finibus eius inclitas terras beth
iesimoth et belmeon et cariathaim
filiis orientis cum filiis amon et
dabo eam in hereditatem ut non
sit memoria ultra filiorum amon
in gentibus. et in moab faciam
iudicia. et scient quia ego dominus
et prophetatis de eis. dicens filii
amon. Hec dicit dominus deus. Pro eo
quod fecit ydumea ulcionem ut se
vindicaret de filiis iuda peccavit
delinquens et vindictam expe
tivit ~~dicens~~ de eis. Idcirco hec dicit
dominus deus. Extendam manum me
am super ydumeam. et auferam
de ea hominem et iumentum. et fa
ciam eam desertam ab austro et
qui est in dedan gladio cadent et
dabo ulcionem meam super ydumeam
per manum populi mei israel et fa
cient in edom iuxta iram meam
et furorem meum. et scient vin
dictam meam dicit dominus. Hec dicit
dominus deus. Pro eo quod fecerunt pa
lestini vindictam et ulti se sunt
toto animo interficientes et imple
tes inimicicias veteres. Propterea
hec dicit dominus deus. Ecce ego exten
dam manus meas super palestinos
et interficiam interfectores et per
dam reliquias maritime regio
nis. faciamque in eis ulciones mag
nas. arguam in furore. et scient
quia dominus cum dedero vindictam
meam super eos. XXVI.

Et factum est in undecimo anno
prima mensis factus est sermo
domini ad me dicens. Fili ho
minis pro eo quod dixit tyrus

de n[...]

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

de ierusalem. euge confracte sunt porte
populorum conuersa est ad me im
plebor deserta est. Propterea hec
dicit dominus deus. Ecce ego super te tyre.
et ascendere faciam super te gen
tes multas. sicut ascendit mare flu
ctuans. et dissipabunt muros ty
ri. et destruent turres eius et ra
dam puluerem eius de ea. et da
bo eam in limpidissimam petram
siccationem sagenarum erit in medio
maris. quia ego locutus sum ait dominus
deus. Et erit in direptionem gentibus
filie quoque eius que sunt in agro.
gladio cadent. et scient quia ego dominus
quia hec dicit dominus deus. Ecce ego
adducam ad tyrum nabuchodono
sor regem babilonis ab aquilone
regem regum. cum equis et curri
bus et cetu et equitibus. populoque
magno. filias tuas que sunt in agro
gladio interficient. et circumda
bo te munitionibus et comportabit
aggerem in gyro. et eleuabit contra
te clipeum. et uineas et arietes tem
perabit. in muros tuos et turres
tuas destruet in armatura sua.
Inundatione equorum eius operiet
te puluis eorum a sonitu equitum
et rotarum mouebuntur muri tui.
Cum ingressus fuerit portas tuas
quasi per introitum urbis dissipate
ungulis equorum suorum conculca
bit omnes plateas tuas. populum
tuum gladio cedent. et statue tue
in terram corruent. vastabunt opes
tuas diripient negociatores tuas
et destruent muros tuos. et domos
tuas preclaras subuertent. et lapi
des tuos et ligna tua et puluerem
tuum in medio aquarum ponam
et quiescere faciam multitudinem
canticorum et sonitus cytharazan
tiarum. non audietur amplius
et dabo te in limpidissimam pe
tram siccationem sagenarum eris. nec
edificaberis ultra. quia ego locu
tus sum dicit dominus deus. Hec dicit
dominus deus tyro. Numquid non a soni
tu ruine tue. et gemitu interfecto
rum cum occisi fuerint in medio
tui. commouebuntur insule et de
scendent de sedibus suis omnes prin
cipes maris. et auferent exuuias
suas. et uestimenta sua varia ab
icient. et induentur stupore. In

terra sedebunt et attoniti super re
pentino casu tuo admirabuntur.
et assumentes super te lamentum
dicent tibi. Quomodo perii que ha
bitas in mari. urbs inclita que fu
isti fortis in mari cum habitatoribus
tuis quos formidabant uniuersi.
Nunc stupebunt naues in die pauo
ris tui et pauebuntur et turbabuntur
insule in mari. eo quod nullus egrediatur
ex te. quia hec dicit dominus deus. Cum
dedero te urbem desolatam sicut ciui
tates que non habitantur et addu
xero super te abyssum et operuerint
te aque multe. et detraxero te cum
hijs qui descendunt in lacum ad
populum sempiternum et collocauero te
in terra nouissima sicut solitudines
ueteres cum hijs qui deducuntur in
lacum. ut non habiteris. Porro cum
dedero gloriam in terra uiuentium
in nichilum redigam te. et non eris
et requisita non inuenieris ultra
in sempiternum dicit dominus deus. XXVII

Et factus est sermo domini ad
me dicens. Tu ergo fili ho
minis assume super tyrum
lamentum. et dices tyro
que habitat in introitu maris ne
gociatione populorum ad insulas multas
Hec dicit dominus deus. O tyre tu dixi
sti. Perfecti decoris ego sum. et in cor
de maris sita. finitimi tui qui te
edificauerunt impleuerunt decorem tuum
abietibus de sanir. exstruxerunt te
cum omnibus tabulatis maris. Ce
drum de libano tulerunt ut face
rent tibi malum. Quercus de basan
dolauerunt in remos tuos. Tran
stra tua fecerunt tibi ex ebore indico
et pretoriola de insulis ytalie. Byssus
uaria de egypto texta est tibi in ve
lum ut poneretur in malo. Iacinc
tus et purpura de insulis elisa fa
cta sunt operimentum tuum. Habitato
res sydonis et aradii fuerunt re
miges tui. Sapientes tui tyre fa
cti sunt tibi gubernatores tui. Senes
bibli et prudentes eius habuerunt
nautas ad ministerium. varie supel
lectilis tue. omnes naues maris et
naute earum fuerunt in populo nego
ciationis tue. Perse et lidii et libies
in exercitu tuo erant uiri bellato
res tui. clipeum et galeam suspen
derunt in te pro ornatu tuo. Filii

aradii cum exercitu tuo erant super
muros tuos in circuitu. Sed et pigmei
qui erant in turribus pharetras
tuas suspenderunt in muris per
gyrum. ipsi compleuerunt pulchri
tudinem tuam. Carthaginenses nego
ciatores tui a multitudine cuncta
rum diuiciarum argento ferro
stagno plumboque repleuerunt nun
dinas tuas. Grecia tubal et mosoch
ipsi institores tui mancipia et uasa
enea adduxerunt populo tuo. De
domo thogorma equos et equites
et mulos adduxerunt ad forum tu
um. Filii dodan negociatores tui
insule et multe negociacio manus
tue. Dentes eburneos et hebeninos
commutauerunt in precio tuo. Syrus
negociator tuus propter multitudinem
operum tuorum gemmam purpu
ram scutulata et byssum et sericum
et chodchod posuerunt in mercato
tuo. Iuda et terra israel institores
tui in frumento primo balsamum
mel et oleum et resinam posue
runt in nundinis tuis. Damasce
nus negociator tuus in multitudine
operum tuorum in multitudine diuer
sarum opum. In uino pingui in
lanis coloris optimi. Dan et gre
cia et mozel in nundinis tuis posu
erunt ferrum fabrefactum et calamus
in negociacione tua. Dedan institores
tui in tapetibus ad sedendum.
Arabia et uniuersi principes cedar ipsi
negociatores manus tue cum agnis
et arietibus et hedis uenerunt
ad te negociatores tui. Venditores
saba et reema ipsi negociatores
tui cum uniuersis aromatibus primis
et lapide precioso et auro. quod
posuerunt in mercatu tuo. haran
et chenne et eden negociatores
tui. saba assur et chelmath venditores
tui. Ipsi negociatores tui multi
fariam inuolucris iacincti et po
limitorum gazarumque preciosarum
que obuolute et astricte erant funibus
cedros quoque habebant in negociacio
nibus tuis. naues maris principes
tui in negociacione tua. et reple
ta es et glorificata nimis in corde
maris. In aquis multis adduxerunt
te remiges tui. Ventus auster contri
uit te. In corde maris diuicie tue
et thesauri tui et multiplex instru
mentum tuum. Naute tui et gu
bernatores tui qui tenebant sup
pellectilem tuam et populo tuo
preerant. uiri quoque bellatores tui
qui erant in te cum uniuersa multi
tudine tua que est in medio tui
cadent in corde maris. In die rui
ne tue a sonitu clamoris guber
natorum tuorum conturbabuntur
classes. et descendent de nauibus
suis omnes qui tenebant remum
naute et uniuersi gubernatores
maris in terra stabunt. et eiula
bunt super te uoce magna. et cla
mabunt amare et superiacient
puluerem capitibus suis et cinere
conspergentur. et radent super te
caluicium et accingentur ciliciis
et plorabunt te in amaritudine
ploratu amarissimo et assument
super te carmen lugubre et plan
gent te. Que est ut tyrus que ob
muit in medio maris que in ex
itu negociacionum tuarum de mari
implesti populos multos. In multi
tudine diuiciarum tuarum et populorum
tuorum ditasti reges terre. nunc con
trita es a mari in profundis a
quarum opes tue. et omnis multi
tudo tua que erat in medio tui ce
ciderunt. uniuersi homines habitatores
insularum obstupuerunt super te et reges
earum omnes tempestate perculsi mutauerunt
uultus negociatores populorum
sibilauerunt super te. ad nichilum
deducta es et non eris usque in perpe
tuum.

XXVIII.

Et factus est sermo domini ad
me dicens. Fili hominis dic prin
cipi tyri. Hec dicit dominus deus.
Eo quod eleuatum est cor tuum
et dixisti deus ego sum et in cathe
dram dei sedi in corde maris cum
sis homo et non deus. et dedisti cor
tuum quasi cor dei. Ecce sapientior es
tu daniele. omne secretum non est
absconditum a te. in sapiencia et
prudencia tua fecisti tibi fortitu
dinem. et acquisisti aurum et ar
gentum in thesauris tuis in mul
titudine sapiencie tue et in nego
ciacione tua multiplicasti tibi for
titudinem. et eleuatum est cor tuum
in robore tuo. Propterea hec dicit
dominus deus. Eo quod eleuatum est cor
tuum quasi cor dei. Ideirco ego ad
ducam super te alienos robustissimos.

gentium et nudabunt gladios suos
super pulchritudinem sapientie tue.
et pollucent decorem tuum. Interfi
cient et detrahent te et morieris
in interitu occisorum in corde ma
ris. Numquid dicens loqueris. deus
ego sum coram interficientibus te
cum sis homo et non deus in ma
nu occidentium te. Morte incircum
cisorum morieris, in manu alie
norum quia ego locutus sum ait
dominus deus. Et factus est sermo domini
ad me dicens. Fili hominis leva
planctum super regem tyri. et dices
ei. Hec dicit dominus deus. Tu signa
culum similitudinis. plenus sapientia per
fectus decore in deliciis paradisi
dei fuisti. omnis lapis preciosus
operimentum tuum, Sardius thopa
sius et iaspis. crisolitus et onix
et berillus. saphirus et carbuncu
lus et smaragdus. Aurum opus
decoris tui. et foramina tua in die
qua conditus es preparata sunt
Tu cherub extentus et protegens
posui te in monte sancto dei. In
medio lapidum ignitorum ambu
lasti in viis tuis a die conditionis
tue. donec inventa est iniquitas
in te. In multitudine negociationis
tue, repleta sunt interiora tua
iniquitate et peccasti et eieci te de
monte sancto dei, et perdidi te o
cherub protegens de medio lapi
dum ignitorum. elevatum est cor
tuum in decore tuo. perdidisti sapi
entiam tuam in decore tuo. In terram
proieci te, ante faciem regum
dedi te, ut cernerent te, In multitu
dine iniquitatum tuarum et iniqui
tate negociationis tue, pollusti
sanctificationem tuam. producam ignem
ergo de medio tui. qui comedat
te et dabo te in cinerem super terram
in conspectu omnium videntium te. Omnes
qui viderunt te in gentibus obstu
pescent super te, nichili factus es et
non eris in perpetuum. Et factus
est sermo domini ad me dicens. Fili ho
minis pone faciem tuam contra
sydonem et prophetabis de ea et
dices. Hec dicit dominus deus. Ecce ego
ad te sydon et glorificabor in medio
tui, et scient quia ego dominus. Et non
erit ultra domui israel offendiculum
amaritudinis et spina dolorem in
ferens undique per circuitum eorum
qui adversantur eis et scient quia
ego dominus cum fecero in ea iudicia
et sanctificatus fuero in ea et immittam
ei pestilentiam et sanguinem in pla
teis eius et corruent interfecti in
medio eius, gladio per circuitum
Hec dicit dominus deus. Quando con
gregabo domum israel de populis in
quibus dispersi sunt sanctificabor in eis
coram gentibus et habitabunt in
terra sua quam dedi servo meo iacob
et habitabunt in ea securi et edifi
cabunt domos et plantabunt vine
as, et habitabunt confidenter, cum
fecero iudicia in omnibus qui adver
santur eis, per circuitum et scient
quia dominus deus eorum ego. XXIX.
In anno decimo in decima mense
undecima die mensis. factum est verbum
domini ad me dicens. Fili hominis pone
faciem tuam contra pharaonem
regem egipti et prophetabis de eo
et de egipto universa loqueris et
dices. Hec dicit dominus deus. Ecce ego
ad te pharao rex egipti draco magne
qui cubas in medio fluminum
tuorum squamis tuis. et extraham
de te medio fluminum tuorum universi
pisces tui squamis tuis adherebunt
et proiciam te in desertum et omnes
pisces fluminis tui super faciem terre
cadet. non colligeris neque congre
gaberis. Bestiis terre et volatilibus
celi dedi te. ad devorandum. et scient
omnes habitatores egipti quia ego
dominus. Pro eo quod fuisti baculus harun
dineus domui israel qui apprehende
runt te manu et confractus es et
lacerasti omnem humerum eorum. et
dissolvisti omnes renes eorum et inni
tentibus eis super te comminutus es.
Propterea hec dicit dominus deus. Ecce
adducam super te gladium. et inter
ficiam de te hominem et iumentum et
erit terra egipti in desertum et so
litudinem. et scient quia ego dominus
eo quod dixerit flumen meum est et ego
feci eum. Ideirco ecce ego ad te et
ad flumina tua. daboque terram egip
ti in solitudines gladio dissipatam
a turre syenes usque ad terminos
ethiopie non pertransibit eam pes
hominis neque pes iumenti gradietur
in ea. et non habitabitur quadra
ginta annis. daboque terram egipti,

desertam in medio terrarum desertarum
et ciuitates eius in medio urbium
subuersarum et erunt desolate qua
draginta annis, et dispergam egip
tios in naciones, et uentilabo eos
in terras. quia hec dicit dñs deus.
Post finem quadraginta annorum
congregabo egiptum de populis
in quibus dispersi erant, et reducam
captiuitatem egipti, et collocabo
eos in terram phatures in terram
natiuitatis sue. et erunt ibi in regnum
humile. inter regna cetera erit hu
milima, et non eleuabitur ultra
super naciones, et imminuam eos ne
imperent gentibus, neque erunt ultra
domui israel in confidenciam docen
tes iniquitatem, ut fugiant et se
quantur eos, et scient quia ego dominus
deus. Et factum est in uicesimo anno
septimo in primo mense in una men
sis factum est uerbum dñi ad me dicens
Fili hominis nabuchodonosor rex ba
bylonis seruire fecit exercitum suum
seruitute magna aduersum tyrum,
Omne caput decaluatum, et omnis hume
rus depilatus est, et merces non est
reddita ei, neque exercitui eius de
tyro pro seruitute qua seruiuit mihi
aduersus eam. Propterea hec dicit
dñs deus. Ecce ego dabo nabucho
donosor regem babylonis in terra
egipti, et accipiet multitudinem
eius, et depredabitur manubias
eius. et diripiet spolia eius. et erit
merces exercitui illius et operi pro
quo seruiuit, aduersus eam. dedi
ei terram egipti, pro eo quod labora
uerunt mihi ait dñs deus, In die illa
pullulabit cornu domus israel et tibi
dabo apertum os in medio eorum et sci
ent quia ego dñs. .xxx.
Et factum est uerbum dñi ad
me dicens, Fili hominis pro
pheta et dic, Hec dicit dñs
deus. Ululate. Ve ve diei
quia iuxta est dies. et appropinquat
dies dñi. dies nubis. tempus gencium
erit. et ueniet gladius in egip
tum. et erit pauor in ethiopia. cum
ceciderint uulnerati in egipto, et
ablata fuerit multitudo illius, et de
structa fundamenta eius, ethiopia
et libie et lidi et omne reliquum
uulgus et chub et filii terre federis
cum eis gladio cadent. Hec dicit dominus

deus. Et corruent fulcientes egip
tum. et destruetur superbia imperii
eius. a turre syenes gladio ca
dent in ea ait dñs exercituum.
et dissipabuntur in medio terrarum
desolatarum et urbes eius in me
dio ciuitatum desertarum erunt
Et scient quia ego dñs cum dedero
ignem in egipto et attriti fuerint
omnes auxiliatores eius. In die illa
egredientur nuncii a facie mea in
trieribus, ad conterendam ethio
pie confidenciam et erit pauor in
eis. in die egipti quia absque dubio
ueniet. Hec dicit dñs deus. Et
cessare faciam multitudinem egipti.
in manu nabuchodonosor regis
babylonis. Ipse et populus eius
cum eo. fortissimi gentium addue
tur. ad disperdendam terram. et
euaginabunt gladios suos super
egiptum. et implebunt terram inter
fectis, et faciam alueos fluminum
aridos, et tradam terram in manu
pessimorum. et dissipabo terram,
et plenitudinem eius in manu
alienorum. Ego dñs locutus sum. Hec
dicit dñs deus, Et disperdam simu
lachra, et cessare faciam ydola de
memphis. et dux in terra egipti
non erit amplius. et dabo terrorem
in terra egipti et disperdam terram
phatures. et dabo ignem in thaf
nis. et faciam iudicia in alexan
dria, et effundam indignacionem
meam super pelusium robur egip
ti. et interficiam multitudinem alex
andrie. et dabo ignem in egipto.
quasi parturiens. et dolebit pelusium
et alexandria erit dissipata. et in
memphis angustie cotidiane.
Iuuenes eliopoleos et bubasti gla
dio cadent. et ipse captiue ducentur
et in tafnis nigrescet dies cum con
triuero ibi. sceptra egipti. et defe
cerit in ea superbia potentie eius.
Ipsam nubes operiet, filie autem eius
in captiuitatem ducentur. et faciam
iudicia in egipto et scient quia ego
dñs. Et factum est in undecimo anno
in primo mense in septima mensis
factum est uerbum dñi ad me dicens
Fili hominis brachium pharaonis
regis egipti confregi. et ecce non
est obuolutum. ut restitueretur
ei sanitas, ut ligaretur pannis.

et farciretur linteolis et recepto ro
bore possit tenere gladium. Prop
terea hec dicit dominus deus. Et ecce
ego ad pharaonem regem egipti
et comminuam brachium eius for
te, sed confractum et deiciam gla
dium de manu eius et dispergam
egiptum in gentibus et ventila
bo eos in terras. et confortabo bra
chia regis babilonis. Daboque gla
dium meum in manu eius et con
fringam brachia pharaonis.
concident. et scient quia ego dominus.
Cum dedero gladium meum in
manu regis babilonis. et extende
rit eum super terram egipti. et
dispergam egiptum in naciones
et ventilabo eos in terras. et sci
ent quia ego dominus. XXXI.

Et factum est in undecimo anno
tercio mense una mensis
factum est verbum domini ad
me dicens. Fili hominis
dic pharaoni regi egipti. et popu
lo eius cui similis factus es in magni
tudine tua. Ecce assur quasi cedrus
in libano pulcher ramis et fron
dibus nemorosus excelsus altitu
dine. et inter condensas frondes
elevatum est cacumen eius aque
nutrierunt eum abyssus exalta
vit eum. flumina eius manabant
in circuitu radicum eius.
et rivos suos misit ad universa
ligna regionis. Propterea ele
vata est altitudo eius super omnia
ligna regionis et multiplicata
sunt arbusta eius. et elevata sunt
super omnia ligna regionis rami
eius pre aquis eius multis. Cumque
extendisset umbram suam in ra
mis eius. fecerunt nidos omnia
volatilia celi. et sub frondibus eius
genuerunt omnes bestie saltuum
et sub umbraculo illius habitabat
cetus gencium plurimarum. eratque
magnus pulcherrimus in mag
nitudine sua et in dilatacione arbu
storum suorum. Erat enim radix il
lius iuxta aquas multas. ce
dri non fuerunt altiores illo in
paradiso dei. abietes non adequa
verunt summitatem eius et pla
tani non fuerunt eque frondibus
eius. Omne lignum paradisi
dei. non est assimilatum illi. et pulch
ritudini eius. quoniam speciosum feci
illum. multisque condensis frondibus
et emulata sunt eum omnia ligna
voluptatis que erant in paradiso
dei. Propterea hec dicit dominus deus
Pro eo quod sublimatus est in altitu
dine. et dedit summitatem virentem
atque condensam et elevatum est cor
eius in altitudine sua tradidi eum
in manus fortissimi gencium faci
ens. faciet ei iuxta impietatem eius
eieciam eum et succident illum alie
ni et crudelissimi nacionum. et proi
cient eum super montes et in cunc
tis convallibus corruent rami eius
et confringent arbusta eius. et
universis rupibus terre. et recedent
de umbraculo eius omnes populi terre
et delinquent eum. In ruina eius
habitaverunt omnia volatilia celi. et
in ramis eius fuerunt universe bestie
regionis. Quam obrem non eleva
buntur in altitudine sua omnia ligna
aquarum. neque ponent sublimitatem
suam inter nemorosa atque frondosa
nec stabunt in sublimitate eorum
omnia que irrigantur aquis. quia
omnes traditi sunt in mortem ad
terram ultimam in medio filiorum homi
num ad eos qui descendunt in lacum.
Hec dicit dominus deus. In die qua descen
dit ad inferos induxi luctum operui
eum abysso et prohibui flumina
eius. et cohercui aquas multas.
contristatus est super eum libanus
et omnia ligna agri concussa sunt. A
sonitu ruine eius commovi gentes
cum deducerem eum ad infernum
cum his qui descendebant in lacum.
et consolata sunt in terra infima
omnia ligna voluptatis egregia atque
preclara in libano cuncta que irri
gantur aquis. Nam et ipsi cum eo
descenderunt ad infernum ad inter
fectos gladio. et brachium unius
cuiusque sedebit sub umbraculo eius
in medio nacionum. Cui assimi
latus es o inclite atque sublimis
inter ligna voluptatis. Ecce deductus
es cum lignis voluptatis ad terram
ultimam. In medio incircumcisorum
dormies cum his qui interfecti
sunt gladio. Ipse est pharao et omnis

multitudo eius dicit dns ds. XXXII.
Et factum est duodecimo anno
in duodecimo mense in una
mensis. factum est verbum dni
ad me dicens. Fili hominis
assume tibi lamentum sup pharao
nem regem egipti et dices ad eum.
Leoni gencium assimilatus es. et
draconi qui est in mari et ventila
bas cornu in fluminibus tuis. et co
turbabas aquas pedibus tuis. et
conculcabas flumina eorum. Prop
terea hec dicit dns deus. Expandam
super te rethe meum. in multitudine
populorum multorum. et extraham te
in sagena mea et proiciam te in
terram. Super faciem agri abici
am te. et habitare faciam sup te
oia volatilia celi. et saturabo de
te bestias universe terre. et dabo
carnes tuas super montes. et im
plebo colles tuos sanie tua. et irri
gabo terram fetore sanguinis tui.
Super montes et valles implebuntur
ex te. et operiam cum extinctus
fueris celos et nigrescere faciam
stellas eius. Solem nube tegam.
et luna non dabit lumen suum. et
oia luminaria celi merere faciam
sr te. et dabo tenebras super terram
tuam dicit dns deus. Propter vni
versas iniquitates quas operatus
es et irritabo cor populorum multorum
cum induxero contritionem tuam
in gentibus super terras quas ne
scis. et stupescere faciam sr te popu
los multos. et reges eorum nimio
horrore formidabunt sr te. cum
ceciderint vulnerati in medio tui
ait dns deus. Cum volare cepit
gladius meus. super facies eorum
et obstupescent repente singuli pro
aia sua in die ruine sue quia hec
dicit dns deus. Gladius regis ba
bilonis veniet tibi. in gladiis for
cium deiciam fortitudinem tuam
Inexpugnabiles oms gentes he.
et vastabunt superbiam egipti et
dissipabitur multitudo eius et per
dam oia iumenta eius que erant
super aquas plurimas et non con
turbabit eas. pes hois ultra neqz un
gula iumentorum turbabit eas.
tunc purissimas reddam aquas
eorum. et flumina eorum quasi oleum.

adducam ait dns deus. Cum
dedero terram egipti in desolatam
deseretur aut terra a plenitudine
sua qn percussero oms habitato
res eius. et scient quia ego dns.
Planctus est et plangent eum filie
gentium. plangent eum sr egip
tum et super multitudinem eius plan
gent eum ait dns deus. Et factum
est in duodecimo anno in xv. me
sis. factum est verbum dni ad me di
cens. Fili hois cane lugubre super
multitudinem egipti et detrahe eam
ipam. et filias gentium robustarum
ad terram ultimam cum hys qui
descendunt in lacum. quo pulcri
or es descende et dormi cum in
circumcisis. In medio interfectorum
gladio cadent gladius datus est
attraxerunt eum et oms populi
eius loquentur ei potentissimi
robustorum de medio inferni. Qui
cum auxiliatoribz eius descende
runt et dormierunt incircum
cisi interfecti gladio. Ibi assur et
ois multitudo eius in circuitu illius
sepulchra eius. Omnes interfecti et
qui ceciderunt gladio quorum data
sunt sepulchra in novissimis laci
et facta e multitudo eius. per gyrum
sepulchri eius universi interfecti
cadentesqz gladio qui dederant
quondam formidinem in terra viven
cium. Ibi helam et ois pulchritu
do. et multitudo eius per gyrum
sepulchri sui. Omnes hii interfecti
ruentesqz gladio descendant in
circumcisi. ad terram ultimam qui
posuerunt terrorem suum in terra
viventium. et portaverunt ignomi
niam suam cum hys qui descen
dunt in lacum. In medio interfec
torum gladio cadent. Ibi mosoch
et tubal et ois multitudo eius in
circuitu eius sepulchra illius. Os
hii incircumcisi interfectique caden
tes gladio qui dederunt formidinem
suam in terra viventium. et dor
mient cum fortibus cadentibusqz
et incircumcisis qui descenderunt
ad infernum cum armis suis et
posuerunt gladios suos sub capi
tibus suis. et fuerunt iniquitates
eorum in ossibus eorum quia terror
fortium facti sunt in terra viventium.

Et tu ergo in medio incircumcisorum
contereris et dormies cum interfectis
gladio. Ibi ydumea et reges eius omnes
duces eius qui dati sunt cum exer
citu suo cum interfectis gladio et
qui cum incircumcisis dormierunt
et cum hys qui descenderunt in la
cum. Ibi principes aquilonis omnes
et universi venatores qui deduc
ti sunt cum interfectis, paventesque
et in sua fortitudine confusi qui
dormierunt incircumcisi cum inter
fectis gladio et portaverunt confusi
onem suam cum hiis qui descen
dunt in lacum. Pharao et omnis
exercitus eius ait dominus deus quia
dedit terrorem eius in terra vi
ventium et dormivit in medio
incircumcisorum cum interfectis gladio
pharao et omnis multitudo eius ait
dominus deus.

XXXIII.

Et factus est sermo domini ad
me dicens. Fili hominis loque
re ad filios israel populi tui
et dices ad eos. Terra cum
induxero super eam gladium et
tulerit populus terre virum unum
de novissimis suis et constituerit
eum super se speculatorem et ille
viderit gladium venientem super
terram et cecinerit buccina et
annuntiaverit populo. Audiens
ergo quisquis ille est sonitum buc
cine non se observaverit veneritque
gladius et tulerit eum, sanguis
ipsius super caput eius erit. Sonitum
buccine audivit et se non observa
vit sanguis eius in ipso erit. Si
autem se custodierit animam suam sal
vabit. Quod si speculator viderit
gladium venientem et non insonu
erit buccina, et populus se non
custodierit, veneritque gladius et
tulerit de hiis animam, ille quidem
in iniquitate sua captus est, sang
uinem autem eius de manu specula
toris requiram. Et tu fili hominis
speculatorem dedi te domui israel.
Audiens ergo ex ore meo sermo
nem annuntiabis eis ex me. Si
me dicente ad impium impie
morte morieris non fueris locu
tus ut se custodiat impius a via
sua, ipse impius in iniquitate sua
morietur, sanguinem autem eius
de manu tua requiram. Si autem
annuntiante te ad impium ut a viis
suis convertatur et non fuerit con
versus a via sua, ipse in iniquita
te sua morietur, porro tu animam
tuam liberasti. Tu ergo fili hominis
dic ad domum israel. Sic locuti estis
dicentes, iniquitates nostre et pecca
ta nostra super nos sunt et in ipsis nos
tabescimus quomodo ergo vivere pote
rimus. Dic ad eos. Vivo ego dicit
dominus deus nolo mortem impii sed
ut convertatur impius a via sua
et vivat. Convertimini autem a viis ve
stris pessimis, et quare moriemini
domus israel. Tu quoque fili hominis
dic ad filios populi tui. Iusticia iusti
non liberabit eum in quacumque
die peccaverit. et impietas impii
non nocebit ei in quacumque die con
versus fuerit ab impietate sua.
et iustus non poterit vivere in iu
sticia sua in quacumque die pecca
verit. etiam si dixero iusto quod vita
vivet et confisus in iusticia sua
fecerit iniquitatem omnes iusticie
eius oblivioni tradentur, et in ini
quitate sua quam operatus est in ipsa
morietur. Si autem dixero impio
morte morieris et egerit penitentiam
a peccato suo, feceritque iudicium et iusti
ciam pignus restituerit ille impius
rapinamque reddiderit in mandatis
vite ambulaverit nec fecerit quicquam
iniustum vita vivet et non morietur.
omnia peccata eius que peccavit non im
putabuntur ei. Iudicium et iusticiam
fecit vita vivet. et dixerunt filii
tui, non est equi ponderis via domini
et ipsorum via iniusta est. Cum enim
recesserit iustus a iusticia sua. fe
ceritque iniquitates morietur in eis
Et cum recesserit impius ab iniqui
tate sua feceritque iudicium et iusti
ciam vivet in eis. et dicitis non
est recta via domini, sed unumquemque
secundum vias suas iudicabo de vobis
domus israel. Et factum est in duodecimo
anno in duodecimo mense in quin
ta mensis transmigrationis nostre venit
ad me qui fugerat de ierusalem dicens
vastata est civitas. Manus autem
domini facta fuerat ad me vespere
antequam veniret qui fugerat. aper
uitque os meum donec veniret ad
me mane et aperto ore meo non
silui amplius. Et factum est verbum

dni ad me dicens. Fili hominis qui ha
bitant in ruinosis hijs super humum
isrl. loquentes aiunt. Unus erat
abraham hereditate possedit terram.
Nos aut multi nobis data est terra
in possessionem. Idcirco dices ad eos.
Hec dicit dns deus. Qui in sangui
ne comeditis oculos uros leuatis
ad immundicias uras et sanguinem
funditis. Numquid terram heredita
te possidebitis. Stetistis in gladijs
uris fecistis abhominaciones et unus
quisque uxorem proximi sui polluit
et terram hereditate possidebitis.
Hec dices ad eos. hec dicit dns ds
Uiuo ego quia qui in ruinosis ha
bitant gladio cadent et qui in ag
ro est bestijs tradetur ad deuorandum.
Qui aut in presidijs et in spelun
cis sunt peste morientur. et dabo
terram in solitudinem et desertum.
et deficiet superbia fortitudo eius.
et desolabuntur montes isrl eo quod
nullus sit qui per eos transeat. et
scient quia ego dns. Cum dedero
terram desolatam et desertam.
propter uniuersas abhominaciones
suas quas abhominati sunt. Et tu
fili hominis fili populi tui. loquunt
de te iuxta muros et in ostijs domorum
et dicunt unus ad alterum. uir ad
proximum suum loquentes. venite
et audiamus quis sit sermo egre
diens a dno et veniunt ad te quasi
ingrediatur populus. et sedent coram
te populus meus. et audiunt ser
mones tuos. et non faciunt eos.
quia in canticum oris sui uertunt
illos. et auariciam suam sequitur
cor eorum. Et est eis quasi carmen mu
sicum. quod suaui dulcique sono ca
nitur. Et audient uerba tua et
non facient ea. Et cum venerit
quod predictum est ecce enim uenit tunc
scient quod prophete fuerint inter eos.

XXXIIII.

Et factum est uerbum
dni ad me dicens. Fili ho
minis propheta de pastori
bus isrl. Propheta et dic
pastoribus. Hec dicit dns deus. Ve
pastoribus isrl qui pascebant se
metipsos. Nonne greges a pastori
bus pascuntur. et lac comedeba
tis et lanis operiebamini. et quod
crassum erat occidebatis gregem
aut meum non pascebatis. Quod
infirmum fuit non consolidastis
et quod egrotum non sanastis. et
quod fractum est non alligastis.
et quod abiectum est non reduxi
stis. quod perierat non quesistis.
Sed cum austeritate imperaba
tis eis. et cum potencia et disper
se sunt oues mee eo quod non esset
pastor. et facte sunt in deuoracionem
omnium bestiarum agri et disperse sunt
Errauerunt greges mei in cunctis
montibus et in uniuerso colle excelso.
et super omnem faciem terre. dispersi
sunt greges mei. et non erat qui
requireret. Non erat inquam qui requi
reret. Propterea pastores audite uer
bum dni. Uiuo ego dicit dns deus
Quia pro eo quod facti sunt greges mei
in ~~[illegible]~~ rapinam et oues mee
in deuoracionem omnium bestiarum agri
eo quod non esset pastor. neque enim que
sierunt pastores gregem meum.
Sed pascebant pastores semetipsos
et greges meos non pascebant.
Propterea pastores audite uerbum
dni. Hec dicit dns deus. Ecce ego
ipse super pastores requiram gre
gem meum. de manu eorum et cessa
re eos faciam ut ultra non pas
cant gregem. nec pascant amplius
pastores semetipsos. et liberabo gre
gem meum de ore eorum. et non
erit ultra in escam eis quia hec
dicit dns deus. Ecce ego ipse requi
ram oues meas et uisitabo eas
sicut uisitat pastor gregem suum
in die quando fuerit in medio ouium
suarum dissipatarum. sic uisitabo
oues meas. et liberabo eas de cunctis
locis. in quibus disperse fuerant.
in die nubis et caliginis. et educam
eas de populis et congregabo eas
de terris et inducam eas in terram
suam. et pascam eas ibi in monti
bus isrl. In riuis et in cunctis se
dibus terre. et in pascuis uberri
mis pascam eas. et in montibus
excelsis isrl erunt pascue earum
Ibi requiescent in herbis uirentibus
et in pascuis pinguibus pascentur
super montes isrl. Ego pascam oues
meas. et ego eas accubare faciam

dixit dns deus. Quod perierat re
quiram et quod abiectum erat
reducam. et quod confractum fuerat
alligabo. et quod infirmum fuerat
consolidabo. et quod pingue et
forte custodiam et pascam illos
in iudicio. Vos aut greges mei
hec dicit dns deus. Ecce ego iudi
co inter pecus et pecus. arietum
et hyrcorum. Nonne satis vob erat
pascua bona depasci. Insuper
et reliquias pascuarum vestrarum con
culcastis pedibus vris. et cum pu
rissimam aquam biberitis reli
quam pedibus vris turbabatis.
et que pedes vri turbauerant
hec bibebant. Propterea hec dicit
dns deus ad vos. Ecce ego iudico
inter pecus pingue et macilen
tum. pro eo qd lateribus et hume
ris impingebatis et cornibus
vris ventilabatis oia infirma
pecora donec dispergerentur foras
saluabo gregem meum et non
erit ultra in rapinam et iudica
bo inter pecus et pecus et suscitabo
super eas pastorem unum qui pascet
eas. et ipse erit eis in pastorem
ego aut dns ero eis in deum. et
seruus meus dauid princeps in me
dio eorum. Ego dns locutus sum et
faciam cum eis pactum pacis
et cessare faciam bestias pessi
mas de terra. et qui habitant
in deserto securi dormient in sal
tibus. et ponam eas in circuitu
collis mei benedictionem et deducam
imbrem in tempore suo pluuie
benedictionis erunt. et dabit lignum agri
fructum suum et terra dabit germen
suum et erunt in terra sua absque
timore et scient quia ego dns cum
contriuero cathenas iugi eorum
et eruero eos de manu imperantium
sibi et non erunt ultra in rapinam
gentibus. neque bestie terre deuo
rabunt eos. sed habitabunt con
fidenter. absque ullo terrore suscita
bo eis germen nominatum et non
erunt ultra imminuti fame in ter
ra neque portabunt amplius oppro
bria gentium. et scient quia ego
dns deus eorum cum eis et ipsi

populus meus domus ysrl. ait dns deus
Vos aut greges mei. greges pascue
mee. homines estis et ego dns vester 34
dixit dns deus. xxxv.
Et factus est sermo dni ad
me dicens. fili hominis pone
faciem tuam aduersum
montem seyr et propheta
bis de eo et dices illi. Hec dicit dns
deus. Ecce ego ad te mons seyr. et
extendam manum meam super te.
et dabo desolatam atque desertum
urbes tuas demoliar et tu desertus
eris. et scies quia ego dns. Eo quod
fueris inimicus sempiternus et con
cluseris filios ysrl in manu gladii
in tempore afflictionis eorum. in
tempore iniquitatis extreme. Prop
terea viuo ego dicit dns quoniam sang
uini tradam te et sanguis te per
sequetur. et cum sanguinem oderis
sanguis persequetur te. et dabo
montem seyr desolatum et deser
tum. et auferam de eo euntem et
redeuntem et implebo montes eius
occisorum suorum. in collibus et in
uallibus tuis. atque in torrentibus
interfecti gladio cadent. In solitu
dines sempiternas tradam te. et
ciuitates tue non habitabuntur.
Et scietis quia ego dns deus eo quod
dixeris due gentes. et due terre
mee sunt. et hereditate possidebo
eas. cum dns esset ibi. Propterea
viuo ego dicit dns deus quia faciam
iuxta iram tuam et secundum zelum tuum
quem fecisti odio habens eos et notus
efficiar per eos. cum te iudicauero.
Et scies quia ego dns audiui uni
uersa obprobria tua que locutus
es de montibus ysrl dicens deserti
nobis ad deuorandum dati sunt. et
insurrexistis super me ore vro et dero
gastis aduersum me verba vra
ego audiui. Hec dicit dns deus. Letante
vniuersa terra. in solitudinem te re
digam. sicut gauisus es super he
reditatem domus ysrl. eo quod fuerit
dissipata sic faciam tibi. Dissipatus
eris mons seyr. et ydumea ois.
Et scient quia ego dns. xxxvi.
Tu aut fili hominis propheta
super montes ysrl et dices
Montes ysrl. Audite verbum

dni. Hec dicit dns deus. Eo q dixit
inimicus de vob. euge altitudines
sempiterne in hereditatem date
sunt nob. Propterea vaticinare et
dic. Hec dicit dns deus. Pro eo q
desolati estis et conculcati p circui
tum. et facti in hereditatem reli
quis gentib. et ascendistis super
labium lingue et obprobrium
ppli. Propterea montes isrl audite
verbum dni dei. Hec dicit dns ds
montibus et collibus torrentibus
et vallibus q et desertis parietib
et urbibus derelictis. q depopula
te sunt et subsannate a reliquis
gentibus per circuitum. Propterea
hec dicit dns deus. qm in igne
zeli mei locutus sum de reliquis
gentibus et de ydumea universa
qui dederunt terram meam sibi
in hereditatem. cum gaudio et to
to corde et ex animo et eiecerunt
eam ut vastarent. Idcirco vatici
nare super humum isrl et dices
montibus et collibus. iugis et
vallibus. hec dicit dns deus. Ecce
ego in zelo meo et in furore meo
locutus sum. Eo q confusionem gen
tium sustinueritis. Idcirco hec
dicit dns deus. Ego levavi manu
meam ut gentes que in circuitu
vro sunt ipe confusionem suam
portent. Vos aut montes isrl ra
mos vros germinetis et fructum
vrm afferatis populo meo isrl.
Prope e eni ut veniat quia ecce
ego ad vos et convertam ad vos
et arabimini. et accipietis semetem
et multiplicabo in vob hoies oem
q domum isrl et habitabuntur
civitates. et ruinosa instaura
buntur. et replebo vos hoibus
et iumentis et multiplicabuntur
et crescent et habitare vos facia
sicut a principio. bonis q donabo
maioribus quam habuistis ab initio
Et scietis quia ego dns. Et addu
cam super vos hoies populum
meum isrl. et hereditate posside
bunt te. et eris eis in hereditatem
et non addes ultra. ut absq eis
sis. Hec dicit dns deus. Pro eo q
dicunt de vobis devoratrix hom
es. et suffocans gentem tuam.
non necabis ultra ait dns deus

net auditam faciam inte amplius
confusionem gentium et obprobriu
populor nequaq portabis et ge
tem tuam no amittes amplius
ait dns deus. Et fcm e verbum
dni ad me dicens. Fili hois dom
isrl habitaverunt in humo sua.
et polluerunt eam in viis suis et
in studiis suis iux inmunditiam
menstruate fca est via eorum co
ram me. Et effudi indignationem
meam super eos pro eo sanguine
quem fuderunt super terram.
et in ydolis suis polluerunt eam
Et dispersi eos in gentes. et venti
lati sunt in terris. Iuxta vias eoru
et adinventiones iudicavi eos.
Et ingressi sunt ad gentes ad qs
introierunt. et polluerunt nomen
scm meum cum diceretur de eis
Populus iste dni e et egressi de
terra sunt eius. et peperci noi
sancto meo. quod polluerat dom
isrl. in gentibus ad quas ingressi
sunt. Idcirco dices domui isrl.
Hec dicit dns deus. Non propter
vos ego faciam dom isrl. sed pp
nomen scm meum quod pollu
istis in gentibus ad quas intrastis
et sanctificabo nomen meum magnu
quod pollutum e inter gentes qd
polluistis in medio earum. Et sciat
gentes quia ego dns ait dns ex
ercituum. Cum sanctificatus fuero
in vobis coram eis tollam quippe
vos de gentib et congregabo vos
de universis terris et adducam
vos in terram vram. et effundam
sr vos aquam mundam et mun
dabimini ab oibus inquinamentis
vris. et ab universis ydolis vris
mundabo vos. Et dabo cor novum
vob. et spm novu ponam in me
dio vri. et auferam cor lapideu
de carne vra. et dabo vob cor car
neu et spm meum ponam in me
dio vri. et faciam ut in preceptis
meis ambuletis et iudicia mea
custodiatis. et operemini et habitabi
tis in tra quam dedi prib vris
et eritis mi in pplm et ego ero vob
in deum. Et salvabo vos ab univ
sis inquinamentis vris et vocabo
frumentum et multiplicabo illud
et no imponam in vob famem. et

multiplicabo fructum ligni et ger
mina agri. ut non portetis ultra
obprobrium famis in gentibus
et recordabimini viarum vestrarum
pessimarum. studiorumque non bonorum
et displicebunt vobis iniquitates vestre
et scelera vestra non propter vos faciam
ait dominus deus. Notum sit vobis
confundimini et erubescite super vijs
vestris: domus israel. hec dicit dominus
deus. In die qua mundavero vos
ex omnibus iniquitatibus vestris et
habitari fecero urbes et instaura
vero ruinosa. et terra deserta fu
erit exculta que quondam erat
desolata in oculis omnis nationis
dicet. terra illa inculta facta est ut
ortus voluptatis et civitates de
serte et destitute atque suffosse munite
sederunt. et scient gentes que
cumque derelicte fuerint in circui
tu vestro quia ego dominus edificavi dis
sipata plantavique inculta. Ego
dominus locutus sum et fecerim. Hec dicit
dominus deus. Adhuc invenient me
domus israel ut faciam eis multipli
cabo eos sicut gregem hominum. ut gre
gem sanctum. ut gregem ierusalem. In sol
lempnitatibus eius sic erunt civi
tates deserte plene gregibus
hominum et scient quia ego dominus.

Facta est super me XXXVII.
manus domini. et eduxit
me in spiritu domini et dimisit
me in medio campi. qui
erat plenus ossibus et circumduxit
me per ea in gyrum. Erant autem
multa valde super faciem campi
siccaque vehementer. Et dixit ad me
Fili hominis. putas ne vivant ossa
ista. Et dixi. Domine deus tu nosti. Et
dixit ad me. Vaticinare de ossibus
istis. et dices eis. Ossa arida audi
te verbum domini. Hec dicit dominus deus ossibus
hijs. Ecce ego intromittam in vos
spiritum et vivetis. et dabo super vos
nervos. et succrescere faciam super
vos carnes. et superextendam in
vobis cutem. et dabo vobis spiritum et
vivetis. et scietis quia ego dominus
Et prophetavi sicut preceperat michi
Factus est autem sonitus prophetante
me et ecce commotio et accesserunt
ossa ad ossa unumquodque ad iunc
turam suam. et vidi. et ecce super
ea nervi et carnes ascenderunt et ex
tenta est in eis cutis desuper et spiritum
non habebant et dixit ad me. Vati
cinare ad spiritum. vaticinare fili hominis
et dices ad spiritum. Hec dicit dominus deus
A quatuor ventis veni spiritus et insufla
super interfectos istos et reviviscant
et prophetavi sicut preceperat michi
et ingressus est in ea spiritus et vixe
runt. steteruntque super pedes suos
exercitus grandis nimis valde. et
dixit ad me. Fili hominis universa
ossa hec domus israel. Ipsi dicunt. Arue
runt ossa nostra et perijt spes nostra. et
abscisi sumus. Propterea vaticina
re et dices ad eos. Hec dicit dominus
deus. Ecce ego aperiam tumulos
vestros. et educam vos de sepulchris
vestris populus meus. et inducam vos
in terram vestram israel. et scietis quia
ego dominus cum aperuero sepulchra
vestra et eduxero vos de tumulis ve
stris populus meus et dedero spiritum
meum in vos et vixeritis. et quie
scere vos faciam super humum vestram
et scietis quia ego dominus locutus sum
et feci hec ait dominus deus. Et factus
est sermo domini ad me dicens. Et tu
fili hominis sume tibi lignum unum
et scribe super illud iude et filiorum
filiorum israel. sociorumque eius et tol
le lignum alterum. et scribe super
illud ioseph. Lignum effraym et
cuncte domus israel. sociorumque eius
adiunge illa unum ad alterum tibi
in lignum unum et erunt tibi in
unionem in manu tua. Cum autem
dixerint ad te filij populi tui lo
quentes. nonne indicas nobis quid
tibi in hijs velis. Loqueris ad eos
Hec dicit dominus deus. Ecce ego assu
mam lignum ioseph quod est in
manu effraym et tribus israel que
iuncte sunt ei. et dabo ea pariter
cum ligno iude et faciam ea in lig
num unum. et erunt unum in
manu eius. Erunt autem ligna super
que scripseris in manu tua in ocu
lis eorum et dices ad eos. Hec dicit
dominus deus. Ecce ego assumam fili
os israel de medio nationum ad quas
abierunt et congregabo eos undique
et adducam eos ad humum suam.
et faciam eos in gentem unam
in terra in montibus israel et rex erit
unus omnibus imperans. et non erunt

ultra duas gentes, nec dividentur
amplius in duo regna. neque pol
luentur ultra in ydolis suis et ab
hominacionibus et in cunctis iniqui
tatibus suis salvos eos faciam de
universis suis sedibus in quibus
peccaverunt et emundabo eos et erit
michi populus. et ego ero illis deus
et servus meus david rex super eos
et pastor unus erit omnium eorum,
In iudiciis meis ambulabunt. et man
data mea custodient et facient ea.
et habitabunt super terram quam
dedi servo meo iacob, in qua habi
taverunt patres vestri. et habitabunt
super eam ipsi et filii eorum et filii
filiorum eorum usque in sempiternum
Et david servus meus princeps eorum
in perpetuum. et percuciam cum
illis fedus pacis. Pactum sempi
ternum erit eis. et fundabo eos et
multiplicabo et dabo sanctificacionem
meam in medio eorum usque in per
petuum, et erit tabernaculum
meum in eis. et ero eis deus; et ipsi
erunt michi populus. et scient
gentes quia ego dominus sanctificator
israel. cum fuerit sanctificatio mea in
medio eorum in perpetuum

Et factus est sermo. XXXVIII.
domini ad me dicens. Fili ho
minis pone faciem tuam
contra gog et terram ma
gog principem capitis mosoch et
tubal et vaticinare de eo et dices
ad eum. Hec dicit dominus deus. Ecce
ego ad te gog principem capitis mo
soch et tubal et circumagam te,
et ponam frenum in maxillis
tuis, et educam te et omnem exercitum
equos et equites vestitos loricis uni
versos multitudinem magnam has
tam et clipeum arripientem et
gladium perse ~~[illegible]~~ ethiopes.
et libies. cum eis omnes scutati et
galeati. gomer et universa agmi
na eius. domus thogorma latera
aquilonis. et totum robor eius po
pulique multi tecum. prepara et in
strue te et omnem multitudinem tuam
que coacervata est ad te, et esto eis
in preceptum. Post multos autem dies
visitaberis in novissimo annorum
venies ad terram que reversa est a gla
dio congregata est. de populis multis.

ad montes israel qui fuerunt deserti
iugiter. Hec de populis educta est.
et habitaverunt in ea confidenter
universi. ascendens autem quasi tempe
stas venies et quasi nubes ut operias
terram tu et omnia agmina tua
et populi multi tecum. Hec dicit
dominus deus. In die illa ascendent ser
mones super cor tuum. et cogita
bis cogitaciones pessimas et dices
Ascendam ad terram absque muro
veniam ad quiescentes habitan
tesque secure. Omnes hii habitant sine
muro. vectes et porte non sunt eis
ut spolia diripias et invadas
predam ut inferas manum tuam
super eos qui deserti fuerant et post ea
restituti. et super qui est congrega
tus ex gentibus qui possidere ce
pit et esse habitator umbilici terre
saba et dedan et negociatores
tharsis. et omnes leones eius dicent
tibi; Numquid ad sumenda spolia tu
venis. ecce ad diripiendam predam
congregasti multitudinem tuam.
ut tollas argentum et aurum et
auferas supellectilem atque substantiam
et diripias manubias infinitas.
Propterea vaticinare fili hominis
et dices ad gog. Hec dicit dominus deus
Numquid non in die illa cum habi
taverit populus meus israel confidenter
scies et venies de loco tuo a late
ribus aquilonis tu et populi multi
tecum. ascensores equorum universi
cetus magnus et exercitus vehemens
et ascendens super populum meum
israel quasi nubes ut operias terram
In novissimis diebus eris et ad
ducam te super terram meam.
ut sciant gentes me cum sanctifica
tus fuero in te in oculis eorum
o gog. Hec dicit dominus deus. Tu
ergo ille es de quo locutus sum
in diebus antiquis in manu ser
vorum meorum prophetarum israel qui
prophetaverunt in diebus illorum
temporum ut adducerem te super
eos. et erit in die illa in die ad
ventus gog super terram israel et com
movebuntur a facie mea pisces
maris. et volucres celi et bestie
agri. et omne reptile quod move
tur super terram. cunctique homines
qui sunt super faciem terre. et

subvertentur montes et cadent sepes
et omnis murus corruet in terram
et vocabo adversus eum in cunctis
montibus meis gladium ait dominus
deus. Gladius uniuscuiusque in fratrem
suum dirigetur. et iudicabo eum
peste et sanguine et ymbre vehe
menti. et lapidibus immensis. Ig
nem et sulphur super eum pluam
et super exercitum eius. et super
populos multos qui sunt cum eo et
magnificabor. et notus ero in oculis
gentium multarum: et scient quia
ego dominus. XXXIX.

Tu autem fili hominis vaticina
re adversum gog. et dices
Hec dicit dominus deus. Ecce
ego super te gog principem
capitis mosoch et tubal et circum
agam te. et educam te et ascende
re faciam de lateribus aquilonis
et adducam te super montes israel
et percutiam arcum tuum in ma
nu sinistra tua. et sagittas tuas
de manu dextera tua deiciam.
Super montes israel cades tu. et
omnia agmina tua et populi qui
sunt tecum. Feris avibus omnique vo
latili et bestiis terre dedi te ad devo
randum. super faciem agri cades.
quia ego locutus sum ait dominus deus.
et immittam ignem in magog et
in hiis qui habitant in insulis
confidenter et scient quia ego dominus
et nomen sanctum meum notum fa
ciam in medio populi mei israel.
et non polluam nomen sanctum meum
israel amplius. et scient gentes quia
ego dominus deus sanctus israel. Ecce venit
et factum est ait dominus deus. Hec est dies
de qua locutus sum. Egredientur
habitatores de civitatibus israel et
succendent et comburent arma
clipeum, et hastam. arcum et
sagittas et baculos manus. et
contos. et succendent ea igni sep
tem annis. et non portabunt ligna
de regionibus neque succident de
saltibus quoniam arma succendent ig
ni. et depredabuntur eos quibus
prede fuerant et diripient vastato
res suos ait dominus deus. Et erit in
die illa dabo gog locum nominatum
sepulchrum in israel. vallem viato
rum. ad orientem maris que ob

stupescere faciat pretereuntes et se
pelient ibi gog. et omnem multitudinem
eius et vocabitur multitudinis gog.
et sepelient eos domus israel. ut mun
dent terram septem mensibus. Sepe
liet autem eum omnis populus terre.
Et erit nominata dies in qua glorifi
catus sum ait dominus deus. et viros
iugiter constituent lustrantes terram
qui sepeliant, et requirant eos qui
remanserant super faciem terre ut
emundent eam. Post menses autem
septem querere incipient et lustr
antes peragrabunt terram. Cumque
viderint os hominis statuent iuxta
illud titulum. donec sepeliant illud
pollinctores in valle multitudinis
gog. nomen autem civitatis amona
et mundabunt terram. Tu ergo fili
hominis hec dicit dominus deus. Dic omni
volucri et universis avibus. cunc
tisque bestiis agri. convenite pro
perate concurrite undique ad vic
timam meam quam ego immolo
vobis. victimam grandem super mon
tes israel, ut comedatis carnem
et bibatis sanguinem. in ebrietate
carnes fortium comedetis, et
sanguinem principum terre bibetis.
Arietum agnorum et hircorum
thaurorum que altilium et pingui
um omnium comedetisque adipem in
saturitatem et bibetis sanguinem
in ebrietatem. de victima quam
ego dabo immolabo vobis et satura
bimini super mensam meam de
equo et de equite forti. et de uni
versis viris bellatoribus ait dominus
deus, et ponam gloriam meam in
gentibus. et videbunt omnes gentes
iudicium meum quod fecerim et
manum meam quam posuerim super
eos. et scient domus israel quia ego
dominus deus eorum. a die illa et in
ceps. et scient gentes quoniam in iniqui
tate sua capta sit domus israel eo quod
deliquerint mihi, et abscondi
faciem meam ab eis. et tradiderim
eos in manus hostium. et ceciderint
omnes in gladio universi. Iuxta immun
diciam eorum. et scelus feci eis
et abscondi faciem meam ab eis.
Propterea hec dicit dominus deus. Nunc
reducam captivitatem iacob et
miserebor omnis domus israel et assu

mam zelum pro noie meo sancto
et portabunt confusioem suam et
oem prevaricatoem qua prevaricati
sunt in me. Cum habitaverint in
terra sua confidenter neminem for
midantes. et reduxero eos de po
pulis. et congregavero de terris
inimicorum suorum. et sanctificatus fuero
in oculis gentium plurimarum et
scient quia ego dns deus eorum eo quod
transtulerim eos in nationes. et co
gregaverim eos sup terram suam
et non dereliquerim quemquam
ex eis ibi et non abscondam ultra
faciem meam ab eis, eo quod effude
rim spm meum super omnem
domum isrl ait dns deus. xl.
In vicesimo et quinto anno transmigra
tionis nre in exordio anni deci
ma mensis quarto decimo ano
postquam percussa est civitas in ipa
hac die facta e super me manus
dni et adduxit me illuc in visioibz
dei. Adduxit me in terram isrl et
dimisit me super montem excelsu
nimis. super quem erat qsi edifi
cium civitatis vergentis ad au
strum. et introduxit me illuc. Et
ecce vir cuius erat species qsi species
eris. et funiculus lineus in manu
eius et calamus mensure in manu
eius. Stabat autem in porta et lo
cutus est ad me idem vir. Fili hois
vide oculis tuis et auribus tuis
audi. et pone cor tuu in oia que
ego ostendam tibi. quia ut osten
dantur tibi adductus es huc. An
nuntia oia que vides domui isrl
Et ecce murus forinsecus in circui
tu domus undique et in manu viri
calamus. mensure sex cubitoru
et palmo. et mensus est latitudiez
edificii calamo uno. altitudiem
quoque calamo uno. et venit ad por
tam que respiciebat viam orienta
lem. et ascendit per gradus eius
et mensus limen porte calamo
uno in longum et uno calamo in
latitudiem et limen unu in lati
tudiem et thalamu uno calamo
in longum et uno calamo in la
tum. et inter thalamos quinque cubi
tos et limen porte iuxta vestibulu
porte intrinsecus calamo uno et
mensus est vestibulum porte octo

cubitorum. et frontem eius duobz
cubitis. Vestibulum autem porte er
at intrinsecus. Porro thalami por
te ad viam orientalem tres hinc
et tres inde et mensura una trium
et mensura una frontium exutraque
parte. et mensus est latitudinem
liminis porte decem cubitorum et
longitudiem porte tredecim cu
bitorum. et marginem ante thala
mos cubiti unius finis utrimque cu
bitis unius thalami autem sex cubito
rum erant hinc et inde. et men
sus est portam a tecto thalami
usque ad tectum eius latitudinem
viginti quinque cubitorum ostium
contra ostium. et fecit frontes per
quadraginta cubitos et ad fronte
atrium porte undique per circuitu
et ante porte faciem que pertinge
bat usque ad faciem vestibuli porte
interioris quinquaginta cubitos
et fenestras obliquas in thalamis
et in frontibus eorum que erant
intra portam undique per circuitum.
Similiter autem erant et in vestibu
lis fenestre per circuitum intrinse
cus. et ante frontes pictura pal
marum celata. Et eduxit me in atrium
exterius et ecce gazophilacia et
pavimentum stratum lapide in
atrio per circuitum. triginta ga
zophilacia in circuitu pavimenti.
et pavimentu in fronte portaru
secundum longitudiem portarum erat
inferius. et mensus e latitudiem
a facie porte inferioris usque ad fron
tem atrii exterioris intrinsecus.
centum cubitos ad orientem et ad
aquilonem. Portam quoque que re
spiciebat viam aquilonis atrii
exterioris mensus e tam in longi
tudiem quam in latitudiem. et tha
lamos eius tres hinc et tres inde
et frontem eius et vestibulum eius
secundum mensuram porte prioris.
quinquaginta cubitorum longitu
diem eius. et latitudiem eius vigin
ti quinque cubitorum. fenestre
autem eius et vestibulum et sculp
ture secundum mensuram porte que
respiciebat ad orientem. et. vii.
gradium erat ascensus eius et ve
stibulum ante eam. Et porta
atrii interioris, contra portam

aquilonis et orientem. et mensus
e a porta usque ad portam centum
cubitos. Et duxit me ad viam
australem. et ecce porta que re
spiciebat ad austrum et mensus
e frontem eius et vestibulum
eius. iuxta mensuras superiores
et fenestras eius et vestibula
in circuitu sicut fenestras ceteras
Quinquaginta cubitorum longi
tudinem et latitudinem viginti
quinque cubitorum et in gradibus vii.
ascendebatur ad eam. Et vesti
bulum ante fores eius. et celate
palme erant. una hinc et altera
inde in fronte eius. Et porta
atrii interioris in via australi
et mensus e a porta usque ad por
tam in via australi centum cu
bitos. Et introduxit me in atrium
interius. ad portam australem
et mensus est portam iuxta men
suras superiores. thalamum eius
et frontem eius et vestibulum eius
isdem mensuris et fenestras eius
et vestibulum eius in circuitu
quinquaginta cubitos longitu
dinis. et latitudinis viginti quin
que cubitos. et vestibulum per cir
cuitum longitudinem viginti quinque
cubitorum. et latitudinem quinque
cubitorum. Et vestibulum eius ad
atrium exterius et palmas eius
in fronte. et octo gradus erant
quibus ascendebatur per eam.
et introduxit me in atrium interius
per viam orientalem et mensus
e portam secundum mensuras superio
res thalamum eius et frontem
eius et vestibula eius sicut supra
Et fenestras eius et vestibula eius
in circuitu longitudinem quinqua
ginta cubitorum et latitudinem
viginti quinque cubitorum. et ve
stibulum eius. i. atrii exterioris
et palme celate in fronte eius
hinc et inde et in octo gradibus
ascensus eius. Et introduxit me
ad portam que respiciebat ad aqui
lonem. et mensus est secundum men
suras superiores. thalamum
eius. et frontem eius et vesti
bulum eius et fenestras eius per
circuitum longitudinem quinqua

ginta cubitorum et latitudinis
viginti quinque cubitorum. et vesti
bulum eius respiciebat ad atrium
exterius et celatura palmarum
in fronte eius hinc et inde. et in
octo gradibus ascensus eius. Et per
singula gazophilatia ostium in
frontibus portarum. Et ibi lava
bant holocaustum. et in vestibu
lo porte due mense hinc et due me
se inde ut immoletur super eas
holocaustum et pro peccato et pro
delicto et ad latus exterius quod
ascendit ad ostium porte que pergit
ad aquilonem due mense et ad
latus alterum ante vestibulum
porte due mense. Quatuor autem
mense hinc. et quatuor mense inde.
per latera porte octo mense erant
super quas immolabant. Quatuor
autem mense ad holocaustum de la
pidibus quadris extructe longi
tudine cubiti unius et dimidii et
latitudinem cubiti unius et dimidii
et altitudine cubiti unius et dimidii
super quas ponant vasa in quibus
immolatur holocaustum et victima
et labia earum palmi unius reflexa
intrinsecus per circuitum. Super
mensas autem carnes oblationis et extra
portam interiorem gazophilatia
cantorum in atrio interiorum quod
erat in latere porte respicientis ad
aquilonem. et facies eorum contra
viam australem. unam ex latere
porte orientalis que respiciebat ad
viam aquilonis. et dixit ad me.
Hoc est gazophilacium quod respi
cit viam meridianam. sacerdotum
qui excubant in custodiis templi.
Porro gazophilacium quod respi
cit viam aquilonis sacerdotum
erit qui excubant ad ministerium
altaris. Isti sunt filii Sadoch qui
accedunt de filiis Levi ad dominum ut
ministrent ei. Et mensus e atrium
longitudine centum cubitorum. et
latitudine centum cubitorum per
quadrum. et altare ante faciem tem
pli. et introduxit me in vestibulum
templi. et mensus est vestibulum.
quinque cubitis hinc et quinque cubi
tis inde. et latitudinem porte trium
cubitorum hinc. et trium cubitorum
inde. Longitudinem autem vestibuli.

viginti cubitorum et latitudinem undecim cubitorum et octo gradibus ascendebatur ad eam et columpne erant in frontibus una hinc et altera inde.

xli.

Et introduxit me in templum et mensus est frontes sex cubitos latitudinis hinc et latitudine tabernaculi. et latitudo porte decem cubitorum erat. et latera porte quinque cubitis hinc et quinque cubitis inde. et mensus est longitudinem eius quadraginta cubitorum et latitudinem viginti cubitorum. et introgressus interius mensus est in fronte porte duos cubitos et portam decem cubitorum. et latitudinem porte septem cubitorum. et mensus est latitudinem viginti cubitorum et latitudinem ante faciem templi. Et dixit ad me. hoc est sanctum sanctorum. Et mensus est parietem domus sex cubitorum et latitudinem lateris quatuor cubitorum undique per circuitum domus latera autem latus ad latus bis triginta et tres et erant eminentia que ingrederentur per parietem domus in lateribus per circuitum ut continerent et non attingerent parietem templi et platea erat in rotundum ascendens sursum per cocleam et in cenaculum templi deferebat per gyrum. Idcirco latius erat templum in superioribus. et sic de inferioribus ascendebatur ad superiora in medium. et vidi in domo altitudinem per circuitum fundata latera ad mensuram calami. sex cubitorum spacio. et latitudinem per parietem lateris forinsecus. quinque cubitorum et erat interior domus in lateribus domus et inter gazophilacia latitudinem viginti cubitorum in circuitu domus undique et ostium lateris ad orationem ostium unum ad viam aquilonis. et ostium unum ad viam australem. et latitudinem loci ad orationem quinque cubitorum in circuitu et edificium quod erat separatum versumque ad viam respicientem ad mare latitudinis. lxx. cubitorum. Paries autem edificii quinque cubitorum latitudinis per circuitum et longitudo eius viginti cubitorum. et mensus est domus longitudinem centum cubitorum

Latitudo autem ante faciem domus et eius quod erat separatum contra uniuscuiusque limen orientem centum cubitorum. et mensus est longitudinem edificii contra faciem eius quod erat separatum ad dorsum. et ethecas ex utraque parte centum cubitorum et templum interius et vestibula atrii limina et fenestras obliquas et ethecas in circuitu per tres partes contra uniuscuiusque limen. Stratumque lignum per gyrum in circuitu. Terra autem usque ad fenestras et fenestre clause super ostia et domum interiorem et forinsecus per omnem parietem in circuitu intrinsecus et forinsecus ad mensuram et fabrefacta cherubim et palme. et palma inter cherub et cherub. Duasque facies habebat cherub faciem hominis iuxta palmam ex hac parte et faciem leonis iuxta palmam ex alia parte inpressam per omnem domum in circuitu de terra usque ad superiorem partem cherubim et palme celate erant in pariete templi. Limen quadrangulum et facies aspectus sanctuarii contra aspectum altaris lignei. trium cubitorum Altitudo et longitudo eius duorum cubitorum et anguli eius et longitudo eius duorum cubitorum. et parietes eius lignei. Et locutus est ad me. Hec est mensa coram domino et duo ostia erant in templo et in sanctuario et in duobus ostiis ex utraque parte bina erant ostiola que se invicem plicabantur. bina enim ostia erant ex utraque parte ostii et celata erant in ipsis ostiis templi cherubim et sculptura palmarum. sicut in parietibus quoque expressa erant. quam obrem erant et grossiora ligna in vestibuli fronte forinsecus. Super que fenestre oblique et similitudo palmarum hinc atque inde. in humeralibus vestibuli secundum latera domus latitudinemque parietum.

xlii.

Et eduxit me in atrium exterius per viam ducentem ad aquilonem inde eduxit me in gazophilacium quod

quod erat contra separatum edificium
et contra edem uergentem ad aquilo
nem. In facie longitudinis centu
cubitos ostij atque aquilonis et la
titudinis cubitos quinquaginta.
contra viginti cubitos atrij inte
rioris et contra pauimentum stra
tum lapide atrij exterioris ubi
erat porticus iuncta porticum
triplici et ante gazophilatium
deambulatio decem cubitorum
latitudinis ad interiora respiciens
uie cubitis unius. Et ostia earum
ad aquilonem ubi erant gazophila
cia deambulatio decem cubitorum
latitudinis ad interiora respiciens
uie cubiti unius. Et ostia earum
ad aquilonem ubi erant gazo
philacia in superioribus foribus
et de medijs edificij humiliora. que
supportabant porticus que eo ill
eminebant de inferioribus et de
medijs edificij. Tristega enim erat
et non habebant columpnas sic
erant columpne atriorum. Prop
terea eminebant de inferioribus
et de medijs atrij cubitis quin
quaginta et peribulus exterior
secundum gazophilacia que erant in
uia atrij exterioris ante gazophi
lacia longitudo eius quinqua
ginta cubitorum quia latitudo
erat gazophilatiorum atrij exterio
ris quinquaginta cubitorum
et longitudo ante faciem templi
centum cubitorum. Et erat sub
gazophilacia hec introitus ab ori
ente ingredientium in ea
de atrio exteriori in latitudine
peribuli atrij quod erat contra
viam orientalem in facie edificij
separatum. Et erant ante edifi
cium gazophilacia et uia ante
faciem eorum iuxta similitudinem
gazophilatiorum que erant in
uia aquilonis secundum longitudinem
eorum. sic et latitudo eorum omnis
introitus eorum et similitudines
et ostia eorum secundum gazophila
torum ostia que erant in via respi
cientem ad notium ostium in ca
pite uie que erat ante vestibulum
separatum per uiam orientalem
ingredientibus. et dixit ad me.

Gazophilacia aquilonis et gazo
philacia austri que sunt ante edi
ficium separatum. hec sunt gazo
philacia sancta in quibus uescuntur
sacerdotes qui appropinquant ad
dominum in sancta sanctorum. Ibi po
nent sancta sanctorum et oblatio
nes pro peccato locus enim sanctus est. Cum
autem ingressi fuissent sacerdotes non
egredientur de sanctis in atrium ex
terius. et ibi reponent vestimenta
sua in quibus ministrant quia sancta
sunt. vestienturque alijs vestimentis
et sic procedent ad populum. Cumque
complesset mensuras domus inte
rioris eduxit me per viam porte
que respiciebat ad uiam orienta
lem et mensus est eam undique per
circuitum. mensus est autem contra
ventum orientalem calamo men
sure quingentos calamos in cala
mo mensure per circuitum et men
sus est contra ventum aquilonem
quingentos calamos in calamo
mensure per gyrum et aduentum
australem occidentalem mensus
est quingentos calamos in calamo
mensure per circuitum et sic per qua
tuor uentos mensus est illud murum
eius undique per circuitum. longi
tudinem quingentorum cubitorum in
diuidentem inter sanctuarium et vulgi
locum.

.xliii.

Et eduxit me ad portam
que respiciebat ad uiam
orientalem. et gloria dei
israel ingrediebatur per vi
am orientalem et uox erat ei quasi
uox aquarum multarum. et terra
splendebat a maiestate eius et ui
di visionem secundum speciem quam
uideram quando venit ut disperderet
ciuitatem. et species secundum aspectum
quam uideram iuxta flumen chobar
et cecidi super faciem meam. Et
maiestas domini ingressa est templum
per viam porte. que respiciebat ad
orientem. Et leuauit me spiritus et
introduxit me in atrium interius. et ecce re
pleta erat gloria domini domus. et au
diui loquentem ad me de domo
et uir qui stabat iuxta me dixit ad
me. Fili hominis locus solij mei et
locus vestigiorum pedum meorum
ubi habito in medio filiorum israel.

in eternum et non polluerunt ultra
domus israel nomen sanctum meum. Ipsi
et reges eorum in fornicationibus
suis, et in ruinis regum suorum
et in excelsis qui fabricati sunt li
men suum iuxta limen meum. et po
stes suos iuxta postes meos et mu
rus erat inter me et eos. Et pollu
erunt nomen sanctum meum in abhomi
nationibus quas fecerunt propter
quod consumpsi eos in ira mea.
Nunc ergo repellant procul forni
cationem suam et ruinam regum
suorum a me et habitabo in medio
eorum semper. Tu autem fili hominis
ostende domui israel templum et con
fundantur ab iniquitatibus suis
et metiantur fabricam et erube
scant ex omnibus que fecerunt. figu
ram domus et fabrice eius. Exitus
et introitus et omnem descriptione
eius, et universa precepta eius.
cunctumque ordinem eius et omnes
leges eius. ostende eis. et scribe
in oculis eorum ut custodiant omnes
descriptiones eius. et precepta illius
et faciant ea. Ista est lex domus
in summitate montis. omnes fines
eius in circuitu sanctum sanctorum est. Hec
est ergo lex domus. Iste autem men
sure altaris in cubitu verissimo
qui habebat cubitum et palmum.
In sinu eius erat cubitus et cubitus
in latitudine et diffinicio eius usque
ad labium eius et in circuitu pal
mus eius unus. Hec quoque erat
fossa altaris et de sinu terre usque ad
crepitudinem novissimam duo cubiti
et latitudo cubiti unius. et a crepi
tudine minore usque ad crepitudinem
maiorem quatuor cubiti et latitu
do cubiti unius. Ipse autem ariel qua
tuor cubitorum. et ab ariel usque ad
sursum cornua quatuor. et ariel
duodecim cubitorum in longitu
dine per duodecim cubitos latitu
dinis quadrangulatum equis late
ribus. et crepitudo quatuordecim
cubitorum longitudinis et latitudinis
per quatuordecim cubitos in qua
tuor angulis eius. et corona in cir
cuitu eius dimidii cubiti et sinus
eius cubiti unius per circuitum. gra
dus autem eius versi ad orientem.
et dixit ad me. Fili hominis hec

dicit dominus deus. Hii sunt ritus
altaris. In quacumque die fuerit
fabricatum. ut offeratur super illud
holocaustum et effundatur sang
uis et dabis sacerdotibus et levitis
qui sunt de semine sadoch. Qui
accedunt ad me ait dominus deus ut
offerant michi vitulum de armento
pro peccato et assumes de sanguine eius
pones super quatuor cornua eius
et super quatuor angulos crepitu
dinis. et super coronam in circuitu.
et mundabis illud et expiabis et
tolles vitulum qui oblatus fuerit
pro peccato et combures eum in sepa
rato loco domus extra sanctuarium
et in die secunda offeres hyrcum
caprarum inmaculatum pro peccato
et expiabunt altare sicut expiaverunt
in vitulo. Cumque compleveris expi
ans illud offeres vitulum de armen
to inmaculatum. et arietem inma
culatum de grege. et offeres eos in
conspectu domini et mittent sacerdotes
super eos sal. et offerent eos in holo
caustum domino septem diebus. facies
hyrcum pro peccato cottidie et vitulum
de armento et arietem de pecoribus
inmaculatos offerent. Septem die
bus expiabunt altare et mundabunt
illud et implebunt manum eius
Expletis autem diebus in die octava
et ultra facient sacerdotes super al
tare holocausta vestra et que pro pa
ce offerunt et placatus ero vobis ait
dominus deus.

·xliiii·

Et convertit me ad viam por
te sanctuarii exterioris que
respiciebat ad orientem.
et erat clausa et dixit ad
me. Porta hec clausa erit et non
aperietur. et vir non transibit per eam
quoniam dominus deus israel ingressus per eam
eritque clausa principi. princeps ille se
debit in ea ut comedat panem co
ram domino per viam vestibuli porte
ingredietur. et per viam eius egre
dietur. Et adduxit me per viam porte
aquilonis in conspectu domus et
vidi et ecce implevit gloria domini
domum domini. et cecidi in faciem me
am. et dixit dominus ad me. Fili hominis
pone cor tuum et vide oculis tuis
et auribus tuis audi omnia que ego
loquor ad te de universis cerimo
niis domus domini. et de cunctis legi

dus eius. et pones cor tuum in vias
templi per omnes exitus sanctuarij et
dices ad exasperantem me domum
isrl. Hec dicit dns deus isrl. Suf
ficiant vos oia scelera vra domus
isrl eo quod inducitis filios alienos
incircumcisos corde. et incircum
cisos carne. ut sint in sanctuario meo
et polluant domum meam et of
fertis panes meos adipem et sang
uinem. et dissoluitis pactum me
um in omnibus sceleribus vris. et
non seruastis precepta sanctuarij
mei. et posuistis custodes obserua
tionum mearum in sanctuario meo vo
bismetipsis. Hec dicit dns deus.
Omnis alienigena incircumci
sus corde et incircumcisus carne non
ingredietur sanctuarium meum omnis
filius alienus. qui est in medio fili
orum isrl. Sed et leuite qui longe
recesserunt a me in errorem filio
rum isrl et errauerunt a me post
ydola sua. et portauerunt iniquita
tem suam. Erunt in sanctuario meo
editui et ianitores portarum
domus et ministri domus et ipsi
mactabant holocaustum et vic
timas populi. stabunt in conspectu
eorum. ut ministrent eis. pro eo quod
ministrauerunt eis in conspectu ydo
lorum suorum. et facti sunt domui
isrl in offendiculum iniquitatis.
Iccirco leuaui manum meam sup
eos dicit dns deus. et portauerunt
iniquitatem suam et non appro
pinquabunt ad me ut sacerdotio
fungantur michi. Neque accedent
ad omne sanctuarium meum. iuxta sca
sctorum. sed portabunt confusionem
suam et scelera sua que fecerunt
et dabo eos ianitores domus in mi
nisterio eius et uniuersis que fiunt
in ea. Sacerdotes autem et leuite
filij sadoch qui custodierunt ceri
monias sanctuarij mei. cum erra
rent filij isrl a me ipsi accedent
ad me ut ministrent michi. et sta
bunt in conspectu meo ut offerant
michi adipem et sanguinem ait dns
deus. Ipsi ingredientur sanctuari
um meum et ipsi accedent ad mensa
meam ut ministrent michi et cu
stodiant cerimonias meas

Cumque ingrederentur portas atrij
interioris vestibus lineis induen
tur. nec ascendet super eos quicquam
laneum qn ministrant in portis atrij
interioris et intrinsecus. Vitte linee
erunt in capitibus eorum. et femina
lia linea erunt in lumbis eius.
et non accingentur in sudore. Cumque
ingredientur atrium exterius ad
populum exuent se vestimentis suis
in quibus ministrauerant et repo
nent ea in gazophilacio sanctuarij.
et vestient se vestimentis alijs et
non sanctificabunt populum in vestibus
suis. Caput autem non radent neque
comam nutrient. sed tondentes at
tondent capita sua. et vinum non
bibet omnis sacerdos. qn ingressurus
est atrium interius. et viduam et repu
diatam. non accipiant uxores. sed
virgines de semine domus isrl.
Sed et viduam que fuerit vidua
de sacerdote accipient. et populum me
um. et docebunt quid sit inter sanctum
et pollutum. et inter mundum et
inmundum et ostendent eis. et cum
fuerit controuersia stabunt in iudi
cijs. et iudicabunt leges meas et
precepta mea in omnibus sollempni
tatibus meis custodient et sabbata
mea sanctificabunt et ad mortuum
hominem non ingredientur ne pollu
antur. nisi ad patrem et matrem. fi
lium et filiam. et fratrem et sororem
que alterum virum non habuit in quibus
contaminabuntur et postquam fuerit
emundatus septem dies numera
buntur ei. et in die introitus sui in
sanctuarium ad atrium interius ut mi
nistret michi in sanctuario meo. offerat
pro peccato suo ait dns deus. Non
erit autem eis hereditas. ego here
ditas eorum et possessionem non
dabitis eis in isrl. ego enim sum
possessio eorum. Victimam et pro
peccato et pro delicto ipsi comedent.
et omne votum in isrl ipsorum erit et
primitiua omnium primogenitorum
et oia libamenta ex omnibus que
offeruntur sacerdotum erunt et
primitiua ciborum vrorum dabitis
sacerdoti ut reponat benedictionem
domui sue. Omne morticinum et cap
tum a bestia de auibus atque peco
ribus non comedent sacerdotes.

Cumque ceperitis xlv.
terram dividere sorito sepa
rate primicias domino. Sanctificatum
de terra longitudine
viginti quinque milia et latitudinem
decem milia. Sanctificatum erit in omni
termino eius per circuitum. Et erit
ex omni parte sanctificatum quingentos
per quingentos quadrifariam per
circuitum et quinquaginta cubi
tis in suburbana eius per gyrum
Et a mensura ista mensurandum
longitudinem viginti quinque mili
um et latitudinem decem milium.
In ipso erit templum sanctumque sanctorum
sanctificatum de terra erit sacerdoti
bus ministris sanctuarii qui accedunt
ad ministerium domini. et erit locus in
domo et in sanctuarium sanctitatis vigin
ti aut quinque milia longitudinis
et decem milia latitudinis erunt
levitis qui ministrant domui. ipsi
possidebunt viginti gazophilatia
et possessionem dabitis civitatis
quinque milia latitudinis et longi
tudinis viginti quinque milia secundum
separacionem sanctuarii omni domui israel
Principi quoque hinc et inde in sepa
racionem sanctuarii et possessionem
civitatis contra faciem separacionis san
ctuarii et contra faciem possessionis
urbis a latere maris usque ad ma
re et a latere orientis usque ad ori
entem. longitudinem autem iuxta
unamquamque partem a termino
occidentali usque ad occidentalem
terminum. de terra erit ei possessio
in israel. et non depopulabuntur
ultra principes populum. sed terram
dabunt domui israel secundum tribus
eorum. Hec dicit dominus deus Suffi
ciant vobis principes israel iniquitate
et rapinas intermittite et iudicium
et iusticiam facite. Separate con
finia vestra a populo meo ait dominus
deus. Statera iusta et ephi iustum
et bathus iustus erit vobis et ephi et ba
tus erit vobis equalia et unius
mensure erunt. ut capiant decimam
partem chori bathus et decimam
chori ephi. Iuxta mensuram chori
erit equalibratio eorum. Siclus
autem viginti obolos habeat. Porro
viginti sicli et viginti quinque sicli
unam faciunt et decem sunt primicie
quas tolletis. Sextam partem ephi

de choro frumenti. et sextam partem
ephi de choro ordei. Mensura quoque
olei. Bathus olei decima pars.
quoque est chori. decem quoque bathi cho
rum faciunt. quia decem bathi
implent chorum. et arietem unum
de grege ducentorum de hiis que
nutriunt israel in sacrificium et in
holocaustum et in pacifica ad ex
piandum pro eis ait dominus deus.
Omnis populus terre tenebitur
primiciis hiis principi in israel. et super
principem erunt holocausta et sacri
ficium et libamina in sollempni
tatibus et in kalendis et in sabba
tis et in universis sollempnitatibus
domus israel. Ipse faciat pro peccato sacri
ficium et holocaustum et pacifica
ad expiandum pro domo israhel.
Hec dicit dominus deus. In primo men
se una mensis sumes vitulum de
armento immaculatum et expi
abis sanctuarium et tollet sacerdos
de sanguine qui erit pro peccato,
et ponet in postibus domus et in
quatuor angulis crepidinis al
taris et in postibus atrii porte
interioris. et sic facies in septima
mensis. Pro uno quoque qui igno
ravit et errore deceptus est et ex
piabis pro domo in primo mense
quarta decima die mensis erit
vobis sollempnitas phase. Septem
diebus azima comedentur. et fa
ciet princeps in die illa pro se et
universo populo terre vitulum
pro peccato. et in septem dierum sol
lempnitatem faciet holocaustum
domino. Septem vitulos et septem
arietes immaculatos cottidie.
septem diebus et pro peccato hircum
caprarum cottidie et sacrificium
ephi. Septimo mense quintadecima
die per vitulum et ephi per arie
tem faciet et olei hin. per singula
ephi. Septimo mense quintadecima
die mensis in sollempnitatem
faciet sicut supradicta sunt per sep
tem dies. tam pro peccato quam pro holo
causto in sacrificio in oleo. xlvi.
Hec dicit dominus deus. Porta
atrii interioris que respi
cit ad orientem erit clau
sa sex diebus in quibus
opus fit. Die autem sabbati aperietur.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

Sed in die kalendarum aperietur
et intrabit princeps per viam ve
stibuli porte domus et stabit in
limine porte et facient sacerdotes
holocaustum eius et pacifica eius
et adorabit super limen porte et
egredietur. Porta autem non clau
detur usque ad vesperam et adora
bit populus terre ad ostium porte
illius in sabbatis et in kalendis
coram domino. Holocaustum autem
affert princeps coram domino in die
sabbati. Sex agnos inmaculatos
et arietem inmaculatum et sacri
ficium ephi per arietem agnis
aut sacrificium quod dederit manus
eius et olei hin per sacrificia sin
gula ephi. In die autem kalendarum
vitulum de armento inmaculatum
et sex agni et arietes inmaculati
erunt. Et ephi per vitulum et ephi
quoque per arietem faciet sacrifici
um agnis autem sicut invenerit ma
nus eius et olei hin per singula
ephi. Cumque ingressurus est prin
ceps per viam vestibuli porte in
grediatur et per eandem viam ex
eat et cum intrabit terre in con
spectu domini in sollempnitatibus. Qui
ingreditur per portam aquilonis
ut adoret egrediatur per viam por
te aquilonis meridiane. Porro
qui ingreditur per viam porte
meridiane egrediatur per viam
porte aquilonis. Non revertetur per
viam porte per quam ingressus
est sed e regione illius egredietur.
Princeps autem in medio eorum. Cum
ingredientur ingredietur et cum
egredientibus egredietur. Et in nun
dinis et in sollempnitatibus erit
sacrificium ephi per vitulum et
ephi per arietem. Agnis erit sa
crificium sicut invenerit manus
eius. Et olei hin per singula ephi.
Cum autem fecerit princeps sponta
neum holocaustum ac pacifica
voluntaria domino aperietur ei porta
que respicit ad orientem. Et faciet
holocaustum suum et pacifica
sua sicut fieri solet in die sabbati
et egredietur clauditurque porta
postquam exierit et agnum eiusdem
anni inmaculatum faciet holo
caustum cottidie domino semper mane

faciet illud et faciet sacrificium super
eo cata mane sextam partem ephi
et de oleo terciam hin ut misceatur
simile sacrificium domino legitimum
iuge atque perpetuum faciet agnum
et sacrificium et oleum cata ma
ne holocaustum domino sempiternum
hec dicit dominus deus. Si dederit prin
ceps donum alicui de filiis suis
hereditas eius filiorum suorum erit
possidebunt eam hereditarie. Si
autem dederit legatum de hereditate
sua uni servorum suorum erit illius
usque ad annum remissionis et rev
ertetur ad principem hereditas autem
eius filiis suis erit. Et non accipiet
princeps de hereditate populi per vio
lenciam et de possessione eorum. Sed
de possessione sua hereditatem dabit
filiis suis. Et non dispergatur po
pulus meus unusquisque a posses
sione sua. Et introduxit me per in
gressum qui erat a latere porte in
gazophilacia sanctuarii ad sacerdo
tes qui respiciebant ad aquilo
nem et erat ibi locus vergens ad
occidentem et dixit ad me. Iste est
locus ubi coquent sacerdotes pro
peccato et pro delicto ubi coquent sac
rificium et non efferant in atrium ex
terius. Et sanctificetur populus. Et e
duxit me in atrium exterius et cir
cumduxit me per quatuor angu
los atrii. Et ecce atriolum erat in
angulo atrii atriola singula per
angulos atrii in quatuor angulis
atrii. Atriola disposita quadragin
ta cubitorum per longum et trigin
ta per latum. Mensura unius qua
tuor erant. Et paries per circuitum
ambiens quatuor atriola et culine
fabricate erant subter porticus per
gyrum et dixit ad me. Hec est domus
culinarum in qua coquent ministri
domus domini victimas populi. xlvii

Et convertit me ad portam do
mus. Et ecce aque egredie
bantur subter limen domus
ad orientem. Facies enim
domus respiciebat ad orientem.
Aque autem descendebant in latum
templi dextrum ad meridiem al
taris. Et duxit me per viam porte
aquilonis. Et convertit me ad viam
foras portam exteriorem viam
que respiciebat ad orientem. Et
ecce aque redundantes a latere

deorsum cum egrederetur vir ad orie
tem qui habebat funiculum in manu
sua. et mensus est mille cubitos.
et transduxit me per aquam usque ad
talos. Rursumque mensus est mille
et transduxit me per aquam usque
ad genua. Rursumque mensus est
mille et transduxit me per aquam
usque ad renes. Et mensus est mille
torrentemque non potui transire.
quoniam intumuerant aque profunde
torrentis. qui non poterat trans
vadari. Et dixit ad me. Certe vidi
sti fili hominis. et duxit me et con
vertit me ad ripam torrentis. Cumque
me convertissem ecce in ripa tor
rentis ligna multa nimis ex utraque
parte. et ait ad me. Aque iste que
egrediuntur ad tumulos sabuli
orientalis et descendunt ad plana
deserti intrabunt mare et exibunt
et sanabuntur aque. Et omnis anima
vivens que serpit quocumque vene
rit torrens vivet et erunt pis
ces multi satis. Postquam venerint
illuc aque iste. et sanabuntur et vi
vent omnia ad que venit torrens.
vivent et stabunt super illa pisca
tores ab engaddi. usque ad engalli
siccatio sagenarum erunt. Plurime
species erunt piscium eius. sicut
pisces maris magni. multitudinis
nimie. In litoribus autem eius et in
palustribus non sanabuntur quia
in salinas dabuntur. et super torre
tem orietur. In ripis eius ex utraque
parte omne lignum fructiferum.
Non defluet folium ex eo. et non
deficiet fructus eius. per singulos
menses afferet primitiva quia aque
eius de sanctuario eius egredientur
et erunt fructus eius in cibum et fo
lia eius ad medicinam. Hec dicit dominus
deus. Hic terminus est in quo possi
debitis terram in duodecim tribubus
israel quia ioseph duplicem funiculum
habet. Possidebitis autem eam singuli
eque ut frater suus. super quam
levavi manum meam ut darem pa
tribus vestris. et cadet hec terra vobis
in possessionem. Hic est autem termi
nus terre ad plagam septentriona
lem a mari magno via bethalon
venientibus zedada emath berotha
sabarim que est in termino damasci
et confinium emath domus atticon
que est iuxta terminos auran et terminus

a mari usque ad atrium enon. ter
minus damasci et ab aquilone usque
ad aquilonem. et terminus em
ath plaga autem septentrionalis.
Porro plaga orientalis de medio
auran et de medio damasci. et
de medio galaad et de medio terre
israel iordanis disterminans ad ma
re orientale. Metiemini etiam pla
gam orientalem. Plaga autem
australis meridiana a thamar
usque ad aquas contradictionis cades
et torrens usque ad mare magnum
Et plaga ad meridiem australis
et plaga maris magnum mare
a confinio per directum donec venias
emath. Hec est plaga maris et divi
detis terram istam vobis per tribus
israel. et mittetis eam in hereditatem
vobis et advenis qui accesserint ad
vos qui genuerint filios in medio
vestrum. et erunt vobis sicut indigene
inter filios israel. In tribu autem qua
cumque fuerit advena ibi dabitis
possessionem illi vobiscum divident
possessionem in medio tribuum
israhel.

·xlix·

Et hec nomina tribuum a fini
bus aquilonis iuxta viam
ethelon pergentibus emath
atrium enon terminus
damasci ad aquilonem iuxta emath
et erit ei plaga orientalis mare
dan una. et ad terminum dan a
plaga orientali usque ad plagam
maris aser una et super termi
num aser a plaga orientali usque
ad plagam maris neptalim una.
et super terminum neptalim una.
a plaga orientali usque ad plaga
manasse una. et super terminum
manasse a plaga orientali usque
ad plagam maris effraym una.
Et super terminum effraym a plaga
orientali usque ad plagam maris
ruben una. et super terminum
ruben a plaga orientali usque ad
plagam maris iuda una. et super
terminum iuda usque a plaga orie
tali usque ad plagam maris erunt
primitie quas separabitis viginti
quinque milibus latitudinis et
longitudinis sicut singule partes
a plaga orientali usque ad plaga
maris et erit sanctuarium in medio
eius. Primitie quas separabitis.

dno longitudo viginti qnqz milibus
et latitudo decem milibus. Hec aut
erunt primitie sanctuarij sacerdotum ad
aquilonem longitudinis viginti qnqz
milia et a mari latitudinis decem
milia. Sed ad orientem latitudinis
decem milia et ad meridiem longi
tudinis viginti quinqz milia. et
erit sanctuarium dni in medio eius
Sacerdotibus sanctuarium erit de fi
lijs sadoch qui custodierunt cerimo
nias meas et non erraverunt.
cum errarent filij isrl sicut et leui
te erraverunt et erunt eis primitie
de primicijs terre sancti sanctorum iuxta termi
num leuitarum. Sed et leuitis
similiter iuxta fines sacerdotum. viginti
qnqz milia longitudinis et lati
tudinis decem milia. omnis latitu
do viginti quinqz milium et latitu
do decem milium. et non uenunda
bunt ex eo nec mutabunt nec trans
ferentur. primitie terre quia sanctifi
cate sunt dno. Quinqz milia au
tem que supersunt in latitudine per
viginti qnqz milia profana erunt
urbis in habitacionem et in suburba
na et erit civitas in medio eius
et hec mensura eius. Ad plagam
septentrionalem quingenta et
quatuor milia. et ad plagam me
ridianam d. et iiij^or milia. et ad
plagam orientalem qngenta et
quatuor milia. et ad plagam
occidentalem d. et quatuor milia.
Erunt aut suburbana civitati ad
aquilonem ducenta qnquaginta
et in meridiana ducenta qnqua
ginta. et ad orientem ducenta qn
quaginta et ad mare ducenta qn
quaginta. Quod aut reliquum fuit
in longitudine secundum primicias
sanctuarij decem milia in orientem
et decem milia in occidente erunt
sicut primitie sanctuarij et erunt fruges
in panes his qui serviunt civitati.
Servientes aut civitati operabuntur
ex omnibus tribubus isrl omnes
primitie viginti quinqz milium
per viginti quinqz milia in qua
drum separabuntur. in primicias
sanctuarij et possessione civitatis.
Quod aut reliquum fuerit principis
erit. Ex omni parte primiciarum sanc
tuarij et possessiones civitatis e
regione viginti quinqz milium
primiciarum usqz ad terminum orientalem

Sed et a mari regione viginti qnqz
milium. usqz ad terminum maris.
Similiter in partibus principis erit et
erunt primitie sanctuarij et sanctuarium
templi in medio eius. De possessio
ne autem leuitarum et de possessione
civitatis in medio partium principis
erit inter terminum iuda et inter termi
num beniamin et ad principem per
tinebit. et reliquis tribubus a pla
ga orientali usqz ad plagam occi
dentalem beniamin una et contra
terminum beniamin a plaga orien
tali usqz ad plagam occidentalem
symeon una. et super terminum
symeonis a plaga orientalis usqz
usqz ad plagam occidentalem ysach
ar una. et super terminum ysachar.
a plaga orientali usqz ad plaga
occidentalem zabulon una. et
super terminum zabulon a plaga
orientali usqz ad plagam maris
gad una. et super terminum gad
a plaga orientali usqz ad plaga
austri in meridiem et erit finis
de thamar usqz ad aquas contra
dictionis cades. hereditas contra mare
magnum. Hec est terra quam mitte
tis in sortem tribubus et hee parti
ones earum ait dns deus. Et hij egres
sus civitatis a plaga septentriona
li. d. et quatuor milia mensura
bis et porte civitatis in omnibus tri
bubus isrl et porte tres a septentrio
nali. Porta ruben una. porta iuda
una. porta leui una. et ad plaga
orientalem d. et iiij^or milia et
porte tres. Porta ioseph una. por
ta beniamin una. Porta dan una
et plagam meridianam. d. et iiij^or
milia metieris. Porta symeon una
Porta ysachar una. Porta zabulon
una. et ad plagam occidentalem
d. et iiij. milia. et porte eorum tres
Porta gad una. Porta aser una
Porta neptalim una. Per circuitum
decem et octo milia et nomen civi
tatis ex illa die dns ibidem.

Incipit prologus in danielem prophetam.

Danielem prophetam
iuxta lxx interpretes
domini salvatoris ecclesie
non legunt theodoci
onis editione et hoc
cur acciderit nescio.
Sive enim quia sermo chaldaicus
est et quibusdam proprietatibus a
nostro eloquio discrepat noluerunt
lxx interpretes easdem lingue line
as in translatione servare. Sive sub
nomine eorum ab alio nescio quo
non satis chaldeam linguam sci
ente editus est liber. Sive aliud quid
cause extiterit ignorans. Hoc unum
affirmare possum quod multum a ve
ritate discordet et recto iudicio re
pudiatus sit. Sciendum quippe da
niel maxime et esdram hebraicis
quidem litteris sed chaldaico quidem
sermone conscriptos et una quidem
ieremie pericopen. Iob quoque cum
arabica lingua habere plurimam socie
tatem. Denique et ego adolescentulus
post quintilliani et tully lectionem ac
flores rethoricos. cum me in lingue
huius pristinum reclusissem et multo
sudore multoque tempore vix cepisse
anhelantia stridentiaque verba re
sonare. et quasi per criptam ambu
lans rarum desuper lumen aspi
cerem impegi novissime in dani
elem. et tanto tedio affectus sum.
ut desperatione subita omnem laborem
veterum voluminum contempnere
Verum adhortante me quondam
hebreo et illud in sua lingua cre
brius ingerente labor improbus
omnia vincit qui michi videbar sciolus
inter hebreos cepi rursus discipulus
esse chaldaicus. et ut verum fatear
usque ad presentem diem magis possum
sermonem chaldaicum legere et in
telligere quam sonare. Hec idcirco re
fero. et difficultatem vobis danielis
ostenderem. qui apud hebreos nec
susanne habet hystoriam nec ymnum
trium puerorum. nec belis draconis
que fabulas. quas nos quia in toto
orbe disperse sunt veru anteposito
easque iugulante subiecimus ne
videremur apud imperitos magna
partem voluminis detruncasse. Au
divi ego quendam de preceptoribus
iudeorum cum susanne derideret hy
storiam et a greco nescio quo di
ceret esse confictum illud opponere
quod origeni quoque affricanus
opposuit. a n o t o y t c x i H p c
x i c a l k a i a n o t d y t p p
i H o y t i p i c a l. Apotisuuutsisse
a poni pinm pise de greco sermone
descendere. Cuius rei hanc intel
ligentiam nos possumus ure dare
ut verbi gratia dicamus ab arbore
ylice dixisse cum ilico pereas et
a lentisco in lentem te comminuat
angelus vel non lente pereas aut
lentus idest flexibilibus ducaris ad
mortem. sive aliud quid ad arbo
ris nomen conveniens. Deinde
tum non fuisse otii tribus pueris
cantillabant ut in camino estu
antis incendii metro luderent et
per ordinem elementa ad laude
dei omnia provocarent. Aut quod
miraculum divineque aspirationis
indicium vel draconem interfectum
offa picis vel sacerdotum illius ma
chinas deprehensas que magis
prudentia sollertis viri quam prophe
tali spiritu essent perpetrata. Cum
vero abacuc veniret et de iudea
ad chaldeam raptum discophorum
lectitabat querebat exemplum ubi
legissemus in toto veteri testamento quemquam
sanctorum gravi volasse corpore.
et in puncto unius hore tanta ter
rarum spacia transisse. Cui cum
quidam e nostris satis ad loquen
dum promptulus ezechielem ad
duxisset in medium et diceret eum
in iudeam de chaldea fuisse transla
tum derisit hominem et ex ipso volu
mine demonstravit ezechielem in
spiritu se vidisse transpositum. Denique
et apostolum nostrum videlicet ut erudi
tum virum et qui legem ab he
breis didicisset. non fuisse ausum
affirmare se raptum in corpore
sed dixisse. Sive in corpore sive
extra corpus deus scit. Hys et ta
libus argumentis apocrifas in
libro ecclesie fabulas arguebat.
Super qua re lectoris arbitrio
iudicium relinquens illud am
moneo danielem non haberi apud
hebreos inter prophetas. sed inter
eos qui agiographa conscripserunt.

In tres siquidem partes omnis ab hebreis scriptura dividitur in legem in prophetas in agiographa. i. iij v. et viij. et xj. libros de quo non est huius temporis disserere. Que autem contra prophetam istum et hunc librum porphirius obiciat testes sunt methodius eusebius apollinaris qui multis versuum milibus eius vesanie respondentes nescio an curioso lectori satisfecerint. Unde obsecro vos o paula et eustochium fundatis pro me ad dominum preces ut quamdiu in hoc corpusculo sum scribam aliquid gratum vobis utile ecclesie dignum posteris. Presentium quippe iudiciis oblatrantium non satis moveor qui in utramque partem aut amore labuntur aut odio.

Incipit liber danielis prophete. Capitulum primum.

Anno tercio regni Joachim regis iude venit Nabochodonosor rex babylonis ierusalem et obsedit eam et tradidit dominus in manus eius ioachim regem iude et partem vasorum domus dei. et asportavit ea in terram sennaar in domum dei sui et intulit in domum thesauri dei sui. Et ait rex asphanez preposito eunuchorum suorum. ut introduceret de filiis israel et de semine regio et tyrannorum pueros in quibus nulla esset macula. decoros forma. et eruditos omni sapientia. cautos scientia. et doctos disciplina. et qui possent stare in palacio regis. ut doceret eos litteras et linguam chaldeorum et constituit eis rex annonam per singulos dies de cibis suis et de vino unde bibebat ipse. ut enutriti tribus annis. postea starent in conspectu regis. Fuerunt ergo inter eos de filiis iuda. Daniel ananias. misahel azarias. Et imposuit eis prepositus eunuchorum nomina. danieli balthasar. Ananie sydrac. misaheli misac. et azarie abdenago. Proposuit autem daniel in corde suo ne pollueretur de mensa regis neque de vino potus eius. et rogavit prepositum eunuchorum ne contaminaretur. Dedit autem deus graciam danieli et misericordiam in conspectu principis eunuchorum ad danielem. Timeo ergo dominum meum regem qui constituit vobis cibum et potum. qui si viderit vultus vestros macilentiores pre ceteris adolescentulis coevis vestris condempnabitis caput meum regi. Et dixit daniel ad malasar quem constituerat princeps eunuchorum super danielem. Ananiam Misahelem et azariam. Tempta nos obsecro servos tuos diebus decem et dentur nobis legumina ad vescendum et aqua ad bibendum. et contemplare vultus nostros et vultus puerorum qui vescuntur cibo regio. et sicut videris sic facies cum servis tuis. Qui audito sermone huiuscemodi temptavit eos diebus decem. Post dies autem decem apparuerunt vultus eorum meliores et corpulentiores pre omnibus pueris qui vescebantur cibo regio. Porro malasar tollebat cibaria. et vinum potus eorum. dabatque eis legumina. Pueris autem hiis dedit deus scientiam et disciplinam in omni libro et in omni sapientia. Danieli autem intelligentiam omnium visionum et somniorum. Completis itaque diebus post quos dixerat rex ut introducerentur. introduxit eos prepositus in conspectu nabochodonosor. Cumque eis locutus fuisset rex. non sunt inventi tales de universis ut daniel. ananias. misahel et azarias. Et steterunt in conspectu regis et omne verbum sapientie et intellectus quod sciscitatus est ab eis rex invenit in eis decuplum super omnes ariolos et magos qui erant in universo regno eius. Fuit autem daniel usque ad annum primum cyri regis.

ij

In anno secundo regni nabochodonosor. vidit nabochodonosor sompnium et conterritus est spiritus eius et sompnium eius fugit ab eo. Precepit ergo rex ut convocarentur arioli et magi et malefici et caldei ut indicarent regi sompnia sua. Qui cum venissent steterunt coram

rege et dixit ad eos rex. Vidi somp
nium et mente confusus ignoro
quid viderim. Responderunt chaldei
regi syriace. Rex insempiternum
vive. Dic sompnium servis tuis. et
interpretacionem eius indicabimus tibi.
Et respondit rex dixit chaldeis. Sermo
recessit a me. nisi indicaveritis m
sompnium. et coniecturam eius nar
raveritis peribitis vos et domus
vestre publicabuntur. Si autem somp
nium et coniecturam eius narra
veritis michi. premia et dona et ho
norem multum accipietis a me. Som
pnium igitur et interpretacionem eius
indicate michi. Responderunt secundo et
dixerunt ei. Rex servis suis somp
nium dicat et interpretacionem eius
indicabimus. Respondit rex et ait. Certe
scio quia tempus redimitis. scien
tes quod a me recesserit sermo. Si
ergo sompnium non indicaveritis
michi. una est sentencia de vobis. quod interpre
tacionem fallacem et deceptione
plenam composueritis ut loquamini
michi. donec tempus pertranseat. Som
pnium itaque dicite michi ut sciam quod
interpretacionem eius veram loqua
mini. Respondentes ergo chaldei cora
rege dixerunt. Non est homo rex
super terram. qui sermonem tuum
possit implere. sed neque regum quisquam
magnus et potens verbum huius
cemodi sciscitatur ab omni ariolo ma
go et chaldeo. Sermo enim quem
tu queris rex gravis est nec repe
rietur quisquam qui indicet illud
in conspectu regis exceptis diis quorum
non est conversacio inter homines
vel cum hominibus. Quo audito rex
in furore et in ira magna pre
cepit ut perirent omnes sapientes
babilonis. et egressa sentencia.
sapientes interficiebantur querie
bantur daniel et socii eius ut pe
rirent. Tunc daniel requisivit de
lege atque sentencia ab arioch principe
milicie regis qui egressus fuerat
ad interficiendos sapientes baby
lonis. et interrogavit eum qui a
rege potestatem acceperat quam ob
causam tam crudelis sentencia a facie re
gis esset egressa. Cum ergo rem in
dicasset arioch danieli. daniel in
gressus rogavit regem ut tempus daret

ei ad solucionem indicandam regi.
Et ingressus est daniel domum
suam. ananieque et misaheli et
azarie sociis suis indicavit nego
cium ut quererent misericordiam a facie
dei celi. super sacramento isto. et
non perirent daniel et socii eius
cum ceteris sapientibus babilo
nis. Tunc danieli per misterium
per visionem noctis revelatum
est. Et benedixit daniel deum celi
et ait. Sit nomen domini benedictum in
secula et in seculum. quia sapiencia et
fortitudo eius sunt. et ipse mutat
tempora et etates et regna transfert
atque constituit dat sapienciam sapien
tibus et scienciam intelligentibus
disciplinam. Ipse revelat profun
da et abscondita et novit in tene
bris constituta et lux cum eo est.
Tibi deus patrum meorum confiteor
teque laudo quia sapienciam et forti
tudinem dedisti michi et nunc ostendisti
michi que rogavimus te quia sermo
nem regis aperuisti nobis. Post hec
daniel ingressus ad ariochque
constituerat rex ut perderet sapi
entes babilonis. sic ei locutus
est. Sapientes babilonis ne perdas
Introduc me in conspectu regis et
solucionem narrabo regi. Tunc ari
och festinus introduxit danielem
ad regem et dixit ei. Inveni ho
minem de filiis transmigracionis
iude qui solucionem regi annunci
et. Respondit rex et dixit danieli cui
nomen baltasar erat. Putas
ne potes indicare michi sompni
um quod vidi et interpretacionem
eius. Qui respondens daniel coram
rege ait. Misterium quod rex in
terrogat sapientes nequeunt
indicare regi. Sed est deus in celo
revelans misteria. qui indicavit
tibi rex nabuchodonosor que ven
tura sunt novissimis temporibus.
Sompnium tuum et visiones ca
pitis tui in cubiculo tuo huiusce
modi sunt. Tu rex cepisti in stra
to tuo cogitare quid esset venturum
post hec. et qui revelat misteria
ostendit tibi que ventura sunt.
Michi quia non in sapiencia que est
in me plus quam in cunctis viventibus
sacrum hoc revelatum est. sed ut

interpretatio regi manifesta fieret et
cogitationes mentis tue scires. Tu
rex videbas et ecce quasi statua una
grandis. Statua illa magna et
statura sublimis stabat contra
te et intuitus eius erat horribilis
et terribilis. Huius statue caput ex
auro erat optimo. pectus autem
et brachia de argento. porro venter
et femora ex ere. tibie autem ferree
pedum autem quedam pars ferrea
erat quedam fictilis. Videbas ita
donec abscisus est de monte lapis
sine manibus. et percussit statu
am in pedibus eius ferreis et fic
tilibus et comminuit eos. Tunc
contrita pariter sunt ferrum testa
es argentum et aurum et redac
ta quasi in favillam estive aree
rapta sunt a vento. nullusque locus
inventus est eis. Lapis autem qui per
cusserat statuam factus est mons ma
gnus et replevit universam terram.
Hoc est sompnium. Interpretacionem
quoque eius dicemus coram te rex.
Tu enim rex regum es et deus celi
regnum et fortitudinem et imperium
et gloriam dedit tibi et omnia in quibus
habitant filii hominum et bestie agri
et volucres celi dedit in manu tua.
et sub dicione tua universa constituit.
Tu ergo rex es caput aureum et
post te consurget regnum aliud
minus te. et regnum tercium aliud
ereum et imperabit universe terre.
et regnum quartum erit velud fer
reum. quo modo ferrum comminuit et
domat omnia. sic comminuet et con
teret omnia hec. Porro quia vidisti
digitorum et pedum partem teste
figuli et partem ferream regnum
divisum erit, quod tamen de planta
tione ferri orietur, secundum quod vi
disti ferrum mixtum teste et lu
to. et digitos pedum ex parte con
tritum. Quod autem vidisti ferrum
mixtum teste ex luto commiscebun
tur quidem humano semine sed
non adherebunt sibi. sicut ferrum
non potest commisceri teste. In diebus
autem regnorum illorum. suscitabit deus
celi regnum. quod in eternum non
dissipabitur. et regnum eius populo
alteri non tradetur comminuet autem,

et consumet universa regna hec et
ipsum stabit in eternum. Secundum quod
vidisti quod de monte abscisus est lapis
sine manibus et comminuet testam.
et ferrum et es et argentum et au
rum. Deus magnus ostendit regi que
ventura sunt postea. et verum est
sompnium et vera interpretatio eius
Tunc rex nabuchodonosor cecidit in
faciem suam et adoravit danielem
et hostias et incensum precepit ut sa
crificarent ei. Loquens ergo rex
ait danieli. vere deus vester deus deorum
est et dominus regum. et revelans mi
steria quoniam potuisti aperire sacramentum
hoc. Tunc danielem rex in sublime
extulit et multa munera et magna
dedit ei. Et constituit eum super omnes
provincias babilonis principem et
prefectum et magistratuum super cunctos
sapientes babilonis. Daniel autem
postulavit a rege et constituit super
omnia opera provincie babilonis. Si
drach. Misach. Abdenago. Ipse autem
daniel erat in foribus regis. iij

Nabuchodonosor rex fecit statuam
auream altitudine
cubitorum sexaginta. lati
tudine cubitorum sex. et
statuit eam in campo dura. pro
vincie babilonis. Itaque nabucho
donosor misit ad congregandos
satrapas et magistratus et iudices
et duces et tyrannos et prefectos
omnesque principes regionum ut con
venirent ad dedicationem statue quam
erexerat nabuchodonosor rex.
Tunc congregati sunt satrape
magistratus et duces et iudices et
tyranni et optimates qui erant
in potestatibus constituti. et uni
versi principes regionum. ut con
venirent ad dedicationem statue
quam erexerat nabuchodonosor
rex. Stabant autem in conspectu sta
tue quam posuerat nabuchodono
sor. et preco clamabat valenter,
Vobis dicitur populis tribubus et
linguis. In hora qua audieritis
sonitum tube et fistule et cithare
sambuce psalterii et symphonie
et universi generis musicorum caden
tes adorate statuam auream quam
constituit nabuchodonosor rex.
Si quis autem non prostratus ado

rauit eadem hora mittetur in fornace
ignis ardentis. Post hec aut statim
ut audierunt omnes populi sonitu
tube fistule et cythare sambuce et
psalterii et simphonie et omnis
generis musicorum. cadentes omnes
populi tribus et lingue adoraverunt
statuam illam auream quam con
stituerat nabuchodonosor rex. Sta
timque etiam in illo tempore accedentes
viri chaldei accusaverunt iudeos
dixeruntque nabuchodonosor regi.
Rex in eternum vive. Tu rex posui
sti decretum ut omnis homo qui au
dierit sonitum tube fistule et cy
thare sambuce psalterii et simpho
nie. et universi generis musico
rum prosternat se et adoret statu
am auream. Si quis aut non
procidens adoraverit mittetur in
fornacem ignis ardentis. Sunt
ergo viri iudei quos constituisti
super opera regionis illius
babylonis. Sydrach. misach. et
abdenago. Viri isti contempserunt
rex decretum tuum. deos tuos non
colunt et statuam auream quam
erexisti non adorant. Tunc na
buchodonosor in furore et in ira
precepit ut adducerent Sydrach.
Misach. et Abdenago qui confestim
adducti sunt. in conspectu regis.
Pronuncians que nabuchodonosor
rex ait eis. Vere ne Sydrach Mi
sach et Abdenago deos meos non
colitis et statuam auream quam
constitui non adoratis. Nunc ergo
si estis parati. quacumque hora
audieritis sonitum. tube fistule
cythare sambuce et psalterii et
simphonie omnisque generis musi
corum prosternite vos et adorate
statuam quam feci. Quod si non
adoraveritis eadem hora mitte
mini in fornacem ignis arden
tis. et quis est deus qui vos eri
piat de manu mea. Respondentes Sy
drach misach et abdenago dixe
runt regi nabuchodonosor. Non
oportet nos de hac re respondere tibi.
Ecce enim deus noster quem colimus
potest eripere nos de camino ignis
ardentis. et de manibus tuis o
rex liberare. Quod si noluerit notum
sit tibi rex quia nec deos tuos colimus
et statuam auream quam erex
isti non adoramus. Tunc nabuch
odonosor repletus est furore et as
pectus faciei illius immutatus est
super Sydrach. misach. et abdena
go. et precepit ut succenderetur
fornax septuplum quam succendi con
sueverat et viris fortissimis de
exercitu suo iussit ut ligatis ma
nibus et pedibus sydrach misach
et abdenago mitterent eos in for
nacem ignis ardentis. et confe
stim viri illi vincti cum bracis
et tyaris et calciamentis et ve
stibus missi sunt in fornacem ig
nis ardentis nam iussio regis ur
gebat. Fornax aut succensa erat
nimis. Porro viros illos qui mi
serant sydrach. misach et abdena
go. interfecit flamma ignis arden
tis colligati. Cum ceciderunt in me
dio camini heberis non repperi. Et
ambulabant in medio flamme lau
dantes et benedicentes dominum. Stans
aut azarias. oravit sic aperiens
os suum in medio ignis ait. Bene
dictus es domine deus patrum nostrorum et
laudabilis et gloriosum nomen tu
um in secula. quia iustus es in omnibus
que fecisti nobis. et universa opera tua
vera et vie tue recte. et omnia
iudicia tua vera. Iudicia enim tua
vera fecisti. iuxta omnia que induxi
sti super nos. et super civitatem
sanctam patrum nostrorum ierusalem. quia in
veritate et in iudicio induxisti omnia
hec propter peccata nostra. Peccavimus
enim et inique egimus recedentes
a te et deliquimus in omnibus et pre
cepta tua non audivimus nec ob
servavimus nec fecimus sicut pre
ceperat nobis ut bene nobis esset. Omnia
ergo que induxisti super nos. et
universa que fecisti nobis vero iudi
cio fecisti. et tradidisti nos in ma
nibus inimicorum iniquorum et pessi
morum prevaricatorum. regi et regi
iniusto et pessimo ultra omnem
terram. et nunc non possumus ape
rire os. Confusio et obprobrium
facti sumus servis tuis. et his qui
colebant te. Ne quesumus tradas nos

in perpetuum propt nomen tuum
neqz dissipes testamentum tuum
neqz auferas miam tuam a nob
propt abraham dilcm tuum et
ysaac servum tuum et isrl sanc-
tum tuum quibus locutus es pollicens
qd multiplicares semen eorum sic
stellas celi. et sicut harenam q
est in littore maris. quia dne im-
minuti sumus plus qm oms gentes
sumusqz humiles in univsa terra.
propter pcta nra et non e in tpe
hoc princeps et propheta et dux neqz
holocaustum neqz sacrificium neqz
oblacio neqz incensum neqz locus
pmiciaz coram te. ut possimus inve-
nire miam. sed in aia contrita et
spu humilitatis suscipiamur. Sicut
in holocausta arietum et thauroz
et sicut in milibus agnoz pingui-
um sic fiat sacrificiu nrm hodie
in conspctu tuo ut placeat tibi qm
non est confusio confidentibus in te
et nunc sequimur te in toto corde
et timemus te et querimus faciem
tuam ne confundas nos. sed fac
nobcum iuxta mansuetudinem tuam.
et scdm multitudinem mie tue. et
erue nos in mirabilibus tuis et
da glam nomini tuo dne. et con-
fundantur oms qui ostendunt suis
tuis mala. Confundantur in oi
potencia et robur eorp conterat.
et sciant quia tu es dns deus solus
et gloriosus super orbem terraz.
Et non cessabant qui miserant
eos ministri regis succendere forna-
cem. napta et stuppa et pice et
malleolis et effundebatur flama
super fornacem cubitis quadra-
ginta novem. et erupit et incen-
dit quos reperit iuxta fornacem
de chaldeis. Angelus aut dni de-
scendit cum azaria et sociis eius
in fornacem et excussit flamam
ignis de fornace. et fecit medium
fornacis quasi ventum roris fla-
ntem. et non tetigit eos oino ignis
neqz contristavit nec quicquam
molestie intulit. Tunc hii tres qsi
uno ore laudabant et glificabant
et benedicebant deo in fornace dicen-
tes. Bndcs es dne deus prm nroz
et laudabilis et sup exaltatus in

secula. Et bndcm nomen glie tue
scm. et laudabile et sup exaltatum
in seculis oibus. Bndictus es in
templo sancto glorie tue. et super
laudabilis. et super gloriosus in
secula. Bndcus es in throno regni
tui. et super laudabilis et super
exaltatus in secula. Bndcus es
qui intueris abyssos et sedes sup
cherubim. et laudabilis et super
exaltatus in secula. Bndcus es
in firmamento celi. et laudabilis
et gloriosus in secula. Bndicite
oia opera dni dno laudate et sup
exaltate eum in secula. Bndicite
angeli dni dno laudate et super
exaltate eum in secula. Bndicite
celi dno. laudate et super exalta-
te eum in secula. Bndicite aque
oms que super celos sunt dno lau-
date et super exaltate eum in scla.
Bndicite oms virtutes dni dno
laudate et super exaltate eu in scl.
Bnd sol et luna dno. laudate et
super exaltate eum in secula. Be-
nedicite stelle celi dno. laudate
et super exaltate eum in secula.
Bnd. omnis ymber et ros dno lau-
date et super exaltate eum in scla
Bnd omnis spus dei dno. laudate
et super exaltate eum in secula.
Bndicite ignis et estus dno. lauda-
te et super exaltate eum in secula.
Bndicite frigus et estas dno lauda-
te et super exaltate eum in scla.
Bndicite rores et pruina dno lau-
date et super exaltate eum in scla.
Bndicite gelu et frigus dno lauda-
te et super exaltate eum in secula.
Bndicite glacies et nives dno. lau-
date et super exaltate eum in scla.
Bndicite noctes et dies dno lauda-
te et super exaltate eum in scla.
Bndicite lux et tenebre dno. lau-
date et super exaltate eum in scla
Bndicite fulgura et nubes dno lau-
date et super exaltate eum in scla.
Bndicat terra dnm laudate et su-
exaltate eum in scla. Bndicite
montes et colles dno. laudate et
super exaltate eum in secula. Be-
nedicite univsa germinancia in
terra dno. Bndicite fontes dno.

laudate et super exaltate eum in
secula. Benedicite maria et flumina
dno laudate et super exaltate eu
in secula. Benedicite cete et omnia
que mouentur in aquis dno lau
date et super exaltate eum in scla
Benedicite oms volucres celi dno lau
date et super exaltate eum in scla.
Benedicite oms bestie et pecora dni
dno laudate et super exaltate eum
in scla. Benedicite filij hom dno
laudate et super exaltate eum in
scla. Benedicat isrl dno laudate et
super exaltate eum in scla. Bnd.
sacerdotes dni dno laudate et sr
exaltate eum in scla. Benedicite ser
ui dni dno. laudate et super exal
tate eum in scla. Benedicite spus et
aie iustorum dno laudate et sr
exaltate eum in scla. Benedicite sci
et humiles corde dno. laudate et
super exaltate eum in secula. Be
nedicite anania azaria misahel dno
laudate et super exaltate eum in
scla. Qui eruit nos de inferno.
et saluos fecit de manu mortis et
liberauit de medio ardentis flame
et de medio ignis eruit nos. Con
fitemini dno qm bonus qm in sclm
mia eius. Benedicite oms religiosi
dno deo deorum laudate et confi
temini quia in oi secula mia eius.
Hucusque in hebreo non habetur. et ea
que posuimus de theodotionis editione
translata sunt. Tunc nabuchodono
sor obstupuit et surrexit prope et
ait optimatibus suis: Nonne tres
uiros misimus in medio ignis con
peditos. Qui respondentes dixerunt
regi. Vere rex. Et respondit et ait. Ecce
ego uideo uiros quatuor solutos
ambulantes in medio ignis et nl
corruptionis in eis e et spes qrti
similis filio dei. Tunc accessit na
buchodonosor ad ostium fornacis
ardentis et ait. Sydrach misach
abdenago serui dei excelsi uiui egre
dimini et venite. Statimque egres
si sunt Sydrach. misach abdenago
de medio ignis. Et congregati sa
trape et magistratus et iudices et
potentes regis contemplantes vi
ros illos qm nichil potestatis ha
buisset ignis in corporibz eorum,

et capillus capitis eorum no eet
adustus etiam et sarabella eorum
non fuissent immutata et dolor ig
nis non transisset per eos. Et eru
pens nabuchodonosor ait. Benedic
deus eorum sydrach misach et ab
denago qui misit angelm suum
et eruit seruos suos qui crediderunt
in eum et verbum regis immuta
uerunt et tradiderunt corpora sua
ut seruirent. et ne adorarent ocm
deum. excepto deo suo. A me ergo
positum est hoc decretum ut omis
populus et lingue et tribus quicu
locutus fuerit blasphemiam cont
deum Sydrach misach et abdena
go in prouincia babylonis. et
domus eius vastetur. neque est deus
alius qui possit ita saluare. Tunc
rex promouit sydrach misach et
abdenago in prouincia babylonis
Nabuchodonosor rex oibus po
pulis gentibus et linguis q ha
bitant in uniuersa terra. pax
uob multiplicetur. Signa et mi
rabilia fecit apud me deus excel
sus. Placuit ergo michi pdicare
signa eius quia magna st. et mi
rabilia eius quia fortia et reg
num eius regnum sempiternu,
et ptas eius in generacoem et ge
neracionem. .iiij.
Ego nabuchodonosor quie
tus eram in domo mea.
et florens in palacio meo
sompnium vidi quod p
terruit me et cogitacoes mee in
stratu meo et visiones capitis mei
conturbauerunt me. et per me pro
positum est decretum ut introdu
cerentur in conspectu meo cuncti sa
pientes babylonis et ut solucoem
sompnij indicarent michi. Tunc
ingrediebantur arioli magi. et
chaldei et aurispices et sompniu
narraui in conspectu eorum. et
solucoem eius non indicauerunt
michi. donec collega ingressus e
in conspectu meo daniel. cuius no
men balthasar scdm nomen dei
mei. qui ht spm deorum scorz
in semetipso et sompnium coram
eo locutus sum. Balthasar prin
ceps ariolorum quem ego scio.

qui spiritum deorum sanctorum habeas in te
et omne sacramentum non est impossibile
tibi visiones sompniorum meorum
quas vidi et solucionem narra
michi. Visio capitis mei in cubi
li meo videbam, et ecce arbor in
medio terre et altitudo eius ni
mia et magna arbor et fortis
et proceritas eius contingens
celum. aspectus illius erat usque
ad terminos universe terre. fo
lia eius pulcherrima, et fructus
eius nimis, et esca universorum
in ea. Subter eam habitabant
animalia et bestie. et in ramis eius
volucres celi conversabantur. et
ex ea vescebatur omnis caro.
Sic videbam in visione capitis
mei, super stratum meum. et ecce
vigil et sanctus de celo descendit
clamavit fortiter et sic ait. Suc
cidite arborem et precidite ramos
eius. et excutite folia eius et di
spergite fructus eius. Fugiant be
stie que subter eam sunt et volucr
es de ramis eius. Verumtamen germen
radicum eius in terra sinite et
alligetur vinculo ferreo et ereo
in herbis que foris sunt et rore
celi tingatur, et cum feris pars
eius in herba terre. Cor eius ab
humano commutetur et cor fere
detur ei. et septem tempora mu
tentur super eum. in sententia vigilum
decretum est et sermo sanctorum et
peticio. donec cognoscant viven
tes quoniam dominator excelsus in regno
hominum. et cuicumque voluerit dabit
illud et humillimum hominem con
stituet super eum. Hoc sompnium
vidi ego nabuchodonosor rex.
Tu ergo balthasar interpretacionem
narra festinus, quia omnes sapi
entes regni mei. non queunt so
lucionem edicere michi. Tu autem
potes quia spiritus sanctorum deorum
est in te. Tunc daniel cuius nomen
balthasar cepit intra semetipsum ta
citus cogitare quasi hora una. et co
gitaciones eius. conturbabant eum.
Respondens autem rex ait. Balthasar
sompnium et interpretacio eius non
conturbent te. Respondit balthasar
et dixit. Domine mi sompnium hiis

qui te oderunt et interpretacio eius
hostibus tuis sit. Arborem quam
vidisti sublimem atque robustam
cuius altitudo pertingit usque ad celum
et aspectus illius in omnem terram
et rami eius pulcherrimi et fructus
eius nimius et esca omnium in ea sub
ter eam habitantes bestie agri et in
ramis eius commorantes aves celi
Tu es rex qui magnificatus es et
invaluisti et magnitudo tua cre
vit, et pervenit usque ad celum et
potestas tua in terminos universe terre.
Quod autem vidit rex vigilem et sanctum
descendentem de celo et dicere suc
cidite arborem et dissipate illam
attamen germen radicum eius in
terra dimittite et vinciatur ferro et
ere et in herbis foris et rore celi
conspergitur, et cum feris sit pabu
lum eius donec septem tempora commu
tentur, super eum. Hec interpretacio
sentencie altissimi que pervenit super
dominum meum regem. Eicient te ab
hominibus. et cum bestiis ferisque erit
habitacio tua, et fenum ut bos co
medes. et rore celi infunderis. Sep
tem quoque tempora mutabuntur super te
donec scias quod dominetur excelsus super
regnum hominum et cuicumque voluerit
det illud. Quod autem precepit ut ger
men radicum eius relinqueretur
id est arboris regnum tuum tibi ma
nebit postquam cognoveris potestatem esse
celestem. Quamobrem rex consi
lium meum tibi placeat. et peccata tua
elemosinis redime. et iniquitates
tuas misericordiis pauperum. for
sitan ignoscet delictis tuis. Omnia
hec venerunt super nabuchodono
sor regem. Post finem mensium
duodecim in aula babylonis de
ambulabat. Respondit rex et ait.
Nonne hec est babylon civitas
magna quam ego edificavi in do
mum regni in robore fortitudinis
mee et in gloria decoris mei. Cum
adhuc esset sermo in ore regis vox
de celo ruit. Tibi dicitur nabuchodono
sor rex. Regnum transiet a te et ab
hominibus eicient te. et cum bestiis
et feris erit habitacio tua. fenum
quasi bos comedes. et septem tempora
mutabuntur super te donec scias
quod dominetur excelsus in regno hominum
et cuicumque voluerit det illud.

Eadem hora completus est sermo super
nabuchodonosor regem. Et ab hominibus
eiectus est. et fenum ut bos come-
dit et rore celi corpus eius infectum
est. donec capilli eius in similitudinem
aquilarum crescerent et ungues eius
quasi avium. Igitur post finem die-
rum ego nabuchodonosor oculos
meos ad celum levavi. et sensus
meus redditus est michi et altissimo
benedixi et viventem in sempiternum
laudavi et glorificavi quia potestas
eius potestas sempiterna. et regnum
eius in generatione et generationem.
et omnes habitatores terre apud eum
in nichilum reputati sunt. Iuxta
voluntatem enim suam facit tam
in virtutibus celi quam in habitato-
ribus terre. et non est qui resistat
manui eius. et dicat ei quare fe-
cisti? In ipso tempore sensus meus
reversus est ad me. et ad honorem
regni mei decoremque perveni et
figura mea reversa est ad me et
optimates mei et magistratus
mei requisierunt me. et in regno
meo constitutus sum. et magni-
ficentia amplior est michi reddita. Nunc
ergo ego nabuchodonosor laudo
et magnifico et glorifico regem
celi quia omnia opera eius vera et
omnes vie eius iudicia et gradientes
in superbia potest humiliare. .v.
Balthasar rex fecit magnum
convivium optimatibus
suis mille. et unusquisque
secundum suam biberet etatem
Precepit autem iam temulentus
rex ut afferentur vasa aurea et
argentea que asportaverat nabuch-
odonosor pater eius de templo
quod fuit in iherusalem. ut biberet in eis
rex. et optimates sui uxores que
eius et concubine. Tunc allata
sunt vasa aurea que asportaverat
de templo quod fuerat in iherusalem et
biberunt in eis rex et optimates
eius uxores et concubine eius. Bi-
bebant vinum et laudabant deos
suos. aureos et argenteos ereos
et ferreos. ligneosque et lapideos
In eadem hora apparuerunt digiti.
quasi manus hominis scribentis contra
candelabrum in superficie parietis
aule regie et rex aspiciebat arti-
culos manus scribentis. Tunc facies
regis commutata est et cogitaciones

eius conturbant eum et compages
renum eius solvebantur et genu-
a eius ad se invicem collidebantur.
Exclamavit itaque rex fortiter. ut
introducerent magos chaldeos et
aruspices. et proloquens ait rex
sapientibus babylonis. Quicumque
legerit scripturam hanc et inter-
pretacionem eius manifestam michi
fecerit purpura vestietur et tor-
quem auream habebit in collo
et tercius in regno meo erit. Tunc
ingressi omnes sapientes regis non
potuerunt scripturam legere nec in-
terpretacionem indicare regi. Unde rex
balthasar valde conturbatus est.
et vultus illius commutatus est. Sed
et optimates eius turbabantur.
Regina autem pro re que acciderat
regi et optimatibus eius domum
convivii ingressa est. et proloquens
ait. Rex in eternum vive. Non te
conturbent cogitaciones tue neque
facies tua immutetur. est vir in
regno tuo qui spiritum deorum sanctorum
habet in se. et in diebus patris tui scientia
et sapientia invente sunt in eo. Nam
et rex nabuchodonosor pater tuus
principem magorum incantatorum
chaldeorum et aruspicum eum
constituit. Pater inquam tuus o rex
quia spiritus amplior et prudentia
et intelligentiaque et interpretacio
somniorum secretorum et ostensio
secretarum et ostensio secretorum
et solucio ligatorum invente sunt
in eo. hoc est in daniele. cui rex no-
men imposuit balthasar. Nunc itaque
daniel vocetur. et interpretacionem
enarrabit. Igitur daniel introductus
est coram rege. ad quem prefatus
rex ait. Tu es daniel de filiis capti-
vitatis iude quem adduxit
rex pater meus de iudea. Audi-
vi de te quoniam spiritum deorum habeas et
sciencia intelligentiaque ac sapientia
ampliores invente sunt in te. et
nunc introgressi sunt in conspectu
meo sapientes magi. ut scripturam
hanc legerent et interpretacionem
eius indicarent michi. et nequiverunt
sensum huius sermonis edicere.
Porro ego audivi de te. quod possis
obscura interpretari. et ligata dis-
solvere. Si ergo vales scripturam

legere interpretationem eius indicare mihi,
purpura vestieris et torquem aure-
am circa collum tuum habebis.
et tercius in regno meo princeps eris
Ad quem respondens daniel ait coram
rege. Munera tua sint tibi. et do-
na tue domus da alteri. Scripturam
autem legam tibi rex. et interpreta-
cionem eius ostendam tibi. O rex deus
altissimus regnum et magnificen-
tiam gloriam et honorem dedit na-
buchodonosor patri tuo. et propter
magnificenciam quam dederat
ei. universi populi tribus et lingue
tremebant et metuebant eum.
Quos volebat interficiebat. et
quos volebat percuciebat. et quos
volebat exaltabat. et quos vole-
bat humiliabat. Cum autem elevatum
est cor eius et spiritus eius obfirma-
tus est ad superbiam. depositus est
de solio regni sui. et gloria eius
ablata est. et a filiis hominum electus
est. sed et cor eius cum bestiis positum
est. et cum onagris erat habitacio
eius. fenum quoque ut bos come-
debat et rore celi corpus eius in-
fectum est. donec cognosceret quod po-
testatem haberet altissimus. in reg-
no hominum. et quemcumque voluerit
suscitabit super illud. Tu quoque
filius eius balthasar. non humili-
asti cor tuum cum scires hec omnia
sed adversum dominatorem celi ele-
vatus es. et vasa domus eius al-
lata sunt coram te. et tu et opti-
mates tui et uxores tue et concu-
bine vinum bibistis in eis. Deos
quoque argenteos et aureos et ere-
os et ferreos et ligneos atque lapide-
os. qui non vident neque audiunt
neque senciunt laudasti. Porro de-
um qui habet flatum tuum in manu
sua et omnes vias tuas non glori-
ficasti. Idcirco ab eo missus est
articulus manus que scripsit hoc quod
exaratum est. Hec autem scriptura
que digesta est mane thechel pha-
res. et hec interpretacio sermonis.
Mane numeravit deus regnum tuum
et complebit illud. Thechel appensus
es in statera et inventus es minus
habens. Phares divisum est regnum
tuum. et datum est medis et per-
sis. Tunc iubente rege indutus
est daniel purpura et circumda-

ta est torques aurea collo eius et
predicatum est de eo quod haberet potestatem
tercius in regno suo. Eadem nocte
interfectus est balthasar rex caldeus.
et darius medus successit in reg-
num annos natus sexaginta duos.

Placuit dario et consti- VI.
tuit supra regnum satra-
pas centum viginti. ut
essent in regno suo toto. et
super eos principes tres. ex quibus
daniel unus erat. ut satrape illis
redderent racionem. et rex non sustine-
ret aliquam molestiam. Igitur
daniel superabat omnes principes.
et satrapas quia spiritus dei amplior
erat in eo. Porro rex cogitabat con-
stituere eum super omne regnum.
unde principes et satrape querebant
ut invenirent occasionem danieli
ex latere regis. Sed nullam causam
et suspicionem reperire potuerunt
eo quod fidelis esset et omnis culpa.
et suspicio non inveniretur in eo.
Dixerunt ergo viri illi. Non inve-
niemus danieli huic aliquam occa-
sionem nisi forte in lege dei sui. Tunc
principes et satrape surripuerunt
regi et sic locuti sunt ei. Dari
rex in eternum vive. Consilium in-
ierunt cuncti principes tui regni. et
magistratus et satrape et senatores
et iudices. ut decretum imperatorium
exeat et edictum. ut omnis qui pe-
cierit aliquam peticionem a quocumque
deo et homine usque ad dies triginta.
nisi a te rex. mittatur in lacum le-
onum. Nunc itaque rex confirma
sentenciam et scribe decretum ut non
immutetur. quod statutum est a
medis et persis. nec prevaricari
cuiquam liceat. Porro darius rex pro-
posuit decretum et statuit. Quod
cum daniel comperisset id est consti-
tutam legem. Ingressus est domum
suam et fenestris apertis in cena-
culo suo. contra ierusalem tribus tem-
poribus in die flectebat genua
sua et orabat confitebaturque co-
ram deo suo sicut ante facere con-
sueverat. Viri ergo illi curiosius
inquirentes invenerunt danie-
lem orantem. et obsecrantem deum
suum. Et accedentes locuti sunt regi
super edicto. Rex numquid constitu-
isti ut omnis homo qui rogaret

quemcumque de diis et hominibus usque ad
dies triginta. nisi te rex mittetur
in lacum leonum. Ad quod respondens
rex ait. Verus est sermo iuxta decretum
medorum. atque persarum quod prevari
cari non licet. Tunc respondentes dix
erunt coram rege. Daniel de filiis
captivitatis iudee non curat de le
ge tua et de edicto quod constituisti.
Sed tribus temporibus per diem orat
obsecratione sua. Quod verbum
cum audisset rex satis contristatus
est pro daniele. et posuit cor ut libe
raret eum. et usque ad occasum solis
laborabat ut erueret eum. Viri
autem illi intelligentes regem dixe
runt ei. Scito rex quia lex medorum
est atque persarum. ut omne decretum
quod constituit rex non liceat immu
tari. Tunc rex precepit et adduxe
runt danielem. et miserunt eum
in lacum. Dixitque rex danieli. Deus
tuus quem colis. semper ipse libera
bit te. Allatusque est lapis unus et po
situs super os laci. Quem obsigna
vit rex anulo suo. et anulo opti
matum suorum. ne quid fieret
contra danielem. Et abiit rex in
domum suam et dormivit incenatus.
cibique non sunt illati coram
eo. et somnus recessit ab eo. Tunc
rex primo diluculo consurgens festi
nus ad lacum leonum perrexit et ap
propinquans lacui danielem voce
lacrimabili inclamavit et affatus
est eum. Daniel serve dei viventis
deus tuus cui tu servis semper. putas
ne valuit te liberare a leonibus.
Et daniel respondens ait. Rex in eternum
vive. Deus meus misit angelum suum
et conclusit ora leonum et non no
cuerunt michi. quia coram eo iusti
cia inventa est in me. Sed et coram
te rex delictum non feci. Tunc vehe
menter rex gavisus est super eo. et
danielem precepit educi de lacu.
Eductusque est daniel de lacu et nulla
lesio inventa est in eo. quia credidit
deo suo. Iubente autem rege adducti
sunt viri illi. qui accusaverant dani
elem. et in lacum leonum missi sunt
ipsi et filii et uxores eorum. et non
pervenerunt usque ad pavimentum
laci donec arriperent eos leones
et omnia ossa eorum comminuerent.
Tunc rex darius scripsit universis

populis et tribubus et linguis habi
tantibus in universa terra. Pax vo
bis multiplicetur. A me constitutum
est decretum. ut in universo imperio
et regno meo. tremiscant et
paveant deum danielis. Ipse est
enim deus vivens et eternus in se
cula. et regnum eius non dissipa
bitur. et potestas eius usque in eter
num. Ipse est liberator et salvator
faciens signa et mirabilia in celo
et in terra qui liberavit danielem
de lacu leonum. Porro daniel per
severavit usque ad regnum darii et
regnum cyri et perse. .vii.

Anno primo balthasar re
gis babylonis daniel somp
nium vidit. visionem autem
capitis eius in cubili suo
et somnium scribens brevi sermone compre
hendens summatimque perstringens
ait. Videbam in visione mea nocte
et ecce quatuor venti celi pugnabant in mari magno.
Et quatuor bestie grandes ascen
debant de mari. diverse inter se.
Prima quasi leena. et alas habebat
aquile. Aspiciebam donec evulse
sunt ale eius. et sublata est de terra
et super pedes quasi homo stetit et cor
eius datum est ei. et ecce bestia alia
similis urso in parte stetit et tres
ordines erant in ore eius et in den
tibus. et sic dicebant ei. Surge
comede carnes plurimas. Post
hec aspiciebam in visione noctis
et ecce alia quasi pardus et alas ha
bebat quatuor super se. et quatuor
capita erant in bestia et potestas da
ta est ei. Post hec aspiciebam in
visione noctis et ecce bestia quarta
terribilis atque mirabilis et fortis
nimis. dentes ferreos habebat
magnos comedens atque commi
nuens et reliqua pedibus suis con
culcans. Dissimilis autem erat ce
teris bestiis quas videram ante
eam. et habebat cornua decem.
Considerabam cornua et ecce cor
nu aliud parvulum ortum est de
medio eorum et tria de cornibus
primis evulsa sunt a facie eius et
ecce oculi quasi oculi hominis erant
in isto cornu. et os loquens ingen
cia. Aspiciebam donec throni po
siti erant. et antiquus dierum
sedit. Vestimentum eius sicut nix

candidum et capilli capitis eius quasi la
na munda. Thronus eius flam
me ignis. Rote eius ignis accensus
Fluuius igneus rapidus egredieba
tur a facie eius. Milia milium
ministrabant ei. et decies milies cen
tena milia assistebant ei. Iudici
um sedit et libri aperti sunt. As
piciebam propter uocem sermonum
grandium quos cornu illud loque
batur et uidi quoniam interfecta esset bestia
et perisset corpus eius et tradi
tum esset ad comburendum igni.
Aliarum quoque bestiarum ablata
esset potestas et tempora uite consti
tuta erant eis usque ad tempus et
tempus. Aspiciebam ergo in visi
one noctis et ecce cum nubibus
celi quasi filius hominis ueniebat et
usque ad antiquum dierum peruenit
et in conspectu eius obtulerunt eum
et dedit ei potestatem et honorem et
regnum et omnes populi tribus et
lingue seruient ei. Potestas eius po
testas eterna que non auferetur
et regnum eius quod non corrum
petur. Horruit spiritus meus. Ego da
niel territus sum in hijs. et visi
ones capitis mei conturbauerunt
me. Accessi ad unum de assistenti
bus. et querebam ab eo ueritatem
de omnibus hijs. Qui dixit michi
interpretacionem sermonum et edo
cuit me. Hec quatuor bestie magne
quatuor regna sunt que consur
gent de terra. Suscipient autem
regnum sancti dei altissimi. et obtine
bunt regnum usque in seculum et secula
seculorum. Post hec uolui dilige
ter discere de bestia quarta que
erat dissimilis ualde ab omnibus et
terribilis nimis. dentes et ungues
eius ferrei. comedebat et comminu
ebat. et reliqua pedibus suis con
culcabat. et de cornibus decem que
habebat in capite et de alio quod
ortum fuerat ante quod ceciderant
tria cornua et de cornu illo quod
habebat oculos et os loquens gran
dia et maius erat ceteris. Aspici
ebam et ecce illud cornu faciebat
bellum aduersus sanctos et preua
lebat eis donec uenit antiquus
dierum et iudicium dedit sanctis ex
celsi et tempus aduenit et regnum
obtinuerunt sancti. et sic ait. Bestia quarta

regnum quartum erit in terra quod maius
erit omnibus alijs regnis. et deuo
rabit uniuersam terram. et concul
cabit et comminuet eam. Porro
cornua decem ipsius regni decem
reges erunt. et alius consurget post
eos et ipse potencior erit prioribus.
et tres reges humiliabit et sermones
contra excelsum loquetur. et sanctos
altissimi conteret et putabit quod pos
sit mutare tempora et leges. et
tradentur in manu eius usque ad
tempus et tempora et dimidium
temporis et iudicium sedebit. ut
auferatur potencia et conteratur
et dispereat usque in finem. Regnum
autem et potestas et magnitudo regni
que est subter omne celum detur po
pulo sanctorum altissimi cuius regnum
sempiternum est et omnes reges al
tissimo seruient ei. et obedient. Huc
usque finis uerbi. Ego daniel mul
tum cogitacionibus meis conturba
bar. et facies mea mutata est in me
verbum autem in corde meo conseruaui.

Anno tercio regni Viij.
Balthasar regis visio appa
ruit michi. Ego daniel post
id quod uideram in principio
uidi in visione mea cum essem in susis
castro quod est in helam ciuitate.
Vidi autem in visione. esse me super portam
ulay et leuaui oculos meos et uidi
Et ecce aries unus stabat ante palu
dem. habens cornua excelsa et unum
excelsius altero atque succrescens.
Postea uidi arietem cornibus ven
tilantem contra occidentem et con
tra aquilonem et contra meridiem
et omnes bestie non poterant resistere
ei. neque liberari de manu eius. fecit
que secundum uoluntatem suam et mag
nificatus est et ego intelligebam
Ecce autem hyrcus caprarum ueniebat
ab occidente super faciem totius terre
et non tangebat terram. Porro
hyrcus habebat cornu insigne inter
oculos suos et venit usque ad arietem
illum cornutum quem videram
stantem ante portam et cucurrit
ad eum in impetu fortitudinis sue.
Cumque appropinquasset prope a
rietem efferatus est in eum et per
cussit arietem et comminuit duo
cornua eius. et non poterat aries re

sistere ei. Cumque eum misisset in ter-
ram conculcauit eum et nemo quibat
liberare arietem de manu eius. Hyrcus
autem caprarum magnus factus
est nimis. Cumque creuisset fractum
est cornu magnum. et orta sunt. iiij.
subter illud per quatuor ventos celi.
De uno aut ex eis egressum est cornu
unum modicum. et factum est grande
contra meridiem. et contra orien-
tem et contra fortitudinem et mag-
nificatum est usque ad fortitudinem
celi. et deiecit de fortitudine et stel-
lis conculcauit eas. et usque ad princi-
pem fortitudinis magnificatus est
et ab eo tulit iuge sacrificium et de-
iecit in locum sanctificationis sue.
Robur aut datum est ei. contra iuge
sacrificium propter peccata et prosternetur
veritas in terra et prosperabitur
et faciet. Et audiui vnum de sanctis
loquentem. Et dixit unus sanctus alteri
nescio cui loquenti. Usque quo visio. et
iuge sacrificium et peccatum desolationis
que facta est. et sanctuarium et fortitu-
do. et conculcabitur et dixit ei. Usque
ad vesperam et mane duo milia
trecenta et mundabitur sanctuarium
Factum est aut cum viderem ego daniel
visionem et quererem intelligentiam
Ecce stetit in conspectu meo quasi spe-
cies viri et audiui vocem viri inter vlay et
clamauit et ait. Gabriel fac intel-
ligere istum visionem. Et venit et
stetit iuxta ubi ego stabam. Cumque
venisset pauens corrui in faciem
meam et ait ad me. Intellige fili
hominis quoniam in tempore finis comple-
bitur visio. Cumque loqueretur ad
me. collapsus sum pronus in terram.
et tetigit me et statuit me in gra-
du meo. dixitque michi. Ego ostendam
tibi que uentura sunt in nouissimo
maledictionis. quoniam habet tempus finem
suum. Aries quem vidisti habere cor-
nua decem. rex medorum est atque
persarum. Porro hyrcus caprarum
rex grecorum est. et cornu grande
quod erat inter oculos eius. ipse est
rex primus. Quod aut fracto illo sur-
rexerunt quatuor. pro eo quatuor
reges de gente eius consurgent sed
non in fortitudine eius et post reg-
num eorum cum creuerint iniqui-
tates consurget rex impudens facie
et intelligens propositiones. Robo-
rabitur fortitudo eius sed non in
viribus suis et super quam credi potest
vniuersa vastabit. et prosperabitur
et faciet et interficiet robustos et
populum sanctorum secundum voluntatem
suam. Et dirigetur dolus in manu
eius. et cor suum magnificabitur
et in copia rerum omnium occidet plu-
rimos et contra principem principum
consurget. et sine manibus eius
conteretur. et visio vespere et ma-
ne que dicta est vera est. Tu ergo
signa visionem quia post dies mul-
tos erit. Et ego daniel langui et
egrotaui per dies plurimos. Cumque
surrexissem faciebam opera regis
et stupebam ad visionem et
non erat qui interpretaretur.
In anno primo darij filij . IX .
asueri de semine medorum qui
imperauit super regnum chaldeo-
rum. anno uno regni eius. ego
daniel intellexi in libris numerum
annorum de quo factus est sermo domini
ad ieremiam prophetam ut com-
plerentur desolationes ierusalem an-
ni. lxx. et posui faciem meam
ad dominum deum meum rogare et
deprecari in ieiunijs sacco et cinere
et oraui dominum deum meum et co-
fessus sum et dixi. Obsecro domine
deus magne et terribilis. custo-
diens pactum et misericordiam diligenti-
bus te. et custodientibus manda-
ta tua. Peccauimus iniquitatem
fecimus. impie egimus et recessi-
mus et declinauimus a manda-
tis tuis ac iudicijs. Non obedi-
uimus seruis tuis prophetis qui
locuti sunt in nomine tuo. regibus
nostris principibus nostris omnique po-
pulo terre. Tibi domine iusticia nobis
aut confusio faciei sicut est hodie
viro iuda et habitatoribus ierusalem
et omni israel. hijs qui prope sunt et
hijs qui procul. in vniuersis terris
ad quas eiecisti eos propter iniqui-
tates eorum in quibus pec-
cauerunt in te domine. Nobis confu-
sio faciei et regibus nostris et princi-
pibus nostris et patribus nostris qui
peccauerunt. Tibi aut domino deo
nostro misericordia et propiciatio quia re-
cessimus a te et non audiuimus
vocem domini dei nostri. ut ambula-
remus in lege eius quam posuit

nobis per seruos suos prophetas. et
oms isrl preuaricati sunt legem
tuam et declinauerunt ne audirent
vocem tuam. et stillauit sup nos
maledcio et destitucio que scripta
e in libro moysi serui dei quia pec
cauimus ei. et statuit sermones
suos quos locutus e super nos et
super principes nros qui iudicaue
runt nos. ut superduceret in nos
malum magnum. quale numquam
fuit sub omi celo scdm qd factum est
in ierlm sicut scriptum est in lege
moysi. Omne hoc malum venit su
per nos. et non rogauimus faciem tuam
do deus nr. ut reuerteremur ab ini
quitatibus nris et cogitaremus
veritatem tuam. et uigilauit dns
super maliciam et adduxit eam
super nos. Iustus dns deus nost
in oibus operibus suis. que fecit
si vocem eius audiamus. Et nunc
dne deus nr qui eduxisti operibz
tuis. eduxisti populum tuum de ter
ra egipti in manu forti et fecisti
tibi nomen scdm diem hanc pec
cauimus iniquitatem fecimus
dne in oem iusticiam tuam. Aauer
tatur ira tua et furor tuus a ci
uitate tua ierlm et a monte sco
tuo. Propter enim pcta nra et iniq
tates prm nrorum ierlm et populus
tuus in obprobrio sunt omibus
p circuitum nrm. Nunc autem
exaudi deus nr oracionem serui tui
et preces eius. et ostende faciem tu
am super sanctuarium tuum quod
desertum est propter temetipm. In
clina deus meus aurem tuam
et audi. aperi oculos tuos et uide
desolacoem nram et ciuitatem
super quam inuocatum e nome
tuum. Neque enim in iustificacoibz
nris prosternimus preces an facie
tuam sed in multis miseracoibus
tuis. Exaudi dne. placare dne.
attende et fac. Ne moreris pp
temetipm deus quia nomen tu
um inuocatum e sup ciuitate
et super pplm tuum. Cumque ad
huc loquerer et orarem ut confi
terer pcta mea. et pcta populi
mei isrl. ut prosternerem preces
meas in conspectu dei mei. Adhuc
me loquente in oracione mea Ecce

uir gabriel quam uideram in visi
one a principio cito uolans tetigit
me in tempore sacrificij vespertini
et docuit me et locutus est michi.
Dixitque. o daniel nunc egressus
sum ut docerem te et intellige
res ab exordio precum tuarum
egressus est sermo. Ego aut veni
ut indicarem tibi quia vir desi
deriorum es tu. Tu ergo animaduerte
visionem sermonis et intellige.
Septuaginta ebdomades abbre
uiate sunt super populum tuum.
et super urbem tuam scam ut co
summetur preuaricacio. et finem
accipiat pctm. et deleatur iniqtas
et adducatur iusticia sempiterna
et impleatur visio et prophecia
et ungatur scs scorum. Scito ergo
et animaduerte ab exitu sermo
nis. ut iterum edificetur ierlm usque
ad xpm ducem ebdomadas. vij.
et ebdomade septuaginta due
erunt et rursum edificabitur pla
tea et muri in angustia tpm. et
post ebdomades lxij. occidetur xpc
et non erit eius populus qui eu
negaturus e. et ciuitatem et sctu
arium dissipabit populus cum
duce venturo et finis eius uasti
tas. et post finem belli statuta de
solacio. Confirmabit aut pactu
multis ebdomadis deficiet hostia
et sacrificium et in templo erit
abhominacio desolacionis et usque
ad finem et consumacoem du
rabit desolacio.

X.

Anno tercio regni cyri re
gis persarum verbum
reuelatum e danieli cog
nomento balthasar, et
verbum uerum et fortitudo mag
na. Intellexitque sermonem. In
telligencia enim opus est in visione.
In diebus illis ego daniel lugeba
ebdomadarum dicbus. Panem de
siderabilem non comedi et caro
et vinum non introierunt in os me
um. Sed neque unguento unctus
sum donec complerentur trium
ebdomadarum dies. Die aut vice
sima quarta mensis pmi. eram
iuxta fluuium magnum qui est
tygris. Et leuaui oculos meos et

vidi. et ecce vir unus vestitus lineis
et renes eius accincti auro obrizo
et corpus eius quasi crisolitus et
facies eius velut species fulguris
et oculi eius ut lampas ardens.
et brachia eius et que deorsum
usque ad pedes quasi species eris canden
tis. et vox sermonum eius ut vox
multitudinis. Vidi autem ego daniel
solus visionem. Porro viri qui erant
mecum non viderunt. sed terror
nimius irruit super eos. et fugerunt
in absconditum. Ego autem relictus
solus vidi visionem hanc grandem
et non remansit in me fortitudo
Sed et species mea immutata est in me
et emarcui. nec habui in me quicquam
virium. Et audivi vocem sermonum
eius. et audiens iacebam conster
natus super faciem meam. vultusque
meus herebat terre. et ecce manus
tetigit me. et erexit me super ge
nua mea. et super articulos manu
um meorum. et dixit michi. Da
niel vir desideriorum intellige
verba que ego loquor ad te et sta
in gradu tuo. Nunc enim missus
sum ad te. Cumque dixisset michi
sermonem istum steti tremens.
Et ait ad me. Noli metuere daniel
quia ex die primo quo posuisti
cor tuum ad intelligendum ut
te affligeres in conspectu dei tui. ex
audita sunt verba tua. et ego ve
ni propter sermones tuos. Prin
ceps autem regni persarum restitit
michi viginti et uno diebus. Et
ecce michahel unus de principibus
primis venit in adiutorium meum
et ego remansi ibi iuxta regem per
sarum. Veni autem ut docerem te
que ventura sunt populo tuo in
novissimis diebus quoniam adhuc vi
sione indiges. Cumque adhuc lo
queretur michi huiuscemodi verbis
deieci vultum meum ad terram et
tacui. Et ecce quasi similitudo filii
hominis tetigit labia mea. Et aperiens
os meum locutus sum. et dixi ad
eum qui contra me stabat. Domine
mi in visione tua dissolute sunt
compages mee. et nichil in me
remansit virium. et quomodo poterit
loqui servus domini mei cum domino meo.

nichil in me remansit virium. Sed
et halitus meus intercluditur. Rur
sum ergo tetigit me quasi visio ho
minis et confortavit me. et dixit
michi. Noli timere vir desiderio
rum. Pax tibi. Confortare et esto
robustus. Cumque loqueretur mecum
convalui et dixi ~~michi~~. Loquere
michi domine quia confortasti me.
Et ait. Numquid scis quare vene
rim ad te et nunc revertar. ut pre
lier adversum principem persarum.
Cum enim egrederer apparuit prin
ceps grecorum veniens. Verum
tamen annunciabo tibi quod expres
sum est in scriptura veritatis et
nemo est adiutor meus in omnibus his,
nisi michahel princeps vester. XI.

Ego autem a primo anno darii
medi stabam ut confortaretur
et roboraretur et nunc ve
ritatem annunciabo tibi.
Ecce adhuc tres reges in perside sta
bunt et quartus ditabitur opibus
nimiis super omnes et cum invaluerit
divitiis suis. concitabit omnes adver
sum regnum grecie. Surget vero
rex fortis et dominabitur potestate multa
et faciet quod placuerit. et steterit cum
conteretur regnum eius et divi
detur in quattuor ventos celi sed
non in posteros eius. neque secundum po
tentiam illius qua dominatus est. Lace
rabitur enim regnum eius etiam
in externos exceptis. et confortabitur
rex austri et de principibus eius.
prevalebit super eum. et dominabitur
ditione. Multa enim dominatio eius.
Et post finem annorum federabuntur.
filiaque regis austri veniet ad regem
aquilonis. facere amiciciam et
non obtinebit fortitudinem brachii
nec stabit semen eius sed tradetur
ipsa. et qui adduxerunt eam ado
lescentes eius. et qui confortabant
eam in temporibus. Et stabit de
germine radicum eius planta
tio. Et veniet cum exercitu. et in
gredietur provinciam regis aqui
lonis. et abutetur eis. et obtine
bit insuper et deos eorum et sculp
tilia vasa quoque ~~[illegible]~~ preciosa ar
genti et auri captiva ducet in e
giptum. Ipse prevalebit adversus.

regem babylonis aquilonis et intrabit in regnum austri et revertetur ad terram suam. Filii autem eius provocabuntur et congregabunt multitudinem exercituum plurimorum et veniet properans et inundans et revertetur et concitabitur et congregetur cum robore eius. Et provocatus rex austri egredietur cum robore et pugnabit adversus regem aquilonis et preparabit multitudinem nimiam. Et dabitur multitudo in manu eius. et capiet multitudinem et exaltabitur cor eius et deiciet multa milia. sed non prevalebit. Convertetur enim aquilonis rex et preparabit multitudinem multo maiorem quam prius et in fine temporum annorumque veniet properans cum exercitu magno et opibus nimiis Et in temporibus illis multi consurgent adversus regem austri. Filii quoque prevaricatorum populi tui extollentur ut impleant visionem et corruant. Et veniet rex aquilonis et comportabit aggerem. et capiet urbes munitissimas. et brachia austri non sustinebunt et consurgent electi eius ad resistendum et non erit fortitudo. Et faciens veniet super eum iuxta placitum suum. et non erit qui stet contra faciem eius. Et stabit in terra inclita et consumetur in manu eius. Et ponet faciem suam ut veniat ad tenendum universum regnum eius et recta faciet cum eo. et filiam feminarum dabit ei ut evertat illud et non stabit nec illius erit. Et convertet faciem suam ad insulas et capiet multas. et cessare faciet principem opprobrii sui et opprobrium eius convertetur in eum. Et convertet faciem suam ad imperium terre sue et impinguet et corruet. et non invenietur. et stabit in loco eius vilissimus. et indignus decore regio et in paucis diebus conteretur non in furore nec in prelio et stabit in loco eius despectus et non tribuetur ei honor regius et veniet clam et obtinebit regnum eius

in fraudulentia. et brachia pugnantis expugnabuntur a facie eius. et conterentur insuper et dux federis post amicitias cum eo faciet dolum. Et ascendet et superabit in modico populo et habundantes et uberes urbes ingredietur et faciet que non fecerunt patres eius et patres patrum eius. rapinam et predas et divitias eorum dissipabit et contra firmissimas cogitationes consilium inibit. et hoc usque ad tempus. Et concitabitur fortitudo eius et cor eius adversum regem austri. in exercitu magno vel maximo et rex austri provocabitur ad bellum multis auxiliis et fortibus nimis Et non stabunt quia inibunt adversus eum consilia et comedentes panem cum eo conterent illum. exercitusque eius opprimetur et cadent interfecti eius plurimi. Duorum quoque regum cor erit ut malefaciant et ad mensam unam mendacium loquentur. et non proficient, quia adhuc finis in aliud tempus et revertetur in terram suam cum opibus multis. et cor eius adversum testamentum sanctum et brachia faciet et revertetur in terram suam. Statuto tempore revertetur. et veniet ad austrum. et non erit priori simile novissimum et venient super eum trieres et Romani et percutietur et revertetur et indignabitur contra testamentum sanctuarii et faciet et revertetur et cogitabit adversum eos qui dereliquerunt testamentum sanctuarii et brachia ex eo stabunt. et polluent sanctuarium fortitudinis et auferent iuge sacrificium et dabunt abhominationem in desolationem. Et impii in testamentum simulabunt fraudulenter. Populus autem sciens deum suum obtinebit et faciet. Et docti in populo docebunt plurimos et ruent in gladio et in flamma et in captivitate et in rapina dierum. Cumque corruerint sublevabuntur auxilio parvulo et applicabuntur eis plurimi fraudulenter et de eruditis ruent ut conflentur et eligantur et dealbentur usque ad tempus prefinitum. quia adhuc aliud tempus erit. Et faciet rex iuxta.

uolutatem suam et eleuabitur et
magnificabitur aduersus omnem
deum deorum loquetur magnifi-
cabitur et dirigetur donec compleatur
iracundiam. Perpetrata quippe est
diffinicio et deum patrum suorum non
reputabit. et erit in concupiscenciis
feminarum. nec quemquam deorum cu-
rabit quia aduersum vniuersa in-
consurget. deum autem mao-
zim in loco venerabitur et deum
quem ignorauerunt patres eius colet.
Auro et argento lapide precioso re-
busque preciosis et faciet vt muniat
maozim cum deo alieno quem cog-
nouit et multiplicabit gloriam et da-
bit eis potestatem in multis et terram
diuidet gratuito. Et in tempore prefinito
preliabitur aduersus eum rex au-
stri. et quasi tempestas veniet con-
tra illum rex aquilonis in cur-
ribus et in equitibus et in classe
magna et ingredietur terras et
conteret eas et pertransiet et intro-
ibit in terram gloriosam et multi cor-
ruent. Hec autem sole saluabuntur
de manu eius edom et moab et
principium filiorum amon et emittet
manum suam in terras et terra
egipti non effugiet. Et dominabitur
thesaurorum auri et argenti et
omnibus preciosis egipti. Per lybiam
quoque et ethiopiam transibit et
fama conturbabit eum. ab ori-
ente et ab aquilone et veniet in
multitudine magna vt conterat
et interficiat plurimos. et figet
tabernaculum suum apethno in
terra samaria super montem in-
clitum et sanctum et veniet vsque ad
summitatem eius. et nemo auxili-
abitur ei.

.xii.

In tempore autem illo consurget mich-
ahel princeps magnus qui stat
pro filiis populi tui et veniet tempus
quale non fuit ab eo quo gentes
esse ceperunt vsque ad tempus illud
et in tempore illo saluabitur tuus
populus. omnis qui inuentus fuerit
scriptus in libro vite et multi de
hiis qui dormiunt in puluere terre
euigilabunt. alii in vitam eternam
alii in obprobrium vt videant
semper. Qui autem docti fuerint ful-
gebunt quasi splendor firmamenti.
et qui ad iusticiam erudiunt mul-
tos quasi stelle in perpetuas eter-
nitates. Tu autem daniel claude
sermones. et signa librum vsque
ad tempus statutum. Pertransibunt
plurimi et multiplex erit sciencia.
Et vidi ego daniel. et ecce quasi duo
alii stabant hinc. vnus super ripam
fluminis. alius inde ex altera ripa
fluminis. Et dixi viro qui erat indu-
tus lineis qui stabat super aquas
fluminis. Vsque quo finis horum mira-
bilium. Et audiui virum qui erat
indutus lineis qui stabat super aquas
fluminis cum eleuasset dexteram
et sinistram suam in celum et iu-
rasset per viuentem in eternum
quia in tempus et tempora et dimidi-
um temporis. Et cum completa fu-
erit dispersio manus populi sancti
complebuntur vniuersa hec. et ego
audiui et non intellexi et dixi.
Domine mi quid erit post hec. Et ait
vade daniel quia clausa sunt sig-
na et sermones vsque ad tempus
prefinitum. Eligentur et dealba-
buntur et quasi ignis probabuntur
multi. et impie agent neque intelli-
gent omnes impii. Porro docti in-
telligent. Et a tempore cum ab-
latum fuerit iuge sacrificium et
posita fuerit abhominacio in de-
solacionem dies mille ccxc. Beatus
qui expectat et peruenit vsque
ad dies mille. ccc et xxxv. Tu
autem daniel vade ad prefinitum
et quiesce et stabis in sorte tua
in fine dierum. Hucusque in he-
breo volumine legimus. Cetera que
secuntur vsque ad finem libri de
theodotionis edicione translata
sunt.

.xiii.

Erat vir in babilone et
nomen eius ioachim
Et accepit vxorem no-
mine susannam filiam
helchie pulchram nimis et timen-
tem dominum. Parentes enim illius
cum essent iusti. erudierunt filiam
suam secundum legem moysi. Erat
autem ioachim diues valde. et erat
ei pomerium vicinum domui
sue. et ad ipsum confluebant iudei
eo quod esset honorabilior omnium. Et

constituti sunt duo senes iudices
in anno illo de quibus locutus est
dominus quia iniquitas egressa est a
babylone a senioribus iudicibus
qui videbantur regere populum.
Isti frequentabant domum ioachim
et veniebant ad eos omnes qui habe
bant iudicia. Cum autem populus
revertisset per meridiem. Ingredie
batur susanna et deambulabat
in pomerio viri sui. et videbant
eam senes cottidie ingredientem
et deambulantem et exarserunt
in concupiscentia eius. et ever
terunt sensum suum et declina
verunt oculos suos. ut non vide
rent celum neque recordarentur
iudiciorum iustorum. Erant ergo
ambo vulnerati amore eius. nec
indicaverunt sibi invicem dolo
rem suum. Erubescebant enim in
dicare concupiscentiam suam vo
lentes concumbere cum ea. et
observabant cottidie sollicitius vi
dere eam. Dixitque alter ad alterum
Eamus domum quia hora prandii
est. Et egressi recesserunt a se.
Cumque revertissent venerunt
in unum et sciscitantes ab invice
causam confessi sunt concupiscentiam sua
et tunc in commune statuerunt tem
pus. quo eam possent invenire so
lam. Factum est autem cum obser
varent diem aptum. ingressa est
aliquando sicut heri et nudius tercius
cum duabus solis puellis voluit
lavari in pomerio. Estus quippe
erat. et non erat ibi quisquam preter
duos senes absconditos contem
plantes eam. Dixit ergo puellis.
Afferte michi oleum et smigma
ta. et ostia pomerii claudite ut
laver. Et fecerunt sicut preceperat
clauseruntque ostia pomerii. et
egresse sunt per posticum ut af
ferrent ea que iusserat. nesciebant
que senes intus esse absconditos.
Cum autem essent egresse puelle sur
rexerunt duo senes et accurrerunt
ad eam et dixerunt. Ecce ostia po
merii clausa sunt et nemo nos
videt. et in concupiscentia tua
sumus. Quamobrem consentire

nobis et commiscere nobiscum. quod si no
lueris dicemus contra te testimoni
um quod fuerit tecum iuvenis. et ob hanc
causam emiseris puellas a te. Ingemu
it susanna et ait. Angustie michi
sunt undique. Si enim hoc egero mors
michi est. Si autem non egero non effugi
am manus vestras. Sed melius est
michi absque opere incidere in manus
vestras quam peccare in conspectu domini. Et
exclamavit voce magna susanna
exclamaverunt autem et senes adver
sus eam. Et cucurrit unus et aperu
it ostia pomerii. Cum autem audissent
clamorem famuli domus in po
merio irruerunt per posticum ut
viderent quid nam esset.
Postquam autem senes locuti sunt eru
buerunt servi vehementer quia numquam
dictus fuerat huiuscemodi sermo de
susanna. Et facta dies crastina
cumque venisset populus ad virum
eius ioachim venerunt et duo pres
biteri pleni iniqua cogitatione
adversus susannam ut interfice
rent eam. Et dixerunt coram po
pulo. Mittite ad susannam filiam
helchie uxorem ioachim. Et statim
miserunt. Et venit cum parentibus
et filiis et universis cognatis suis.
Porro susanna erat delicata ni
mis et pulchra specie. et iniqui
illi iusserunt ut discooperiretur.
Erat enim cooperta ut vel sic sacia
rentur eius decore. Flebant igitur
sui. et omnes qui noverant eam.
Consurgentes autem duo presbiteri in
medio populi posuerunt manus
super caput eius. Que flens su
spexit ad celum. Erat enim cor eius
fiduciam habens in domino. Et dixerunt
presbiteri. Cum deambularemus in po
merio soli ingressa est hec cum
duabus puellis et clausit ostia po
merii. et dimisit puellas a se. Venit
que ad eam adolescens qui erat ab
sconditus et concubuit cum ea.
Porro cum nos essemus in angulo
pomerii. videntes iniquitatem cu
currimus ad eos et vidimus eos
pariter commisceri. et illum quidem
non quivimus comprehendere quia
fortior nobis erat et apertis ostiis
exilivit. Hanc autem cum apprehendis
semus interrogavimus quis nam esset.

adolescens. et noluit indicare nobis
huius rei testes sumus. Credidit
eis multitudo quasi senibus et iudici
bus populi et condempnaverunt
eam ad mortem. Exclamavit autem
voce magna susanna et dixit. Domine
deus eterne qui absconditorum
es cognitor. qui nosti omnia ante
quam fiant. tu scis quoniam falsum testimonium
dixerunt contra me. et ecce mo
rior cum nichil horum fecerim
que isti maliciose composuerunt
adversum me. Exaudivit autem dominus
vocem eius. Cumque duceretur ad
mortem suscitavit dominus spiritum sanctum
pueri iunioris cui nomen daniel.
Et exclamavit voce magna. Mun
dus ego sum a sanguine huius.
Et conversus omnis populus ad eum
dixit. Quis est sermo quem tu
locutus es. Qui cum staret in
medio eorum ait. Sic fatui filii
israel non iudicantes neque quod ve
rum est cognoscentes. condemp
nastis filiam israel. Revertimini ad iu
dicium quia falsum testimonium locu
ti sunt adversus eam. Reversus
est ergo populus cum festinatione
et dixerunt ei senes. Veni et sede
in medio nostrum et indica nobis quia
deus dedit tibi honorem senectutis.
Et dixit ad eos daniel. Separate
eos ab invicem procul. et diiudi
cabo eos. Cum ergo divisi essent alter
ab altero. vocavit unum de eis et
dixit ad eum. Inveterate dierum
malorum nunc venerunt peccata
tua que operabaris prius iudi
cans iudicia iniusta innocentes
opprimens et dimittens noxios
dicente domino. Innocentem et iustum
non interficies. Nunc autem si vi
disti eam. dic sub qua arbore vi
deris eos colloquentes sibi. Qui
ait sub scino. Dixit autem daniel
Recte mentitus es in caput tuum
Ecce enim angelus dei accepta sententia
ab eo scindet te medium. Et amo
moto eo. iussit venire alium. Et
dixit ei. Semen chanaan et non
iuda. species decepit te et concu
piscentia subvertit cor tuum.
Sic faciebatis filiabus israel. et ille ti
mentes loquebantur nobiscum.
sed non filia iuda sustinuit iniqui

tatem vestram. Nunc ergo dic mihi
sub qua arbore videris eos col
loquentes sibi. Qui ait sub pri
no. Dixit autem ei daniel. Recte
mentitus es et tu in caput tuum
Manet enim angelus domini gladi
um habens ut secet te medium et
interficiat vos. Exclamavit itaque
omnis populus voce magna. et
benedixerunt deum qui salvat
sperantes in se. Et consurrexerunt
adversus duos presbiteros convicerat
enim eos daniel ex ore suo falsum
dixisse testimonium. Feceruntque eis sicut
male egerant adversus proximum
ut facerent secundum legem moysi. et
interfecerunt eos. et salvatus est sang
uis innoxius in die illa. Helch
ias autem et uxor eius laudaverunt
deum pro filia sua susanna cum
ioachim marito eius. et cognatis
eius omnibus quia non esset inven
ta in ea res turpis. Daniel autem
factus est magnus in conspectu populi
in die illa et deinceps. Et rex as
tyages appositus est ad patres su
os et suscepit cyrus perses regnum
eius. Erat autem daniel conviva
regis. et honoratus super omnes
amicos eius. Erat autem ydolum
apud babylonios nomine bel et
impendebantur ei et in eo per
dies singulos simile artabe xii.
et oves quadraginta vinique am
phore sex. Rex quoque colebat eum
et ibat per dies singulos adorare
eum. Porro daniel adorabat dominum
deum suum. Dixitque ei rex. Quare
non adoras bel. Qui respondens
ait illi. Quia non ydola colo ma
nu facta. Sed viventem deum
qui creavit celum et terram. et
habet potestatem omnis carnis. Et dixit
ei rex. Non ne videtur tibi esse bel
vivens deus. An non vides quanta
comedat et bibat cottidie. Et ait
daniel arridens. Ne erres rex. Iste
enim intus luteus est et forinsecus
ereus. neque comedit aliquando. Et ira
tus rex vocavit sacerdotes eius
et ait illis. Nisi dixeritis michi
quis est qui comedat impensas
has moriemini. Si autem ostenderitis
quoniam bel comedat hec morietur da
niel qui blasphemavit bel. Et
dixit daniel regi. Fiat iuxta

verbum tuum rex. Erant autem
sacerdotes belis septuaginta ex
ceptis uxoribus et paruulis et fi
liis. Et venit rex cum daniele in
templum belis, et dixerunt sacer
dotes belis. Ecce nos egredimur
foras. et tu rex pone escas et vinum
misce. et claude ostium et signa
anulo tuo. Et cum ingressus fueris
mane, si inueneris omnia comesta
a bel. morte moriemur uel daniel
qui mentitus est aduersum nos. Con
fidebant autem quia fecerant sub men
sa absconditum introitum et per
illum intrantes ingrediebantur semper
et deuorabant ea. Factum est igitur
postquam egressi sunt illi. et rex posuit
cibos ante bel precepit daniel pu
eris suis et attulerunt cinerem
et per totum templum cribrauit co
ram rege. et egressi clauserunt osti
um. et signantes anulo regis abi
erunt. Sacerdotes autem ingressi sunt
iuxta consuetudinem suam et uxores
et filii eorum et comederunt omnia
et biberunt. Surrexit autem rex
primo diluculo et daniel cum eo
et rex ait. Salua ne sunt signa
daniel. Qui dixit. Salua rex.
Statimque cum aperuisset ostium in
tuitus est rex mensam. et excla
mauit uoce magna. Magnus
es bel et non est apud te dolus
quisquam. et risit daniel et tenuit re
gem ne ingrederetur intro et dixit.
Ecce pauimentum. Animaduerte cuius
vestigia sunt hec. et dixit. Video ve
stigia uirorum ac mulierum et infan
tium. et iratus rex apprehendit sacer
dotes et uxores et filias et filios
eorum. et ostenderunt ei abscon
dita ostiola. per que ingrediebantur
et consumebant que erant super
mensam. Occidit ergo illos rex et
bel tradidit in potestatem danielis qui
subuertit eum et templum eius. Et
erat draco magnus in illo loco
et colebant illum babylonii et
dixit rex danieli. Ecce nunc non
potes dicere quod iste non sit deus viuus
Adora ergo eum. Dixitque daniel
Iste non est deus viuens. Dominum
meum adoro. quia ipse est deus
viuens. Tu autem rex da mihi potestatem
et interficiam draconem absque gla
dio et fuste. Et ait rex. do tibi. Tulit
ergo daniel picem et adipem et pi
los et coxit pariter fecitque massas
et dedit in os draconis et disruptus
est draco et dixit. Ecce quem cole
batis. Quod cum audissent babiloni
indignati sunt uehementer. et con
gregati aduersus regem dixerunt
Iudeus factus est rex. Bel destruxit
et draconem interfecit. et sacerdotes
occidit. et dixerunt cum venissent
ad eum. Trade nobis danielem qui
bel destruxit. alioquin interficiemus
te et domum tuam. Vidit ergo rex
quod irruerent in eum uehementer
et necessitate compulsus tradidit eis
danielem. Qui miserunt eum in
lacum leonum. Et erat ibi sex die
bus. Porro in lacu erant leones vii.
et dabantur eis duo corpora cottidie
et due oues. et tunc non sunt data
eis ut deuorarent danielem. Erat
autem abacuc propheta in iudea et
ipse coxerat pulmentum et intriuerat
panes in alueolo. et ibat in campum
ut ferret messoribus. Dixitque ange
lus domini ad abacuc. Fer prandium
quod habes in babylonem danieli. qui
est in lacu leonum. Et dixit abacuc.
Domine babylonem non vidi. et lacum
nescio. Et apprehendit eum angelus
domini in vertice eius et portauit eum
capillo capitis sui. posuitque eum
in babylonem super lacum leonum
in impetu spiritus sui. Et clamauit
abacuc dicens. Daniel serue dei
tolle prandium quod misit tibi deus.
Et ait daniel. Recordatus es mei
domine deus. et non dereliquisti dili
gentes te. Surgensque daniel come
dit. Porro angelus domini restituit
confestim abacuc in loco suo. Venit
ergo rex die septimo ut lugeret da
nielem et venit ad lacum et intro
spexit. et ecce daniel sedens in me
dio leonum. Et exclamauit uoce ma
gna dicens. Magnus es domine deus
danielis et extraxit eum de lacu.
Porro angelus domini restituit abacuc
illos qui perditionis causa fuerant in
tromisit in lacum et deuorati sunt
in momento coram eo.

Incipit prologus in duodecim prophetas.

Non idem est ordo duode
cim prophetarum apud hebre
os qui et apud nos. Un
de secundum id quod ibi leguntur
hic quoque dispositi sunt. Osee comma
ticus est et quasi per sententias lo
quens. Johel planus in principiis in
fine obscurior. et usque ad malach
iam habent singuli proprietates suas
quem esdram scribam legis docto
rem hebrei autumant. Et quia lon
gum est nunc de omnibus dicere. hoc
tantum vos o paula et eustochium amo
nita volo. unde librum et duode
cim prophetarum et osee simeonem
et ysaiam. malachiam vero aggei et
zacharie fuisse temporibus. In quibus
autem tempus non prefertur in titulo
sub illis eos regibus prophetasse
sub quibus et hii qui ante eos
titulos habent prophetaverunt.

Incipit prologus in osee prophetam.

Temporibus ozie et ioathe
achas ezechie regum iu
da. et ieroboam filii ioas
regis israel. Osee filius ad
prophetiam dicendam spiritu sancto re
pletus est. De memorato itaque nu
mero regum. achas rex iuda. et ieroboam
rex israel deum derelinquentes ut
historie regum et paralipomenon
indicant. israel ydolatrie cultum impio
ac potestate sua admittere coegerunt.
Propter quod deus ad osee hec locu
tus est dicens. Accipe tibi uxorem
fornicariam sive fornicationum
et fac filios fornicationis. Fornicari
am itaque non clocam corporis me
retricem. sed generalem deum ignoran
tem apellat. que dei creatoris sui
amore contempto simulacrorum
se subiecerat desideriis. Sed cum
propheta dei precepto in hac re pa
ruisset. conceptum exea filium ie
zrahel precipitur nominare deo polli
cente post breve tempus sanguinem
iezrahel in domo hieu vindicare.
Cuius promissionis hec causa est hieu
per helyzeum in regem unctum pi
ad defendendum sanguinem nabuthe
cuius iezrahel que tunc temporis me
tropolis erat. quem iezabel achab
regis israel uxor interemerat. Sic hy
storia regum exponit. Is cum si
militer iuxta divinum preceptum
vindicandi sanguinis causa in
dem memorati domum defecisset
hoc peracto deum dereliquisse in
venitur. Cuius pro nepote ierobo
am qui leone comprehensus est ori
genis sue fere in iniquitate ac contra
dei precepta et religionem cum
populo israel agente sanguis nabo
thei qui in loco certo iezrahele fu
erat profusus in domo hieu pre
memorati ieroboe propter peccata re
dundaturus significatur. Hinc
finem est ut ita dei in populo israel
per denuntiacionem prophete pro
cessum dicitur domus autem iuda
nunc hac comprehensa ob hoc pro
missa est quia ezechias rex iude
achas sublatis ydolis que tam pre
cius quam ceteri reges consecraverant
templum dei purgasse ac pur
gasse monstratur.

Incipit. Oseas propheta.

Verbum domini quod factum
est ad osee filium beeri
in diebus ozie ioathan
achas ezechie regum
iuda. In diebus ierobo
am filii ioas regis israel principium
loquendi domino in osee. Et dixit dominus
ad osee. Vade sume tibi uxorem
fornicationum et fac filios forni
cationum. quia fornicans forni
cabitur terra a domino. et abiit et
accepit gomer filiam de balaim.
et concepit et peperit filium. et
dixit ad eum dominus. Voca nomen eius
iezrahel quoniam adhuc modicum et
visitabo sanguinem iezrahel se
domum hieu. et quiescere faciam
regnum domus israel et in illa con
teram arcum israel in valle iezra
hel. Et concepit adhuc et peperit
filiam. Et dixit ei voca nomen
eius absque misericordia quia non addam
ultra misereri domui israel sed ob
livione obliviscar eorum. et do
mui iuda miserebor. et salvabo
eos in deo suo. et non salvabo
eos in arcu et in gladio et in bello.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

et in equis et in equitibus. Et ab
lactauit eam que erat absque mia.
Et concepit et peperit filium. et
dixit. Voca eum non psls meus.
quia uos non psls meus. et ego
non ero deus vr. Et erit nus fi
liorum isrl quasi arena maris
que sine mensura e. et non nu
merabitur. et erit in loco ubi dr
eis. filij dei uiuentis. Et congre
gabuntur filij iude et isrl pariter
et ponent sibi met caput unum
Et ascendent de terra quia mag
nus deus iezrahel, .ij.

Dicite fratibus uris populus
meus et sorori ure con
secuta mia. Iudicate
matrem uram iudicate qm
ipa non ipa uxor mea. et ego
non uir eius. Auferat fornicati
ones suas. et adulteria sua de me
dio uberum suorum ne forte expo
liem eam nudam. Statuam eam
scdm diem natis sue et ponam
eam qi solitudinem et statuam eam
uelut terram inuiam. et interfi
ciam eam siti. et filiorum eius
non miserebor. qm filij fornica
cionum sunt quia fornicata e
mater eorum. Confusa e q con
cepit eos. quia dixit. Vadam post
amatores meos qui dant panes
michi. et aquas meas. Lanam
meam et linum meum. et oleum
meum et potum meum. Propter
hoc ecce ego sepiam uiam tuam
spinis et sepiam eam maceria.
et semitas suas non inueniet;
et sequetur amatores suos et no
apprehendet eos. et queret eos et no
inueniet. et dicet. Vadam et re
uertar ad uirum meum priorem
quia bene michi erat tunc ma
gis qz nunc. Et hec nesciuit. qz
ego dedi ei frumentum et oleum
et uinum et argentum multipli
caui ei et aurum. que fecerunt
baal. Ideirco conuertar et sumam
frumentum in tempore suo et vi
num meum in tempore suo. et
librabo lanam meam et linum
meum que operiebant ignomini
am eius. et nunc reuelabo stulti
ciam eius in oculis amatorum eius
et uir non eruet eam de manu
mea. et cessare faciam omne gau

dium eius. Sollempnitatem eius
et neomeniam eius et sabbatum eius
et oia festa. et tempora eius et cor
rumpam uineam eius et ficum
eius de quibus dixit mercedes hee
mee sunt quas dederunt m amatores
mei. et ponam eam in saltu
et comedent illam bestie agri et ui
sitabo super illam dies baalim.
quibus accendebat incensum et
ornabatur in aure sua et monili
suo. et ibat post amatores suos et
mei obliuiscebatur dicit dns. Propter
hoc ecce ego lactabo eam et ducam
eam in solitudinem; et loquar ad
cor eius. et dabo ei uinitores eius
ex eodem loco et uallem achor ad
aperiendam spem. et canet ibi iuxta
dies iuuentutis sue et iuxta dies
ascensionis sue de terra egipti. Et
erit in die illo ait dns uocabit me
uir meus et non uocabit ultra ba
alim de ore eius et non recordabitur
ultra et auferam noia baalim,
de ore eius non recordabitur ultra
nois eorum. et percutiam ei fedus
in die illa cum bestia agri et cum
uolucribus celi. et cum reptili terre
et arcum et gladium et bellum
conteram de terra et dormire eos
faciam fiducialiter et sponsabo te
michi in sempiternum. et sponsa
bo te michi in iusticia et iudicio et
in mia et in miseracionibus et spon
sabo te michi in fide. et scies quia
ego dns. Et erit in die illa dicit dns
Exaudiam celos. et illi exaudiant
terram. et terra exaudiet triticum.
et uinum et oleum et hec exaudi
ent iezrahel et seminabo eam m
in terram et miserebor eius que fuit
absque mia. et dicam non populo meo
populus meus es tu et ipe dicit deus
meus es tu; .iij.

Et dixit dns ad me. Adhuc
uade. dilige mulierem dilec
tam amico. et adulteram
sicut diligit dns filios isrl
et ipi respectant ad deos alienos
et diligunt uinacia uuarum et
fodi eam in quindecim argenteis
et choro ordei et dimidio choro or
dei. et dixi ad eam. Dies multos
expectabis me non fornicaberis
et non eris cum uiro. sed ego expec
tabo te quia dies multos sedebunt
filij isrl sine rege. et sine principe.

et sine sacrificio et sine altari. et
sine ephot et sine theraphim. Et post
hec revertentur filii israel et querent
dominum deum suum. et david regem
suum et pavebunt ad dominum et ad
bonum eius in novissimo dierum
revertentur. IIII.
Audite verbum domini filii israel
quia iudicium domino cum
habitatoribus terre. Non
est enim veritas et non est
misericordia. et non est scientia dei in terra. Ma-
ledictum et mendacium et homicidium
et furtum et adulterium inunda-
verunt et sanguis sanguinem tetigit.
Propter hoc lugebit terra et infir-
mabitur omnis qui habitat in ea
in bestia agri et in volucre celi. sed
et pisces maris congregabuntur.
Verumtamen unusquisque non iudicet
et non arguatur vir. Populus enim
tuus sicut hii qui contradicunt
sacerdoti. et corrues hodie. et cor-
ruet etiam propheta tecum. Nocte ta-
cere feci matrem tuam. conticuit
populus meus. eo quod non habuit scientiam.
Quia tu scientiam repulisti. repellam
te ne sacerdotio fungaris michi.
et oblita es legis dei tui. obliviscar
filiorum tuorum et ego. Secundum multitu-
dinem eorum sic peccaverunt michi.
gloriam eorum in ignominiam commu-
tabo. Peccata populi mei comedent
et ad iniquitatem eorum sublevabunt
animas eorum. et erit sicut populus
sic sacerdos. Et visitabo super eum
vias eius et cogitationes eius red-
dam ei. et comedent et non satura-
buntur. fornicati sunt et non ces-
saverunt, quoniam dominum dereliquerunt
in non custodiendo. Fornicatio et
vinum et ebrietas aufert cor. Popu-
lus meus in ligno suo interrogavit
et baculus eius annunciavit ei.
Spiritus fornicationum decepit eos et
fornicati sunt a deo suo. Super ca-
pita montium sacrificabant. et
super colles accendebant thimiama
et subtus quercum et populum
et therebintum. quia bona erat
umbra eius. Ideo fornicabuntur
filie vestre et sponse vestre adultere
erunt. Non visitabo super filias ve-
stras cum fuerint fornicate et super
sponsas vestras cum adulterave-
rint. quoniam ipsi cum meretricibus versa-
bantur. et cum effeminatis
sacrificabant et populus non in-
telligens vapulabit. Si fornicaris
tu israel. non delinquat saltem iuda
et nolite ingredi in galgala et ne
ascenderitis in bethaven. neque iu-
raveritis vivit dominus. quoniam sicut vacca
lasciviens declinavit israel. Nunc
pascet eos dominus quasi agnum in la-
titudine. Particeps ydolorum ef-
fraym dimitte eum. Separatum
est convivium eorum fornicatione for-
nicati sunt. dilexerunt afferre ig-
nominiam protectores eius. Li-
gavit spiritus eum in alis suis. et
confundentur in sacrificiis suis. V.
Audite hec sacerdotes et at-
tendite domus israel et do-
mus regis auscultate quia
vobis iudicium est. quoniam la-
queus facti estis speculationi et
rethe expansum est super thabor.
et victimas declinastis in profun-
dum. et ego eruditor omnium eorum.
Ego scio effraym et israel non est ab-
sconditus a me quia nunc forni-
catus est effraym contaminatus
est israel. Non dabunt cogitationes
suas ut revertantur ad dominum suum
quia spiritus fornicationis in medio eorum
et dominum non cognoverunt. Et respon-
debit arrogantia israel in faciem eius
et israel et effraym ruent in iniqui-
tate sua. ruet etiam iudas cum
eis. in gregibus suis et in armen-
tis suis. vadent ad requirendum
dominum et non invenient. ablatus est
ab eis. In domino prevaricati sunt. quia
filios alienos genuerunt. Nunc
devorabit eos mensis cum partibus
suis. Clangite buccina in gabaa
et tuba in rama. ululate in beth-
aven. post tergum tuum beniamin.
Effraym in desolatione erit in die
correptionis in tribubus israel o-
stendi fidem. Facti sunt principes
iuda quasi assumentes terminum
super eos effundam quasi aquam
iram meam. Calumpniam pa-
tiens est effraym fractus iudicio
quoniam cepit abire post sordem et ego
quasi tinea effraym. et quasi putre-
do domui iuda. Vidit effraym lan-
guorem suum et iudas vinculum
suum. et abiit effraym ad assur
et misit ad regem ultorem. et ipse

non poterit sanare uos. nec soluere
poterit a uobis uinculum quoniam ego quasi le
ena effraym. et quasi catulus leo
nis domui iuda. Ego capiam et ua
dam tollam et non est qui eruat.
Uadens reuertar ad locum meum.
donec deficiatis et queratis faciem meam.
In tribulacione sua mane con vj.
surgent ad me. Venite reuertamur
ad dnm quia ipse cepit et sanabit
nos. percuciet et curabit nos. Uiui
ficabit nos post duos dies. in die
tercia suscitabit nos. et uiuemus
in conspectu eius. sciemus seque
murque ut cognoscamus dnm.
Quasi diluculum preparatus est egres
sus eius. et ueniet quasi ymber nobis
temporaneus et serotinus terre.
Quid faciam tibi effraym. Quid
faciam tibi iuda. Misericordia uestra
quasi nubes matutina et quasi ros
mane pertransiens. Propter hoc dola
ui in prophetis. occidi eos in uer
bis oris mei. et iudicia tua quasi lux
egredientur quia misericordiam uolui
et non sacrificium. et scienciam dei
plus quam holocausta. Ipsi autem sicut
adam transgressi sunt pactum
et ibi preuaricati sunt in me. Ga
laad ciuitas operancium malum
ydolorum supplantata est sanguine
et quasi fauces uirorum latronum
particeps sacerdotum in uia interfi
ciencium pergentes de sichem.
Quia scelus operati sunt in domo
ysrl. uidi horrendum ibi fornica
ciones effraym. vij.
Contaminatus est ysrl. Sed
et iuda pone messem tibi.
Cum conuertero captiui
tatem populi mei. Cum
sanare uellem ysrl reuelata est iniqui
tas effraym. et malicia samarie
Et quia operati sunt mendacium
fur ingressus est spolians latrun
culus foris. Et ne forte dicant
in cordibus suis. omnem maliciam
eorum coram me recordatum
nunc circumdederunt eos adin
uenciones sue. coram facie mea
facte sunt. In malicia sua leti
ficauerunt regem et in mendacijs suis
principes quasi clibanus succensus

a coquente. Quieuit paululum
ciuitas a commixtione fermenti.
donec fermentaretur totum dies
regis nostri. Ceperunt principes furere
a uino extendit manum suam
cum illusoribus quia applicuerunt
quasi clibanum cor suum. cum insi
diaretur eis tota nocte dormiuit
coquens eos. mane ipse succensus
quasi ignis flamme. Omnes cale
facti sunt quasi clibanus. et deuo
rauerunt iudices suos. Omnes reges
eorum ceciderunt. non est qui cla
maret in eis ad me. Effraym in
populis ipse conmiscebatur. effra
ym factus est subcinericius qui
non reuersatur. Comederunt ali
eni robur eius. et ipse nesciuit.
Sed et cani effusi sunt in eo et ipse ig
norauit. Et humiliabitur super
bia ysrl in facie eius. nec reuersi
sunt ad dnm deum suum. et non
quesierunt eum in omnibus hijs. et
factus est effraym quasi columba se
ducta non habens cor. Egiptum inuo
cabant ad assirios abierunt. Et
cum profecti fuerint expandam
super eos rete meum. quasi uolucrem
celi detraham eos. cedam eos secundum
audicionem cetus eorum. Ve eis quoniam
recesserunt a me. uastabuntur quia
preuaricati sunt in me. Ego redemi
eos et ipsi locuti sunt contra me men
dacia. Et non clamauerunt ad me
in corde suo. Sed ululabant in cu
bilibus suis super triticum et ui
num ruminabant. Recesserunt
a me et ego erudiui eos. et confor
taui brachia eorum. et in me co
gitauerunt maliciam. Reuersi sunt
ut essent absque iugo facti sunt quasi
arcus dolosus. Cadent in gladio
principes eorum. a furore lingue
sue. Ista subsannacio eorum in terra
egipti. viij.
In gutture tuo sit tibi tuba quasi
aquila super domum dni pro eo
quod transgressi sunt fedus meum. et
legem meam preuaricati sunt. Me
inuocabant. deus meus cognoui
mus te ysrl. proiecit ysrl bonum
inimicus persequetur eum. Ipsi
regnauerunt et non ex me. prin
cipes extiterunt et non cognoui.

Argentum suum et aurum suum
fecerunt sibi ydola ut interirent. Pro
iectus est vitulus tuus samaria. Ira
tus est furor meus in eis. Usquequo
non poterunt emundari. Quia ex
ysrl ipse est. Artifex fecit illum et non
est deus. quoniam in aranearum telas
erit vitulus samarie quia ventum
seminabunt et turbinem metent.
Culmus stans non est in eis ger
men. non faciet farinam quod si
et fecerit alieni comedent eam.
Devoratus est ysrl. Nunc factus
est in nationibus quasi vas immun
dum. quia ipsi ascenderunt ad as
sur. Onager solitarius sibi effraym
munera dederunt amatoribus.
Sed et cum mercede conduxerint
naciones. Nunc congregabo eos et
quiescent paulisper ab onere regis
et principum. Quia multiplicavit
effraym altaria ad peccandum.
facte sunt ei are in delictum. Scri
bam ei multiplices leges meas que
velut aliene computate sunt. Hosti
as afferent ymmolabunt carnes
et comedent. dominus non suscipiet eas.
Nunc recordabitur iniquitatis
eorum. et visitabit peccata eorum.
Ipsi in egiptum convertentur. et
oblitus est ysrl factoris sui. Et edifi
cavit delubra et iudas multiplicavit
urbes munitas. Et mittam ignem
in civitates eius et devorabit edes
illius. .ix.

Noli letari ysrl. noli exul
tare sicut populi quia for
nicatus es a deo tuo. et di
lexisti mercedem super omnes areas
tritici. Area et torcular non pas
cet eos. et vinum mentietur eis.
et non habitabunt in terra domini.
Reversus est effraym in egiptum.
et in assyriis pollutum comedit.
Non libabunt deo vinum et non
placebunt ei sacrificia eorum quasi
panis lugentium. Omnes qui co
medent eum contaminabuntur
quia panes eorum anime ipsorum
non intrabunt in domum domini.
Quid facietis in die sollempni. in
die festivitatis domini. Ecce enim pro
fecti sunt a vastitate. Egiptus con
gregabit eos menphis sepeliet
eos. Desiderabile argentum eorum
urtica hereditabit lappa in taber
naculis eorum. Venerunt dies vi
sitationis. venerunt dies retribu
tionis. Scito te ysrl stultum pro
phetam insanum virum spiritua
lem propter multitudinem iniqui
tatis eorum tue et multitudinem
amentie tue. Speculator effraym
cum deo meo. propheta laqueus rui
ne factus est. Super omnes vias
eius insaniam in domo dei eius
profunde peccaverunt. Sicut in
diebus gabaa recordabitur ini
quitatis eorum. et visitabit peccata eorum.
Quasi uvam in deserto inveni
ysrl quasi prima poma ficul
neas. In cacumine eius vidi pa
tres eorum. ipsi autem intraverunt
ad beelphegor. et abalienati sunt
in confusione et facti sunt abho
minabiles sicut ea que dilexe
runt. Effraym quasi avis avolavit
gloria eorum a partu et ab utero
et a conceptu. Quod si et enutrierint
filios suos absque liberis eos faciam
in hominibus. Sed et ve eis cum rec
essero ab eis. Effraym ut vidi tyrus
erat fundata in pulchritudine. et
effraym educet ad interfectorem fili
os suos. Da eis domine. Quid dabis.
Da eis vulvam sine liberis. et ube
ra arencia. Omnes nequitie eorum
in galgal. quia ibi exosos habui
eos. propter maliciam adinventio
num eorum. De domo mea eiciam
eos. non addam ut diligam eos.
Omnes principes eorum recedentes.
Percussus est effraym radix eorum
et siccata est fructum nequaquam fa
cient. Quod si et genuerint in
terfi ciam amantissima uteri eorum
abiciet eos deus meus. quia non
audierunt eum et erunt vagi
in nationibus. .x.

Vitis frondosa ysrl fructus
adequatus est ei. Secundum
multitudinem fructus sui
multiplicavit altaria iuxta uberta
tem terre sue exuberavit simula
chris. Divisum est cor eorum nunc
interibunt. Ipse confringet simu
lachra. depopulabitur aras eorum
quia nunc dicent. non est rex nobis.

non tim

Non enim timuimus dominum. et rex
quid faciet nobis. Loquimini ver
ba visionis inutilis et ferietis fe
dus et germinabit quasi amari
tudo iudicium super sulcos agri.
Vaccas bethauen coluerunt habita
tores samarie. quia luxit super
eum populus eius et editui eius
super eum exultaverunt in glo
ria eius quia migravit ab eo. Siquidem
et ipse in assur delatus est munus
regi ultori. Confusio effraym capiet
et confundentur israhel in voluntate
sua. Transire fecit samaria regem
suum quasi spumam sup faciem
aque. et disperdentur excelsa ydoli.
peccatum israhel. lappa et tribulus ascen
det super aras eorum. et dicent
montibus operite nos. et collibus
cadite super nos. Ex diebus gabaa
peccavit israhel. et ibi steterunt. Non
comprehendet eos in gabaa prelium
super filios iniquitatis. iuxta desi
derium meum corripiam eos. Con
gregabuntur super eos populi cum
corripientur propter duas iniquita
tes suas. Effraym vitula docta di
ligere trituram. et ego transivi super
pulchritudinem colli eius. Ascendam
super effraym arabit iudas con
finget sibi sulcos iacob. Semina
te vobis iustitiam et metite in ore
mie. innovate vobis novale tempus
aut requirendi dominum cum venerit
qui docebit vos iustitiam. Arastis
impietatem. et messuistis iniqui
tatem. comedistis frugem mendacii
Quia confisus es in viis tuis.
multitudine fortium tuorum con
surget tumultus in populo tuo.
et omnes munitiones tue vastabuntur.
Sicut vastatus est salmana a do
mo eius qui iudicavit baal in die
prelii matre super filios elisa. sic
fecit vobis bethel a facie malicie.

XI

Sicut mane transiit pertransiit rex israhel quia puer israhel et dilexi eum. Ex egypto vocavi filium meum. Vocaverunt eos. Sic abierunt a facie eorum baalym immolabant et simulachris sacrificabant. et ego quasi nutritius effraym portabam eos

Sicut mane transiit pertransiit rex israhel quia puer israhel et dilexi eum. Ex egypto vocavi filium meum. Vocaverunt eos. Sic abierunt a facie eorum baalym immolabant et simulachris sacrificabant. et ego quasi nutritius effraym portabam eos
in brachiis meis. et nescierunt quod cu
rarem eos. In funiculis adam tra
ham eos in vinculis caritatis. et
ero eis quasi exaltans iugum super
maxillas eorum. et declinavi ad eum
ut vesceretur. Non revertetur in terram
egypti. et assur ipse rex eius. Quoniam
noluerunt converti. cepit gladius
in civitatibus. et consumet electos eius
et comedet capita eorum. et populus
meus pendebit ad reditum meum.
iugum autem imponetur ei simul
quod non auferetur. Quomodo dabo
te effraym. protegam israhel. Quomodo
dabo te. sicut adam ponam te ut seboim
conversum est cor meum in me. pariter
conturbata est penitudo mea. Non
faciam furorem ire mee non conver
tar ut disperdam effraym quia deus
ego et non homo in medio tui sanctus
israhel. et non ingrediar civitatem. Post
dominum ambulabunt quasi leo rugiet
et formidabunt filii maris. et avola
bunt quasi avis ex egypto et quasi
columba de terra assyriorum. et col
locabo eos in domibus suis dicit dominus
Circumdedit me in negatione sua ef
fraym. et in dolo domus israhel. iudas
autem testis descendit cum deo. et cum
sanctis fidelibus.

XII.

Effraym pascit ventum.
et sequitur estum tota die
mendacium et vastitatem
multiplicat. et fedus cum
assyriis iniit. et oleum in egyptum
ferebat. Iudicium ergo domini cum iuda
et visitatio super iacob iuxta vias
eius. et iuxta adinventiones eius
reddam ei. In utero supplantavit
fratrem suum. et in fortitudine sua
directus est cum angelo et invalu
it ad angelum et confortatus est.
Flevit et rogavit eum in bethel. in
venit eum et ibi locutus est nobiscum
et dominus deus exercituum dominus memori
ale eius. Et tu ad dominum tuum con
verteris. misericordiam et iudicium custo
di et spera in deo tuo semper. Chana
an in manu eius statera dolosa
calumpniam dilexit. Et dixit ef
fraym. Verumtamen dives effectus
sum inveni ydolum mihi. omnes la
bores mei non invenient mihi iniqui
tatem quam peccavi. Et ego dominus
deus tuus qui eduxi te de terra egypti.

Adhuc sedere te faciam in tabernaculis
sicut in festi ulcatis. Et locutus sum
super prophetas, et ego visionem
multiplicavi, et in manu propheta
rum assimilatus sum. Si galaad
ydolum, tn frustra erat in galgal
bubus immolantes nam et altaria
eorum qi acervi super sulcos agri.
Fugit iacob in regionem syrie et
servivit isrl in uxore et in uxore
servavit. In propheta aut eduxit
dns isrl de egipto et in propheta
servatus e. ad iracundiam me pro
vocavit effraym et in amaritudi
nibus suis. et sanguis eius super
eum veniet. et obprobrium ei9 re
13 stituet ei dns suus. .xiii.

Loquente effraym horror
invasit isrl. et deliquit in
baal et mortuus e. Et nunc
addiderunt ad peccandum
feceruntqz sibi conflatile de argen
to suo qi similitudinem ydolorum.
factura artificum totum e. His
ipi dicunt immolate hoies vitulos
adorantes. Ideo erunt qi nubes
matutina. et sicut ros matutinus
preteriens. sicut pulvis turbine rap
tus eo area. et sic fumus de fuma
rio. ego aut dns deus tuus eo tra
egipti dm absqz me nescies et sal
vator non e preter me. Ego cog
novi te in deserto in terra solitudi
nis. iuxta pascua sua adimpleti
sunt. et saturati elevaverunt cor suu
et obliti sunt mei. et ero eis qi lee
na. sicut pardus in via assyriorum
occurram eis qi ursa raptis catu
lis. et dirumpam interiora iecoris
eorum et consumam eos ibi qi leo.
Bestia agri scindet eos. Perdicio
tua isrl tm modo exte. in me auxi
lium tuum. Ubi e rex tuus maxime nunc
salvet te in oibus urbibus tuis.
et iudices de quibz dixisti. da michi
regem et principes. Dabo tibi regem
in furore meo. et auferam indigna
tione mea. Colligata est iniquitas
effraym absconditum pctm eius.
Dolo res parturientis venient ei.
ipe filius non sapiens. Nunc enim
non stabit in contricoe filiorum.
De manu mortis liberabo eos de
morte redimam eos. Ero mors tua
o mors. ero morsus tuus inferne

Consolatio abscondita e ab oculis meis
quia ipe inter fres dividet. Addu
cet ventum urentem dns de de
serto ascendentem et siccabit ve
nas eius. et desolabit fontem ei9
et ipe diripiet thesaurum omis
vasis desiderabilis. .xiiii.

Pereat samaria qm ad
amaritudinem concitavit
deum suum in gladio pe
reat. Parvuli eorum eli
dantur. et fete eorum scindantur.
Convertere isrl ad dnm deum tuum
quia corruisti in iniquitate tua.
Tollite vobiscum verba et conver
timini ad dnm et dicite ei. Omem
aufer iniquitatem et accipe bo
num et reddemus vitulos labiorum
nostrorum. Assur non salvabit nos
super equum non ascendemus.
Neqz dicemus ultra dii nri opera
manuum nrarum. quia eius qui
in te e misereberis pupilli. Sana
bo contriciones eorum. diligam
eos spontanee quia aversus furor
meus ab eis. Ero qi ros isrl ger
minabit quasi lilium. et erumpet
radix eius ut libani. ibunt ram
eius. et erit quasi oliva gla eius.
et odor eius ut libani. Convertent
sedentes in umbra eius. vivent
tritico et germinabunt quasi
vinea. Memoriale eius sic vinu
libanum. Effraym quid michi ult
ydola. Ego exaudiam et dirigam
eum. ego ut abietem virentem.
Ex me fructus tuus inventus e
Quis sapiens et intelliget ista.
et intelligens sciet hec. Quia recte
vie dni et iusti ambulabunt in eis
prevaricatores vero corruent in
eis.

Incipit prologus in Johelem prophetam.

Sanctus Johel apud hebre
os post osee ponitur. et
sicut ibi sub nomine effraym
ad decem tribus confert
vaticinium. que vel samaria vel
israhel sepe memoranda sit in hoc pro
pheta omne quod dicitur ad tribum iu
da et ierusalem pertinere credendum
est. et nullam omnino israhelis id est
decem tribuum in hoc fieri mencio
nem. Tempora quoque quibus pro
phetavit eadem demus accipere
que in osee legimus in diebus ozie
ioathan et achas et ezechie regum
iuda. et in diebus ieroboam filii
ioas regis israhel. Porro sermonem et sermo
nem domini ad meritum eius refert
cui sit non ad condicionem illius.
qui sicut dicitur ut alibi legimus. dominus in
factus est in salutem. auditus autem
in scripturis sanctis non est iste qui in
aure sonat. Sed qui corde percipitur
iuxta illud quod dominus loquitur. Qui
habet aures audiendi audiat. Et aut
dicitur. chaticachfat. latine sonat
auribus percipite proprie non aure
Sed corde percipitur. Quia senes sunt
et celestes audiunt spiritualiter. qui
autem habitant in terra appellant
quoque terram auribus percipiunt. Ubicumque
aut hec duo verba iuncta ponuntur
non ad simplicem tantum verborum
sonum. Sed ad reconditum quoque
dictorum intelligenciam pertine
re intelligendum est. In genesi la
mech loquitur ad uxores suas ada
et sella. Audite verba mea. uxo
res lamech auribus percipite sermo
nes meos. quia virum occidi in
vulnus meum. et iuvenem in livo
re meo. Et ysaias. Audite celi et
auribus percipite terra. .4.
Johel filius phatuel descripsit terram
duarum tribuum. eruca. bruco.
locusta. rubigine. vastante con
sumptam. et post eversionem pri
oris populi effusum spiritum sanctum dicit
super servos dei. et ancillas. id est
centum viginti credencium homi
nes. et fuerunt vero in cenaculo montis
syon. centum viginti. Qui ab
uno usque ad viginti paulatim et
per incrementa surgentes. quinde
cim graduum numerum efficiunt quod
in psalterio mistice continetur.
Hic tribus igitur generibus rethorum

hec sumunt principia. tres sunt argu
mentorum partes a quibus inci
pere solet omnis orator. aut enim
dociles. aut benivolos aut attentos
auditores debet facere. hic igitur propha
retta magnitudine cladis sumens
principium. cunctos qui audituri erant
volens ad primam provocare. reddit
attentos minans futurum malum
ut considerantes future clades ap
tatem oculis primam arriperent.
In hoc prophetata. idcirco nec reges
regibus nec tempora sunt prenotata
quia isdem temporibus ac regibus.
quibus osee prophetavit Johel in
terpretatur incipiens aut dominus descen
sus. Tropologice hoc est quod qui ho
stium dei. et sciam dei habuerit.
aptam. recte incipit prophetare.
Johel de tribu ruben natus in agro
bethoron ubi in pace mortuus est
atque sepultus.

Incipit Johel propheta.

Verbum domini quod factum
est ad iohel filium pha
tuel. Audite hoc senes
et auribus percipite
omnes habitatores terre.
Si factum est istud in diebus vestris aut
in diebus patrum vestrorum. Super hoc
filiis vestris narrate. et filii vestri fi
liis suis. et filii eorum generationi
altere. Residuum eruce comedit lo
custa. et residuum locuste come
dit bruchus et residuum bruchi co
medit rubigo. Expergiscimini ebrii
et flete. et ululate omnes qui bibi
tis vinum in dulcedine quoniam periit
ab ore vestro. Gens enim ascendit super
terram meam fortis et innumerabilis
Dentes eius ut dentes leonis. et mo
lares eius ut catuli leonis. Posuit
vineam meam in desertum et fi
cum meam decorticavit. Nudans
expoliavit eam et proiecit albi
facti sunt. Plange quasi virgo ac
cincta sacco super virum pubertatis
tis sue. Periit sacrificium et liba
tio de domo domini. Luxerunt sacer
dotes ministri domini depopulata est regio

lupit humus qm deuastatum e triti
cum. confusum est uinum. elanguit
oleum. Confusi sunt agricole. ulula
uerunt uinitores super frumento et
oleo. quia periit messis agri. vinea
confusa e. et ficus elanguit. Malum
granatum et palma et malum et
omnia ligna agri aruerunt. quia
confusum est gaudium. a filijs hom
Accingite uos et plangite sacerdotes
ululate ministri altaris ingredimi
cubate in sacco ministri dei mei. Qm
interijt de domo dei uri sacrificium
et libatio. Sanctificate ieiunium uoca
te cetum congregate senes omnes
habitatores terre in domum dei uri
et clamate ad dnm ah. ah. ah. diei
quia prope e dies dni. et qsi uastitas
a potente ueniet. Numquid non coram
oculis uris alimenta perierunt de
domo dni dei uri. letitia et exulta
tio. Computruerunt iumenta in ster
core suo. demollita sunt horrea.
dissipate sunt apothece. qm confu
sum est triticum. Quid ingemuit
ual mugierunt greges armenti
Quia non est pascua eis. Sed et gre
ges pecorum disperierunt. Ad te
dne clamabo quia ignis comedit
speciosa deserti. et flamma succen
dit omnia ligna regionis. Sed et
bestia agri quasi area sitiens im
brem suspexerunt ad te qm exsicca
ti sunt fontes aquarum. et ignis
deuorauit speciosa deserti. ij.

Canite tuba in syon ulula
te in monte sancto meo.
Conturbentur omnes habi
tatores terre. quia venit di
es dni quia prope e dies tenebra
rum et caliginis. dies nubis et tur
binis. Quasi mane expansum sr
omnes montes. populus multus et for
tis. Similis ei non fuit a principio et
post eum non erit usque in annos ge
nerationis et generationis. Ante fa
ciem eius ignis deuorans et post
eum exurens flama. Quasi ortus
uoluptatis terra coram eo. et post
eum solitudo deserti. nec est qui
effugiat eum. Quasi aspectus equo
rum aspectus eorum. et qi equites
sic currerent. Sicut sonitus aquarum
super capita montium exilient
sicut sonitus flame ignis deuoran
tis stipulam uelut populus fortis.

preparatus ad prelium a facie eius
cruciabuntur populi. omnes vultus
redigentur in ollam. Sicut fortes
current. et quasi uiri bellatores
ascendent murum. Uiri in vijs
suis gradientur et non declina
bunt a semitis suis. unusquisque
fratrem suum non coartabit. Sin
guli in calle suo ambulabunt.
sed et per fenestras cadent. et non
demolientur. Urbem ingredient.
in muro current. Domus conscen
dent. et per fenestras intrabunt
quasi fur. A facie eius contremuit
terra moti sunt celi. sol et luna
obtenebrati sunt et stelle retrax
erunt splendorem suum. et dns
dedit uocem suam ante faciem
exercitus sui quia multa sunt nimis
castra eius. quia fortia et facien
tia uerbum eius. Magnus enim
dies dni et terribilis ualde. et qs
sustinebit eum. Nunc ergo dicit
dns. Conuertimini ad me in toto cor
de uro in ieiunio et fletu et in pla
nctu. et scindite corda ura et no
vestimenta ura. et conuertimini
ad dnm deum urm. quia benignus
et misericors e. paciens et multe
mie. et prestabilis super malicia.
Quis scit si conuertatur et ignos
cat deus et relinquat post se be
nedictionem sacrificium et libamen
dno deo uro. Canite tuba in syon
sanctificate ieiunium uocate cetum
congregate pplm sanctificate ec
clesiam coadunate senes congre
gate paruulos et sugentes ubera.
Egrediatur sponsus de cubili suo
et sponsa de thalamo suo. Inter
uestibulum et altare plorabant
sacerdotes ministri dni et dicent.
Parce dne parce populo tuo et
ne des hereditatem tuam in obpro
brium et ut dnentur eis natio
nes. Quare dicunt in populis
ubi est deus eorum. Zelatus est
dns terram suam et pepercit
populo suo. Et rndit dns et dixit
populo suo. Ecce ego mittam uobis
frumentum et uinum et oleum
et replebimini eo. et non dabo
uos ultra obprobrium in gentib;
et eum qui ab aquilone est pro
cul faciam a uobis et expellam

eum in terram inuiam et desertam
faciem eius contra mare orienta
le et extremum eius ad mare
nouissimum. et ascendet fetor eius
et ascendet putredo eius quia
superbe egit. Noli timere terra
exulta et letare quoniam magnificauit
dns ut faceret. Nolite timere ani
lia regionis quia germinauerunt
speciosa deserti. quia lignum at
tulit fructum suum. ficus et vinea
dederunt virtutem suam. Et filij
syon exultate. et letamini in dno
deo uro. quia dedit uobis doctore
iusticie. et descendere faciet ad uos
ymbrem matutinum et serotinum
sicut in principio. et implebuntur
aree frumento. et redundabunt
torcularia uino et oleo. et redda
uobis annos quos comedit locu
sta brucus et eruca et rubigo for
titudo mea magna quam misi
in uos et comedetis uescentes
et saturabimini. et laudabitis no
men dni dei uri: qui fecit uobis
cum mirabilia. et non confun
detur populus meus in sempi
ternum. et scietis quia in medio
ysrl ego sum. Et ego dns deus ur
et non est amplius. et non con
fundetur populus meus in eternum
Et post hec effundam spm meum
super omnem terram et prophetabunt
filij uri et filie ure. senes uri somp
nia sompniabunt. et iuuenes
uri visiones uidebunt. Sed et su
per seruos meos et ancillas meas.
in diebus illis effundam de spu
meo et dabo prodigia in celo sur
sum. et in terra sanguinem et
ignem. et uaporem fumi. Sol
conuertetur in tenebras et luna
in sanguinem. antequam veniat dies
dni magnus et horribilis. et erit
omnis quicumque inuocauerit nome
dni saluus erit. quia in monte
syon et in ierlm erit saluatio. sic
dixit dns. et in residuis quos
dns vocauerit. iij.

Quia ecce in diebus illis
in tempore illo cum con
uertero captiuitatem iu
da et ierlm congregabo
omnes gentes. et deducam eas in
uallem iosaphat et disceptabo cu
eis ibi super populo meo et heredi
tate mea ysrl. quos dispersserunt
in nacionibus terram meam diui
serunt. et super pplm meum mise
runt sortem. et posuerunt puerum
in prostibulum et puellam vendi
derunt pro uino ut biberent. Ve
rum quid uos et mi tyrus et sy
don et omnis terminus palestinorum.
Numquid ulcionem uos reddidistis
michi. Et si ulciscimini uos contra
me cito uelociter reddam uicissi
tudinem uobis super caput urm
Argentum enim meum et aurum
tulistis et desiderabilia mea et
pulcherrima intulistis in delu
bra ura. et filios iuda et filios
ierlm uendidistis filijs grecorum
ut longe faceretis eos de finibus
suis. Ecce ego suscitabo eos de loco
in quo uendidistis eos. et conuertam
retribucionem uram in caput urm
vendam filios uros et filias uras
in manibus filiorum iuda. et uenu
dabunt eos sabeis genti longinque
quia dns locutus est. Clamate hoc
in gentibus. sanctificate bellum
suscitate robustos. Accedant ascen
dant omnes uiri ad bellum bellato
res. Concidite aratra ura in gla
dios et ligones uras in lanceas
Infirmus dicat quia fortis ego sum
Erumpite et venite omnes gentes
de circuitu et congregamini. Ibi
occumbere faciet dns robustos
tuos. Consurgant et ascendant
gentes in uallem iosaphat quia
ibi sedebo ut iudicem omnes gentes
in circuitu. Mittite falces quoniam
maturauit messis. Venite et des
cendite quia plenum est torcular.
exuberant torcularia. quia multiplicata
est malicia eorum. populi
populi in ualle concisionis quia iuxta
est dies dni in ualle concisionis.
Sol et luna obtenebrati sunt. et
stelle retraxerunt splendorem su
um. et dns de syon rugiet. et de
ierlm dabit uocem suam. et mo
uebuntur celi et terra. et dns
spes populi sui est. et fortitudo
filiorum ysrl. et scietis quia ego
dns deus ur habitans in syon
in monte sancto meo. et erit ihe
rusalem sancta et alieni non.

transibunt per eam amplius. Et erit
in die illa, stillabunt montes dul
cedinem, et colles fluent lacte. et
per omnes rivos iuda ibunt aque.
et fons de domo domini egredietur
et irrigabit torrentem spinarum.
Egiptus in desolacionem erit et ydu
mea in desertum perdicionis pro
eo quod inique egerint in filios iuda
et effuderint sanguinem innocentem
in terra sua. et ydumea in eternum
habitabitur. et iherusalem in generacionem
et generacionem et mundabo sanguinem
eorum quem non mundaveram
et dominus commorabitur in syon.

Explicit Johel propheta.

Incipit prologus in Amos prophetam.

Ozias rex cum legem dei
sollicite emularetur pri
mo religionis amore
provocatus contra pre
ceptum legis moysi. arrepto thu
ribulo ut hystoria libri secundi para
lipomenon ondit sacerdotale offi
cium presumere conatus est. et ob hoc terre
motum in templo dei exortum
constat. Cuius eciam zacharias
propheta meminit. Ante hunc itaque
terre motum amos propheta tempo
ribus predicti regis et temporibus
ieroboam filii ioas regis israel in
eas gentes que lectione comprehense sunt
iram dei ob earum scelera memora
vit ad futura denunciat. Et quia
idem propheta in sequentibus
ait in tribus impietatibus et super
quatuor non convertam eum. ter
cio peccato indulgenciam dare dominum pos
se significat. Quem quarto eisdem
peccata admittentibus. nec penam nec
indulgenciam daturum denunciat.
Nam per ignis similitudinem quem
in predictas gentes immittendum
predicit gravem atque irrevocabi
lem dei iram adversus eidem earun
dem civitatum pressuram voluit
demonstrare.

Amos propheta et rusticus
et ruborum mora distingu
uens paucis verbis explicare non potest. Quis enim digne ex
primit tela et quatuor scelera
damasci gaze tiri ydumee. filiorum
amon et moab. et vii. viii. que gra
du iude et israel. Hic loquitur ad
vaccas pingues. que sunt in mon
tibus samarie et ruituram do
mum maiorem minoremque tes
tatur. ipse cernit fictorem locuste
et stantem dominum super litum mu
rum vel adamantium mitimum
pomorum attrahentium supplicium
et famem in terra. Non famem
panis neque sitim aque. Sed audi
endi verbum dei. Non dixit ver
ba. sed verbum. Amos vero in
terpretatur honustus vel avulsus
Hic amos spiritualis gracia plenus
prophetavit inter ceteros prophetas. Non
enim ipse solus erat propheta. Sed
eciam alii. Esse quippe non pote
rat propheta nisi pastor ante fuisset
qui eciam tuba sua clangit per
singulos dies erudiens et docens
in ecclesia. In veritate enim non omnem
prophetiam tamquam tuba spiritualis
est predicans in ecclesia secundum quod
scriptum est. Ascende in montem
excelsum tu qui evangelizas
syon exalta vocem tuam. etc.

Item prologus in Amos prophetam.

Hic amos propheta non fuit
pater ysaie prophete qui
quam prophetam conscripsit
nam aliis litteris ille
aliis iste apud hebreos scribitur
Que differencia licet apud la
tinos non sentitur. et ille fortis vel
robustus. hic vero avulsus. quia
loquitur contra decem tribus que
per ydolatriam avulsi dei vel
eciam a regno david erant avul
se. Fuit autem cognacio eius ex
opido tecue quia vi. miliaribus
a bethleem distat curam gerens
pecorum in latitudine camporum
qui sunt proximi opido thecue.
In quibus humi arido atque are
noso nichil omnino frugum gigni
tur. Sed uberrimis pascuis ha
bundant. et ideo cuncta plena
sunt pastoribus et sterilitas ter
compensatur pecorum multitudine.
Ex hoc numero pastorum fuit amos

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

imperitus sermone. Sed plenus scientia. Prophetauit autem eisdem temporibus quibus Johel Naum Jonas. Osee. Ysaias. Sed aliquantulum exorsus est prophetare antequam ysaias maxime autem cum decem tribubus locutus est. pauca de duabus interserens. Hunc ablatum de numero pastorum misit dominus ut in Samaria prophetaret. Quem amasias sacerdos frequenter plagis affecit. Tandem filius eius ozias vectem per timpora transfixit. Post hec semiuiuus in terram suam euectus Post aliquot dies dolore vulneris expirauit. Sepultusque est cum patribus suis.

Item alius prologus.

Hos non ad regnum. Sed ad samariam prophat quod ad israel apparet, ex eo quod scriptum est. Misit amasias sacerdos bethel ad ieroboam regem israel dicens. Rebellauit contra te amos in medio domus israel. et post paululum dixit amasias ad amos. Fuge in terram iuda et ibi prophetabis in terram bethel. et sanctificacio regis domus regni est. Cui respondit amos. Non eram propheta nec prophete filius. Sed opilio roborum. Distingens tulitque me dominus cum sequerer gregem. et dixit vade propheta ad populum meum israel.

Item alius prologus.

Ozias idem est quod et Zacharias qui debitum sacerdotum sibi uendicans percussus est lepra in fronte. Sed et terre motus factus est magnus per totum regnum. Jeroboam vero fuit pronepos hieu. Cui dixit dominus promisit quod usque ad quartam generationem ex semine eius erunt reges super israel et in hoc in roboam promissio illa completa.

Incipit Amos propheta.

Verba amos qui fuit. I. in pastoribus de thecue que vidit super israel ante duos annos terremotus. Et dixit in diebus ozie regis iuda in diebus ieroboam filii ioas regis israel. Ante duos annos terremotus. Et dixit dominus de syon rugiet. et de ierusalem dabit vocem suam. Et luxerunt speciosa pastorum. et exsiccatus est vertex carmeli. Hec dicit dominus super tribus sceleribus damasci et super quatuor non conuertam eum eo quod triturauerint in plaustris ferreis galaad et mittam ignem in domum azahel et deuorabit domos benadab. Et conteram vectem damasci et disperdam habitatorem de campo ydoli. et tenentem sceptrum in domo voluptatis. et transferetur populus syrie cyrenen dicit dominus. Hec dicit dominus. Super tribus sceleribus gaze et super quatuor non conuertam eam. eo quod transtulerit captiuitatem perfectam ut concluderet eam in ydumea et mittam ignem in murum gaze et deuorabit edes eius. et disperdam habitatorem de azoto et tenentem sceptrum de ascalone et conuertam manum meam super accaron et peribunt reliquie philistinorum. dicit dominus deus. Hec dicit dominus. Super tribus sceleribus tyri et super quatuor non conuertam eam eo quod concluserint captiuitatem perfectam in ydumea et non sunt recordati federis fratrum et mittam ignem in murum tyri et deuorabit edes eius. Hec dicit dominus. Super tribus sceleribus edom et super quatuor non conuertam eum eo quod persecutus sit in gladio fratrem suum. et uiolauerit misericordiam eius. et tenuerit ultra furorem suum et indignationem suam seruauerit usque in finem. Mittam ignem in theman et deuorabit edes bosre. Hec dicit dominus. Super tribus sceleribus filiorum ammon. et super quatuor non conuertam eum eo quod dissecuerit pregnantes galaad ad dilatandum terminum suum. Et succendam ignem in muro rabbath et deuorabit edes eius in ululatu in die belli et in turbine in die commotionis et ibit melchom in

captiuitatem ipe et principes ei9 si[mu]l
dicit d[omi]n[u]s. .ij.
Hec dicit d[omi]n[u]s super tribus
sceleribus moab et super
quatuor non conuertam
eum, eo q[uod] incenderit ossa regis ydu
mee usq[ue] ad cinerem et mittam ig
nem in moab. et deuorabit edes ca
rioth et morietur in sonitu moab
clangore tube. Et disperdam iudi
cem de medio eius. et o[mn]es principes
eius interficiam cum eo dicit d[omi]n[u]s.
Hec dicit d[omi]n[u]s. Super tribus sceleri
bus iuda et super quatuor non co
uertam eum eo q[uod] abiecerint legem
d[omi]ni et mandata eius non custodi
erint. Deceperunt enim eos ydola
sua post que abierunt patres eorum
Et mittam ignem in iuda et deuo
rabit edes ier[usa]l[e]m. Hec dicit d[omi]n[u]s. De
Super tribus sceleribus isr[ae]l et su[per]
quatuor non conuertam eum pro
eo q[uod] vendiderit argento iustum et
pauperem pro calciamentis qui
conterunt super puluerem terre
capita pauperum. et viam humi
lium declinant. et filius ac pater
eius ierunt ad puellam ut viola
rent nomen s[an]c[tu]m meum. et super
vestimentis pignoratis accubuerunt
iuxta o[mn]e altare et vinum damp
natorum bibebant in domo dei
sui. Ego autem exterminaui am
morreum a facie eorum cuius
altitudo cedrorum altitudo eius.
et fortis ipe quasi quercus et con
triui fructum eius desuper. et ra
dices eius subter. Ego sum qui a[scen]
dere vos feci de terra egipti et
eduxi vos in deserto quadraginta
annis ut possideretis terram ammor
rei. et suscitaui de filijs v[est]ris pro
phetas. et de iuuenibus v[est]ris na
zareos. Numquid non ita e[st] filij isr[ae]l
dicit d[omi]n[u]s. et propinabitis nazare
is vinum. et prophetis mandabi
tis dicentes. ne prophetetis. Ecce
ego stridebo super vos sicut stridet
plaustrum onustum feno et peribit
fuga a veloce. et fortis non obtine
bit virtutem suam. et robustus
non saluabit a[n]i[m]am suam. et ro
bustus corde inter fortes nudus
effugiet in die illa dicit d[omi]n[u]s. .iij.
Audite verbum quod locut9
est d[omi]n[u]s super vos filij isr[ae]l
super omni cognatione qua
eduxi de t[er]ra egipti dicens. Tantu[m]
modo vos cognoui ex o[mn]ibus cog
nationibus terre. Idcirco visita
bo super vos o[mn]es iniquitates
v[est]ras. Numquid ambulabunt duo
pariter n[isi] conuenerit eis. Numquid
rugiet leo in saltu n[isi] habuerit pre
dam. Numquid dabit catulus leonis
vocem de cubili suo n[isi] aliq[ui]d
apprehenderit. Numquid cadet auis
in laqueum t[er]re absq[ue] aucupe
Numquid auferetur laqueus de t[er]ra
antequam aliquid ceperit. Si clanget
tuba in ciuitate quod d[omi]n[u]s non
fecit et populus non expauescet.
Si erit malum in ciuitate quod
d[omi]n[u]s non fecit quia non faciet d[omi]n[u]s
deus verbum nisi reuelauerit
secretum suum. ad seruos suos
prophetas. Leo rugiet quis non
timebit. D[omi]n[u]s deus locut9 e[st] qui
non prophetabit. Auditum facite
in edibus azoti et in edibus terre
egipti et dicite. Congregamini
super montes samarie et videte
insanias multas in medio eius
et calumpniam patientes in pe
netrabilibus eius. et nescierunt
facere rectum dicit d[omi]n[u]s. thesaurisantes
iniquitatem et rapinas in edibus
suis. Propterea hec dicit d[omi]n[u]s deus.
Tribulabitur et circuietur terra
et detrahetur ex te fortitudo tua.
et diripientur edes tue. Hec dicit
d[omi]n[u]s deus. Quomodo si eruat pastor
de ore leonis duo crura aut extremum
auricule. sic eruentur filij isr[ae]l
qui habitant in samaria in pla
ga lectuli et in damasco grabati.
Audite et contestamini in domo ia
cob dicit d[omi]n[u]s deus exercituum.
quia in die cum visitare cepero
preuaricationes isr[ae]l super eum
visitabo. et super altaria bethel.
et amputabuntur cornua alta
ris. et cadent in terram. et percutiam
domum hyemalem. cum domo
estiua. et peribunt domus ebur
nee. et dissipabuntur edes multe
dicit dominus. .iiij.
Audite verbum hoc vacce
pingues que estis in mon
te samarie q[ue] calumpniam
facitis ~~alienis~~ egenis. et
confringitis pauperes que dici
tis d[omi]nis v[est]ris afferte et bibemus.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

Iuravit dns deus in sancto suo quia
ecce dies venient super vos et le
vabunt vos in contis et reliqui
as vras in ollis ferventibus et per
aperturas exibitis altera contra
alteram et proiciemini in armon di
cit dns. Venite ad bethel et impie
agite ad galgalam multiplicate
prevaricationem et offerte ma
ne victimas vras tribus diebus
decimas vras. et sacrificate de fer
mentato laudem et vocate volu
tarias oblationes et annunciate
sic enim voluistis. filii isrl dicit dns
deus. Unde ego dedi vobis stupo
rem dentium in cunctis urbibus
vris. et indigenciam panum in
omnibus locis vris et non estis re
versi ad me dicit dns. Ego quoque
prohibui a vob ymbrem. cum ad
huc tres menses superessent usque
ad messem et plui super civitatem
unam et non super alteram plui.
Pars una compluta est et pars super
quam non plui aruit. et venerunt
due et tres civitates ad civitatem
unam ut biberent aquam et non
sunt saciate. et non redistis ad me
dicit dns. Percussi vos in vento
urente. et in aurugine multitudi
nem ortorum vrorum et vinearum
vrarum. Olivieta vra et ficeta vra
comedit eruca et non redistis ad
me dicit dns. Misi in vos mortem
in via egipti percussi in gladio
iuvenes vros usque ad captivita
tem equorum vrorum. et ascendere
feci putredinem vrorum castrorum
in nares vras. et non redistis ad
me dicit dns. Subverti vos sicut
subvertit dns sodomam et gomor
ram et facti estis quasi torris
raptus de incendio. et non redi
stis ad me dicit dns. Quapropter
hoc faciam tibi isrl. Postquam autem
hoc fecero preparare in occursum
dei tui isrl quia ecce formans
montes et creans ventum et an
nuncians homini eloquium suum
faciens matutinam nebulam.
et gradiens super excelsa terre dns
exercituum nomen eius. V

Audite verbum istud. quod
ego levo super planctum
Domus isrl cecidit. non
adiciet ut resurgat. virgo
isrl proiecta est in terram suam. non
est qui suscitet eam. quia hec dicit
dns deus urbs de qua egrediebantur
mille relinquentur in ea centum
et de qua egrediebantur centum
relinquentur in ea decem in domo
isrl. quia hec dicit dns domui isrl.
Querite me et vivetis et nolite
querere bethel et galgala nolite in
trare et in bersabee non transibitis
quia galgala captiva ducetur.
et bethel erit inutilis. Querite dominum
et vivite ne forte comburatur ut
ignis domus ioseph et devorabit
et non erit qui extinguat bethel.
Qui convertitis in absinthium iudi
cium et iusticiam. in terra relin
quetis facientem arcturum orionem
et convertentem in mane tenebras
et diem nocte mutantes qui vocat
aquas maris et effundit eas super
faciem terre dns nomen est eius. Qui
subridet vastitatem super robustum
et depopulacionem super potentem
affert. Odio habuerunt in porta cor
ripientem et loquentem perfecte ab
hominati sunt. Idcirco pro eo quod diri
piebatis pauperem et predam electam
tollebatis ab eo domus quadro la
pide edificabitis et non habitabitis
in eis. Vineas amantissimas plan
tabitis. et bibetis vinum earum quia
cognovi multa scelera vra. et fortia
peccata vestra hostes iusti accipientes
munus et pauperes in porta depri
mentes. Ideo prudens in tempore
illo tacebit. quia tempus malum
est. Querite bonum et non malum
ut vivatis et erit dns deus exerci
tuum vobiscum. Sicut dixistis odite
malum et diligite bonum et con
stituite in porta iudicium si forte
misereatur dns deus exercituum
reliquiis ioseph. Propterea hec dicit
dns deus exercituum dominator in
omnibus plateis planctus et in cunc
tis que foris sunt dicetur ve ve.
et vocabunt agricolam ad luctum
et ad planctum eos qui sciunt plan
gere. et in omnibus vineis erit planc
tus quia pertransibo in medio tui
dicit dns. Ve desiderantibus diem
dni. Et ad quid eam vobis. Dies
dni ista tenebre et non lux. Quo
si fugiat vir a facie leonis et oc
currat ei ursus et ingrediatur do
mum et innitatur manu sua su-

parietem et mordeat eum coluber.
Numquid non tenebre dies dni. et
non lux et caligo non splendor mea.
Odi et proieci festiuitates uras. et
non capiam odorem cetuum urorum
Quod si attuleritis michi holocausto
mata. et munera ura non suscipi
am. Aufer a me tumultum carminu
tuorum. et cantica lyre tue non au
diam. et reuelabitur quasi aqua iudi
cium tuum. et iusticia tua quasi tor
rens fortis. Numquid hostias et
sacrificium obtulistis michi in de
serto. quadraginta annis domus
isrl. Et portastis tabernaculum moloch
uro et ymaginem ydolorum urorum sydus
dei uri que fecistis uobis et migra
re uos faciam trans damascum dixit
dns deus exercituum. vi.
Ve qui opulenti estis in syon
et confiditis in monte sa
marie optimates capita
populorum ingredientes pom
patice domus isrl. Transite in cha
lanne et uidete et ite inde in emath
magnam. et descendite in geth pa
lestinorum. et ad optima queque
regna horum si lacior terminus eorum
termino uro est. Qui separati estis
in diem malum. et appropinquatis
solio iniquitatis. qui dormitis in
lectis eburneis. et lasciuitis in stra
tis uris. qui comeditis agnum in
de grege. et uitulos de medio arme
ti. qui canitis ad uocem psalterii
sicut dauid. putauerunt se habere uasa
cantici. bibentes in fialis uinum
et optimo ungento delibuti. et nichil
paciebantur super contricione ioseph
Quapropter nunc migrabunt in
capite transmigrancium. et auferetur
factio lasciuiencium. Iurauit dns
deus in anima sua dicit dns deus
exercituum. Detestor ego superbia
iacob et domus eius odi. et tradam
ciuitatem cum habitatoribus suis
Quod si reliqui fuerint decem uiri in
domo una. et ipsi morientur et tol
let eum propinquus suus et con
buret eum ut efferat ossa de domo
Et dicet ei qui in penetrabilibus do
mus est. Numquid adhuc est apud
te. Et respondebit finis est. et dicet ei. tace
et non recorderis nominis dni quia
ecce dns mandauit et percutiet do
mum maiorem ruinis. et domum
minorem scissionibus. Numquid

currere queunt in petris equi. aut
arari potest in bubalis. quia conuer
tistis in amaritudinem iudicium.
et fructum iusticie in absinthium
qui letamini in nichili qui dicitis
Numquid non in fortitudine nra
assumpsimus nobis cornua. Ecce ego
suscitabo super uos domus isrl
dicit dns deus exercituum gen
tem et conterent uos ab introitu
emath usque ad torrentem deserti.
Hec ostendit michi dns vii.
deus. et ecce fictor locuste
in principio germinantium
serotini ymbris. Et ecce
serotinum post tonsor gregis. Et fac
tum est cum consumasset comedere her
bam terre. et dixi. Dne deus pro
picius esto obsecro. Quis suscitabit
iacob quia paruulus est. Et mise
tus est dns super hoc. Non erit. dixit
dns deus. Hec ostendit michi dns deus
et ecce uocabit iudicium ad ignem
dns deus et deuorabit abyssum
multam et comedant simul partem.
Et dixi. Dne deus quiesce obse
cro. Quis suscitabit iacob quia par
uulus est. Misertus est dns super
hoc. Sed et istud non erit. dixit dns
deus. Hec ostendit michi. et ecce dns
stans super murum litum et in
manu eius trulla cementary
Et dixit dns ad me. Quid tu uides
amos. Et dixi trullam cementary
Et dixit dns. Ecce ego ponam
trullam in medio populi mei
isrl. Non adiciam ultra superindu
cere eum et demolientur excelsa
ydoli. et sanctificationes isrl desola
buntur. Et consurgam super domum
ieroboam in gladio. Et misit a
masyas sacerdos bethel ad iero
boam regem isrl dicens. Rebella
bit contra te amos in medio do
mus isrl. non poterit terra susti
nere uniuersos sermones eius.
Hec enim dixit amos in gladio mo
rietur ieroboam. et isrl captiuus
migrabit de terra sua. et dixit
amasyas ad amos. Qui uides
gradere fuge in terram iuda et
gradere comede ibi panem. et
ibi prophetabis. et in bethel non
adicies ultra ut prophetes quia
sanctificatio regis est et domus reg
ni est. Et respondit amos et dixit ad.

amasyam. Non sum pp̄ha. et non
sum filius prophete. Sed arme
tarius ego sum uellicans sycomo
ros. Et tulit me dns cum sequerer
gregem et dixit ad me dns. Vade
et propheta ad pplm meum isrl
Et nunc audi uerbum dni. Tu
dicis non prophetabis sr isrl et
non stillabis super domum ydoli.
Propter hoc hec dicit dns. Vxor
tua in ciuitate fornicabitur et
filij tui et filie tue in gladio ca
dent. et humus tua funiculo me
cietur. et tu in terra polluta mo
rieris. et isrl captiuus migrabit
de terra sua.

Hec ondit michi dns deus
et ecce uncinus pomorum
Et dixit. Quid tu uides
amos. Et dixi. Vncinum
pomorum. Et dixit dns ad me.
Venit finis super pplm meum isrl
et non adiciam ultra ut pertranseam
eum et stridebunt cardines tem
pli in die illa dicit dns ad me.
Multi morientur in omni loco pro
icietur silencium. Audite hoc qui
conteritis pauperem et deficere fa
citis egenos terre dicentes. Quo
modo transibit messis et uenundabi
mus merces et sabbatum et aperie
mus frumentum et imminu
amus mensuram et augeamus
syclum. et supponamus state
ras dolosas ut possimus in argento
egenos et pauperes pro calcia
mentis et quisquilias frumenti
uenundemus. Iurauit dns in su
perbia iacob. Si oblitus fuero
usque ad finem oia opera eorum
Numquid super isto non commoue
bitur terra et lugebit omis ha
bitator eius. Et ascendet quasi flu
uius uniuersus. et eicietur et
fluet quasi riuus egipti. Et erit in
die illa dicit dns. occidet sol me
ridie. et tenebrescere faciam ter
ram in die luminum. et conuer
tam festiuitates uras in luctum
et omnia cantica ura in planc
tum. et inducam sup omne dorsum
uestrum saccum et super omne caput
caluicium. et ponam eam quasi
luctum unigeniti et nouissima
eius quasi amarum. Ecce dies

ueniunt dicit dns et emittam fa
mem in terram non famem panis
neque sitim aque sed audiendum
uerbum dni et commouebuntur a
mari usque ad mare. et ab aquilone
usque ad orientem. circuibunt q
rentes uerbum dni et non inuenient.
In die illa deficient uirgines
pulchre et adolescentes in siti q
iurant in delicto samarie. et di
cunt uiuit deus tuus dan et uiuit
via bersabee et cadent et non re
surgent.

.ix.

Vidi dnm stantem sup al
tare et dixit. Percute car
dinem et commoueantur
superliminaria. auari
cia enim in capite omi et nouissimum
eorum interficiam gladio. Non
erit fuga eis. fugiet et non salua
bitur ex eis qui fugerit. Si descen
derint usque ad infernum inde ma
nus mea deducet eos. Et si ascen
derint usque in celum inde detraham
eos. et si absconditi fuerint in uer
tice carmeli inde scrutans aufe
ram eos. Et si celauerint se ab ocu
lis meis, in profundo maris ibi
mandabo serpenti et mordet eos.
Et si abierint in captiuitatem co
ram inimicis suis ibi mandabo gla
dio et occidam eos et ponam ocu
los meos super eos in malum. et
non in bonum. Et dns deus exer
cituum qui tanget terram et tabe
scet. et lugebunt omis habitatores
in ea et ascendet sicut riuus ois
et defluet sicut fluuius egipti.
qui edificat in celo ascensionem
suam. et fasciculum suum super
terram fundauit qui uocat aquas
maris et effundet eas sup faciem
terre. dns nomen eius. Numquid
non ut filij ethiopum. uos estis
michi filij isrl ait dns. Numquid
non isrl ascendere feci de terra e
gipti. et palestinos de capadocia
et syros de cyrene. Ecce oculi dni
dei super regnum peccans et con
teram illud a facie terre. Verum
conterens non conteram domum
iacob dicit dns. Ecce enim ego man
dabo et concuciam in omnibus gen
tibus domum isrl sicut concutitur
triticum in cribo et non cadet la
pillus terre. In gladio morientur ois.

pctores populi mei qui dicunt no
apropinquabit et non ueniet sup.
nos malum. In die suscitabo taber
naculum dauid qui cecidit et reedi
ficabo aperturas murorum eius et
ea que corruerant instaurabo.
et reedificabo eum sicut in diebus
antiquis. vt possideant reliquias
ydumee. et omnes naciones eo quod in
uocatum sit nomen meum sup
eos, dicit dominus faciens hec. Ecce di
es veniunt dicit dominus. et compre
hendet arator messorem. et calca
tor uue mittentem semen. Et stil
labunt montes dulcedinem et omnes
colles culti erunt. Et conuertam cap
tiuitatem populi mei israel. et edifi
cabunt ciuitates desertas et habi
tabunt et plantabunt uineas. et
bibent vinum eorum. et facient or
tos et comedent fructus eorum et
plantabo eos super humum suam.
et non euellam eos ultra de terra
sua quam dedi eis dicit dominus deus.

Explicit Amos propheta.

Incipit prologus in Abdiam prophetam.

Iacob patriarcha fratrem habuit esau.
qui ob ruborem corporis sui edom
hebrea lingua appellatur, quod lati
na sanguineus dicitur. Is memoratum
fratrem suum qui israel nomen accepit
grani odio commotus interimere co
natus est. Qua de causa omnes qui
populum israel hoc est filios patriarche Ja
cob predicti esau odium imitati sunt
edom appellati sunt. Et quia populus
israel de captiuitate chaldeorum per
cyrum regem persarum nutu dei
reuocatus in iherusalem ab alio regno
grauiter afflictus atque oppressus est.
Ideo hoc regnum quod more esau
predictum populum persecutum est quod p
denunciacionem ab ore prophete meretur
patitur. quod non dei indignacione
sed sua uirtute populum superatum
gloriabatur de quo regno olim per
dauid in ~~prophetarum~~ psalmo. cente
simo xxxvi. dictum est. Memorare
domine filiorum edom in die iherusalem. Ita
reliqua liber comprehensa futurum in
gentes iudicium obtias liber conp
hensas. regnumque dei in populo
israel significant. Hebrei hunc de
dicunt, qui sub rege samarie ach
ab et impiissima iezabel pauit cen
tum prophetas in speluncis qui no
curuauerunt genua baal. et de
vii. milibus erat quos helyas
arguitur ignorasse. Sepulcrum
quoque eius usque hodie cum mausoleo
helysei prophete et baptiste Johannis
in sebaste ueneracioni habetur que
olim samaria dicebatur. Hanc he
rodes rex antipatri filius in honore
augusti cesaris greco nomine uoca
uit ~~se~~ sebasten i. augustam. Igitur
qui centum prophetas saluauit,
accepit graciam propheticam et de
duce exercitus fit dux ecclesie. Qui
in samaria paruum gregem pa
uerat, nunc in toto orbe christi pa
scit ecclesias. Et sicut. stephanus co
ronam meruit passionis. sic hec
seruitutis et dei tum paulo apostolo
nomine gloriatur. Quia abdias ser
uus domini in nostro sonat eloquio.

Incipit prologus sancti Jeronimi in Abdiam prophetam.

Esau filius ysaac frater
Jacob uocatus etiam e
dom. i. rufus et seyr id est
pilosus. Hic possedit regi
onem que nunc dicitur gebalena ubi
prius habitauerunt horrei qui
interpretantur liberi. Vrbs uero que
hebraice edom et grece ydumea
uocatur a nomine conditoris
palestine. Cum dicitur per amos, Sup
tribus sceleribus edom et super qua
tuor non conuertam eum. Cum ergo
idem homo tribus nominibus uocetur
sic et terra eius dicitur et edom et ydu
mea et seyr. Hec regio non conpu
tatur inter extraneas gentes quia
possessa est a filio ysaac a fratre iacob.
nec data est filiis israel promouere
arma contra fratrem suum. Sic autem
esau exodio persecutus est fratrem suum
iacob. ydumei semper inimici fue
runt israelitis. contra ydumeos ergo
loquitur hic propheta.

Item prologus.

Abdias spiritu breuior tanto
profundior e. Seruus dei
interpretatur. Sicut moy-
ses famulus dei et apls
seruus xpi. et ea uidit et audiuit
que sunt digna prophetali seruitu-
te. Est ergo hec visio abdie quam
uidit gentibus adquas legatum
misit dicens destructio em ydumee
visio nationum e. Cum aut in ti-
tulo ponatur visio non conquiritur
q aliquid uideret. Sed tm audieret.

Incipit Abdias propheta:

Visio abdie. Hec dicit dns
deus ad edom. Auditum
audiuimus a dno et le-
gatum ad gentes misit
Surgite et consurgamus
aduersus eum in plium. Ecce pau
lulum dedi in gentibus. et contep
tibilis tu es ualde. Superbia cor
dis tui extulit te habitantem in
scissuris petre exaltantem soliu
tuum qui dicis in corde tuo. quis
detrahet me in terram. Si exaltatus
fueris ut aquila et si inter
sydera posueris nidum tuum inde
detraham te dicit dns. Si fures
introissent adte. si latrones per
noctem quo conticuisses. Nonne
furati essent sufficientia sibi. Si
vindemiatores introissent adte
numquid saltim racemos reliquis-
sent tibi. Quomodo scrutati sunt
esau. inuestigauerunt abscondita
eius. usque ad terminum emiserunt
te. omnes uiri federis tui illuserunt
tibi inualuerunt aduersum te viri
pacis tue. Qui comederunt tecu
ponent insidias subter te. non e
in eo. Numquid non in die illa dicit
dns perdam sapientes de ydumea
et prudenciam de monte esau.
Et timebunt fortes tui meridie
ut intereat vir de monte esau.
Propter interfectionem et propter in
iquitatem in fratrem tuum iacob
operiet te confusio. et peribis in
eternum. In die cum stares aduersus
qn capiebant alieni exercitum
tuum et extranei ingrediebantur
portas eius. et super ierlm mitte
bant sortem tu quoque eras qsi unus
ex eis. Et non despicies in die fratris
tui. retributionem tuam in die pe
grinationis eius. et non letaberis
super iuda in die perditionis eorum
et non magnificabis os tuum in
die angustie. neque ingredieris por
tam populi mei in die ruine eorum
Neque despicies et tu in malis eius
in die vastitatis illius et non im
mitteris aduersus exercitum eius
in die vastitatis illius. neque sta
bitis in exitibus ut interficiatis
eos qui fugiunt et non concludes
reliquos eius in die tribulationis
quoniam iuxta est dies dni super gentes
Sicut fecisti fiet tibi retributionem
tuam conuertet in caput tuum.
Quomodo enim bibisti super montem
scm meum. bibent omnes gentes
iugiter. et bibent et absorbebunt
et erunt quasi non sint. et in monte
syon erit saluatio et erit sanctus.
et possidebit domus iacob eos qui
possiderant et erit domus iacob
ignis. et domus ioseph flama. et
domus esau stipula. et succende
tur in eis et deuorabunt eos et non
erunt reliquie domus esau quia
dns locutus e. et hereditabunt
hii qui ad austrum montem esau.
et qui in campestribus phylistiim.
et possidebunt regionem effraym
et regionem samarie et benia
min possidebit galaad. et transmi
gratio exercitus huius filiorum
isrl. omnia chananeorum usque
ad sareptam et transmigratio ierlm
que in bosforo e possidebit ciui
tates austri et ascendent salua
tores in montem syon. iudicare
montem esau. et erit dno regnu
Amen.

Incipit pref. s. Je. in Jonam pphm.

Sanctum Jonam hebrei
affirmant filium fuisse
mulieris vidue sarephtene
quem helyas propheta
mortuum suscitauit matre postea
dicente ad eum. Nunc cognoui
quia uir dei es tu. et verbum dei
in ore tuo uerum est. Ob hanc causam
etiam ipm puerulum sic uocatu

amathi. Amathi enim in mea lingua sonat veritatem. et ex eo quod
helyas verum locutus est. illi qui
suscitatus est filius et dr ueritatis. Deo de veritate columba nasci
quia ionas columba sonat. In tedempnatõe aut israhel. ionas ad gentes mittitur. quod niniue agente
penitenciam illi in malicia perseuerabant
temporibus quippe ieroboam regis
israhel qui deo derelicto cum populo
suo in samaria ydolis sacrificabat
ionam prophetam fuisse. hystoria quarti
libri regum indicat cum prophetia
illuminante dno. pro rectis ciuitatis niniue dei iram conferuere se
videret ne falsa predicare videretur.
ad denunciandum interitum eiusdem ciuitatis ire nolebat. Nam
sic deus abraham de impietate
sodomorum locutus e clamor sodomorum. et gomorreorum venit
ad me. Ita et de niniue dr eo quod
ascenderet clamor malicie eius
ad eum. et sicut sua dei de sodomis
facta nimis reuocata e. ita et
ionas aduersus niniue prolatam
reuocare nolebat diuine dispensacionis ignarus qui salutem hominum
ad se conuertendum magis volt
quam interitum. Hoc aut illi acciderat
quod et sancto helyseo qui filium
sunamitis mulieris ignorabat. Ideo
a conspectu dei ionas fugere se putabat humanum ad quid passus
dicente dauid: Quo ibo a spiritu tuo
et quo a facie tua fugiam.
Una columba et dolens. filius amathi qui de geth que est in ophre ad
gentium preconium mittitur missus contempnit. contempniens
fugit. fugiens dormit propter quem
periclitatur nauis. Sed sors latentem repperit. Cetus abiectum deuorauit reiectus perduxit subuertionem. Sed contristatur in penitencia urbis et salutem gentium inuidet.
Gaudet etiam edere inuentes
umbraculo et dolet subito arescentis. Cuius sepulchrum in quadam
urbium videt geth in titulo demonstratur qui e in secundo miliario sephorim itinere quo pergitur thyberiaden.

Incipit Jonas propheta.

Et factum est verbum dni ad
ionam filium amathi
dicens. Surge et vade
in niniuen ciuitatem
grandem et predica in ea. quia
ascendit clamor malicie eius
coram me. Et surrexit ionas
ut fugeret in tharsis a facie dni
et descendit ioppen et invenit
nauem euntem in tharsis et dedit naulum eius et ascendit in
eam ut iret cum eis in tharsis a
facie dni. Dns aut misit ventum
magnum in mare et facta e in
tempestas magna in mare et nauis periclitabatur conteri et timuerunt naute et clamauerunt
viri ad deum suum. et miserunt
vasa que erant in naui in mare
ut alleuiaretur ab eis. Et descendit ionas ad interiora nauis et
dormiebat sopore graui. Et accessit ad eum gubernator. et dixit
ei. Quid tu sopore deprimeris
Surge inuoca deum tuum. Si
forte recogitet deus de nobis et
non pereamus. Et dixit vir ad
collegam suum. Venite et mittamus sortes. et sciamus quare
hoc malum sit nobis. Et miserunt
sortes et cecidit sors super ionam
Et dixerunt ad eum. Indica nobis
cuius causa malum istud sit nobis
Quod opus tuum. et que terra
tua. et quo vadis. vel ex quo populo es tu. Et dixit ad eos. Hebreus
ego sum. et dnm deum celi ego
timeo. qui fecit mare et aridam
Et timuerunt viri timore magno et dixerunt ad eum. Quid
hoc fecisti. Cognouerunt enim viri
quod a facie dni fugeret quia
indicauerat eis ionas. Et dixerunt ad eum. Quid faciemus tibi.
et cessabit mare a nobis. quia
mare ibat et intumescebat. Et
dixit ad eos. Tollite me et mittite me in mare. et cessabit mare
a nobis. Scio enim quod propter me tempestas hec grandis est super nos
Et remigabant viri ut reuerterentur ad aridam et non valebant
quia mare ibat et intumescebat
super eos. Et clamauerunt ad dnm

et dixerunt. Quesumus domine ne pereamus in anima viri istius et ne
des super nos sanguinem innocentem quia tu domine sicut voluisti fe-
cisti. Et tulerunt ionam et mise-
runt in mare et stetit mare a fer-
vore suo. Et timuerunt viri timo-
re magno dominum et immolaverunt
hostias domino et voverunt vota.

II

Et preparavit
dominus piscem grandem
ut deglutiret ionam.
Et erat Jonas in ventre
piscis tribus diebus et tribus noc-
tibus. Et oravit ionas ad dominum
deum suum ex utero piscis et dixit.
Clamavi de tribulatione mea ad
dominum et exaudivit me. De ventre
inferi clamavi et exaudisti vo-
cem meam. Et proiecisti me in
profundum in corde maris et flu-
men circumdedit me. Omnes gur-
gites tui et fluctus tui super me
transierunt et ego dixi. Abiectus
sum a conspectu oculorum tuorum.
Verumtamen rursum videbo templum
sanctum tuum. Circumdederunt me
aque usque ad animam abyssus val-
lavit me et pelagus cooperuit
meum caput. Ad extrema mon-
tium descendi terre vectes con-
cluserunt me et sublevabis de
corruptione vitam meam domine
deus meus. Cum angustiaretur
in me anima mea domini recorda-
tus sum ut veniat ad te oratio
mea ad templum sanctum tuum.
Qui custodiunt vanitates frustra
misericordiam suam derelinquent. Ego autem
in voce laudis immolabo tibi quecumque
vovi reddam pro salute
mea domino. Et dixit dominus pisci et
evomuit ionam in aridam.

III

Et factum est verbum domini
ad Jonam secundo dicens.
Surge et vade in Nini-
ven civitatem magnam
et predica in ea predicationem quam
ego. Et surrexit ionas et abiit
in civitatem Niniven iuxta ver-
bum domini. Et Ninive erat civitas
magna itinere dierum trium. Et
cepit Jonas introire civitatem
itinere diei unius et clamavit et dixit.
Adhuc quadraginta dies et Nini-
ve subvertetur. Et crediderunt viri
Ninivite in deum et predicaverunt
ieiunium et vestiti sunt saccis a
maiore usque ad minorem. Et per-
venit verbum usque ad regem Ni-
nive. Et surrexit de solio suo et ab-
iecit vestimentum suum a se et in-
dutus est sacco et sedit in cinere
et clamavit. Et dixit in Ninive
ex ore regis et principum eius dicens
Homines et iumenta et boves et
pecora non gustent quicquam nec
pascantur et aquam non bibant
et operiantur saccis homines et iu-
menta clament ad dominum in forti-
tudine et convertatur vir a via
sua mala et ab iniquitate que est
in manibus eorum. Quis scit si
convertatur et ignoscat deus et re-
vertatur a furore ire sue et non
peribimus. Et vidit deus opera
eorum quia conversi sunt de via
sua mala et misertus est deus
super malitiam quam locutus fue-
rat ut faceret eis et non fecit.

IIII

Et afflictus est ionas
afflictione magna et ira-
tus est et oravit dominum et
dixit. Obsecro domine numquid
hoc non est verbum meum cum
adhuc essem in terra mea. Propter
hoc preoccupavi ut fugerem in
tharsis. Scio enim quia tu domine deus
clemens et misericors es patiens
et multe miserationis et ignoscens
super malitiam. Et nunc domine tolle
animam meam queso a me quia
melior michi est mors quam vita.
Et dixit dominus. Putas ne bene irasceris
tu? Et egressus est ionas de civitate
et sedit contra orientem civitatis
et fecit sibimetipsi umbraculum et sede-
bat subter illud in umbra donec vi-
deret quid accideret civitati. Et pre-
paravit dominus deus hederam et ascen-
dit super caput ione ut esset umbra
super caput eius et protegeret eum laborave-
rat enim. Et letatus est ionas super
hedera leticia magna. Et paravit
deus vermem ascensu diluculi in cra-
stinum et percussit hederam et ex-
aruit. Et cum ortus fuisset sol pre-
cepit dominus vento calido et urenti et

percussit sol super caput Jone et estu
abat et petiuit aie sue ut moreret
et dixit. Melius est michi mori qm
uiuere. Et dixit dns ad ionam. Pu
tas ne bene irasceris tu sup hedam
Et dixit. Bene irascar ego usq ad
mortem. Et dixit dns. Tu doles sr
hedera in qua non laborasti neqz fe
cisti ut cresceret que sub una nocte
nata est. et una nocte periit. et ego
non parcam niniue ciuitati mag
ne. In qua sunt plus qm centum
viginti milia hom qui nesciunt
quid sit inter dexteram et sinistram
et iumenta multa.

Incip. pref. s. Jer. in Micheam pphám

TEmporibus ioathe achas
et ezechie regum iuda mich
eam ad hanc prophiam spu
sancto repletum fuisse leo
ista demonstrat. Sed de supradicto iuo
regu ioathan et ezechiam deo abre
ligionem ~~habuisse~~ placuisse. hystoria
libri quarti regum et scdi paralipo
menon indicat. Achas vero derelicto
deo ydola samarie et syrie quibus
etiam filios suos sacrificium igne co
cremandos obtulerat coluisse con
stat. Quam obrem deus samariam
que reges isrl et iuda memoratorum
simulachrorum superstitione fefelle
rat increpans indignacionem suam
in eam processuram. comminatus e
populo etiam isrl puaricatori et
principibus eius qui eundem pplm
fallaci suasione ad colenda ydola
impulerant ubis in sequentibus
captiuitatem ad meritu ad futurz
denuncia. Item prologus.

MIcheas scdm hebraycam ue
ritatem scptus est. Unde
qi in corde voluimus debet
profunda cotinere mysteria.
Sermo dei qui semp ad pphas desce
dit. fit quoqz ad micheam qui inte
pretatur humilitas ad micheam
demorasti qui usqz hodie iuxta eleu
theropolim urbem palestine vio gra
dis ind est in tempore heres. Pul
uere aut humilitatis que inter vir
tutes precipua e. de hoc hereditatis
dei nascitur. hic humilitas non inte
que venit de conscia peccatorum. Sed
que inter uirtutes ponitur. Un
dr humiliaim sub potenti manu
dei. et qui se humiliauerit exalta
bitur. Et dns. Discite a me quia
mitis sum et humilis corde. Quo
ergo apud nos uocitua et quasi
ad uirtutis auspicium. imponunt
uocabula. Verbi gra. Victoris. casti
probi. Et appellatiua vertunt
in propria. Sic et apud hebreos
micheas et abdias et zacharias.
ceteraqz similia ex uirtutum vo
cabulo liberis a parentibus imposi
ta sunt. Iste micheas demorasti
coheres xpi vastationem denunciat
filie latronis et obsidionem ponit
contra eum. qui maxillam per
cusserit iudicis.

Incipit Micheas propheta.

VErbum dni quod factum e
ad micheam morasthite
in diebus Joathan achas
et ezechie regum iuda.
quod uidit super samariam et ihrlm
Audite populi oms et attendat
terra plenitudo eius et sit dns de
nobis in testem. Dns de templo
sancto suo. quia ecce dns egredie
tur de loco suo. et descendet et cal
cabit super excelsa terre et consu
mentur montes subter eum. et
colles scindentur sicut cera a facie
ignis. sicut aque que decurrunt
in preceps. In scelere iacob omne istud
et in pctis domus isrl. Quod scelus
iacob. nonne samaria. Et que ex
celsa iude. Nonne ihrlm. Et ponam
samariam quasi aceruum lapi
dum in agro cum plantatur vinea.
et detraham in valles lapides eius
et fundamenta eius reuelabo et
omnia sculptilia eius concidentur
et oms mercedes eius comburentur
igni. et oia ydola eius ponam in
perdicionem. quia de mercedibus me
retricis congregata sunt. et usqz
ad mercedem meretricis reuertentur.
Super hoc plangam et ululabo
vadam spoliatus et nudus faciam
planctum velut draconum et
luctum quasi strucionum quia

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

desolata est plaga eius quia venit
usque ad iudam. tetigit portam po
puli mei usque ad ierusalem. In geth no
lite annunciare. lacrimis ne plore
tis. In domo pulueris puluere vos
conspergite. transit vobis habita
cio pulchra. confusa ignominia.
Non egressa que habitat in exitu
planctu domus vicine. vitine acci
piet ex vobis que stetit sibi met quia
infirmata est in bono que habi
tat in amaritudinibus quia de
scendit malum a domino in portam
ierusalem. et tumultus quadrige stu
poris habitanti lachis. principium
peccati est filie syon quia inte inven
ta sunt scelera israel. Adhuc heredem
adducam tibi. que habitas in ma
resa usque ad odollam veniet gloria
israel. Decaluare et tondere super
filios deliciarum tuarum. dilata cal
uicium tuum. sicut aquila. quoniam
captiui ducti sunt ex te.

ii.

Ve qui cogitatis inutile et
operamini malum in cu
bilibus vestris. In luce matu
tina faciunt illud. quoniam contra
deum est manus eorum et concu
pierunt agros et violenter tule
runt et rapuerunt et calup
maniantur virum et domum eius
virum et hereditatem eius. Ideo
hec dicit dominus. Ecce ego cogito super
familiam istam malum unde non
auferetis colla vestra et non ambu
labitis superbi quoniam tempus pessimu
est. In die illa sumetur super vos pa
rabola. et cantabitur canticum
cum suauitate dicentium. De po
pulatione vastati sumus. pars po
puli mei commutata est. Quomodo
recedat a me cum reuertatur qui regio
nes vestras diuidat. Propter hoc non
erit tibi mittens funiculum sortis in
cetu domini. Ne loquamini loquentes
non stillabit super istos non compre
hendet confusio dicit domus iacob.
Numquid abbreuiatus est spiritus domini aut
tales sunt cogitaciones eius. Nonne
verba mea bona sunt cum eo qui
recte graditur. Et econtrario populus
meus in aduersarium consurrexit.
desuper tunicam pallium sustu
listis. et eos qui simpliciter transiebant
conuertistis in bellum. Mulieres po
puli mei eiecistis de domo deliciarum
suarum. et paruulis earum tulistis
laudem in perpetuum. Surgite
~~audite~~ et ite quia non habetis hic
requiem. Propter immundiciam
eius corrumpetur putredine pes
sima. Utinam non essem vir habens
spiritum. et mendacium pocius loquerer.
Stillabo tibi in vinum et in ebrie
tatem et erit super quem stillatur
populus iste. Congregacione congre
gabo iacob totum te in unum con
ducam reliquias israel pariter. Po
nam illum quasi gregem in ouili. quasi
pecus in medio caulaerum. Tumul
tuabuntur a multitudine hominum.
Ascendet enim pandens iter ante eos
diuidentes transibunt portam.
et egredientur per eam. et transibit
rex eorum coram eis et dominus in
capite eorum.

iii.

Et dixi. Audite principes do
mus iacob. et duces domus
israel. Numquid non vestrum
est scire iudicium. qui odio
habetis bonum. et diligitis malum
qui violenter pelles eorum tollitis
desuper eis et carnem eorum desuper
ossibus eorum qui comederunt car
nem populi mei. et pellem eorum
desuper. et excoriauerunt et ossa
eorum confregerunt. et concide
runt sicut lebete et quasi carnem in
medio olle. Tunc clamabunt ad dominum
et non exaudiet eos. et abscondet
faciem suam ab eis. in tempore illo
sicut nequiter egerunt in adinuen
cionibus suis. Hec dicit dominus super
prophetas qui seducunt populum meum
qui mordent dentibus suis. et pre
dicant pacem et si quis non dede
rit in ore eorum quippiam sanctifi
cant super eum prelium. Propterea
nox vobis pro visione erit et tene
bre vobis pro diuinacione. Et occum
bet sol super prophetas et obtenebra
buntur super eos dies. et confundentur
diuini. et operient vultus suos
omnes quia non est responsum dei. Ve
rumtamen ego repletus sum fortitu
dine spiritus domini iudicio et virtute
ut annunciem iacob scelus suum.
et israel peccatum suum. Audite hoc prin
cipes domus iacob. et iudices domus

ysrl qui abhominamini iudicium. et
omnia recta peruertitis. qui edifica
tis syon in sanguinibus. et ihrlm
in iniquitate. Principes eius in mu
neribus iudicabant, et sacerdotes
eius in mercede docebant. et pro
phete eius in pecunia diuinabant
et super dnm requiescebant dicen
tes. Numquid non dns in medio
nrm. Non veniet sup nos mala
Propter hoc cā vri syon qsi ager ara
bitur. et ihrlm quasi aceruus la
pidum erit. et mons templi in ex
celsa siluarum. iiij.

Et in nouissimo dierum erit
mons domus dni prepa
ratus in uertice montium
et sublimis super colles et
fluent ad eum populi et propera
bunt gentes multe et dicent. Veni
te ascendamus ad montem dni. et ad
domum dei iacob. et docebit nos de
viis suis et ibimus in semitis eius.
quia de syon egredietur lex. et ver
bum dni de ihrlm. et iudicabit in
populos multos. et corripiet gentes
fortes usque in longinquum et con
cident gladios suos in vomeres. et
hastas suas in ligones. Non sumet
gens contra gentem gladium. et
non discent ultra belligerare. Et
sedebit vir subtus vineam suam.
et subtus ficum suam. et non erit
qui deterreat. quia os dni exercitu
um locutum e. Quia omis populi
ambulabunt. unusquisque in nomine
dei sui. nos autem ambulabimus
in noie dni dei in eternum et ultra.
In die illa dicit dns congregabo
claudicantem et eam quam eiece
ram colligam. et quam afflixeram
et ponam claudicantem reliquias
et eam que laborauerat in gentem
robustam. et regnabit dns sup eos
in monte syon ex hoc nunc et usque
in eternum. Et tu turris gregis ne
bulosa filie syon usque adte veniet
salutatio et veniet ptas prima regni
filie ihrlm. Nunc quare merore co
traheris. Numquid rex non est tibi
aut consiliarius tuus perijt. quia
comprehendit te dolor. sicut parturien
tem. Dole et satage filia syon qsi p
turiens quia nunc egredieris de
ciuitate et habitabis in regione et

venies huc ad babylonem. Ibi libe
raberis ibi redimet te dns de ma
nu inimicorum tuorum. Et nunc
congregate sunt super te gentes
multe. qui dicunt lapidetur. et
aspiciat in syon oculus nr. Ipsi
autem non agnouerunt cogitati
ones dni. et non intellexerunt
consilium eius quia congrega
bit eos qsi fenum aree. Surge et
tritura filia syon quia cornu
tuum ponam ferreum. et ungulas
tuas ereas. et comminues popu
los multos. et interficies dno rapi
nas eorum. et fortitudinem eorum
dno uniuerse terre. v.

Nunc uastaberis filia latro
nis obsidionem posuerunt
super nos in uirga percu
cient maxillam iudicis
ysrl. Et tu bethleem effrata paruu
es in milibus iuda ex te michi
egredietur dux qui sit dnator in
ysrl. et egressus eius ab initio a
diebus eternitatis. Propter hoc da
bit eos usque ad tempus in quo par
turiens pariet. Reliquie fratrum eius
conuertentur ad filios ysrl et stabit
et pascet in fortitudine dni in sub
limitate nois dni dei sui et con
uertentur quia nunc magnifica
bitur usque ad terminos terre. et erit
iste pax assyrius cum venerit in
terram meam et qui calcauerit
in domibus meis. Et suscitabimus
super eum septem pastores. et oc
to primates hoies. et possidebunt
terram assur in gladio et terram
nemroth in lanceis suis et libe
rabit ab assur cum venerit in ter
ram meam et cum calcauerit in
finibus meis. Et erunt reliquie
iacob in gentibus in medio popu
lorum multorum qsi ros a dno
et qsi stille super herbam que no
expectat virum. et prestolatur
filios hominum et erunt reliquie ia
cob in gentibus in medio popu
lorum multorum qsi leo in iume
tis siluarum. et quasi catulus
leonis in gregibus pecorum. Qui
cum transierit et conculcauerit
et ceperit non est qui eruat. Ex
altabitur manus tua sup hostes
tuos. et omis inimici tui interibunt.

Et erit in die illa dicit dns aufe
ram equos tuos de medio tui et
dispergam quadrigas tuas et
perdam ciuitates terre tue et de
struam oms municioes tuas et
auferam malefitia de manu tua
et diuinatões non erunt in te. et
perire faciam sculptilia tua et
statuas tuas de medio tui. et no
adorabis ultra opera manuum
tuarum. et euellam lucos tuos de
medio tui et conteram ciuitates
tuas. et faciam in furore et in
indignacione ulcõem in omnibus
gentibus que non audierunt.

Audite que dns lo. vi.
quitur. Surge et conte
de iudicio aduersum mo
tes. et audiant colles
vocem tuam. Audiant montes
iudicium dni et fortia fundame
ta terre. quia iudicium dni cum
populo et cum isrl diiudicabit.
Popule ms quid feci tibi aut qd
molestus fui tibi responde michi. Ez
eduxi te de terra egipti et de do
mo seruiencium liberaui te et mi
si ante faciem tuam moysen et
aaron et mariam. Populus ms
memento queso quid cogitauit
contra te balach rex moab. et qd
respondit ei balaam filius beor.
de sethim usqz ad galgalam. ut
cognosceres iusticias dni. Quid
dignum offeram dno. Curuabo
genua deo excelso. Numqd offe
ram ei holocaustomata. et vitu
los anniculos. Numqd placari pt
dns in milibus arietum aut in
multis milibus hyrcorum ping
uium. Numqd dabo pmo genitu
meum pro scelere meo fructus
ventris mei propeccato aie mee. In
dicabo tibi homo quid sit bonum
et quid dns deus tuus querat ate.
Utiqz facere iudicium. et dilige
miam et sollicitum ambulare
cum deo tuo. Vox dni ad ciuitate
clamat. et salus erit timentibus
nomen suum. Audite tribus et
quis approperabit illud. Adhuc
ignis in domo impii thesauri in
iquitatis et mensura minor ire
plena. Numqd iustificabo staterã
impiam et sacelli pondera dolosa.
in quibus diuites eius repleti sunt
iniquitate et habitantes in ea lo
quebantur mendacium et ling
ua eorum fraudulenta in ore eoz.
Et ego cepi percutere te ergo perdi
cõe super pctis tuis. Tu comedes
et non saturaberis et humiliacio
tua in medio tui. et apprehendes et
non saluabis. et quos saluaueris
in gladium dabo. Tu seminabis
et non metes. tu calcabis oliuam
et non ungeris oleo. et mustum
et non bibes uinum et custodisti
precepta amri et omne opus domus
achab. et ambulasti in voluptati
bus eorum. ut darem te in pdicõez
et habitantes in ea in sibilum et
obprobrium ppli mei portabitis.

Ve michi quia factus vii
sum sicut qui colligit in
autumpno racemos uin
demie. Non est botrus ad
comedendum precoquas ficus de
sideraiut aia mea. Periit sanctus
de terra et rectus in hoibus non
ẽ. Oms in sanguine insidiantur
vir fratrem suum uenatur ad morte
Malum manuum suaz dicunt bonu
Princeps postulat et iudex in redden
do ẽ. et magnus locutus ẽ deside
rium aie sue. et conturbauerũt
eam. Qui optimus est in eis qsi
paliurus et qui rectus qsi spina
de sepe. Dies speculatoris tue uisi
tacio tua uenit nc erit uastitas
eorum. Nolite credere amico. et no
lite confidere in duce. Ab ea que
dormit in sinu tuo custodi claustra
oris tui. quia filius facit pri con
tumeliam. filia consurgit aduer
sus mrem suam. et nurus contra
socrum suam. inimici eius dome
stici eius. Ego aut ad dnm aspiciã
expectabo deum saluatorem me
um. audiet me deus meus. Ne
leteris inimica mea sup me quia
cecidi. Consurgam. Cum sedero in
tenebris. dns lux mea ẽ. Iram
dni portabo qm peccaui ei. donec
iudicet cãm meam. et faciet iudi
cium meum. et educet me in lucem
Videbo iusticiam eius et aspiciet
inimica mea et operietur confu
sione. que dicit ad me ubi ẽ ds tuus

Oculi mei videbunt in eam. Nunc
erit in conculcacionem ut lutum pla
tearum veniet dies ut edificentur
macerie tue. in die illa. longe fiet
lex in die illa. et usque ad te veniet as
sur. et usque ad civitates munitas et
a civitatibus munitis usque ad flumen
et ad mare de mari. et ad montem
de monte. et erit terra in desolacionem
propter habitatores suos. et propter
fructum cogitacionum eorum. Pa
sce populum tuum in virga tua gregem
hereditatis tue habitantes solos in
saltu. in medio carmeli pascentur
basan et galaad iuxta dies antiquos
secundum dies egressionis tue. de terra
egipti ostendam ei mirabilia. videbunt
gentes et confundentur super omni
fortitudine sua. et ponent manum
super os. aures eorum surde erunt.
Lingent pulverem sicut serpens velut
reptilia terre perturbabuntur de
edibus suis. Dominum deum nostrum de
siderabunt et timebunt te. Quis
deus similis tui qui aufers iniquitatem
et transis peccatum reliquiarum here
ditatis tue. Non immittet ultra furo
rem suum quoniam volens misericordiam est. re
vertetur et miserebitur nostri depo
net iniquitates nostras. et proiciet in
profundum maris omnia peccata nostra.
Dabis veritatem iacob. misericordiam abra
ham quam iurasti patribus nostris a
diebus antiquis.

Explicit Micheas propheta.

Incipit prologus in Naum prophetam.

Naum prophetam ante adven
tum regis Assyriorum,
qui populum israel capti
vum in suas regiones tran
stulerat fuisse hebreorum tradicio
confirmat. Siquidem in fine huius
ordinis predicti regis adventum propheta
idem. annunciare monstratur. Hic
cum habitatores ninive iona inter
ritum civitatis predicente ne divi
na ira denunciatum interitum su
stinerent peccatorum et impietatis primatum
egissent. accepta dei ira gravior
ibus se criminibus impiare ceperunt
Qua de causa memoratus propheta spiritu
sancto plenus iudicium dei annuncians
ita est locutus. Deus zelans et ul

ciscens dominus. Iam enim decem tribus ab
assyriis ducte fuerant in captivi
tatem sub ezechia rege iuda. sub
quo etiam nunc in consolacionem
populi transmigrati adversus nini
vem visio cernitur. Nec erat parva
consolatio tam hiis qui iam assy
riis serviebant quam reliquis qui sub
ezechia de tribu iuda et beniamin
ab eisdem hostibus obsidebantur ut
audirent assyrios quoque a chaldeis
esse capiendos sicut in consequenti
bus libri huius demonstrabitur. Sci
endum autem quoniam ninive in nostra lin
gua de hebreo speciosa sonat. Spe
ciosus autem mundus hic dicitur unde
et apud grecos kosmos ab ornatu
nomen accepit. Et quicquid nunc ad
versus niniven dicitur. de mundo figu
raliter predicans videtur. Quum
obscuram assumpcio quam septua
ginta interpretes Λ Η Μ Μ Α. apud
hebreos massa ponatur. id est gra
ve onus. et hic eam adiusum quam
videtur premat nec sinat elevare
cervicem. similiter hoc attendendum
quod licet ipsa assumpcio vel onus
vel pondus. prophete visio sit. Non
enim loquitur. ἐν ἐκστάσει ut
montanus et pusilla et maximilla
delirant. Sed quod prophetat liber est
visionis intelligentis universa que
loquitur et pondus ostium facie
tis suo populo visionem. de consu
macione itaque mundi secundum Λ Η Μ
Μ Α. in consolacione scripture pro
phetia texitur. ut quicumque in mun
do viderit. quasi peritura et
caduca contempnant. et prepa
rent se ad iudicii diem. ubi ultor
adversum viros assyrios futurus
dominus. Item prologus. ii.

Cum ionas et naum de
eadem civitate ninive
que nunc ninive dicitur pro
phetent a lxx naum post
ionam ponitur. Sed in hebraica ve
ritate. post ionam michea. post mich
eam sequitur naum qui consola
tor interpretatur. quia et decem
tribubus iam captivatis et duabus
graviter ab assyriis afflictis de
structionem ipsorum assyriorum per
chaldeos futuram annunciavit.

Sequitur prologus tertius.

Zelatur dns in salutem
eorum quos zelatur ut
quos non potuit eius sal
uare clementia seruet
emulatio. Unde dr. ad nlm q. pter
pctā suā non merebatur dei cor
rectionem. Zelus meus recessit a
te. non irascar ultra tibi qm dm
penam qr mundus non fiet con
sumatio. Sed postq multiplicata
iniquitate. et refrigescente carita
te. et ipi electi temptabuntur.
Tunc zelator dns veniet in ultorem
dns non qi inimico Sed ut lingno
feno stipulaqz consumptis purum
aurum recipiat ut quicqd hosti
le et contrarium sibi inuenerit tol
lat. et in statum pristinum restituat.

Incipit Naum propheta. I.

Onus nauem niniue.
liber visionis naum
helcesei. Deus emula
tor et ulciscens dns et
habens furorem ulci
scens dns in hostes suos et irascens
ipe inimicis suis dns paciens et
magnus fortitudine et mundans
non faciet innocentem dns in po
testate et turbine via eius et ne
bule puluis pedum eius. Increpas
mare et exsiccans illud et omia
flumina ad desertum deducens.
Infirmatus e basan et carmelus
et flos lybani elanguit. montes
comoti sunt ab eo. et colles desola
ti sunt. et contremuit tra a facie
eius. et orbis et omes habitantes
in eo. Ante faciem indignationis
eius quis stabit aut quis resistet
in ira furoris eius. Indignatio eius
effusa e ut ignis et petre dissolute
sunt ab eo. Bonus dns et confor
tans in die tribulationis. et sciens
sperantes in se et in diluuio pret
eunte consumationem faciet loci eius
et inimicos eius persequentur
tenebre. Quid cogitatis contra
dnm qd consumationem ipe faciet
Non consurget duplex tribulatio.
quia sicut spine se inuicem con
plectuntur sic conuiuium eorum
pariter potantium. Consumentur
qi stipula ariditate plena. Ex te
exibit cogitans contra deum malicia
mente pertractans preuaricationem
Hec dicit dns. Si perfecti fuerint et
ita plures. sic quoqz attondentur et
pertransibit. Afflixi te et non affli
gam te ultra. et nunc conteram vir
gam eius de dorso tuo et vincula tua
disrumpam. Et precipiet sup te dns
non seminabitur ex noie tuo am
plius de domo dei tui interficiam sculp
tile et conflatile ponam sepulchrum
tuum. quia inhonoratus es. Ecce
sr montes pedes euangelizantis et
annunciantis pacem. Celebra iuda
festiuitates tuas. et redde vota tua
quia non addiciet ultra ut pro per
transeat inte belial uniuersus interijt.
II.
Ascendet qui dispergat
coram te. qui custodiet ob
sidionem. Contemplare
viam conforta lumbos. ro
bora virtutem valde. quia sic dns
reddidit supbiam iacob. sic reddet
supbiam israhel. quia vastatores
dissipauerunt eos. et propagines eorum
corruperunt. Clipeus fortium eius
ignitus viri exercitus in coccineis.
ignee hābene currus in die pparationis
eius. Et agitatores consopiti sunt
in itineribus conturbati sunt qua
driga collise sunt in plateis aspectus
eorum. quasi lampades qi fulgura
discurrentia. Recordabitur fortiu
suorum. ruent in itineribus suis ve
lociter ascendent muros eius. et
preparabitur umbraculum. Porte
fluuiorum aperte sunt. et templum
solum dirutum et miles captiuus
abductus e. et ancille eius mina
buntur gementes ut columbe mur
murantes in cordibus suis. et ni
niue quasi piscina aquarum aque
eius. ipi vero fugerunt. State sta
te et non est qui reuertatur. Di
ripe argentum. diripe aurum et
non est finis diuitiarum ex omnibus
vasis desiderabilibus. Dissipata
et scissa. dilacerata et cor tabescens
et dissolutio geniculorum eius et de
fectio in cunctis renibus. et facies
omnium sicut nigredo olle. Ubi e habi
taculum leonum et pascua catulorum
leonum. Ad quam iuit leo ut in
grederetur illuc catulus leonis
et non e qui exterreat. Leo cepit suf
ficienter catulis suis et necauit le

ems suis et impleuit preda speluncas
suas et cubile suum rapina; Ecce
ad te dicit dns exercituum. et succen
dam usque ad fumum quadrigas eius
et leunculos tuos comedet gladius.
et exterminabo de terra predam tuam
et non audietur ultra vox nuncio
rum tuorum; Capitulum iii.

3 Ve ciuitas sanguinum uni
uersa mendacii dilaceracio
ne plena: Non recedet a te
rapina. Vox flagelli et vox
impetus rote et equi frementis et
quadrige feruentis equitis ascen
dentis et micantis gladii et fulgu
rantis haste. et multitudinis inter
fecte et grauis ruine. nec est finis
cadauerum. Et corruent in corpo
ribus suis. propter multitudinem for
nicationum meretricis. speciose et
grate et habentis maleficia que ven
didit gentes in fornicationibus suis
et familias in maleficiis suis. Ecce
ego ad te dicit dns exercituum et re
uelabo pudenda tua in facie tua
et ostendam gentibus nuditatem
tuam et regnis ignominiam tuam
et proiciam super te abhominaciones
et contumeliis te afficiam et ponam
te in exemplum. et erit omnis qui viderit
te resiliet a te et dicet. Vastata est
niniue: Quis dolebit super te caput.
Unde queram consolatorem tibi. Numquid
melior es ab alexandria populorum
que habitat in fluminibus. Aque
in circuitu eius. cuius diuicie mare
aque muri eius. Ethiopia fortitudo
eius. et egiptus et non est finis. Af
frica et libies fuerunt in auxilio
tuo. Sed et ipsa in transmigracionem
ducta est in captiuitate paruuli eius
elisi sunt in capite omnium uiarum.
et super inclitos miserunt sortem.
et omnes optimates eius confixi sunt
in compedibus. Et tu ergo inebria
beris et eris despecta. et tu queres aux
ilium ab inimico. Omnes municiones
tue sicut ficus cum grossis suis. Si
concusse fuerint cadent in os come
dentis. Ecce populus tuus mulieres
in medio tui. inimicis tuis et aper
cionem pandentur porte terre tue
deuorabit ignis vectes tuos. Aquam
propter obsidionem hauri et ex
true municiones tuas. intra in lutum
et calca subigens tene laterem. Ibi
comedet te ignis peribis gladio
deuorabit te ut brucus. Congre
gare ut brucus multiplicare ut
locusta; Plures fecisti negociatores
tuas quam stelle sunt celi. Brucus
expansus est et auolauit. Custo
des tui quasi locusta. et paruuli
tui quasi locuste locustarum que con
sidunt in sepibus in die frigoris.
Sol ortus est et auolauerunt et
non est cognitus locus earum ubi
fuerint. Dormitauerunt pastores
tui rex assur sepelientur principes
tui. Latitauit populus tuus in
montibus. et non est qui congre
get; Non est obscura contricio tua.
pessima est plaga tua. Omnes qui
audierunt audicionem tuam compres
serunt manum super te quia super
quem non transiit malicia tua
semper;

Explicit Naum propheta.

Incipit prologus in Abacuc prophetam,

Quatuor prophete in duode
cim prophetarum volu
mine sunt. e quibus tres
in principio. t H. A H. id est
pondus titulum habent Zacharias
in medio. et circa finem duos huius
cemodi adrach et damasci ponet
titulos e quibus unus est. Onus ubi
dni in terra adrach et damasci.
requies eius alter in fine onus
verbi dni super israel. Sanctus ergo
Abacuc qui vel ex eo quod amabilis
dni est uocatur. amplexatio uel
quod in certamen et luctam ita di
cam complexu cum deo congre
ditur amplexantis id est luctan
tis forcius est nomen. Nullus
enim tam audaci uoce ausus est dnm
ad disceptacionem iusticie prouo
care et dicere. Cur in rebus huma
nis. et in mundi istius administra
cione tanta rerum versatur iniquitas.
Usque dne clamabo et non exaudi
es. vociferabor ad te vim paciens
et non saluabis. Quare ostendisti
mi iniquitatem et laborem videre
lacerata est lex non peruenit ad finem.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

usque rectum iudicium quia impius preualet ad usus iustum. Ideo egredietur peruersum iudicium. Vides quod temeraria non sit et quemadmodum blasphemantis creatorem suum ad iudicium prouocare. et uas fragile aduersus figulum cur tale ut tale factum sit, disputare presumpserit. Verum et hoc animo aduertendum quod assumptio uel pondus que grauia esse constat prophete uisio est et aduersum non tam dogma peruersum intelligit quod uidet nec amentis loquitur nec in more uis amentium feminarum dat sine mente sonum. Vnde et apostolus iubet ut si prophetantibus aliis alii fuerit reuelatum taceant qui prius loquebantur. Sed statim sub non est inquit dissensionis deus. Sed immo pacis. Ex quo re intelligitur cum quis ex uoluntate reticescit et alteri locum dat ad loquendum posse et loqui et tacere cum uelit. cum autem in extasi id est amentes loquitur. nec tacere nec loqui in sua potestate habet. Hoc autem sciendum prophetam esse contra babylonem chaldeorum. ut quomodo prior propheta naum quem abacuc sequitur vaticinium habuit contra niniuen et assyrios, qui vastauerant decem tribus que vocantur israel. Ita abacuc prophetiam habeat aduersum babylonem et nabuchodonosor. a quibus iudas et ierusalem templumque subuersa sunt. Interim secundum litteram causatur aduersum deum propheta. cur nabuchodonosor templum vastet et iudam. cur ierusalem quondam urbs dei destruatur, quare clamet populus et non audiatur vociferetur ad deum oppressus a chaldeis et saluus quare etiam ipse propheta uel populus ex cuius persona nunc loquitur ad hoc uenerit. et huc usque perductus sit, ut iniquitatem hostium et sui uideret. cur in iusticia preualeat aduersum se. et hoc dicit tormentis angustia nesciens autem in igne conflari. et tres pueros de camino puriores exisse quam intrauerant. Sed et hoc generaliter accipere possumus quod ex persone humane impatientie loquatur, ut in querulam uocem et plenam doloris erumpat dicens. Quare respicis contemptores et taces conculcante impio iustiorem. Sed autem hec loquitur nescitus iudicia dei inuestigabilia. et profundum diuitiarum sapientie et scientie eius quod non ita uidet deus ut uidet homo. Homo enim presencia respicit deus futura et eterna cognoscit. Et quomodo si egrotus et estuans febribus aquam frigidam postulet et dicat ad medicum quem pacior crudelior existimor. usque quo medice clamabo. et non exaudies et respondeat ei sapientissimus et clementissimus medicus. Scio quo tempore debeam dare. et postulas dari. Non misereor modo quia mea ista crudelitas est, et uoluntas tua que te petit. Ita et deus in sacris clementie sue pondera atque mensuras interdum vero exaudit clamantem ut eam probet. et magis prouocet ad rogandum. Et quia igne excoctum iustiorem et puriorem faciat. Quod intelligens apostolus secundum id quod unam consecutus est a deo ait. Sed non deficimus et benedicimus deum in omni tempore et sicut qui perseuerauerint usque in finem hic saluus erit et gladius in labore et dolore et cum Jeremia dicit. Tribulacionem et miseriam inuocabo ut quomodo alius inuocat deum sic sanctus uir et bellator multus ad exercendum se comprobandum tribulacionem et miseriam venire desideret.

Sequitur alius prologus

Abacuc amplexans uel quia ex eo quod amabilis deo fuit vocatur amplexatio. uel quod in certamen cum deo ingreditur amplexantis id est luctantis sortitur vocabulum nullus enim tam audaci uoce ausus est ad disceptacionem iustitie prouocare Cur in rebus humanis et mundi istius tanta uersatur iniquitas. Hic in principio uoluminis sui describit diabolum cum membris suis. In fine vero pronunciat aduentum passio-

nemque domini salvatoris. Nam de quo
alio quam de Christi adventu qui futu-
rus intelligitur dicere et respondit
dominus et dixit michi. Scribe visum a-
perte in buxo ut assequatur qui le-
git ea. Quia ad huc visio ad tempus
et orietur in fine et non mentietur.
Si tardaverit sustine eum quia ve-
niens veniet et morabitur. De pas-
sione autem in cantico eius nisi domino
dicit. Domine audivi auditionem tuam
et timui. domine consideravi opera tua
et expavi. Quid enim hoc est non
cognoscere nonne ac repentine sa-
lutis hominum ineffabilis admiratio
in medio duorum animalium cognosceris.
Quid est nisi aut in medio duorum
testamentorum aut in medio duorum
latronum. aut in medio moysi et
helye cum illo in monte sermoci-
nantium. dum appropinquaverint anni
cognosceris. In adventu temporis osten-
deris. Quod autem dixit cornua in
manibus. quid est nisi tropheum
crucis notabilem salvatoris. Hic
propheta proprie ponit. Ego autem
in domino gaudebo et exultabo in deo
ihesu meo. Quod est nobis amatum
et dulce nominare et omnibus predicare.
Commentatur Jeronimus super
osee iohel et amos abdiam et iona
pamachio super naum. micheam
et sophoniam et aggeam paule
et eustochium. Super abacuc
cromatio. Super malachi exuperio
tolosane ecclesie pontifici. et con-
minimo et alexandro monachis
super zachariam. exuperio tolo-
sane ecclesie episcopo;

Incipit Abacuc propheta.

I.

Onus quod vidit abacuc
propheta. Usque quo domine
clamabo et non exaudi-
es vociferabor ad te vim
patiens et non salvabis
Quare ostendisti michi iniquitatem
et dolorem et laborem videre predam
et iniustitiam contra me
factum est et contradictio et potentior.
Propterea laceratа est lex. et non
pervenit usque ad finem iudicium.
quia impius prevalet adversus
iustum. Propterea egredietur iudi-
cium perversum. Aspicite in gen-
tibus et videte et admiramini
et obstupescite. quia opus factum est
in diebus vestris. quod nemo credet
cum narrabitur. quia ecce ego
suscitabo chaldeos gentem ama-
ram et velocem ambulantem
super latitudinem terre ut posside-
at tabernacula non sua. horribilis
et terribilis est ex semetipsa iudici-
um. et onus eius egredietur. Leviо-
res pardis equi eius et velociores
lupis vespertinis. et diffundentur
equites eius. Equites namque eius
de longe venient volabunt quasi
aquila festinantes ad comeden-
dum. Omnes ad predam venient fa-
cies eorum ventus urens. et con-
gregabit quasi harenam captivita-
tem. et ipse de regibus triumpha-
bit. et tyranni ridiculi eius erunt
Ipse super omnem munitionem
ridebit. et comportabit aggerem
et capiet eam. Tunc mutabitur
spiritus et pertransibit et corruet hec
est fortitudo eius dei sui. Numquid
non tu a principio domine deus sancte
meus. et non moriemur. Domine in
iudicium posuisti eum et fortem
ut corriperes fundasti eum mundi
sunt oculi tui ne videas malum.
et respicere ad iniquitatem non po-
teris. Quare non respicis super ini-
que agentes. et taces devorante
impio iustiorem se. Et facies homines
quasi pisces maris. et quasi reptile
non habens principem. Totum in ha-
mo sublevavit traxit illud in sa-
gena sua. et congregavit in rethe
suo. Super hoc letabitur et exul-
tabit. Propterea immolabit sage-
ne sue et sacrificabit rethi suo;
quia in ipsis incrassata est pars eius
et cibus eius electus. Propter hoc
ergo expandet manum sagenam
suam. et semper interficere gen-
tes non parcet;

II.

Super custodiam meam
stabo et figam gradum
super munitionem et con-
templabor. ut videam
quid dicatur michi et quid respo-
deam ad arguentem me. Et respondit
michi dominus et dixit. Scribe visum

et cōpla

et explana eum super tabulas
ut percurrat qui legerit eum, quia
adhuc visus procul et apparebit
in finem. et non mentietur. Si
moram fecerit expecta illum, quia
veniens veniet et non tardabit.
Ecce qui incredulus est non erit recta
anima eius in semetipso. Justus autem
in fide sua vivit. Et quomodo vinum
potantem decipit sic erit superbus
et non decorabitur. qui dilata
vit quasi infernus animam suam et ipse
quasi mors et non adimpletur et
congregabit ad se omnes gentes,
et coacervabit ad se omnes populos.
Numquid non omnes isti super eum
parabolam sument, et loquelam
enigmatum eius, et dicetur: Ve
ei qui multiplicat non sua. Usque
quo aggravat contra se densum
lutum. Numquid non repente con
surgent qui mordeant te et su
scitabuntur lacerantes te. et
eris in rapina eis. Quia tu spo
liasti gentes multas spoliabunt
te omnes qui reliqui fuerint de po
pulis, propter sanguinem hominis et
iniquitatem terre civitatis et omnium
inhabitantium in ea. Ve qui con
gregat avaritiam malam do
mui sue ut sit in excelso nidus
eius et liberari se putat de ma
nu mali. Cogitasti confusionem
domui tue, concidisti populos
multos. et peccavit anima tua, quia
lapis de pariete clamabit et lig
num quod inter iuncturas edifi
ciorum est respondebit. Ve qui edifi
cat civitatem in sanguinibus,
et preparat urbem in iniquitate.
Numquid non hec a domino sunt exer
cituum. Laborabunt enim populi
in multo igne et gentes in
vacuum et deficient, quia replebitur
terra. ut cognoscat gloriam domini
quasi aque operientes mare. Ve qui
potum dat amico suo mittens
fel suum. et inebrians ut aspiciat
nuditatem eius. Repletus est
ignominia pro gloria. bibe tu
quoque et consopire. Circumdabit
te calix dextere domini. et vomitus
ignominie super gloriam tuam,
quia iniquitas Libani operiet
te et vastitas animalium deterrebit eos,
de sanguinibus hominum et iniquitate
terre, et civitatis et omnium habitan
tium in ea. Quid prodest sculptile
quia sculpsit illud fictor eius con
flatile et ymaginem falsam quia
speravit in figmento fictor eius
ut faceret simulachra muta. Ve
qui dicit ligno expergiscere,
surge lapidi tacenti. Numquid ipse
docere poterit. Ecce iste coopertus
est auro et argento et omnis spiritus
non est in visceribus eius. Dominus
autem in templo sancto suo sileat
a facie eius omnis terra. iii.

Domine audivi auditionem
tuam et timui. Domine opus
tuum in medio annorum
vivifica illud. In medio
annorum notum facies. cum iratus
fueris misericordie recordaberis. Deus
ab austro veniet, et sanctus de monte
pharan. Operuit celos gloria eius
et laudis eius plena est terra. Sp
lendor eius ut lux erit. cornua
in manibus eius. Ibi abscondita
est fortitudo eius. ante faciem eius
ibit mors. Egredietur dyabolus
ante pedes eius. stetit et mensus
est terram. Aspexit et dissolvit gen
tes. et contriti sunt montes seculi.
Incurvati sunt colles mundi
ab itineribus eternitatis eius.
Pro iniquitate vidi tentoria ethi
opie turbabuntur pelles terre
madian. Numquid in fluminibus
iratus es domine. aut in fluminibus
furor tuus vel in mari indignatio
tua. Qui ascendes super equos
tuos. et quadrige tue salvatio.
Suscitans suscitabis arcum tuum
iuramenta tribubus que locutus
es. Fluvios scindes terre viderunt
te aque et doluerunt montes.
gurges aquarum transiit. Dedit
abyssus vocem suam. altitudo
manus suas levavit. Sol et
luna steterunt in tabernaculo
suo, in luce sagittarum tuarum
ibunt in splendore fulgurantis
haste tue. In fremitu conculca
bis terram. in furore obstupefacies
gentes. Egressus es in salutem

populi tui. in salutem cum xpo tuo.
Percussisti caput de domo impij.
denudasti fundamentum usque ad
collum. Maledixisti sceptris eius
capiti bellatorum eius. venientibus
ut turbo ad dispergendum me
Exultatio eorum sicut eius qui
devorat pauperem in abscondito.
Viam fecisti in mari equis tuis in
luto aquarum multarum. Audi
ui et conturbatus est venter meus
ad vocem contremuerunt labia mea
Ingrediatur putredo in ossibus
meis. et subter me scateat. Vt
requiescam in die tribulationis et
ascendam ad populum accinctum nostrum.
Ficus enim non florebit et non erit ger
men in vineis. Mentietur opus
olive. et arva non afferent cibum.
Abscidetur de ovili pecus et non
erit armentum in presepibus. Ego
autem in deo gaudebo. et exultabo
in deo ihesu meo. Deus dominus forti
tudo mea. et ponet pedes meos quasi
cervorum. Et super excelsa mea
deducet me victor in psalmis ca
nentem.

Incipit prologus in Sophoniam
prophetam;

Tradunt hebrei cuius
cumque prophete pater
aut avus ponatur in
titulo. ipsos quoque pro
phetas fuisse. Vnde et amos unus
de duodecim prophetis. qui dixit. Non
sum propheta. nec filius prophete
sed pastor caprarum vellicans si
comorum. patris nomen in titulo
non. hoc si verum est Sophonias
propheta. qui nomine ut ita dicam pro
phetico et glorioso maiorum suorum
stirpe generatus. Habuit enim patrem
chusi. avum godoliam. proavum
amariam. attavum ezechiam et
talem quadrigam ipse velut auri
ga complevit. Nomen Sophonie
alij speculam alij archanum domini dei
transtulerunt. Hunc igitur speculum
sive absconditum domini nunc preter
breviumque prophete convicit. Dixit
enim ad ezechiel. Fili hominis specu
latorem te posui domui israhel.

Iste ergo propheta qui erat in spe
culo et in sublimibus constitutus
et noverat misteria domini filius erat
chusi. qui interpretatur humilitas.
Habebat quoque avum godoliam
qui dicitur magnitudo domini. et pro
avum amasiam qui et ipse nerte
tur in sermone domini. et attavum
ezechiam qui sonat fortitudo domini.
De fortitudine itaque domini natus
est sermo domini. natus est domini magni
tudo. et de magnitudine domini na
ta est humilitas. ut cum pervene
rit aliquis ad perfectum dicat. quia
non sum dignus vocari apostolus.
Et illud in psalterio. Domine non est
exaltatum cor meum. neque elati
sunt oculi mei. Iosiam regem iude
huius temporibus Sophonias pro
pheta esse invenitur. deo pre omnibus
regibus iude placuisse hystoria
quarti libri regum et secundi pa
ralipomenon demonstrat. Is omnia
symulachra que pater suus amon
vel avus manasses in templo
dei collocaverunt. deiecta commi
nuisse monstratur. Inter que etiam
serpentem eneum a moyse fa
cum errori inductus populus super sta
tione pdolorum detentus admi
serat idest custodisse pascha etiam
in immensum temporibus memora
ti regis. que perductura erant
onderis gentibus locis quidam
comprehensis ad futurum iudicium
populo vero israel salem et civita
ti ierusalem restauratorem tunc temporis
tribuendam teporum locis denuncia
uit. Item alius prologus

Speculator Sophonias
et archanorum dei cog
nitor audit clamorem
a porta piscium et eiula
tum a secunda. et contritionem a colli
bus. Indicit quoque ululatum ha
bitatoribus pile quia conticuit
omnis populus. Dispersi sunt
omnes qui involuti erant argento.

Incipit Sophonias propheta.

Verbum domini quod factum
est ad Sophoniam filium
chusi. filium godolie
filij amasie filij ezechie.

ut completo numero annorum nouus
populus in minus a memoratis
pctis ad renouacōem ierlm puen
ret. Sexagesimo itaq̄ scdo anno
regie chaldeorum subverso quia
adhuc vij. anno ad regnandū
restabant. Scd enim vij. visio dani
elis ondit propter eam sacrilegij
que in eadem visione continetur
fuisset extinctum. Darius qui
medis imperabat. ut septima vi
sio danielis ostendit memorato
regno successit. cuius primo anno reg
ni ut decima visio ondit daniel.
supputatis annis videns appro
pinquare tempus reuersionis
q per Jeremiam fuerat promissa
orans tam pro se quam pro pplo ean
dem promissionem a deo postula
bat impleri. Cui per gabrielem
angelum in visione eadem vio
pces eiusdem innuisa ee completa
deus edixit. Nam moriente rege
suprdco medorum et succedente in
regno ciro rege persarum promis
sione dei completa ee dixit deus
per eundem regem pplm isrl in
ierlm reductum. hystoria libri scdi
paralipomenon et inicium esdre
confirmant. Cumq a pplo isrl
et a semotibus templum dei edi
ficari cepisset mortuo ciro rege
ac regnante dario rege persarum
qui memorato successerat vicine
gentes ciuitatis ierlm ut ijsdem
esdras refert restauracoem templi
et ciuitatis resistendo impedire
ceperunt. Qua roe deterritus po
pulus isrl restauracoem supdci
templi dni. nec dum vio pmissi
one concessam ee credebant pter
quod in secundo anno regis memo
rati darij regis persarum aggeus
propheta a deo missus ad zorobabel
qui de tribu iuda erat et iesum
filium iosedech summum sacerdo
tem ut ammon ut crederent com
pleto numero annorum tempus re
stauracōis ierlm aduenisse. hoc eciā
addito ne incredulitatem populi
vellent imitari. De quo dns
dixit. Populus hic dicit non dum
venit tempus ut edificetur domus
dei. omnia aut que textu huius
prophecie continentur. reuersio
nem populi edificacōem templi
renouacōem ciuitatis. obseruanciam
sacerdotalem et interitum regnorum
ceterorum significant. Inspirat
deus prophetam bona opera dicentem
ut per eum doceatur ppls principes.

Incipit liber aggei prophete. I.

In anno secundo darij regis in men
se sexto die una mensis. factum est
verbum dni in manu aggei pro
phete. ad zorobabel filium salati
el ducem iuda et ad jesum filium
iosedech sacerdotem magnum di
cens. Hec ait dns exercituum dicens
Populus iste dicit. Non dum venit
tempus domus dni edificande. Et
factum est verbum dni in manu ag
gei prophete dicens. Numquid tempus
vobis est ut habitetis in domibus la
queatis. et domus ista deserta. Et nunc
hec dicit dns exercituum. ponite
corda vra super vias vras. Semi
nastis multum et intulistis parum
Comedistis et non estis saciati. bi
bistis et non estis inebriati. operu
istis vos et non estis calefacti. Et qui
mercedes congregauit misit eas
in sacellum pertusum. Hec dicit
dns exercituum. Ponite corda vra
super vias vras ascendite in montem
portate lignum. et edificate domum
et acceptabilis michi erit et glori
ficabor dicit dns. Respexistis ad
amplius. et ecce factum est minus
et intulistis in domum et exsufflaui
illud. Quam ob causam dicit dns
exercituum. quia domus mea de
serta est et vos festinastis unusquisque
in domum suam. propter hoc su
per vos prohibiti sunt celi ne darent
rorem. et terra prohibita est ne da
ret germen suum. et vocaui sicci
tatem super terram. et super mon
tes et super triticum. et super vinum
et super oleum. et quecumq profert
humus. et super homines et super iume
ta. et super omnem laborem manuum.
Et audiuit zorobabel filius sala
thiel et Jesus filius iosedech sacer
dos magnus. et omnes reliquie ppli
vocem dei sui. et verba aggei prophete
sicut misit eum dns deus eorum
ad ipsos. et timuit pplus a facie dni.

Et dixit aggeus nuntius dni de
nuncijs dni populo dicens. Ego uo
biscum sum dicit dns. Et suscitauit
dns spm zorobabel filij salathiel du
cis iuda et spm iesu filij iosedech
sacerdotis magni. et spm reliquorum
de omni populo. et ingressi sunt
et faciebant opus in domo dni dei
In die uicesima .ij. Et sum,
et quarta mensis in sexto mense.
in anno secundo darij regis in sep
timo mense uicesima et prima men
sis. fcm est uerbum dni in manu
aggej prophete dicens. Loquere ad
zorobabel filium salathiel ducem
iuda. et iesum iosedech sacerdotem
magnum et reliquos ppli dicens
~~Loquere~~ Quis in uob est derelictus
qui uidit domum istam in gloria
sua prima. et quid uos uidetis hanc
nunc. Numquid non est ita qi non
sit in oculis uestris. Et nunc confor
tare zorobabel dicit dns et con
fortare iesu fili iosedech sacerdos
magne. et confortare omnis po
pulus terre dicit dns exercituum
et facite qm ego uobiscum sum dicit
dns exercituum. Uerbum quod
pepigi uob cum egrederemini de
terra egipti. et sps meus erit in
medio urm. Nolite timere qz hec
dicit dns deus exercituum. Ad
huc modicum est unu et ego com
mouebo celum et terram mare et
aridam et mouebo omnes gentes et
ueniet desideratus cunctis gentib
et implebo domum istam gloria.
dicit dns exercituum. Meum est
aurum et meum est argentum
dicit dns exercituum. Magna
erit gloria domus istius nouissie
plus qm prime. dicit dns exercitu
um. In uicesima et quarta nom
mesis in anno secundo darij regis
fcm est uerbum dni ad aggeum
pphm dicens. Hec dicit dns exer
cituum. Interroga sacerdotem legem
dicens. Si tulerit homo carnem
sanctificatam in hora uestimenti sui
et tetigerit de summitate ei9 panem
aut pulmentum aut uinu aut
oleum. aut omn cibum. numqd
sanctificabitur. Respondentes aut sacer
dotes dixerunt. Non. Et dixit aggeus

Si tetigerit pollutus in aia ex oibz
hijs. Numquid contaminabitur.
Et responderunt sacerdotes et dixerunt
Contaminabitur. Et respondens agge9
et dixit. Sic pplus iste. et sic gens
ista. ante faciem meam dicit dns
et sic omne opus manuu eorum
et omnia q obtulerunt ibi et con
taminata erunt. et nunc ponite
corda ura a die hac et supra an
tequam poneretur lapis supra la
pidem in templo dni. Cum acce
deretis ad aceruum uiginti mo
diorum et fierent decem. et cum
intraretis ad torcular ut exprime
retis .l. lagenas et fiebant xx.
Percussi uos uento urente. et au
rugine et grandine oia opa ma
nuum urarum et non fuit in uob
qui reuerteretur ad me. dicit dns
Ponite corda ura a die ista et in
futurum a die uicesimo et quarta
nom mensis a die qua funda
menta iacta sunt templi dni po
nite super cor urm. Numqd iam
semen in germine e. et adhuc
uinea et ficus et mala granatum
et lignum oliue floruit. Et die
ista benedicam. Et fcm est uerbum
dni secundo ad aggeum in uicesi
ma et quarta mensis dicens.
Ego mouebo celum pariter et terram
dicens. et subuertam solium reg
norum et conteram fortitudinem
regni gentium. et subuertam q
drigam. et ascensorem eius et
descendent equi et ascensores eorum
vir in gladio fratris sui. In die
illo dicit dns exercituum assumam
te zorobabel fili salathiel serue
meus. dicit dns. Et ponam te qi
signaculum. quia elegi te dicit dns
exercituum.

Incipit prologus in zachariam
prophetam.

Anno secundo darij regis
medorum aggeum et
zachariam prophetas se
lectiones eorundem la
tauit. Sed hac de ca aggeus
zacharie in ordine prophetarum
prelatus uidetur qr cum duobus
mensibus ut pret restaurationem
etiam templi precepto dei pphm.

in diebus iosie filii ammon regis
iuda. Congregans congregabo omnia
a facie terre dicit dominus congregans
hominem et pecus, congregans vola-
tilia celi et pisces maris et ruine
impiorum erunt, et disperdam omnes
a facie terre dicit dominus. Et extendam
manum meam super iudam, et super
habitatores ierusalem, et disperdam de
loco hoc reliquias baal, et nomina
edituorum cum sacerdotibus et eos qui
adorant super tecta miliciam celi
et adorant et iurant in domino et
iurant in melchom et qui aver-
tuntur de post tergum domini, et qui
non quesierunt dominum nec investiga-
verunt eum. Silete a facie domini
dei, quia iuxta est dies domini quia
preparavit dominus hostiam sanctifica-
vit vocatos suos. Et erit in die ho-
stie domini visitabo super principes, et
super filios regis, et super omnes
qui induti sunt veste peregrina.
et visitabo super omnem qui arroga-
ter ingreditur super limen in die
illa qui complent domum domini dei
sui iniquitate et dolo. Et erit
in die illa dicit dominus vox clamo-
ris a porta piscium et ululatus
a secunda, et contricio magna a colli-
bus. Ululate habitatores pile.
Conticuit omnis populus chanaan dis-
perierunt omnes involuti argento
Et erit in tempore illo, scrutabor ierusalem
in lucernis, et visitabo super viros
defixos in fecibus suis, qui dicunt
in cordibus suis, non faciet bene
dominus et non faciet male. Et fiet forti-
tudo eorum in direptionem et domus
eorum in desertum, et edificabunt
domos et non habitabunt et plan-
tabunt vineas et non bibent vinum
earum. Iuxta est dies domini magnus
iuxta est et velox nimis. Vox diei
domini amara tribulabitur ibi fortis
Dies ire dies illa, dies tribulacionis
et angustie, dies calamitatis et
miserie, dies tenebrarum et caliginis
dies nebule et turbinis, dies tube
et clangoris super civitates mu-
nitas, et super angulos excelsos.
Et tribulabo homines et ambulabunt
ut ceci quia domino peccaverunt et
effundetur sanguis eorum sicut
humus, et corpus eorum ut stercora.

Sed et argentum et aurum eorum
non poterit liberare eos in die ire
domini. In igne zeli eius devorabitur
omnis terra quia consumacionem cum
festinacione faciet, cunctis habitanti-
bus terram.

4.

Convenite congregamini
gens non amabilis prius-
quam pariat iussio quasi pulverem
transeuntem diem antequam
veniat super vos dies furoris domini,
hec dicit dominus. Querite dominum omnes
mansueti terre, qui iudicium eius
estis operati. Querite iustum, que-
rite mansuetum. Si quomodo abscon-
damini in die furoris domini, quia gaza
destructa erit et ascalon in desertum
et azotum in meridie eicient, et
accaron eradicabitur. Ve qui habita-
tis funiculum maris gens perditorum.
Verbum domini super vos chanaan,
terra philistinorum et disperdam te
ita ut non sit inhabitator. Et erit
funiculus maris requies pastorum,
et caulo pecorum, et erit funiculus
eius hiis qui remanserint de domo
iuda. Ibi pascentur in domibus asca-
lonis ad vesperam requiescent,
quia visitabit eos dominus deus eorum
et avertet captivitatem eorum. Audivi
obprobrium moab et blasphemias
filiorum ammon, que exprobra-
verunt populo meo et magnificati
sunt super terminos eius. Propterea
vivo ego dicit dominus exercituum deus
israel quia moab ut sodoma erit, et
filii ammon quasi gomorra, siccitas
spinarum et acervus salis et deser-
tum usque in eternum. Reliquie populi
mei diripient illos, residui gentis
mee possidebunt eos. Hoc eis eve-
niet pro superbia sua qui blasphe-
maverunt et magnificati sunt
in populum domini exercituum. Horribilis
dominus super eos, et attenuabit omnes
deos terre, et adorabunt virum de lo-
co suo, omnes insule gencium. Sed
et vos ethiopes interfecti gladio meo
eritis, et extendet manum suam
super aquilonem et perdet assur.
et ponet speciosam in solitudinem
et in invium et quasi desertum et ac-
cubabunt in medio eius greges omnes
bestie gencium, et onocrotalus et
ericius in liminibus eius morabuntur.
Vox cantantis in fenestra corvus.

in superliminari quoniam attenuabo ro
bur eius. Hec est civitas gloriosa
habitans in confidencia que dicebat
in corde suo. Ego sum et extra me non
est alia amplius. Quomodo facta est
in desertum cubile bestie. Omnis
qui transit per eam sibilabit et
movebit manum suam. iij.
3 Ve provocatrix et redemp
ta civitas columba non
audivit vocem discipline
et non suscepit. In domino non
est confisa ad deum suum non
appropinquavit. Principes eius in
medio eius quasi leones rugientes
iudices eius lupi vespere non re
linquebant in mane. Prophete eius
vesani viri infideles. Sacerdotes
eius polluerunt sanctum iniuste ege
runt contra legem. Dominus iustus in
medio eius non faciet iniquitatem
Mane iudicium suum dabit in lu
ce non abscondetur. Nescivit autem
iniquus confusionem disperdidi gen
tes et dissipati sunt anguli eorum
Desertas feci vias eorum dum
non est qui transeat. Desolate sunt
civitates earum non remanente
viro nec ullo habitatore. Dixi at
tamen timebis me suscipies disciplinam
et non peribit habitaculum eius
propter omnia in quibus visitavi eam.
verumtamen diluculo consurgentes
corruperunt omnes cogitaciones
Quapropter expecta me dicit dominus
in die resurrectionis mee in futurum
quia iudicium meum ut congregem
gentes et colligam regna et ef
fundam super eas indignacionem
meam et omnem iram furoris mei.
In igne enim zeli mei devorabitur
omnis terra. quia tunc reddam po
pulis labium electum ut invocent
omnes in nomine domini et serviant ei hu
mero uno. Ultra flumina ethio
pie inde supplices mei filii disper
sorum meorum deferent munus mi
In die illa non confunderis super
cunctis adinvencionibus tuis quibus
prevaricata es in me. quia tunc au
feram de medio tui magniloquos
superbie tue. et non adicies exal
tari amplius in monte sancto meo.
et derelinquam in medio tui populum

pauperem et egenum et sperabit
in nomine domini. Reliquie israel non 2
facient iniquitatem. nec loquentur
mendacium. et non invenietur
in ore eorum lingua dolosa. quoniam
ipsi pascentur. et accubabunt et
non erit qui exterreat. Lauda
filia syon iubila israel letare et ex
ulta in omni corde filia ierusalem. Ab
stulit dominus iudicium tuum aver
tit inimicos tuos rex israel dominus
in medio tui. non timebis malum
ultra. In die illa dicetur ierusalem
Noli timere syon non dissolvantur 3
manus tue. Dominus deus tuus in
medio tui. fortis ipse salvabit.
Gaudebit super te in leticia sile
bit in dilectione tua. exultabit sup
er te in laude. Nugas qui a lege re
cesserant congregabo quia ex te
erant et non ultra habeas super
eis obprobrium. Ecce ego interfi
ciam omnes qui afflixerunt te
in tempore illo. et salvabo clau
dicantem. et eam que eiecta
fuerat congregabo et ponam eos
in laudem et in nomen et in omni
terra confusionis eorum in tempore
illo quo adducam vos. et in tempore
quo congregabo vos. Dabo enim vos
in nomen et in laudem omnibus po
pulis terre. cum convertero capti
vitatem vestram coram oculis vestris
dicit dominus.

Incipit Prologus in aggeum prophetam.

Iheremias propheta ob causam periurii
sedechie regis ut in hystoria libri
secundi paralipomenon indicat
qui fidem promissam nabucho
donosor regi chaldeorum non ser
vaverat populum israel refert cum
memorato rege ierusalem expugnata
captivum in babyloniam fuisse
perductum. Sed cum memoratus
populus illis temporibus prophetis
serviendo eciam effusionem sang
uinis innocentium se graviter
impiasset volens deus quod in
omissam eiusdem populi ob eas
memoratas penas deperire sep
tuaginta annorum captivitatem
eundem populum in regno chaldeorum
statuit sustinere et hac racione

uasse esdras refert dicens. In scdo
anno darij regis prophetauerunt
aggeus et zacharias filius addo
prophete super iudeos qui erant
in iudea et ierlm super isrl. Tunc
surrexerunt zorobabel filius sala
thiel et iesus filius iosedech et prin
cepes eius et inchoauerunt edifi
care templum dei quod est in ierlm
quibus cum ad erant prophete exhor
tacione sua adiuuauerunt eos.
Illam et ppl̄m isrl ad imitacione
prenorum delictorum per suam con
monicionem idem propheta cu
piens reuocare uerbis. leue com
hensus usus est. Uidi nocte et ecce
vir ascenderat super equum rube
um sedentem. et stantem in medio
mirteti umbrosi cuius visionis hec
solucio est. Vir ascendens equum
rubeum licet angelus intelligat.
tn quia predicti coloris equum con
scendere uisus est. vindictam sang
uinis in eam gentem significat
proferendam. qui ppl̄m isrl in cap
tiuitatem redegerat. Stantem
vero in medio myrteti umbrosi ob
umbrantis quod dixit leticiam po
pulo affuturam per myrteti signi
ficacionem uoluit designare. Cuius
ligni moyses in libro leuitico cum
faceret mencionem ait. Accipietis
die prima fructus ligni speciosi ut
leticiam ppli de bene olentis ligni
umbraculo demonstraret. Sed hac
visionem et liberacionem ppli et vin
dictam de aduersarijs futuram de
monstrat obhoc nouit propheta
se uidisse memorauit. Quia ppl̄m
isrl prima liberacione de terra egipti
noctis destitisse constabat. Cuius
exempli prius ppls aliquam precium
in se retinere uidetur liberacio
eiusdem ac reditus captiuitatis
de terra chaldeorum prophete e
reuelata. Item prologus.

Zacharias memoria dni
barachia benedco dni. addo
testiom eius; Quomodo
ergo populus ad edifica
cionem templi prepeditus memo
riam tn dei habeat et propter me
moriam bndcoem et propter bene
dccem testiom. Sed zacharias fi
lius barachie filij addo mittitur
ad consolacoem populi. Item prologus.

Zacharias memor dni mul
tiplex in prophetia ihm
vestibus sordidis vestitum
et lampadem oculorum
septem candelabrorumque aureum
cum totidem lucernis. quot oculis.
duasque oliuas lampadis dextra a
sinistris et a dextris et post equos
nigros rufos uarios et albos et dis
sipatas quadrigas ex effraym et
equum de ierlm pauperem regem
uaticinetur. et predicet sedentem
super pullum asine filium subiu
galis.

Incipit Zacharias propheta.

In mense octauo in anno scdo da
rij. factum est uerbum dni ad zacha
riam filium barachie addo filium
prophetam dicens. Iratus est dns sup
patres uros iracundia. Et dices ad
eos. Hec dicit dns deus exercituum
Conuertimini ad me ait dns exerci
tuum. et conuertar ad uos dicit dns
exercituum. Ne sitis sicut patres uri
ad quos clamabant prophete priores
dicentes. Hec dicit dns deus exer
cituum. Conuertimini de vijs uris malis
et cogitacoibus uris pessimis et
non audierunt neque attenderunt
ad me dicit dns. Patres uri ubi
sunt et prophete. Numquid in sempi
ternum viuent. Verumtamen uerba
mea et legittima mea que man
daui in seruis meis prophetis. numquid
non comprehenderunt patres uros
Et conuersi sunt et dixerunt: Sicut
cogitauit dns exercituum facere
nobis scdm uias uras et scdm ad
inuenciones uras fecit nobis. In die
vicesima et quarta vndecimi me
sis sabbath in anno secundo darij
factum est uerbum dni ad zachariam
filium barachie filium addo pro
phetam dicens. Uidi per noctem
et ecce vir ascendens super equum
rufum. et ipse stabat inter myr
teta que erant in profundo et post
eum equi rufi uarij et albi. Et
dixi. Quid sunt isti dne mi. Et
dixit ad me angelus qui loquebatur
in me. Ego ondam tibi quid sint hec

Et respondit vir qui stabat inter myrteta et dixit: Isti sunt quos misit dominus ut perambularent terram. Et responderunt angelo domini qui stabat inter myrteta et dixerunt: Perambulavimus terram et ecce omnis terra habitatur et quiescit. Et respondit angelus domini et dixit: Domine exercituum usquequo tu non misereberis Jerusalem et urbium Juda quibus iratus es. Iste septuagesimus annus est. Et respondit dominus angelo qui loquebatur in me verba bona verba consolatoria. Et dixit ad me angelus qui loquebatur in me: Clama dicens: Hec dicit dominus exercituum: Zelatus sum Jerusalem et Syon zelo magno et ira magna ego irascor super gentes opulentas, quia ego iratus sum parum, ipsi vero adiuverunt in malum. Propterea hec dicit dominus: Revertar ad Jerusalem in misericordiis, et domus mea edificabitur in eo, ait dominus exercituum, et perpendiculum extendetur super Jerusalem. Adhuc clama dicens: Hec dicit dominus exercituum: Adhuc affluent civitates mee bonis et consolabitur dominus adhuc Syon et eliget adhuc Jerusalem.

ij

Et levavi oculos meos et vidi, et ecce quatuor cornua. Et dixi ad angelum qui loquebatur in me: Quid sunt hec? Et dixit ad me: Hec sunt cornua que ventilaverunt Judam per singulos viros et nemo eorum levavit caput suum, et venerunt isti deterrere ea, ut deiciant cornua gentium que levaverunt cornu super terram Juda ut dispergerent eam. Et levavi oculos meos et vidi. Et ecce vir et in manu eius funiculus mensorum. Et dixi: Quo tu vadis? Et dixit ad me: Ut metiar Jerusalem et videam quanta sit latitudo eius et quanta sit longitudo illius. Et ecce angelus qui loquebatur in me egrediebatur, et angelus alius egrediebatur in occursum eius. Et dixit ad eum: Curre et loquere ad puerum istum dicens: Absque muro habitabitur Jerusalem pre multitudine hominum et iumentorum in medio eius. Et ~~dixi ad eum~~ ego ero ei, ait dominus, murus ignis in circuitu et in gloria ero in medio eius. Fugite de terra aquilonis dicit dominus, quoniam in quatuor ventis celi dispersi vos dicit dominus. O Syon fuge que habitas apud filiam Babylonis, quia hec dicit dominus exercituum: Post gloriam misit me ad gentes que spoliaverunt vos. Qui enim tetigerit vos tangit pupillam oculi mei. Quia ecce ego levo manum meam super eos et erunt prede his qui serviebant sibi, et cognoscetis quia dominus exercituum misit me. Lauda et letare filia Syon, quia ecce ego venio et habitabo in medio tui, ait dominus. Et applicabuntur gentes multe ad dominum in die illa et erunt mihi in populum et habitabo in medio tui. Et scies quia dominus exercituum misit me ad te. Et possidebit dominus Judam partem suam in terra sanctificata et eliget adhuc Jerusalem. Sileat omnis caro a facie domini quia consurrexit de habitaculo sancto suo.

iij

Et ostendit michi Jesum sacerdotem magnum stantem coram angelo domini, et Sathan stabat a dextris eius ut adversaretur ei. Et dixit dominus ad Sathan: Increpet dominus in te Sathan, et increpet dominus in te qui elegit Jerusalem. Numquid non iste torris erutus de igne? Et Jesus erat indutus vestibus sordidis, et stabat ante faciem angeli. Qui respondit et ait ad eos qui stabant coram eo dicens: Auferte vestimenta sordida ab eo. Et dixit ad eum: Ecce abstuli a te iniquitatem tuam et indui te mutatoriis. Et dixit: Ponite cidarim mundam super caput eius et induerunt eum vestibus, et angelus domini stabat et contestabatur angelus domini Jesum dicens: Hec dicit dominus exercituum: Si in viis meis ambulaveris et custodiam meam custodieris, tu quoque iudicabis domum meam et custodies atria mea, et dabo tibi ambulantes de his qui hic nunc assistunt. Audi Jesus sacerdos magne tu et amici tui qui habitant coram te

quia viri portendentes sunt; Ecce
enim ego adducam servum meum
orientem quia ecce lapis quem
dedi coram ihesu super lapidem vn-
um .vij. oculi sunt. Ecce ego cela-
bo sculpturam eius ait dns exer-
cituum. et auferam iniquitatem
terre illius in die una. In die illa
dicit dns exercituum vocabit vir
amicum suum. subter vineam et
subter ficum. .iiij.

Et reversus est angelus
qui loquebatur in me et
suscitavit me qui imp(ri)mi
mium qui suscitatur de
sompno suo. Et dixit ad me. Quid
tu vides. Et dixi vidi. Et ecce can-
delabrum aureum totum et lam-
pas eius super caput ipsius et
septem lucerne eius super illud
et septem infusoria lucinis que erat
super caput illius et due olive
super illud una a dextris lampa-
dis et una a sinistris eius. Et re-
spondi et aio ad angelum qui lo-
quebatur in me dicens. Quid
sunt hec dne mi. Et rndit ange-
lus qui loquebatur in me et dixit
ad me. Numquid nescis quid sunt
hec; Et dixi. Non dne mi. Et rndit
et ait ad me dicens. Hoc e vbum
dni ad zorobabel dicens. Non in
exercitu nec in robore sed in spu
meo dicit dns exercituum. Quis
tu mons magne coram zoroba-
bel in planum. Et educet lapide
primarium et exequabit gram
gratie eius. Et factum est verbum
dni ad me dicens. Manus zoro-
babel fundaverunt domum istam
et manus eius perficient eam. et
scietis quia ego dns exercituum
misit me ad vos. Quis enim de-
spexit dies per vos. et letabitur
et videbunt lapidem stagneum
in manu zorobabel. Septem isti
oculi dni qui discurrunt in vni-
versam terram. Et rndi et dixi
ad eum. Quid sunt due olive
iste ad dexteram candelabrum
et ad sinistram eius. Et rndi se-
cundo et dixi ad eum. Quid sunt
due spice olivarum que sunt iux-
ta duo rostra aurea in quibus sunt
suffusoria ex auro. Et ait ad me
dicens. Numquid nescis quid sunt hec

Et dixi. Non dne et dixit Isti sunt duo
filij dei qui assistunt dnatori vni-
verse terre;. .quintum.

Et conversus sum et leva-
vi oculos meos et vidi.
et ecce volumen volans
Et dixit ad me; Quid tu
vides. Et dixi. Ecce video volumen
volans. Longitudo eius viginti
cubitorum. et latitudo eius decem
cubitorum. et dixit ad me. Hec
e maledictio que egreditur super faciem
omnis terre. quia omnis fur. sicut
ibi scriptum est iudicabitur. et oms
iurans ex hoc similiter iudicabitur.
Educam illud dicit dns exercitu-
um. et veniet ad domum furis
et ad domum iurantis in noie
meo mendaciter et commorabitur
in medio domus eius et consumet
eam et ligna eius et lapides eius
Et egressus e angelus qui loq-
batur in me. Et dixit ad me. Leva
oculos tuos et vide. Quid e hoc
quod egreditur. Et dixi. Quid nam
e. Et ait. Hec est amphora egre-
diens. Et dixit. Hec est oculus
eorum in vniversa terra. Et ecce
talentum plumbi portabatur
et ecce mulier una sedens in me-
dio amphore et dixit. Hec e im-
pietas. Et proiecit eam in me-
dio amphore. et misit massam
plumbeam in os eius. Et levavi
oculos meos et vidi. et ecce due
mulieres egredientes et sps in
alis earum et habebant alas
quasi alas milvi. Et elevave-
runt amphoram inter terram
et celum. Et dixi ad angelum
qui loquebatur in me Quo iste
deferunt amphoram. Et dixit
ad me. Vt edificetur ei domus
in terra sennaar et stabiliabit
et ponatur ibi super basem suam

Et conversus sum .vj.
et levavi oculos meos
et vidi. et ecce quatuor
quadrige egredientes
de medio duorum montium et
et montes. montes erei. In qua-
driga prima equi rufi. et in qua

driga secunda equi nigri. et in qua
driga tercia equi albi, et in qua
driga quarta equi varii fortes;
Et respondi et dixi ad angelum qui lo
quebatur in me: Quid sunt hec
domine mi. Et respondit angelus et ait
ad me, Isti sunt quatuor venti celi
qui egrediuntur ut stent coram
dominatore omnis terre. In quo erant
equi nigri, egrediebantur in terram
aquilonis. et albi egressi sunt post
eos et varii egressi sunt ad terram
austri. Qui autem erant robustis
simi exierunt et querebant ire et
discurrere per omnem terram. Et dixit
Ite et perambulate terram. et per
ambulaverunt eam. Et vocavit
me. et locutus est ad me dicens
Ecce qui egrediuntur in terram aqui
lonis requiescere fecerunt spiritum
meum in terra aquilonis. Et
factum est verbum domini ad me dicens
Sume a transmigratione oboldai
et tobia et abidaia et venies tu in
die illa et intrabis domum iosie filii
sophonie qui venerunt de baby
lone et sume argentum et au
rum, et facies coronas et pones
in capite iesu filii iosedech sacer
dotis magni. et loqueris ad eos
dicens. Hec ait dominus exercituum
dicens, Ecce vir oriens nomen
eius. et subter eum orietur. et edi
ficabit templum domino et ipse por
tabit gloriam et sedebit et dominabitur,
super solio suo. et erit sacerdos
super solio suo. et consilium pa
cis erit inter duos illos. et corone
erunt helem et tobie et idaie et
hen filio sophonie memoriale
in templo domini. et qui procul sunt
venient et edificabunt in templo
domini. et scietis quia dominus exercitu
um misit me ad vos. Erit autem
hoc si auditu audieritis vocem
domini dei vestri. vij.

ET factum est in anno quarto
darii regis. factum est verbum
domini ad zachariam in quarta
mensis noni qui est casleu.
et miserunt ad domum dei sara
sar et rogomelech et viri qui erant
cum eo ad deprecandum faciem domini,

ut dicerem sacerdotibus domus domini
exercituum et prophetis loquen
tes. Numquid flendum michi est
mense quinto. vel sanctificare me de
beo. sicuti feci iam annis multis
Et factum est verbum domini exercitu
um ad me dicens. Loquere ad
omnem populum terre. et ad sacer
dotes dicens. Cum ieiunaretis
et plangeretis in quinto et in
septimo mense. per hos septuagin
ta annos. Numquid ieiunium ie
iunastis michi. Et cum comedi
stis et bibistis. numquid non vobis
comedistis et vos metipsis bibistis
Numquid non sunt verba que
locutus est dominus in manu prophe
tarum priorum. cum adhuc ierusalem
habitaretur. et esset opulenta ipsa
et urbes in circuitu eius et ad au
strum et in campestribus habita
retur. Et factum est verbum domini ad
Zachariam dicens. Hec ait dominus
exercituum dicens. Iudicium
verum iudicate et misericordiam et mi
serationes facite unusquisque cum
fratre suo. Viduam et pupillum
et advenam et pauperem nolite
calumpniari. et malum vir fratri
suo non cogitet in corde suo et no
luerunt attendere et verterunt sca
pulam recedentem et aures su
as aggravaverunt ne audirent.
et cor suum posuerunt ut adaman
tem. ne audirent legem et verba
que misit dominus exercituum in spiritu suo
per manum prophetarum priorum
Et facta est indignatio magna a
domino exercituum. Et factum est sicut
locutus est et non audierunt. Sic
clamabunt et non exaudiam,
dicit dominus exercituum et dispersi
eos per omnia regna que nescierunt
et terra desolata est ab eis. eo
quod non esset transiens et rever
tens et posuerunt terram deside
rabilem in desertum. viij.

ET factum est verbum domini
exercituum ad me dicens
Hec dicit dominus exercituum
Zelatus sum syon zelo
magno. et indignatione magna
zelatus sum eam. Hec dicit dominus.

exercituum. Reversus sum ad syon
et habitabo in medio ierusalem. et vo
cabitur ierusalem ciuitas veritatis et
mons domini exercituum. mons sa
nctificatus. Hec dicit dominus exercituum
Adhuc habitabunt senes et anus
in plateis ierusalem et viri baculus
in manu eius pre multitudine dierum
et platee ciuitatis complebuntur
infantibus et puellis ludentibus
in plateis eius. Hec dicit dominus ex
ercituum. Si difficile videbitur
in oculis reliquiarum populi huius
in diebus illis. Numquid in oculis
meis difficile erit dicit dominus ex
ercituum. Hec dicit dominus deus ex
ercituum. Ecce ego saluabo po
pulum meum de terra orientis
et de terra occasus solis. et addu
cam eos. et habitabunt in me
dio ierusalem. et erunt mihi in populum
et ego ero eis in deum in veritate
et in iusticia. Hec dicit dominus exer
cituum. Confortentur manus
vestre qui auditis in diebus hys
sermones istos per os prophetarum
in die qua fundata est domus
domini exercituum. ut templum
edificetur. Siquidem ante dies
illos merces hominum non erat. nec
merces iumentorum. neque intro
eunti neque exeunti erat pax
pre tribulacione. et dimisi omnes ho
mines unumquemque contra proxi
mum suum. Nunc autem non
iuxta dies priores ego faciam reli
quiis populi huius dicit dominus ex
ercituum Sed semen pacis erit
Vinea dabit fructum suum et
terra dabit germen suum. et
celi dabunt rorem suum. et
possidere faciam reliquias popu
li huius universa hec. Et erit sic
eratis maledictio in gentibus
domus iuda et domus israel. sic sal
uabo vos et eritis benedictio. Noli
te timere confortentur manus
vestre. quia hec dicit dominus exerci
tuum. Sicut cogitaui ut affli
gerem vos. cum ad iracundiam
me prouocassent patres vestri dicit
dominus et non sum misertus. Sic
conuersus cogitaui in diebus istis
ut benefaciam ierusalem. et domui
iuda. Nolite timere. Hec sunt
verba que facietis. Loquimini
veritatem unusquisque cum proxi
mo suo. Veritatem et iudicium
pacis iudicate in portis vestris. et
unusquisque malum contra ami
cum suum ne cogitetis in cor
dibus vestris. et iuramentum men
dax ne diligatis. Omnia enim hec
sunt que odi dicit dominus. Et factum est
verbum domini ad me dicens. Hec
dicit dominus exercituum. Ieiunium
quarti. et ieiunium quinti. et
ieiunium septimi. et ieiunium
decimi. erit domui iuda in gau
dium et leticiam. et in sollemp
nitates preclaras. Veritatem
tantum et pacem diligite. Hec dicit
dominus exercituum. Usque quo veni
ant populi. et habitent in ciui
tatibus multis et vadant habita
tores unus ad alterum. dicentes
eamus et deprecemur faciem domini
et queramus dominum exercituum.
Vadam etiam ego. et venient
populi multi et gentes robuste
ad querendum dominum exercituum
in ierusalem. In diebus illis in quibus
apprehendent decem homines ex
omnibus linguis gentium et
apprehendent fimbriam viri iu
dei dicentes. Ibimus vobiscum
audiuimus enim quoniam dominus vobis
cum est.

IX.

Onus verbi domini in terra
adrach et damasci re
quiei eius quia domini est
oculus hominis et omnium tribuum
israel. Emath quoque in terminis eius
et tyrus et sydon assumpserunt
quippe sibi sapientiam valde. Et edi
ficauit tyrus munitionem suam
et coaceruauit argentum quasi
humum. et aurum ut lutum
platearum. Ecce dominus possidebit
eam et percutiet in mari forti
tudinem eius. et hec igni deuora
bitur. Videbit ascalon et time
bit. et gaza et dolebit nimis et
accaron quoniam confusa est spes eius
et peribit rex de gaza et ascalon
non habitabitur. Et sedebit se
parator in azoto et disperdam superbiam

et abhominationes
eius

philistinorum et auferam sanguinem
eius de ore eius et abhominationes eius de medio dentium
eius, et relinquetur etiam ipse deo
nostro, et erit quasi dux in iuda et
accaron quasi iebuseus et circumda
bo domum meam ex his qui mi
litant mihi euntes et revertentes,
et non transibit super eos ultra ex
actor quia nunc vidi in oculis me
is. Exulta satis filia syon, iubila
filia ierusalem ecce rex tuus venit tibi
iustus et salvator, ipse pauper et
ascendens super asinam et pullum
filium asine; Et disperdam qua
drigam ex effraym et equum de
ierusalem, et dissipabitur arcus belli
et loquetur pacem gentibus et po
testas eius a mari usque ad mare
et a flumine usque ad fines orbis
terre. Tu quoque in sanguine testa
menti tui emisisti vinctos tuos
de lacu in quo non est aqua. Con
vertimini ad munitionem vincti spei
hodie quoque annuncians duplicia
reddam tibi, quoniam extendi mihi iudam
quasi arcum implevi effraym
et suscitabo filios tuos syon super
filios tuos grecia, et ponam te
quasi gladium fortium, et dominus deus
super eos videbitur, et exibit ut
fulgur iaculum eius, et dominus deus
in tuba canet, et vadet in turbine
austri. Dominus exercituum proteget
eos, et devorabunt et subicient
lapidibus funde et bibentes ine
briabuntur quasi a vino et reple
buntur ut phiale, et quasi cornua al
taris. Et salvabit eos dominus deus
eorum in die illa ut gregem po
puli mei, quia lapides sancti eleva
buntur super terram eius. Quid enim
bonum eius est, et quid pulchrum
eius nisi frumentum electorum
et vinum germinans virgines.
Petite pluviam in .x.
tempore serotino et dominus fa
ciet nives et pluviam im
bris dabit eis singulis her
bam novam in agro quia simula
chra locuta sunt inutile et divi
ni viderunt mendacium, et somp
niatores frustra locuti sunt, et
vane consolabantur. Idcirco ab
ducti sunt quasi grex affligentur,
quia non est eis pastor. Super pa
stores iratus est furor meus et super
hyrcos visitabo quia visitavit dominus
exercituum gregem suum domum
iuda, et posuit eos quasi equum
glorie sue in bello. Ex ipso angulus
et ex ipso paxillus, et ex ipso ar
cus prelii, ex ipso egredietur omnis
exactor simul. et erunt quasi fortes con
culcantes lutum viarum in pre
lio et bellabunt quia dominus cum
eis et confundentur ascensores
equorum, et confortabo domum
iuda et domum ioseph salvabo,
et convertam eos quia miserebor
eorum; et erunt sicut fuerunt
quando non proieceram eos. Ego enim
dominus deus eorum et exaudiam eos.
Et erunt quasi fortes effraym et lau
dabitur cor eorum quasi a vino, et
filii eorum videbunt et letabuntur
et exultabit cor eorum in domino.
Sibilabo eis et congregabo eos
quia redemi eos, et multipli
cabo eos, sicut ante fuerant multi
plicati, et seminabo eos in populis
et de longe recordabuntur mei,
et vivent cum filiis suis et rever
tentur et reducam eos de terra
egipti et de assyriis congregabo
eos, et ad terram galaad et li
bani adducam eos, et non inve
nietur eis locus et transibit in ma
ris fretum, et percutiet in mari
fluctus et confundentur omnia pro
funda fluminis, et humiliabitur
superbia assur, et sceptrum egipti
recedet. Confortabo eos in domino, et
in nomine eius ambulabunt dicit dominus.
Aperi lybane portas .xi.
tuas et comedat ignis
cedros tuos. Ulula abies quia
cecidit cedrus quoniam mag
nifici vastati sunt. Ululate quercus
basan quoniam succisus est saltus mu
nitus. Vox ululatus pastorum,
quia vastata est magnificentia
eorum. Vox rugitus leonum: quoniam
vastata est superbia iordanis. Hec
dicit dominus deus. Pasce pecora oc
cisionis, que qui possidebant oc
cidebant et non dolebant et ven
debant ea, dicentes. Benedictus dominus
dominus divites facti sumus, et pastores
eorum non parcebant eis. Et
ego non parcam ultra super habi

tantes eam dicit dns. Ecce ego
tradam homines unumquemque
in manu proximi sui et in ma
nu regis sui. et concident terram
et non eruam de manu eorum et
pascam pecus occisionis. Propter
hoc o pauperes gregis assumpsi in
duas virgas. unam vocavi deco
rem alteram vocavi funiculum et
pavi gregem et succidi tres pasto
res in mense uno et contracta
est anima mea in eis. Siquidem
anima eorum variavit in me.
Et dixi. Non pascam vos. Quod
moritur moriatur. et quod succi
ditur succidatur. et reliqui devorent
unusquisque carnem proximi sui
Et tuli virgam meam que voca
batur decus et abscidi eam ut irri
tum facerem fedus meum quod
percussi cum omnibus populis et in
irritum deductum est in die illa et
cognoverunt sic pauperes gregis
qui custodiunt mandata mea quia
verbum dni est. et dixi ad eos. Si
bonum est in oculis vestris afferte
mercedem meam. et si non quie
scite; et appenderunt mercedem
meam triginta argenteos. Et
dixit dns ad me. Proice illud
ad statuarium decorum precium. et ap
preciatus sum ab eis. et tuli. xxx.
argenteos et proieci illos in domo
dni ad statuarium et precidi vir
gam meam secundam que appella
batur funiculus. ut dissolverem germa
nitatem inter iudam et inter isrl.
Et dixit dns. Adhuc sume tibi va
sa pastoris stulti. quia ecce susci
tabo pastorem in terra qui dere
licta non visitabit. et dispersa non
queret; et contritum non sana
bit; et id quod stat non enutriet
et carnes pinguium comedet
et ungulas eorum dissolvet. O
pastor et ydolum derelinquens
gregem. gladius super brachium
eius. et super oculum dextrum eius,
brachium eius ariditate siccabitur
et oculus dexter eius tenebrescens
obscurabitur.

XII.

Onus verbi dni super isrl.
Et dixit dns extendens
celum et fundens terram
et fingens spm hominis in
eo; Ecce ego ponam irlm super
liminare crapule omnibus populis
in circuitu. Sed et iuda erit in obsi
dione et irlm. et erit in die illa po
nam irlm lapidem oneris cunctis
populis. Omnes qui levabunt eam
concisione lacerabuntur et colli
getur adversum eam omnia reg
na terre. In die illa dicit dns per
cuciam omnem equum in stuporem
et ascensorem eius in amenciam.
Et super domum iuda aperiam
oculos meos. et omnem equum po
pulorum percuciam in cecitate.
et dicent duces iuda in corde suo.
Confortentur m habitatores irlm,
in dno exercituum deo eorum. In die
illo ponam duces iuda sicut ca
minum ignis in lignis. et sicut
facem ignis in feno. et devorabunt
ad dexteram et ad sinistram omnes
populos in circuitu. et habitabitur
irlm rursum in loco suo in ierlm
et salvabit dns tabernacula iuda
sicut a principio ut non magnifice
glorietur domus david et gloria
habitantium irlm contra iudam
In die illo proteget dns habitatores
irlm. et erit qui offenderit ex eis
in die illa quasi david et domus
david quasi dei sicut angelus dni
in conspectu eius. Et erit in die illa
queram conterere omnes gentes que veniunt
contra irlm. et effundam super domum
david et super habitatores irlm,
spm gratie et precum et aspicient
ad me quem confixerunt. et plan
gent eum planctu quasi super unige
nitum; et dolebunt super eum ut do
leri solet in morte primogeniti. In die illa
magnus erit planctus in irlm.
sicut planctus adremon in cam
po mageddon. et planget terra fa
milie familie seorsum. familie
familie domus david seorsum et
mulieres eorum seorsum. familie
domus nathan seorsum et mulie
res eorum seorsum. familie domus
levi seorsum. et mulieres eorum se
orsum. familie semei seorsum. et
mulieres eorum seorsum. Omnes
familie relique familie et familie
seorsum et mulieres eorum seorsum.

XIII.

In illa die erit fons patens
domui david. et habitantibus irlm
in ablucionem peccatoris et menstrua
te. Et erit in die illa dicit dominus
exercituum et pseudo prophetas,
et spm inmundum auferam de terra.

Et erit cum prophetauerit quispiam
ultra dicent ei pr eius et mater
eius qui genuerunt eum. Non ui
ues quia mendacium locutus es in
noie dni; et configent eum pater
eius et mater eius genitores eius
qui prophetauit. Et erit in die illa
confundentur prophete unusquisque
ex visione sua cum prophetauerit
nec operientur pallio saccino ut
mentiantur. Sed dicet. Non sum pro
pheta. homo agricola ego sum qm
adam exemplum meum ab ado
lescentia mea. Et dicetur ei. Quid
sunt plage iste in medio manuum
tuarum. Et dicet. His plagatus
sum in domo eorum qui diligebant
me. Framea suscitare super pa
storem meum et super virum
coherentem mihi dicit dns exercitu
um. Percute pastorem et disper
gentur oues gregis. et conuertam
manum meam ad paruulos eorum.
et erunt in omni terra dicit dns
Partes due in ea dispergentur
et deficient. et tercia pars relinq
tur in ea. et ducam tiam ptem
per ignem et uram eos sicut uritur
argentum. et probabo eos sicut
probatur argentum. Ipse vocabit
nomen meum. et ego exaudiam
eum. Dicam populus meus es. et ipse
dicet. dns deus meus. xiiij.

Ecce dies ueniunt dicit dns
et diuidentur spolia tua
in medio tui. et congrega
bo omnes gentes ad ierlm
in prelium. et capietur ciuitas et
uastabuntur domus et mulieres
uiolabuntur. et egredietur me
dia pars ciuitatis in captiuitatem
et reliquum populi non auferetur
ex urbe. Et egredietur dns et pre
liabitur contra gentes illas sic
pliatus est in die certaminis. et sta
bunt pedes eius in die illa super
montem oliuarum qui est contra
ierlm ad orientem. et scindetur
mons oliuarum ex media parte
sui ad orientem et occidentem
prerupto grandi ualle. et separa
bitur medium montis ad aquilo
nem et medium eius ad meridiem
et fugietis ad uallem montium
eorum qui coniungetur uallis
montium usque ad proximum et
fugietis sicut fugistis a facie ter
remotus in diebus ozie regis iuda.
Et ueniet deus meus omnesque sc
i cum eo. et erit in die illa non
erit lux. Sed frigus et gelu. et
erit dies una que nota est dno
non dies neque nox et in tempore
vespere erit lux. et erit in illa die
exibunt aque uiue de ierlm me
dium earum. ad mare orientale
et medium earum ad mare no
uissimum. In estate et in hyeme
erunt. et erit dns rex super om
nem terram. .xv.

In die illa erit dns unus et erit
nomen eius unum et reuerte
tur omnis terra usque ad desertu
de colle remon ad austrum ierlm
et exaltabitur et habitabitur
in loco suo a porta beniamin
usque ad torcularia regis angulorum
et a turre ananehel usque ad lo
cum porte prioris. et habitabunt
in ea et anathema non erit am
plius. Sed sedebit ierlm secura.
et erit plaga qua percutiet dns
omnes gentes que pugnauerunt
aduersum ierlm. Tabescet caro
uniuscuiusque stantis super pedes
suos. et oculi eius contabescent
in foraminibus suis. et lingua
eorum contabescet in ore suo.
In die illa erit tumultus dni
magnus in eis. et apprehendet
uir manum. Sed et iudas pug
nabit aduersum ierlm proximi
sui et conseret manus eius super
manum proximi sui. Et congre
gabunt diuitie omnium gentium
in circuitu. aurum et argentum
et uestes multe satis. et sic erit
ruina equi et muli. cameli et
asini et omnium iumentorum que
fuerint in castris illis. sicut
ruina hec. et omnes qui reliqui
fuerint de uniuersis gentibus
que uenerunt contra ierlm as
cendent ab anno in annum.
ut adorent regem dnm exercituum
et celebrent festiuitatem taber
naculorum. Et erit qui non as
cenderit de familiis terre ad
ierlm ut adorent regem dnm
exercituum. non erit super eos
ymber. Quod si et familie egypti

non ascenderint et non uenerint
nec super eos erit. Sed erit ruina
qua percuciet dns omnes gentes que
non ascenderint ad celebrandam
festiuitatem tabernaculorum.
Hoc erit peccatum egipti et hoc peccatum
omnium gencium que non ascende-
runt ad celebrandam festiuita-
tem tabernaculorum. In die illa
erit quod super frenum equi est
sanctum dno. et erunt lebetes in do-
mo dni quasi fiale coram altari.
et erit omnis lebes in ierusalem et iuda
sanctificatus dno exercituum. et ve-
nient omnes immolantes et sument
ex eis et coquent in eis. et non
erit mercator ultra in domo dni
exercituum in die illa.

Incipit prologus in Malachiam prophetam:

Deus per moysen populo
israheli preceperat sacer-
dotes tabernaculi siue
di corporali uicio ac
beros hostias eque di-
uicio uacuas sibi offerre quibus
legem suam ad regendum po-
pulum ob hoc dederat ut per sa-
crificiorum oblacionem inter nun-
cij dei et homines et preceptis celesti-
bus sic populum facerent obediencie.
Vnde sacerdotes angelos dei ce-
hoc loco scriptura testatur. Sed
quia tanti muneris graciam con-
temnens supradictus populus,
ac sacerdotes sacrificia uicio de-
turbata ipsi criminibus atque
impietatibus maculam deo of-
ferre ceperunt, Ideo per malach-
iam prophetam deus populum israhel
increpans ait. Dilexi uos dicit
dns. Et dixistis. In quo dilexisti
nos. Nonne frater erat esau ia-
cob dicit dns. et dilexi iacob
esau autem odio habui. Esau autem
super iacob non iniqua aut spon-
tanea uoluntate odio habitum
a deo. uel sine meriti gracia iacob
dilectum manifestum est cum secundum
preciam suam esau quidem effusi-
one sanguinis scelum concupisceret
iacob autem sui cognacionem obser-
uandam legem desiderare cog-
nosceret. Cuius rei gracia supradic-
tus est exemplo dicens. Dilexi
iacob. esau autem odio habui qua-
lis ex operibus memoratorum
quorum liber geneseos meminit in
quo unusquisque eorum futurus
erat proposito manifeste constaret
ut scriptum est. Creuerunt pueri
et erat esau homo agrestis sciens
uenari. iacob autem homo simplex
manens in tabernaculo. Nam re-
liqua que lectione comprehensa sunt
preuaricatores populi israhel in obserua-
dis sacrificiis dei increpacionemque
in eundem quod deos alienos colue-
runt.

Incipit Malachias propheta. I.

Onus uerbi dni ad israhel
in manu malachie.
Dilexi uos dicit dns
Et dixistis. In quo dilex-
isti nos. Nonne frater
erat esau iacob dicit dns et dilexi
iacob. esau autem odio habui. et po-
sui seyr montes eius in solitudi-
nem et hereditatem eius in dra-
cones deserti. Quod si dixerit
ydumea destructi sumus. Sed
reuertentes edificabimus que destru-
cta sunt. Hec dicit dns exerci-
tuum. Isti edificabunt et ego
destruam et uocabuntur termi-
ni impietatis. et populus cui
iratus est dns usque in eternum. Oculi
uestri uidebunt. et uos dicetis
Magnificetur dns super termi-
num israhel. Filius honorat patrem
et seruus dnm suum timebit.
Si ergo pater ego sum. honor meus
ubi est. Et si dns ego sum ubi est
timor meus dicit dns exercituum.
ad uos o sacerdotes qui despicitis
nomen meum. et dixistis. In quo
despeximus nomen tuum. Of-
fertis super altare meum panem

pollutum et dicitis in quo polluimus te. In eo quod dicitis mensa dni despecta est. Si offeratis cecum ad immolandum nonne malum est. Et si offeratis claudum et languidum nonne malum est. Offer illud duci tuo si placuerit ei. aut si susceperit faciem tuam dicit dns exercituum. Et nunc deprecamini vultum dni ut misereatur vestri de manu enim vestra factum est hoc si quomodo suscipiet facies vestras dicit dns exercituum. Quis est in vobis qui claudat ostia et qui incendat altare meum gratuito. Non est michi voluntas in vobis dicit dns exercituum et munus non suscipiam de manu vestra. Ab ortu enim solis usque ad occasum magnum est nomen meum in gentibus et in omni loco sacrificatur et offertur nomini meo oblacio munda quia magnum est nomen meum in gentibus dicit dns exercituum. et vos polluistis illud in eo quod dicitis mensa dni contaminata est Et quod superponitur. contemptibile est cum igne qui illud devorat. Et dixistis. Ecce de labore. Et exsufflastis illud dicit dns exercituum et intulistis de rapinis claudum et languidum et intulistis munus. Numquid suscipiam illud de manu vestra dicit dns. Maledictus dolosus qui habet in grege suo masculum et votum faciens immolat debile dno. quia rex magnus ego sum dicit dns exercituum. et nomen meum horribile in gentibus.

4

Et nunc ad vos mandatum meum hoc o sacerdotes. Si nolueritis audire. et si ~~non~~ nolueritis ponere super cor ut detis gloriam nomini meo dicit dns exercituum. mittam in vos egestatem et maledicam benedictionibus vestris et maledicam illis quoniam non posuistis super cor. Ecce ego proiciam vobis brachium et dispergam super vultum vestrum stercus sollempnitatum vestrarum. et assumet vos secum et scietis quia misi ad vos mandatum istud ut esset pactum meum cum levi dicit dns exercituum. Pactum meum fuit cum eo vite et pacis et dedi ei timorem meum et timuit me et a facie nominis mei pavebat. Lex veritatis fuit in ore eius et iniquitas non est inventa in labiis eius. In pace et equitate ambulavit mecum. et multos avertit ab iniquitate. Labia enim sacerdotis custodiunt scientiam et legem requirent ex ore eius. quia angelus dni exercituum est. Vos autem recessistis de via et scandalizastis plurimos in lege. irritum fecistis pactum levi dicit dns exercituum. Propter quod et ego dedi vos contemptibiles et humiles omnibus populis. sicut non servastis vias meas. et accepistis faciem in lege. Numquid non unus deus pater omnium nostrum. Numquid non deus unus creavit nos. Quare ergo despicit unusquisque nostrum fratrem suum violans pactum patrum nostrorum. Transgressus est iuda et abhominacio facta est in israhel et in ierusalem quia contaminavit iudas sanctificacionem dni quam dilexit et habuit filiam dei alieni. Disperdat dns virum qui fecerit hoc magistrum et discipulum de tabernaculis iacob. et offerentem munus dno exercituum. et hoc rursum fecistis. Operiebatis lacrimis altare dni fletu et mugitu ita ut ultra non aspiciam ad sacrificium nec accipiam placabile quid de manu vestra. Et dixistis. Quam ob causam. Quia dns testificatus est inter te. et uxorem pubertatis tue. quam despexisti. et hec particeps tua. et uxor federis tui. Nonne unus fecit et residuum spiritus eius est. Et quid unus querit nisi semen dei. Custodite ergo spiritum vestrum et uxorem adolescentie tue noli despicere. Cum odio habueris dimitte dicit dns exercituum deus israhel. Operiet autem iniquitas

tas uestimentum eius dicit dns
exercituum. Custodite spm urm
et nolite despicere uxorem pu
bertatis uee. laborare fecistis
dnm in sermonibus uris et di
xistis In quo fecimus laborare.
In eo cum diceretis. omnis qui
facit malum. bonus e in con
spectu domini. et tales ei pla
cent. Aut certe ubi e ds iudicij.

iij.
Ecce ego mittam
angelum meum et pre
parabit uiam tuam
ante faciem meam et
statim ueniet ad templum suum
dnator quem uos queritis. et an
gelus testamenti quem uos uultis
Ecce uenit dicit dns exercituum
Et quis poterit cogitare diem ad
uentus eius. et quis stabit ad
uidendum eum. Ipse enim qi ignis
conflans et quasi herba fullo
num et sedebit conflans et emu
dans argentum. et purgabit
filios leui. et conflabit eos quasi
aurum. et quasi argentum et
erunt dno offerentes sacrificia in
iusticia et placebit dno iuda sa
crificium et ierlm. sicut dies secli
et sicut anni antiqui. Et accedam
ad uos in iudicio et ero testis ue
lox maleficis et adulteris et per
iuris et qui calumpniantur mer
cedem mercenarij et uiduas et
pupillos et opprimunt peregrinum
nec timuerunt me dicit dns ex
ercituum. Ego enim dns et non
mutor. et uos filij iacob non estis
consumpti. A diebus enim prm
urorum recessistis a legitimis
meis et non custodistis. Reuer
timini ad me et reuertar ad
uos dicit dns exercituum. Et
dixistis. In quo reuertemur. Si
affliget homo deum quia uos
configitis me. Et dixistis. In quo
configimus te. In decimis et in
primicijs et in penuria uos ma
ledicti estis. et me uos fraudatis
et configitis. Gens tota inferte
omem decimam in horreum meu
ut sit cibus in domo mea. et pro
bate me super hoc dicit dns. Si
non aperuero uobis cataractas
celi et effudero uobis bndcōem
usque ad habundanciam et incre
pabo pro uobis deuorantem et
non corrumpet fructum terre
uee. nec erit sterilis uinea in agro
dicit dns exercituum. Et beatos
uos dicent oms gentes. eritis enim
uos terra desiderabilis. dicit dns
exercituum. Inualuerunt super
me uerba ura dicit dns. Et dixi
stis quid locuti sumus contra te.
Dixistis. Uanus est qui seruit
deo. et qd emolumentum quia
custodiuimus precepta eius. et quia
ambulauimus tristes coram dno
exercituum. Ergo nunc beatos
dicimus arrogantes et. Siquidem
edificati sunt facientes impieta
tem et temptauerunt deum et
salui facti sunt. Tunc locuti sunt
timentes deum unusquisque cum
proximo suo. Et attendit dns et
audiuit et scriptus est liber mo
nimenti. coram eo timentibus
dnm. et cogitantibus nomen eius
et erunt mi ait dns exercituum
in die qua ego facio in peculium
et parcam eis sicut uir parcit fi
lio suo. seruienti sibi et conuertimi
ni et uidebitis quid sit inter iu
stum et impium et inter seruien
tem deo et non seruientem ei. iiij.

Ecce enim dies ueniet suc
censa quasi caminus et
erunt oms superbi. et
oms facientes iniquita
tem stipula et inflammabit eos
dies ueniens dicit dns exercitu
um. que non relinquet eis radi
cem. et germen et orietur uobis
timentibus nomen meum sol iu
sticie et sanitas in pennis eius.
Et egrediemini et salietis sicut ui
tuli de armento et calcabitis im
pios cum fuerint cinis sub plan
ta pedum urorum in die qua ego
facio dicit dns exercituum. Me
mentote legis moysi serui mei
quam mandaui ei in oreb ad omnem
isrl precepta et iudicia. Ecce ego
mittam uobis heliam prophetam
antequam ueniat dies dni magnus
et horribilis et conuertat corda pa
trum ad filios et corda filiorum
ad patres eorum ne forte ueniam et
percuciam terram anathemate.

1448. Undecim milium
uirginum.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST